CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

OPERA

EIUSDEM NIEBUHRII, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI, G. ET L. DINDORFIORUM ALIORUMQUE PHILOLOGORUM PARATA.

PARS I.

DEXIPPI, EUNAPII, PETRI PATRICII,
PRISCI, MALCHI, MENANDRI,
OLYMPIODORI, CANDIDI, NONNOSI ET THEOPHANIS
HISTORIARUM RELIQUIAE,
PROCOPII ET PRISCIANI PANEGYRICI.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXIX.

DEXIPPI, EUNAPII, PETRI PATRICII, PRISCI, MALCHI, MENANDRI

HISTORIARUM

QUAE SUPERSUNT

E RECENSIONE

IMM. BEKKERI ET B. G. NIEBUHRII C. F.

CUM VERSIONE LATINA PER IO. CLASSENUM EMENDATA.

ACCEDUNT

ECLOGAE PHOTII

EX OLYMPIODORO, CANDIDO, NONNOSO ET THEOPHANE,

ET PROCOPII SOPHISTAE PANEGYRICUS,

GRAECE ET LATINE,

PRISCIANI PANEGYRICUS,

ANNOTATIONES HENR. VALESII, LABBEI ET VILLOISONIS,

ET INDICES CLASSENI.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXIX.

IULIO CAROLO HARIO

ET

CONNOPO THIRLWALLO

CANTABRIGIENSIS SS. TRINITATIS COLLEGII
SODALIBUS

QUORUM OPE HISTORIA MEA ROMANA A BRITANNIS PRORSUS

ITA UT EAM ANIMO CONCEPI PATRIOQUE SERMONE CONSCRIPSI

LEGITUR,

ΕΥΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΑ

B. G. NIEBUHRIUS.

Parisinam historicorum Byzantinorum editionem non eo animo ab initio institutam esse ut integrum scriptorum corpus complecteretur, inspectis voluminibus quae ante editum a Philippo Labbeo protrepticon prodierant, facile apparet. Labbeus autem, tam historiae cognitione quam ingenio iudiciique sanitate egregie instructus, simulac sese operi exsequendo dederat, corporis, quod deinceps paulatim crevit, imaginem sibi informavit, eiusque perficiendi animosam spem concepit; qua ductus indicem futuri syntagmatis proposuit; singulis, quae tunc cognita erant, scriptis in eo locum numerumque assignavit.

Primum in hoc indice volumen, servata serie rerum gestarum, ita componebat, ut eius fundum faceret eclogas de legationibus a Davide Hoeschelio editas; quippe quae, uno excepto Menandro, ad tempora Iustiniano imperante, Procopioque scriptore, antiquiora spectarent: Menandrum autem ab eo propter easdem rationes hoc loco retentum esse arbitror, quae mihi quoque ne eum inde dimoverem suaserunt: scilicet ut nimia voluminis exilitas vitaretur. Cui potius augendo quum curam adhiberet, factum esse censeo, ut non solum eclogas, quas Photius ex Olympiodoro Candidoque et Theophane conscripsit, subiungeret; verum excerpta quoque Constantiniana de legationibus ex Theophylacto, licet eodem tempore huius historia integra in eodem typographeo prelis subiecta esset; tum vero Hesychii opusculum de originibus Byzantii; denique e Suida collecta quae ad universam historiam Byzantinam, publicam pariter atque ecclesiasticam, pertinere viderentur. Quibus compositis, sub-

iecit diversissimae indolis annotationes in eclogas de legationibus: admirandas Henrici Valesii, viri paene singularis, et stolidas Cantoclari: tum ad ea quae ex Photio descripta sunt, suas ipsius commentationes; prolixiores illas quidem quam satis esset, sed admodum utiles et bonae frugis plenas: universae autem collectioni praemisit, quod *Protrepticon* inscripsit, valde festinatum opusculum; quo, praeter conspectum operis, de quo superius mentionem feci, catalogus Imperatorum, Patriarcharumque continetur; addito indice ad litterarum ordinem disposito, quo cuncti enumerantur quorum ad hanc historiae partem spectantia scripta, aut saltem eorum memoria exstabat.

Ego vero, quum in eo res esset ut editio Bonnensis eclogas de legationibus exhiberet, quomodo in ceteris, quae Labbeus iis adiunxit, versarer non parum haesitavi. Neque enim immemor sum promissionis, qua Weberus sese obstrinxit: nihil prorsus ex his, quae in editione Parisina continentur, omissum iri: — quod quidem minime obstabat, ne Hesychii opusculum aptiori, imo proprio suo, loco reservaretur; ac ne omittendis quidem excerptis ex Theophylacto, quarum nulla omnino utilitas est, nisi ut inde variae lectiones ad crisin integri operis petantur. De reliquis in utramque partem disputari poterat. Attamen in Suida perlustrando sive Labbeus sive alius, cui hunc laborem demandavit, negligentissime versatus est; ut, si revera quae ibi ad historiam Byzantinam reposita exstant collecta dare velis, labor adhibendus esset, cui impertiendo hoc quidem tempore neque mihi otium est neque amicis, qui mea causa etiam ingratum suscipere parati sunt. Ex his autem quae apud Labbeum collecta leguntur, non pauca ad ecclesiasticam historiam pertinent: e reliquis quaecunque maioris momenti sunt aut diserte sub alicuius e Seviris, quorum reliquias cummaxime edimus, nomine afferuntur, aut ad unum ex iis iam diu, praesertim Valesii acumine, relata sunt: cetera levia fere videntur ac parvi pretii. Quae quum ita sint, illa, quorum primo loco mentionem feci, prorsus omittam, ne, dum historiam ecclesiasticam attingo, in immensum excrescat opus iam per se nimis amplum: — ea vero quae Suidam ex aliis Constantinianarum eclogarum titulis sumpsisse apparet, saepe emendatiora, adiectis non adeo paucis eiusdem generis, subiunxi reliquiis uniuscuiusque scriptoris: cetera nunc quidem non exhibeo, non tamen ut illa in perpetuum excludam, sed eo consilio

ut, si aliquando otium fuerit Suidae accurate excutiendi, tunc amplo incremento locupletata omnia simul proponam. — Cantoclari annotationes, quae versionem latinam spectant, aliquando errores corrigunt, quos Classenus sustulit; nonnunquam novis illos cumulant: quae ad graeca referuntur, plerumque cum incredibili ignorantia coniunctam stoliditatem exhibent; cuiusmodi flagitia pro mea parte propagare nefas habeo. Aliquando quidem in hoc sterquilinio res non contemnendas invenias; ubi vitia textus Hoescheliani coniiciendo sanata aut certe probabiliter tentata sunt: quae hominem absurdi ingenii excogitasse nemo sibi persuadebit: verum, cuicunque auctori ista debentur, eorum rationem in scholiis criticis ita habui ut Cantoclaro pro iis honorem exhiberem. — Labbeum equidem minime sperno: sed qui eius protrepticon iamdiu oblivioni traditum iterum in hominum notitiam proferet, is gloriae viri male consulet: adeo manca, persaepe autem errorum plena, sunt quae de scriptoribus huius historiae tradit; ita ut vix illo aevo ferri potuerint, post Fabricium nemo ferat. Imperatorum chronologiam nunc vel pueri e libris ubique obviis petere poterunt, saltem non minus accuratam: de patriarchis, si cui quaerere libet, apud Bandurium, cuius syntagma in hoc corpore exhibere non negligemus, pleniora accuratioraque inveniet.

Haec omittendo emptoribus eo magis consulendum erat quod editio nostra amplis accessionibus aucta est. Etenim ad Dexippum, Eunapium et Menandrum excerpta de sententiis addebam, quae e palimpsesto Vaticano edidit ill. Maius: tum fragmenta, e Suida fere, aut iam collecta aut saltem indicata: deinde, ut Fabricius fieri iussit, eclogas e Nonnoso; porro panegyricos Anastasii a Procopio et Prisciano dictos; denique indicem, ex instituto quod in Agathia edendo secutus sum, duplicem.

Iam vero quam praeclara sint quae in horum Sevirorum reliquiis ad historiae cognitionem pertinent, norunt lectores Gibboni: neque vero quisquam sani iudicii vir adeo unice Atticis delectabitur ut, verbi gratia, Prisci narrationem de legatione ad Attilam fastidiat. Itaque scriptorum honoris causa, simul autem ornandi operis, cui nomen meum praescripsi, quaerebam, si cui illustri in re critica artifici persuadere possem, ut huius primae partis recensendae susciperet officium. Tunc subito menti occurrebat Bekkerus, non minus

propter amicitiam qua tenemur, quam propter unicam vim atque celeritatem, quam in recensendis Graecorum libris cum eruditionis ingeniique lumine coniunctam exhibet. Ac certe ei laudi qua Politianus Ioctum pictorem ornat: „plus neminem potuisse pingere, nec melius" parem omnino in nostro litterarum genere Bekkero tribuendam esse, nemo, credo, ambiget. Rogavi eum igitur, sed timide; quippe non nescius eum hactenus nonnisi collatis codicibus innixum libros recensendos suscepisse; at in his legationum excerptis codicum subsidium aderat nullum: nam Monacensem ab Hoeschelio accuratissime exscriptum esse constat, Vaticani autem variae lectiones ab ill. Maio prolatae paene absolutum cum illo consensum probant: neque ullus praeter hos, sublato ex hominum notitia Schottano, superesse videtur. Sed, quod quidem speraveram, deflexit Bekkerus mea causa de more suo; acceptisque Hoeschelianae Maianaeque editionum exemplis, quorum margini coniecturas mihi natas, Valesiique emendationes adscripseram, ipse universis hisce reliquiis emendandis se dedit. Et quod ad illas quidem attinet, Parisiensis editionis exemplar, Maianaeque eclogarum de sententiis, plurimis locis correcta, remisit; verum ita ut arbitrio meo relinqueret si quid addere aut mutare vellem. Quo equidem ita usus sum, ut plurimas praesertim Bekkeri emendationes quae certissimae viderentur in ordinem sermonis inferrem: adderem etiam subinde quae iterato examine in mentem mihi venirent: ex his autem quae a me proposita Bekkero, cuius auctoritati in sermonis cognitione omnia, mihi nihil fere tribuo, displicuisse videbam, nihil reduxi, praeter perquam pauca quae ex historia diiudicanda essent. Usque adeo autem Bekkero obsequi mearum partium esse duxi, ut, etiamsi subinde suspicabar scriptorum potius vitia, quorum sermo saeculi sui labe contactus esset, quam scribarum sphalmata tolli, impudens tamen mihi visus essem, si contra quam ille statuisset, deciderem. Ad hoc genus illud pertinet, ut exempla proferam, quod saepe pro aoristo primo futurum reponit, aut, ubi apud Priscum, Malchum, Menandrum, articulus desideratur, quem certe non minus rationis quam sanae consuetudinis leges flagitant, eum inserit, vel casus obliquos pronominum *ὅδε* et *οὗτος* cum iisdem qui a *τοιόσδε* et *τοιοῦτος* formantur, mutat. Chronographiam, quam editio nostra in margine exhibet, ad excerpta de legationibus non levi labore stabiliveram.

His peractis typothetae opus tradi poterat, nisi exosum versionis latinae onus incumberet. Quod quum depellere non liceret, Cantoclaranam, qua peiorem nullam in universo hoc litterarum genere inveniri in vulgus notum est, sine operis dedecore intactam servari non posse apparebat: verum qui se ingrato corrigendi labori daret, inveniebam neminem; nisi Classeno, quamquam continuis occupationibus implicito, pietas, qua me parentis loco colit, persuasisset. In quo negotio quantum taedii exhauriendum fuerit, nemo nisi expertus animo concipiet: illud autem molestissimum erat, quod sublatis innumeris vitiis tamen id solum perfici poterat ut a foedissimis sordibus liberaretur oratio: id minime, ut pulcra fieret, grataque legentibus. Idem Classenus meus complures praeclare excogitatas emendationes suppeditavit; singulorum scriptorum reliquiis argumenta addidit, chronographiam excerptis de sententiis ex Eunapio et Menandro: indicesque, in quos utilissimum laborem insumpsit, confecit; ut leviora alia omittam, quae in hoc volumen contulit. Quae consideranti apparebit longe operosissimum eius in eo ornando fuisse laborem.

Superest ut de panegyricis Anastasio dictis, quos postremo loco adieci, quae huc pertinent doceam. Oratione Procopii Gazaei reliquis monumentis quae hic collecta exstant adiungenda, eruditorum gratiam me meruisse certe scio, qui eam semel tantum in Villoisonis anecdotorum collectione editam esse norunt: quotus enim quisque in Germania illam possidet? Mea opera in illius repetitione non longius processit quam ut subinde codicis lectionem a viro egregio Villoisone immutatam revocarem: versione latina, argumentoque eam instruxit a me rogatus Franc. Ritterus, Phil. D. qui nuperrime operam suam ad explicandas in hac litterarum universitate disciplinas philologicas profiteri statuit. Editoris annotationes quae ad explicandas res Anastasii tantum conferunt, ut vel ad latinum Panegyricum interpretandum quodammodo sufficere possint, fere integras repetii: quo consilio honos habetur manibus Villoisonis: neque ei aliunde ulla obstabat ratio, extinctis dudum et scriptore et bibliopolarum, quorum sumptibus Anecdota edita sunt, negotio. Contra autem minime licere visum est in meae editionis ornamentum convertere, quae ill. Maius ad eclogas, aut Endlicher, v. cl. ad panegyricum Prisciani, quem, diu a philologis expetitum quibus eum in

bibliotheca Caesarea Vindobonensi superesse innotuisset, anno praeterito edidit, ita annotavit ut nihil quod addi possit aliis relinqueret. Ipsum grammatici carmen Bobiensibus membranis erudite et diligenter scriptum, ab editore adeo accurate expressum est, ut vix ullus emendationibus in eo locus sit.

Parisiensis editio circa operarum errores eadem flagitiosa negligentia curata est qua reliquae post Cantacuzenum, antequam Cangius operis curam in se susciperet; inutili et fallaci typorum splendore ornatae. Sphalmata huius generis ope Hoeschelianae sustulimus plurima; restituto, ut de minoribus taceam, versu integro qui exciderat; sed de his singulatim monere Bekkerus vetuit. Ubicunque igitur eiusmodi mentio invenietur, id propter peculiarem quandam rationem factum est, quae tamen fortasse non semper apparebit. Sed quamlibet multis correctis, editione iam fere absoluta, vidi quaedam non fuisse animadversa: quamobrem, iterata collatione universi eclogarum de legationibus operis, ista inter addenda et corrigenda proposui.

Quae Suidas servavit non attigit Bekkerus; in his quoque nonnulla correxi. Photium dedi, ut a Bekkero editus est; nisi quod in rebus quae ex historia pendent, varias Labbei, semel autem vel bis meas ipsius emendationes receperim: plures fortasse locos tentaturus, nisi mihi constaret Photium in scribendis nominibus saepe errasse; a quibus corrigendis editori abstinendum est. Versiones, Porti non saepe, Schotti nunquam correxi.

Ex his cognita editorum opera, vix opus est explicare, quaecunque in scholiis criticis litteris *B.* et *N.* distinguuntur, emendationes esse quae Bekkerum, meque habeant auctores: Classenum quibus duae litterae *Cl.* additae sunt. Vulgatam (*vulg.*) eam dixi lectionem quae ab Hoescheliana editione per Parisinam atque Venetam propagata est. Quoties nihil praeter illud *vulg.* ad reiectam lectionem adscribitur, hoc significamus: emendationem, sive Bekkerus eam a me invenisset propositam, sive eam concipere, ut saepe fit, oblitus essem, ita manifestam videri et ab unoquoque non admodum incurioso aut indocto inveniri deberet. Signa † et *, antiquo more reducto, apposui quo indicarem locum corruptum, cui medendo probabilem coniecturam viderem nullam, non typothetae vitio laborare, sed plane ita ab Hoeschelio editum esse. Ac sunt certe plura quam vellem

loca etiam in his eclogis, quae editor a licentia mutandi alienus ut sunt mendosa relinquere cogitur: illud tamen vere praedicare possum hac editione perfectum esse ut utilissimae, magnaque ex parte egregiorum scriptorum reliquiae, quae antehac in singulis paginis innumera vitiorum multitudine legentes impediebant, iam longe maxima ex parte faciles evaserint atque apertae ad intelligendum. Quum igitur, quae hactenus neglecta iacebant, sine dubio multo pluribus quam antea innotescent, oblata est occasio, praeclaris ingeniis haud indigna, ubi vis divinandi se exerceat et bene coepta longius producat. Ex emendationibus quas recepimus, multae Hoeschelium habent auctorem, in margine editionis eius propositae: quas, sive nobis probarentur sive minus, designavi sigla *H.* Idem Hoeschelius ubi geminum codicem adhibebat, et Schotti et Bavaricum, quoties hi inter se variarent, diversitatem itidem in margine indicavit, praefixa sigla *al.* Has varietates *mg. H.* designavi: pro quo *var. H.* scribere certe praestitisset; verum in re tam levi reprehensionem vix metuo. Gravius est quod aliquando ubi plagulas inspicere domesticis curis impeditus fueram *mg. H.* ponitur, quum tamen coniectura designanda esset: hoc in addendis correxi.

Scrib. Bonnae postr. Non. Oct. MDCCCXXIX.

DE HISTORICIS

QUORUM RELIQUIAE HOC VOLUMINE CONTINENTUR.

PUBLIUS HERENNIUS DEXIPPUS 1), Ptolemaei f. 2), Atheniensis, Pago Hermensis ,, e Cerycum gente 3), summos in civitate honores adeptus est, rex creatus atque archon eponymus; splendideque agonothetae munere Panathenaeis functus; clarus orator atque historiarum scriptor; propter quas fortunae simul atque industriae dotes statuae honore ornatus est, cuius basis cum titulo exstat. Sed longe praeclariorem saeculorumque memoria dignum honorem sibi comparavit quo tempore, effusis in Graeciam per Propontidis claustra Herulis, captisque Athenis, cives secum in saltus invios ex urbis clade profugos confirmavit; bellique ab iis dux constitutus, advectae in Atticae oram romanae classi, cui Cleodamus praeerat, coniunctus, ultionem de barbaris aliquam sumsit, tribus millibus ex ipsorum numero per occasionem interfectis 4). Quo facto vir eximius post quingentos annos Athenienses armis desuetos ad rem gloriamque militarem revocavit: Mithridatico enim bello non sua neque sponte arma moverat infelix civitas. Quum igitur de hac Dexippi gloria titulus statuae sileat, creditum est prius positam esse quam illam adipisceretur: cui opinioni facile accederem, si historia aevi, „quam partim ex libris, partim e vita hauserit," ut epigramma praedicat, diversa esse posset ab illa omnis aevi, cuius notitiam ex Eunapio et Photio habemus. Ea in primo Claudii Gothici

1) Nomen integrum exhibet inscr. 380. corp. inscr. graec. 2) Sic inscriptio: nam Suidas s. v. Δέξιππος, Dexippum patrem illi tribuit. 3) vid. Boeckh. ad Inscr. 4) Hanc rei gestae seriem, paululum ab illa diversam, quam Gibbonus, nunquam sine honoris praefatione nominandus, excogitavit, nunc demum, editis ab ill. Maio excerptis de sententiis (p. 26 — 28. ed. Bonn.) constituere licet.

Aug anno desinebat; Athenarum autem cladem Syncellus, qui hoc Dexippi opus legebat, sub Gallieno contigisse refert: neque si eam cum continuatore Dionis [5]), quem Zonaras sequitur, biennio serius accidisse statuamus, ut illo ipso Claudii anno primo, 269, acciderit, difficultas expediretur. Ita aut fingendum erit priorem exstitisse editionem, de qua nemo quicquam tradidit, aut concedendum, laevam hominum in honoribus aestimandis mentem eum, quo ad maiorum gloriam elatus est, propterea neglexisse, quia, tumultuarie a congregata multitudine collatus, nullum in fastis urbanis locum haberet: librorum famam extulisse, res fortiter gestas silentio transmisisse: — rem, propter eius aevi pravitatem, plane non incredibilem.

Vitam usque ad Probi principatum perduxit, quum iam sub Valeriano claruisset [6]).

Dexippi opera, quae ad historiam pertinebant, tria legit Photius [7]): de quibus singulis agendum est.

I. *Τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον*, libris quatuor comprehensa; ex quibus notissimam satrapiarum divisionem recitat Photius; scriptoremque in universum cum Arriano consentire docet. Ad hanc Macedonicam historiam referenda esse quae ill. Maius inventa in codicis palimpsesti paginis 81. 82. 100. 101. edidit, uno verbo monuisse ad probandum sufficit: siquidem oratio Hyperidis, sive adsumpta sive ficta, belli Lamiaci tempus spectat. Dicet fortasse aliquis, a Romana, non dicam Byzantina historia, aliena non debuisse collectioni nostrae inseri: quod quidem factum primum mole exigua horum fragmentorum defendam, quae perparvum sibi locum postulant; quum tamen vel ideo quod Hyperidis nomen prae se ferunt philologorum notitiam merentur; denique, si aliter facerem reprehensionem non effugissem; quum in editione Romana ceteris quae e Dexippo supersunt adhaerent. Quo enim modo iis, qui eam non vidissent, constare posset me non temere iudicasse?

II. *Χρονικὴν ἱστορίαν*, sive annales [8]), quam Photius *σύντομον ἱστορικὸν* vocat, per Olympiadas, archontumque et consulum fastos ab historiae initiis, omissis tamen fabu-

5) In eclogis quas ill. Maius edidit: coll. Vat. II. p. 240. 6) Eunapius vita Porphyrii in f. 7) Cod. 82. 8) Eunapius p. 58. l. 5. Idem, vita Porph. l. l.

losis primordiis, usque ad Claudii Gothici annum primum deducti, praecipua circa temporum rationem cura adhibita. Horum duodecimus liber a Stephano ethnicographo citatur[9]; ubi Herulorum mentio certissime comprobat locum de quo agitur non multum ab operis fine afuisse: constat igitur scriptorem his duodecim „chartis omne aevum explicuisse." Ex hisce annalibus Syncellum quaecunque e Dexippo habet petiisse arbitror: at Constantiniana excerpta illis prorsus aliena sunt: neque enim prolixas orationes capere potuisset breviloquens annalium ratio, qui fere singulis libris saeculum comprehendebant; unde Trebellius Pollio[10]) Dexippum *omnia breviter persequutum esse*, scripsit.

III. Has igitur eclogas de legationibus ad Σκυθικὰ pertinere iam Vossius perspexit[11]): eademque earum ratio est quas ex titulo de sententiis edidit ill. Maius. Σκυθικὰ, *de bello Scythico* vertere debebam; quoniam illud intelligitur, quod, coeptum sub Decio, usque ad Aureliani pacem duravit. Atque hic quidem leviter circa verba lapsus sum; in eo vereor ne gravius erraverim, quod quae a p. 22. l. 20. ad p. 26. l. 4. habentur, Dexippo ipsi tribuerem, quasi orationem ad cives suos habitam, qui temerario consilio muris egredi et cum hostibus confligere cuperent. Non attenderam ill. Maii opinionem[12]), epistolam esse: cui ut aliquid de meo adiiciam, dicam, a magistratu Romano missam videri: imo ab ipso fortasse Imperatore: eum se cum copiis mox affuturum nunciare (p. 25. l. 17. seqq.): lectamque esse in concione (p. 22. l. 18.) De his, si forte aliquando codicis pagina 324. plenius e litura erui potuerit, liquido constabit: ac tunc fortasse expedietur de quo tandem oppido quibusque civibus sermo sit. Nunc in id sententia inclinat ut haec ad primum Gothorum adventum sub Decio pertinere credam, cuius nomen in oblitterata illa pagina conspicitur; id quod eo confirmari videtur quod de rebus ad Nicopolim Moesiae gestis mentio iniicitur (p. 25. l. 22. cf. Syncellum p. 705. l. 12.). Quod si ita sit, Philippopolitani fuerint oppidani a barbaris circumsessi. Non tamen silendum est etiam sub Claudio Aug. ad Nicopolim prospere adversus bar-

9) s. v. Ἔλουροι. 10) Gordian. 2. 11) De histor. Graec. p. 242.
12) Praef. ad coll. Vatic. II. p. XXVIII.

baros pugnatum esse[13]); quo tempore, quantum in tanta narrationum perturbatione colligi potest, Thessalonica eorum impetum fortiter sustinuit.

Orationem Dexippi, scribendique genus, ingenti laude effert Photius, eo usque ut *Thucydidem perspicue loquentem* dicat; quae mira est viri prudentis a vero aberratio. Nemo enim in eo quicquam praeter inanem degeneris aevi rhetorem agnoscet, ut mirum sit qui tam puerilia sectetur, inter res arduas positum, magna gessisse.

Quae de Dexippo exstant testimonia sequentia fere sunt:

Inscriptio *in corpore Boeckhii* n. 380.

Κατὰ τὸ ἐπερώτημα τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς καὶ τῆς βουλῆς τῶν ΨΝ καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, τὸν ἄρξαντα τὴν τοῦ βασιλέως ἐν Θεσμοθέταις ἀρχὴν, καὶ ἄρξαντα τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, καὶ πανηγυριαρχήσαντα καὶ ἀγωνοθετήσαντα τῶν μεγάλων Παναθηναίων, οἴκοθεν ἱερέα παναγῆ, Πόπλιον Ἑρέννιον Δέξιππον Πτολεμαίου Ἕρμειον, τὸν ῥήτορα καὶ συγγραφέα, ἀρετῆς ἕνεκα οἱ παῖδες.

Ἀλκῇ καὶ μύθοισι καὶ ἐν βουλαῖσι κρατίστους
Ἄνδρας ἀγακλειτοὺς γείνατο Κεκροπίη·
Ὧν ἕνα καὶ Δέξιππον, ὃς ἱστορίην ἐσαθρήσας
Αἰῶνος δολιχὴν ἀτρεκέως ἔφρασεν.
Καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἐπεῖδε, τὰ δ' ἐκ βίβλων ἀναλέξας
Εὕρατο παντοίην ἱστορίης ἀτραπόν.
Ἦ μέγα κλεινὸς ἀνὴρ, ὃς νοῦ ἄπο μυρίον ὄμμα
Ἐκτείνας, χρονίους πρήξιας ἐξέμαθεν.
Φήμη μὲν περίβωτος ἀν' Ἑλλάδα, τὴν ὁ νεανθὴς
Αἶνος Δεξίππῳ δῶκεν ἐφ' ἱστορίῃ.
Τοὔνεκα δὴ καὶ παῖδες ἀγακλειτὸν γενετῆρα
Μορφήεντα λίθον θῆκαν ἀμειβόμενοι.

Photius cod. 82.: *Ἀνεγνώσθη Δεξίππου τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον, ἐν λόγοις τέσσαρσιν. ἀνεγνώσθη δὲ αὐτοῦ καὶ ἕτερον σύντομον ἱστορικόν, μέχρι τῆς Κλαυδίου ἐπιτρέχον τὰς κεφαλαιώδεις πράξεις βασιλείας. ἀνεγνώσθη δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ Σκυθικά, ἐν οἷς αἱ Ῥωμαίων αὐτῷ καὶ Σκυθῶν ἀναγράφονται πρὸς ἀλλήλους μάχαι τε καὶ ἀξιόλογοι πράξεις. ἔστι δὲ τὴν φράσιν ἀπέριττός τε καὶ ὄγκῳ καὶ ἀξιώματι χαίρων,*

13) Trebell. Pollio, Claud. 12.

καὶ (ὡς ἄν τις εἴποι) ἄλλος μετά τινος σαφηνείας Θουκυδίδης, μάλιστά γε ἐν ταῖς Σκυθικαῖς ἱστορίαις.

Eunapius quae de Chronicis Dexippi docet, quaere infra p. 56. seqq.

Idem, in vita Porphyrii sub finem: *τοὺς χρόνους (τοῦ Πορφυρίου βίου) ἐς Γαλλιηνὸν καὶ Κλαύδιον εἰκάζειν συνέβαινεν, Τάκιτόν τε καὶ Αὐρηλιανὸν καὶ Πρόβον· καθ᾽ οὓς ἦν καὶ Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας, ἀνὴρ ἁπάσης παιδείας τε καὶ δυνάμεως λογικῆς ἀνάπλεως.*

Evagrius hist. eccl. V. 24.: *καὶ Δεξίππῳ δὲ πλεῖστα περὶ τούτων πεπόνηται, ἀπὸ μυθικῶν ἀρξαμένῳ, καὶ λήξαντι ἐς τὴν Κλαυδίου τοῦ μετὰ Γαλλιηνὸν βασιλείαν· ᾧ συναπείληπται περὶ ὧν Κάρποι καὶ ἕτερα βάρβαρα ἔθνη κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Θρᾴκην καὶ Ἰωνίαν διαπολεμοῦντες ἔπραξαν.* (Scythica hic innuere videtur, non Chronicorum partem.)

Suidas s. v. *Δέξιππος, Δεξίππου, ὁ Ἑρέννιος χρηματίσας, Ἀθηναῖος ῥήτωρ, γεγονὼς ἐπὶ Βαλεριανοῦ, καὶ Γαλλιηνοῦ, καὶ Κλαυδίου δευτέρου, καὶ Αὐρηλιανοῦ, τῶν βασιλέων Ῥωμαίων.*

Trebellius Pollio, in Gallieno, 14.: Gothi Cyzicum et Asiam, deinceps Achaiam omnem, vastaverunt, et ab Atheniensibus, duce Dexippo, scriptore horum temporum, victi sunt.

EUNAPIUS, Sophistarum vitis clarus, natus Sardibus a. 347, Dexippi historiam ita continuavit, ut opus suum *μετὰ Δέξιππον χρονικὴν ἱστορίαν* inscriberet [14]). Id XIV libros continebat, quorum primo res ab excessu Claudii Gothici ad Iulianum Imp. gestas complexus, ceteris huius, quem ipse, utpote pro veteri religione vehementissime animatus, tanquam Deum aliquem, humano generi commodatum, colebat, historiam, quaeque deinceps subsecuta sunt, copiose narravit [15]). Finem operis in illo tempore fecisse quo S. Iohannes Chrysostomus in exilium pulsus est, a. Chr. 404, Photius docet [16]). Cui repugnare quidem videntur eclogae, in quibus (p. 96. n. 70.) de Pulcheriae Augustae avaritia sermo est, quae mulier demum a. 414. imperium capessivit: minime tamen inde colligere

14) Teste Photio, et inscriptione eclogarum de sententiis. 15) Eunapius, infra, p. 61. 16) V. infr. in testimoniis.

licet Eunapium continenti narratione decem annorum, qui medii sunt, historiam exposuisse: quin potius illuc degressum esse apparet, ut referendo quomodo Hierax, aemulo qui vel ipsum nequitia superaret per Augustae avaritiam traditus, pro nece Fravittae seras poenas, verumtamen poenas dederit, se solaretur. Accedit, quod deinde de Stilichone loquitur, qui diu ante Pulcheriae imperium occisus est.

Quum duplicem editionem historiae Photius vidisset, Constantinianae eclogae, ut inscriptio docet, e secunda sumptae sunt, ubi loci plurimi, in quibus scriptor rabido adversus Christianos odio effrenate indulserat, ita recisi essent, ut, Photio iudice, hiantes lacunae apparerent, et sequentia plurima laborarent obscuritate. Cuius vitii culpam Photius in Eunapium ipsum confert: coniecturane ductus an testimonio, non constat. Scriptorem mutilatum opus ita reliquisse ut in his quae manebant sensus laboraret, sane non probabile est. Ac fieri certe potest, ut non ipse scriptor, sed bibliopola, indocti amanuensis opera, libros ab iis locis qui vendentibus periculum crearent liberare animum induxerit: qualia sunt expurgata, quae vocant, exemplaria, quae in regionibus ubi decreta concilii Tridentini recepta fuerunt non raro occurrunt.

Eunapii vita, ab Hadr. Iunio conscripta, in editione cl. Boissonadi legitur. Insanum hominis in rem Christianam odium, cuius in his quae ill. Maius edidit iniquum de magno Theodosio iudicium novum exhibet specimen, deliransque superstitio in somniis religionis quam sectae cui addictus erat asseclae sibi finxerant, notissima sunt: notum etiam dictionis genus molestum et salebrosum, de quo nimis clementer iudicat Photius; quem de Eunapii historia disserentem iam audiamus (cod. 77).

Ἀνεγνώσθη Εὐναπίου χρονικῆς ἱστορίας τῆς μετὰ Δέξιππον, νέας ἐκδόσεως, ἐν βιβλίοις τεσσαρεσκαίδεκα. ἄρχεται μὲν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς Κλαυδίου βασιλείας, ἐς ὃν Δεξίππῳ ἡ ἱστορία καταλήγει, ἀποτελευτᾷ δὲ εἰς τὴν Ὀνωρίου καὶ Ἀρκαδίου τῶν Θεοδοσίου παίδων βασιλείαν, ἐκεῖνον τὸν χρόνον τέλος τῆς ἱστορίας ποιησάμενος, ὃν Ἀρσάκιος μὲν τοῦ χρυσοῦ τῆς ἐκκλησίας στόματος Ἰωάννου ἀπελαθέντος εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον ἀνηγμένος ἱεράτευεν, ἡ δὲ τοῦ βασιλεύοντος Ἀρκαδίου γυνὴ κατὰ γαστρὸς ἔχουσα καὶ ἀμβλώσασα τὸν βίον ἀπέλιπεν. οὗτος ὁ Εὐνάπιος Σαρδιανὸς μὲν γένος

ἐστί (τὰς γὰρ ἐν Λυδίᾳ Σάρδεις ἔσχε πατρίδα). δυσσεβὴς δὲ τὴν θρησκείαν ὢν (τὰ Ἑλλήνων γὰρ ἐτίμα) τοὺς μὲν εὐσεβείᾳ τὴν βασιλείαν κοσμήσαντας παντὶ τρόπῳ καὶ ἀνέδην κακίζων διασύρει, καὶ μάλιστά γε τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, ἐξαίρει δὲ τοὺς δυσσεβεῖς, καὶ τῶν ἄλλων πλέον Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην, καὶ σχεδόν τι τὸ τῆς ἱστορίας αὐτῷ εἰς τὸ ἐκείνου ἐγκώμιον συντεθὲν ἐξεπονήθη. ἔστι δὲ καλλιεπὴς τὴν φράσιν, εἰ περιέλοι τις αὐτῷ τῶν λόγων τὸ ἀλεκτρυονῶδες καὶ ἐλαφωδέστερον, καὶ συωδέστερον, καὶ δέκα (l. καὶ δὴ καὶ N.) τοὺς ἱερακώδεις, καὶ κορακώδεις, καὶ πιθηκώδεις, καὶ τὸ ποταμῶδες δάκρυον, καὶ τὰ ὅμοια· τούτοις γὰρ καὶ τὴν ἄλλην τῶν ὀνομάτων περιλυμαίνεται καὶ διανοθεύει εὐγένειαν. καὶ τροπαῖς μὲν κέχρηται παραβόλως, ὅπερ ὁ τῆς ἱστορίας οὐκ ἐθέλει νόμος, ἀφαιρεῖται δὲ τὸ λυποῦν ἥ τῆς λέξεως ἔμφασις τὰ πολλὰ καὶ ἀστειότης. τῇ συνθήκῃ δὲ καὶ τῷ σαφεῖ πρὸς ἱστορίαν καὶ ταῖς περιόδοις συμμέτρως καὶ οἰκείως ἔχει· πλὴν ἐνιαχοῦ δικανικώτερον μᾶλλον ἢ ἱστορικώτερον μεστοῖ καὶ περιβάλλει τὸν λόγον. νεωτερίζει δ' οὐκ ὀλίγα καὶ περὶ τὰς συντάξεις, πλὴν οὐκ εἰς τὸ ἄχαρι, οὐδ' εἰς τὸ ταῖς μεθόδοις λαβὴν ἐπιδοῦναι.

Δύο δὲ πραγματείας τὴν αὐτὴν περιεχούσας ἱστορίαν συνεγράψατο, πρώτην καὶ δευτέραν. καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πολλὴν κατὰ τῆς καθαρᾶς ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως κατασπείρει βλασφημίαν, καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀποσεμνύνει δεισιδαιμονίαν, πολλὰ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων καθαπτόμενος· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἣν καὶ νέαν ἔκδοσιν ἐπιγράφει, τὴν μὲν πολλὴν ὕβριν καὶ ἀσέλγειαν, ἣν κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐσκέδαζεν, ὑποτέμνεται, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς συγγραφῆς σῶμα συνείρας, νέαν ἔκδοσιν, ὡς ἔφημεν, ἐπιγράφει, ἔτι πολλὰ τῆς ἐκεῖσε λύσσης ὑποφαίνουσαν. ἀμφοῖν δὲ ταῖς ἐκδόσεσιν ἐν παλαιοῖς ἐνετύχομεν βιβλίοις, ἰδίως ἑκατέραν ἐν ἑτέρῳ τεύχει καὶ ἑτέρῳ συντεταγμένην· ἐξ ὧν αὐτῶν καὶ τὴν διαφορὰν ἀναλεξάμενοι ἔγνωμεν. συμβαίνει οὖν ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει πολλὰ τῶν χωρίων διὰ τὰς γεγενημένας τῶν ῥητῶν περικοπὰς ἀσαφῶς ἐκκεῖσθαι, καίτοι φροντιστὴς ἐστι τοῦ σαφοῦς· ἀλλ' ὅτῳ τρόπῳ λέγειν οὐκ ἔχω, μὴ καλῶς κατὰ τὰς περικοπὰς ἁρμόσας τοὺς λόγους ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τὸν νοῦν λυμαίνεται τῶν ἀναγινωσκομένων. ἐν οἷς καὶ τὸ τέλος.

PETRUS, cui a dignitatibus magistri et Patricii cognomina haeserunt, Thessalonicae natus, a Procopio Illyrius dicitur [17]: non quod natione ad Illyricam gentem pertineret, (nam quis illo aevo veteres Illyrios ab aliis gentibus, qui istas regiones incolebant, distinxisset ?); sed quia dioecesis Macedonia sub dispositione Praefecti Praetorio per Illyricum erat. Hic causis agendis Constantinopoli occupatus, quum propter singularem eloquentiam persuasionisque vim celebraretur [18], a Iustiniano Imp. a. 534. legatus ad Amalasuntham destinatus, quia interim Theodahadus regnum arripuerat, Aulonae substitit, et anno demum sequente cum Imperatoris mandatis Ravennam pervenit: tunc vero, ignavia et timore hominis callide usus, Theodahado persuasit ut se Augusti fidei permitteret, Italiaque universa concederet [19]. Quae quum ipse Constantinopolim renuntiasset, iterum cum Athanasio Ravennam missus est, ut illis agentibus quae rex Gothus promiserat ad exitum perducerentur: verum is, Mundo interim cum exercitu in Dalmatis caeso, spretis quae convenissent, violataque legationum sanctitate, illos in custodiam dedit [20], neque prius redeundi facultas concessa est quam a Vitige fere post tres annos, circa finem anni 538. Sed hoc incommodum Petro insigni honore repensatum est, collata dignitate magistri officiorum [21]. Postea, anno fere 550, iam ad patriciatum evectus [22], legatus in orientem missus est ad inducias cum Chosroë componendas [23], unde tamen re infecta rediit: mox, a. 552 [24], delectus est ut

17) Goth. I. 3. p. 316. ed. Par. 18) Ibid. — Menander, infra, p. 429. 19. 20. 19) Procop. Goth. I. 6. p. 322. 20) Ibid. I. 7. p. 325. 21) De magisterio officiorum legendi sunt Iohannes Lydus de magistr. II. 10. 25. 26., III. 40. et Valesius ad Amm. Marc. XXVI. 5. Ex diversissimorum negotiorum procuratione, pro nostra opinione ridicule coagmentata, conflatum, complectebatur, ut nostro sermone potius quam Pannonica latinitate utar: *das Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten, die Aemter des Hofmarschalls, Ceremonienmeisters und Generalpostmeisters, und die Direction der Gewehrfabriken.* 22) Patricius a Constantini M. aetate eum locum in aula obtinebat ut Britannorum lingua apposite *a privy Counsellor* diceretur. Hic dignitatis gradus coniungebatur cum eo officio in quo aliquis alias constitutus erat: ac Petrum quidem nostrum usque ad mortem in magisterio permansisse constat. 23) Procopius Goth. IV. 12. p. 591. 24) De anno quo nuncii Imperatoris cum Vigilio egerunt, cl. Gieselerus a me consultus respondit se plane Mansio assentiri qui illud a. 552. contigisse statuat,

cum Vigilio Papa, qui Chalcedone detinebatur, de negotio trium capitulorum ageret. Vigilius ubi, quae tunc acta sunt, narrat, Petrum exconsulem, patricium et magistrum vocat: mox magnificum virum et referendarium: qui tunc exconsul dicebatur, erat quem Imperator consulatus codicillis ornaverat; eum postea in Byzantino imperio, rei dignitate paulatim imminuta, consulem et hypatum dixerunt. Decem deinde annis interiectis, a. 562., pacis negotium cum Persis iterum, ac feliciore quidem exitu, suscepit, ignominiosa quidem, sed pro exhaustis imperii viribus necessaria, pace in quinquaginta annos composita [25]). Ubi quum a legato Persico super Suania, quam Petrus repetebat, fallaci spe proposita, ad regem Chosroëm reiectus esset, anno proximo hunc adiit: verum frustra. Ex qua legatione Byzantium reversus, haud multo post obiit [26]), 28 fere annis post primam legationem Italicam; relicto filio Theodoro, qui iam a. 565. dignitatem patris obtinebat; mox comes largitionum factus, atque a. 576. ad Persas missus est [27]). Christianum fuisse Petrum dubio caret: quippe qui in legatione Persica ut natalem Christi Domini, Epiphaniamque celebraret, substiterit [28]), atque cum Vigilio Papa de rebus quae ad dogmata pertinent egerit.

Hic Petrus inter coaevos incredibili quadam floruit laude et gloria: cuius rei testimonia infra posui. Praeter eloquentiam, atque unicam in persuadendo vim, summam in rebus tractandis sollertiam, diligentiam indefessam, legum cognitionem accuratissimam, eruditionem omnigenam, ei tribuunt; tum vero amoenum ingenium, mitemque animum: in quo cum unico cuius verba ad nos pervenerunt obtrectatore [29]) ita consentit Petri cliens Iohannes Lydus, ut hoc certe constet, benevolum fuisse, liberumque ab omni arrogantia. Etiam

corrigendumque in subscriptione epistolae encyclicae censeat: P. C. Basilii XI.

25) Menander, p. 346. sqq. ed. B. 26) Ibid. p. 373. 17. 27) Vide Valesium ad p. 319, 8. ed. B. 28) Ibid. p. 364. 21. seq., qui locus, ab ill. Maio animadversus, Fabricii diligentiam fugerat. Sed nomen Petri ad rem probandam parum efficeret: Iohannes enim Lydus vix nomine tenus Christianus fuit; neque eo magis Iohannes Stobaeus: Iacobum medicum, natione Achivum, paganum religione fuisse, diserte narrat Marcellinus in Chron. sub a. 462. 29) Procopius Anecdot. 24. p. 70.: *πρᾶος ἦν καὶ ὡς ἥκιστα ὑβρίζειν εἰδώς.*

post mortem a Corippo *boni* cognomine insignitur [30]), ut olim Rex Ancus. Quae tamen virtutes non obstant quominus vere Procopius ei exprobrare potuerit furacissimum fuisse, atque inexplebili divitiarum cupiditate incensum [31]): avaritia enim apud orientis populos, ad servitutem prolapsos, persaepe etiam virorum minime malorum animos invadit: quorum bonitas eo tantum elucet, quod neque crudeliter agunt numorum causa, neque ius violant: quales sunt fere si qui inter Turcas viri boni dicuntur. In quo genere illustre exemplum erat memoria mea Mohammedes senex, Algeriae satrapa. Nihil hoc viro mitius, eiusque fide data nihil sanctius: at idem non solum nisi pacem ab eo redemisses, piraticam exercebat; violataque, sine sua culpa, pace, gavisum esse credo; verum etiam quotidie per vesperam aureis numerandis se delectabat. Praedivitem certe fuisse Petrum inde colligimus, quod insula Aconitis, in qua cotis fodinae exercebantur, integra pro fundo ad eum pertinebat [32]). Eadem servitutis miseria viros quamvis bonos immanissima principis iussa pro numinis oraculis exsequi cogit, quasi nihil arbitrio suo relictum sit: itaque asseverare non auderem calumniam esse Procopii narrantis Theodahadum a Petro ad Amalasunthae necem incitatum esse [33]): nisi causa quam affert cur Theodora exitium infelicis reginae machinata esset tam parum credibilis foret, ut hoc quoque crimen maledictis vesanae impudentiae accenseri posse confidam.

Petro Patricio Suidas ἱστορίας tribuit: unde petitae eclogae in utroque titulo de legationibus exstant: quarum prima ad imperium Tiberii, ultima ad res a Iuliano, adhuc Caesare, sub auspiciis Constantii in Gallia gestas pertinet. Quod si ulterius progressus esset, is qui eclogas confecit non magis in Petro quam in ceteris ultimam operis partem neglexisset: itaque eum finem fecisse ubi Eunapius res plene narrare incipiebat non dubito. Verum in quo tempore historiae suae initium constituerit, ea quaestio non aeque certe expediri potest: regum tamen liberique populi Romani tempora tractasse non crediderim; quum propter eclogarum ex universo hoc tempore defectum, tum quia non video quid hominem Byzantinum

30) Corippus de laud. Iust. I. 24. 31) Procop. l. l. 32) Hermolaus in ethnicis Stephani s. v. Ἀκόναι. 33) Anecd. 16. p. 47.

impellere potuerit ad scribenda quae, ut quisque prolixius aut brevius narrata quaereret, vulgo inveniebantur. Non tamen a Tiberio incepisse, — id quod per se omni careret probabilitate,— sed iam de Augusto, Triumviratusque tempore egisse, probant fragmenta quae in libello Seguieriano de syntaxi inveni 34). Ex his alterum apud Dionem Cassium iisdem prope verbis legitur 35), quod de fr. 4. 5. p. 123. ed. B., collata legat. LII. p. 401. Ursini, observavit Valesius: unde coniectura certa oritur Petrum nihil aliud quam Dionis breviarium confecisse quatenus huius historia pateret. Iam vero quum continuator Dionis, cuius eclogas ill. Maius in titulo de sententiis invenit, quantum spatia metiri licet, non multum infra Constantinum M. descenderit, non temeraria hariolatione mihi persuasi eum non diversum a Petro esse: ad quam firmandam nonnihil accederet, si exploratum esset imperatorum nomina quibus ista apud Maium pro lemmatis distinguuntur in codice sic posita esse: nam eadem ratione grammaticus ille qui de syntaxi scripsit, Petri opus in partes distinctum invenit: certe non librorum numeris; quos, ut semper alias, posuisset.

Praeterea idem Suidas Petro opus *περὶ πολιτικῆς καταστάσεως* adscribit: quod ill. Maius illos anonymi scriptoris de re publica dialogos esse coniicit quorum Photius cod. 37. meminit, ipse autem e palimpsesto Vaticano ampla edidit fragmenta *περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης* inscripta. Equidem inscriptionis diversitatem omittam, neque negabo Petro placere potuisse ut libros sine nomine ederet: attamen vix credibile videtur rem Suidae compertam docto curiosoque Photio non innotuisse; aut contra, Suidam silentio transiisse illud opus quo Petrus Lydo teste de magisterio officiorum exposuit 36): quum id tamen in hominum manibus versaretur decimo saeculo.

34) Ea posita sunt infra p. 136. 35) Petrus: *ἀπεῖπε τοῖς βουλευταῖς ἐκδημεῖν ἔξω Ἰταλίας.* Dio LII. 41. p. 693. 34. ed. R. *καὶ προσαπεῖπε* (l. *καὶ πρὸς ἀπεῖπε*) *πᾶσι τοῖς βουλεύουσι μὴ ἐκδημεῖν ἔξω τῆς Ἰταλίας.* Hunc locum adiumento indicis Reimariani indagare potui; is qui alteri fragmento respondet, nisi casu oblatus, haud facile invenietur. Quotus enim quisque adeo indefessus, otioque instructus est, ut quatuor vocabula per tot libros quaerere sustineat? quum ne illud quidem constet certum esse Antonii nomen, non errore positum pro Antonini. Verbo quidem *θωπεύειν* saepe utitur Dio. 36) Infra in test.

Etenim manifesto huius partes sunt quaecunque e Petro magistro exstant inserta caeremoniali Constantini Porphyrogeniti: habent autem eum auctorem non solum capita primi libri 84. et 85., quibus eius nomen praefixum diserte legitur, verum etiam decem quae continuo sequuntur, usque ad 95.; ubi saepe, v. gr. 86. 87. 95. de Iustiniano tanquam imperante quum ista scriberentur, sermo est. Petita autem esse haec omnia e libro de officio magistri satis inde colligitur quod auctor praecipue id agit, ut doceat quae partes magistri sint in rebus quas tractat; magistrorumque nomina ponit, qui in ea dignitate fuerint quo tempore Leones, avus et nepos, Anastasiusque et Iustinus imperium susceperunt.

Utrum hoc in volumine an alibi Petrus exposuerit quae cum Chosroë de pace componenda locutus esset [37]), pro incomperto relinquo. Sermonis rusticitatem in eo reprehendit Menander, quam se verbis Atticis mutasse ait quum colloquia ista referret: iustamque esse reprehensionem ei facile credimus: nam in capitulis quae in caeremoniali exstant graecitas ad barbariem, vulgaremque sermonem manifesto inclinata, imo iam in hunc conversa, conspicitur; neque eclogae ex historia ab ista labe immunes sunt. At, quae e libris *περὶ πολιτικῆς ἐπιστήμης* in luminis oras reduxit Maius, summa elegantia, et paene intemerato Attico sermone scripta sunt. Quum autem Petrus sui aevi hominibus, qui ea fere lingua utebantur quae nunc apud Graecos obtinet, loqueretur, non veteribus Atticis, sermo eius, pro grammaticorum sententia vitiosus, non impediebat quo minus, si vis persuadendi ei inesset, hominum mentes oratione flecteret. De qua viri eloquentia, ceterisque dotibus, testimonia quae hic subiungo loquuntur.

Iohannes Lydus *de magistratibus* II. 25. 26.: *τοῖς δὲ ἱμειρομένοις τοὺς ἐφεξῆς μὴ ἀγνοῆσαι μαγίστρους ἄχρις ἡμῶν, ἀρκέσει πρὸς διδασκαλίαν Πέτρος ὁ πάντα μεγαλόφρων, καὶ τῆς καθόλον ἱστορίας ἀσφαλὴς διδάσκαλος, δι' ὧν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ λεγομένου μαγιστηρίου ἀνεγράψατο. προῆλθεν οὖν ἡ δύναμις ἐπὶ πλέον τῆς ἀρχῆς· οὐ μόνον γὰρ τὰς τῶν ἐθνῶν πρεσβείας ὑφ' ἑαυτῷ τελούσας ὁ μάγιστρος ἔχειν πιστεύεται, τόν τε δημόσιον δρόμον, καὶ πλῆθος ἐμ-*

37) Menander, p. 429.

βριθὲς τῶν πάλαι μὲν φρουμενταρίων νῦν δὲ μαγιστριανῶν, τήν τε τῶν ὅπλων κατασκευὴν καὶ ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔτι καὶ τὴν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων· καὶ διαφερόντως Πέτρος οὗτος, ὁ πολὺς, ὁ μηδενὶ ταῖς ἀρεταῖς κατὰ μηδὲν δεύτερος. διασώζει μὲν γὰρ καὶ φρουρεῖ τὴν αὐλὴν, καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν οὐκ ἀποπτύει μεγαλειότητα, ἣν ἐγγὺς ἀπολομένην ἀβελτερίᾳ τῶν πρὸ αὐτοῦ, οἷα σοφὸς καὶ διὰ παντὸς τοῖς βιβλίοις προσανέχων, ἀποκαθίστησι. τοὺς δὲ νόμους εἰδὼς, εἴπερ τις ἄλλος, οἷς ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἀνετράφη (l. ἐνετρ. N.) συνηγορῶν τοῖς δεομένοις, ἄρχων τε μέγιστος, καὶ ἀξίαν ὀφρὺν τῆς ἐξουσίας ἀνατείνων ἐδείχθη, καὶ δικαστὴς ὀξὺς, καὶ τὸ δίκαιον κρίνειν εἰλικρινῶς ἐπιστάμενος, κατὰ μηδὲν αὐτὸν ὑπτιαζούσης τῆς τύχης. πρᾶος μὲν γάρ ἐστι καὶ μειλίχιος· ἀλλ' οὐκ εὐχερὴς, οὐδὲ πρὸς τὰς αἰτήσεις ἔξω τοῦ νόμου καμπτόμενος· ἀσφαλὴς δὲ ὁμοῦ, καὶ προβλέπων τὰς ὁρμὰς τῶν προσιόντων· μηδένα καιρὸν ταῖς ῥαθυμίαις παραχωρῶν· τὴν μὲν νύκτα τοῖς βιβλίοις, τὴν δὲ ἡμέραν τοῖς πράγμασι ἐγκείμενος, μηδὲ αὐτὴν τὴν μέχρι τῆς αὐλῆς ἐκ τῆς οἰκίας ἐν ὁμιλίαις διασυρίζων ἁπλῶς, ζητήμασι δὲ λογικοῖς, καὶ ἀφηγήσεσι πραγμάτων ἀρχαιοτέρων μετὰ τῶν περὶ ταῦτα σχολαζόντων εἰλούμενος. καὶ καιρὸς οὐδεὶς αὐτῷ διδαγμάτων ἐστὶν ἀμέριμνος· ὡς τοὺς τῶν λόγων ἐξηγητὰς δεδιέναι τὴν πρὸς αὐτὸν ἐντυχίαν· πράγμασι γὰρ αὐτοὺς καὶ στροφαῖς περιβάλλει, μετρίως ὑπελέγχων, ὡς λέγοιντο μόνον, οὐκ εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι ὁποίους αὐτοὺς ἡ φήμη διαθρυλλεῖ. ἐμοὶ δὲ μάλιστα σκοτοδινίας οὐ μικρὰς ἀνακινεῖ ἡ πρὸς αὐτὸν συνήθεια· χαίρω γὰρ αὐτῷ ὅτι καλὸς ἅμα καὶ ἐλεύθερος, καὶ τύφου καὶ κορύζης ἐκτὸς, ἀστεῖός τε καὶ κοινός· ἀλλ' ἐπισείει μοι ὡς εἴρηται, φροντίδας οὐ μικρὰς, μηδὲν ὧν ἐπίστασθαι δοκῶ προτείνων εἰς ζήτησιν, τὰ δὲ παντελῶς ἠγνοημένα παρεισάγων· ὥστε με τὰς πασῶν ἰσχυροτάτας εὐχὰς μελετᾷν, μηδεμίαν αὐτὸν ἄβατον ἐμοὶ, ὥσπερ εἴωθεν, ἐπιῤῥοιζῆσαι θεωρίαν.

Procopius, *Goth.* I. 3. in f.: Ὁ βασιλεὺς Πέτρον, Ἰλλυριὸν τὸ γένος, ἐκ Θεσσαλονίκης ὁρμώμενον, ἐς τὴν Ἰταλίαν εὐθὺς ἔστελλεν, ἕνα μὲν ὄντα τῶν ἐν Βυζαντίῳ ῥητόρων, ἄλλως δὲ ξυνετόν τε καὶ πρᾷον καὶ ἐς τὸ πείθειν ἱκανὸν πεφυκότα.

Idem, *Anecdot.* 24.: Πέτρος τὸν ἅπαντα χρόνον ἠνίκα

τὴν τοῦ μαγίστρου καλουμένην εἶχεν ἀρχὴν, ἀεὶ καθημέραν αὐτοὺς (τοὺς σχολαρίους) κλοπαῖς ἀμυθήτοις ἀπέκναιε. πρᾶος μέν γὰρ ἦν, καὶ ὡς ἥκιστα ὑβρίζειν εἰδὼς, κλεπτίστατος δὲ ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ ῥόπου αἰσχροῦ ἀτεχνῶς ἔμπλεως.

Suidas *s. v.* Πέτρος ὁ ῥήτωρ, ὁ καὶ μάγιστρος καὶ ἱστορικὸς, πρεσβευτὴς ὡς Χοσρόην σταλεὶς „μάλα ἐμβριθής τε ἦν καὶ ἀνάλωτος ἐν τῷ ῥητορεύειν, τῷ καταμαλάξαι φρονήματα βαρβαρικὰ, σκληρά τε καὶ ὀγκώδη." ἔγραψεν ἱστορίας, καὶ περὶ πολιτικῆς καταστάσεως. (Quae signis inclusi Menandri verba sunt, servata in eclogis de sententiis, pag. 429. 19—21. ed. B.)

Menander, p. 346, 22. ed. B.: Πέτρος — ἀποχρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης παιδείας, καὶ τῆς τῶν νόμων.

Idem p. 368. 1. Chosroës ad Petrum: οὐδὲ αὐτὸς σὲ, ὦ Ῥωμαίων πρεσβευτὰ, ὥσπερ εἰκὸς ἐν τοσαύτῃ φιλοσοφίᾳ τεθραμμένον, ᾗ περιεῖναι τοῖς ῥήμασι μεμάθηκας, μεμφθείην — μὴ πείθειν μαθών.

Idem p. 376. 12. Iohannes legatus: Πέτρος — ἐμπειρίᾳ λόγων καὶ δεινότητι πειθοῦς — οἷος ἐγένετο παρακρούσασθαι.

Idem p. 428. 20.: τὸ χθαμαλώτερόν πως ἔστιν ᾗ τῶν λόγων — μετέφρασα ἐς τὸ ἀττικώτερον.

Cassiodorius *Variarum* X. 19. *nomine Theodahadi regis:* vir eloquentissimus Petrus legatus serenitatis vestrae, et doctrina summus, et conscientiae claritate praecipuus.

Ibid. X. 22. *eiusdem nomine:* per virum disertissimum Petrum.

Ibid. X. 24. *nomine Gundelinae reginae:* veniente viro sapientissimo Petro.

Hermolaus, *epitomator Stephani de urbibus*, s. v. Ἀκόναι: Ἀκονῖτις — νῆσος διαφέρουσα τῷ πανευφήμῳ πατρικίῳ καὶ τῷ (l. τὰ N.) πάντα σοφοτάτῳ μαγίστρῳ Πέτρῳ, κειμένη καταντικρὺ — Χαλκηδόνος. ἐπικέκληται δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν αὐτῇ πρὸς ἀκόνας πεποιημένων λίθων.

Corippus de laudibus Iustini I. 24. 25.:

Successorque boni, redivivaque gloria Petri
Hic Theodorus adest, patria gravitate magister.

Panium, unde PRISCUS, quem alii minus definite Thracem vocant[38]), Panita dicitur, oppidum erat Europae, unius e sex provinciis dioeceseos Thraciae, quae Chersonesum continebat, atque in Propontidis ora inter Heracleam, olim Perinthum, provinciae metropolim, et Selymbriam terminabatur[39]): incertis, ubi in mediterranea porrigebatur, finibus; Aenum, quaeque ab illa versus occidentem iacent oppida, ad Rhodopam provinciam pertinuisse compertum est. Panium ipsum in littore (Propontidis) prope Heracleam (Perinthum), itaque inter illam et Rhaedestum situm fuisse, Suidas docet[40]): apud Geographos veteres, ipsumque Ptolemaeum, eius mentionem frustra quaesivi.

Priscus, teste Suida[41]), de historia Byzantina, rebusque Attilae[42]) (*ἱστορίαν Βυζαντικὴν καὶ (τὰ) κατὰ Ἀττήλαν*) octo libros scripsit; quae verba quaestionem moverunt geminumne an simplex fuerit opus; equidem non dubito unum fuisse. Verum etsi duo fuerint, ad utrumque certe pertinerent eclogae de legationibus, quorum inscriptionem *historiae Gothicae* retinere debui: nemo enim dubitabit eclogarii codicem ita inscriptum fuisse. Suspicor autem, ut Procopianae historiae, ita huius partibus diversos titulos fuisse inditos: aliam inscriptam fuisse *τὰ κατὰ Ἀττήλαν*, aliam *Γοτθικὴν*, idque ab imperito homine ad universum opus translatum esse. A quo tempore historiam inceperit Priscus, expediri non potest: sed nullius rei quae ante annum 433. gesta sit mentio ex eo affertur. Asparis, filiorumque caedem, quae a. 471. Leonis Imp. 15. patrata est, a Prisco narratam esse, Evagrius docet[43]): unde colligimus, quum Malchus annum 474. Leonis 17. historiae suae initium fecerit, Priscum ad eum substitisse. Unde patet quam absurde Suidas eum sub Theodosio iuniore scripsisse tradat.

Longe optimus omnium sequioris aevi historicorum; ingenio, fide, sapientia, nulli vel optimorum temporum posthabendus; elegans quoque et sermone satis puro usus, laudem atque gloriam quum apud coaevos tum inter posteros merito adeptus

38) v. Fabricii bibl. gr. VII. p. 539. y. 39) cf. Constantinum de caeremoniis II. 54. p. 795. ed. B. et Ammian. Marcell. XXVII. 4. 40) s. v. *Πάνιον*. 41) s. v. *Πρίσκος*. 42) Vitium in Suidae et Eudociae libris *κατὰ Ἄτταλον* pro *Ἀττήλαν* iamdiu animadversum et corrigi iussum est. 43) Hist. Eccl. II. 16.

est; cui etiam a Valesio et Gibbono, summis viris, laudari contigit. Rhetor dicitur, at idem sophista[44]); unde colligimus non causidicum Constantinopoli egisse, sed oratoriam artem ibi docuisse. Ceterum de eius vita hoc tantumcomperimus: receptum in amicitiam Maximini, viri illo aevo primarii, cum eo ad Attilam, et postea, Marciano imperante, in Arabiam Aegyptumque profectum esse[45]). Qui Maximinus quum absque dubio paganus esset, (Christianus enim nunquam animum induxisset ut Blemyis de sacris in Philarum insula celebrandis concedederet, foederisque tabulam in illo templo figeret) coniectura iam per se valde probabilis Priscum quoque antiquis sacris addictum fuisse, magis adhuc confirmatur.

Eidem Prisco Suidas praeterea tribuit Declamationes et Epistolas.

Testimonia de Prisco:

Suidas s. v.: *Πρίσκος Πανίτης, σοφιστὴς, γεγονὼς ἐπὶ τῶν χρόνων Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ· ἔγραψεν ἱστορίαν Βυζαντικὴν καὶ* (ins. *τὰ*) *κατὰ Ἄτταλον* (*Ἀττήλαν*) *ἐν βιβλίοις ὀκτὼ, μελέτας τε ῥητορικὰς καὶ ἐπιστολάς.*

Evagrius *hist. eccl.* I. 17.: *ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ὁ πολὺς τῷ λόγῳ πόλεμος ἐκεκίνητο Ἀττίλα τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως, ὃν περιέργως καὶ ἐς τὰ μάλιστα λογίως Πρίσκος ὁ ῥήτωρ γράφει, μετὰ πολλῆς τῆς κομψείας διηγούμενος ὅπως τε κατὰ τῶν ἑῴων καὶ ἑσπερίων ἐπεστράτευε μερῶν, οἵας τε καὶ ὅσας πόλεις ἑλὼν κατήγαγε, καὶ ὅσα πεπραχὼς τῶν ἐντεῦθεν μετέστη.*

Idem V. 16.: *ἐκ πρεσβείας δὲ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων Ἀνθέμιος βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων ἐκπέμπεται, ᾧ Μαρκιανὸς ὁ πρώην βεβασιλευκὼς τὴν οἰκείαν κατηγγύησε παῖδα. ἐκπέμπεται δὲ στρατηγὸς κατὰ Γιζερίχου Βασιλίσκος, ὁ τῆς Λέοντος γυναικὸς Βηρίνης ἀδελφὸς, μετὰ στρατεύματος ἀριστίνδην συνειλεγμένου. ἅπερ ἀκριβέστατα Πρίσκῳ τῷ ῥήτορι πεπόνηται· ὅπως τὲ δόλῳ περιελθὼν ὁ Λέων, μισθὸν ὥσπερ ἀποδιδοὺς τῆς ἐς αὐτὸν προαγωγῆς, ἀναιρεῖ Ἄσπαρα τὴν ἀρχὴν αὐτῷ περιθέντα, παῖδάς τε αὐτοῦ Ἀρδαβούριον καὶ Πατρίκιον, ὃν καίσαρα πεποίητο πρότερον ἵνα τὴν Ἄσπαρος εὔνοιαν κτήσηται.*

44) Suidas et Evagrius, infra. 45) Priscus p. 153. 14. ed. B.

MALCHUS, Philadelphiensis, ex illa Philadelphia quae in Palaestina est, ut recte e nomine viri Syriaco, quum plura ita vocarentur oppida, infert Fabricius, sophistam Constantinopoli egit [46]). Eius historiam, qua Priscum continuavit, ab a. 474., decimoseptimo Leonis Imp., usque ad mortem Nepotis [47]), qui a. 480. occisus est, septem annorum res totidem libris, quos *Βυζαντιακὰ* inscripsit, persecutam Photius legit: atque intra hoc temporis spatium eclogae de legationibus, quasque ex aliis titulis Suidas servavit, comprehenduntur: ut certum sit litteratas Constantini Porphyrogeniti operas nihil amplius habuisse. Monet tamen Photius, his libris opus ad terminum quem auctor sibi proposuisset perductum non esse: ipsum innuere plura se additurum si vita suppetat: quum igitur Suidas Malchi historiam usque ad Anastasium deductam esse scribat, non contradicam, si quis sibi persuaserit ultima parte truncatam ad Photium Constantinumque pervenisse; integram ei innotuisse qui paulo post Iustinianum Imp. lexicon de scriptoribus composuit quod Suidas compilavit. Edidit certe Malchus mortuo demum Zenone, cuius ignaviam probraque mansurae infamiae tradidit: ac tanta quidem cum libertate ut etiam sub miti Anastasii imperio mirandum sit maiestatis poenam evasisse qui talia contra decessorem Principis, praesertim qui Augustae maritus fuerat, auderet. Verum non unicum hoc est sub imperatoribus Byzantinis mirandae in scribendo libertatis exemplum, fortasse a contemptu litterarum ortum: nam Tiberius, valde in iis versatus, quaecunque edebantur anxie scrutabatur, crudeliterque vindicabat. Magis etiam miramur Eunapium non morte poenas dedisse pro his quae quemvis Christianum non minus quam Principes laederent. Malchum non maledicentiae sed veritati studuisse cernimus. Difficilior ad expediendum inde oritur quaestio quod Malchus historiam a Constantino M. inchoasse a Suida dicitur: in quod tam disertum testimonium suspicio erroris eo minus cadit quod Photius e primi libri initio constare docet, alios eiusdem auctoris atque argumenti praecessisse. Casus autem efficere non potuit ut pars superstes operis initio ac fine truncati inciperet ubi Priscus substiterat: itaque necesse est

46) Suidas s. v. *Μάλχος*. 47) Photius cod. 78.

aut partem quae praecederet ab aliquo qui catenam historiae conficiebat, cuiusmodi plures exstitisse constat, recisam; aut res a Constantino M. usque ad Prisci finem diverso opere comprehensas fuisse.

Ingenio et eloquentia infra Priscum, a Photio quidem, qui eum canonis historiae instar esse ait, ultra veritatem laudibus elatus, tamen inter valde bonos historiae auctores numerandus est. A Christiana religione non alienum fuisse, Photius perhibet: quod per se parum est; verum id ipsum, ut a Classeno inter confabulationem mihi observatum fuit, plus quam in illum cadere videtur qui Pamprepio tam aperte faveat.

Suidas s. v.: *Μάλχος Βυζάντιος σοφιστής· ἔγραψεν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, καὶ ἕως Ἀναστασίου, ἐν ᾗ τὰ κατὰ Ζήνωνα καὶ Βασιλίσκον, καὶ τὸν ἐμπρησμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης, καὶ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Αὐγουστείου, καὶ ἄλλά τινα διεξέρχεται μάλα σεμνῶς, καὶ τραγῳδίας δίκην ἀποθρηνῶν αὐτά.*

Photius cod. 78.: *Ἀνεγνώσθη Μάλχου σοφιστοῦ Βυζαντιακὰ, ἐν βιβλίοις ἑπτά. ἄρχεται μὲν ἐξ οὗ Λέοντα τὸν βασιλέα ἡ νόσος ἐπίεζε, τούτῳ δὲ τῆς βασιλείας ἔτος ἑπτακαιδέκατον παρετείνετο· διέρχεται δὲ τήν τε Ζήνωνος ἀνάῤῥησιν, καὶ τὴν ὑπερόριον τῆς βασιλείου· δόξης διατριβὴν, καὶ τὴν Βασιλίσκου ἀνάῤῥησιν, καὶ τὴν τῆς ἁλουργίδος ἀπόθεσιν, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ πάλιν κάθοδον Ζήνωνος, τήν τε τοῦ προειρημένου Βασιλίσκου διὰ ξίφους ἀναίρεσιν, ἧς καὶ γυνὴ καὶ τέκνα παρανόμῳ κρίσει ἐκοινώνησαν. καὶ ὅτι Ἀρμάτος ὁ Ζήνωνα κατάγων τοιαύτης ἀντιμισθίας ἀπώνατο, διὰ Ὀνούλφου δεξάμενος τὴν σφαγήν. διαλαμβάνει δὲ καὶ τὴν Θευδερίχου τοῦ Ὀτριαρίου (Τρ.) στάσιν, καὶ τὴν Θευδερίχου τοῦ Μαλαμείρου (Βαλ.) φιλίαν, καὶ τὸν πρὸς τὸν τοῦ Ὀτριαρίου (Τρ.) Θευδέριχον πόλεμον, καὶ τὴν κατὰ Ζήνωνος πάλιν στάσιν, καὶ τὴν Μαρκιανοῦ ἐπανάστασιν, καὶ πρό γε τούτου τὴν τῆς πενθερᾶς Βηρίνης ἐπιβουλὴν, καὶ τὴν διὰ τοῦτο φυγαδείαν τὴν ἀΐδιον, καὶ τὴν κατὰ Ἴλλου πρότερον ἐπιβουλὴν Βηρίνῃ συσκευασθεῖσαν, καὶ τὴν Ἐπιδάμνου ὑπὸ Θευδερίχου τοῦ Μαλαμείρου (Βαλ.) ἐν δόλῳ κατάσχεσιν. ταῦτα διεξιὼν διέξεισι καὶ τὰ ἐπὶ Ῥώμης, καὶ τέλος τοῦ ἑβδόμου λόγου ποιεῖται τὸν Νέπωτος θάνατον, ὃς ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς Γλυκέριον τήν τε Ῥωμαϊκὴν ἰσχὺν περιεβά-*

λετο, καὶ εἰς σχῆμα κείρας κληρικοῦ ἀντὶ βασιλέως ἀρχιερέα κατέστησεν· ὑφ᾽ οὗ καὶ ἐπιβουλευθεὶς ἀνῄρηται. οὗτοι οἱ ἑπτὰ τῆς ἱστορίας λόγοι καὶ προηγουμένους ὑποφαίνουσιν αὐτῷ λόγους ἄλλους διαπεπονῆσθαι — καὶ ἡ ἀπαρχὴ δὲ τῶν ἑπτὰ τοῦ πρώτου λόγου τοῦτο παραδηλοῖ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἑπομένους, εἰ τὸ ζῆν προσῆν τῷ συγγραφεῖ, ὡς τοῦ ἑβδόμου λόγου τὸ πέρας ἐνδείκνυσιν.

Ἔστι δ᾽ ὁ συγγραφεὺς Φιλαδελφεὺς, εἴ τις ἄλλος κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας ἄριστος· καθαρὸς, ἀπέριττος, εὐκρινὴς (num *εἰλικρινής?* N.), *λέξεων ταῖς ἀνθηροτάταις καὶ εὐσήμοις καὶ εἰς ὄγκον τινὰ ἀνηγμέναις χρώμενος· καὶ οὐδὲ αἱ καινοπρεπεῖς αὐτῷ, ὅσαι τὸ ἐμφατικὸν καὶ εὔηχον καὶ μεγαλεῖον ἔχουσι, παραβλέπονται, ὥσπερ --- τὸ ----- καὶ τοιαῦτ᾽ ἔνια· καὶ ὅλως κανών ἐστιν ἱστορικοῦ λόγου· σοφιστὴς δ᾽ ἦν τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ ῥητορικῆς εἰς ἄκρον ἐληλακὼς, καὶ τὴν θρησκείαν οὐκ ἔξω τοῦ χριστιανικοῦ θιάσου.*

MENANDER, Euphratae f., Constantinopolitanus, in iuventute legum studio sese dederat: sed quoniam a causidicorum munere animus abhorrebat, ad segnitiem delapsus, in circo factionumque furoribus patrimonium effudit; tandem vero, a necessitate ad meliora compulsus, quum a Mauricio Imperatore litteratos homines splendidis praemiis ornari videret, se in hoc genere experiri statuit. Itaque historiam Agathiae continuare sibi proposuit: quod ab adventu Cotrigurorum Hunnorum in Thraciam, quos Belisarius repressit, annoque 558., usque ad excessum Tiberii Imp., a. 582., perfecit. De rebus anni 575.[48]) agebat libro VIII. Protectoris cognomen, quo ab illustri poëta Attico discriminatur, indicat eum cohortibus praetoriis Imperatoris adscriptum fuisse[49]): quae tamen illo aevo aeque ac Scholarii fictam tantummodo exercebant militiam[50]). In scribendi genere prorsus simia Agathiae est; ridendus quoties sententiarum acumine aut verborum elegantia se ostentare cupit: verumtamen in rebus gestis referendis bonus auctor; circa populorum mores, terrarumque longinquarum situm, et peregrinantium itinera admodum curiosus et fide dignus. Eiusdem Agathiae imitatione, etiam epigram-

48) Menand. p. 397. 20.
49) v. Heineccium s. v. *Protectores* in eius ed. Brissonii.
50) Procop. Anecd. 24. p. 71.

mata componere tentavit. Quae supra de eius origine atque iuventute dixi, ea omnia ipse in prooemio historiae tradiderat, quod, apud Suidam servatum, posui primo loco inter fragmenta, p. 458. ed. B.

De OLYMPIODORO, CANDIDO, NONNOSO et THEOPHANE nihil prorsus ad nos pervenit praeter ea quae apud Photium leguntur, in nostra editione p. 447. seq., et fragmentum apud Suidam s. v. χειρίζω servatum (p. 477. ed. B.) de sumptibus expeditionis adversus Vandalos, quod tamen ipsum neque ex integro codice Candidi, neque ex eclogis inde petitis a Suida assumptum est, sed ex alio, nescio quo, scriptore. Etenim nullus horum historicorum ad eclogas Constantinianas adhibitus fuit, unde omnia in hoc genere ille hausit.

PROCOPIUS sophista, cuius orationem, a Villoisone in tomo altero Anecdotorum Graecorum ex codice Marciano Veneto editam [51]) huic collectioni intuli, affecto saeculo p. Chr. V. Gazae natus est, quod oppidum, licet in remotis barbariae finibus positum, illo aevo elegantium ingeniorum mire ferax fuit, quum praeter hunc Procopium, Aeneam ferret, et Iohannem (qui ἔκφρασιν τοῦ κοσμικοῦ πίνακος versibus conscripsit), ac Timotheum quendam, variosque Anacreonticorum carminum poetas [52]), quibus fortasse non exigua pars illorum tribuenda est quae per tot aetates pro Teii vatis canticis mirati sunt homines minime mali. Speciem autem quae Fabricium induxit, ut hunc Procopium gemino nomine Iohannem Procopium dictum, auctoremque ἐκφράσεως illius, amoena vena conditae, fuisse, sibi persuaderet, vanam esse, positaque in Scholio codicis Palatini inter utrumque nomen distinctione dissolvendam, mihi paene exploratum est. Fungebatur ille, quum Anastasium Imp. publice laudabat, oratoris munere in oppido ubi natus erat, stipendio conductus [53]): quo tempore paganum adhuc religione fuisse, nemo dubitabit qui genus Anastasii ab illo ad Iovem referri attenderit [54]); quo nihil magis abominandum fuisset eius aevi viro Christiano. Postea autem fidem

51) V. eius annotatt. p 601. ed. B. 52) Fabricii Bibl. Gr. T. IX. p. 760. ed. H. 53) Hinc σοφιστὴς Γάζης dicitur in orationis inscriptione. 54) p. 492, 14.

Evangelii adeo sincere amplexus est, ut ad libros Veteris Testamenti commentarios conscriberet, a peritis iudicibus non mediocriter laudatos. Summam vitae sanctimoniam, moresque mitissimos, praedicavit eius discipulus Choricius, qui defunctum laudavit; longe ipse inferior magistro: suum, cum amoris affectu, vocat Aeneas, a quo laudari plus erat. Ad ultimam senectutem vixisse perspicuum est, quum, qui ipso saeculi VI. initio Anastasii laudes dixerat, idem monodia aedem S. Sophiae terrae motu collapsam defleverit[55]), quae ruina a. 557. accidit. Epistolas scripsit plurimas, quarum nonnisi pars edita est.

De PRISCIANO, viro grata saeculorum memoria colendo, cuius panegyrico locum inter Graecos assignare non dubitavi, omnino silere quam paucis agere fortasse praestaret. Verumtamen, praebita occasione, a me impetrare nequeo quin rem et novam, ut opinor, et veram indicem: scilicet Caesaream, unde illi ex origine cognomen additum est, Africae oppidum esse videri, a quo Mauritania Caesariensis dicta est; non unum ex illis, claris certe, quae in Asia exstabant. Novi equidem Ammiani et Claudiani exempla, hominum Graecorum qui litteras Latinas splendide illustrarunt; neque negare sustineam fieri potuisse ut tertius aliquis Graecus se totum ad Latini sermonis artem conferret: apparet tamen longe aliam fuisse rerum vim sub Theodosio M. eiusque filiis, florente adhuc vetere Roma, atque centum annis post, Italia in barbarorum servitutem redacta, nulloque ibi litterarum studiis proposito praemio, quum in Orientis regionibus iis qui Graeca lingua ingenii specimina exhiberent, gloria et commoda cederent. Priscianum in Grammatico opere quotiescunque Latinos Graecis opponit, ponere *illi sic — nos* (Latini) *sic*, ubique videmus: in panegyrico praecipuas Anastasio laudes inde tribuit quod se adversus occidentalis Imperii cives e patria profugos munificum praebeat: id quod sophistae Graeco vix placuisset; iam vero potius de sua ipsius sorte cogitasse scriptorem, censeo. — Quum Anastasium laudaverit,

55) Eam, ab Iriarte editam, memoratamque Harlesio ad Fabr. T. VII. p. 564., a nobis aliquando cum ecphrasi Pauli Silentiarii coniungendam, nondum vidi.

male a Paulo Diacono sub Iustiniano principe poni apparet: absolutumque fuisse magnum grammaticae corpus ante Cos. Mavortium, a. 527.: quippe quo consule codex unde nostri derivati sunt, subscriptione teste, scriptus sit, per litteras me monuit cl. Lindemannus.

De carmine, eiusque codice unico Bobiensi Viennam allato, ex quo Claudium Sacerdotem, aliosque de Grammatica libros, a viris egregiis doctissimisque flagitamus, penes quos eorum edendorum ius est, et ornandi splendida facultas, — cur post cl. Endlicherum nihil afferam, iam supra expositum est.

Excerptorum de legationibus, quae grammaticis, quibus rei cura a Constantino Porphyrogenito mandata est, *περὶ πρέσβεων*, non *περὶ πρεσβειῶν*, inscribere placuit, rationem explicare, neque alienum erit a prooemio huius voluminis, cuius pars longe maxima ex illis constat: neque otiosum; quum, nescio quo casu, a nemine, quantum mihi quidem innotuit, plene perspecta sit.

Ista excerpta edidit Hoeschelius e duobus codicibus: Schotti, quem nunc nullibi comparere dixi supra; et Bavarico, quem Boicum vocat, qui in Monacensi bibliotheca regia exstat, a Schweighaeusero, v. cl., ad Appianum Polybiumque adhibitus: eorum autem haec invicem ratio erat, ut Schottanus quidem omnia complecteretur, a Bavarico praefatio, atque illa abessent quae editor tantum e Schotti codice se dare, in elencho quem post dedicationem posuit, profitetur. Sunt autem illa non additamentorum loco, ut codicem Bavaricum librarii desidia tot capitulis mutilatum fuisse credere possis, verum ab his quae ille habet separata, eodemque ordine a libri initio ad eius finem progrediuntur; atque hoc inter se differunt quod, quae in Bavarico exstant, de legationibus ad Romanos missis agunt, quae ab illo absunt, de iis quas Romani ad Barbaros miserunt. Quapropter codex ille *περὶ πρέσβεων ἐθνῶν* (vel *ἐθνικῶν*) *πρὸς Ῥωμαίους* inscribitur [56], praefatio autem quae illa respicit quae Schotti codex solus praebuit, titulum XXVII., eiusque rubricam *περὶ πρέσβεων Ῥωμαίων πρὸς ἐθνικοὺς* exhibet:

56) Schweigh. praef. ad T. II. Polybii p. XVI.

atque in elencho, qui ei subiicitur, de Seviris e quorum libris eclogas de legationibus Hoeschelius edidit, omittit Dexippum et Eunapium. Scilicet ex his nihil in tomum eclogarum de legationibus Romanorum ad gentes illatum erat.

His expositis non opus erit pluribus verbis probare, geminum fuisse eclogarum de legationibus titulum, quorum alter, XXVII. e numerorum ordine, integer cum praefatione exstat, alterius praefatio abest, qua amissa eius numerus ignoratur; quem tamen aut XXVI. aut XXVIII. fuisse ratio rei cogit: denique, quae ex utroque supersunt in Schottano codice coniuncta exstitisse. Iam vero perspicitur qua ratione evenerit ut etiam in Polybianis plurimae eclogae ex earum numero quas Ursinus edidit a Bavarico absint [57]): agitur enim ibi de legationibus quas Romani miserant: idemque, si quis de Dionis Appianique eclogis quaeret, inveniat necesse est. Itaque a reprehensione liberatur summus Casaubonus, qui, quum in bibliotheca Thuani primum harum eclogarum tomum exstare scriberet, quo tamen earum quae e Polybio petitae sint nonnisi pars contineretur [58]), minime errabat. Ac fieri potest ut quum alii Theodosium τὸν μικρὸν, Ursinus autem Ioannem Constantinopolitanum, hanc collectionem concinnasse tradiderint, illius labori legationes ad Romanos, huius titulus XXVII. in codicibus tributus sit. Vereor tamen ne de Theodosio illo error sit, quum Θεοδόσιος ὁ μικρὸς Graecis Byzantinis Theodosium Minorem Imperatorem significet.

Ut omnis in posterum errandi occasio tollatur, utramque collectionem, per singulos auctores divisam, suo inscripto titulo, distinxi: velut p. 121. et 133., 139. et 166.

Itaque non tres, sed quatuor e collectaneis Constantini Porphyrogeniti habemus titulos, postquam ill. Maius, in lucem prolata maxima tituli de sententiis parte, immortalibus suis de re litteraria publica meritis cumulum adiecit.

57) Earum recensum praebet Schweigh. ibid. p. XXVII. 58) Ibid. p. XXII.

DEDICATIO HOESCHELII.

NOBILISSIMO AMPLISSIMOQUE VIRO
IOANNI MATTHAEO
WACKERO, A WACKENFELSA, EQUITI,
S. CAES. MAIEST. A CONSILIIS IMP. AULICIS,
DOMINO ET PATRONO IN PRIMIS HONORANDO,

S. P. D. DAVID HOESCHELIUS AUG.

Constantinus Porphyrogenneta, ut a Theodosio proditum invenio, non contentus ex omnibus terrarum orbis partibus libros quosque optimos cura summa conquirere, id etiam operae publice utilis navari voluit, ut pro rerum discrimine auctorum quorumque scripta in certas classes, quae LIII. fuerunt, tributa congererentur: ut quaqua de re, si tempus postularet, exemplorum hypotheses in promtu essent. Illarum prima *περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως* erat, vicesima septima *περὶ πρέσβεων*. Ceterarum, neque nisi paucarum, praeter *τὸ ἐπώνυμον* scitur nihil, idque ex margine libri legationum calamo exarati, ubi lector argumentum, quod alias aliud attingitur obiter, *ζητεῖν* iubetur *ἐν τῷ περὶ ἐπιβοῶν, ἐν τῷ περὶ κυνηγεσίας, ἐν τῷ περὶ στρατηγημάτων, τῶν στρατῶν, ἐν τῷ περὶ νίκης, περὶ δημηγοριῶν, ἐπιστολῶν, ἐθῶν*. Hae igitur, iniuriane temporis sint amissae, an alicubi serventur, nondum liquet. Eius vero, quae de legatis agit, partem Fulvius Ursinus, vir praeclarissime de omni antiquitate meritus, magno eruditorum applausu ante annos aliquot quammultos edidit; partem ex Serenissimi Maximiliani, Boiorum Ducis, et cl. viri Andreae Schotti bibliotheca, quae nemini rem publicam iuvare cupienti non patet, nos iam evulgamus; hancque eo nobiliorem, quod

eorum historicorum fragmenta suppeditat, quorum nihil fere hactenus praeter nomen exstitit. His corollarium addidimus, eclogas librorum Diodori Siculi amissorum, quas e codice Ludovici Alemanni Florentini doctiss. R. Thomson Anglus mecum amice communicavit. Haec veterum monumenta, Vir amplissime, tibi, tantae dignitatis tantaeque eruditionis, dicare non fuissem ausus, nisi nobiliss. Marcus Velserus, Duumvir noster, amicus tuus, me confirmasset; cuius liberalitati editio haec debetur. Ac sane iucundam fore horum tibi lectionem arbitramur, cognituro cum alia observatu perquam digna, tum exempla (quae potior operis pars) eius muneris, quod singulari fide, cura et prudentia, de gravissimis rebus, qua per Germaniam et Sarmatiam, qua per Italiam, a maximo Caesare ad summos Principes missus, obiisti; iucundiorem, quia lingua Graeca isthaec prodeunt: cuius is est amor tuus, ea peritia, ut locos scias auctorum restituere illos, ad quos ab aliis conclamatum est. Nihil dicam de beneficio, quo me in Reip. literariae commodum ornasti maximo. Pro quo grati et memoris animi testimonium hoc esse aliquod patiaris, meque porro commendatum habere digneris, etiam atque etiam oro. Bene vale, praesidium ac decus Musarum.

Augustae Vindelic. postridie Non. Aprilis, A. S. N. MDCIII.

RECENSIO AUCTORUM,

QUI HOC OPERE CONTINENTUR.

(EX EDITIONE HOESCHELII.)

CANTOCLARUS
PATER
RENATO ET PETRO
FILIIS S.

Franciscus rex, qui Gallia barbariem profligavit, et inde Magni cognomen reportavit, patrem meum, avum vestrum, nihil minus quam hoc cogitantem, non pretio, non ambitu, ob eximiam tum probitatem, tum doctrinam Turonibus iuri dicundo primum praefecit, deinde etiam in Senatum Parisiensem allegit. Henricus Secundus, Francisci filius, fratrem meum natu maiorem patri Senatoriae dignitati successorem designavit. Id meritis patris tribuit, neque quicquam pretii, quamvis tempora ferebant, eo nomine numerari voluit. Et illi quidem per quinquaginta annos magistratus summa cum integritate gesserunt, ad quos triginta duos addidimus, quibus iam apud Christianissimos reges libellos agimus. Est sane ea dignitas Senatoria maior: sed cuius nos iamdudum satias capit; taedet morum, taedet hominum. Iam animus meus

— securus honorum,
Fallacis regum quos defert aura favoris
Indignis aeque ac dignis discrimine nullo,

nihil istarum rerum curat:

Vanaque propter opes hominum certamina felix,
Et quae mirantur mortalia pectora ridet,
Atque viam sola virtute affectat Olympo.

Licet enim meis vos versibus affari. Itaque ad veteres meos amicos me recipio et vobis cursu lampada trado. At

vos quibus integer aevi
Sanguis — *una cum isto vestro fratre, recens adnato, quem ad vos mitto, et vobis, o filii dulcissimi, do dedicoque, nostri nominis memoriam propagare, et nos aliquando vixisse, neque honorum luce caruisse notum testatumque posteris relinquere pergite. Et valete.*

DEDICATIO EDITIONIS PARISINAE.

EMINENTISSIMO

S. R. E. CARDINALI

IULIO MAZARINO.

Quintus annus agitur, eminentissime Cardinalis, ex quo Ludovicus Princeps fortissimus de rebus abiit, maiore Galliae damno quam suo. Eius enim excessus universam Galliam perculit, et pene dixerim, exanimavit, quasi unius extincti spiritu pridem tota vixisset, et omnium animas idem secum traxisset. Hostes autem externos tot pugnis adversis fractos in spem erexit, et refovit. Quis enim tam intrepidus, tamque securus casuum fuit, ut erepto rebus humanis Rege, et in novo principatu res durius casuras non metueret? Princeps iuvenis admodum, nec armorum peritus, quique flagrante bello nondum exercitum in praelium posset educere, nec Principem per aetatem exercere, multorum iniuriis obnoxius videbatur. Hostilis autem exercitus etiam adversum casum recens expertus altiores spiritus gerebat, novas res in dies exspectantibus his, quibus semper studium fuit cunctando et diem ex die prolatando pacem eludere, et Gallos magis ad civile bellum impellere, turbare omnia ac permiscere, quam bello aggredi, et palam manum conserere. Verum nunquam certius approbatum est, iustum piumque, et favente Deo bellum susceptum: ut inconcusso manente regni statu, et tot prosperis confluentibus

regiae maiestati devoti metu soluti sint, et hostes Gallici nominis spe vana tumentes statim animos, quos sustulerant, demiserint; nuntio malae pugnae ad Rocrovium consternati. O diem nobis albo notandum lapillo! o diem infaustum hostibus tam foedâ clade! quidquid enim Hispanis in Flandria virium fuerat, illa dimicatione prostratum est. Hac Gallus pugna edita posteri temporis securitatem concepit: Hispanus autem pridem fiduciae ac spei plenus animum posuit praeferocem, tanti dedecoris indignitate perculsus. Hoc autem omnium regnator Deus perfecit: cuius etiam providentia Princeps sagacissimus cum ad finem mortalitatis accederet, et virum Richelio, qui rerum gestarum gloria et animi magnitudine humanum fastigium excesserat, similem non proximum, in partibus reipublicae gubernandis quaereret, Tibi, Cardinalis eminentissime, summam rerum permisit: ex quo enim curam imperii Gallici summa principum consensione sustinuisti, palam factum est, Deum bellorum rem Gallicam tueri ac regere: et Te non modo de regni finibus tutandis, sed etiam de proferendo plura aut maiora in dies destinare. Sed neque belli cura terra marique animum invictum obruit, nec cogitationibus tuis de litteris propagandis obstat. Haec pacis ornamenta colunt etiam qui se belli gloriae devoverunt. Licet enim fama prospera laudibus eos in coelum efferat, diuturna tamen esse non potest, nisi sint qui nomen eorum posteritati commendent. Hinc spem certissimam conceperunt qui Principum indulgentiam ingenio merentur, Te Maecenate non defuturos eximiae doctrinae viros, quorum studio non senescet claritudo operum tuorum. Esse autem plures publice quoque interest: nec enim virtutibus tuis enarrandis nisi plures suffecerint. Equidem hoc unum dicam, nullum hactenus maiore fide, constantia et prudentia regni ministrum egisse; ut omnes gloria vel aequasse, vel excessisse videaris: et ut epistolae compendium faciam, natura quid efficere posset experiri cupiens, in Te, Cardinalis eminentissime, gloriae materiam, quam quaerebat, invenit. Deum veneror, ut prospere semper res Tibi cedant, seramque immortalitatem precor, ut tam felix, quam diuturna vita sit; quam si ex bonorum omnium voto tibi Deus indulserit, pacem, quam pertinax odium in Gallos moratur, vel optimis conditionibus pa-

rabis, vel saluberrimis consiliis tuis efficies, ut hostium internecione iustae irae parentetur. Da veniam quod laboriosis occupationibus tuis abuti videar. Non possum tamen mihi temperare, quin gratias heic Tibi agam, quod offerenti Cedrenum et Nicetam tam benignum Te mihi exhibueris, ut magnitudinem tuam vinceres: et quoniam aliter referre non possum, in testimonium devotae Tibi mentis hoc opus qualecunque est, nomini Tuo dedico consecroque.

EMINENTIAE TUAE

devotissimus

CAROLU ANNIBAL FABROTUS.

LABBEI PRAEFATIO.

HISTORIAE
CONSTANTINOPOLITANAE
CURIOSIS INDAGATORIBUS
S. P.

Byzantinam Historiam multitudine rerum mirabilem, varietate iucundam, diuturnitate temporis spectabilem ac veteri Romanae tantum non parem; ut amant coluntque studiosi omnes, ita libros, quibus illa continetur, avide ambiunt exoptantque. Sed frustra iamdudum illos vacui fere omnes bibliothecarum foruli expectant. Cum enim maxima pars nobilium illorum historicorum cum blattis adhuc tineisque luctetur in pulvere et situ manuscriptorum codicum; qui vero hactenus publicati sunt, vel Latine tantum, vel Graece tantum apparuerint, et si qui Graece simul ac Latine excusi sunt, dispari admodum forma, charactere dissimili, diversis dissitisque a se invicem locis temporibusque prodierint; inde factum est magno litterarum incommodo, dicam et litteratorum damno, in tanta penuria, quaeque indidem orta est, talium mercium caritate maxima, ut beatus ille merito censendus sit, non qui omnes, sed qui quam plurimos, eosque deformes ac mancos, quovis pretio summaque diligentia potuerit sibi comparare. Eam ob causam

pluresque alias, quas quivis facile coniicere poterit, cum regiis typis eademque omnino voluminis forma omnes, quotquot uspiam gentium hactenus editi sunt, et in bibliothecis Vaticana, Regia, Barberina, Mazarina, Seguieriana, Memmiana, Thuana, Puteana, Petaviana, Collegii Parisiensis Societatis Iesu, aliisque quam plurimis privatis publicisque nostro doctorumque virorum studio reperiri potuerunt, publicam in lucem emittere decreverimus, nobisque quaedam etiamnum desint ad perfectam omnique ex parte absolutam Byzantinae historiae editionem, operae pretium visum fuit brevem consilii nostri, atque apparatus indiculum texere, neque tantum Excerptis legationum, veterum historicorum Eclogis, Theophylacti Simocattae historiarum libris octo, ac Nicephori, Constantinopolitani patriarchae, breviario Chronico, (quae omnia uno simul volumine compacta, ac variis eruditorum virorum annotationibus observationibusque de novo illustrata, modo prodeunt in publicum,) veluti galeatum quemdam Prologum praefigere, sed etiam seorsim vulgare, ac undequaque per universam maxime Europam orbemque Christianum dispergere, ut qui in dissitis a Gallia regnis remotisque provinciis habitant, neque facile res nostras conatusque rescire possunt, hoc veluti dato signo intelligant, quos ad hanc usque diem Constantinopolitanae historiae scriptores Luparaeis characteribus ediderimus, quos sub praelo habeamus, quosque propitio Numine, et aspirantibus favore suo atque humanitate bonis omnibus, emissuri deinceps simus. Agitedum, viri per orbem universum litterati litterarumque amantes ac gloriae, expromite quidquid apud vos latet ἐν κειμηλίοις, excutite pluteos bibliothecarum, angulos scrutamini, musea circumspicite, amicos familiaresque vestros monete, urgete, impellite: et si forte quid ad institutum nostrum accommodatum nacti estis, aut mittite illico, si tam propensa in vobis efflorescit humanitas ac de litteris bene merendi voluntas, aut saltem scriptis in hanc urbem litteris ad Sebastianum Cramoisy, architypographum regium et typographiae regiae curatorem, aliosve vobis notos ac familiares, consilii vestri liberalitatisque rationem significate. Hoc enim possumus polliceri, tanti beneficii benefactique memoriam, regiis typis expressam, toto orbe vulgandam, et apud posteros omnes quovis

marmore atque aere perennius duraturam. Neque enim permittemus unquam, ut ullius nomen oblivioni detur, qui laudabiles conatus nostros, totique reipublicae litterariae perhonorificos iuxta ac salutares promovere vel leviter tentaverit. Valete.

Lutetiae Parisiorum, e collegio Claromontano Societatis Iesu, Calendis Ianuariis anni aerae Christianae MDCXLVIII.

Omnium servus in Christo obsequentissimus

PHILIPPUS LABBE Soc. Iesu.

DEDICATIO EDITIONIS VENETAE

TYPOGRAPHI NOMINE CONSCRIPTA

A

IACOBO FACCIOLATO.

(Vid. I. Facciol. orat. p. 332. sq. ed. Lips.)

PHILIPPO V.

HISPANIARUM REGI

CATHOLICAE RELIGIONIS ADSERTORI.

Si quod opus litterarium est, PHILIPPE *rex maxime, quod regiis auspiciis dignum videatur, una est historia Byzantina, quae magnitudine molis et rerum praestantia non liber, sed bibliotheca dici potest. Itaque nemo mirabitur, me, qui rem tantam aggredior, quantam ne ipsae quidem ad hunc diem typographorum societates longe ditissimae ausae sunt, conatui parem quaesisse auspicem. Sentio enimvero Regiae Maiestatis celsitudinem; sed non tam me illa deterret, quam indulgentia allicit, quae magnos reges semper comitata est. Quicumque autem ego sim, non me quidem, sed magnam hanc Scriptorum nobilissimorum catervam spectare debes; quae olim, cum primum prodiret, Ludovici Magni, avi tui, praesidio feliciter usa, nunc eo sublato, qui supra mortalitatem positus videbatur, ad Nepotem, tantarum virtutum haeredem, sua vota convertit. A Gallo porro ad Hispanum transit fortunam amplificatura, non mutatura. Tu enim is es, qui duas has florentissimas nationes gloriae contentione iamdiu certantes, et, quod consequitur, ingeniis studiisque dispares, incredibili quadam ac prope divina prudentia conciliasti; et in tot tantisque longissimi ac periculosissimi belli vicissitudinibus*

effecisti, ut nec Galli nisi de Hispanis, nec Hispani nisi de Gallis solliciti essent. Nunc rebus vel compositis, vel paene compositis, et immutabili pace firmatis, quid est reliquum, nisi ut artes ac disciplinas ad populorum tuorum felicitatem promoveas? Regno tam longe lateque fuso nunquam deerunt opes: sed, quod opes ipsas regere potest et ad humani generis usum accommodare, rectum de rebus omnibus iudicium, a litterarum studiis proficisci debet, litterarum studia a librorum et librariorum tutela. Debes hoc divinae providentiae, quae Domum Tuam supra reliquos Europae Principes pulcherrima prole fortunare voluit; ut iam non modo Hispano regno in seram posteritatem suffectura videatur, sed aliarum quoque provinciarum spem et exspectationem commoveat. Non potes ingenti huic Dei opt. max. beneficio aptius respondere, quam si tu quoque, exemplo eius, mortalibus benefacias; in eoque maxime benefacias, in quo appareat, quantopere privatorum tenuitati Regia amplitudo praecellat. Ars haec nostra, Philosophiae, Theologiae, sacri civilisque Iuris totiusque Sapientiae administra, privatis opibus et consiliis stare nequit: nec vero ego tam ingens opus movere ausus essem, si de me tantummodo cogitassem. In humanarum rerum fastigia oculos mentemque conieci; et quod inprimis mihi praefulgere visum est, eo tamquam sidere, quod faustum fortunatumque esset, moliri coepi. Ades igitur homini (ut veterum Hispanorum more loquar) devoto Numini Maiestatique Tuae; industriamque meam in re tam gravi occupatam regio nomine tege, auspicio fove, praesidio sustenta.

BARTHOLOMAEUS IAVARINA,
TYPOGRAPHUS VENETUS.

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ

ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΑ.

ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ.

Ὅσους ἐδέξαντο πρέσβεις βασιλέων Ῥωμαίων ἐθνικοὶ, καὶ ποίῳ σχήματι τούτους ἐδέξαντο, καὶ μεθ᾽ ὁποίας δοχῆς.

DE LEGATIS ROMANORUM AD GENTES.

Quos legatos Imperatorum Romanorum gentes admiserint, qua forma eos exceperint, et quae in illis admittendis observarint.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὅσοι τῶν πάλαι ποτὲ βασιλέων τε καὶ ἰδιωτῶν μὴ τὸν νοῦν Ed. Par. 1 παρεσύρησαν ἡδοναῖς ἢ κατεμαλακίσθησαν, ἀλλὰ τὸ τῆς ψυ- Ed. Ven. 1 χῆς εὐγενὲς ἀκηλίδωτον ἀρετῇ συνετήρησαν, οὗτοι δὴ οὗτοι καὶ πόνοις ἐνεκαρτέρησαν καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν, καὶ ἄλλος ἄλλο τι, τῶν ὅσοι λογικώτερον ἐπεβίωσαν, παιδείας ἐρα- B σταὶ γεγονότες σπουδαιότερόν τινα συνεγράψαντο, τοῦτο μὲν

6. λογιώτερον coni. Cantocl.

PROOEMIUM.

Quicumque olim reges aut privati mentem voluptatibus non depravarunt aut emolliverunt, sed innatam ingenii vim, nulla labe aspersam, integram virtuti reservarunt, illi, illi inquam, labores pertulerunt et arti dicendi studium et operam navaverunt, et eorum, qui litteris reliquam vitam impendebant, cum doctrinae cupidi et amantes exstitissent, accuratius quaedam alius alia conscripserunt, partim

τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθίας δεῖγμα ἐναργὲς τοῖς μετέπειτα
καταλιπεῖν ἱμειρόμενοι, τοῦτο δὲ καὶ εὔκλειαν ἀείμνηστον
ἐκ τῶν ἐντυγχανόντων καρπώσασθαι μνώμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐκ
C τῆς τῶν τοσούτων ἐτῶν περιδρομῆς ἄπλετόν τι χρῆμα καὶ
πραγμάτων ἐγίγνετο καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ' ἄπειρόν τε καὶ
ἀμήχανον ἡ τῆς ἱστορίας εὐρύνετο συμπλοκή, ἔδει δὲ ἐπιῤ-
ῥεπέστερον πρὸς τὰ χείρω τὴν τῶν ἀνθρώπων προαίρεσιν
μετατίθεσθαι χρόνοις ὕστερον, καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ
P. 2 καλὰ, καὶ ῥαθυμότερον διακεῖσθαι πρὸς τὴν τῶν φθασάντων
γενέσθαι κατάληψιν, κατόπιν γινομένης τῆς ἀληθοῦς ἐπιτεύ-
ξεως, ὥς ἐντεῦθεν ἀδηλίᾳ σκιάζεσθαι τὴν τῆς ἱστορίας ἐφεύ-
ρεσιν, πῆ μὲν σπάνει βίβλων ἐπωφελῶν, πῆ δὲ πρὸς τὴν ἐκ-
τάδην πολυλογίαν δειμαινόντων καὶ κατοῤῥωδούντων· ὁ τῆς
πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταντῖνος, ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ χρι-
B στιανικώτατος τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὀξυωπέστερον
πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακείμενος καὶ δραστήριον
ἐσχηκὼς νοῦν, ἔκρινε βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελὲς, τῷ τε
βίῳ ὀνησιφόρον, πρότερον μὲν ζητητικῇ διεγέρσει βίβλους
ἄλλοθεν ἄλλας ἐξ ἁπάσης ἑκασταχοῦ οἰκουμένης συλλέξασθαι,
C παντοδαπῆς καὶ πολυειδοῦς ἐπιστήμης ἐγκύμονας· ἔπειτα τὸ
τῆς πλατυεπείας μέγεθος καὶ ἀκοὰς ἀποκναῖον, ἄλλως τε καὶ
ὀχληρὸν καὶ φορτικὸν φαινόμενον τοῖς πολλοῖς, δεῖν ᾠήθη

18. διηγήσει Par.

suae variae et multiplicis eruditionis illustre monumentum posteris relinquere cupientes, partim ut inter suos aequales nominis celebritatem adepti, immortali gloria fruerentur. Postquam vero in tam longo annorum decursu infinitae res et evenerunt et litteris sunt comprehensae, in immensum quoque historiae textura, ut minime comprehendi posset, est extensa et dilatata. Sed posterioribus saeculis in peius hominum naturam proclivius mutari necesse erat. Itaque cum honestum nihili ducerent, postposita veritatis commentatione, negligentiores fuisse oportuit, quam ut res praeclare gestas scriptis comprehenderent. Unde factum est modo librorum utilium penuria, modo propterea quod prolixam et ingentem scriptorum molem homines horrerent et aversarentur, ut historiae investigatio, quoniam vaga et incerta erat, in tenebris iaceret. Quamobrem Constantinus Porphyrogenitus, princeps omnium, qui ante se imperium tenuerunt, Christianissimus et maxime orthodoxus, cum accuratius in rerum honestarum cognitionem incumberet, vir prompto et acri ingenio, optimum esse iudicavit et ex utilitate publica, vitae etiam humanae fructuosum et commodum, primum quidem diligenti perquisitione alios aliunde libros omnis generis scientia refertos per universum terrarum orbem colligere. Deinde cum immensa et confusa verborum congeries, quae auditum fatigabat, multis gravis et

καταμερίσαι τοῦτο εἰς λεπτομέρειαν, ἀνεπιφθόνως τε προθεῖναι κοινῇ τὴν ἐκ τούτων ἀναφυομένην ὠφέλειαν· ὡς ἐκ μὲν τῆς ἐκλογῆς προσεκτικωτέρως καὶ ἐνδελεχέστερον κατεντυγχάνειν εἰς τοὺς τροφίμους τῶν λόγων, καὶ μονιμώτερον D *ἐντυποῦσθαι τούτοις τὴν τῶν λόγων εὐφράδειαν· μεγαλο-* V.2 *φυῶς τε καὶ εὐεπηβόλως πρὸς [ἐπὶ] τούτοις καταμερίσαι εἰς ὑποθέσεις διαφόρους, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν οὔσας· ἐν αἷς καὶ ὑφ' αἷς ἅπασα ἱστορικὴ μεγαλουργία συγκλείεται, κοὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐγκειμένων, ὃ διαφεύ-* P.3 *ξεται τὴν τοιαύτην τῶν ὑποθέσεων ἀπαρίθμησιν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἀφαιρουμένης τῆς τοῦ λόγου ἀκολουθίας τῇ διαιρέσει τῶν ἐννοιῶν, ἀλλὰ σύστωμον σωζούσης καὶ ἑκάστῃ ὑποθέσει προσαρμοζομένης τῆς τηλικαύτης οὐ συνόψεως, ἀληθέστερον δ' εἰπεῖν οἰκειώσεως. ὧν κεφαλαιωδῶν ὑποθέσεων ἡ προκειμένη αὕτη καὶ ἐπιγραφομένη „περὶ πρέσβεων Ῥω-* B *μαίων πρὸς Ἐθνικοὺς" τυγχάνει οὖσα ἑβδόμη ἐπὶ τοῖς εἴκοσι, τῆς πρώτης τὸ ἐπώνυμον λαχούσης „περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως." ἐμφαίνει δὲ τουτὶ τὸ προοίμιον, τίνας οἱ λόγοι πατέρας κέκτηνται καὶ ὅθεν ἀποκυΐσκονται, ὡς ἂν μὴ ὦσιν αἱ κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις ἀκατονόμαστοι καὶ μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι* C *τε καὶ ψευδώνυμοι. εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν. α', Πέτρου πατρικίου καὶ μαγίστρου. β', Γεωργίου Μοναχοῦ*

6. *ἐπὶ* incl. H. 16. *ἐθνῶν πρὸς Ῥωμαίους* Hoeschelii mg.

molesta videretur, existimavit oportere historiae commentarios in breviores partes contrahere, et sine ulla invidia in commune percipiendam eam, quae ex his libris oritur, utilitatem proponere. Ad haec, ut ex hac collectione attentius et facilius praestantissimi loci inveniri iisque elegantia orationis subtilius excoli posset, ingeniose et sollerter eos in varia argumenta digerenda esse censebat, in quinquaginta nempe et tria, quibus tota historiae moles continetur. Neque ulla materia est, quae effugiat harum classium et hypotheseon dispositionem. Neque omnino ista per communes notiones et locos facta distinctio quicquam de perpetuo operis tenore et continuatione detrahit: sed integram eam conservat et suo quodque argumento attribuit haec non tam dividendi, quam in propriam sedem redigendi ratio. Inter istorum locorum communium et hypotheseon capitula caput inscriptum „de legatis Romanorum ad ethnicos" erat ordine vicesimum septimum; primum vero de Imperatorum proclamatione. Declarat autem hoc prooemium, quos patres et auctores hi sermones habeant et laudent, et unde isti partus editi in lucem prodierint, ne sint ulla capita istarum hypothesium, nullo citato auctore, non genuina, sed fictitia et supposititia. Sunt vero desumpta ex his chronicis, quae subiiciuntur. I. ex Petro Pa-

χρονικῆς. γ', Ἰωάννου Ἀντιοχέως. δ', Διονυσίου Ἁλικαρνασσέως Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας. ε', ς', Πολυβίου Μεγαλοπολίτου καὶ Ἀππιανοῦ. ζ', Ζωσίμου Ἀσκαλωνίτου. η', Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας. θ', Διοδώρου Σικελιώτου. ι', Δίωνος Κοκ-
D *κιανοῦ. ια', Προκοπίου Καισαρέως. ιβ', Πρίσκου ῥήτορος. ιγ', Μάλχου σοφιστοῦ. ιδ', Μενάνδρου προτίκτορος. ιε', Θεοφυλάκτου ἀπ' ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέως τοῦ Σιμοκάττου.*

ΠΩΣ ΔΕΙ ΠΡΕΣΒΕΥΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΕΥΕΙΝ.

P. 4 *Πρέσβεις ἢ παρ' ἡμῶν ἢ πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλονται. ἐὰν*
V. 3 *μὲν οὖν πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλωνται, χρὴ φιλοτίμως τε καὶ δαψιλῶς τούτους ὑποδέχεσθαι, (καὶ γὰρ τιμῶσι πάντες αὐτούς,) τοὺς δὲ ὑπηρετοῦντας αὐτοῖς δι' ἀσφαλείας ἔχειν εἰς τὸ μηδενότι διδάσκειν ἐπερωτωμένους αὐτούς. κἂν μὲν τῶν λίαν ἀφεστηκότων οἱ πρέσβεις εἶεν, ὥστε μεταξὺ ἐκείνων τε καὶ ἡμῶν εἶναί τινα τῶν ἐθνῶν, ἐμφανίζειν αὐτοῖς τῶν ἡμε-*
B *τέρων ὁπόσα καὶ οἷα βουλόμεθα. ὁμοίως δὲ εἰ καὶ πλησιό-*

13. *μηδενότι* N., *μηδενί τι* vulg.

tricio et magistro; II. ex chronico Georgii monachi; III. ex Ioanne Antiocheno; IV. ex Dionysio Halicarnassensi de Antiquitatibus Romanis; V. et VI. ex Polybio Megalopolitano et Appiano; VII. ex Zosimo Ascalonita; VIII. ex Iosepho de Antiquitate Iudaica; IX. ex Diodoro Siculo; X. ex Dione Cocceiano; XI. ex Procopio Caesariensi; XII. ex Prisco Rhetore; XIII. ex Malcho Sophista; XIV. ex Menandro Protectore; XV. ex Theophylacto Exconsule et contrascriba Simocatta.

QUOMODO OPORTET LEGATOS ADMITTERE AUT LEGATOS MITTERE.

Legati aut a nobis, aut ad nos mittuntur. Quando igitur ad nos mittuntur, oportet eos honorifice et liberaliter excipere. Omnes enim ipsos honorant. Cum eorum ministris tute cauteque agere, ne quid ab ullo interrogantes discant. Et si gentium longo a nobis intervallo distantium legati sint, ita ut inter nos et ipsos sint aliae gentes, his nostrorum quae et qualia videbitur, ostendere licet. Idem quoque de his, qui nobis vicini sunt, modo viribus et potentia sint inferiores. Sin autem longe nobis praestant sive multitudine homi-

χωροι μὲν ἡμῶν καθειστήκεσαν, ἐνδεῶς δὲ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἔχουσι δύναμιν. εἰ δὲ κατὰ πολὺ ἡμῶν διενηνόχασιν, εἴτε πλήθει στρατοῦ, εἴτε ἀνδρείᾳ, χρὴ μήτε πλοῦτον, μήτε γυναικῶν κάλλη ἐμφανίζειν αὐτοῖς, πλήθη δὲ ἀνδρῶν καὶ ὅπλων εὐκοσμίαν καὶ τειχῶν ὑψώματα. εἰ δὲ παρ' ἡμῶν πρέσβεις ἀποστέλλονται, χρὴ τούτους πρῶτον μὲν εὐσεβείᾳ γνωρίζεσθαι, καὶ μὴ ἐπ' ἐγκλήμασι κατηγορηθέντας ποτὲ δημοσίᾳ κατακριθῆναι, εἶναι δὲ φρονίμους τὴν φύσιν, εὔνους τὰ C κοινά, ὡς καὶ προκινδυνεύειν τῶν ἰδίων, καθάπερ Ῥήγουλος, καὶ τὴν ἀποστολὴν προθύμους, ἀλλ' οὐ βεβιασμένους, καθάπερ ὁ Αἰγύπτιος ἰατρός. ὧν ὁ μὲν παρὰ Καρχηδονίοις δέσμιος ὢν καὶ πρὸς Ῥωμαίους περὶ εἰρήνης πρεσβεύσων ἀπεσταλμένος, ὄμνυσιν ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτούς, τῶν Ῥωμαίων τὴν εἰρήνην οὐ καταδεχομένων· ἐπεὶ δὲ εἰς Ῥωμαίους ἀφίκετο, ἀπαγορεύει μὲν Ῥωμαίοις τὴν εἰρήνην ἀσύμφορον αὐτοῖς οὖσαν, πείθει δὲ αὐτοὺς ἐπανελθεῖν αὐτὸν πρὸς Καρχη- D δονίους, τῷ ὅρκῳ φειδόμενος· ὁ δὲ κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου τὸν Πέρσην κινήσας τὰ Αἰγυπτίων διόλωλε. χρὴ δὲ τοὺς πρέσβεις παραγενομένους πρὸς οὓς ἀποστέλλονται, φαίνεσθαι ἐπιχαρεῖς, μεγαλοψύχους, εὐεργετικοὺς τὰ εἰς δύναμιν, ἄμφω, τά τε οἰκεῖα, τά τε τῶν πολεμίων, ἐν ἐπαίνῳ ποιουμένους, ἀλλὰ μὴ τὰ ἐκείνων ἐνδιαβάλλοντας. οἰκονομεῖν δὲ δεῖ τοὺς πρέσβεις, καὶ τοῖς καιροῖς ἐπακολουθεῖν,

9. Ῥήγουλος H., Ῥιβοῦλος cod. 18. Fort. διολώλεκεν.

num, sive virtute: non oportet illis ostentare, neque opes, neque nostrarum mulierum pulcritudinem: sed hominum abundantiam et armorum pulcre constitutum apparatum et murorum propugnacula. Si a nobis legati mittuntur, oportet viros esse probos, pietate insignes, neque publicorum iudiciorum crimine damnatos, prudentes indole, qui caram remp. habeant, ut pro ea capitis fortunarumque suarum periculum adire non recusent, sicut Regulus: qui prompto animo legationem obeant, non inviti, sicut Aegyptius medicus. Horum primus apud Carthaginienses captivus et ad Romanos legatus pro pace missus, iuravit se reversurum, si Romani pacem nollent. Ubi ad Romanos venit, pacem dehortatur tanquam eorum commodis contrariam, et iuramento servato suadet, ut se ad Carthaginienses remittant. Alter vero cum Persarum regem in Aegypti regem concitaret, res Aegyptiorum pessumdedit. Oportet autem legatos, ubi ad eos, ad quos mittuntur, venerint, sese humanos et benignos exhibere, magnanimos et liberales, quantum eorum facultates ferre possunt, aeque sua et hostium laudare, neque eorum, apud quos legati sunt, res parvi pendere. Oportet etiam legatos res cum summa moderatione administrare et temporibus servire, neque vi imperata

ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης πράττειν τὰ κελευόμενα, εἰ μή τι πρᾶξαι πᾶσι τρόποις παρεκελεύσθησαν. οἷον ἀπεστάλη τις ὡς P. 5 *φίλοις δῶρα τοῖς γείτοσιν ἐπικομιζόμενος· ὁ δὲ τούτους καταλαβὼν τὰ τῶν ἐχθρῶν πράττοντας τὰ μὲν δῶρα σὺν τῷ γράμματι παρακατέσχε, λόγους δὲ φιλίας ἀντὶ δώρων ἐπεκομίσατο. ἐρεῖ γάρ τις εἰκότως, ὡς ἐχρῆν μᾶλλον ἐπιδοῦναι τὰ δῶρα, καθημεροῦντα τῶν πολεμίων τὸ ἄγριον· ἢ τὰ μὲν τιμιώτερα παρακατασχεῖν, τὰ δὲ ἄλλα ἐπιδοῦναι, ἀλλὰ μὴ πάντα κρατεῖν, ὡς μήτε τοὺς ἐχθροὺς πλουτεῖν ἐθέλειν, καὶ τὸ πολὺ τῆς ἔχθρας ὑποτέμνειν τῶν πολεμίων. δοκιμάζεται δὲ πρέσβυς καὶ πρὸ τῆς ἀποστολῆς, ὑποτιθεμένων αὐτῷ τῶν κεφαλαίων, καὶ ἐρωτώμενος, ὅπως περὶ ἑκάστου αὐτῶν οἰκονομήσειεν, οὕτως ἢ ἑτέρως αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἐπισυμβαινόντων.*

perficere, nisi forte quibusvis modis ad finem pervenire iussi sint. Ut videlicet, est aliquis missus ad dona ferenda vicinis, tanquam amicis, et eos deprehendit hostilia facientes: munera cum litteris retinuit, sermones benevolos pro donis protulit. Dicet aliquis, neque id immerito, oportuisse legatum magis dona tradere, quibus inimicorum hostilem animum placaret et leniret: vel pretiosiora quidem retinere, alia vero dare, sed non omnia in sua potestate penes se retinere debuisse, cum hoc temperamento, ut velit quidem hostium malevolentiam compescere et resecare, sed non eos auctiores et validiores opibus reddere. Probatur vero legatus, antequam mittatur, si illi proponantur capita legationis et interrogetur, quomodo singula sit gesturus, an ita, an aliter, prout res illi acciderint.

ΔΕΞΙΠΠΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΔΕΞΙΠΠΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ
ΕΚ ΤΩΝ ΣΚΥΘΙΚΩΝ.
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

E LIBRIS

DEXIPPI ATHENIENSIS
DE BELLIS SCYTHICIS.
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Legati Iuthungorum Scytharum ab Aureliano Imperatore foedus et tributum petentes infecta re revertuntur (1). *Pax et foedus cum Vandalis componitur* (2).

α΄. Ὅτι Αὐρηλιανὸς κατὰ κράτος νικήσας τοὺς Ἰου- A. C. 270
θούγγους Σκύθας, καὶ κατὰ τὴν τοῦ Ἴστρου περαίωσιν ἐς Aurel. I. 1
τὴν ἀποφυγὴν πολλοὺς τούτων ἀνελὼν, οἱ λειπόμενοι ἐς σπον- P. 7 V. 5
δὰς ἧκον καὶ πρεσβείαν ἐστείλαντο. τὴν δὲ αἴτησιν τῆς εἰ-
ρήνης ἐδόκει μὴ σὺν τῷ ἄγαν περιδεεῖ καὶ καταπεπληγότι ἐκ
τῆς ἥττης ποιεῖσθαι, ὡς ἂν ὑπάρχοι σφισὶ καὶ τῶν πρόσθεν
φοιτώντων χρημάτων παρὰ Ῥωμαίων ἡ ἀποδοχὴ, μὴ ἐς τὸ
ἀδεὲς πάντῃ τῶν ἐναντίων καθισταμένων. ὁ δὲ Ῥωμαίων

2. περαίωσιν N., περαιώσας vulg. 3. ἀνελὼν H., ἀνελθὼν vulg. 5. ἐδόκουν H.

1. Imperator Aurelianus, quum Iuthungos Scythas acie devicisset, et multos eorum in ipso Istri traiectu fugientes interemisset, reliqui bellum foedere finire voluerunt, et legatos miserunt. Neque tamen cum nimio timore nimiaque perturbatione, quasi clade sua perculsis pacem sibi petendam esse ducebant, ne tributo, quod antea Romani penderant, hostibus ab omni metu solutis, in posterum privarentur. Sed Romanorum Imperator Aurelianus, ut Iuthungo-

A. C. 270 βασιλεὺς Αὐρηλιανὸς ὡς ἐπύθετο ἀφιγμένην τὴν Ἰουθούγγων
Aurel. I. 1 P. 8 πρεσβείαν, ἐς τὴν ὑστεραίαν φήσας χρηματιεῖν περὶ ὧν ἥκουσι, διέταττε τοὺς στρατιώτας ὡς ἐς μάχην, ἐκπλήξεως εἵνεκα τῶν ἐναντίων. ἐπεὶ δὲ καλῶς εἶχεν αὐτῷ ἡ διακόσμησις, ἐπὶ ὑψηλοῦ βήματος μετέωρος βέβηκε, καὶ ἁλουργίδα ἀμπέχων, τὴν πᾶσαν τάξιν ἐποίει ἀμφ' αὐτὸν μηνοειδῆ. παρεστήσαντο δὲ καὶ τῶν ἐν τέλει ὅσοι ἀρχάς τινας ἐπιτετραμμένοι, σύμπαντες ἐφ' ἵππων. κατόπιν δὲ βασιλέως τὰ σήματα ἦν τῆς ἐπιλέκτου στρατιᾶς. τὰ δέ εἰσιν ἀετοὶ χρυσοῖ καὶ εἰκόνες βασίλειοι καὶ στρατοπέδων κατάλογοι γράμμασι χρυσοῖς δηλούμενοι· ἃ δὴ σύμπαντα ἀνατεταμένα προὐφαίνε-
B το ἐπὶ ξυστῶν ἠργυρωμένων. ἐπὶ δὲ τούτοις ὧδε διακοσμηθεῖσιν Ἰουθούγγους ἠξίου [παρελθεῖν]. τοὺς δὲ συνέβη θαμβήσασθαι ἰδόντας καὶ ἐπὶ πολὺ σιγῇ ἔχειν. ἐπεὶ δέ σφισιν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπεδόθη λέγειν, διά τινος ἑρμηνέως ἔλεξαν
V. 6 τοιάδε· „οὔτε τῇ ἐπὶ καιροῦ συμβάσῃ κακοπραγίᾳ ἡμῶν παρὰ τὸ εἰκὸς καταπεπληγότες, οὔτε δυνάμεως ἐνδεῶς ἔχοντες ἢ καὶ πολέμων ἄπειροι καθεστηκότες, ἀσθενείας εὐπρεπείᾳ κατὰ τὸ ἡμῖν αὐτοῖς μόνοις συμφέρον ἐς τὴν εἰρήνην σπεύδομεν· ἀλλὰ περίεστι μὲν ἡμῖν τοσοῦτον τῆς ἐν τοῖς πολέ-

1. ἐπύθετο] ἐπείθετο vulg. 4. τῶν N., τούτων vulg. 6. ἀμφ' αὐτὸν H., ἄμφαυσον ed. H., ἄμφαυστον ed. Par. 8. ἀφ' cod. Vat. 13. παρελθεῖν add. N. θαμβήσασθαι N., θαμβήσεσθαι vulg. 16. τῇ — συμβάσῃ κακοπραγίᾳ Vat., τῆς — συμβάσης κακοπραγίας vulg. 19. ἡμῖν ed. Par., ὑμῖν ed. H. σπεύδομεν Vat., κατασπεύδομεν vulg.

rum legatos advenisse intellexit, cum dixisset, se cum his postridie acturum de his, quorum causa legati venerant, huiusmodi hostibus terroris iniiciendi gratia militum aciem condicta die tanquam ad pugnam instruxit. Ut illi recte se habere visa est exercitus dispositio, altum suggestum sublimis, purpura indutus, ascendit, et omnem exercitum, qui ipsum circumstabat, in formam lunae disposuit. Aderant et ex his, qui in exercitu imperia habuerant, omnes ab equis. A tergo Imperatoris erant signa coadunati exercitus. Haec vero erant aquilae aureae et imagines Imperatorum, et eorum, qui militiae nomina dederant, catalogi et enumerationes, aureis litteris perscriptae. Quae omnia explicata et illustri loco posita in hastis argenteis conspicua erant. His ita praeparatis Iuthungos iussit adesse. Ut haec viderunt, obstupefacti longo tempore silentium tenuerunt. Postquam ab Imperatore illis dicendi facultas data est, ita per interpretem locuti sunt: „Neque quia adversa fortuna, quae nobis hoc tempore contigit, ultra modum animos nostros abiecit et perculit, aut quia destituti copiis et viribus sumus, aut rei militaris imperiti, infirmitatem nostram honesto praetexto tegentes neque quidquam nisi utilitatem nostram spectantes, ad pacem festinamus. Sed

μοις περιουσίας πλήθους εἵνεκα καὶ ἰσχύος, ὥστε μέρει ἐλα- A. C. 270
χίστῳ τὰς πρὸς Ἴστρῳ πόλεις ἐπελθόντες Ἰταλίαν μικροῦ Aurel. I. 1 C
πᾶσαν κατειλήφαμεν, ἱππικῷ μὲν στρατεύσαντες ἐς μυριάδας
δ', καὶ τούτων οὐ μιγάδων οὐδὲ ἀσθενῶν, ἀλλὰ Ἰουθούγγων
καθαρῶς, ὧν πολὺς ἐφ' ἱππομαχίᾳ λόγος. ἀσπίδα δὲ ἄγομεν
διπλασίαν δυνάμεως τῆς ἱππικῆς, οὐδ' ἐν τούτοις ταῖς ἑτέ-
ρων ἐπιμιξίαις ἐπισκιάζοντες τοῦ σφετέρου στρατοῦ τὸ ἀ-
νανταγώνιστον. ἔχοντες δὲ καὶ οὕτω παρασκευῆς διακρίνε-
σθαι, οὐ διαγινώσκομεν ἐς ἀντιλογίαν ἥκειν τῆς συμφορᾶς
πέρι. οὐ διὰ τὸ μὴ κατὰ κράτος νενικῆσθαι, κατὰ δὲ τὸ
ἄδηλον τοῦ ἐκβησομένου εἰρήνην πολέμου προτιμῶμεν, εἰ- D
κάζοντες καὶ ὑμῖν ὡς γένοιτ' ἂν διὰ γνώμης πρὸς Ἰουθούγ-
γους εὖ παρασχὸν τῆς πρόσθεν διαφορᾶς συμβῆναι, οἷα δὴ
ὑπούσης καὶ παλαιᾶς ἀμφοῖν τοῖν γενοῖν πρὸς ἄλληλα πί-
στεως ἐς τὸ ἡσυχάζειν, δι' ἣν χρὴ τὴν ἐπὶ καιροῦ διαφορὰν
ἀπερίσκεπτον ἐν τῷ παρόντι καταλύσαντας πρὸς τὸ παλαίτε-
ρον καὶ λυσιτελοῦν μετατίθεσθαι ἑκατέροις. ἔν τε τῷ πολέ-
μῳ οὐκ ἐπὶ πλεῖστον ταῖς καταδρομαῖς ληϊζόμενοι, ἀλλ' ὅσον
ἐς ἀφορμὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀγαπῶντες τὴν ἄθροισιν, μέχρι
τῆς γενομένης μάχης ἡσυχίᾳ τὸν καιρὸν διετρίβομεν, ὡς τοῖς P. 9
ἐπιοῦσιν ὑμῖν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ δυνάμει τὸ καθ' αὑτοὺς ἀν-
τιτάξαντες. ὃ δὴ καὶ νῦν ποιεῖν παρεσκευάσμεθα· καὶ τό,

1. πλήθους H. mg., πλείθη edd. 5. ἱππομαχίῳ Vat. 7. ἀνανταγώνιστον] ἀνταγώνιστον vulg. 21. F. ἀντιτάξοντες. N.

multae nobis adhuc suppetunt ad bellum gerendum facultates, sive multitudine militum, sive viribus opus est. Nam et minima nostri parte urbes ad Istrum sitas invadentes, parum abfuit, quin omnem Italiam ceperimus. Quadraginta equitum millia in pugnam educimus, quae non ex convenis aut imbecillibus, sed ex Iuthungis pure constant, quorum in equestri proelio magna fama est. Peditum autem duplicem equitatus numerum producimus, in his quoque nulla peregrinorum admixtione invictum agminis eorum robur deminuentes. Itaque quamquam huiusmodi apparatu ad dimicandum instructi, minime tamen de eventu decertandum esse duximus. Non autem quia victi sumus, sed propter eventuum incertitudinem, pacem bello praeponimus, praesertim quum vos quoque, data occasione, ad componendas simultates cum Iuthungis propensos esse suspicemur, quoniam aliqua inter utramque gentem antiqua et inveterata ad quietem mutuo colendam fides exstat. Quamobrem oportet inconsiderate susceptum hoc tempore dissidium deponere, et ad antiquam concordiam, quae est utrisque utilior, redire. Et in ipso bello quidem non admodum crebras incursiones facientes praedas egimus, necessarias res comparare qua occasio tulit studentes, ceteroqui usque ad hanc proximam pugnam in otio et quiete tempus contrivimus, et quando

A. C. 270 Aurel. I. 1 τε ὑμέτερον πρὸς πάντα κίνδυνον ἐκ τούτου ἀδεέστερον ἕξει, καὶ τῶν μεγίστων στρατοπέδων συνελθόντων οὐδ' ἡτισοῦν ἑτέρα χεὶρ ἀξιόμαχος ἡμῖν νομισθήσεται. εἰ δέ τις τῇ εὐτυχίᾳ τοῦ πολέμου ἐπαιρόμενος ὀλίγωρός ἐστι πρὸς τὴν σύμβασιν, γνώτω οὐ βεβαίῳ πράγματι θρασυνόμενος, καὶ ὅτι ἐπὶ παντὶ φέρον τῆς δοκούσης εὐπραγίας ἡττηθέντας καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν τῆς τύχης ἀκμὴν ἀποκλίναντας τῶν ἀμει- B νόνων ἐξηρτῆσθαι μόνων ἐλπίδων, καὶ ὑπὸ τοιαύταις ἀνομίαις τῆς τε πρὸς θάτερον μεταβολῆς ὑπεριδεῖν καὶ συμμαχίαν εὔκαιρον διδομένην παραιτήσασθαι. πεφύκασί τε αἱ μείζους στρατιαὶ, παρὰ μὲν τὴν πρώτην θάρσει οἰκείας δυνάμεως ἐπαιρόμεναι καὶ ἐλαχίστῃ προμηθείᾳ χρώμεναι, σὺν καταφρονήσει τῶν ἀντιπολεμούντων ἐπὶ τὰς μάχας πορεύεσθαι καὶ κατὰ τὸ ἀφύλακτον ὡς ἐπὶ πολὺ τὸ ἧττον ἔχειν, αἱ δὲ τῷ αἰφνιδίῳ καὶ παρ' ἐλπίδα χωρήσαντι λογισμῷ τε ἀσφαλεῖ καὶ περιουσίᾳ δυνάμεως βεβαίως χρησάμεναι δυσμαχώτατοι τοῖς ἀντιπάλοις γίνεσθαι. σὺν δὴ τοιαύτῃ ἐλπίδι C καὶ ἡμεῖς διχῇ τὴν δύναμιν διελόντες τὸ πρῶτον, καὶ ἐν τῷ ποταμῷ τὰ πολλὰ τύχῃ μᾶλλον ἢ ἀρετῇ ὑμετέρᾳ σφαλέντες, οὐκ ἀπροσδόκητοί ἐσμεν ἀλλὰ νῦν, ἅμα τῷ τοῦ μέλλοντος προμηθεῖ, οὐχ ὑπόστατοι ὑμῖν γενέσθαι. κράτιστον δὴ

2. οὐδ' ἡτισοῦν ed. Par., οὐθ' εἴ τις οὖν ed. H. 6. φέρον] σφαλερὸν N. 8. Fort. ἀνοίαις. B. 15. F. excidit διδαχθεῖσαι post χωρήσαντι. N. 18. καὶ] καὶ ἐν γῇ καὶ N.

hostes vestri in vos irruerunt, contra ipsos una cum vestro exercitu in acie stetimus. Quod et adhuc nunc facere parati sumus, ut vestrum periculum levemus nostro, et tutius vobis sit. Nam coniunctis maximis nostris exercitibus, nulla alia manus par nobis in conserenda pugna censebitur. Sin autem quis prospero rerum in bello successu elatus contemnit et alienus est a pace: sciat, se haud satis firma et stabili re inniti, sed in summum discrimen adduci, quicunque secundae fortunae specie victus et praesenti felicitati confisus sola meliorum successuum spe nitatur, quique in ea animi immoderata elatione ad mutationem rerum non advertat et suppetias opportune sibi oblatas respuat. Ex quo fere ita comparatum est, ut propriarum virium fiducia, praecipue maiores copiae fretae, minima providentia in rebus suis utentes, ad pugnandum accedant et hostes contemptui habeant, a quibus minime sibi caventes superantur. Quae vero in repentinis et insperatis casibus consilio tuto et virium praestantia cum firmitudine utuntur, magna cum difficultate ab hostibus expugnari possunt. Huius rei fiducia, quamvis, acie bipartita ad fluvium, fortuna potius, quam vestra virtute nobis cladem intuleritis, haud spe destituti sumus, diligentiore posthac nostris rebus cautione adhibita, fore, ut nos sustinere minime valeatis. Itaque potius est, ut vos commoda, quae ex pace proveniunt, percipiatis, et iunctis

τούτων εἵνεκα δι' εἰρήνης αἱρεῖσθαι ὑμᾶς τὰς ἐκ τῆς ὁμο- A. C. 270
νοίας ὠφελείας, καὶ τὰ τοῦ πολέμου πράγματα σὺν ἡμῖν τί- Aurel. I. 1
θεσθαι, τῇ τε παρ' ἡμῖν συμμαχίᾳ ῥωσθέντας πλέον ἔχειν
πρὸς τοὺς ἐπιόντας. εἰ δὲ ταῦτα ποιεῖν ὧδε κρίνοιτε, ὑπάρ-
χειν ἡμῖν δίκαιον καὶ ὅσα ἐν χρυσοῦ ἀσήμου τε καὶ ἐπισή-
μου δόσεσι καὶ ἀργύρου παρ' ὑμῶν ἐφοίτα ἐπὶ φιλίας βε-
βαιότητι. ἀπειπαμένων γάρ, ὅσα ἐχθροὺς ἀμυνόμενοι, κα- D
θότι δυνατὸν πολεμήσομεν." πρὸς ταῦτα ὁ Ῥωμαίων βασι-
λεὺς ἔλεξεν ὧδε· „εἰ μὲν ἐς ἀφανὲς καθέντες τὴν γνώμην
ὑμῶν, περὶ ὧν πρεσβεύεσθε, ἐδιδάσκετε, οὐθ' ἡμῖν τοῖς ἐκ-
δεξαμένοις τὸν λόγον χαλεπὴν παρείχετ' ἂν τὴν ἀπόκρισιν. V. 7
ἐπεὶ δὲ τὰ εἰρημένα ἐς μὲν εὐπρέπειαν σύγκειται, ἔργῳ δὲ
ἐναντίως ἔχει, πῇ μὲν εἰρήνης μνημονευόντων, ὅτε δ' αὖθις
πόλεμον ἐπανατεινομένων ὑμῶν, ὧν συγχεῖν ἐοίκατε ἑκάτερον
ἐκ θατέρου, ἀμφίβολον καὶ ἡμῖν καθίσταται πρὸς ὅ,τι χρὴ
πρῶτον ἀποκριναμένους μὴ ἁμαρτάνειν. λέλειπται δέ τι καὶ
ἐκ τῶν παρόντων βουλεύσασθαι· χρὴ γὰρ τὼ διττὼ τούτω P. 10
λόγω διελόντας ἀπαντᾶν πρὸς ἄμφω. εἰ μὲν γὰρ καθαρῶς
εἰρήνην ἐπαγγέλλεσθε, τί δεῖ μεμνῆσθαι χρημάτων αἰτήσεως;
καίτοι κἂν τούτῳ οὐ σὺν τῷ προχείρῳ ἡ βουλὴ τοῖς νενικη-
κόσιν πρὸς τὴν ἄρνησιν ἢ τὴν καταίνεσιν. εἰ δὲ ἐπισκοπεῖν

2. τὰ add. N. 8. πολεμήσομεν H., πολεμησόμενοι vel πολεμισόμενοι codd. 9. μὲν] immo μὲν μὴ B. 11. παρείχετ' ἂν τὴν N., παρεῖχε ταύτην vulg. 17. τῷ διττῷ τούτῳ λόγῳ vulg. 21. καταίνεσιν] κατάνευσιν coni. Cantocl., κατίνεσιν cdd. ἐπισκοπεῖν] F. ἔτι σκοπεῖν. B., ἐπισκοτεῖν Cl.

nobiscum bellicis viribus, nostris auxiliis confirmati, superiores vestris hostibus, si qui vos adoriantur, evadatis. Quod si ita fieri debere iudicaveritis, quod auri facti vel infecti vel etiam argenti a vobis antea nobis redibat, ad amicitiae confirmationem vos praestare aequum est. Si id denegaveritis, vos qua hostes ulciscemur, et quantum in nobis erit, bello persequemur." Ad haec Romanorum Imperator haec dixit: „Siquidem aperte et dilucide vestram sententiam exponentes, ea, de quibus legati estis, nos docuissetis, nobis, qui vestrum sermonem excepimus, ad eum minime dubia aut difficilis praebita esset responsio: sed quoniam ea, quae dicta sunt, decorum quid et honestum prae se ferunt, re ipsa vero secus se habent, quum modo pacis mentionem faciatis, modo rursus bellum minemini et intendatis, quorum utrumque in utroque confundere et involvere videmini, dubitationem nobis attulistis, cui primum debeamus respondere, ne in aliquo offendamus. Sed aliquid tamen etiam in praesentia considerare licet. Oportet enim, divisa duplici vestra oratione, in utramque partem occurrere. Si enim pure et sincere pacem denuntiaretis, quid attinuit pecuniarum exactionis meminisse? etiam-

A. C. 270 Aurel. I. 1 ὑμῖν πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὰς ἐκ τοῦ πολέμου πλεονεξίας ἡγεῖσθε τὴν σύμβασιν, καὶ ἡττηθέντες ὥσπερ δασμοὺς παρ' ἡμῶν ἀπαιτήσοντες ἥκετε, τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνὸν, ὅσον εἰρήνη δίδωσιν, ἐκ παντὸς μεταδιώκειν ἡμᾶς νομίζοντες, ἔχε- B σθε τῆς ὁμοίας τῇ πρόσθεν ἐπιχειρήσεως, μηδ' εἰς εὐεργεσίας λόγον προϊσχόμενοι τοῦ πολέμου τὴν κατάλυσιν αἰτεῖτε μισθὸν τῆς συγχωρήσεως, ὠνητὴν καὶ οὐκ ἐθελούσιον ποιούμενοι τὴν παροῦσαν ἐς τὴν φιλίαν πρόκλησιν. οὐ γὰρ δὴ πολέμων ἀπείρους ὄντας ἡμᾶς τῷ πλήθει τῆς πολλὰ δὴ κομπασθείσης ὑφ' ὑμῶν δυνάμεως ἐκπλήξετε· οὐδὲ πλούτῳ λαφύρων Ἰταλικῶν ἐπικομιζόμενοι, ἀδεῶς ἐπ' οἴκου πορεύσεσθε· ἀλλὰ δῆλαι μὲν ὑμῶν αἱ πεζαὶ παρασκευαὶ, οὐκ ἄδηλοι δὲ αἱ τῶν ἱππέων, πρὸς ἃς ἐς τρόπον τὸν δυνατὸν ἀντιστησόμεθα. τολμῶμέν τε γὰρ μετ' ἀσφαλείας, καὶ ἀναχωροῦμεν σὺν προμηθείᾳ, οἷα δὴ λογισμῷ ἡγεμόνι ἐς πάντα C χρώμενοι, οἷς ἡ ἰσχὺς βεβαιοτάτη, καὶ ἐμπειρίαν πολεμικῶν ἔργων διαφερόντως ἔχοντες. ὑμεῖς δὲ μετά τε τοῦ προχείρου ἔπιτε, καὶ διαμαρτάνοντες τῶν ἔργων διὰ τὸ μὴ προσκέψασθαι ἐφ' ἃ δεῖ ἐλθεῖν, πείρᾳ τὴν βλάβην τοῦ προπετοῦς φερόμενοι μεταγινώσκετε. τοῖς γὰρ ζέσει ἐς τὰς πράξεις μὴ

5. τῇ B., τῆς vulg. μηδ' εἰς — λόγον Valesius, μηδεὶς — λόγων vulg. 6. προϊσχόμενος H. mg. 7. ἐθελούσιον N., ἐθέλουσιν vulg. 10. πλοῦτον H. 11. ἐπικομπαζόμενοι N. 13. τρόπου vulg. 18. ἔπιτε B., ἔπειτα vulg. 20. μὴ om. ed. pr. Haud dubie locus corruptus est.

si victoribus non satis constaret, an denegarent aut concederent, quod ab illis petitur. Si vero pacem commodis vestris et exspectatis belli lucris obesse opinamini, et quamquam victi quasi tributa a nobis petitis, nihil magis nos amplecti et persequi, quam voluptatem ex otio, quod pax tribuit, existimantes: eandem vos quam antea superbiam ostenditis tantumque abestis, ut beneficii loco belli cessationem habeatis, ut etiam mercedem pacis postuletis, et venalem, non spontaneam adhortationem ad amicitiam, quam nunc proponitis, faciatis. Non enim nos tanquam bellorum rudes et imperitos magnitudine tantarum, quas vos iactatis, virium perterrefacietis. Neque vero spoliis Italicarum opum onusti impune domum revertetis: vestrae pedestres copiae nobis sunt notae, neque equestres ignotae, quibus quantum in nobis erit quacunque via resistemus. Audemus enim cum securitate, recedimus cum providentia, et in omnibus rebus prudentia duce utentes, quae plurimum valet, usu et rei militaris peritia praestamus. Vos cum ardore et promptitudine aggredimini, deinde rerum adeptione frustrati, quia qua progredi oportebat, non ante providistis, damnum experientia ipsa ex vestra temeritate reportantes poenitentia ducimini. Qui enim [haud] cum fervore,

συμφερομένοις ἀνάγκη τοῦ βελτίστου ἁμαρτάνειν. καὶ τα- A. C. 270
χεῖαι μὲν ὑμῶν αἱ ἐπιχειρήσεις, δι' ὀλίγου δὲ αἱ μεταμέ- Aurel. I. 1
λειαι. καὶ τὸ σύμπαν κατὰ τὸ εἰκὸς θαύματος ἀπήλλα-
κται, ἀντιπάλους ἡμῖν τυχόντας καὶ ἠθῶν ἀνομοίων καὶ ἐς
τὰς γνώμας πραττομένων διεστάναι οὐκ ἀποπεποιηκώς, καὶ D †
ὑμᾶς μὲν ἀμαθίᾳ, ἡμᾶς δὲ λόγῳ συνεῖναι, σὺν ᾧ μάλιστα
καὶ τὸ κρατεῖν τοὺς ἥσσους τῶν πλειόνων περιγίνεται, συν-
έσει πρὸ δυνάμεως πιστεύοντας. τούς τε πλείονας σὺν τῷ
ἀλογίστῳ διὰ μάχης ἰόντας κάκιον ἀμανᾶσθαι, ἔργου πείρᾳ
μᾶλλον ἢ λόγου κομπωδεστέρᾳ προσποιήσει διδάσκεσθε, βλέ-
ψαντες ἐς τὰ Σκυθῶν πάθη· μετὰ σαφεστάτων γὰρ τεκμη-
ρίων καὶ οὐκ ἀμάρτυρα λέξομεν. οὗτοι δὴ τριάκοντα μυ-
ριάσι στρατοῦ ἐφ' ἑκατέρας τὰς ἠπείρους σκεδασθέντες πάσῃ
τῇ δυνάμει ἡττήθησαν πρὸς ἡμῶν, καὶ λαμπρὰ τοῖς νενικη-
κόσιν ὑπελείποντο τῆς οἰκείας ἀρετῆς ὑπομνήματα, ὧν τὴν P. 11
εὔκλειαν ἐς τὸ παντελὲς ἕξομεν νῦν τε καὶ ἔπειτα, τῷ χρό-
νῳ συμπαραθέουσαν. τάς τε Ἀλαμανῶν συμφορὰς ἄγειν †
σφᾶς τοῦ προχείρου τῷ ἀναῤῥιφθέντι τῆς ἐπιχειρήσεως τα-
χυτέραν καὶ δι' ὀλίγου ἔθεντο τὴν μετάγνωσιν. ἡμεῖς τε
ἐπὶ ταῖς πλημμελείαις ὑμῶν, αἷς εἰς ἡμᾶς ἐπλημμελήσατε,

5. ἀποπεποιηκώς] ἀπεοικὸς H. 7. ἥσσους] ἥττους ed. R., ἴσους vulg. 8. πρὸ N., πρὸς vulg. 9. ἀμανᾶσθαι] ἀπαλλάττεσθαι coni. B., ἀμύνασθαι H. 10. βλέψοντες vulg. 17. συμπαραθέουσαν. τάς Valesius, συμπαραθύσαντάς codd. Ἀλαμανῶν N., γαλμιόνων codd.

ad res gerendas feruntur, hos in optima quaque re vires minime deficere necesse est. Conatus et aggressiones vestrae sunt subitae et repentinae et brevi post poenitentia. In universum non est quod miremur, vos quam adversarii nobis sitis et diversorum morum, etiam rerum gerendarum consiliis a nobis distare * * et vos temeritate, nos consilio congredi, quo paucioribus quoque non raro plures vincere contigit, dum prudentia potius, quam viribus nitebantur. Plures autem temere et imprudenter proelium ineuntes malo affici, re ipsa potius, quam verborum elegantiore ornatu didicistis Scytharum mala intuentes. Manifestissimis enim indiciis et testimoniis nota testataque dicemus. Illi exercitu trecentorum millium hominum ab utraque parte ripae expositorum pugnantes, omnibus viribus sunt a nobis deleti et superati. Cuius nostrae virtutis clara victoribus relicta sunt monumenta, ex quibus immortalem nobis gloriam et nunc et sequenti tempore duraturam peperimus. Cum enim praepropero impetu ad ripas furore praecipites in certamina ruissent, eorum temerariam et inconsultam ad aggrediendum irruptionem celerior brevi post poenitentia est consecuta. Et vero pro his, quae in nos admisistis et commeruistis, eas quas luistis poenas minime sufficere iu-

A. C. 270 οὐκ ἀποχρῆν ἡγούμεθα ἣν ἐπάθετε τιμωρίαν, εἰ μὴ καὶ τὸν
Aurel. I. 1 Ἴστρον ὑπερβάντες ἐν ὅροις τοῖς ὑμετέροις τὴν ὀργὴν ὡς
προαδικήσαντας ὑμᾶς ἀποπλήσαιμεν. πόλεμον γὰρ ἐπὶ σπονδαῖς ἀκήρυκτον ἐφ' ἡμᾶς ἠγείρατε, ἐγκλήματα μὲν ὡς εἰς
B προαδικήσαντας εἰπεῖν οὐκ ἔχοντες, ἐπιθυμίαις δέ τισι καὶ ἐλπίσι κουφισθέντες, σὺν αἷς ὅμιλος ἀλόγιστος ἐπαίρεται, στρατιᾶς καὶ πολέμου ἀντιλαμβάνεσθε. ὅθεν οὐκ ἔξω προσδοκίας ἄγομεν καὶ παρὰ τοῦ θείου ἔσεσθαι ἡμῖν ἀρωγὰ, οἷα δὴ ἡμῶν μὲν θεσμὸν τὸν ἐπὶ σπονδαῖς οὐκ ἀτιμασάντων, Ἰουθούγγων δὲ ἄδικον ὁδόν τε ἐφ' ἡμᾶς ἐλθόντων, καὶ ὅρ-
V. 8 κους καὶ πᾶσαν πίστεως βεβαιότητα παρὰ φαῦλον τιθεμένων. τοῖς τε αὖ φθάνουσι κατορθώμασιν τὸ μέλλον λαμβάνοντες, καὶ περὶ τῶν ἐσομένων οὐκ ἀπεικότως πρὸς τοῖς εἰρημένοις
C χρηστὰ δοξάζομεν. ἡ μὲν γὰρ ἐπ' εὐπραγίᾳ ἐλπὶς θάρσος φέρει, φόβον δὲ ἡ ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ. λογισμῷ τε ἡγεμόνι πρὸς τὰς πράξεις χρώμενοι, τάς τε δόξας τῶν συμβησομένων οὐκ ἀβασανίστως προσιέμεθα, κἂν τοῖς παροῦσιν, οἷα ἄνδρες ἀθληταὶ κινδύνων τῶν ἀρίστων, οὐκ ἐκπληττόμεθα ταῖς τοῦ πολέμου χαλεπότησιν, ἐξ ὧν τὸ ἐλπιζόμενον κέρδος οὐκ ἀσθενὲς καὶ περιττότερον τῆς ἀχθηδόνος. τὸ γὰρ πλῆθος ὑμῶν σώμασί τε ἥκιστα ἰσχύει καὶ φρονήμασιν. ἀπείληπται

1. ἣν B., ὧν vulg. 2. ὡς πρ. ὑμᾶς] ὧν προηδικήσατε ἡμᾶς B. 3. ἀποπλήσαιμεν N., ἀποπλεύσαιμεν vulg. 5. προαδικήσαντας H., προαδικῆσαν vulg. 15. φόβον et τῷ ἐναντίῳ B., φόβου et τοῦ ἐναντίου vulg. 21. ἐπείληπται vulg.

dicavimus, nisi quoque, traiecto Istro, in vestris ipsorum finibus iram nostram in vos, qui nos priores iniuria affecistis, explevissemus. Bellum enim, dum adhuc foedus erat, ultro et non indictum adversum nos excitastis. Et cum, quod nobis obiiceretis, non haberetis, quia vobis nullam iniuriam feceramus, in spes et cupiditates quasdam erecti, quibus vulgus imperitum effertur, exercitu comparato, nos aggredimini. Quare speramus, Deum nobis auxilio futurum. Sanctitatem enim foederum minime derisui et ludibrio habemus. Iuthungi contra iniqua ratione nos adoriuntur, et iusiurandum et cetera quantumvis firma fidei vincula pro nihilo ducunt. Equidem ex rebus ad voluntatem nostram fluentibus, quid consecuturum sit coniicientes, eventus rerum non absque veri similitudine, ex his, quae ante dicta sunt, laetos fore, exspectamus. Etenim ex secundis rebus spes fiduciam adfert, contraria autem timorem. Prudentia duce in rebus administrandis utentes, quae accidere possunt, non nisi re bene perpensa, opinione praecipimus, et in praesentia tanquam viri gravibus quibusque periculis exercitati, belli difficultatibus non terremur, quibus non levia commoda, sed laboribus longe maiora comparantur. Nam vulgus vestrum neque corporis neque

γὰρ Ῥοδανοῦ μὲν εἴσω καὶ τῶν ἡμετέρων ὁρίων· σπανίῳ δὲ [A. I. 270] ἀγορᾷ συνεχόμενον καὶ τῇ ἄλλῃ ταλαιπωρήσει, τοῖς ἀλγεινοῖς [Aurel. I. 1 D] τοῖς μὲν ἤδη σύνεστι, τοῖς δὲ μέλλει. καὶ προκαμὸν ἐν τῷ ἀεὶ μοχθεῖν ἀτολμότερον ἔσται καὶ χρῆσθαι αὐτῷ παρέξει ἀμαχεὶ ὅ,τι ἂν βουλώμεθα, ὡς ἂν πρὸς τὴν χρόνιον διατριβὴν ἀπειρηκότι. ὅθεν ὑμῖν τε τὸ πᾶν περιφανῶς κινδυνεύεται, καὶ ἡ τῆς εἰρήνης ὑμῶν αἴτησις ἐπ' εὐπρεπείᾳ τοῦ φόβου σύγκειται, ὅπως ἂν τὸ σφέτερον δέος ἐπηλυγάζησθε. ἣν τί δεῖ προσίεσθαι, καλῶς ὑπάρχον πανταχόθεν ἀποκλεισθεῖσιν ὑμῖν τῆς οἴκαδε πορείας καὶ οἷον εἴσω πυλῶν ἀπειλημμένοις χρῆσθαι εὖ τε καὶ μή, ὅπως ἂν ἔχωμεν πρὸς ὑμᾶς [P. 12] διανοίας;" ἐπὶ τούτοις λεχθεῖσιν ἐκ τοῦ βασιλέως κατεπλάγησάν τε Ἰουθοῦγγοι· καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς κατὰ τὰς ἐλπίδας ἐπράττετο, παντελῶς τῶν σπονδῶν ἀπογνώσει ἐχόμενοι παρὰ τοὺς σφετέρους ἀπεχώρησαν.

β'. Ὅτι ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ οἱ Βανδῆλοι κατὰ κράτος ἡτ- [A. C. 271] τηθέντες παρὰ Ῥωμαίων πρεσβείαν ἐποιήσαντο πρὸς Ῥωμαί- [Aurel. I. 2] ους περὶ διαλύσεως πολέμου καὶ συμβάσεως. καὶ πολλὰ ἀναμεταξὺ εἰπόντων ἀλλήλων, τοῦ τε βασιλέως καὶ τῶν βαρβάρων, διελύθη μὲν ὁ σύλλογος, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τό,τε πλῆθος τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν αὖθις ἠθροίσθη, καὶ ἐρομένου βα- [B] σιλέως, ὅ,τι σφισὶ περὶ τῶν παρόντων λῷον εἶναι δοκεῖ, κρί-

1. Ἠριδανοῦ Valesius. 9. ἥν τί δεῖ προσίεσθαι B., ἥν τι δὴ προσίεσθε vulg. 13. κατὰ add. N. 22. λῷον B., λαῶν vulg.

animi viribus pollet. Inclusi enim inter Rhodanum et nostros fines alimentorum penuria aliisque incommodis laborans, multis malis hoc ipso tempore premitur, aliis mox premetur. Fractum et debilitatum, quia sine intermissione laborat, minus audet et timidius est. Itaque diuturnioris tum studii tum operae nescium sese nobis sine proelio praebebit paratum subire, quicquid de eo statuere voluerimus: ex quo omnes vestrae res in apertum discrimen adducuntur. Tota autem vestra pacis petitio nihil est nisi decorum timoris praetextum, quo metum vestrum tegere cupitis. Quam cur accipiamus, data nobis occasione vos undique ab reditu exclusos et quasi intra claustra coercitos bene aut male habendi, utcunque nobis pro animi nostri erga vos affectu videbitur?" His ab Imperatore dictis, Iuthungi valde sunt consternati, cumque minime negotium, ut speraverant, confecissent, sed omnino foederis repulsam tulissent, ad sua redierunt.

2. Sub Aureliano Vandali a Romanis acie superati sunt. Itaque legationem ad Romanos decreverunt, quae de bello pacificatione finiendo ageret. Et cum multa inter se Imperator et barbari disseruissent, solutum est colloquium. Postridie multitudo militum Romanorum rursus convenit, et cum eos Imperator interrogasset, quid

A. C. 271 Aurel. I. 2 νοντες τὴν εὐτυχίαν τὴν ὑπάρχουσαν προμηθείᾳ τῆς ὑπὲρ τῶν ὄντων ἀσφαλείας διασώσασθαι, καὶ βοῇ τὸ βουλόμενον σημαίνοντες, σύμπαντες ἐς τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου ἐχώρησαν. καὶ οἵδε μὲν ὧδε συνηνέχθησαν γνώμῃ· οἱ δὲ τῶν βαρβάρων βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, ἥκοντες καθότι σφισὶ προειρημένον, ἔδοσαν ὁμήρους σφῶν αὐτῶν, οὐ τὰ δεύτερα ἀξιώσεως καὶ τύχης. οἵ τε γὰρ βασιλεῖς τοὺς παῖδας ἑκάτεροι C διδόασιν ἐς τὴν ὁμηρείαν, ἐνδοιάσαντες οὐδὲν, καὶ ἕτεροι ἅμα αὐτοῖς οὐ μάλα πόῤῥω ἀξιώσεως. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐχώρησάν τε πρὸς σύμβασιν, καὶ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. συνεμάχουν δὲ ἀπὸ τῆσδε Ῥωμαίοις Βανδήλων ἱππεῖς εἰς δισχιλίους, οἱ μέν τινες αἱρετοὶ ἐκ τοῦ πλήθους ἐς τὴν συμμαχίαν καταλεχθέντες, οἱ δὲ καὶ ἐθέλοντες ἑκούσιον στρατιὰν ὑποδυόμενοι. ὁ δὲ λοιπὸς Βανδήλων ὅμιλος ἐπ' οἴκου ἐκομίζετο, παρέχοντος τοῦ Ῥωμαίων ἄρχοντος ἀγορὰν ἔστε ἐπὶ τὸν Ἴστρον. καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτοῦ ἀπαθὲς διεσώθη· ὅσοι δὲ παραβάσει τῶν σπονδῶν ἐπὶ λείας συλλογὴν ἀφθόνως ἀπεσκεδάσθησαν, ἀνῃρέθησαν σύμπαντες ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῶν D ξενικῶν στρατοπέδων, οὐ μείους γενόμενοι πεντακοσίων. οἷα γὰρ δὴ διὰ φιλίας τῆς χώρας πορευόμενοι, καὶ θάρσει τῆς γενομένης πρὸς Ῥωμαίους εἰρήνης ἐπαρθέντες, τῆς πάσης τά-

8. *ἐνδυάσαντες* vulg. 11. *Ῥωμαίοις* H., *Ῥωμαίων* codd. 13. *ὑποδυόμενοι* ed. R., *ἀποδυόμενοι* codd. 19. *οἷα* B., *οἱ* vulg.

illis optimum esse videretur, cum statuerent praesentem prosperitatem tueri et rerum, quibus potiebantur, fruitioni prospici oportere, suam de ea re voluntatem voce significaverunt et universi in sententiam finiendi belli iverunt. Sic igitur inter illos convenit. Itaque barbarorum reges et principes venerunt, et ut illis erat praeceptum, ex suis obsides qui non in secundis partibus fortunae et dignitatis haerebant, dederunt; uterque enim rex et proximi dignitate una cum ipsis sine mora filios suos pro obsidibus tradiderunt. His legibus ad pacta et conventiones ventum est, et foedera sunt inita: Vandali Romanis duo mille equites auxiliarios ex foedere suppeditabant, quorum nonnulli ex tota exercitus multitudine delecti et in belli societatem adscripti, alii spontaneam militiam subeuntes nomina dederunt. Reliquus Vandalorum exercitus, salvus et incolumis conservatus, Romanorum Imperatore vitae necessaria usque ad Istrum iis praebente, domum rediit. Sed quicunque ab exercitu violatis foederibus, ad praedandum et rapinas faciendas longius excesserunt, omnes a duce exterarum copiarum (erant autem non minus, quam quingenti) sunt caesi et peremti. Hi enim specie amicitiae, fiducia pacis cum Romanis factae elati, nullo servato ordine, venia a

ξεως προεξαίροντες κατά τινας αἰφνιδίους ἐπιδρομὰς προσέβαλλον A. C. 271 Aurel. I. 2 γνώμῃ τοῦ ἄρχοντος, καὶ οὐκ ὀλίγα τῆς χώρας ἐκακούργουν. καὶ τὸ ἔργον τοῦτο τὸν ἐργασάμενον παρὰ τῷ † βασιλεῖ κατατοξευθῆναι. οἱ δὲ λοιποὶ Βανδήλων διεσκεδάσθησαν καὶ ἀπενόστησαν ἐπ' οἴκου. βασιλεὺς δὲ Ῥωμαίων τὴν πλείστην δυνάμεως τῆς πεζικῆς καὶ ἱππικῆς ἐκπέμπει ἐπ' V. 9 Ἰταλίας. καὶ διαλιπὼν οὐ μάλα συχνῶν ἡμερῶν, τήν τε ἀμφ' αὐτὸν τάξιν ἑταιρικὴν, καὶ ὅση δορυφορία τοῦ ἄρχοντος, τῶν τε συμμάχων ὅσοι ἦσαν Βανδήλων, καὶ τοὺς ὁμηρεύειν αὐτῷ δοθέντας παῖδας ἐπαγόμενος, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Ἰταλίας ἐξήλαυνε σπουδῇ διὰ τὴν τῶν Ἰουθούγγων αὖθις παρουσίαν.

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΓΝΩΜΩΝ.

EXCERPTA DE SENTENTIIS.

Fragmenta admodum obscura (1—4). *Oratio Dexippi ad Athenienses, urbe nondum capta* (5). *Oratio eiusdem ad eos qui secum urbe capta profugerant (cf. Gibbonum c. X. p. m. I, 428. seqq.)* (6). *Fragmenta minuta* (7—9).

α'. *** τύχας ἀνδρῶν καὶ καταστάσεις πόλεων καὶ ἐθνῶν Ed. R. 323 νεωτερίζουσαι ἐλάττους τε ὁμοίως καὶ διαφερόντως περὶ εἰρήνην Cod. 107 πόλεμον συμβαίνουσιν ἄγοντος τοῦ χρόνου μηδεμιᾶς· ἀλλὰ μετατρέποντος ἄλλῃ ἄλλους πρός τε τὸ ἄμεινον. καὶ μὴν τὰ γιγνόμενα ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις ἄριστοι γνώμην οἱ μὴ χαλεποὶ δέξασθαι τὰς ἐξαλλαγὰς τῶν ἡμερῶν καὶ χρόνων· μη-

22. ἄλλῃ N., ἄλλην ed. 23. γνῶναι coni. B.

suo duce impetrata, in repentinas quasdam incursiones eruperant et non pauca regionum loca, qua iter habuerant, vastaverant et damnis affecerant. At ille, qui tantum facinus admisit, est ab eorum rege iaculis confectus. Reliqui Vandalorum separati domos suas repetierunt. Romanorum vero Imperator, praemissa maiore parte suarum copiarum, sive pedestrium, sive equestrium, non longo post est eas subsecutus intervallo, et secum cohortem auxiliariorum retinens, omnes hastatos qui eius custodiam agebant, una cum Vandalis, quotquot illi auxiliarii aderant, et pueris, qui illi obsides dati erant, magna celeritate in Italiam contendit, in quam Iuthungi denuo irruperant.

δὲ ἐτῶν τούτους ὅσοι πολέμου τε καὶ στρατοπέδων ἐξηγοῦνται μνήμῃ προγενομένων ἔχειν ἐπὶ τὰ συμφορώτατα ἑκάστους καὶ τοῖς προσπίπτουσιν κακου . . της τῶν ἱστορηθέντων νεωτέρων τε καὶ παλαιοτέρων . . πρὸς δὲ τοὺς κατα . .

R. 324 Cod. 108 β. κατ' ἀνθρώπους ἧς ἀπορῇ λύσις· ἡ γὰρ ἰσχύοντας κατὰ τῶν τι . . τῷ συνενέχοντι ἐν . . η αποκνήμη . . ὡς ἁλίσκεσθαι δέον.

γ'. Ὅτι Δέκιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων . . εἶχεν τὴν Θρᾴκιον δύναμιν . . ὀῤῥωδῶν [μή τι νεώ]τερον γένηται περὶ τῆς ἀρχῆς τὴν κατάστασιν . . ἐπιστολῆς . . εἰς αὐτοὺς ἐπεξιέναι τοῖς πολεμίοις . . βουλόμενον τῆς δι' ἀνθρώπους οὐκ ἐμφαιν . . ους ἄγειν· μὴ περαιτέρω πράσσοντες ἄνθρωποι ἀπο . . οὐκ εὐκαίρου προθυμίας τὴν πεῖραν λάβωσι· πρὸς τὴν · · ἐπικουρίαν παραγίνεσθαι. καὶ ὁ μὲν . . βασιλέως ἡμεροδρόμου φέρων τὴν . .

δ'. Πρίσκῳ, ὃς δὴ τῆς τῶν . . ων . . ἐπί τε εἰρήνης τὰ πολλὰ ἐχρημάτισε . . τὰ τοῦ πολέμου· τὸ δὲ . . ὃς δὲ τότε πόλεμος . . . ἐμήνυσαν. καὶ ἐπεὶ ἠθροίσθησαν . . ἐδήλου γὰρ ἡ γραφὴ τάδε.

A. C. 267 Gall. I. 15 ε'. Ὅτι ποθοῦμεν . . ὦ ἄνδρες . . ἀσφαλὲς ὄψει τῶν ὁρώντων . . μενον. ἐπεὶ δὲ . . μεν . . πορενόμενοι . . δὲ κατὰ πολλὰ σκεδασθέντες . . ἀναγκαῖον διδαχῇ· ἅμα τῇ R. 325 . . . πράττοντες ἂν ὑμεῖς . . . ἐμοί· εἴ γε . . διὰ τί . . εἴ τις ὑμῶν διαμέλλοιτο· ἐξαγγέλλεται γὰρ . . νεότητί σου κατὰ καιρὸν θαῤῥοῦντας, καὶ τούτῳ ἔκπληξιν ἐς τοὺς ἐναντίους ἕξειν νομίζοντας, οἷα δὴ πολέμων ἀπειράτους, εὐτολμότερον αὐτοῖς μᾶλλον ἢ προμηθέστερον παρὰ τὴν ἀπουσί- Cod. 91 αν τῶν προαγωνισμάτων συνίεσθαι. καί ἐστι μὲν ἅπαντῃ ὑπαίτιος ὑμῶν ἡ ἐπιχείρησις διότι καὶ ὑπὲρ καλῶν ἔργων·

9. ὀῤῥωδῶν μή τι νεώτερον B., ὀῤῥωδῶν . . . τερον ed. 18. ἐδήλου γὰρ ἡ γραφὴ B., δήλου γὰρ εγράφη ed. 24. σου] οὐ coni. N. 26. δὲ ed. 28. προαγωνισαμένων coni. N. μὲν οὐ πάντῃ coni. B.

5. Nuntiatur enim, eos adulescentiae tuae pro tempore confidentes atque hinc terrorem hosti tanquam belli imperito, se incussuros existimantes, audacius, quam prudentius sine praevia exercitatione depugnare paratos. Est igitur quaquaversus molitio vestra culpabilis. Optamus autem, ubi pulchris facinoribus operam dabitis, reapse vos fieri apprime utiles. Vigor animi in bellis cum disciplina coniunctus validum scutum est, infirmum autem, si illa careat, tum et audacia sine recto consilio praeterque idoneum tempus ferociens,

συνευξαίμην δ' ἂν καὶ πείρᾳ δύνασθαι συμφορωτάτους γενέσθαι. ἐπέσκεμμαι δὲ ὡς ἐν τοῖς πολέμοις τὸ ἀνδρεῖον μετὰ μὲν ἐμπειρίας ἰσχυρὸν, ἄνευ δὲ τούτου ἀσθενές· καὶ θρασύτης λογισμῶν ἄμοιρος, ἡ δὲ σὺν τῷ μὴ κατὰ καιρὸν εὐτόλμῳ ἔσφηλε. κράτιστοι δὲ οἱ συνέσει τὸ διάφορον τῶν ἐκβησομένων εἰδότες μᾶλλον ἢ θυμῷ ἐς τὰς μάχας καθιστάμενοι. παραινῶ μὴ δὴ ἐς τὸ ἕτοιμον τῆς γνώμης καὶ τοῦ πλήθους τὸ ἀβέβαιον ἰδόντας, τοῦ κοινοῦ τῆς ἀσφαλείας ὑφέσθαι· ἀποκινδυνεύσεται γὰρ ὑμῖν σωτηρία οὕτως ἐς μηδὲν δέον, καὶ θράττεσθαι ἡ διάνοια ὑμῶν δόξει μᾶλλον ἢ ἡ ἐπιβούλιος περὶ τῇ πάσῃ πόλει τοῦ ἐκβησομένου ἔχουσα τὴν πεῖραν. ὑπαίτιος δὲ ὁμοίως ὅ,τε ἀνανδρίᾳ τὸν ὑφεστηκότα ἀγῶνα ἐξιστάμενος, καὶ ὁ θρασύτητι ἐς τοὺς μὴ προσήκοντας κινδύνους ἰὼν, βίον σὺν ἀσφαλείᾳ σώζεσθαι.— λογισμῷ δὲ πιστεύων ἀνὴρ βεβαιότερος ἢ ἀμαθίας σχήματι πρὸς τὰς ἀδήλους φορὰς τῶν πραγμάτων ἐξορμώμενος. αἵ τε ἐν τοῖς πολέμοις συντυχίαι ἢ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον τὴν τόλμαν διδόασιν ἐξιοῦσι ἐς τοὺς κινδύνους, ἢ ἀδείας περιουσίᾳ τὴν μετὰ τοῦ ἀσφαλοῦς σύνεσιν παρέχονται, ὡς μὴ σὺν δέει τι μᾶλλον ἠπειγμένως ἢ προμηθείᾳ πρᾶξαι.

A. C. 267 Gall. I. 15

Λογιζόμενοι δὲ τάδε μὴ ἴτε πρὸς ἄνδρας ἐς ἀγῶνα κατ' ἐρημίαν τῶν συλληψομένων ἐχυρᾷ δυνάμει ἐξιόντας, R. 326

1. *συνευχαίμην* ed. 2. *ἐπέσκεμμα* ed. 7. *δὴ μὴ* B. 12. *ἐφεστηκότα* B. 13. *μὴ* add. Maius. 14. *βίον*] *παρὸν* B. 15. *λήματι* B. 18. *ἐξιοῦσι* M., *ἐξισοῦσι* cod. 21. *μὴ ἴτε* B., *μήτε* ed. 22. *ἐπιόντας* B.

in perniciem ruit. Porro fortissimi evadunt non tam ii, qui impetu caeco feruntur, quam qui futurorum eventuum momenta ponderare queunt. Auctor autem vobis sum, ne, dum mentis vestrae alacritatem, multitudinis autem inconstantiam respicitis, tutelam reip. negligatis. Sic enim vestra salus nullo cum emolumento periclitaretur fractusque magis vester animus videretur, quam sollers in urbis universae cura vel coniiciendorum eventuum peritus. Aeque culpabilis est, qui meticuloso animo oblatum sibi certamen respuit, atque ille, qui insana audacia in aliena pericula semet coniicit, ubi tuto vivere licebat. — Vir, qui mentis nixus consilio est, constantiam magis servat, quam is, qui imperitorum ritu incerto rerum cursui se committit. — Casus bellici vel coactam audaciam iis suppeditant, qui pericula adeunt, vel oblata immunitate prudentiam cum securitate exhibent; ita ut iam necesse non sit subitaneo potius opere quam proviso consilio agere.

Haec igitur reputantes, ne certamen ineatis ipsi auxiliis destituti adversus homines, qui fortibus copiis praevalent, quique multo equi-

A. C. 267 Gall. I. 15 καὶ πολλῇ μὲν ἵππῳ, πολλοῖς δὲ ὁπλίταις καὶ ψιλοῖς παρεσκευασμένους, ἔτι δὲ πεῖραν πολεμικὴν φοβεροὺς καὶ σωμάτων ὄψει δεινούς, καὶ ὅπλων ἀνασείσει, ἀπειλαῖς τε καὶ βοῆς μεγέθει ἱκανωτάτους προεκφοβῆσαι τοὺς πρῶτον ἐς αὐτοὺς ἰόντας. μηδὲ πρὸς τούσδε ἀποκινδυνεύσητε, ἐξὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν σὺν ἀσφαλείᾳ ἀμύνεσθαι. καὶ γὰρ ἡ ἐλπὶς τοῖς πρῶτον ἐς μάχην ἰοῦσιν ἰσχυρόν τι ἔδοξεν εἶναι καὶ † προσαγωγότατον εἰς κατόρθωσιν· ἀλλ' ἐν τοῖς περιφανεστάτοις ὤφθη, ὅταν τῷ ἀληθεῖ μάχηται. εὔδηλον δὲ δήπου, οἶμαι, ὡς κἂν τοῖς ἐξ ἴσου οὖσιν ἄνευ στρατηγοῦ κατὰ μόνας ἀποκινδυνεύειν σφαλερώτατον· τὸ δὲ ὑπὸ ἡγεμόνι τε ἄγεσθαι Cod. 92 καὶ ἐς κοινωνίαν ἥκειν ἑτέροις τοῦ κινδύνου ἔν τε ἐνθυμήσεσι κἂν τοῖς ἔργοις ἀσφαλέστατον, ῥᾳδίαν ἔχον τὴν παρὰ τοῦ πέλας ἐπανόρθωσιν. κρεῖττόν τε σὺν ἑτέρῳ κατορθοῦντας δόξης ἔλαττον ἔχειν, ἢ δίχα τοῦ προμηθοῦς κατὰ μόνας ἐπιχειρήσαντας σφαλῆναι. καὶ ἀπόντος μὲν πολὺ ἀπὸ σφῶν τοῦ ἐπιβοηθήσοντος, οἷα δὴ μονωθέντας, δρᾶσαί τι σὺν εὐχερείᾳ σύγγνωμον· ἀνδρῶν δὲ οὐκ ἄπωθεν ὄντων ἄριστα πολέμῳ ὡμιληκότων καὶ πεῖραν παρασχομένων τοῦ νικᾶν, καὶ ταῦτα τὸ ἀδεὲς ἐς τοὺς κινδύνους ἐν τῷ διὰ μέσου ἐκ τῆς τῶν τειχῶν ὀχυρότητος ἔχοντας, πρᾶξαί τι παρὰ τὴν τοῦ ἄρχοντος καταίνεσιν, κἂν τῳ ἄμεινον ἐκβῇ,

4. προεκφ. B., πρὸς ἐκφοβ. ed. ἐπ' αὐτοὺς B. 5. μὴ δὴ B. 9. ἀληθεῖ N., ἀληθ. . . ed. 10. κἂν] καὶ coni. B. οὖσιν N., ὦσιν ed. 16. ὑπὸ ed. 22. τῳ ἄμεινον B., τῷ ἀμείνονι ed.

tatu multoque gravis levisque armaturae milite instructi sunt: contra homines, inquam, peritia quoque bellica formidabiles et corporum aspectu terrificos, tum et armorum sonitu et minis et profunditate clamoris valde idoneos ad eos territandos, quibuscum primo proeliantur. Adversus hos, inquam, en acie periclitari velitis, quandoquidem moenibus tuto vosmet potestis protegere. Etenim spes magnum habere efficaxque momentum videtur in iis, qui belli tirocinium ponunt, ad rem gerendam feliciter. Verum ea in clarissimis viris elucet, cum adversus . . . decertat. Sed enim exploratum mihi videtur, cum paribus quoque sine duce singillatim tentare belli aleam periculosissimum fore: secus autem duce regi, periculique socios adsciscere tum in deliberando tum in agendo tutissimum est, quoniam de proximo suppetiae adsunt. Et quidem praestat, re bene cum socio gesta, paulo minorem gloriam consequi, quam imprudenter et solitarie agentes a proposito aberrare. Sane si absit is, a quo magnopere iuvari possimus, tunc a nobis solitariis procliviter fieri aliquid, ignoscibile est: verum enimvero si prope adsint viri bello egregie exerciti et victoriis adsueti; et si praesertim a periculo, obiecta moenium firmitate,

οὐκ ἀνεπίκλητον ἐφάνη διά τε τὸ δυσπειθὲς τὸ περὶ τὸν A. C. 267 Gall. I. 15 προστάξαντα, καὶ ὅτι σὺν τῷ ἀμφιβόλῳ τοῦ κινδυνεύματος ἐπεχειρήθη.

Εἰ δέ τις προαστείων τε καὶ ἐνδιαιτημάτων τέρψεως R. 327 ἀποστερούμενος ἄχθεται, καὶ ὅσα πλούτου ἐγκαλλωπίσματα, γνώτω τὸ μὲν ἀλγεινὸν εἰς ὀλίγον τε καὶ ἐν ὀλίγῳ τὴν αἴσθησιν οἶσον, οἷα δὴ ἐν οἰκοδομαῖς κείμενον, καὶ ἡμῶν οὐ διὰ μακροῦ ἐπιστησομένων, ὡς κωλῦσαί τε τὸν παντελῆ τούτων ἀφανισμὸν καὶ ἀναλαβεῖν αὐτὰ δαψίλειαν τῆς ἐκ τούτου χορηγίας οὐκ ἀδυνάτων, τὸ δὲ τῆς σφετέρας σωτηρίας ἐπικίνδυνον οὐκ ἰασόμενος. ὅθεν τῇ παραυτίκα ἀχθηδόνι τὸ εἰς ἅπαν ἀσφαλὲς ἀντιτιθεὶς οὕτω λογιζέσθω, διότι μηδὲ ἐς πάντας, ἀλλ᾽ ὅσοι δυνατοὶ τὸ λυπηρὸν τὴν ἀναφορὰν ἔχει, παρ᾽ οἷς πλούτῳ ἰσχύουσι καὶ ἄνευ τοῦ ἡμετέρου ταχεῖα τῶν ἀφαιρεθέντων ἡ διόρθωσις. παυστέον δὴ οὖν ὑμῖν τῆσδε τῆς ὁρμῆς, εἰ μήτε ἑαυτοῖς ἐπιβούλως καὶ ἐς τὸν ἄρχοντα ἐναντίως πράσσετε, καὶ εἴσω τειχῶν μενετέον. ἡμᾶς δὲ οὔτε τῇ παρασκευῇ οὔτε ταῖς γνώμαις τῆς τῶν κοινῶν σωτηρίας ἀφεστηκότας ὀλίγων ἡμερῶν ἐπιστησομένους ἅμα τῇ δυνάμει ἐλπίζετε, καὶ εἴσω τειχῶν τὰ ἐς τὴν τοῦ ἔξωθεν ἀγῶνος κατόρθωσιν ἡμῖν μελήσει. προαποδείκνυται δὲ οὐ πόῤῥω τοῦ ἀληθοῦς εἶναι τὸ ἐπάγγελμα ἐκ τῶν πρὸς Νικοπόλει πραχθέντων, εἴ γε μὴ μεγαληγορεῖσθαι δεήσει. χρὴ δὲ ἐν τοῖς

1. διά τε B., διὰ δὲ ed. 8. ὡς] τῶν coni. B. 23. γε] καὶ coni. B.

tuti simus; tunc qui aliquid praeter ducis dictamen facit, etiamsi id forte bene evenerit, culpabilis est, tum propter inobedientiam, tum quia se in ambiguum discrimen coniecit.

Quodsi quis suburbanis suis hortorumque amoenitatibus atque eiusmodi divitiarum ornamentis spoliatus moeret, is velim sciat, molestiam quidem brevem exiguique sensus fore: tum quia in aedificiis vertitur, tum quia brevi nos aderimus ad prohibendam horum omnimodam vastitatem, fructusque eorum affluentes aliquando recuperare possumus, neque vestrae salutis discrimen semper manebit. Quare unusquisque cum praesenti molestia perbrevi perpetuam securitatem contendens, secum reputet, incommodum hoc non ad omnes pertinere, sed ad eos, qui divitiis affluunt, et qui sine nostra etiam ope detrimenta sua facile instaurabunt. Ergo a praecipiti hoc consilio desistite; nisi forte in vosmet ipsi coniuratis, et nisi a duce aperte deficitis; atque intra moenia consistite. Nos autem neque armis neque voluntate publicam salutem deserturos, paucosque post dies adfuturos cum exercitu speratote; vobisque intra moenia manentibus, curae nobis fore pugnam fortiter in aperto campo cernendi.

A. C. 267 Gall. I. 15 R. 328 μεγίστοις τῶν ἀγώνων τούτοις συμβούλοις τε ἅμα καὶ βοηθοῖς χρῆσθαι, οἳ ἂν ἐν τοῖς φθάνουσιν ἔργοις σαφῆ τοῦ συμφέροντος ἐπιδείξωνται τὴν δήλωσιν, ἐμπειρίαν ἔργων καὶ Cod. 47 πρὸς . . . .

* *

ς΄. . καὶ καρτερίᾳ οἱ πόλεμοι μᾶλλον ἢ πλήθει κρίνονται. ἡμῖν δύναμίς τε οὐ φαύλη, (δισχίλιοι γὰρ οἱ σύμπαντες ἠθροίσθημεν,) καὶ τὸ χωρίον ἐρυμνότατον, ὅθεν ὁρμωμένους χρὴ τοὺς πολεμίους κακοῦν σποράσι τε ἐπιτιθεμένους καὶ τὰς παρόδους αὐτῶν ἐνεδρεύοντας· ἐξ ὧν κρατοῦσι μὲν ἡμῖν τῷ τρόπῳ τούτῳ ῥώμη ἔσται, καὶ δέος οὐ μέτριον παρέξομεν τοῖς ἐναντίοις· συνισταμένων δὲ ἀντιστησόμεθα, προ- . . . ὅπλων οὐ φαῦλον τὸ ἐρυμνὸν τοῦ χωρίου καὶ τήνδε τὴν ὕλην ἔχοντες. οἵ τε ἐναντίοι ἐκ διαφόρων προσβάλλοντες οἷα οὐ πάντῃ καταφανέσι ταράξονται, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἴσῳ τρόπῳ τοῖς πρόσθεν πολεμήσουσι, τάξιν τε αὐτῶν λύοντες καὶ οὐδ᾽ ὅπου τὰ τοξεύματα καὶ ἀκόντια μετιέναι χρὴ εἰδότες, καὶ τῶν τε ἀφιεμένων ἀτυχήσουσι, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν ἔτι μᾶλλον κακώσονται. ἡμεῖς τε τῇ ὕλῃ πεφραγμένοι ἐπίσκοπα καὶ ἐξ ὑπερδεξίων μεθήσομεν, καὶ ἀσφαλέστεροι μὲν εἰς τὸ δρᾶν ἐσόμεθα, οὐ ῥᾷστοι δὲ βλάπτεσθαι. περὶ δὲ αὖ τῆς ὁμόθεν μάχης, εἰ δὴ καὶ αὐτῆς δεήσαι, ἐκεῖνο χρὴ

9. ἐπιτιθεμένους B., ἐπιθεμένους ed. 11. τῷ add. B. 12. προ] προτείχισμα τῶν N. 20. καὶ ante ἀσφ. add. B. ἀσφαλέστεροι N., ἀσφαλέστερον ed. 21. δὲ ante βλάπτ. add. N. 22. αὖ τῆς — εἰ δὴ N., αὐτῆς — εἰ δεῖ ed.

Porro constat sponsionem nostram haud procul veritate consistere, ex iis, quae apud Nicopolim gesta fuerunt; quin opus ulla iactantia sit. Oportet autem, cum de summa re agitur, iis uti consiliariis et adiutoribus, qui praecedente opera manifestam ediderint utilitatis suae demonstrationem; agendi peritiam etiam . . .

* *

6. .. Et fortitudine magis bella, quam numero militum cernuntur. Nobis non poenitendae copiae sunt; bis enim mille cunctim censemur: locus vero munitissimus, unde discurrentibus licet nobis hostes male mulcare, dum palantes aggredimur, eorumque itineribus insidiamur. Quibus artibus facti superiores, et vires augebimus, et non modico adversariis terrori erimus: qui si in aciem processerint, resistemus, quia praeter arma non est inutilis haec loci munitio et silva: siquidem hostes diversis partibus incurrentes, nos haud satis sibi exploratos pertimescent; neque pari iam conditione pugnabunt; et solvent ordines; ac dum neque sagittas neque iacula ad certum scopum emittunt, et vanos ictus edent, et a nobis potius

λογίζεσθαι, ὡς οἱ μέγιστοι κίνδυνοι μεγίστας καὶ προθυμίας A. C. 267 παρέχονται, καὶ ἐν τῷ ἀπόρῳ τῆς σωτηρίας ἡ ἀντίτασις ἑ- Gall. I. 15 τοιμοτέρα, καὶ πολὺ τὸ ἀνέλπιστον ἐξέβη, βιαζομένων τε ὑπὲρ τοῦ ἀμηχάνου καὶ ἀμυνομένων ὑπὲρ τῶν σπουδῆς ἀξίων τιμωρίας ἐλπίδι. οὐδὲ γάρ ἐστιν ὅτῳ ἂν πρὸ ἡμῶν μείζους γένοιντο ὑποθέσεις τῆς ἀγανακτήσεως, οἷα δὴ γενῶν τῶν ἡμετέρων καὶ πόλεως ὑπὸ τῶν ἐναντίων κατεσχημένης. συνεπίθοιντο δὲ ἂν αὐτοῖς καὶ ὅσοι ἀνάγκῃ ἄκοντες συστρατεύουσιν, ὅτε τὴν ἡμετέραν ἔφοδον αἴσθοιντο, ἐλευθερίας R. 329 τῆς σφετέρας ἐλπίδι.

Πυνθάνομαι δὲ καὶ τὴν βασιλέως δύναμιν τὴν ναυτικὴν οὐχ ἑκὰς εἶναι ἀρήξουσαν ἡμῖν, ᾗ συνταχθέντας συνεισβαλεῖν κράτιστα. καὶ ἐπὶ τῷδε ἡγοῦμαι ὡς καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸ αὐτὸ τοῦτο πρόθυμον ἐπάξομεν. αὐτὸς δὲ δὴ ὢν οὐκ ἔξω κινδύνου οὐδὲ εὐτυχέστερον πράττων ἐπὶ ταῦτα ἵεμαι, ἀρετῆς ἐπιθυμῶν καὶ διακινδυνεύων, τὰ τιμιώτατα δὲ θέλων περιποιήσασθαι καὶ ἐς ἐμαυτὸν μὴ καταλῦσαι τῆς πόλεως τὴν ἀξίωσιν. καὶ παραινῶ ὧδε γινώσκειν. ἔπεισι μὲν ἡ τελευτὴ πάντας ἀνθρώπους καταλῦσαι τὸν βίον, ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν ἆθλον κάλλιστον καὶ δόξαν ἀΐδιον φέρων. εἰ δέ τινα καὶ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις τὸ τῆς πόλεως πταῖσμα ἐκπλήσσει, καὶ δι' αὐτὸ ἄθυμός ἐστιν, ἴστω

3. βιαζομένων N., βιαζόμενον ed. 6. γένοιτο ὑπόθεσις ed. 8. ἐν αὐτ. ed. 9. ὅτε B., εἴτε ed. 14. ἐπάξομεν N., ἐπαύξομεν ed. 15. ἔξω — ἐπὶ Maius, ἐξὸν — ἐπεὶ cod.

laedentur, qui nemore protecti certissima tela ex opportunissimis locis iaculabimur, tuti ad feriendum, alienis vero ictibus minime expositi. Iam ad ipsum proelium quod attinet, si forte id patrare opus fuerit, reputandum est, a maximis periculis maximum animi vigorem suppeditari: et quanto salus incertior est, tanto contentionem acriorem fieri. Multa etiam insperata eveniunt, dum pro rebus arduis contendimus et cara quaeque protegimus spe ultionis. Age vero neque ante nos quisquam maioris irae materiam habuit, qui videlicet genus nostrum et urbem in potestate hostium videmus. Tum et alii, qui coacti cum hostibus militant, in hos arma convertent, simulac incursionem nostram cognoverint, de sua quoque libertate sperantes.

Audio regis quoque navales copias haud procul esse, opem nobis ferentes; quibuscum nos consociati praeclarissime proelium inibimus. Insuper existimo Graecos quoque ad eandem animorum alacritatem a nobis excitatum iri. Ego vero ipse haud me periculo submovens, neque beatiore sorte utens, in hanc belli aleam descendo virtutis ergo, tuendique res carissimas, et ne urbis dignitatem

A. C. 267 τάς τε πλείστας τῶν πόλεων ἐξ ἐνέδρας ὑπὸ τῶν πολεμίων Gall. I. 15 c Cod. 48 ᾑρημένας . . . . . καὶ τῶν ἀντιστάντων αὐτοὺς τὸ ἀντίπαλον ἐρημωθέντας . . ον δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ ἐπιτίθεσθαι. καὶ τῷ . . . ἀνθισταμένῳ συνοισόμεθα . . . ον τῇ παρόδῳ χρήσονται ἀθρόον . . . . ἱκανοὶ εἴημεν· ἀναχωρήσομεν δὲ ἐς τὸ μετέωρον σὺν ἀσφαλείᾳ . . . . μένων ἐπιθησόμεθα. κἀκ τούτου τῶν ἐναντίων αἱ ἀπορίαι πρὸς ἡμῶν ἔσονται.

Συστήσεσθαι δὲ ἡμῖν καὶ ἐκ τῆς τύχης τὸ εἰκὸς ἄγει· ἥ τε γὰρ ὑπόθεσις δικαιοτάτη, καθ' ἣν ἀμυνούμεθα τοὺς προαδικήσαντας, καὶ τὸ δαιμόνιον ταύτῃ ὡς ἐπὶ πολὺ βραβεύει τὰ ἀνθρώπεια, προθυμότατον ὂν συμφορὰς ἐλαττῶσαι καὶ ἐς τὰ ἀμείνω συνάρασθαι. καλὸν δὴ γνωρίσαι τὸ πάτριον R. 330 ἡμῶν σχῆμα, καὶ αὐτοὺς τοῖς Ἕλλησιν ἀρετῆς καὶ ἐλευθερίας γενέσθαι παράδειγμα, καὶ παρά τε τοῖς οὖσι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις εὐκλείας ἀειμνήστου μετασχεῖν, ἔργῳ δεικνύντας, ὡς καὶ ἐν ταῖς συμφοραῖς τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων οὐχ ἥττηται. σύνθημα δὲ τοῦ πολέμου παῖδας καὶ τὰ φίλτατα ποιησάμενοι καὶ τὸ ταῦτα διασώσασθαι, ἐς τὴν ἀντίστασιν συνταττώμεθα, θεοὺς ἐφόρους ἀρωγοὺς ἐπικαλεσάμενοι." καὶ ὁ μὲν τοιαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοῖς τε λεχθεῖσι πολὺ ἐπεῤῥώσθησαν, (δυνατὰ ἐς τὴν ἀντίστασιν τὰ εἰρημένα,) καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξηγεῖσθαι σφῶν αὐτῶν ἠξίουν.

1. πλείστας N., τελευτὰς ed. ἀπὸ ed. 19. συνταττόμεθα ed.

in me ipso dedecorem: vobisque auctor sum, ut cum animis vestris sic reputetis; mortem scilicet omnes homines vita spoliare: verumtamen in certaminibus pro patria obeundis pulcherrimum praemium gloriamque immortalem secum ferre. Quodsi quem propter, ea quae diximus, captivitas urbis territat, atque idcirco prostrato animo est, is cogitet, plerasque urbes hostium insidiis esse captas . . . ad altiora loca incolumes recedemus. Atque ita hostium difficultates e re nostra erunt.

Iam et ipsa fortuna in nostris iure meritoque partibus esse debet, quia iustissima est belli causa, dum aggredientes repellimus. Tum et Deus sic plerumque humana gubernat, ut calamitosos libentissime sublevet ac meliore sorte donet. Interest etiam nostrae meminisse patriae dignitatis, nosque met Graecis virtutis ac libertatis exemplar proponere; sempiternamque laudem a praesentibus posterisque consequi, dum reapse demonstramus, vigorem Atheniensium nullis cladibus exstingui. Tesseram vero pugnae liberos nostros et carissima quaeque atque horum salutem nobis proponentes, in aciem prodeamus, custodum Deorum ope implorata." Sic ille concionatus est. Athenienses autem dictis magnopere confirmati, (nam pugnae stimulos concio subiecerat,) ut se in aciem duceret, ipsum rogabant.

ζ'. Ὅτι τῶν τὰ ἄριστα προελομένων ἡ προθυμία, κἂν A. C. 267
τὸ ἔργον μὴ συνακολουθήσῃ, ἐπαινεῖται. Gall. I. 15

η'. Ὅτι ἀλγεινοτέρα ἀνδρὶ ἀρχὴν ἔχοντι τοῦ παντὸς ἡ ἀποτυχία μᾶλλον ἢ ἑκάστῳ ἡ καθ' αὑτὸν κάκωσις· τῷ γὰρ ἰδίῳ περιγραφὴ ἡ τύχη τοῦ συμβάντος, εἰς δὲ τὸν ἄρχοντα† προσχωρεῖ τοῦ συνενεχθέντος ἡ αἴσθησις. ῥοπὴ δὲ οὐκ ἐλαχίστη πεπειθὼς τῇ γνώμῃ παραπλησίως ἔχειν· καὶ τὸ εἰκὸς τούτου οὐκ ἀπε . . γεῖν ἐπ' εὐνοίᾳ. καὶ παρίσταται δ' ἐμοὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν θαῤῥεῖν, ἀφ' ὧν καὶ τὸ δυσχερὲς ὡῤμήθη.

θ'. Ὅτι φησὶν ὁ Δέξιππος πρὸς τοὺς Ἕλληνας δημηγορῶν· καὶ μή τῳ παραστῇ ὡς . . τῆς σωτηρίας ὑμῶν με . . ὀψὲ περι . . τὴν . . ην. ἔγνων τε γὰρ τὰ κοινῇ λυσιτελῆ . . ἄλλος καὶ πρᾶξαι . . . . ἐπαίτιος ὅτου ἐστὶν ἐπισκέψασθαι τὰ συνοίσοντα καὶ . . . . ἀνὴρ ἐκ τοῦ δικαίου τὴν ἀρχὴν ἔχων καὶ πολιτεύων ἄριστα πειθοι * * *

ΕΚ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ.

α'. * * * τὸ αὔχημα, ὃ κέκτηται, μὴ καταλύσασα, R. 319
πρὸς δὲ τῷδε καὶ ἄρχειν ἑτέρων δικαιοῦσα καὶ γινώσκουσα, Cod. 81
ὡς πολυπραγμοσύνῃ μὲν βεβαιοῦται ἀρχὴ πᾶσα, ἀπραγμο-

7. *πεπειθὼς* sic ed. 18. *καταλύσασαν* ed.

7. Studium exsequendi rem optime deliberatam, etiamsi opere interdum cassum fiat, nihilominus commendatur.

8. Homini magistratum gerenti publica calamitas magis molesta est, quam suum cuique infortunium. Nam privatum hominem rei publicae fortuna leviter tangit; verumtamen ad magistratum sensus quoque eius pertinet . . Iam licet mihi ex eadem re laetitiam capere, unde olim molestia orta est . . .

9. Dexippus in concione ad Graecos sic ait . . . . vir iustum imperium consecutus atque optime remp. gerens * * *

E LIBRIS DE REBUS MACEDONICIS.

1. * * * fastu, quo inflata est, non omisso, immo ceteris imperare contendens, quamquam probe gnara, strenuitate quidem omne regnum stabiliri, ignavia autem subverti. Neque vero mortalis quis-

σύνῃ δὲ φθείρεται· ἕλοιτό τε ἂν οὐδαμῶς τις, ἀνδρὶ ἐοικὼς προτιμᾶσθαι ἑτέρων ἀξιοῦντι καὶ μεῖζον ἐς τὸ κοινὸν φρονεῖν, καταλύειν εἰς ἑαυτὸν τὴν κοινὴν εὔκλειαν, εἰ μὴ τῷ συμβάντι ἐξωσθῇ. — μηδὲ τὸν μὲν ἀντίπαλον δόξαι ἐπιθεραπεύειν, παρορᾷν δὲ τό,τε ἡμέτερον φρόνημα καὶ τὴν ἐκ τοῦ θεοῦ ὑπουργίαν, ἣν χρὴ πεύσαντας δι' αὐτῶν νοή- R. 320 σασθαι· περιέσται γὰρ ὑμῖν τὸ τῆς δαιμονίας σπουδῆς μὴ ἀναξίους φανῆναι, καὶ τά τε ἕτοιμα ἐς τὸ ὑπακούειν οἰκειώσασθαι, καὶ τὰ ἔτι μέλλοντα σὺν ἐκπλήξει τοῦ ἀδήλου προσάγεσθαι. σωφροσύνη δὲ ἀνδρῶν τοῖς τε ἐκ τῆς τύχης προφαινομένοις εὖ χρήσασθαι, καὶ ἅμα συνέσει ἐς τὰς πράξεις ἰόντας μὴ παριέναι τῶν κοινῶν τὸ ἐφεστηκὸς, μηδὲ μεταστάντων εἰς μεταμέλειαν ἥκειν τοῦ παροφθέντος. ἀρετὴ ἡ μὲν πρωτίστη ἐν τῷ τὰ κράτιστα εὖ γνῶναι, δευτέρα δὲ ἡ ἐν ἔργοις. ἀμφοῖν δὲ ὁ παρὼν καιρὸς δεῖται, καὶ τοῦ γε πράττειν ἑτοιμοτάτου, ὡς ἥ γε ἄνευ τοῦ προμηθοῦς σὺν τῷ ὀκνεῖν μέλλησις χρηστὸν μὲν οὐδὲν ἤνεγκεν, τοὺς δὲ χρησαμένους πολλάκις ἐπ' οὐδενὶ μετρίῳ ἔσφηλε. ταπειναὶ μὲν οὖν φύσεις οὐκ εὐπαράκλητοι ἐς σπουδὴν τῶν ἀρίστων, διότι παραδειγμάτων τε καλῶν ἀμοιροῦσιν ἰδίων τε καὶ πατέρων τῶν ἑαυτῶν, καὶ τῇ σφῶν μὲν ἀνανδρείᾳ ῥαθυμοτέραις

4. ἐξωσθῇ N., ἐξισωσθῇ ed. δόξαιτε θεραπεύειν N. 5. ὑμέτερον N. 6. ἣ χρὴ πιστεύσαντας coni. B. 8. ὑπακούειν N., ἐπακούειν ed. 10. σωφροσύνη B., σωφροσύνῃ ed. 11. χρήσασθαι N., κτήσασθαι ed. 17. τοὺς δὲ χρησαμένους — οὐδενὶ N., τοῖς δὲ χρησαμένοις — οὐδὲν ed.

piam, qui se ceteris antestare ac dignitate in rep. fulgere velit, publicam gloriam sua culpa imminui aequo animo feret, nisi rerum necessitate cogitur. — Neque adversario videamini obsequi, vestram autem confidentiam abiicere, Deique etiam auxilium spernere, quo fretos bono animo vos esse oportet. Quippe reliquum vobis erit, ut ne divina cura indigni videamini, atque ut omnes, qui ad obediendum parati sunt, vobis adiungatis; eos, qui cunctantur, incertorum casuum metu concilietis. Est autem humanae temperantiae, bonis a fortuna oblatis recte uti, simulque sapienter negotia tractando, haud negligere futuram publicarum rerum sortem, neque, si res aliter ceciderint, rem omissam aegre ferre. Prima virtus est, quid optimum sit, recte dispicere; proxima in agendo versatur: utraque autem praesens tempus indiget, et praeterea promptissimo opere. Nam agendi mora consilio destituta nihil utile efficiet; immo ii, qui ita se gerunt, non mediocria detrimenta capere solent. Qui ergo humiliore loco nati sunt, haud facile ad studium rerum optimarum hortando impelluntur: carent enim illustribus exemplis, sive suis propriis sive parentium. Et hi quidem ob suam ignaviam socordius vitae rationes

κέχρηνται ταῖς ἐπιτηδεύσεσιν. οἷς δὲ ἡ ἀρετὴ διά τε αὐτῶν καὶ προπατόρων ἐκτήθη, φόβου αἰσχύνης μᾶλλον ἢ ὄκνου ἐς τοὺς κινδύνους ἡττῶνται, καὶ ἐθελοντεὶ τὸν τῶν καλῶν πόνον ὑφίστανται.

β'. Ὅτι φέρει αἰσχύνην ὁμοίως θράσει τε ἀλογίστῳ τῆς μὴ προσηκούσης εὐκλείας ὀρέγεσθαι, καὶ διαδοχὴν ἔργων ἀρίστων ἀνανδρίᾳ ἐν ἑαυτῷ καταλῦσαι.

γ'. Ὅτι οὐ ταὐτὸν εὐβουλία καὶ ὄκνος· ὁ μὲν γὰρ σὺν τῷ περιδεεῖ διαμέλλει, ἡ δὲ τὰ κράτιστα ἑλομένη ὥρμησεν ἐς τὰ ἔργα.

δ'. Ὅτι τοῖς ἀνδρείᾳ χρωμένοις ἐς τὰ ἔργα τὸ θεῖον συνέπεται.

ε'. Ὅτι ἰσχυρότατον στάσις ταράξαι εὐεξίαν καὶ εὐτα- R. 321 *ξίαν φθεῖραι πόλεώς τε καὶ στρατοπέδων. — ἔνθα δὴ καὶ ἄλλα τῶν ἀνελπίστων ἄνθρωποι κατεργάζονται· τόλμῃ γὰρ πρὸ δυνάμεως πιστεύσαντες ἐπὶ τοῖς πολέμοις — τῶν ἀεὶ μοχθούντων. — ἀνέγκλητοι δὲ σύμμαχοι, κἂν ἐλάττους* Cod. 82 *ὦσιν, ἅμα προθυμίᾳ συμφορώτεροι ἢ πλήθει περιόντες, ὕποπτοι ὑπολείποντο.*

ϛ'. Ὅτι τοὺς πραγμάτων μεγάλων προστασίαν ἐξ ἀρχῆς ἑλομένους οὐδὲ ἐθέλοντας ἔστι κινδύνων ἔξω καὶ πολέμων εἶναι· νομίζοντες γὰρ οἱ ἐν τῷ παρόντι ἰσχύοντες τῶν ἀρετῇ διαφερόντων οὐκ ἀκινδύνους τὰς ἡσυχίας, σὺν τῷ πε-

7. *ἑαυτῷ* N., *ἑαυτῇ* ed. 18. *εἰ ὕποπτοι ἀπολείποιντο* coni. B.
23. *ἀκινδύνους* N., *ἀκινδύνως* ed.

instituunt; quibus vero et sua et maiorum suorum virtus inest, ii in periculis timori magis turpitudinis, quam pigritiae, obnoxii sunt, ultroque honestos labores excipiunt.

2. Aeque turpe est stulta audacia incongruam gloriam appetere ac praeclari operis exercitationem propria ignavia omittere.

3. Alia est matura deliberatio, alia segnities: namque haec cum timore restitat, illa ubi optime decrevit, ad opus incumbit.

4. Audentes manumque operi admoventes Deus adiuvat.

5. Nihil validius seditione est ad bonum publicum perturbandum, atque ad civitatis castrorumque ordinem subvertendum. — Hinc alia quoque insperata homines faciunt. Audacia enim potius, quam viribus, confisi in bellis hominum semper aerumnosorum. Inculpati autem socii, etiamsi pauciores numero, tamen alacritate utiliores, ut suspecti deserebantur.

6. Qui semel magnarum rerum regimini praefuerunt, iis, ne si velint quidem, carere periculis bellisque licet. Etenim illi, qui praesenti potentia pollent, existimantes, intutam esse praeclarorum virorum quietem, metuque perciti, ne summa rerum priventur, etiam ubi

*ριδεεῖ τοῦ μήποτε ὑπ' αὐτῶν ἀχθῆναι, καὶ μὴ κινουμένοις ἐπέρχονται, βεβαιοτάτην σφισὶν ἀσφάλειαν εἶναι νομίζοντες, εἰ κἀν ταῖς δοκούσαις ἀπραγμοσύναις τὰ ἰσχυρὰ προκαταλήψονται. ἄριστον δὴ τὸ μέλλον δέος ἔστω τοῦ παρόντος ἐν ἀσφαλεῖ θέσθαι, καὶ μὴ ἀναμείναντας προπαθεῖν κακῶς οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἀμύνεσθαι· βέλτιον γὰρ τὸ μὴ συμβησόμενον προελπίσαντας φυλάξασθαι, ἢ ἀπραγμοσύνης ἐλπίδι τὸ ἄνανδρον * αὐτὸν θεραπεύσαντας καὶ τὴν παροῦσαν ἀρχὴν ἀποθεμένους, ἐν τοῖς δεινοῖς ἀσθενείᾳ ἐνδοῦναι. προφυλακὴ δὲ τοῦ μέλλοντος ἄδειαν κτᾶται.*

ζ'. Ὅτι ἐν τοῖς πολέμοις μάλιστα αἱ τῆς τύχης πλεονεξίαι ἄλλοτε ἐπ' ἄλλους ὁρμὴν ἔχουσι, κατὰ τὸ ἀεὶ συμβαῖνον περιήκουσαι. κάλλιόν τε ὑμῖν ὑπὲρ τοῦ ποιῆσαι μᾶλλον ἢ παθεῖν αἱρεῖσθαι τὸ ἀγώνισμα. καλοῖς δὲ ἔργοις ἀεὶ συνέπεται καλὸς ἔπαινος, ὥς τά γε ἐναντία φήμην ἀναξίαν ὑμῶν ἔχει τῆς εὐκλείας. (Ταῦτα τοῦ Ὑπερίδου.)

R. 322 *η'. Ὅτι χρὴ ταῖς ἡδίσταις ἀκροάσεσιν ἀγομένους συνεῖναι ταῖς δυσχερείαις ἐπὶ τῶν πράξεων, ἀλλ' ἕως περ ἔστι τις ἄδεια, βουλῇ χρωμένους τὸ βέλτιον αἱρεῖσθαι, μηδὲ σφαλέντας μεταμέλειαν ἔχειν τοῦ γνωσθέντος. ἀμαθία γὰρ οὐκ ἐπαινεῖται, διότι καὶ σφάλλεται· εὐβουλία τε ἄριστον, ἐπειδὴ ξύνεσίς ἐστι τοῦ μέλλοντος· τό,τε γὰρ συμφέρον λογισμῷ ἐπέγνω, καὶ τὸ ἐναντίον προμαθοῦσα ἐφυλάξατο.*

1. *ἀρχθῆναι* coni. B. 4. *ἔσω* coni. B. 17. *ὅτι οὐ χρὴ* coni. B.

nullae res novae moventur, vigilant, atque ita firmissimam sibi securitatem fore existimant, si in pace quoque munitum, ut ita dicam, locum praeoccupent. Optime autem facit, qui a futuro timore in praesentia cavet neque se patitur ante laedi, ne postea paribus viribus repugnare non possit. Praestat enim id etiam, quod futurum non est, praesentientem cavere, quam spe quietis ignaviam propriam fovere, praesentique potentia omissa, quum mala deinde ingruerint, infirmitate laborare. Etenim futuri cautio securitatem parit.

7. In bellis praepotentia fortunae modo huc modo illuc transgreditur, pro praesente semper eventu vices alternans. Ceteroquin honorificentius vobis erit, si ob faciendum, quam si ob patiendum aliquid, certamen susceperitis. Iam egregia facinora semper subsequitur clara laus, contraria autem facta indignam pariunt claritate vestri nominis existimationem. *(Haec sunt Hyperidis).*

8. Haud decet orationum suavitate victum segniter ad res gerendas accedere; sed donec aliqua tranquillitas est, deliberato consilio oportet meliora eligere, ne postea detrimentum passi rem praecognitam vana poenitentia requiramus. Inscitia illaudabilis est, quia errore prolabitur: prudentia est optima, quia futuri praescia est, et quid

αἱ δὲ ὀξεῖαι καὶ ἀπερίσκεπτοι ἐγχειρήσεις ταχείας καὶ τὰς μεταμελείας ἤνεγκαν. ἥ τε τῶν λόγων ἰσχὺς, ἐλπίδων μὲν καὶ ἐπιθυμιῶν νικηθεῖσα, ἐς μὲν τὴν παραυτίκα πειθὼ εὖ συγκεῖσθαι ἔδοξεν, ἔργῳ δὲ οὐ συνήνεγκεν. ὀρέγεται δὲ εἰρήνη μὲν τοῦ εὖ γνῶναι, πόλεμος δὲ μάλιστα· κἂν τύχῃ μὲν τοῦ προσήκοντος, ἐλάχιστα ἢ οὐδὲν ἂν σφάλλοιτο, διαμαρτὼν δὲ πλείστῳ καὶ παντὶ χρῷτ' ἂν τῷ ἐναντίῳ. παραινῶ δὲ τοῖς . . .

θ'. Ἐλπίσαμεν . . μη . . ἐπὶ μεγάλαις . . . εἰσαῦθις Cod. 101
φιλίας διδόντες.

ι'. Ὅτι ἐν τοῖς . . πολέμοις τὸ μὲν χρηστὸν ἑτέρων, R. 323
τὸ δὲ δυσχερὲς ἴδιον . . διακινδυνεύοι . . γίνεται. ἄμεινον δὴ . . ὑπερφρονήσαντας ἐκδέξασθαι . . πεῖραν. εἰ δέ τις θράσει ἀλογίστῳ . . ναι πρὸς πόλεμον ἡγεῖται, εἰ τὴν Ἀλεξάνδρου . . φορὰν . . σκεψάσθω τὸ . . πεῖραν φοβερόν. καὶ τὴν . . παρασκευάζει . . δοκεῖ καὶ ὁ ἐπι . . το διαφερόντως . . κινδύνους εὔτολμος . . τι προμηθὲς. μαλακίαν ἡγοῦντο · τὸ δὲ . . ὄντος καὶ ἡ δόξα . . πρὸς μὴ βουλόμενον ἐκ . . καὶ τὸν τοῦ ἐπικινδυν . . καὶ ἐκ τοῦ δὲ . . διότι οὗτος . . ῥώμῃ καὶ παρασκευῇ . . τῆς αὐτῶν ἐλευθερώσεως μείζονα ἀνθρωπίνης ἐλπίδος ἐννοήσαντες πρᾶξαι ἐπεχείρησαν. ἀρετῇ γὰρ καὶ παρασκευῇ τῆς Μακεδόνων δυνάμεως ἀναμφιλόγως πάντας ἀνθρώπους ὑπερβαλλούσης, οἱ δὲ, καίπερ ἀῤῥωστίᾳ τῇ οἰκείᾳ οὐδὲ τῶν πολεμίων τοῖς προσοίκοις ἀξιόμαχοι νομιζόμενοι, προθυμίᾳ τῇ σφετέρᾳ καὶ πόθῳ τῆς παλαιᾶς εὐπραξίας ἐς τὸ ἂν τοῖς Μακεδόσι κατὰ παρασκευὴν ὡρμήθησαν . . χρὴ δὲ . . μὲν προπαθόντας καὶ ὡς ἀπὸ τῆς ὁμοίου ἀ . . τοῖς . . νήσας καὶ δωρεὰς ἐοικυίας ἀντιδι-

2 ἔνεγκαν ed. 3. τὴν B., τὸ ed. 5. κἂν N., καὶ ed. 11. τοῖς [πλείστοις] πολέμοις B. 12. ἴδιον [τῶν] διακινδυνευόν[των] γ. B. 14. . . ναι] ἰέναι B. εἰ] εἰς B. 15. φορὰν] συμφορὰν B. 20. [ὑπὲρ] τῆς N. 24. ἀῤῥωστίᾳ τῇ οἰκείᾳ et infra ἀξιόμαχοι cod. iterum inspectus, ἀργῶς τισι τῇ οἰκεῖον et ἄξιον ἄχρι ed. 26. ἂν τοῖς] ἀντιστῆναι coni. N.

sit utile, ratiocinando cognoscit, contrarium autem praevisum vitat. Subitanea atque inconsiderata incepta celerem poenitentiam provocant. Eloquentiae vis, si spei alicui vel cupiditati sit obnoxia, e vestigio quidem persuadere videtur, re vero ipsa non prodest. Pax bono consilio eget, multo vero magis bellum: in quo si quis verum providerit, rarissime aut numquam offendit: qui secus facit, contraria plerumque sorte utitur. Hortor autem . . . . . .

δύναι καὶ ὑπο . . αὖθις ζήλῳ τῶν προσγενομένων ἐφεδρεύειν ἐν τῷ εὖ ποιεῖν.

ια΄. Ὅτι πιστοῦται εὔνοια συμμάχων, μάλιστα δὲ τοὺς προϋπάρξαντας χάριτος· ἧς κα . . τοὺς τὴν μετουσίαν ἥξειν . . τῶν ὁμοίων ἐπὶ τὰς εὐεργεσίας τρέπονται· χρεῶσται . . τοῖς ἐπαγγελθεῖσι παρ' ἡμῶν ἤδη τιθέμενοι . . μὴ συναινεῖν· καὶ πρεσβευομένοις παρὰ τοὺς βασιλεῖς σπουδῇ πάσῃ συν . . ἡμῶν καὶ τῶν . . ελλει . . τὰ δὲ πλήθη ὡς τῶν τοῦτον . . πρέσβεων βουλομένοις τὴν εὐθὺς ἡκίστους ὄντες . . ἐφ' ἑαυτὸν . .

ιβ΄. Ὅτι οἱ δει . . συγχωρήσεως οὐ δεῖται . . σφετερωθέντες εἰ δοξάζετε . . τὸ αὐτὸ πεῖραν . . ἑτοίμως . . σοὶ δὲ γνώριμον . . ὃς ἐπιτάττομεν . . ὡς αὐτῶν πραγμάτων συμφορ . . κάλλιστα . . καιροῦ τυχοῦσιν καὶ εἰ . . σὺν μὲν τῷ . . τούτου βλαβερᾶς . . ἐπ' ἀμφοτέροις καὶ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ ἅμα συμφέροντι . . ἀσφάλειαν βεβαίως ὄντες· πολέμου δὲ παρασκευὴ φυλακὴ εἰρήνης βεβαιοτάτη· τὰ γὰρ . . μέχρι τούτου οὐκ ἂν . . δὲν πράξειν.

ιγ΄. Ὅτι . . οἱ κρατήσαντες ἡττηθῆναι . . .

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

R. 322 *Δέξιππος· τῶν δέ τινων τοῖς Ὑπερίδου λόγοις ἐπιμᾶλλον ἀχθέντων.* Suidas voc. ἐπιμᾶλλον.

R. 340 Ὁ δὲ ἵππος αὐτῷ ἤσκητο ἄρα καὶ ἄνευ ἡνίας ἐλαυνόμενός τε ὠκύτατα φέρεσθαι, καὶ βάδην προϊόντος πρᾳότατα ἵστασθαι, καὶ ἐκκλίνοντος, ὅπως περιοίσεται καὶ κυκλώσεται, εὐκαμπέστατα ἐπιστρέφειν. Idem voc. ἵππος.

Παραπολὺ ἀπελείποντο τοῦ πείθεσθαι τοῖς εἰσηγουμένοις ἡσυχίαν αἱρεῖσθαι. Idem voc. παραπολύ.

4. χάριτος N., χάρις ed. 7. βασιλεῖς] Intell. Aridaeum cum collega.

EIUSDEM FRAGMENTA VARIA.

Dexippus ait: Quum autem nonnulli Hyperidis verbis magis offensi fuissent.

Eius equus ita institutus erat, ut et sine habenis velocissime ferretur, et illo pedetemptim incedente, placidissime staret, et declinante ut locum aliquem circumiret, agillime se converteret.

Multum aberat, ut iis, qui pacem suadebant, obtemperarent.

Ἦν δὲ τοῦ καθηγουμένου πρὸς πᾶν τὸ ἀπαγγελλόμενον ἔκπληξις· ὑπὸ γὰρ ἐμφύτου δειλίας καὶ ἀπειρίας τῶν πολεμικῶν ἀναπεπταμένοις μὲν τοῖς ὠσὶ, τεθορυβημένοις δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς, πατασσούσῃ δὲ τῇ καρδίᾳ, ἀεί τι ἀκούσεσθαι ἐλπίζων, τοῖς ἀρχομένοις κατάδηλος ἦν ὡς φυγῇ χρήσεται. *Idem voc.* πατασσούσῃ.

Ἀπὸ δὴ τούτων πάντων ἀναπειθόμενος τῶν πλεονεκτημάτων, πάντα τὸν ἀνθιστάμενον τιθεὶς ἐν δευτέρῳ, εὐθαρσῶς ἐπῄει· συνηνεχθήτην δὴ ἄμφω ἀλλήλοιν. *Idem voc.* ἀπὸ δὴ *et* εὐθαρσῶς.

Καὶ ὡς ἐν τῷ παραχρῆμα ὥρμηντό τε ἐξιέναι καὶ ψηφίσματι τὴν στρατείαν ἐκύρωσαν, ὥρμητό τε πᾶς ἐς τὴν ἐπιχείρησιν. *Idem voc.* παραχρῆμα.

Δέξιππός φησιν, ὅτι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν αἴτιον αὐξηθῆναι τὸ φιλόμαχον ἐθνῶν καὶ τὸ εὐσύντακτον τῆς δυνάμεως. πάντες γὰρ οἱ πρὸς ἑσπέραν θυμικώτεροί εἰσι τῶν ἐπὶ θάτερα κατοικούντων. περιττεύει δὲ Ῥωμαίοις τὸ τεταγμένον ἐν τῷ ἔργῳ τεχνικὸν, ᾧ καὶ Γαλατῶν ἐπεκράτουν, καὶ ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ὁμόρους πολέμοις τριβέντες καὶ περιόντες τῶν βαρβάρων τῇ συντάξει, τῶν Ἑλλήνων φύσει καὶ ἀνδρείᾳ [περιῆσαν]. *Idem voc.* Ῥωμαίων ἀρχή.

Σεμνὸν γὰρ αὐτὸν ἀπέφαινε τά τε ἄλλα καὶ ὅτι οἱ εὖ ὁ πατὴρ στρατηγήσειε. *Idem voc.* σεμνόν.

15. ἐθνῶν] ἔθνους coni. N. 20. περιῆσαν add. N.

Dux vero ad quemvis nuntium, qui afferebatur, animo expavescebat. Quum enim ob insitam timiditatem et rerum bellicarum imperitiam arrectis esset auribus oculisque attonitis et corde palpitante, quasi identidem novi aliquid auditurus; milites, quibus praeerat, manifeste inde coniiciebant, eum fugam animo meditari.

His igitur rebus omnibus, quibus inter ceteros praestare se sentiebat, adductus, omnesque adversarios impares sibi iudicans, fidenti animo eum adortus est. Ambo igitur in mutuum certamen ruerunt.

Quum autem subito impetum cepissent ad bellum proficiscendi, et expeditionem illam publice decrevissent, et quilibet ad rem aggrediendam cupide se compararet.

Dexippus ait, causam, quare imperium Romanorum adeo fuerit auctum, fuisse bellicam fortitudinem gentis et disciplinam militarem. Omnes enim occidentales sunt animosiores iis, qui ex altera parte habitant. Sed Romani et ordine et arte in bellis excellunt, qua etiam Gallos vicerunt; et in bellis contra finitimos exercitati, barbaros quidem sollertia, Graecos vero natura et fortitudine superarunt.

Auctoritatem ei conciliabant cum alia, tum etiam illud, quod pater eius laudabiliter exercitum duxisset.

R. 341 *Σουκχαῖοι ἔθνος Μαυρούσιον, ὡς Δέξιππος χρονικῶν δεκάτῳ. Stephanus Byz. voc. Σουκχαῖοι.*

Ἕλουροι Σκυθικὸν ἔθνος, περὶ ὧν Δέξιππος ἐν χρονικῶν ιβ΄. Idem voc. Ἕλουροι, nec non Etym. M.

Δέξιππος ἐν χρονικῷ δεκάτῳ γράφει οὕτω· καὶ Μακεδόνων Ἐπίδαμνον ἐς ὕστερον Δυῤῥάχιον μετονομασθεῖσαν, πόλιν τῆς Μακεδονίας μεγάλην καὶ εὐδαιμονοῦντα, κατὰ κράτος αἱροῦσιν. Porphyrogenitus them. II. 9.

8. *αἴρουσιν* ed.

Succhaei populus Maurus, ut Dexippus ait chronicorum libro decimo.
Heluri, gens Scythica, de quibus Dexippus duodecimo chronicorum libro.
Dexippus chronicorum libro decimo ita scribit: Et Macedonum Epidamnum, quae postea Dyrrachium nominata est, urbem Macedoniae magnam atque opulentam vi capiunt.

Dexippus dicit uxorem eum *(Alexandrum Severum)* cuiusdam Martiani filiam duxisse, eundemque ab eo Caesarem nuncupatum: verum quum vellet insidiis occidere Alexandrum Martianus, detecta factione, et ipsum interemtum et uxorem abiectam. Idem dicit fuisse patruum Antoninum Heliogabalum Alexandri, non sororis uxoris eiusdem filium. *Lampridius in Alexandro Severo cap. XLIX.*

Addit Dexippus, tantum odium fuisse Maximini, ut, interfectis Gordianis, viginti viros senatus creaverit, quos opponeret Maximino: e quibus fuerunt Balbinus et Maximus, quos contra eum principes fecerunt. Idem addit, in conspectu Maximini iam deserti a militibus Anolinum praefectum praetorio ipsius et filium eius occisum. *Capitolinus in Maximino iuniore cap. VI.*

Dexippus et Arrianus et multi alii Graeci scripserunt, Maximum et Balbinum imperatores contra Maximinum factos: Maximum autem cum exercitu missum et apud Ravennam bellum parasse, Aquileiam autem nisi victorem non vidisse. *Idem ibidem cap. VII.*

Gordiani non, ut quidam imperiti scriptores loquuntur, duo, sed tres fuerunt; idque docente Arriano, scriptore Grae-

cae historiae, docente item Dexippo, Graeco auctore, potuerunt addiscere: qui etiamsi breviter, ad fidem tamen omnia persequuti sunt. *Idem in Gordianis cap. II.*

Filius (Gordiani) legatus patris, exemplo Scipionum, ut R. 342 Dexippus Graecae historiae auctor est, gladii potestate succinctus est. *Idem ibidem cap. IX.*

Dexippus putat, eius filium esse Gordianum tertium, qui post haec cum Balbino et Pupieno, sive Maximo, puerulus adeptus est imperium. *Idem ibid. cap. XIX.*

Dexippus asseverat, ex filio Gordiani tertium Gordianum esse natum. *Idem ibid. cap. XXIII.*

Dexippus et Arabianus Maximum et Balbinum dicunt electos contra Maximinum post Gordianos. *Idem in Max. et Balb. cap. I.*

Dexippus Graecorum scriptor Maximum et Balbinum imperatores dicit factos contra Maximinum post Gordianos duos et a Maximo victum Maximinum, non a Pupieno. *Idem ibid. cap. XV.*

Sub his pugnatum a Carpis contra Moesos fuit, et Scythici belli principium et Histriae excidium eo tempore; ut autem Dexippus dicit, Histricae civitatis. Dexippus Balbinum satis laudat, et dicit forti animo militibus occurrisse atque interfectum; ut mortem non timeret: quem in omnibus disciplinis instructum fuisse dicit. Maximinum vero negat eiusmodi virum fuisse, qualem Graeci plerique dixerunt. Addit praeterea, contra Maximum Aquileiensium tantum odium fuisse, ut de crinibus mulierum suarum arcubus nervos facerent, atque ita sagittas emitterent. Dexippus et Herodianus, qui horum principum historiam persequuti sunt, Maximum et Balbinum fuisse principes dicunt delectos a senatu contra Maximinum post interitum duorum Gordianorum in Africa, cum quibus etiam puer tertius Gordianus electus est. *Idem ibid. cap. XVI.*

Docet Dexippus, Titum tribunum Maurorum, qui a Maximino inter privatos relictus fuerat, timore violentae mortis, ut alii dicunt, invitum vero et a militibus coactum, ut plerique asserunt, imperasse, atque hunc intra paucos dies post vindicatam defectionem, quam consularis vir Magnus Maximino

paraverat, a suis militibus interemptum. Imperasse autem mensibus sex. *Trebellius in triginta tyrannis cap. XXXII.*

Dexippus Claudium non dicit occisum, sed tantum mortuum: nec tamen addidit morbo, ut dubium sentire videatur. *Idem in Claudio cap. XII.*

Geberichus primitias regni sui in Vandalica gente extendere cupiens contra Visumar eorum regem, Asdingorum e stirpe, quae inter eos eminet, genusque indicat bellicosissimum, Dexippo historico referente, qui eos ab oceano ad nostrum limitem vix in anni spatio pervenisse testatur prae nimia terrarum immensitate. *Iornandes de reb. Get. cap. XXII.*

Dexippi fragmenta, quae apud Syncellum servata leguntur, cuius nova editio in hoc corpore quum maxime paratur, hic repetere non placuit: indicis ope facile apud ipsum invenienda.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΔΕΞΙΠΠΟΝ

ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΔΕΞΙΠΠΟΝ

ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

E NOVA EDITIONE HISTORIAE

EUNAPII SARDIANI

QUA DEXIPPUM CONTINUAVIT

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM

AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Iulianus pacem init cum victis Chamavis, obside retento filio regis captivo (1). Badomarius, Germanorum princeps, captivos Romanorum Iuliano restituere recusat (2). Eunapius rhetor, legatus Lydorum, benigne ab Imperatore exceptus (3). Valentinianus in Bithynia Imperator salutatus (4). Belli Gothici sub Valente initia (5). Gothi in fines Romanos Valentis iussu admissi, ruptis foederibus Thraciam late vastant (6). Coniuratio principum Gothorum, Theodosio regnante, a Fravitta suppressa (7).

α΄. Ὅτι τοῦ Ἰουλιανοῦ ἐς τὴν πολεμίαν χωροῦντος, καὶ A. C. 358 Ind. 1
τῶν Χαμάβων ἱκετευόντων φείδεσθαι καὶ ταύτης ὡς οἰκείας, Const. I. 22
ὁ Ἰουλιανὸς συνεχώρει, καὶ τὸν βασιλέα σφῶν προελθεῖν κε- Iulian. C. 4 P. 15
λεύσας, ἐπειδὴ προῆλθε καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης εἶδεν ἑστηκότα, V. 11
ἐπιβὰς πλοίου, τὸ πλοῖον οὖν ἔχων τοξεύματος, ἑρμηνέα ἔ-

5. τὸ πλοῖον οὖν] καὶ τὸ πλοῖον ἐκτὸς N.

1. Cum Iulianus in terram bostilem irrupisset, et Chamavi supplicarent, ut genti, tanquam quae sua esset, parceret, assensus est, et eorum regem ad se venire iussit. Ut venit et eum ad ripam stantem vidit, navem adscendens, (erat autem navis extra teli iactum,) per interpretem cum barbaris disseruit: cum vero illi parati essent

A. C. 358 χων διελέγετο τοῖς βαρβάροις. ἐκείνων δὲ παντα ποιεῖν ὄν-
Ind. 1 Cons. I. 22 των ἑτοίμων, ὁρῶν εὐπρόσωπόν τε ἅμα καὶ ἀναγκαίαν αὐτῷ
Iul. C. 4 τὴν εἰρήνην· (Χαμάβων γὰρ μὴ βουλομένων ἀδύνατόν ἐστι
B τὴν τῆς Βρεττανικῆς νήσου σιτοπομπίαν ἐπὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ
φρούρια διαπέμπεσθαι·) καμπτόμενος ὑπὸ τῆς χρείας χαρί-
ζεται τὴν εἰρήνην, καὶ ὅμηρα ᾔτει λαβεῖν πίστεως ἕνεκεν. τῶν
δὲ ἱκανοὺς εἶναι αἰχμαλώτους λεγόντων, ἐκείνους ἔφη τὸν
πόλεμον αὐτῷ δεδωκέναι, καθ' ὁμολογίαν γὰρ μὴ λαβεῖν·
νυνὶ δὲ ζητεῖν παρ' αὐτῶν τοὺς ἀρίστους, εἰ μὴ τεχνάζουσι
περὶ τὴν εἰρήνην. τῶν δὲ ἱκετευόντων καὶ ἀξιούντων εἰπεῖν
οὓς βούλεται, μεταλαβὼν αὖθις τὸν τοῦ βασιλέως αὐτῶν αἰ-
τεῖται παῖδα, πλαττόμενος, ὃν εἶχεν αἰχμάλωτον, ὥσπερ οὐκ
ἔχων. ἐνταῦθα ὅ,τε βασιλεὺς αὐτῶν καὶ οἱ βάρβαροι πρη-
P. 16 νεῖς ἐκταθέντες, οἰμωγῇ τε ἀφθόνῳ καὶ ὀλοφύρσει προσεκέ-
χρηντο, δεόμενοι μηδὲν ἀδύνατον ἐπιτάττεσθαι· ἀδύνατον
δὲ αὐτοῖς εἶναι καὶ τοὺς πεσόντας ἀναστῆσαι καὶ ὁμήρους
δοῦναι τοὺς τετελευτηκότας. γενομένης δὲ σιωπῆς, ὁ τῶν
βαρβάρων βασιλεὺς ἀναβοήσας μέγιστον ὅσον, „εἴθε ἔζη μοι"
ἔφη „ὁ παῖς, ἵνα σοι δοθεὶς ὅμηρος, ὦ Καῖσαρ, δουλείαν
ηὐτύχει τῆς ἐμῆς βασιλείας εὐδαιμονεστέραν. ἀλλ' ὑπὸ σοῦ
τέθνηκεν, ἀτυχήσας ἴσως καὶ τὸ ἀγνοηθῆναι. πολέμῳ γὰρ ἐπί-
στευσε τὸ σῶμα νέος ὤν, ὃν σὺ μόνον ἀντάξιον εἰρήνης ὑπο-
B λαμβάνεις. καὶ νῦν, ὦ βασιλεῦ, σὺ μὲν ἐξαιτεῖς ὡς ὄντα,

imperata facere, et videret, pacem peropportunam esse et necessariam, (etenim Chamavis invitis, e Britannia insula Romanis coloniis commeatus immitti nequeunt,) utilitate adductus, pacem indulsit, et fidei firmandae gratia obsides petiit. Cum dicerent, idoneos esse eos, qui in bello capti erant: hos bellum dixit sibi tradidisse, ex foedere minime sumsisse; nunc autem nobiliores postulare, nisi quid doli in pace convenienda excogitarent. Cum supplices orarent et eum obtestarentur, ut palam faceret, quos vellet: iterum cum his sermone congrediens, ipsorum regis filium petit, quem captivum in sua potestate habebat, fingens tanquam non haberet. Ad quae barbarorum rex et barbari, ad pedes iacentes, fletu largo et eiulatu usi, precibus contenderunt, ne quid imperaret, quod praestare nequirent. Nec enim se posse eos, qui periissent, in vitam revocare, et eos, qui mortui essent, obsides dare. Silentio facto, barbarorum rex voce quam maxima potuit exclamavit: „Utinam viveret filius meus, ut tibi traditus obses, o Caesar, feliciorem regno meo apud te servitutem serviret. Sed tuis armis cecidit, fortasse etiam a vobis non cognitus. Belli enim periculis suum corpus iuvenis obiecit, quem idoneum pacis vadem censes, et tu nunc eum, o Imperator, tanquam vivat, exposcis. Ego vero miser nunc

ἐγὼ δ' ἄρχομαι θρηνεῖν, συνορῶν τίνα οὐκ ἔχω. παῖδα γὰρ A. C. 358
ὀδυρόμενος ἕνα, καὶ κοινὴν εἰρήνην τῷ παιδὶ συναπολώλεκα. Ind. 1 Con. I. 22
κἂν μὲν πιστεύσῃς τοῖς ἐμοῖς ἀτυχήμασι, παραμυθίαν ἔχει Iul. C. 4
μοι τὸ πάθος ὡς ὑπὲρ ἁπάντων ἠτυχηκότι· ἂν δὲ ἀπιστήσῃς, καὶ πατὴρ ἀτυχὴς καὶ βασιλεὺς ὀφθήσομαι. τοῖς γὰρ ἐμοῖς κακοῖς οὐκ ἀκολουθήσει μὲν ὁ παρὰ τῶν ἄλλων ἔλεος, ὅσπερ ἅπασιν ὀφείλεται τοῖς ἐν τούτοις καθεστηκόσι, προσκείσονται δὲ αἱ κοιναὶ συμφοραί. καὶ οὐ παραιτήσομαι τοὺς ἄλλους ἀτυχιῶν, ἀλλὰ κοινωνεῖν ἐμοὶ τῶν δεινῶν ἀναγκάσω, τοσοῦτον ἀπολαύων τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ὅσον ἀτυχεῖν μό- C
νος μὴ δύνασθαι." τούτων ἀκούων ὁ βασιλεὺς τήν τε ψυχὴν ἔπαθε, καὶ τοῖς λεγομένοις εὐπαθῶς ἐξεδάκρυσε. καὶ καθάπερ ἐν τοῖς δράμασιν, ὅταν εἰς ἄπορον καὶ δύσλυτον αἱ τῶν ὑποκειμένων ἔργων πλοκαὶ τελευτήσωσιν, ὁ καλούμενος ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπεισόδιος εἰς μέσον ἕλκεται, πάντα συμπεραίνων καὶ καταστρέφων ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ εὔκριτον, V. 12
οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπὶ πράγμασιν ἀμηχάνοις καὶ δυσεξόδοις, μετ' οἰμωγῆς ἁπάντων τὴν μὲν εἰρήνην αἰτούντων, τὸν δὲ ἐπιζητούμενον ὅμηρον ἀπαγορευόντων μὴ ἔχειν, τόν τε νεανίσκον παραγαγὼν ἅπασιν ἔδειξε βασιλικῶς παρ' αὐτοῦ διαι- D

7. τοιούτοις coni. N. 8. τοὺς ἄλλους ἀτυχιῶν N., τοῖς ἄλλοις ἀτυχῶν vulg. 9. ἀναγκάσω N., ἀναγκάσαι vulg. 12. εὐπαθῶς Cantocl., ἀπαθῶς vulg. 18. ἁπάντων Boissonadus, ἀπαντῶν vulg.

primum lamentari incipio, quandoquidem qualem non habeam, nunc demum intelligo. Filium enim unicum lugens, et pacem communem una cum filio perdidi. Si meas miserias tantas esse, quantae sunt, credideris, id consolationis habebit dolor, quod pro omnium salute hunc casum subierim: sin fidem abrogaris, et pater infelix, et rex conspiciar. Nam non solum aliis mea mala commiserationem non movebunt, quae omnibus debetur eiusmodi doloribus afflictis; sed accedent etiam publicae calamitates; neque ceteros a miseriis defendam, sed communicabo meas cum multis, in hoc tantum regia potestate fruens, quod mihi soli non licet infelicem esse." Haec ubi Imperator audivit, apud animum suum summo moerore est affectus, et ecrum, quae dicta erant, commiseratione punctus tenere illacrimavit. Et quemadmodum in comoediis, quando res involutae et perplexae, ad ambigua et explicatu difficilia vergunt, deus qui vocatur ex machina in medium trahitur, qui omnia componit et tristia laetis mutat: ita Iulianus, ubi res in magna difficultate versabantur, quum omnes cum fletu pacem peterent, neque obsidem, quem peteret, se habere testarentur; in medium adolescentem adductum omnium conspectui atque oculis subiecit, regie apud se educatum. Cumque eum disserere cum patre quae volebat iussisset,

A. C. 358 τώμενον, καὶ διαλεχθῆναι τῷ πατρὶ κελεύσας ὅσα ἐβούλετο,
Ind. 1 Con. I. 22 περιεσκόπει τὸ πραχθησόμενον. τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις ἦν ἄξια
Iul. C. 4 τούτων. οὐκ ἔτεκεν ὁ ἥλιος τοιαύτην ἡμέραν, οἵαν τότε ἐξῆν τοῖς παροῦσιν ὁρᾶν καὶ ἱστορεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ θορύβου καὶ θρήνων ἐκπλήξει καὶ θάμβει συνδεθέντες ἐς τὸ ἀκίνητον ἐπάγησαν, ὥσπερ Ἰουλιανοῦ δείξαντος αὐτοῖς οὐ τὸν νεανίσκον, ἀλλ' εἴδωλον. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ἡσυχία μυστηρίων ἁπάντων ἐγένετο σταθερωτέρα, βαρὺ φθεγξάμενος εἰς μέσον,
P. 17 „τοῦτον" εἶπεν „ὁ μὲν ὑμέτερος, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, πόλεμος ἀπολώλεκε, Θεὸς δὲ ἴσως καὶ τὸ Ῥωμαίων σέσωκε φιλάνθρωπον. ἕξω δὲ αὐτὸν ὅμηρον, οὐ παρ' ὑμῶν καθ' ὁμολογίαν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πολέμου λαβὼν καὶ τῷ κρατεῖν ἀρκούμενος. καὶ οὗτος μὲν οὐδενὸς ἀτυχήσει τῶν καλλίστων ἐμοὶ ξυνών· ὑμεῖς δὲ πειρώμενοι παραβαίνειν τὰς συνθήκας ἀποτεύξεσθε πάντων. φημὶ δὲ οὐχ ὅτι κολάσομαι τὸν ὅμηρον, ὃν οὔτε ἐνέχυρον παρ' ὑμῶν εἴληφα τῆς εἰρήνης, ἀλλ' ἀνδρείας ἀπόδειξιν καθ' ὑμῶν ἔχω· ὃ καὶ ἄλλως ἄνι-
B σον καὶ θεομισὲς, τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας ὑπὲρ τῶν ἀδικούντων δάκνειν καὶ σπαράττειν, ὥσπερ τὰ θηρία τοὺς ἀπαντῶντας, ὅταν ὑφ' ἑτέρων διώκηται. ἀλλ' ὅτι πρῶτον μὲν ἄρξετε χειρῶν ἀδίκων, οὗ μείζων ὄλεθρος οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις,

6. *δείξαντος* Commelinus, *πείξαντος* cod., *πορίζοντος* vulg. 10. *σέσωκε* B., *δέδωκε* vulg. 17. *ὁ*] *ὃν* Boissonadus. 20. *ἄρξετε* Boissonadus, *ἤρξατε* vulg., *ἄρξηται* codd.

ad ea, quae deinceps agenda erant, advertit. Quae sunt consecuta, his consentanea fuerunt. Non protulit sol diem qualis illa fuit, quam tunc videre et intueri his, qui aderant, licuit. Barbari enim a moerore et lamentis stupore et admiratione correpti immobiles et fixi steterunt, tanquam Iulianus illis exhibuisset non adolescentem, sed falsam imaginem adolescentis. At Imperator, ubi silentium altius, quam in mysteriis solitum, factum erat, graviter in medio loquens: „Hunc quidem, inquit, ut vos existimatis, vestrum bellum perdiderat: sed deus fortasse et Romanorum benignitas restituit. Habebo ego ipsum obsidem, neque eum a vobis ex conventione, sed a bello ipso, contentus vicisse, et illum quidem amplissima quaeque non deficient, dum mea consuetudine fruetur. Quodsi conabimini a foedere discedere, omnium iacturam facietis. Hoc dico, non quod saeviam in obsidem, quem apud me habeo, non tanquam pignus pacis, sed meae erga vos virtutis documentum. Est enim impium et minime deo gratum, eos, qui nihil commeruerunt, pro his, qui deliquerunt, morsu appetere et laniare, ut ferae bestiae, quicquid occurrit et obvium est, si quis eos persequitur. Sed primum quia a vobis initium iniuriae faciendae orietur, qua re nulla est capitalior pestis perniciesque hominibus, etiam

κἂν δοκῶσι πρὸς τὸ βραχὺ καὶ παρὸν ἐπιτυγχάνειν· δεύτε- A. C. 358
ρον δὲ ὅτι πρὸς Ῥωμαίους ὑμῖν ὁ λόγος ἔσται κἀμὲ τὸν ἄρ- Ind. 1 Con. I. 22
χοντα τούτων, ὃν οὔτε πολεμοῦντες οὔτε εἰρήνην αἰτοῦντες Iul. C. 4
ἐνικήσατε." προσεκύνησαν ἐπὶ τούτοις ἅπαντες καὶ ἀνευφήμουν, θεόν τινα ἐπὶ τοῖς λόγοις ἡγούμενοι. σπεισάμενος γοῦν καὶ τὴν τοῦ Νεβισγάστου μητέρα μόνον αἰτήσας, ἐκείνων ὁμολογούντων τε ἅμα καὶ δόντων, ἀνέζευξεν ἐπὶ τοιαύταις C
πράξεσι, μετοπώρου τε ἑστηκότος καὶ χειμῶνος ἤδη συνισταμένου καὶ διαψύχοντος.

β΄. Ὅτι Βαδομάριός τις δυνάμει καὶ τόλμῃ προεῖχε Γερ- A. C. 359
μανῶν, καὶ ἐς τοῦτο ὑπετύφετο μεγαλαυχίας, ὥστε ἐτύγχανε Ind. 2 Con. I. 23
μὲν ὅμηρον τὸν ἑαυτοῦ δεδωκὼς υἱὸν, ἕως ἂν ἀποδῷ τοὺς Iul. C. 5
αἰχμαλώτους, οὓς ἐκ τῆς καταδρομῆς εἶχε συνηρπασμένους, τούτους δὲ οὐκ ἀποδιδοὺς ἀπῄτει τὸν ὅμηρον, πολλὰ ἀπειλῶν, εἰ μὴ λάβοι. ἀποπέμπει δὴ τοῦτον Ἰουλιανὸς αὐτῷ, τοσοῦτον ἐπιθεὶς, ὡς οὐκ ἔστιν ἀξιόπιστον ἓν μειράκιον ὑπὲρ πολλῶν εὐγενεστέρων ὁμηρεῦον παρ' αὐτῷ· ἀλλ' ἢ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποδιδόναι προσῆκον, ὄντας ὑπὲρ τρισχιλίους, D
τοῖς αὐτίκα ἥξουσι πρέσβεσιν, ἢ ἀδικοῦντα εἰδέναι. ταῦτα ἔγραφέ τε καὶ τὴν πρεσβείαν ἔστελλε. καὶ αὐτὸς εἵπετο τῇ πρεσβείᾳ ἀπὸ Νεμέτων ἄρας ἐπὶ τὸν Ῥῆνον. ἤδη τε ἦν πρὸς τοῖς Ῥαυράκοις, ὅ ἐστι φρούριον.

10. προεῖχε Boisson., προσεῖχε vulg. 17. εὐγενεστέρων N., εὐγενέστερον vulg.

si videantur ad breve tempus, et quantum ad praesens attinet ad optata pervenire. Deinde, quia vobis res est cum Romanis et mecum, qui sum eorum Imperator, quem neque bellum gerentes, neque pacem facientes unquam superavistis." Procubuerunt his dictis omnes et post illos sermones deum aliquem esse existimantes, illi fausta feliciaque omnia sunt precati. Pacem igitur fecit, et solam Nebisgasti matrem petiit, quam barbari foedus approbantes statim dederunt. His confectis, autumno ad finem vergente, et hieme ineunte, (iam enim frigebat,) profectus est.

2. Badomarius inter Germanos potentia et auctoritate excelluit, quae res eum ad tantam superbiam extulit, ut, proprio filio, dum captivos redderet, quos per excursiones ceperat, obside dato, cum minime captivos restitueret, nihilominus obsidem sibi restitui postulavit, multa mala minatus, si non reciperet. Hunc vero Iulianus ad ipsum remisit, hoc adiiciens, unum adolescentem non esse idoneum apud se pro multis nobilioribus obsidem. Sed aut captivos, qui ad tria millia in eius potestate erant, eum restituere oportere, aut iniuriae poenas se soluturum esse sciret. Haec scripsit et legationem misit, quam non multo post ipse subsequutus est, a Nemetibus ad Rhenum movens; iam enim apud Rauracos erat, quae est Romanorum colonia.

A. C. 360 Ind. 3 Con. I. 24 Iul. A. 1 γ΄. Ὅτι μετὰ τὴν Ἰουλιανοῦ τῆς βασιλείας ἀναγόρευσιν πρεσβεῖαι πανταχόθεν συνέβαινον, καὶ στέφανοι πολλοὶ χρυσοῖ [οἳ] αὐτῷ παρὰ τῶν ἐθνῶν ἀνεκομίζοντο. ἐνταῦθα καὶ οἱ τὴν Ἰωνίαν οἰκοῦντες ἔτυχον ὅσων ἐδεήθησαν, καὶ πλειP. 18 όνων καὶ ἐλασσόνων. Λυδοὶ δὲ καὶ εὐχῆς κρεῖττον ἔπραττον, Εὐναπίου μὲν τοῦ ῥήτορος ὑπὲρ αὐτῶν πρεσβεύοντος, εὐημερήσαντος δὲ οὕτω κατὰ τὴν πρεσβείαν ὥστε καὶ δίκῃ τινὶ περιμαχήτῳ συνειπεῖν, ᾗ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἐκέλευεν. ὁ δὲ ἐνίκα καὶ τὴν δίκην. καὶ ἐκ Κλαζομενῶν δὲ Πείσων εὐδοκίμει λέγων.

A. C. 364 Ind. 7 Valen. I. 1 δ΄. Ὅτι Βαλεντινιανοῦ ἀνάῤῥησις ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας γίνεται, πρεσβεῖαί τε, ὅσαι συνεπεφοιτήκεσαν ἐπὶ τοῦτον τοὺς χρυσοῦς ἔχουσαι στεφάνους, πρὸς ἐκεῖνον ἀνεφέB ροντο. καὶ πρὸς πάσας ἀπεφαίνετο μὲν οὐδὲν, ἐπιτρέχων V. 13 ῥαδίως οὑτωσὶ καὶ συντόμως, ἐπηγγέλλετο δὲ ἅπασιν ὡς ποιήσων αὐτίκα μάλα.

A. C. 366 Ind. 9 Valent. et Val. I. 3 ε΄. Ὅτι τῷ βασιλεῖ Οὐάλεντι, ἡσυχίαν ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ὀθνείων ἄγοντι, τὸ ἐπίλεκτον ἀγγέλλεται τῶν Σκυθῶν στράτευμα πλησίον ἤδη που τυγχάνειν, οὓς ὁ Προκόπιος εἰς συμμαχίαν ἐξεκεκλήκει παρὰ τοῦ Σκυθῶν βασιλέως. γαύρους εἶναι τὰ φρονήματα ἔλεγον τοὺς προσιόντας καὶ περι-

5. καὶ ante ἐλασ. N., ἢ vulg. ἐλασσόνων H., ἐλάσσων vulg. 9. ἐκ Κλαζομενῶν δὲ Πείσων] ἐκκλαζόμενον δὲ πείσων ed. pr. et Par., ἐκκλησιαζομένων vel ἐκκλησιαζόμενον H. 15. ἐπηγγέλλετο N., ἐπήγγελλέ τι vulg.

3. Post Iuliani ad imperium evectionem honorificae ad eum legationes convenerunt, et coronas aureas a barbaris attulerunt. Ioniam habitantes ab eo et magna et parva, quae petebant, sunt consecuti. Lydi quoque, Eunapio rhetore, eorum legato, pro his verba faciente, multo ampliora, quam precibus suis complexi fuerant, obtinuerunt. Quae legatio tam prospere legato successit, ut legatum quoque Imperator iuberet causam quandam valde intricatam agere. Qua in lite et ipse superior evasit, et Piso quidam Clazomenius magna cum laude verba fecit.

4. Valentinianus apud Nicaeam Bithyniae Imperator est appellatus: illuc multae legationes advenerunt, quae coronas aureas ad ipsum adferebant. In his recipiendis minime se praeposterum aut festinantem exhibuit, sed omnibus quamprimum se satisfacturum esse promisit.

5. Valenti, quum otium ageret ab externis et domesticis bellis, nuntiatum est, collectum Scytharum exercitum prope iam adesse. Hi vero erant, quos Procopius in suum auxilium a Scytharum rege impetraverat. Hos aiebant magno cum fastu et arrogan-

φρονητικοὺς τῶν ὁρωμένων, ὀλιγώρους τε πρὸς τὸ ἀκόλαστον A.C. 366
μεθ' ὕβρεως, καὶ πολὺ τὸ ἀγέρωχον καὶ θερμὸν ἐπὶ πᾶσιν Ind. 9
ἔχοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς συντόμως αὐτοὺς ἀποταμὼν τῆς ἐπὶ Valent. et Val. I. 3
Σκύθας ὑποστροφῆς κατεῖχεν ἐντὸς ἀρκύων, καὶ τὰ ὅπλα C
παραδοῦναι κελεύσας. οἱ δὲ ἔδοσαν, τὴν τῆς γνώμης ὑπεροψίαν μέχρι τοῦ κινῆσαι τὰς κόμας ἐπιδειξάμενοι. διασπείρας οὖν αὐτοὺς κατὰ τὰς πόλεις ἐν ἀδέσμῳ κατεῖχε φρουρᾷ, καὶ καταφρόνησιν ἐνεποιεῖτο τοῖς θεωμένοις αὐτῶν τὰ σώματα πρός τε μῆκος ἀχρεῖον ἐλαυνόμενα, καὶ βαρύτερα τοῖς ποσὶ, κατά τε τὸ μέσον διεσφιγμένα, ἧπέρ φησιν Ἀριστοτέλης τὰ ἔντομα. δεχόμενοι δ' οὖν αὐτοὺς εἰς τὰς οἰκίας οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες καὶ πειρώμενοι τῆς ἀσθενείας, τὴν ἑαυ- D
τῶν ἐξαπάτην γελᾷν ἠναγκάζοντο. τούτους ἀπῄτει τοὺς γενναίους ὁ Σκυθῶν βασιλεύς. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα δριμὺ καὶ πρὸς τὸν τοῦ δικαίου λόγον οὐκ εὐδιαίτητον. ὁ μὲν γὰρ ἔφασκε βασιλεῖ δεδωκέναι κατὰ συμμαχίαν καὶ ὅρκους· ὁ δὲ ἀπέφασκε βασιλέα μὴ τυγχάνειν καὶ αὐτὸν οὐκ ὀμωμοκέναι. ἐκείνου δὲ προστιθέντος τὸν Ἰουλιανὸν, καὶ ὅτι διὰ τὴν ἐκείνου δεδώκει συγγένειαν, καὶ τὰ τῶν πρέσβεων ἀξιώματα προστιθέντος, ὁ βασιλεὺς ἀντεφώνει, τούς τε πρέσβεις ἔχειν τὴν δίκην καὶ τοὺς παρόντας ὡς πολεμίους κατέχεσθαι, πολεμίῳ

1. ὁρωμένων] Ῥωμαίων B. 6. κινῆσαι] κομῆσαι coni. Cantocl. 11. δεχόμενοι δ' οὖν Valesius ap. Boisson. p. 192., δεχόμενα δοῦναι vulg. 18. προστεθέντος vulg.

tia incedere et omnia, quae se eorum conspectui obtulissent, despicere, propterea quod quicquid iniuriae inferebant, id impune faciebant, et arroganter et superbe se cum omnibus gerebant. Hos Imperator intra breve tempus interclusos in Scythiam reditu, quasi retibus captos continuit et arma tradere iussit: et vero tradiderunt, etiam motu capillorum mentis ferociam indicantes. Hos igitur per urbes dispersos in libera custodia habuit, et contemptum eorum excitavit his, qui viderunt eorum corpora, in nimiam proceritatem surgentia, graviora, quam ut pedes ferrent, et circa mediam partem exilia, qualia Aristoteles insecta dicit. At urbium incolae cum Scythas in suas domos admisissent, ubi eorum virium imbecillitatis periculum fecerunt, suum errorem irridere coacti sunt. Hos igitur tam praeclaros Scytharum rex repetiit. Erat hoc negotium arduum et huiusmodi, quod non facile posset ad iusti rationem expendi. Dicebat enim, se hos fide iuramento habita ad suppetias Imperatori misisse. Valentinus vero negabat, eum, ad quem miserat, Imperatorem fuisse, neque se iurasse: ille Iulianum in medium adducebat, seque propter illius cum hoc consanguinitatem dedisse. Legatorum etiam dignitatem obtendebat: Imperator contra disserebat, etiam le-

A. C. 366 πρὸς συμμαχίαν ἥκοντας. ἐκ τούτων δὲ τῶν προφάσεων ὁ
Ind. 9 Σκυθικὸς ἀνεγείρεται πόλεμος, τῷ μὲν ἀξιώματι τῶν συνιόν-
Valent. et Val. I. 3 των ἐθνῶν καὶ τοῖς μεγέθεσι τῶν παρασκευῶν ἐπὶ μέγα προ-
P. 19 βήσεσθαι καὶ χωρήσειν πολυτρόπων συμφορῶν καὶ ἀτεκμάρ-
του τύχης προσδοκηθείς, τῇ δὲ τοῦ βασιλέως ὀξύτητι καὶ
προνοίᾳ κατενεχθεὶς ἐπὶ τὸ σταθερὸν καὶ ἀσφαλέστερον.

A. C. 376 ϛʹ. Ὅτι τῶν Σκυθῶν ἡττηθέντων καὶ ὑπὸ τῶν Οὔννων
Ind. 4 ἀναιρεθέντων καὶ ἄρδην ἀπολλυμένων τὸ πλῆθος, οἱ μὲν ἐγ-
Valentis Imp. 13 καταλαμβανόμενοι σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις διεφθείροντο, καὶ
οὐδεμία φειδὼ τῆς περὶ τοὺς φόνους ἦν ὠμότητος. τὸ δὲ
συναλισθὲν καὶ πρὸς φυγὴν ὁρμῆσαν πλῆθος μὲν οὐ πολὺ
B τῶν εἴκοσι μυριάδων ἀποδέουσαι συνῆλθον ἐς τὸ μάχιμον
ἀκμαζούσας. * κινηθέντες καὶ ταῖς ὄχθαις ἐπιστάντες χεῖράς
τε ὤρεγον πόῤῥωθεν μετ' ὀλοφυρμῶν καὶ βοῆς, καὶ προέτει-
νον ἱκετηρίας, ἐπιτραπῆναι τὴν διάβασιν παρακαλοῦντες, καὶ
τὴν σφῶν συμφορὰν ὀδυρόμενοι, καὶ προσθήκην τῇ συμμα-
χίᾳ παρέξειν ἐπαγγελλόμενοι. οἱ δὲ ταῖς ὄχθαις ἐπιτεταγμέ-
νοι Ῥωμαίων οὐδὲν ἔφασαν πράξειν ἄνευ βασιλέως γνώμης.
ἐντεῦθεν ἀναφέρεται μὲν ἐπὶ τὸν βασιλέα ἡ γνῶσις· πολλῆς
C δὲ ἀντιλογίας γενομένης, καὶ πολλῶν ἐφ' ἑκάτερα γνωμῶν ἐν
τῷ βασιλικῷ συλλόγῳ ῥηθεισῶν, ἔδοξε τῷ βασιλεῖ. καὶ γὰρ

13. κινηθέντες] νικηθέντες H. 17. ἐπαγγ. Commelinus, ἀπαγγ. vulg.

gatos iure teneri, et eos, qui praesentes erant, hostium numero habere, quandoquidem hostibus auxilium latum venissent. Ex his causis Scythicum excitatum est bellum, quod et dignitate gentium, quae coierunt, et magnitudine apparatuum magnam variorum casuum et incertae fortunae exspectationem movebat, sed acumine iudicii Imperatoris et providentia ad firmum et tutum exitum perductum est.

6. Scythis victis et ab Hunnis caesis et ad internecionem usque deletis, omnes, qui capti erant, cum mulieribus et eorum filiis interempti sunt, cum nullus crudelitatis et caedium esset modus; qui autem collecti effugerant non minus quam hominum ducenta millia, ad bellum apti et aetate florentes, convenerunt. Itaque profecti et ad ripam stantes, manus e longinquo porrigebant, et preces cum fletu et vociferatione emittebant, traiectionem sibi concedi flagitantes, quam cladem deplorabant, et se illis praebituros auxilii accessionem spondebant. At Romani, qui ripis praeerant, nihil se nisi Imperatoris iussu facturos responderunt. Quamobrem huius rei cognitio est ad Imperatorem delata. Cum res in magna varietate versaretur multaque in utramque partem in consilio principis dicta essent, tandem assensus est, maxime propter aemulationem, quam

ὑπ' ἀντιζηλοτυπίας αὐτῷ πρὸς τοὺς συμβασιλεύοντας, οἳ παῖ- A. C. 376
δες μὲν ἦσαν ἀδελφοῦ, (καὶ γέγραπται οὕτω πρότερον,) τὴν Ind. 4 Val. I. 13
βασιλείαν δὲ διῃρῆσθαι κατὰ σφᾶς ἐδόκουν, τὴν διανομὴν
οὐκ ἐνεγκόντες ἐπὶ τὸν θεῖον. τούτων δὴ ἕνεκα, καὶ ὡς μεγάλῃ
προσθήκῃ τὸ Ῥωμαϊκὸν αὐξήσων, δεχθῆναι κελεύει τοὺς ἄν-
δρας, τὰ ὅπλα καταθεμένους. πρὶν δὲ τὴν διάβασιν ἐκ βασιλέως
ἐπιτραπῆναι, Σκυθῶν οἱ τολμηρότατοι καὶ αὐθάδεις βιάσα-
σθαι τὸν πόρον ἔγνωσαν, καὶ βιαζόμενοι κατεκόπησαν. οἱ δὲ D
διαφθείραντες τὸν ἀπόδασμον τοῦτον τῆς τε ἀρχῆς παρελύ-
θησαν καὶ περὶ τοῖς σώμασιν ἐκινδύνευσαν, ὅτι πολεμίους V. 14
διέφθειραν. οἵ τε παραδυναστεύοντες βασιλεῖ καὶ δυνάμενοι
μέγιστον κατεγέλων αὐτῶν τὸ φιλοπόλεμον καὶ στρατηγικὸν,
πολιτικοὺς δὲ οὐκ ἔφασαν εἶναι. ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς ἐξ Ἀν-
τιοχείας ἐπέτρεπεν αὐτοῖς τὴν ἀχρεῖον ἡλικίαν πρῶτον ὑπο-
δεξαμένοις καὶ παραπέμψασιν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν,
καὶ ταύτην εἰς ὁμηρείαν ἀσφαλῶς κατέχουσιν, ἐπιστῆναι ταῖς
ὄχθαις, καὶ μὴ πρότερον τοὺς μαχίμους δέξασθαι διαβαίνον-
τας, μηδὲ τὰ πλοῖα παρασχεῖν ἐς τὴν περαίωσιν, εἰ μὴ τὰ
ὅπλα καταθέμενοι γυμνοὶ διαβαίνοιεν. οἱ δὲ ταῦτα ἐπιτρα- P. 20
πέντες, ὁ μὲν ἐκ τῶν διαβεβηκότων ἤρα παιδαρίου τινὸς
λευκοῦ καὶ χαρίεντος τὴν ὄψιν, ὁ δὲ ἠλέει γυναικὸς εὐπροσ-

5. αὐξήσων N., αὐξῆσαν vulg. 6. διάβασιν Boisson., διάθεσιν vulg. 16. ἐπιστάναι vulg.

habebat cum his, qui imperium cum eo tenebant. Erant autem filii fratris, quemadmodum et supra dictum est, sed illi imperatoriam potestatem inter se dividendam statuerant, non patrui arbitrio permissa divisione. His causis impulsus, tum etiam quia maxima accessio potentiae foret Romanis, iussit Scythas admitti, modo arma deponerent. Antequam traiectus esset ab Imperatore concessus, Scytharum audaciores et elatiores transitum sibi vi aperire constituerunt, sed vi repulsi deleti sunt. At illi, qui eam Scytharum exercitus partem oppressam confecerant, magistratu privati sunt et capitis periculum adierunt, quia hostes trucidaverant. Qui autem apud Imperatorem primas partes gratiae occupabant et plurimum apud ipsum valebant, eos irridebant, tanquam homines militares, et bello quidem aptos, sed prorsus rerum civilium rudes esse dicebant. Praeceperat enim Imperator ab Antiochia, ut primum imbellem et nulli usui aptam susciperent aetatem et per Romanorum ditionis terras dimitterent, et tanquam obsides tuto loco haberent; neque eo secius ad ripas consisterent, ut turbas pugnae aptas minime transgredi sinerent, neque navigia illis ad traiectionem praeberent, priusquam arma deposuissent, quo nudos transmitterent. Eorum autem, qui ista mandata exceperunt, exarsit hic amore pueri alicuius candidi et vultu grati ex his, qui traiecti fuerant, alter misertus est uxoris for-

A. C. 376 Ind. 4 Val. I. 13 ὥπου τῶν αἰχμαλώτων, ὃς δὲ ἦν αἰχμάλωτος ὑπὸ παρθένου, τοὺς δὲ τὸ μέγεθος κατεῖχε τῶν δώρων, τά τε λινᾶ ὑφάσματα καὶ τὸ τῶν στρωμάτων ἐπ' ἀμφότερα θυσανοειδές· ἕκαστος δὲ ἁπλῶς αὐτῶν ὑπελάμβανε καὶ τὴν οἰκίαν καταπλήσειν οἰκετῶν καὶ τὰ χωρία βοηλατῶν καὶ τὴν ἐρωτικὴν λύσσαν τῆς περὶ ταῦτα ἐξουσίας. νικηθέντες δὲ ὑπὸ τούτων νίκην αἰσχίστην καὶ παρανομωτάτην, ὥσπερ τινὰς εὐεργέτας καὶ σωτῆρας παλαιοὺς μετὰ τῶν ὅπλων ἐδέξαντο. οἱ δὲ το-
B σοῦτον ἀκονιτὶ πρᾶγμα διαπεπραγμένοι καὶ τὴν οἴκοι συμφορὰν εὐτυχήσαντες, οἵγε ἀντὶ τῆς Σκυθῶν ἐρημίας καὶ τοῦ βαράθρου τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν ἀπελάμβανον, εὐθὺς πολύ τι βάρβαρον ἐν τῷ παρασπόνδῳ καὶ ἀπίστῳ διέφαινον. ἡ μὲν γὰρ ἄχρηστος ἡλικία προλαβοῦσα κατὰ τὴν διάβασιν μετὰ βαθείας σπουδῆς καὶ φροντίδος τῶν ταῦτα βεβουλευμένων εἰς τὰ ἔθνη κατεχεῖτο καὶ διεσπείρετο. οἰκέται δὲ καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ἐκείνων, οἱ μὲν βασιλικὰ παράσημα ἔχοντες, τὰς δὲ ἦν ἁβροτέρας ὁρᾶν ἢ κατὰ αἰχμάλωτον. παῖδες δὲ αὐτῶν καὶ τὸ οἰκετικὸν πρός τε τὴν εὐκρασίαν τῶν ἀέρων ἀνέδραμον καὶ παρὰ τὴν ἡλικίαν ἥβησαν, καὶ πολὺ τὸ ἐπιφυόμενον ἦν πολέμιον γένος. οἱ μὲν οὖν παλαιοὶ μῦθοι λέ-
C γουσι περὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Κολχίδα, δρακοντείων ὀδόντων κατασπαρέντων, ἐν ὅπλοις ἅμα τῷ σπόρῳ τοὺς ἄνδρας

4. οἰκίαν H., οἰκείαν vulg. 11. ὑπελάμβανον vulg.

mosae unius ex captivis. Hic captus est virgine formosa, alios magnitudo munerum cepit, linea vestimenta et stragula ab utraque parte fimbriata. Plane unusquisque ipsorum hoc propositi habuit, ut suas domos servis, villas pastoribus et insanum amoris furorem quavis licentia implerent. Itaque victi a Scythis victoria foedissima et dissolutissima, eos tanquam benefactores et servatores priscos cum armis exceperunt. At illi tantam rem sine ullo labore adepti, ex clade, quam domi acceperant, suam comparaverunt prosperitatem. Nam pro desertis Scythiae locis et barathro in Romanum invaserunt imperium. Atque adeo iam tum barbara eorum natura et perfida ex eo, quod foedera pro nihilo ducebant, apparuit. Etenim aetas inutilis, in traiectione suscepta magno studio et cura eorum, qui hoc consilii dederant, per gentes et nationes, ut habitaret, est dispersa. Servi, uxores, filii, hi quidem signa regia gerebant, illas autem conspicere erat mollius et venustius, quam captivas decebat, vestitas. At captivorum filii et quicquid illis fuit mancipiorum, aeris temperie in altum se sustulerunt, et praeter aetatem pubuerunt et in immensam multitudinem succrevit et auctum est hostium genus. Ferunt priscae fabulae per Boeotiam et Colchida, ex draconum dentibus seminatis homines cum armis simul cum semine

ἀναπάλλεσθαι· ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς χρόνος καὶ τὸν μῦθον τοῦ- A. C. 376
τον εἰς φῶς καὶ ἔργον συνήγαγε καὶ ὀφθῆναι κατηνάγκασεν. Ind. 4 Val. I. 13
οὐ γὰρ ἔφθασαν τοῦ Σκυθικοῦ γένους εἰς τὴν ἐπικράτειαν
τὴν Ῥωμαϊκὴν οἱ παῖδες ὥσπερ ὀδόντες διασπαρέντες, καὶ
πάντα ἦν μεστὰ θυμοῦ καὶ μανίας καὶ φόνων, ἀνελθόντων
αὐτῶν εἰς ἡλικίαν μάχιμον παρὰ τὸν χρόνον. τὸ δὲ ἀκμάζον
τῆς Σκυθικῆς ἀλκῆς καὶ γενναιότητος, τοῖς ὑποδεξαμένοις ἀν-
τὶ τῶν ἐκβεβληκότων ἐς ἐπανάστασιν εὐθὺς ἐγερθὲν καὶ μα-
χόμενον, πολὺ δεινότερα καὶ τραγικώτερα συνετόλμησεν ὧν D
ἔπαθεν. ἡ μὲν γὰρ Θρᾴκη πᾶσα καὶ ἡ συνεχὴς αὐτῇ χώρα
Μακεδονία καὶ Θεσσαλία τοιαύτη τίς ἐστι καὶ οὕτω πολυύ-
μνητος, ὥστε οὐδὲ εἷς κατὰ ταῦτα ἀναγράφειν ὁ λόγος ἦν.
τοσαύτην δὲ οὖσαν αὐτὴν καὶ οὕτω πολυάνθρωπον, εὐδαίμο-
νά τε ἅμα καὶ εὔανδρον, ἡ τῶν Σκυθῶν ἄπιστος καὶ παρά-
λογος ἐπανάστασις ἐξαπιναίως καὶ παραχρῆμα τῆς διαβάσε-
ως συντολμηθεῖσα καὶ ἀνοιδήσασα κατεστόρεσεν ἐς τοσόνδε
καὶ καθημάξευσε ταῖς συμφοραῖς, ὥστε χρυσὸν ἀποδειχθῆναι
πρὸς τὰ Θρᾴκια πάθη τὴν Μυσῶν παροιμιώδη λείαν. δόξαν
αὐτοῖς στασιάζειν, ἀξιομάχου μὴ παρούσης δυνάμεως εἰς ἄ- P. 21
μυναν, τῷ τε πλήθει πρὸς ἀνθρώπους ἀφυλάκτους καὶ ἀνό-
πλους ἐφάνησαν φοβερώτατοι, καὶ τῷ φονικωτάτῳ πρὸς τὸ
κρατούμενον πάντα ἀνδρῶν ἐχήρωσαν. περιειστήκει δὲ ἐς

5. μεστὰ Casaubonus ap. Boisson. p. 273., μετὰ vulg. 7. γενναιότατον H. 8. ἐγερθὲν Boisson., ἐγερθῆναι vulg.

prosiliisse. Nostra autem aetas hanc fabulam re et eventu veram esse declaravit et oculis subiecit. Haud secus enim contigit, ut Scythici generis filii, per Romanorum ditionis terras, tanquam dentes, dispersi simul atque praeter solitum tempus ad aetatem, qua arma ferre potuerunt, progressi, omnia iracundia, furore et caedibus implerent. Itaque flos Scythici roboris et nobilitatis non contra expulsores, sed contra eos, qui ipsos exceperant, se convertit, et longe graviora et atrociora, quam passi fuerant, sunt ausi. Omnis enim Thracia et continens regio Macedonia et Thessalia talis est et tam multis carminibus celebrata, ut nulla oratione earum praestantia exprimi possit. Hanc talem tam populosam, beatam simul et a tam strenuis et fortibus viris habitatam et cultam Scytharum infidelis et insana rebellio, quam subito et statim post traiectionem susceperunt et in maius auxerunt, in eum contemptum adduxit, et usque eo spoliavit, ut prae hac Thraciae calamitate aurum esse videretur Mysica illa, quae proverbio fertur, praedatio. Visum autem est illis seditionem excitare, cum nullae copiae adessent, quae pugnare et illis resistere possent. Et multitudine quidem sua hominibus incautis et sine armis erant terrori et in cae-

A. C. 376 ἴσον λόγον καὶ Σκύθας Οὔννων μὴ φέρειν ὄνομα καὶ Ῥω-
Ind. 4 μαίους Σκυθῶν. πόλεις γοῦν εὐαρίθμητοι καὶ ὀλίγαι τινὲς
Val. I. 13 διεσώθησαν καὶ ἔτι σώζονται τειχῶν ἕνεκεν καὶ οἰκοδομη-
μάτων· ἡ δὲ χώρα καὶ τὸ πλεῖστον ἀπανάλωται, καί ἐστιν
B ἀοίκητον καὶ ἄβατον διὰ τὸν πόλεμον. βασιλεὺς δὲ ἐπειδὴ
τούτων ἐπύθετο τῶν ἀδιηγήτων κακῶν, πρὸς μὲν τοὺς Πέρ-
σας ἀναγκαίαν εἰρήνην συνθέμενος, ἑαυτῷ δὲ πολεμήσας ἐπὶ
V. 15 μεταγνώσει τῆς ὑποδοχῆς, τῷ θυμῷ τε ὑπερέζεσε, καὶ πρὸς
τὸν πόλεμον ἐντείνων ἑαυτὸν προκαταπέμπει τὸ Σαρακηνῶν
ἱππικὸν ὡς ἀντισχῆσον τοῖς βαρβάροις. ἤδη γὰρ καὶ τὴν
Κωνσταντίνου πόλιν κατέτρεχον, καὶ τοῖς τείχεσιν ἠνόχλουν
περικαθήμενοι, πολέμιόν τε οὐδὲν ὁρῶντες ἐς ἀντίπαλον μά-
χην, καὶ τοῖς φρονήμασιν εἰς πᾶσαν ὕβριν ὠλισθηκότες. ὃ
δὴ καὶ περιφανῶς ἔδοξε κάλλιστα στρατηγῆσαι κατὰ τὸν και-
ρὸν ἐκεῖνον ἡ τύχη.

A. C. 392 ζ'. Ὅτι ἐπὶ Θεοδοσίου τοὺς πρώτους χρόνους τῆς βα-
Ind. 5 Theodos. σιλείας τὸ τῶν Σκυθῶν ἔθνος ἐξελαυνόμενοι τῆς χώρας ὑπὸ
Imp. 14 τῶν Οὔννων, διεβεβήκεσαν τῶν φυλῶν ἡγεμόνες, ἀξιώματι
C καὶ γένει προήκοντες. οὗτοι ταῖς τιμαῖς τοῦ βασιλέως ἐξωγ-
κωμένοι καὶ πάντα ἐφ' ἑαυτοὺς ὁρῶντες κείμενα, στάσιν ἐν
ἀλλήλοις οὐ μικρὰν ἤγειραν, οἱ μὲν ἀγαπᾶν καὶ δέχεσθαι
τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν κελεύοντες, οἱ δὲ τὸν οἴκοι γεγο-

9. ἐντύνων coni. B. 13. ὃ δὴ] ὅθεν H.

des erga devictos effusi, omnia late mortalibus nudarunt. Inde factum est, ut Romani Scytharum nomen non minus reformidarent, quam Scythae nomen Hunnorum. Ex civitatibus paucae moenibus et propugnaculis tutae, quas facile est enumerare, integrae et illaesae permanserunt et adhuc permanent. Sed regio ipsa plurimum est vastata, et inculta et deserta iacet ex hoc bello. Imperator autem ut de tot tantisque malis, quae narrari non possunt, factus est certior, se ipsum, quod illos receperit, accusans, pacem cum Persis necessario facere est coactus. Itaque ira flagrans et totus in illud bellum incumbens praemittit Saracenorum equitatum, qui barbarorum impetum reprimeret. Iam enim usque ad Constantinopolim excurrebant, et tanquam urbem obsidentes moenia incursabant, cum nullas copias, quae illis resistere possent, cernerent, superbia sua ad omnem ferociam delati. Unde fortuna tunc temporis manifeste visa est belle pro Romanis militasse.

7. Sub Theodosio primis eius imperii annis Scytharum gens sedibus suis excita et ab Hunnis expulsa, una cum suarum tribuum ducibus et aliis, qui genere et nobilitate praestabant, traiecerunt, et honoribus ab Imperatore delatis arrogantiores facti et omnia in se posita conspicientes, inter se non parvam seditionem excita-

νότα φυλάττειν ὅρκον αὐτοῖς καὶ μὴ παραβαίνειν ἐκείνας τὰς A. C. 392 Ind. 5 The. I. 14
συνθήκας. αὗται δὲ ἦσαν ἀσεβέσταται καὶ βαρβαρικὸν ἦθος εἰς ὠμότητα παρατρέχουσαι, παντὶ τρόπῳ Ῥωμαίοις ἐπιβουλεύειν καὶ πάσῃ μηχανῇ καὶ δόλῳ τοὺς ὑποδεξαμένους ἀδικεῖν, κἂν τὰ μέγιστα ὑπ' αὐτῶν εὖ πάσχωσιν, ὥς ἂν τῆς D
ἐκείνων ἁπάσης χώρας ἐγκρατεῖς γένωνται. περὶ τούτου μὲν οὖν ἦν αὐτοῖς ἡ στάσις, καὶ διανεμηθέντες ἀπεῤῥάγησαν, οἱ μὲν τὰ χείρω προθέμενοι τῆς βουλῆς, οἱ δὲ τὰ εὐσεβέστερα, ἐπικρύπτοντες δὲ ἑκατέρα στάσις τὴν πρόφασιν τῆς ὀργῆς ὅμως. καὶ ὁ βασιλεὺς τιμῶν οὐκ ἔληγεν, ἀλλ' ὁμοτραπέζους εἶχε καὶ ὁμοσκήνους, καὶ πολὺ τὸ φιλόδωρον ἐς αὐτοὺς ἦν· οὐδαμοῦ γὰρ ἐξεφέρετο καὶ παρεγυμνοῦντο τὰ τῆς φιλονεικίας. ἦν δὲ ἡγεμὼν τῆς μὲν θεοφιλοῦς καὶ θείας μερίδος Φράβιθος, ἀνὴρ νέος μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν, γεγονὼς δὲ εἰς ἀρετὴν καὶ ἀλήθειαν ἁπάντων ἀνθρώπων κάλλιστος. θεούς τε γὰρ ὡ- P. 22
μολόγει θεραπεύειν κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον, καὶ οὐδεμίαν ὑπέστη πλάσιν ἐς ἀπάτην καὶ διακράτησιν, ἀλλὰ γυμνὴν καὶ καθαρὰν διέφαινε τὴν ψυχὴν περὶ τοῦ βίου, ἐχθρὸν ὑπολαμβάνων

„ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν
ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ."

γυναῖκα οὖν ᾔτησε Ῥωμαίαν εὐθὺς, ἵνα μηδὲν ὑβρίζῃ διὰ

17. διακρότησιν coni. Cl. 21. κεύθει vulg.

runt, quum alii hortarentur, ut contenti praesenti prosperitate fruerentur, alii ut iusiurandum, quod domi praestiterant, servarent, neque pacta migrarent. Illa autem pacta erant immanissima, et crudelitate ipsum barbarorum morem excedebant: ut omni ratione Romanis insidias tenderent et omni arte et fraude illos, quorum summa in eos constabant merita, aggrederentur et circumvenirent, neque quiescerent, donec omni illorum regione potiti essent. De hoc igitur erat inter Scythas seditio, et inter se dissidentes, in duas contrarias partes lati sunt. Alii in deteriorem, alii in benigniorem sententiam vergebant, utraque tamen pars seditionis causam occultabat. Nihilominus Imperator illos honoribus ornare non desistebat, et modo suae mensae participes, modo sub eodem tentorio degentes admittebat et omni benevolentia eos prosequebatur. Nusquam enim prava eorum consilia apparebant et detegebantur. Erat autem sanctioris et Dei carae partis dux Fravitta, aetate quidem iuvenis, sed qui, cum virtutem excoluisset et veritati studuisset, omnium hominum praestantissimus evaserat. Deos ille sibi ad antiquum morem colendos statuebat, neque illi ullus inerat dolus. Non ille quicquam per fraudem et malitiam fingebat, quo sibi potentiam compararet, sed puro, simplici et candido animo inter homines agebat. Peiorem portis infernorum eum esse ducebat, qui aliud

A. C. 392 Ind. 5 The. I. 14 σώματος ἀνάγκην. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψε τὸν γάμον, καὶ ὁ πατὴρ τῆς κόρης (ἐτρέφετο γὰρ ὑπὸ πατρὶ) καὶ τὸ πρᾶγμα ἐθαύμασε, μακάριον ἑαυτὸν ὑπολαμβάνων, εἰ τοιοῦτον ἕξει B γαμβρόν. τῶν μὲν οὖν ὁμοφύλων ὀλίγοι τινὲς τὴν εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν ἀγασθέντες τοῦ νεανίσκου, πρὸς τὴν ἐκείνου γνώμην ἐχώρησαν καὶ συνεστήκεσαν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δυνατώτεροι τῶν δεδογμένων ἐξ ἀρχῆς ἀπρὶξ εἴχοντο, καὶ πρὸς τὴν ὠδῖνα τῆς ἐπιβουλῆς σφαδάζοντες ἐμεμήνεσαν· ὧν ἦρχεν Ἐρίουλφος, ἀνὴρ ἡμιμανὴς καὶ τῶν ἄλλων λυσσωδέστερος. συμποσίου δὲ προτεθέντος αὐτοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως ἁδροτέρου καὶ πολυτελεστέρου, τὴν παροιμίαν ἀποδείξαντες ἀληθῆ τὴν λέγουσαν „οἶνος καὶ ἀλήθεια," τοῦ Διονύσου καὶ τό-C τε ῥήξαντος αὐτοῖς παρὰ πότον τὴν ἐπικρυπτομένην στάσιν, διαλύεται μὲν τὸ συμπόσιον ἀτάκτως, καὶ διὰ θυρῶν ἐχώρουν τεθορυβημένοι καὶ παρακεκινηκότες· ὁ δὲ Φράβιθος δι' ἀρετῆς ὑπερβολὴν τὸ καλὸν καὶ δίκαιον κάλλιον ἅμα καὶ θεοφιλέστερον ὀφθήσεσθαι νομίζων, εἰ προσθείη τάχος, οὐ περιμείνας ἕτερον καιρὸν, ἀλλὰ σπασάμενος τὸ ξίφος τῆς πλευρᾶς Ἐριούλφου διήλασε. καὶ ὁ μὲν ἔκειτο πεσὼν, ὀνειροπολήσας τὴν ἄδικον ἐπιβουλήν· οἱ δὲ * * *

15. *παρφνηκότες* coni. Cl. 17. *προσείη* N.

in pectore versabat, aliud ore proferebat. Uxorem Romanam expetivit, ne propter corporis necessitatem iniurius esse cogeretur. Et Imperator secundum parentis arbitrium dedit ius nuptiarum, etenim puella sub patre nutriebatur. Is cum rem esset admiratus, beatum se ducebat, quod talem generum nactus esset. Ex eo factum est, ut nonnulli, sed admodum pauci, adolescentis virtutem et pietatem reveriti, ad eius causam se adiunxerint. Multo vero plures et hi potentiores, quae semel ab initio decreverant, tuenda sibi ducere, et conceptas insidias parturientes, insanire et furere. Horum princeps erat Eriulfus, vir impotens et furibundus. Cum autem illos Imperator convivio lautiore excepisset, verum esse illud antiquum proverbium apparuit, in vino veritatem esse. Nam eius ope in apertum erupit seditio. Solvitur igitur convivium incondite, et magna cum commotione et confusione convivae tumultuantes foras prosiliunt. At Fravitta, quae erat eius virtutis magnitudo, si statim prosiliret, pulcrius et iustius se facturum existimavit. Itaque non exspectato alio tempore, ense educto latus Eriulfi confodit: et ille quidem occubuit, cum ante in somniis violentam et iniustam aggressionem praevidisset. * * *

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΣΑΡΔΙΑΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΔΕΞΙΠΠΟΝ

ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΓΝΩΜΩΝ.

E NOVA EDITIONE HISTORIAE

EUNAPII SARDIANI

QUA DEXIPPUM CONTINUAVIT

EXCERPTA DE SENTENTIIS.

ARGUMENTUM.

Praefatio libri primi (1). *Constantii adversus Iulianum insidiae* (2. 3). *Praefatio libri secundi* (4). *De Iuliani expeditione in Galliam* (5. 6). *Eius moderatio* (7). *Chariettonem amicum sibi conciliat* (8). *Constantii invidia contra Iulianum. Variae sententiae* (9. 10). *Iulianus epistolam ad Cyllenium mittit* (11). *Heraclii Stoici refutatio* (12 — 14). *Iulianus Scytharum incursiones animo praesagit* (15). *De obsidione Ctesiphontis* (16 — 18). *Iuliani mors: eius laudes, quibus anonymi invectio in Eunapium et Iulianum subiungitur* (19). *Iuliani Solis adoratio* (20 —23). *Oraculum de morte Iuliani* (24). *De seditione Procopii* (25—28). *Arbitio labantem Valentis animum firmat* (29). *Supplicia de consciis Procopii sumpta* (30. 31). *De coniuratione Theodori* (32. 33). *Exordium narrationis de fatis Hunnorum* (34). *De Marciano* (35). *De Musonio eiusque morte* (36 — 39). *Bellum Valentis contra Gothos* (40. 41). *Theodosii luxuria* (42). *De Gothorum in Thracia vastationibus* (43. 44). *Narratio de tragoedo exule* (45). *De perfidia Gothorum Christianam fidem simulantium* (46). *Magnum asinorum sub Theodosio pretium* (47). *De Gratiani ingenio et moribus* (48). *Maximi seditio. De dissoluto imperii statu Theodosio regnante* (49). *De Tatiano et Proculo* (50). *Convivium principum Gothorum apud Imperatorem* (51). *De Rufini et Stilichonis inimicitiis* (52). *Bargus ab Eutropio circumventus* (53. 54). *Querelae de malis scriptoribus: mirabilia non ideo esse falsa* (55). *Nuntios de rebus Occidentalibus valde esse incertos* (56). *Gaïnae et Argiboli (Trigibili) insidiae in Eutropium* (57 — 63). *Persae cuiusdam de victoriis Romanorum derisio* (64). *Fravitta Gaïnam vincit* (65. 66). *Fravitta Hieracis insidiis eversus* (67. 68). *Hierax poenas luit* (69). *Omnia sub Pulcheriae imperio venalia fuisse* (70. 71). *De crudelitate Stilichonis* (72).

R. 248
Cod. 263

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

α'. Δεξίππῳ τῷ Ἀθηναίῳ κατὰ τοὺς Ἀθήνησιν ἄρχοντας, ἀφ' οὗ παρὰ Ἀθηναίοις ἄρχοντες, ἱστορία συγγέγραπται, προσαριθμουμένων τῶν Ῥωμαϊκῶν ὑπάτων, καὶ πρό γε αὐτῶν τῶν ὑπάτων καὶ ἀρχόντων ἀρξαμένης τῆς γραφῆς. τὸ δὲ ἓν κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τὰ μὲν ἀνωτέρω καὶ ὅσα τὸ ποιητικὸν νέμεται γένος, ἐφεῖναι καὶ ἐπιτρέψαι τῷ πιθανῷ καὶ μᾶλλον ἀναπείθοντι τὸν ἐντυγχάνοντα, τὰ δὲ προϊόντα καὶ ἐπὶ πλέον μαρτυρούμενα συνενεγκεῖν καὶ κατακλεῖσαι πρὸς ἱστορικὴν ἀκρίβειαν καὶ κρίσιν ἀληθεστέραν. βιάζεται γοῦν καὶ συναριθμεῖται τὸν χρόνον εἴς τε τὰς ὀλυμπιάδας περιγράφων καὶ τοὺς ἐντὸς ἑκάστης ὀλυμπιάδος ἄρχοντας. πρόθυρα δὲ κάλλους ἀνάμεστα προθεὶς τῆς συγγραφῆς, καὶ προϊὼν, τά τε ἔνδον ἐπιδείξας σεμνότερα, τὸ μὲν

1. In codice Vaticano haec praefatio eclogarii praemittitur: *ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΑΡΙΟΥ. Οὐκ ἀγνοίᾳ τῶν τῆς ἱστορίας χρόνων δεύτερον Εὐνάπιον τόνδε κατετάξαμεν Πρίσκου, (ἀνόητον γὰρ καὶ παρεξηυλημένων ἀνθρώπων ἔργον τοῦτο,) ἀπορίᾳ δὲ τῇ ἀπὸ φθόνου τῶν εὐπορούντων διαγενόμενοι οὕτως, οἳ βούλοιντ' ἂν ἔχειν ἄχθος ἐτώσιον ἀρούρης τὰς βίβλους καὶ παρ' ἑαυτοῖς διακατέχειν ἢ τοῖς χρῄζουσιν ἐπ' ὠφελίᾳ μεταδιδόναι. καὶ κινδυνεύει οὕτω γε προϊοῦσι τὴν παροιμίαν ἀνασοβεῖν τῆς ἐπὶ τῇ φάτνῃ κυνὸς, ἣ μήτ' αὐτὴ τῶν τῇ φάτνῃ ἀποκειμένων ἐπαπολαύει, καὶ τῶν βουλομένων καὶ δυναμένων ἀκόσμως καθυλακτεῖ.*

PROOEMIUM.

1. Dexippus Atheniensis iuxta annuorum principum, qui Athenis fuerunt fastos, iam inde a tempore, quo hi archontes apud Athenienses esse coeperunt, historiam composuit, Romanis quoque consulibus ex ordine adscriptis. Sed enim quum ante consules ipsos atque archontas scriptum exordiatur, id sibi proposuit historicus, ut antiqua nimis et quae a poëtarum gente traduntur, ea singula probabilitati suae permittat, et prout cuique lectori videbitur, esse sinat: posteriora tamen et quae testimoniis magis abundant, ea conferat ad historicam severitatem, et sub verioris criticae regulas redigat. Cogit igitur digeritque tempus, iuxta olympiadum seriem id scribens, iuxtaque occurrentes in unaquaque olympiade archontas. Iam pulcherrimo historiae suae prooemio praeposito, pergit porro; et ipsum scripturae corpus venustius adhuc ostendens, fabulosa quidem et prisca nimis resecat, atque apud horum auctores, tamquam

μυθῶδες καὶ λίαν ἀρχαῖον ἀφαιρεῖ, καὶ ἀφίησιν ὥσπερ φάρμακον παλαιὸν καὶ ἀδόκιμον εἰς τοὺς συντεθεικότας· Αἰγυπτίους δὲ χρόνους ἀναλεγόμενος καὶ συνωθούμενος ἐπὶ τα πρῶτα καὶ τελεώτερα τῶν παρ' ἑκάστοις ἀρχῶν, τοὺς ἡγεμόνας καὶ πατέρας τῆς ἱστορίας ἐκτίθησιν, ἔνδηλος ὢν καὶ R. 249 σχεδόν τι μαρτυρόμενος, ὅτι τῶν ἀπιστουμένων ἕκαστον ἕτερος προλαβὼν εἴρηκεν. καὶ περιφέρει γε τὴν ἱστορίαν ἐκ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν τῶν ταῦτα εἰρηκότων ὥσπερ ῥωπόν τι καὶ ποικίλον καὶ χρήσιμον εἰς ἓν μυροπώλιον τὴν ἰδίαν ἐξήγησιν κατακεκλεισμένην καὶ συνηγμένην. πάντα δὲ, ὅσα πρός τε τὸ κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀξιόλογα καὶ κατ' ἄνδρα δι' ἀρετὴν περιττοῦ τινος ὀνόματος τετυχηκότα λάβρως ἐπιδραμὼν καὶ διαθέμενος τῷ λόγῳ, τελευτῶν εἰς Κλαύδιον καταλύει τὴν συγγραφὴν, καὶ Κλαυδίου τῆς βασιλείας ἔτος τὸ πρῶτον, ἐς ὃ καὶ τῆς βασιλείας ἤρχετο καὶ ἐτελεύτα, ἐνιαυτὸν ἄρξας Ῥωμαίοις ἕνα· οἱ δὲ καὶ ἕτερον Cod. 264 αὐτῷ χαρίζονται. εἶτα ὀλυμπιάδας καταλογίζεται τόσας καὶ τόσας καὶ ὑπάτους καὶ ἄρχοντας ἐπὶ ταύταις, τὴν χιλιάδα τῶν ἐτῶν ὑποβαλὼν, ὥσπερ ἀγωνιῶν, εἰ μὴ πολλῶν λίαν ἐτῶν ἀποδοίη λόγον τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ἐγὼ δὲ ὁ τοῦτο τὸ ἔργον εἰς νοῦν βαλόμενος, ὑπ' αὐτοῦ Δεξίππου ταῦτα ἔχων ἐκδιδάσκε-

4. τελεώτερα] παλαιότερα coni. B.

pharmacum vietum et reprobatum, otiosa esse sinit: Aegyptiaca vero tempora supputans atque ad antiquiores purioresque, qui sunt apud quamque gentem, fontes revocans, principes patresque historiae in medium profert; plane demonstrans ac propemodum testimoniis comprobans, unumquodque ex his incredibilibus alium ex alio historico fuisse mutuatum. Ipse autem e multis atque omnigenis, qui de his rebus scripserunt, historiam conficit; cinnum veluti varium et perbonum ad unicam pigmentarii officinam, ad suam videlicet narrationem, cogens atque cumulans. Omnia vero, quae sive generatim inter homines illustria, sive singillatim ob alicuius virtutem praestante fama inclaruerunt, celeriter percurrens atque in suam lucubrationem adsumens, finem historiae facit in Claudii anno primo, quo is regnum et auspicatus est et finivit, anno uno Romanis imperitans; quamquam nonnulli duos huic imperii annos largiuntur. Deinde olympiadas supputat planeque adnumerat cum consulibus et cum archontibus: atque ex olympiadibus mille annos conficit; laboriose admodum aestuans, nisi permultorum annorum lectoribus suis rationem reddiderit.

Ego vero, qui de hoc opere lucubrando consilium cepi, ab ipso quidem Dexippo discere potui atque cognoscere, quale quantumque

σθαι καὶ συλλαμβάνειν, ὅσος καὶ ἡλίκος ὁ κίνδυνος κατὰ
τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον ἱστορίαν γράφειν, καὶ πρὸς τοὺς ἐν-
τυγχάνοντας ὁμολογεῖν, ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστιν ἀληθῆ κατὰ τοὺς
χρόνους, ἀλλὰ τῷ μὲν οὕτως, τῷ δὲ ἑτέρως ἔδοξε, καὶ πε-
ριφανῶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖν, ὥσπερ ἐκεῖνος, ὅτι χρονικὴν
ἱστορίαν γράφων πλανωμένην τινὰ καὶ μεστὴν τῶν ἀντιλε-
R. 250 *γόντων ὥσπερ ἀπρόεδρον ἐκκλησίαν ἐκτίθησι τὴν γραφήν,*
ὀξέως δὲ καὶ τῆς Βοιωτίας ἀκούων παροιμίας, ὅτι οὕτως
αὐλεῖν οὐ πρέπει, κἀκεῖνα προσελογιζόμην, ὅτι τέλος ἱστο-
ρίας καὶ σκοπὸς ἄριστος τὰ πραχθέντα ὅτι μάλιστα δίχα
τινὸς πάθους εἰς τὸ ἀληθὲς ἀναφέροντα γράφειν, οἱ δὲ ἀκρι-
βεῖς λογισμοὶ τῶν χρόνων, ὥσπερ ἄκλητοι μάρτυρες αὐτο-
μάτως ἐπεισιόντες, ἐς ταῦτα ὠφελοῦσιν οὐδέν. τί γὰρ Σω-
κράτει πρὸς σοφίαν καὶ Θεμιστοκλεῖ πρὸς δεινότητα συντε-
λεῖται παρὰ τῶν χρόνων; ποῦ δὲ ἐκεῖνοι καλοὶ κἀγαθοὶ
διὰ θέρος ἦσαν; ποῦ δὲ τὰς ἀρετὰς ἐφ' ἑαυτῶν, καθάπερ
τὰ φύλλα, πρὸς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους αὐξανομένας καὶ ἀποῤ-
ῥεούσας παρείχοντο; ἀλλ' ἴσως ἕκαστος αὐτῶν τὸ γοῦν ἐς
φύσιν καὶ δύναμιν ἀγαθὸν διαρκῶς καὶ συνεχῶς ἐν ταῖς ἐν-
εργείαις ἀπεδίδου καὶ διέσωζεν. τίς οὖν λόγος πρὸς ἱστορί-
ας τέλος εἰδέναι καὶ γινώσκειν, ὅτι τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμα-
χίαν ἐνίκων οἱ Ἕλληνες κυνὸς ἐπιτέλλοντος; τί δ' ὄφελος

13. *ἐπεισιέντες* ed.

periculum sit per annos singulos historiam deducere, ac porro lectoribus confiteri, hoc et illud secundum temporum rationem non vere esse dictum, sed aliis aliter visum: atque ita se ipsum perspicue coarguere, ut reapse Dexippo accidit, quod historiae chronicae quivis auctor fallacem quandam et plenam repugnantiarum, ceu chorum exlegem, edit scriptionem: Boeoticum quoque proverbium mox auditurus, quod sic tibiis sonare non decet. Denique et illud mecum reputavi, finem historiae scopumque optimum esse, ut res gestae, duce omnino veritate, absque ullo affectu scribantur: accuratos vero temporum calculos, si veluti testes non invocati adsint, praedictae rei nihil prodesse. Nam quid Socrati ad sapientiam vel Themistocli ad ingenii sollertiam conferunt tempora? Quid scire refert, ubinam hi praeclari viri per aestatem degerint? ubinam suas virtutes, tamquam folia pro anni tempore, crescentes defluentesque exhibuerint? Atqui horum fortasse uterque quidquid vel naturae cognitione vel ingenii cultu exquisitum erat, id perseveranter atque perpetuo prae se ferebat actibus suis atque servabat. Quid prodest historiae proposito scire ac cognoscere, Graecos navali proelio ad Salaminam vicisse exoriente canicula? Quid rursus confert lectoribus ad utilitatem ex hi-

ἦν τοῖς ἐντυγχάνουσιν εἰς ὠφέλειαν ἱστορικῆς χρείας, εἰ κα-
τὰ ταύτην ἐτέχθη τὴν ἡμέραν ὁ δεῖνα καὶ μελοποιὸς ἀνέ-
σχεν ἢ τραγῳδὸς ἄριστος; εἰ γὰρ ἔσχατος ὅρος τῶν περὶ
τὴν ἱστορίαν καλῶν τὸ πολλῶν καὶ ἀπείρων πραγμάτων ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ διὰ βραχείας ἀναγνώσεως πεῖραν λαβεῖν,
καὶ γενέσθαι γέροντας ἔτι νέους ὄντας δι' ἐπιστήμην τῶν
προγεγονότων, ὥστε, τίνα μὲν φευκτέον, τίνα δὲ αἱρετέον,
εἰδέναι, τοὐναντίον ἐμοί γε δοκοῦσι ποιεῖν οἱ περιττοῖς καὶ
ἀπηρτημένοις ἐπεισοδίοις ὥσπερ ξενικοῖς ἡδύσμασι τὸ τῆς Cod. 313
ἱστορίας ἐδώδιμον καὶ χρήσιμον ἀνατρέποντες καὶ διαφθεί- R. 251
ροντες ἁλμυρῷ λόγῳ πότιμον ἀκοήν. κωλύει μὲν γὰρ ἴσως
οὐδὲν καὶ περιττόν τι μαθεῖν, ἄλλως τε, ὥς φησιν αὐτὸς
Δέξιππος, τῶν μὲν χρονικῶν ἢ πάντων ἢ τῶν πλείστων δι-
απεφωνημένων, τῶν δὲ ὑπερόρων καὶ φανερῶν πράξεων συμ-
πεφωνημένων. τίς γὰρ οὕτω περιβόητος ἅπασιν ὅσοι λό-
γων ἥψαντο καὶ κατέλιπον λόγους, ὡς Λυκοῦργος Λακεδαι-
μόνιος; ἐς ὃν καὶ ἡ τοῦ θεοῦ μαρτυρία διὰ στόματος ἅπασι
θεὸν ἄντικρυς ἀνακαλοῦντος ἐπὶ τῷ θεῖναι τοὺς νόμους.
τίς δὲ τῶν ταῦτα εἰρηκότων ἑτέρῳ συμφέρεται περὶ τῶν
ἡνίκα ἐτίθει τοὺς νόμους χρόνων; ἀλλὰ πάντες, ὥσπερ οἰ-
κίαν ἢ στύλον δοκιμάζοντες ἤ τι τῶν ὁμοίων, ὅτι μὲν ἔστι
καὶ γέγονε, συντίθενται καὶ κατανεύουσι, περὶ δὲ τοῦ πότε

2. ὁ add. N. 4. ἀπείρως ed. 14. δὲ deest ed. 17. στόμασιν cod., στόμα ἐστὶν ed.

storia capiendam, quod ille tali die natus sit, qui deinde melicus vel tragicus poëta evasit optimus? Etenim si summum historiae bonum in eo vertitur, ut multarum incognitarumque rerum gestarum brevi tempore modicaque lectione peritiam nanciscamur, fiamusque senes, dum iuventute floremus, ob praeteritarum rerum scientiam, ita ut, quid fugiendum sit quidve adpetendum, sciamus; contrarium mihi facere videntur qui supervacaneis et assutis episodiis, tamquam peregrinis condimentis, bonum historiae pabulum adulterant, delicatumque auditum amaro sermone violant. Nisi forte inania etiam discere animus fert. Praesertim quum chronici scriptores, ut ait ipse Dexippus, vel omnes vel certe plurimi invicem dissideant in rebus illustribus ac manifestis, quas per se ipsas in controversiam nemo revocat aut diffitetur. Nam quis apud historiae peritos vel conditores Lacedaemonio Lycurgo celebrior est? de quo Dei testimonium in ore omnium versatur, parem Deo vocitantis ob ferendarum legum sapientiam. Quotusquisque vero ex his, qui de ea re scripserunt, consentit cum alio homine de temporibus, quibus ille leges scribebat? Nimirum id omnes, tanquam de domo vel columna vel re simili agatur, quod quidem ille exstiterit, concedunt et annuunt; quonam

*παντοδαπῇ ἐμπεπλήκασι τὰ βιβλία. ὁπότε καὶ Θουκυδίδης ὁ πάντων ἀκριβέστατος τὸν μέγαν καὶ πολυύμνητον ἐκεῖνον πόλεμον ἀρχήν τινα καὶ προφάσεις φησὶ λαβεῖν πρὸς δευτέραν κίνησιν ἐκ διαφορᾶς ἡμερῶν, ἣ περὶ πόλεων ἁλώσεως αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἔχει διαιτᾶν σαφῶς καὶ ἀκριβῶς, τίνες ἐπεκάλουν δικαιότερον, ἀλλ' ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἐλθὼν ὑποδηλοῖ καὶ παραδείκνυσιν, ὅτι κενή τίς που καὶ ἀχρεῖος ἡ περὶ τοὺς χρόνους διατριβὴ καὶ σχολή.

B. 252 Τοιαῦτά τινα καὶ πλείω ἕτερα πρὸς ἐμαυτὸν ἐκκλησιάσας καὶ βουλευσάμενος, καὶ τοῖς ἐς τὰ χρονικὰ σπεύδουσι καὶ ἀνεστηκόσιν ὅμοιά τινα παρεγγυῶν, ὡς ἡ περὶ τὰς ὥρας καὶ ἡμέρας ἀκρίβεια πλουσίων οἰκονόμοις τισὶ καὶ λογισταῖς πρέπει, καὶ νὴ Δία γε τοῖς ἐς τὰ οὐράνια κεχηνόσι, καὶ ὅσοι πρὸς ἀριθμῷ φανερῶς κάθηνται· αὐτὸς δὲ προαγορεύων πόῤῥωθεν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὅτι πιστεύσας ἐμαυτῷ δύνασθαι γράφειν γεγονότα τε καὶ γινόμενα πρὸς τόδε τὸ ἔργον ὥρμησα, τὸ μὲν κατ' ἐνιαυτὸν καὶ καθ' ἡμέραν ὥσπερ ἀπροσδιόνυσόν τινα ῥῆσιν παραιτησάμενος, τὸ δὲ κατὰ χρόνους, οἳ τοῖς βασιλεῦσι περιγράφονται, κρίνας ἀληθέστερον. ἀναγνώσεται γοῦν τις, ὅτι ταῦτα ἐπὶ τοῦδε τοῦ βασιλέως ἢ τοῦδ' ἐπράττετο· καθ' ὃν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ ἡμέραν, ἕτερος

1. Ante παντοδαπῇ excidisse coni. N. ἀπορίᾳ. 3. τινα et πρὸς δευτ. emend. Cl. monens respici ab Eunapio Thucyd. IV, 122, non II, 19 aut V, 20., τινας et ἔτους δευτ. ed. 4. πόλεων cod., Πλαταιῶν ed. ex coniectura Maii. 11. παρεγγυῶ coni. B. 14. προαγορεύω coni. B. 20. ἐπὶ N., ἐστι ed.

autem tempore exstiterit, id innumeris libris disquirunt. Et quidem ipse Thucydides, quo nemo fuit in notandis temporibus diligentior, magnum illud et famigeratum bellum renovati ardoris initium occasionesque cepisse ait ex dierum controversia, quae de captis oppidis inter illos oriebatur. Neque tamen ipse satis aperte accurateque definit, utri iustius questi sint: mox cum ad dierum supputationem ventum est, plane significat atque demonstrat, vanam esse propemodum atque inutilem temporum notationem ac sedulitatem.

Haec et alia plura mecum ipse animo collegi ac reputavi; et ceteris etiam, qui ad annales scribendos studium impendunt, admonendi causa suggessi; quod videlicet circa anni tempestates diesque sedulitas vilicos divitum ac rationarios deceat, atque eos hercle, qui coelestia scrutantur, et calculatoris artem diserte profitentur. Ego vero hoc lectoribus meis affirmo, me non sine fiducia vires ad res praeteritas ac praesentes scribendas mihi suffecturas, hoc opus adgressum esse, ita quidem, ut minutam sive anni sive diei rationem, ceu quid importunum, negligam; verum ipsa tempora verius expendam, intra quae reges singuli versati sunt. Lector igitur apud me

† ἐς τὴν ἀπάτην χορεύεταί τις. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ πιστεύειν ἐμαυτῷ γράφω, ἀνδράσιν ἑπόμενος, οἳ τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου Cod. 314 μακρῷ προεῖχον κατὰ παιδείαν καὶ διατεταμένως ἐνῆγον μὴ σιωπᾶν τὰ κοινὰ τῶν ἔργων, καὶ ὅσα ὁ καθ' ἡμᾶς ἔφερε χρόνος, καὶ τὰ πρὸ ἡμῶν μετὰ τὴν Δεξίππου γραφὴν οὔπω λόγου τε καὶ ἱστορίας ἐμφανοῦς τετυχηκότα. ἐγίνετο δὲ ἐκείνοις τε κἀμοὶ κοινὸν τὸ ἔργον τόδε, καὶ πάντα γε ἐς τὸν Ἰουλιανὸν ἀναφέρειν ἐδόκει, ὃς ἐβασίλευσε μὲν ἐφ' ἡμῶν, τὸ δὲ ἀνθρώπινον αὐτὸν ὥσπερ τινὰ θεὸν προσεκύνουν ἅπαντες. λόγου δὲ ἦν ἄξιον καὶ καλῶς ἔχειν ἐδόκει, καθάπερ τοῖς ἕνεκεν ἐρωμένης . . .

νοῦσι ποιηταῖς οἳ γενομένοις ἀρίστοις· οὕτω καὶ ἡμῖν ἀρχήν τινα καὶ γένεσιν προθεμένοις τὴν . . . παρόντα καὶ . . . τῶν προ . . . ἐδόκει . . . . φὴν . . . κόντων χρόνων . . . μένον καὶ . . . ψυψῆς (sic ed.) ἀναφέρουσι . . . τὸ εἴδωλον . . . δεῖν . . . ἐν ἀλλοτρίοις.

β'. Ὅτι ἐξουσία ἐστὶ . . . πονηρᾶς . . . ὑπὸ λόγου . . . R. 253 παρακινεῖ καὶ . . . χρόνον . . . χρηματίζει . . . ἀρχὰς . . . γὰρ μήποτε . . . οὕτω δὲ τι . . .

. . . . ἀλλ' ἡ μὲν παροιμία φησὶ τὸ θέρος ἐπὶ τῇ καλάμῃ φαίνεσθαι· τότε δὲ ὁ Κωνστάντιος ἐδείκνυ τοῦ Cod. 121 πατρὸς ὤν.

γ'. Ὅτι κατὰ τὸν Ἰουλιανὸν τὸν Καίσαρα δοκοῦν τῷ A. C. 361 αὐτῷ Κωνσταντίῳ βεβουλεῦσθαι καλῶς, ὁ χρόνος τὴν πεῖ-

1. καὶ] κατὰ N. 8. ἐδόκει — τὸ δὲ N., καὶ δοκεῖ τοῖς βασιλεῦσι μὲν ἐφ' ἡμῶν τόδε ed. 10. καὶ add. M. 11. ἐρωμένης B., ἐρωμένοις ed.

inveniet quae cuiusque regis res gestae sint; verumtamen rei gestae annum et diem alius quivis praestigiator dicat. Ego vero pro hac ipsa mei fiducia scribere incipio: exemplum secutus hominum, qui hanc nostram aetatem eruditione sua valde superaverunt: enixeque mihi proposui, quominus nihil publicarum rerum tacerem, sive quas nostra aetas vidit, sive superiores, quotquot post historiam Dexippi nondum litteris vel publicis commentariis commendatae fuerunt. Quare commune cum illis historicis negotium suscepimus, et nobis quidem omnia ad Iuliani tempora referenda videbantur, qui memoria nostra regnavit et numinis instar ab universis hominibus cultus est . . .

2. Potentia est . . . . .

* Ait vero proverbium: messem calamus ostendit. Tunc ergo Constantius, quonam parente satus esset, palam fecit.

3. Quae consilia Constantius contra Iulianum Caesarem adornavisse ex utilitate sua putabat, ea feliciter tempus in contrarium

A.C. 361 Ind. 4 Con. I. 25 Iul. C. 7 ραν ἐς τὸ ἐναντίον ἔστρεφεν, ταῖς τοῦ Καίσαρος ἀρεταῖς συνενθουσιώσης ἤδη τῆς τύχης, καὶ σχεδὸν ἑκάστης ἡμέρας ξένα καὶ ποικίλα φερούσης τῷ βασιλεῖ διηγήματα· ἐφ' οἷς ὁ Κωνστάντιος δακνόμενος ἤδη καὶ δυσφορῶν ὑπὸ φθόνου, τοὺς ἡγουμένους τῶν φύσει πολεμίων ἐπετείχιζε τῷ Καίσαρι, καὶ τὴν αὑτοῦ προσετίθει τοῖς ἐχθροῖς δύναμιν, μόνα †ὁρῶν τὰ ἡδέα, καὶ τὸ οἰκεῖον ξένον ὑπολαμβάνων, εἰ σὺν τῷ Καίσαρι σώζοιτο, καὶ τὸ ξένον οἰκεῖον, εἰ καταλύοι μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Καίσαρα· ὥστε ὁ πόλεμος εἰς τὸ ὕπουλον μεταβαλὼν καὶ τὸ φύσει πολέμιον ἐποίει σύμμαχον.

R. 254

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΤΟΥ Β' ΛΟΓΟΥ.

δ'. Τὰ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Δεξίππου συγγραφῆς ἐς τοὺς Ἰουλιανοῦ καθήκοντα καιροὺς, ὡς ἐνῆν μάλιστα διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπιτρέχουσιν, ἱκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδήλωται· φέρεται δὲ ἐντεῦθεν ὁ λόγος ἐφ' ὅνπερ ἐφέρετο ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἀναγκάζει γε τοῖς ἔργοις ἐνδιατρίβειν ὥσπερ τι πρὸς αὐτὸν ἐρωτικὸν πεπονθότας. οὔ τι μὰ Δία τεθεαμένους ἢ πεπειραμένους· κομιδῇ γὰρ ἦν ὁ γράφων τάδε παῖς, ἡνίκα ἐβασίλευσεν· ἀλλὰ δεινόν τι χρῆμα καὶ ἀπαραίτητον εἰς ἔρωτα τὸ κοινὸν ἀνθρώπων ἁπάντων πάθος καὶ τὸ τῆς ἐφ' αὐτῷ δόξης ἀστασίαστον. πῶς γὰρ ἦν σιωπᾶν ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ἐφε-

13. καιροὺς add. M. 17. τοι N. 20. ἐπ' αὐτῷ coni. B.

vertit: Caesaris virtutibus favente iam studiosissime fortuna, et prope quotidie novis variisque nuntiis ad Augustum delatis: quibus morsus Constantius et iam aeger invidia, in Caesarem acerrimorum hostium duces incitavit, atque horum odiis vim ipsemet suam adiunxit. Et iam unice commodum suum respiciens, suos pro alienis habebat, si cum Caesare salvi essent; alienos pro suis, dummodo Caesari secum insidiarentur. Quare hoc belli subdolum genus eos etiam, qui naturaliter hostes erant, in amicorum numero habebat.

LIBRI SECUNDI PROOEMIUM.

4. Res itaque post Dexippi historiam usque ad Iuliani tempora gestae satis in superioribus, quantum summa quaeque attingenti licuit, declaratae fuerunt. Deinceps oratio fertur ad eum, quem iam ab initio spectabat, Caesarem; cogitque nos in eius gestis versari, amatorio veluti stimulo erga illum pellectos: non quod per Iovem nos eum viderimus, vel consuetudinem cum eo habuerimus: prorsus enim adolescentulus erat, qui haec scribit, dum ille regnabat: sed profecto magnum creat atque insuperabilem amorem concors hominum communisque sensus, et firmissima de illo principe existimatio. Nam quomodo nobis silere liceret de quo nemo conti-

ρε σιωπᾷν; πῶς δὲ μὴ λέγειν ὅσα καὶ οἱ μὴ δυνάμενοι λέγειν ἀπὸ στόματος ἔφραζον, ἐς γλυκεῖάν τινα καὶ χρυσῆν διατριβὴν τὴν ἐκείνου ἀναφέροντες. καὶ ὁ μὲν πολὺς ἄνθρωπος ταῦτα πάσχοντες ὅμως ἔλαττον ἐς τὸ γράφειν ἐξεβιάζοντο· τὸ δὲ ἐξαίρετον, καὶ ὅ,τι περ ἦν ἐν παιδείᾳ γνωριμώτατον, οὐδὲ ἀφιέντα ἠφίεσαν, ἀλλ' ἐνέκειντο παραθαρσύνοντες ὡς ἐπιληψόμενοι τοῦ πόνου. ὁ δὲ ἐς τὰ μάλιστα γεγονὼς αὐτῷ γνώριμος, ὁ Περγαμηνὸς ἀνὴρ Ὀριβάσιος, ἐκ φυσικῆς φιλοσοφίας ἰατρικὴν ἐπιτάττειν ἄριστος καὶ δρᾷν R. 255 ἔτι θειότερος, καὶ ἀσεβήσειν ἐβόα περιφανῶς, εἰ μὴ συγγράφοιμι· καὶ τῶν γε πράξεων (πάσας δὲ ἠπίστατο παρὼν ἁπάσαις,) μάλα ἀκριβῶς ὑπόμνημα συνετέλει πρὸς τὴν γραφήν· ὥστε οὐκ ἦν ἀναβολὴ καὶ βουλομένῳ ῥαθυμεῖν.

ε΄. Τοῦτο ἐγένετο τὸ εὐτύχημα, καὶ πάντα, ὥσπερ ὀ- Cod. 122 στράκου μεταπεσόντος, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐχώρησε τοῖς Ῥωμαίοις.

ϛ΄. Ὅτι φησὶν Εὐνάπιος περὶ τοῦ παραβάτου Ἰουλια- A. C. 357 νοῦ· τῆς δὲ στρατείας ταύτης σφοδροτάτης τε ἅμα καὶ Ind. 15 Con. I. 21 κλεινοτάτης τῶν πρὸ αὐτῆς γενομένων τὴν διήγησιν ἐς τήνδε Iul. C. 3 τὴν γραφὴν ἐντείνοντες, οὐ πεισόμεθα ταὐτὸν τοῖς ἐν ἡμέρᾳ δᾷδας ἀνασχοῦσιν, ἵνα τι κρυπτόμενον ἀνεύρωσιν· οὐδὲ ὑπὲρ ὧν ἱκανῶς ἅμα καὶ συνενθουσιῶν τοῖς ἑαυτοῦ καλοῖς

1. σιωπήν N. 3. ἀναφέροντες] ἀναφέροντες μνήμην N. 7. συνεπιληψόμενοι coni. B. 15. τοῖς om. Suidas s. v. ὀστράκου.

cescere poterat? Cur ea non diceremus, quae fandi etiam imperiti nihilominus loquebantur, laudem illius dulce quoddam et aureum officium ducentes? Et vulgus quidem quamquam ita esset affectum, minus me tamen ad scribendum compellebat; sed enim spectati homines et quotquot erant doctrina illustrissimi, remissum me non remittebant, verum hortando instabant ac prae se ferendo laboris quandam communionem. Qui vero Iulianum maxime noverat Pergamenus Oribasius, homo a naturali philosophia ad medicam artem docendam paratissimus, et ad exercendam adhuc divinior, me etiam impium inclamabat aperte, nisi ad scribendum incumberem. Idem rerum quoque gestarum, quas omnes utpote praesens noverat, perquam accuratos commentarios mihi ad historiam scribendam suppeditavit. Quare non fuit morandi potestas, etiamsi otiari voluissem.

5. Haec felicitas contigit, atque omnia, tamquam testa conversa, meliora Romanis fluere coeperunt.

6. De Iuliano apostata sic ait Eunapius: Huius maximae et quotquot antea fuerunt clarissimae expeditionis narrationem scribere adgrediens, haud imitabor eos, qui meridie faces attollunt, ut latens aliquid vestigent. Nam quia ipse Iulianus, in scriptorum quoque numero princeps, suorum facinorum admiratione captus, libellum integrum super hoc proelio conscripsit, equidem haud illi me

A. C. 357 Ind. 15 Con. I. 21 Iul. C. 3 R. 256 βιβλίδιον ὅλον τῇδε ἀναθεὶς τῇ μάχῃ διῆλθεν ὁ βασιλικώτατος καὶ ἐν λόγοις Ἰουλιανὸς, αὐτοὶ παραβαλούμεθα καὶ συνεκθήσομεν ἑτέραν γραφὴν τὰ αὐτὰ σημαίνουσαν· ἀλλὰ τοῖς μὲν βουλομένοις τὸ μέγεθος τῶν ἐκείνου λόγων τε καὶ ἔργων ἀνασκοπεῖν τὸ περὶ τούτων βιβλίον ἐπιτάξομεν, καὶ πρὸς ἐκείνην φέρεσθαι τὴν ἀκτῖνα τῆς συγγραφῆς, ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν τότε ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων ἐπὶ τὴν τοῦ λόγου δύναμιν ἀποῤῥυεῖσαν καὶ διαλάμψασαν· αὐτοὶ δὲ ὅσον οὐ πρὸς ἅμιλλαν μειρακιώδη καὶ σοφιστικὴν, ἀλλ' εἰς ἱστορικὴν ἀκρίβειαν ἀναστῆσαι καὶ διαπλάσαι τὸν λόγον, ἐπιδραμούμεθα τὰ γεγενημένα, συνάπτοντες τοῖς εἰρημένοις τὰ ἐχόμενα.

ζ. Ὅτι Ἰουλιανὸς τοὺς ἀρχομένους καὶ τοὺς πολεμίους ἐδίδασκεν ἅμα τίσι δοκεῖ τὸν ὄντως βασιλέα κρατεῖν, καὶ ὡς ἀνδρεία μὲν καὶ ῥώμη καὶ χειρῶν κράτος πρὸς τοὺς ἀνθεστηκότας μόνον τῶν πολεμίων χρήσιμα, δικαιοσύνη δὲ μετ' ἐξουσίας ὥσπερ πηγή τις οὖσα τῶν ἀρετῶν καὶ τοὺς μὴ παρόντας χειροήθεις ἐμποιεῖ καὶ δουλοῦσθαι πέφυκε. τοιαύτας ὑποτείνων ἀρετὰς καὶ σπέρματα φιλοσοφίας εἰς τοὺς ὑπηκόους ἅπαντας ἀπὸ βήματος ἐπέταττε Ῥωμαίοις μηδένα Σαλίων ἀδικεῖν, μηδὲ δῃοῦν ἢ σίνεσθαι τὴν ἰδίαν χώραν. ἰδίαν δ' ἀπέφαινε πᾶσαν αὐτοὺς δεῖν ὑπολαμβάνειν, ἣν ἄνευ μάχης καὶ πόνων ἔχουσιν· ὡς ἀναγκαῖον εἶναι πολεμίαν

5. βιβλίον] βιβλίον ἀναγινώσκειν N. 14. δοκεῖ] δεῖ coni. B. 18. τε ποιεῖν coni. B.

contendam, neque aliam historiam eadem de re instruam: sed eos, qui orationis pariter et operum magnitudinem contemplari volunt, ad praedictum libellum ablegabo atque ad illius scripturae splendorem, qui nimirum ex operum eius virtute in ipsius orationis facundiam radios proiicit. Ego vero haud puerilis vel sophisticae aemulationis studiosus, sed ad historicam veritatem orationem meam conformans et dirigens, res gestas percurram, et ante dictis consequentia nectam.

7. Iulianus subiectos aeque suos atque hostes edocuit, quanam ratione verus rex vincere debeat: et quod fortitudo ac rubor manuumque vis contra hostes tantummodo in acie valeant; verum iustitia cum imperio iuncta fons quidam virtutum sit, eaque absentes quoque subditos sibi servosque faciat. Atque has Iulianus virtutes philosophiaeque semina de tribunali suo palam subditis cunctis ostentans, Romanos inhibuit, quominus quemquam Saliorum laederent, vel popularentur regionem propriam atque vastarent: propriam vero dicebat debere eos existimare regionem, quam sine pugna et labore tenerent. Quare opus esse, ut illam utique hosticam crederent, cu-

τὴν τῶν πολεμούντων ἡγεῖσθαι καὶ νομίζειν, οἰκείαν δὲ τὴν τῶν παρακεχωρηκότων.

η΄. Ὅτι εἰώθει Ἰουλιανὸς* ἀρχὴν νίκης, οὐ πολέμου τίθεσθαι.

Τοῦτον δεξάμενος ἑταῖρον ἐφ' ἑαυτῷ συνιστάμενον εἶ- R. 257
† χεν· εἶτ' ἄλλος προσήει, καὶ πλῆθος ἦν· καὶ καθάπερ οἱ Πυθαγόρειοί φασι, μονάδος ἐπὶ δυάδα κινηθείσης οὐκέτι τὴν τῶν ἀριθμῶν ἠρεμεῖν φύσιν, ἀλλὰ διαχεῖσθαι καὶ ῥεῖν ἐς πολὺ, οὕτω, Χαριέττονος Κερκίωνα προσλαβόντος, αἵ τε πράξεις ἐπὶ πολὺ προήεσαν, καὶ ὁ τῶν συνισταμένων ὄχλος ἀνάλογον ἠκολούθει ταῖς πράξεσιν. Cod. 285

θ΄. Ὅτι φησὶν ὁ Εὐνάπιος περὶ Ἰουλιανοῦ· ἐνταῦθα δὲ γενομένους μεμνῆσθαι προσῆκεν, ὡς νῦν ἡ γραφὴ περιέχει τὰ τοῦ Καίσαρος ἔργα, ταῦτα δὲ ἐγίνετο Κωνσταντίου βασιλέως βασιλεύοντος. ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς κατὰ Κωνστάντιον ἀμφοτέρων μεμνημένη τὰ τοῦ προκειμένου Κωνσταντίου μᾶλλον εἷλκεν καὶ παρῆγεν εἰς τὸν λόγον, οὕτως ἐπειδὴ τὸν λόγον ἐκ τῆς γενέσεως εἰς Ἰουλιανὸν ἐλθόντα τὸν Καίσαρα νῦν ἀναγράφει, ἐπιμνήσεται πάλιν, ἐς ὅσον ἂν ἐγχωρῇ R. 258
αὖ, τῶν κατὰ τοὺς παραπίπτοντας καιροὺς εἰς τὸν Καίσαρα Κωνσταντίῳ συντεθειμένων τε καὶ μεμηχανημένων.

Ὁ μὲν γὰρ Ῥωμαῖος Μάριος τὸν ἀντίπαλον Σύλλαν

12. Ἰουλιανὸν ed. 16. τὰ τοῦ N., ταῦτα ed. 20. αὖ, τῶν B., αὐτῶν ed.

ius incolae armis resisterent; verumtamen illam propriae instar haberent, quae iam sui deditionem fecisset.

8. Iulianus non pugnam, sed victoriam exordiri solebat.

Hunc in sodalitatem receptum lateri suo adhaerentem habebat: tum alius accedebat, fiebatque numerus. Et quemadmodum Pythagorii aiunt monadem, si ad dyadem adiiciatur, haud iam retinere solitariae notae rationem, sed diffundi atque in pluralem numerum crescere; ita postquam Charietto Cercionem sibi adiunxit, plura iam facinora edebantur, et iam conspirantium turba propter felicem factorum successum sequebatur.

9. Haec ait de Iuliano Eunapius: Atque hoc iam loco meminisse decet, nunc quidem historiam facta Caesaris complecti, quae quidem Constantio Augusto regnante patrata fuerunt. Sicuti ergo, dum Constantii res narrabantur, utriusque mentio in historia fiebat, ita tamen ut, quia Constantius praecipua persona erat, ad hunc maxime tenderet spectaretque oratio; ita nunc, quia de Iuliano ab eius nativitate usque ad Caesaris dignitatem scribimus, rursus quantum res tulerint, insidias machinasque memorabimus, quas opportuno tempore adversus Caesarem Constantius instruxit.

Adversarium Syllam Marius Romanus feram bimembrem appel-

διπλοῦν θηρίον ἀποκαλῶν, ἀλώπεκα καὶ λέοντα, μᾶλλον ἔφασκε φοβεῖσθαι τὴν ἀλώπεκα· Κωνσταντίῳ δὲ λέων μὲν οὐδεὶς παρῆν, πολλαὶ δὲ ἀλώπεκες κύκλῳ περιτρέχουσαι διεθορύβουν τὸν Καίσαρα.

ι'. Πᾶσα δ' ἡ βία τὴν γραφὴν κατὰ μικρὰ καὶ ἐπὶ Κωνστάντιον φέρεται, καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου πραττομένων ἕκαστον ἀναγαγεῖν ἐπὶ καιροὺς καθ' οὓς ἐγίνετο καὶ συνέπιπτεν.

Τότε δὴ ὁ Κωνστάντιος ἐφ' οἷς ἔδει δυσφορῶν, καὶ ὃ ἔπραττεν Ἰουλιανὸς ἔλεγχον τῆς ἰδίας βασιλείας ὑπολαμβάνων, τάς τε δηλουμένας ἐπινικίους ἑορτὰς εἰς πένθος καὶ συμφορὰν μετέβαλλε, καὶ διοιστρούμενος ὑπὸ φθόνου καὶ λύπης πρὸς τὸν ἐμφύλιον ἐξώγκωτο πόλεμον.

Ἔοικε μὲν οὖν καὶ ἄλλως ὁ χρόνος ἐν ταῖς μακραῖς περιόδοις καὶ κινήσεσι πολλάκις ἐπὶ τοιαῦτα καταφέρεσθαι συμπτώματα, καθάπερ οἱ τῷ Δαρείῳ συστάντες ἐπὶ τοὺς μάγους ἦσαν ἑπτὰ, καὶ οἱ πολλοῖς ὕστερον χρόνοις Ἀρσάκῃ κατὰ Μακεδόνων συνεγερθέντες ἴσοι τὸν ἀριθμὸν ἔτυχον.

R. 259 *Συνορῶσι δὲ, ὅτι θερμότητος μὲν δεῖται καὶ ὁρμῆς τὸ ἀσφαλές· τὸ γὰρ τῆς ἀνάγκης παρὰ πόδας ἑστὸς, σκῆψιν ἥκιστα ἐκδεχόμενον, προσχρότερον ἀπαιτεῖ τὸν κίνδυνον.*

ια'. Ὅτι περὶ τῆς στρατείας τῆς κατὰ Ναρδινῶν πο-

9. ἔδει] *χαίρειν ἔδει* N. 20. *ἑστὸς, σκῆψιν* B., *ἐπισκῆψιν* ed.
21. *προχειρότερον* coni. B. 22. *Ἀλαμανῶν* coni. B.

larc solebat, vulpem atque leonem; sed tamen magis vulpem timere se aiebat. Constantio hercle nullus leo aderat, sed multae vulpes circumsilientes negotium Caesari facessebant.

10. Sed plane necesse est, ut paulatim historia ad Constantium quoque deflectat, atque ut eius res gestas temporibus quamque suis collocet.

Tunc vero Constantius, quae par erat, moleste ferens, et Iuliani facinora regni sui vituperationem existimans, triumphales, qui indicti erant, festos dies ad luctum tristemque casum transtulit; invidiaque et dolore furens ad civile bellum prorupit.

Tempora saepenumero visa sunt longis periodis ac conversionibus ad eosdem redire casus. Veluti qui cum Dario adversus magos conspiraverunt, septem numero erant: et post tempora multa hi, qui cum Arsace contra Macedonas rebellaverunt, pari numero fuerunt.

Intelligunt autem, opus esse ardore et impetu ad efficiendam securitatem. Namque instans necessitas, considerationem minime patiens, proximius vindicat sibi periculum.

11. De bellica expeditione adversus Nardinos, quae varios casus experta est, scribit ipse Iulianus cum alibi alia, tum in episto-

λυτρόπου γενομένης ἐκτίθησι μὲν αὐτὸς Ἰουλιανὸς, ἄλλα δὲ ἀλλαχοῦ καὶ πρὸς πολλοὺς ἀναφράζων ἐν ἐπιστολαῖς. πρός τινα γοῦν Κυλλήνιον καὶ ταῦτα ἐξηγούμενον τὰ μὲν ἐπιτιμῶν ὡς διαμαρτάνοντα τῆς ἀληθείας φαίνεται, καὶ παρεκτίθησί γε τὰ πραχθέντα ὅπως γέγονε· φάσκων δὲ μὴ δεῖσθαί που τά τε ἔργα λέγοντος, (οὐδὲ γὰρ Παλαμήδην Ὁμήρου προσδεηθῆναί φησιν εἰς δόξαν,) καὶ τὰς ἀλλοτρίας συγ- Cod. 286 γραφὰς τῶν ἰδίων ἔργων ὑπὸ μεγαλοψυχίας παραιτούμενος, αὐτὸς ὅμως διὰ μέγεθος τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ λέγειν αὐτὰ κατασειόμενος, οὐδὲ συγγραφὴν ἁπλῆν, ἀλλ' ἔπαινον κέκρικέν τινα καὶ λαμπρὸν ἑαυτοῦ διέξεισιν αὐτοκέλευστος, καὶ πρὸς πολλοὺς αὐτὰ διὰ τῶν ἐπιστολῶν ὑμνῶν.

ιβ'. Ὅτι κρατεῖν ὡς ἐπίπαν εἴωθεν ἐν μὲν τοῖς ἀπείροις τὸ πλέον, ἐν δὲ τοῖς ἐπιστήμοσι τὸ γεγυμνασμένον· οὐ γὰρ ἐν τοῖς μετὰ τέχνης ἀπαντᾷ τὸ παράλογον τῆς τύχης, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀτέχνοις χώραν ἔχει τὸ αὐτόματον, ὥσπερ κἂν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις ὁρῶμεν τὸ προτεθὲν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀπείρων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν μελετησάντων ἐκτελούμενον.

ιγ'. Ὅτι πᾶν ἔργον κρεῖττον ἀποῤῥήτως στρατηγούμε- R. 260 νον· ὅστις δὲ ἐν πολέμῳ κρύπτει τὰ πλείονα, κρείττων ἐστὶν ἢ ὁ μετ' ἔργων θρασύτητος φανερῶς ἐπιών.

ιδ'. Ὅτι ὁ κυνικὸς Ἡράκλειος ἀκροασόμενον ἐκάλει τὸν

10. κέκρικεν] ἱστορικὸν N. 17. προτεθὲν N., προστεθὲν ed. 20. ἐστὶν ἢ ὁ] ἐστὶ τῆς ed. 22. ὁ om. ed. Ἡράκλειος] Cod. hoc loco Ἡράκλειτος; at infra in rebus Procopii tyranni idem codex habet Ἡράκλειος. Priori lectioni favet Suidas; posteriori textus Iuliani in oratione contra hunc cynicum ed. Petav. Maius. ἀκροασόμενον N., ἀκροασάμενον ed.

lis ad diversos illam enarrat. Ad quendam itaque scribens Cyllenium, qui argumentum illud tractaverat, primum quidem eum obiurgat, propterea quod a veritate aberraverat; tum ipse rem prout se habebat exponit. Ait autem, facta illa scriptore non indigere: nam neque Palamedi, inquit, ad gloriam opus Homero fuit. Ergo alienas factorum suorum historias excelso animo abnuens, ipse tamen magnitudine rerum gestarum ad dicendum impellitur. Neque simplicem historiam, sed luculentam sui laudationem sponte persequitur, atque in epistolis ad multos scriptis se ipsum praedicat.

12. In imperitis plerumque numerus praevalet, in sapientibus eruditio. Neque enim fortunae temeritas arte praeditis usuvenit, sed rudibus casus fortuitus dominatur. Sic et in aliis disciplinis ad propositum finem non imperitos, sed sollertes devenire videmus.

13. Quodvis opus militare secreto ducum consilio dirigi praestat. Sane qui belli plura celat, potior est illo, qui factorum audacia manifeste utitur.

Ἰουλιανὸν ὡς ἐς τὴν βασιλείαν ὠφελήσων αὐτόν. ὁ δὲ θαυμάσας τὸ τῆς ὑποσχέσεως ὕψος ἑτοίμως ὑπήκουσεν. ἐπεὶ δὲ παρὰ δόξαν ἀπήντησεν, ὁ Ἰουλιανὸς ἀντιγράψας λόγον τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἐξέφηνε καὶ τὸ τῆς φύσεως ἀνυπέρβλητον. οἱ δὲ ἀκούσαντες καταπλαγέντες τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, καθάπερ θεοῦ προσεκύνησαν τὴν φιλανθρωπίαν, ὅτι τὸν βασιλικὸν θυμὸν διέλυσε λογικῇ φιλοτιμίᾳ. ὁ δὲ καὶ ἑτέρῳ λόγῳ τὸν αὐτὸν κυνικὸν ἐτίμησεν.

A. C. 363 Ind. 6 Iul. I. 2 ιε΄. Ὅτι τῷ Ἰουλιανῷ ἤκμαζεν ὁ πρὸς Πέρσας πόλεμος, τάς τε Σκυθικὰς κινήσεις ὥσπερ ἐγκρυπτομένας ἔτι *κυματιστὴν ἐπίθει πόῤῥωθεν ἢ θεοκλυτῶν ἢ λογιζόμενος. λέγει οὖν ἐπιστέλλων· „Σκύθαι δὲ νῦν μὲν ἀτρεμοῦσιν, ἴσως δὲ οὐκ ἀτρεμήσουσιν.“ ἐς τοσόνδε ἐξικνεῖτο χρόνον τῶν μελλόντων αὐτῷ ἡ πρόνοια, ὥσθ᾽, ὅτι τὸν ἐπ᾽ αὐτοῦ μόνον καιρὸν ἡσυχάσουσι, προγινώσκειν.

ιϛ΄. Ὅτι τὸ πρὸ Κτησιφῶντος πεδίον ὀρχήστραν πολέ-
R. 261 μου πρότερον ἀποδείξας, ὡς ἔλεγεν Ἐπαμινώνδας, Διονύσου σκηνὴν ἐπεδείκνυ Ἰουλιανὸς, ἀνέσεις τινὰς τοῖς στρατιώταις καὶ ἡδονὰς πορίζόμενος.

ιζ΄. Ὅτι τοσαύτη ἐν τοῖς προαστείοις Κτησιφῶντος ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων ἦν, ὥστε τὴν περιουσίαν κίνδυνον τοῖς στρατιώταις φέρειν, μή ποτε ὑπὸ τρυφῆς διαφθαρῶσιν.

14. ἢ om. ed. 16. τὸ add. N. 22. τροφῆς ed.

14. Heraclius cynicus Iulianum invitavit, ut se praeceptorem audiret, ceu regno administrando utilem futurum. Is autem magnitudinem promissorum admirans, alacriter morem gessit. Mox, quum res citra spem evenisset, Iulianus, contra illum oratione scripta, ingenium suum naturamque eximiam demonstravit. Quicumque vero scriptum illud legerunt, tum eloquentiae vim suspexerunt, tum praecipue Iuliani clementiam, tamquam dei, osculati sunt, qui regalem iram litteraria disceptatione dissolvit. Deinde Iulianus alia quoque oratione cynicum ultus est.

15. Quo tempore Persicum bellum calebat, Iulianus Scythicos quoque motus latentes adhuc, procellae instar, procul sentiebat, vel dei familiaris monitu, vel proprio ratiocinio. Dicit ergo in epistola: „Scythae nunc quiescunt; fortasse tamen hanc quietem non retinebunt.“ Scilicet eius futurorum provisio in tantum tempus extendebatur, ut illos sua aetate tantummodo pacem servaturos ante cognoverit.

16. Iulianus in campo apud Ctesiphontem belli choream primo ostentans, ut aiebat Epaminondas, Bacchi scenam exhibuit, otia quaedam et voluptates militibus indulgens.

17. Tanta erat in Ctesiphontis suburbanis rerum copia, ut abundantia militibus periculum creaverit, ne luxurie corrumperentur.

ιή. Ὅτι ἔοικε τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἄλλως ἐπίφορον εἶ- Cod. 171
ναι καὶ κάταντες πρὸς τὸ βάσκανον. καὶ οἱ στρατιῶται οὐκ ἔχοντες ὅπως ἐπαινῶσιν ἀξίως τὰ πραττόμενα, „τοὺς Ἀχαιοὺς" φασιν „ἔκρινον ἀπὸ τοῦ πύργου," στρατηγικός τις καὶ περιττὸς εἰς φρόνησιν ἕκαστος εἶναι βουλόμενοι. καὶ τοῖς μὲν ὕλη τις ὑπῆν φλυαρίας· ὁ δὲ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐχόμενος λογισμῶν ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἀνέστρεφεν.

ιθ'. Ὥσπερ δὲ ἐν πολέμῳ καὶ τοσούτων ἐπικειμένων ἄρχοντος δεόμενον τὸ στρατόπεδον τὴν αἵρεσιν περιεσκόπει. καὶ καθάπερ ἰατρικοί φασι καταδύτων γενομένων δυεῖν ἀλγημάτων τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ σφοδροτέρου λύεσθαι, οὕτω καὶ τότε θεωρεῖν ἐξῆν, ὡς τὴν ὑπεροχὴν τοῦ κατὰ τὸν βασιλέα πάθους ὁ τοῦ πολέμου φόβος παρὰ πόδας ἑστὼς καταμαραίνων ἀπήμβλυνεν. τὸ μὲν γὰρ γεγενημένον ἦν φανερὸν, τὸ δὲ ὅπως εἴκαζεν ἄλλος ἄλλως, ἠπίστατο δὲ οὐδὲ εἷς. πλὴν ἓν τοῦτό γε ᾔδεσαν, ὡς αἱρεῖσθαι προσῆκέ σφισιν ἄρχοντας. εἰ δὲ καὶ πλῆθος ἦσαν, τοῦτο γοῦν ἠπίσταντο σαφῶς, ὅτι ἄρχοντος μὲν εὐπορήσουσι, τοιοῦτον δὲ οὐδὲ εἰ *πλαστὸς θεὸς εὑρήσουσιν. ὅς γε διὰ φύσεως ἐξουσίαν καὶ τὸ ἰσομέγεθες τῷ R. 262
θείῳ ἀγωγῆς τε ἀνάγκην ἐπαύσατο πρὸς τὸ χεῖρον ἕλκουσαν, καὶ ἐκ τοσούτων ἀνενεγκὼν κυμάτων οὐρανόν τε εἶδε καὶ

1. *ἐπιφέρον* ed. 4. *φασὶν* N., *φησὶ* ed. 10. *καταδύτων*] *καταδήλων* N. 20. *ἔπαυσε* s. *ἐβιάσατο* coni. B.

18. Ceteroquin videtur humana natura ad invidiam propensa atque proclivis. — Milites quum pro meritis res gestas laudare non possent: „Achaeos, dicunt, de turri iudicabant;" quum se quisque imperatoria scientia praeditum prudentiaque praestantem haberi vellet. — Atque his quidem materia nugandi suberat; ille autem susceptorum initio consiliorum tenax in regionem propriam revertebatur.

19. Bellum quippe gerens tantisque periculis circumsessus de eligendo, quo carebat, duce exercitus cogitabat. Ac quemadmodum medici aiunt, si quando gemini dolores ingruant, ab acriore minorem solvi, sic eo tempore cernere erat summum amissi regis moerorem ab impendente belli terrore infractum atque debilitatum. Nam quod quidem acciderat, nemini non erat planum; quanam vero ratione id esset patratum, alii aliter coniectabant, sed nemo certo sciebat; neque aliud cuiquam exploratum erat, nisi quod ducem eligere prorsus oportebat. Iam etsi vulgaris turba erant, id tamen nemo non videbat, ducis quidem copiam non defuturam, sed Iuliano parem, ne si deus quidem aliquis procrearetur, inventum non iri: qui naturae suae praestantia ac divina magnitudine vitae huius necessitatem, quae in deterius ruere solet, pervicit; seque tot fluctibus ipsum emergens, coelum introspexit, bonaque ibi latentia

ἐπέγνω τὰ ἐν αὐτῷ καλά, τοῖς ἀσωμάτοις ὁμιλήσας σῶμα ἔχων ἔτι. καὶ βασιλείας τε ἔτυχεν οὐχ ὅτι ἤρα βασιλείας, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀνθρώπειον ἑώρα δεομένους βασιλεύεσθαι· φιλοστρατιώτης τε ἦν διαφερόντως οὐχ ὅτι ἐβούλετο δημαγωγεῖν, ἀλλ' ὅτι τοῦτο ἠπίστατο τοῖς κοινοῖς συμφέρειν.

[Ταῦτα ληρεῖν ἀνέχῃ, ἐμβρόντητε τῷ ὄντι καὶ ἀνεπιγνώμων τῶν πεφλυαρημένων; τίς γὰρ τῶν ἐγγενῶν Ἕλλησι δογμάτων οὐρανίων μεμύηται μυστηρίων θεατὴν ὑπάρξαι τὸν ἀπαλλαττόμενον τῆς ἐντεῦθεν βιοτῆς ἢ συνόμιλον ἀσωμάτων γενέσθαι; καὶ τίνες οἱ ἀσώματοι οὗτοι, εἰ μή που Γανυμήδης καὶ Ζεὺς ὁ Γανυμήδους ἐκ Τρώων ἐραστής, δι' οὗ καὶ Ἥρα παραγκωνίζεται ἡ ἀδελφὴ καὶ γαμετὴ τῷ Φρυγὶ μειρακίῳ; ἀλλὰ τὰ μὲν κλέψας ἔχεις τῶν Χριστιανικῶν ὀργίων, τὰς ἀσωμάτους φημὶ φρατριάς· ἐπεὶ τῶν γε σῶν δογμάτων μὴ οὐχὶ καὶ ἐμπαθέστερον τῶν κατὰ τὸν φθαρτὸν τοῦτον βίον ἀκρατεστάτων οἱ κατ' οὐρανόν σοι ἁλῷεν μάκα-
Cod. 172 *ρες βιοῦντες· οἷς Ἥβη μὲν οἰνοχοεῖ πολλῷ τῷ νέκταρι, οἱ*
R. 263 *δὲ μεθυσκόμενοι τὰ ἀπαίσια διεξίασι Τρώων πόλιν εἰσορόωντες. πρὸς τίνας καὶ τῶν καθ' Ἕλληνας ἑαυτὸν ἀναφέρων φιλοσόφων ἤρα βασιλείας; πρὸς Ἀντισθένη; πρὸς Διογένη; ἀλλὰ τούτοις μὲν ἴσμεν οὕτως ἀπραγμοσύνης μέλον, ὡς τὴν κυνῶν ἐζηλωκότας ζωὴν καὶ τῇ τούτων ἐγκαλλωπίζε-*

6. In margine cod. adscriptum erat: *στηλιτευτικὸς κατὰ Εὐναπίου.* *ἀνέσχῃ ἐμβροντὴς* ed. 10. *οὗτοι* N., *ἤτοι* ed. 17. *οἱ δὲ* ante *πολλῷ* ponendum esse putat B. 21. *τούτοις* N., *τούτους* ed.

novit, cum incorporeis naturis corpore nondum exutus familiariter versans. Neque vero imperium susceperat, quia regnandi cupidus esset, sed quia homines regnatore indigentes videbat. Tum et militibus blandus erat, non ut in populo dominaretur, sed quia ex usu rei publicae id fore sciebat.

[Inepta haec effutire ausus es, stulte revera homo et nihil intelligens? Nam quis in patriis Graecorum dogmatibus sic initiari dicitur, ut mysteriorum coelestium spectator fiat, atque ut ex hoc terreno incolatu translatus cum incorporeis naturis versetur? Quinam vero sunt hi incorporei, nisi forte Ganymedes et Iupiter, Ganymedis Troiani amator? cuius rei causa Iuno quoque soror et coniux exploditur, ut Phrygio pusioni locus sit. Sed enim video, te christianis sacris has, inquam, incorporeas suffurari curias. Atqui ex tuorum dogmatum norma nonne turpius, quam intemperantissimi in hac vita mortales solent, beatos tuos deprehendes in coelo vivere? quibus Hebe quidem largum nectar propinat; ipsi vero ebrii obscoena fabulantur, Troianam urbem despectantes. Quemnam porro Graecum

σθαι κλήσει. οὐκ οὖν ἐπανορθῶν τὸν ἀνθρώπινον βίον εἵλετο βασιλεύειν, ὅτι μηδ' ἐπανώρθωσέ τι, εἰ μὴ πρῶτον μὲν φιλοδοξίας κακῷ λυσσήματι ἀχάριστος περὶ τὸν εὐεργέτην διαγινόμενος, ἔπειτα καὶ ὅπως τοῖς ἄγουσιν αὐτὸν δαίμοσι τὸ ὀλέθριον ἀφοσιούμενος σέβας, λάθοι πρὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ σπουδαζομένων δαιμόνων τοιούτον καὶ τέλους κυρῆσαι, ἀξίου καὶ τῆς ἐκείνων ἀπάτης καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐμπληξίας.]

κ'. Ὅτι πρὸς τὸν Ὀριβάσιον εἰπόντα, ὡς οὐ χρὴ τὸν θυμὸν, κἂν ἐπεισίῃ, διὰ τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς φωνῆς ἐκφορεῖσθαι, „ὅρα τοίνυν" εἶπεν, „ἐπειδὴ καλῶς λέγεις, εἰ τοῦτο ἐγκαλέσεις ἔτι δεύτερον."

κα'. Ὅτι φασὶν Ἀλεξάνδρου θειάζοντος ἑαυτὸν ἐκ Διὸς Ὀλυμπιάδα θρυπτομένην φάσκειν· „οὐ παύσεται τὸ μειράκιον διαβάλλον με πρὸς τὴν Ἥραν;"

κβ'. Ὅτι προσαγορεύων ὁ θεὸς τὸν Ἰουλιανόν φησιν· R. 264

„ὦ τέκος ἁρμελάταο θεοῦ, μεδέοντος ἁπάντων."

κγ'. Ὅτι ὁ Ἰουλιανὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἴδιον ἀνακαλεῖ τὸν ἥλιον, οὐχ ὥσπερ Ἀλέξανδρος διαβάλλεται φάσκων πρὸς τὴν Ἥραν, ὅτι Ὀλυμπιὰς αὐτὸν ἐκ Διὸς ἀνελομένη τοῦτο οὐκ ἀπεκρύπτετο· ἀλλ' οὗτός γε ἐπὶ ταῖς τοῦ θεοῦ μαρτυρίαις αἰωρούμενος εἰς τὸν Πλάτωνα ὑποφέρεται, ὥσ-

9. ἐπείσῃ ed. 16. πέκος ed. 17. Post ἴδιον add. M. πατέρα.

philosophum aemulatus est Iulianus, cum regnum appetivit? num Antisthenem? num Diogenem? Atqui hos scimus tanti otium fecisse, ut canum quoque vitam amplexi sint, atque horum appellatione gloriarentur. Nequaquam igitur ut res humanas corrigeret, imperium affectavit; nam nihil omnino emendavit; sed primo quidem prava gloriae cupiditate ingratus adversus benefactorem fuit: deinde dum ducibus suis daemonibus scelerata religione se devovet, nescivit, fore ut per cultos ab se daemonas talem exitum consequeretur, qui et fraudem simul illorum et suam vesaniam deceret.]

20. Monenti Oribasio, non oportere iram, etiamsi adsit, voce et oculis declarare, „Tu vero videsis, inquit Iulianus, quandoquidem recte ais, an me iterum hac in re castigare possis.

21. Quum Alexander divino se Iovis genere satum iactaret, aiunt Olympiadem affectato fastidio dixisse: Nondum hic pusio apud Iunonem criminandi mei finem facit?

22. Deus Iulianum alloquens ait:

O stirps aurigantis Dei, qui omnia regit!

23. Solem Iulianus in epistolis suum appellat: haud equidem qua ratione Alexander calumniatur apud Iunonem, nempe quod Olympias de Iove se concepisse non dissimularet; verum ipse Dei

περ ὃ ἐκείνου Σωκράτης φησί· „μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι
δὲ μετ' ἄλλου τῶν θεῶν," ταύτην καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἡλια-
† κὴν βασιλείαν τινὰ καὶ χρυσῆν σειρὰν ἀναφέρων καὶ συνα-
πτόμενος.

[R. 265 κδ'. Ἀλλ' ὁπότε σκήπτροισι τεοῖς Περσήϊον αἷμα
ἄχρι Σελευκείης κλονέων ξιφέεσσι δαμάσσῃς,
δή τότε σὲ πρὸς Ὄλυμπον ἄγει πυριλαμπὲς ὄχημα
ἀμφὶ θυελλείῃσι κυκώμενον ἐν στροφάλιγξι,
λυσάμενον βροτέων ῥεθέων πολύτλητον ἀνίην.
ἥξεις δ' αἰθερίου φάεος πατρώϊον αὐλὴν,
ἔνθεν ἀποπλαγχθεὶς μεροπήϊον ἐς δέμας ἦλθες.

R. 266 Τούτοις ἀρθέντα τοῖς ἔπεσιν αὐτὸν καὶ λογίοις μάλα
ἡδέως φησὶν ἀπολιπεῖν τὸ θνητὸν καὶ ἐπίκαιρον. πρόκεινται
δὲ τῶν λογίων ἄλλαι τινὲς εὐχαί τε καὶ θυσίαι περὶ τοὺς
Cod. 173 θεοὺς, ἃς ἐκείνῳ μὲν δρᾶν ἀναγκαῖον ἦν ἴσως, ἐς δὲ ἱστο-
ρικὸν τύπον καὶ βάρος φέρειν οὐκ ἦν εὔλογον· τὸ γὰρ καθ'
ἕκαστα οὐκ ἦν ἀλήθειαν τιμῶντος, ἀλλὰ διὰ πολυπραγμο-
σύνην ἐς λῆρον ἀποφερομένου καὶ παρολισθαίνοντος.

κε'. Ὅτι φησὶν Εὐνάπιος· περὶ μὲν οὖν τῶν παλαιο-

1. ἄλλοι δὲ Plato Phaedr. p. 47, 17., ἀλλ' οὐ ed. 2. ταύτῃ coni. N. 5. ὁπόταν Suidas s. v. Ἰουλιανός. 8. στροφάλιξι ed. θυέλλῃσι ed. 9. ῥίψαντα βροτ. Suid. ῥοθέων ed. 10. αὐλὴν Suid., ἀλκὴν ed. 17. Post ἕκαστα N. ins. γράφειν.

testimoniis subnixus ad Platonem provocat. Nam sicuti Platonicus ait Socrates: Cum Iove nos sumus, alii cum alio deorum; ita etiam Iulianus ad solare quoddam regnum aurea veluti catena referebat semet atque adiungebat.

24. Sed postquam sceptro tuo Persicum genus
Seleuciam usque persequens gladio subieceris;
Tunc te ad Olympum splendidus currus subvehet,
Nimbis circumdatum atque vorticibus,
Variis mortalium membrorum aerumnis liberatum.
Venies autem ad aetherii luminis paternam aulam,
Unde olim excussus ad humanum corpus abieras.

His elatum versibus atque oraculis lubenter admodum mortales temporalesque exuvias dimisisse ait. Iam praeter haec oracula aliae quoque exstant nescio quae preces et peragenda diis sacrificia; quas quidem res ab eo fieri fortasse necesse erat, sed easdem in gravem historiam recipi non est decorum. Nam singillatim omnia persequi haud veritatem sectantis est, sed hominis, qui curiositate prolectus ad ineptias pronus delabitur.

25. Ait Eunapius: Quod quidem ad antiquiores res adtinet, et quae ante nos evenerunt, venia scriptoribus danda est, aut ve-

τέρων καὶ ὅσα πρὸ ἡμῶν, ἀνάγκη συγχωρεῖν τοῖς γράψασιν ἢ τοῖς πρὸ ἐκείνων λόγοις εἰς ἡμᾶς κατὰ μνήμην ἄγραφον εἰς διαδοχὴν περιφερομένοις καὶ καθήκουσιν· ὅσα δὲ ἐφ' ἡμῶν R. 267
αὐτῶν γέγονεν, ἀλήθειαν τιμῶντι, καθά φησιν Πλάτων, παραδοτέον τοῖς ἐντυγχάνουσιν.

κς'. Ὅτι Φίλιππος ὁ Μακεδὼν τὸ μέτρον ἰδὼν τοῦ σφετέρου σώματος, (ἐν παλαίστρᾳ γὰρ ἐπεπτώκει,) διαναστὰς ἀπὸ τοῦ πτώματος σώφρονα ἀφῆκε λόγον, ὡς ὀλίγην κατασχήσων γῆν εἶτα ἐπιθυμοίη τῆς ἁπάσης.

κζ'. Ὅτι τὸν Θησέα φασὶν οἱ παλαιοὶ ζηλωτὴν Ἡρακλέους γενόμενον μικρὰ τῆς μιμήσεως ἐκείνης ἀποκερδᾶναι.

κη'. Ὅτι τοῦ Προκοπίου τοῦ συγγενοῦς Ἰουλιανοῦ στα- A. C. 365
σιάσαντος καὶ τυραννίδι ἐπιθεμένου, Ἡράκλειος ὁ κυνικὸς Ind. 8 Valent. et
προσελθὼν αὐτῷ καὶ κατακροτήσας εὖ μάλα τῇ βακτηρίᾳ Val. I. 2
τοὔδαφος, „ἄλκιμος ἔσσο" φησὶν, „ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ."

κθ'. Ὥσπερ οὖν οἱ φυσικοί φασι πάσης κινήσεως εἶναι τέλος ἀκινησίαν, ἣ ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν τὸ κινεῖσθαι δίδωσιν αὐτὴ μένουσα, οὕτως ἄν τις ὑπέλαβε καὶ τότε τὸν πρεσβύτην Ἀρβιτίονα παρατυχόντα τὴν τοῦ βασιλέως ἄτακτον καὶ κυματώδη φορὰν εἰς ὁμαλὸν καὶ λεῖον καταστορέσαι τοῦ λογισμοῦ πάθος· μικροῦ γὰρ ἐξέστη διὰ δειλίαν τῶν κοινῶν πραγμάτων.

2. πρὸ] περὶ N. 10. Procopium significat imitatorem Iuliani. N.

tustioribus etiam traditionibus, quae memoriter et sine scripto ad nos usque ex ordine devenerunt. Verumtamen res, quae nostra aetate acciderunt, eae, servato veritatis honore, ut ait Plato, tradendae lectoribus sunt.

26. Philippus Macedo, conspecto sui corporis modulo, (in palaestrae enim arena deciderat,) exsurgens a casu, modestam sententiam dixit, quod is videlicet modicam terram occupaturus universam adpeteret.

27. Aiunt veteres, Theseum, dum Herculem aemulari vellet, exiguum imitationis suae fructum tulisse.

28. Quo tempore Procopius, Iuliani propinquus, adfectata tyrannide, rebellavit, Heraclius cynicus ad eum accedens humumque cum sonitu virga quatiens, „Forti, inquit, animo esto, ut aliquis te quoque posterus laudet."

29. Sicut igitur physici aiunt, cuiusvis motus finem esse quietem, quae motibus vim mobilem dat, ipsa interim manens immota; ita licet existimare, senem Arbitionem, quum incidisset in imperatoris incompositam fluctuantemque agendi rationem, ad aequabilitatem eius animum lenitatemque revocasse; qui sane ob formidinem prope omissurus erat rem publicam.

λ'. Μεγαλόψυχον γὰρ καὶ λίαν θεοειδὲς τὸ καὶ τῶν αἰτίων φείσασθαι, οὐκ ἔξω δὲ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὸ μὴ R.268 καὶ τῶν ἀναιτίων. τὸ μὲν γὰρ ξένον τῆς τιμωρίας λόγῳ γίνεται τῆς ἀρχῆς, ἵνα φόβῳ συνέχηται τὸ ἀρχόμενον· τὸ δὲ ὑπεροπτικὸν τῆς κολάσεως δι' ἀρετῆς ὑπεροχὴν γίνεται, ὡς τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς διὰ μέγεθος καὶ ὄγκον ἀρκούσης ἑαυτῇ καὶ ἄνευ τιμωρίας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὅπῃ γνώμης ἔχει τις καὶ κρίνει, οὕτως ἐχέτω.

λα'. Ὅτι ὁ Ποσειδώνιος ἔλεγεν, ἀπελθόντος Ἀλεξάνδρου τὸ στρατόπεδον ἐοικέναι τῶν Μακεδόνων ἐκτετυφλωμένῳ Κύκλωπι.

A. C. 374 Ind. 2 Valent. et Val. I. 11 Cod. 174

λβ'. Ὁ δὲ Θεόδωρος ὁ κατειλεγμένος τοῖς νοταρίοις ἐν δίκῃ ἐτιμᾶτο παρὰ τοῦ βασιλέως· τό,τε γὰρ εὖ γεγονέναι προσῆν αὐτῷ, καὶ τὸ εὖ πεφυκέναι πρὸς ἀρετὴν ἅπασαν, τό,τε σῶμα συνήνθει ταῖς ἀρεταῖς, καὶ τὸ ἐπαφρόδιτον ἐν ταῖς συνουσίαις κόσμος ἐδόκει τῶν ἀρετῶν ἐμμελής τις καὶ παναρμόνιος. ἀλλ' ἔλαθεν, ᾗ φησιν Ὅμηρος, ὑπὸ τῶν ἰδίων διαφθαρεὶς καλῶν. τὸ γὰρ ἀνθρώπινον, καὶ ὅσοι περὶ στρατείας ἐπὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς κοινὰς τύχας ἐπτοημένοι καὶ κεχηνότες, τὴν ἡμερότητα καταμαθόντες αὐτοῦ καὶ τὸ πρὸς τὰς ὁμιλίας εὐκρατὲς καὶ πρόχειρον, ταχὺ μάλα τὴν ἄμαχον καὶ φοβερὰν καὶ τοῖς νοῦν ἔχουσι κολακείαν ποιοῦντες καὶ προβαλόμενοι καθάπερ ἑλέπολίν τινα καὶ μηχανὴν ἀφυ-

13. τότε γὰρ εὖ γέγονεν ἃ cd. 21. εὔκρατον coni. B.

30. Magnanimum est et valde divinum reis ignoscere: non est autem extra humanam naturam, etiam insontibus non parcere. Nam poenae insignes imperii tuendi gratia infligi solent, ut timore contineantur subiecti: at enim omissio poenae ab eximia virtute venit: ceu si regia dignitas magnitudine fastigioque suo sibi sufficiat, quin opus suppliciis sit. Verumtamen de his pro sua quisque sententia iudicet.

31. Quum e vivis excessisset Alexander, Posidonius aiebat Macedonicum exercitum similem esse Cyclopis lumine cassi.

32. Theodorus, qui erat inter notarios adscriptus, iure in pretio apud Caesarem habebatur: nam et nobili loco natus, et natura ad quamlibet virtutem aptus erat, et corporis decus, et in consuetudine familiari venustas concinnum quoddam et usquequaque decens virtutum ornamentum erant. Sed enim nesciebat, ut ait Homerus, se bonis suis perditum iri. Vulgus enim et quotquot in exercitu quaestui publicisque bonis proni inhiabant, cognita huius mollitia et in convictu facilitate ac docilitate, protinus adhibere coeperunt invictam illam et sapientibus etiam formidabilem adsentationem; quam illi ceu tormentum quoddam et machinam insupe-

κτον, ἐξέωσαν τῶν ἀσφαλῶν καὶ σωτηρίων λογισμῶν τὸν νεανίσκον, καὶ κατέσεισαν εἰς τὸν μανιώδη καὶ σφαλερὸν τῆς βασιλείας ἔρωτα.

λγʹ. Ὅτι φιλοχρηματίαν φασὶ πηγήν τινα πάσης κακίας R. 269
τυγχάνειν, οὐδὲ τῇ κακίᾳ πότιμόν τε καὶ χρήσιμον· ἐξ ἐκείνης γὰρ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀπὸ τῆς τῶν χρημάτων περιττῆς ἐπιθυμίας τὸ τῆς ψυχῆς ἄλογον ἀρδόμενον ἔριν τ' ἀνέφυσεν ἀνθρώποις καὶ μάχην· ἔρις δὲ αὐξηθεῖσα πολέμους ἀνεβλάστησε καὶ φόνους· φόνων δὲ ὁ φυόμενος καρπὸς φθορὰ τοῦ γένους καὶ ὄλεθρος· ἃ δὴ καὶ ἐπὶ Οὐάλεντος συνεπράττετο.

λδʹ. Κατὰ μὲν οὖν τὰ πρῶτα τῆς συγγραφῆς, οὐδενὸς οὐδὲν σαφὲς ἔχειν λέγοντος ὅθεν τε ὄντες οἱ Οὖννοι, ὅπῃ τε κείμενοι τὴν Εὐρώπην πᾶσαν ἐπέδραμον καὶ τὸ Σκυθικὸν ἔῤῥιψαν γένος, ἐκ τῶν παλαιῶν συντιθέντι κατὰ τοὺς εἰκότας λογισμοὺς εἴρηται· τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀπαγγελλομένων δοξάζοντι πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ὡς ἂν μὴ τοῦ πιθανοῦ τὴν γραφὴν ἀπαρτήσαιμεν, μηδὲ παραφέροι πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὁ λόγος. ἡμεῖς δὲ οὐ ταὐτὸν πάσχοντες τοῖς ἐκ παίδων οἰκίαν μικρὰν καὶ φαύλην οἰκήσασιν, εἶτα διὰ τύχης εὔροιαν μεγάλων καὶ λαμπρῶν ἐπιλαβομένοις οἰκοδομημάτων, ὅμως διὰ συνήθειαν

7. ἀνέφυσεν B., ἀνεφύσησεν ed. 10. δὲ ed. 12. τὰ add. N.
21. ὅμως] καὶ ὅμως vel ὅμως δὲ B.

rabilem admoventes, iuvenem e sanis salubribusque consiliis deiectum ad furiosam perniciosamque regnandi sitim perpulerunt.

33. Aiunt avaritiam malitiae omnis esse fontem; immo nec ipsi malitiae iucundam esse vel utilem. Etenim ex hac scaturigine atque ex nimia pecuniae cupiditate, ubi semel pars animi deterior hac labe imbuta fuerit, discordia inter homines gignitur et contentio. Discordia augescens bellum caedesque parit: caedium autem fructus est humani generis vastitas et exitium. Quae omnia sub Valente evenerunt.

34. In priore historiae editione, quoniam nemo adhuc certa narratione prodidit, qua origine quibusve ex locis Hunni universam Europam pervaserint, Scythicumque genus ubique propagarint, nos quidem memorias veteres colligentes, rem probabili ratiocinatione tractavimus: tum quidquid relatum erat, diligenti iudicio exploravimus, ne quid minus probabile proferremus, et ne sermo noster veritate procul aberraret. Neque nunc tamen, more eorum, qui in exigua vilique casa a pueris enutriti, dein favorabili fortunae cursu magnas atque splendidas domos nacti, nihilominus consuetudine victi antiquos adhuc amant lares atque amplectuntur; haud nos, inquam, praedictis utcumque narrata fuerunt indulgen-

τὰ ἀρχαῖα θαυμάζουσι καὶ περιστέλλουσιν, οὕτως αὐτοὶ τὰ προειρημένα γεγράφθαι συγχωρήσαντες ἑτέρων ἀποστε[ρούμεθα] πάλιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὥσπερ οἱ κατά τινα θεραπείαν σώματος τὰ πρῶτα χρησάμενοι φαρμάκῳ δι' ὠφελείας ἐλ-
R. 270 πίδα, κἆτα τὸ κρεῖττον πείρᾳ δοκιμάσαντες ἐπ' ἐκεῖνο μεθίστανται καὶ ῥέπουσιν, οὐ τῷ δευτέρῳ τὸ πρότερον ἀναιροῦντες, ἀλλὰ τῷ δεδοξασμένῳ κακῶς τὸ ἀληθὲς ἐπεισάγον-
Cod. 283 τες, καὶ καθάπερ φῶς ἀπὸ λαμπάδος διὰ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἀφανίζοντες καὶ ἀμβλύνοντες, ὁμοίως ἐπιθήσομεν τοῖς εἰρημένοις τἀληθέστερα, κἀκεῖνα διὰ τὴν ἱστορικὴν δόξαν συγχωρήσαντες μένειν, καὶ ταῦτα διὰ τὴν ἀλήθειαν ἐφελκυσάμενοι καὶ παραζεύξαντες.

λε'. Ὅτι Μαρκιανὸς ἀνὴρ ἐς ἀρετὴν ἅπασαν ὥσπερ τις κανὼν ἠκριβωμένος.

λϛ'. Φιλόκαλος γὰρ ὢν καὶ φιλάγαθος ὁ Μουσώνιος τοὺς πανταχόθεν καθεῖλκεν παρ' ἑαυτὸν, ὥσπερ ἡ μαγνῆτις λίθος τὸν σίδηρον. οὐκ ἦν δὲ βασανίζειν ὁποῖός τις ὁ δεῖνα, ἀλλὰ Μουσώνιον φίλον ἀκούσαντα, ὅτι καλὸς ἦν εἰδέναι.

A. C. 367 Ind. 10 Valent. et Val. I. 4 λζ'. Ὅτι συνηρτῆσθαι τοῦ πολέμου δοκοῦντος Μουσώνιος ἵππον ἐπιβὰς ἐξῄει τῶν Σάρδεων. καὶ ὁ Θεόδωρος τὸν συγγραφέα μεταπεμψάμενος ἐδάκρυσε τὴν ἔξοδον, καὶ ἀνδρὶ
R. 271 τἆλλά γε ἀτεράμονι καὶ ἀτέγκτῳ δάκρυα κατεχεῖτο τῶν παρειῶν ἀκρατέστερον.

19. συνηρτῆσθαι N., συνηρῆσθαι ed.

tes, alia negligemus: quin potius instituto illorum, qui curando corpori intenti, etiamsi aliquam medicinam, quam utilem sperabant, iam adhibuerint, mox tamen, si potiorem aliam experientia edocti fuerint, hanc deligunt atque praeoptant; sic nos haud sane priora dicta confodientes, sed erroneis opinionibus veras res supponentes, ac veluti faculae lucem solaribus radiis opprimentes hebetantesque, hactenus dictis veriora subtexemus. Nempe et superiora illa in historicae opinionis loco esse sinemus, et praesentia addemus iuxtaque apponemus, ut veritati consultum esse videatur.

35. Marcianus ad omne virtutis genus tamquam regula quadam exactus erat.

36. Pulcri enim bonique amans Musonius mortales omnes ad se pelliciebat, ceu ferrum magnes lapis. Neque opus erat qualis quisquam esset expendere; sed ubi amicum Musonii scires, egregium esse virum satis noveras.

37. Bello iam indicto, Musonius, equo conscenso, Sardibus progressus est. Tum Theodorus, quum eum, qui haec scribit, ad se vocasset, eluxit viri discessum. Revera homini alioquin duro et immiti lacrimae ubertim per genas manabant.

λη'. Ὅτι τὸ ἐπὶ Μουσώνιον ἐπίγραμμα τὸ παρὰ Θεοδώρου τοιοῦτόν ἐστιν·

ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
ἔνθα δὲ Πάτροκλος θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
ἔνθα δ' ἐπὶ τρισσοῖσι πανείκελος ἡρώεσσι
ψυχὴν καὶ βιότοιο τέλος Μουσώνιος ἥρως.

λθ'. Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι κατεκόπησαν παρὰ Ἰσαύρων, καὶ τούτῳ ὥσπερ δράματι μεγάλῳ καὶ τραχεῖ τὸ κατὰ Μουσώνιον ἐπεισόδιον οὐκ ἔλαττον ὁ δαίμων ἐπήνεγκεν. ἐνταῦθά που τῆς συγγραφῆς ἀφώρισται τὸ πραχθὲν, ὅτι τοῖς χρόνοις παρέτεινε καὶ συγκατέστρεψεν ἐπὶ τὰ προειρημένα, ὥστε τοῖς καιροῖς μὴ πολὺ παραλλάττειν ἐς τὸ τέλος τὴν γραφήν.

μ'. Ὅτι ὁ βασιλεὺς Οὐάλης κατὰ τὸν καιρὸν ἡνίκα οἱ A. C. 378
Σκύθαι τὴν Μακεδονίαν ἐπέτρεχον, παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν Ind. 6 Val. I. 15
τὰς πανταχόθεν δυνάμεις συνήγειρεν ὡς μέγα τι καὶ πα- R. 272
ράδοξον ἐργασόμενος. ὅσον δὲ παιδεία ἀναγνώσεως ἰσχύει πρὸς τοὺς πολέμους καὶ ἡ διὰ τῆς ἱστορίας ἀκριβὴς θεωρία πρὸς ἄμαχον τινα καὶ γραμμικὴν ἔκβασιν τελευτῶσι καὶ συνηναγκασμένην, καὶ τότε ὁ χρόνος ἀπέδειξεν. πολλῶν γὰρ ἐπὶ πολλοῖς μαρτυρούντων, καὶ τῆς πείρας πόῤῥωθεν βοώσης, ὅτι οὔτε πολλοῖς οὔτε ὀλίγοις μάχεσθαι προσῆκεν ἀπεγνωκόσιν ἑαυτῶν καὶ πρὸς κίνδυνον ἑτοίμως ἔχουσιν,

8. τοῦτο ed. 16. Ita corr. N., ἐργαζόμενος et mox παιδείας ed.

38. In Musonium epigramma Theodori hoc est:
Ubi iacet Aiax Mavortius, ubi Achilles,
Ubi Patroclus diis consilio par;
Ibi tribus heroibus animo vitaeque fine
Persimilis Musonius heros iacet.

39. Romani ab Isauris occidione caesi fuerunt. Atque huic tamquam dramati magno et atroci Musonii episodium non minoris momenti fata adiunxerunt. In hoc autem historiae loco id positum est, quia tempus eius usque ad praedictas res protenditur fitque iis coaetaneum. Quare et eius descriptio prope usque ad finem pari tempore pergit.

40. Valens Caesar, quo tempore Scythae Macedoniam incursabant, profectus ad regiam urbem militares undique copias contrahebat, magnum quid moliens et inopinum. Iam quantum valeat ad belli usum litterarum cognitio, quantumque historiae accurata notitia prosit iis, qui certum aliquem et definitum necessariumque exitum sortiri volunt, illo quoque tempore patefactum est. Nam et multi multifariam testantur, atque ipsa experientia vocem veluti procul mittens docet, neque magno, neque parvo militum numero adversus desperantes atque ad periculum quodvis paratos esse pu-

A.C. 378 ἀλλ' ὅτι τοιαῦτα στρατόπεδα καταλύειν συμφέρει χρόνῳ Ind. 6 Val. I. 15 τρίβοντα τὸν πόλεμον καὶ περικόπτοντα τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπιτηδείων, ὅπως ὑφ' ἑαυτῶν πολεμοῖντο δι' ἔνδειαν πολλοὶ Cod. 284 τυγχάνοντες, καὶ μὴ πρὸς τύχην ἀποκινδυνεύωσιν, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ καὶ τὸ κινδυνεύειν ἔχωσιν, ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις οὔσης τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὡς δὲ ἦν τοιούτων ἀρετῶν ἡ κτῆσις * — σπανιώτερον δὲ οὐδὲν ἀρετῆς ἐν βίοις διεφθαρμένοις καὶ ἀγωγαῖς ἐπὶ χεῖρον προκατειλημμέναις.

μα'. Ὅτι Σεβαστιανὸς τὴν ἡγεμονίαν παρὰ τοῦ βασιλέως Οὐάλεντος εἰληφὼς παρὰ πάντων ὑπόνοιαν δισχιλίους ᾔτησεν ὁπλίτας. τὴν δὲ ἐξουσίαν τῆς αἱρέσεως αὐτὸς ἐπιτραπεὶς, τοῦ βασιλέως καὶ χάριν προσομολογήσαντος, ὅτι R. 273 κινδυνεύσει περὶ δισχιλίους, εἶτα ἐρομένου τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὀλίγους αἰτοίη, τὰ λοιπὰ ὁ Σεβαστιανὸς ἔφη τὸν πόλεμον εὑρήσειν· τοῖς γὰρ εὖ πράττουσι πολλοὺς προσθήσεσθαι· πλῆθος δὲ μετακαλεῖν ἐξ ἀναγωγίας δύσκολον· ὀλίγων δὲ ἀρχομένων ἐς τὸ καλὸν μεταπλασθέντων, καὶ τῆς ἀγωγῆς ἐπιτυγχανούσης, τό γε κατὰ μικρὸν προσιόντας ῥᾷον ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐνταθήσεσθαι.

A.C. 379 μβ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος παραλαβὼν τοσαύτην ἀρχὴν καὶ βασιλείαν συνεμαρτύρησε τοῖς παλαιοῖς ἡλίκον

19. τόγε] τότε B. ῥᾴδιον ed.

gnandum; verum eiusmodi exercitus trahendo bello esse dissolvendos, subtractis interim commeatibus, ut intestina necessitate vincantur, dum alimoniae penuriam numerus praegravat: neque iis concedendum, ut fortunam experiantur, verum efficiendum, ut ne pugnae tentandae facultatem liberam habeant, cuius arbitrium penes adversarios sit.

Quum eiusmodi virtutum adeptio * — Nihil rarius virtute est in vitioso vitae genere atque in moribus ad deteriorem semitam pronis.

41. Sebastianus imperium copiarum ab Imperatore Valente consecutus, praeter omnium exspectationem duo millia tantummodo militum postulavit. Quumque ei delectus arbitrium permissum fuisset, eidemque gratum animum Imperator testaretur, quod duobus tantum stipatus millibus proelium experiri auderet, insuperque causam rogaret tam paucos poscendi. „Quae desunt, inquit Sebastianus, bellum inveniet; nam felicibus multi adiungentur: nunc vero multitudinem corruptam a perditis moribus revocare perarduum est. Contra si pauci ad virtutem incipiant retrahi, tunc disciplina adhibita, illi etiam, qui paulatim accedent, facilius vitam emendabunt."

42. Theodosius Augustus tam lata ditione imperioque potitus

ἐστὶ κακὸν ἐξουσία, καὶ ὅτι πρὸς τὰ πάντα στεγανόν τι καὶ A. C. 379 μόνιμον πλὴν εὐτυχίας ἄνθρωπος. οὐ γὰρ ἔφθασε παρελ- Ind. 7 Grat. I. 5 θὼν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, καὶ καθάπερ μειράκιον μελλόπλουτον Theod. 1. πατρὸς ἐπὶ χρόνῳ πολλὰ χρήματα σεσωρευκότος διὰ σωφροσύνην καὶ φειδὼ, ἀθρόως κυριεῦσαν τῶν πραγμάτων σφοδρόν τινα καὶ παντοῖον ὄλεθρον κατὰ τῶν εὑρεθέντων μαίνεται, οὕτω καὶ τότε ἦν ὁρῶντα ἐπισκοπεῖν ὥσπερ ἐκ περιωπῆς, τόν γε ἔμφρονα, μηδένα τρόπον ἀμελούμενον κακίας καὶ ἀκολασίας ἐς τὴν κοινὴν τῶν πραγμάτων διαφθοράν.

Ἀπορία γὰρ πρὸς εἰσφορὰς ἀκίνδυνον. R. 274

μγ'. Ὅτι οἱ Νικοπολῖται τῶν ἄλλων Θρᾳκῶν κατεγέλα- A. C. 380 Ind. 8 Theod. I. 2 σαν, οἳ τῷ φόβῳ τῆς βασιλείας τὰ δεινὰ ἔπασχον, τὸ μὲν βοηθῆσον ἀεὶ δι' ἐλπίδος λεπτῆς εἰκάζοντες, τὸ δὲ τῶν κινδύνων ἐνεστηκὸς πείρᾳ καὶ ὄψει διὰ μαλακίαν ὑπομένοντες. οὔτε γοῦν αὐτοὶ φρουράν τινα στρατιωτικὴν πεμφθήσεσθαι προσεδόκησαν, οὐδὲ ἐν ἑτέροις ἔθεντο τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ τῶν μὴ δυναμένων ἑαυτοῖς ἀμύνειν περιφρονήσαντες ἐς ἐλευθερίαν ἐπικίνδυνον ἀπέστησαν.

μδ'. Ὅτι ἐπὶ Θεοδοσίου οἱ βάρβαροι τὴν Θρᾴκην ἐδῄωσαν κατὰ μικρόν.

με'. Τοιοῦτον δέ τι ἱστόρηται γενέσθαι κατὰ τὴν Νέ- Cod. 127 ρωνος βασιλείαν, ἀλλὰ περὶ μίαν πόλιν. φασὶ γὰρ τρα-

3. μελλόπλουτον B., μὲν πλοῦτον ed. 11. οἱ corr. N., δὲ ed.

veteris effati veritatem demonstravit, malum scilicet ingens esse potestatem, atque hominem quamvis ad cetera firmum atque obduratum felicitati tamen non posse resistere. Nam veluti adolescentulus luculentam patris hereditatem diuturna frugalitate parsimoniaque partam repente adeptus, vehementi quodam furiosoque impetu ad prodigendam rem inventam rapitur; sic tum licebat cordato homini tamquam e specula observare Theodosium ad commune rei publicae exitium omni improbitate intemperantiaque ruentem.

Egestas adversus imperatum tributum tuta est.

43. Nicopolitani Thracas ceteros irridebant, qui ob regiae potestatis metum male se mulcari perpessi fuerant, dum suppetiarum exiguam spem fovent, ingruentia vero infortunia propter suam ignaviam spectant reque ipsa experiuntur. Igitur nec ipsi praesidium aliquod militare mittendum sibi exspectabant, neque in aliis fiduciam salutis collocabant, atque ita his neglectis, quae sibi tutelae esse poterant, in periculosissimam libertatem incidebant.

44. Sub Theodosio barbari paulatim Thraciam vastabant.

45. Simile quiddam contigisse fertur Nerone imperante, sed tamen in urbe una. Aiunt enim tragoedum quemdam Neronis ae-

R.275 γῳδόν τινα διὰ τὴν Νέρωνος εἰς ταῦτα φιλοτιμίαν ἐκπεσόντα τῆς Ῥώμης, εἶτα πλανᾶσθαι δόξαν αὐτῷ καὶ τὸ τῆς φωνῆς πλεονέκτημα πρὸς ἀνθρώπους ἡμιβαρβάρους ἐπιδεικνύναι, καὶ παρελθεῖν εἰς ταύτην μεγάλην πόλιν καὶ πολυάνθρωπον, συναγεῖραί τε αὐτοὺς εἰς θέατρον. καὶ συνελθόντων τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν σφαλῆναι τῆς ἐπιδείξεως· οὐδὲ γὰρ τὴν ὄψιν ὑπομείναντας τοὺς θεατὰς, ἅτε ἄρτι καὶ πρῶτον ἑωρακότας, φεύγειν θλιβομένους περὶ ἀλλήλοις καὶ πατουμένους. ὡς δὲ ὁ τραγῳδὸς ἰδίᾳ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἀπολαβὼν τήν τε τοῦ προσωπείου φύσιν ἐδείκνυ καὶ τοὺς ὀκρίβαντας, ὑφ' ὧν τὸ μέγεθος εἰς ὕψος παρατείνεται, καὶ συνέπειθεν οὕτως ἀνασχέσθαι καὶ τλῆναι τὴν ὄψιν, τότε παρελθὼν εἰς ἀνθρώπους καὶ ὡς μόλις ὑφισταμένους τὴν θέαν τὸ μὲν πρῶτον ἐπιεικῶς καὶ μετρίως τῆς φωνῆς αὐτοὺς διέγευσε καὶ τοῦ μέλους, (Εὐριπίδου δὲ τὴν Ἀνδρομέδαν ὑπεκρίνετο,) προϊὼν δὲ σφοδρότερον ἤχησε, καὶ ὑφῆκεν αὖθις, εἶτα ἐπήγαγεν ἁρμονίαν σύντονον, ἐπὶ ταύτῃ δὲ πάλιν εἰς τὴν γλυκεῖαν περιήνεγκεν. ὥρα δὲ ἦν θέρους ὅ,τι περ ἀκμαιότατον, καὶ τὸ θέατρον κατείχετο. καὶ ὁ τραγῳδὸς ἀναπαυσαμένους ἠξίου σφᾶς φοιτᾶν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν περὶ λήγουσαν καὶ ἀποψύχουσαν ἡμέραν· οἱ δὲ πρὸ τῶν ποδῶν πεσόντες καὶ κυλινδούμενοι πάσας ἀφίεσαν φωνὰς μήποτε αὐτοὺς ἀποστερῆσαι τοιαύτης μακαριότητος καὶ ἡδο-

1. τὴν om. ed. 4. τοιαύτην coni. B., Ταρσὸν N. 14. αὐτοῦ ed. 19. ὁ om. ed. 20. ἀναπαυσόμενος N. 21. πρὸς ed.

muli invidia Roma pulsum, quum ei peregrinari libuisset suaeque artis praestantiam semibarbaris hominibus ostentare, venisse in hanc magnam atque incolis affluentissimam civitatem, quos in theatrum mox invitavit. Qui quum convenissent, prima quidem die nihil agere potuit: neque enim aspectum sustinebant spectatores, qui vix eo primum viso, confertim ilico atque invicem proculcantes fugiebant. Sed quum deinde tragoedus principibus eorum seorsim appellatis declaravisset et personae naturam et pulpita, quibus actoris proceritas exaggeratur, atque illis persuasisset, ut spectaculo adessent illudque perferrent; tum in scenam publice egressus, principio quidem leniter ac moderate gustum suae vocis cantusque praebuit, atque Euripidis Andromedam egit: mox augescens vehementius insonuit vocemque statim submisit; deinde intulit vehementem harmoniam, quam rursus in suavem flexit. Erat autem hora diei serventissima, et theatrum hominibus constipatum: quare actor spectatores rogabat, ut interquiescerent, atque ad audiendum refrigerata iam et desinente die redirent. Illi vero pedibus eius advoluti, infimis precibus eum rogabant, ne se tali beatitudine ac voluptate de-

νῆς. ἐνταῦθα ὁ τραγῳδὸς ἀφεὶς ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὸ πάθος, — καίτοι γε τὰ πλεῖστα περιῄρητο τῆς τραγῳδίας πρὸς ἀνθρώπους ἀξυνέτους, ὄγκος τε καὶ βαρύτης λέξεων, καὶ τὸ περὶ ταῦτα εἶδος, καὶ ἡ τοῦ μέτρου χάρις, τό, τε R 276 τῶν ἠθῶν ἐναργὲς ὀξύτατόν τε καὶ ἐπιφορώτατον εἰς ἀκοῆς κίνησιν, καὶ πρὸς τούτοις τὸ γινώσκεσθαι τὴν ὑπόθεσιν, — ἀλλ' ὅμως τούτων ἁπάντων γεγυμνωμένος ἐς τοσόνδε τῇ τε εὐφωνίᾳ καὶ τῷ μέλει μόνῳ κατεκράτησεν, ὥστε οἱ μὲν ἀνεχώρουν προσκυνοῦντες ὡς θεόν, καὶ τὰ ἐξαίρετα τῶν παρα σφισιν αὐτοῖς δῶρα ἐκόμιζον, καὶ τὸν πλοῦτον ὁ τραγῳδὸς ἐβαρύνετο· μετὰ δὲ τὴν ἑβδόμην τῆς ἐπιδείξεως ἡμέραν νόσημα κατέσκηψεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ πάντες οὐ τὰς λέξεις σαφῶς, ἀλλὰ τὸ μέλος, ὡς ἕκαστος εἶχε δυνάμεως καὶ φύ- Cod. 128 σεως, ἐκβοῶντες, καὶ διαῤῥοίας ἀκρατοῦς ἅμα ἐπιπεσούσης, ἐν τοῖς στενωποῖς παρεθέντες ἔκειντο, κακῶς ὑπὸ τῆς Ἀνδρομέδας ἐπιτριβόμενοι· καὶ ἐχηρώθη *τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἡ πόλις, ὥστε ἐκ τῶν προσοίκων ἐποικισθῆναι. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων μὲν εὐφωνίαν τε ἦν αἰτιάσασθαι καὶ ἀέρος ὑπερβάλλουσαν θερμότητα, ἢ τὸ μέλος διὰ τῆς ἀκοῆς ἐπὶ τὰ κύρια τῶν ψυχικῶν ὀργάνων συνέτηξε καὶ διέκαυσεν· ἐπὶ δὲ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων αἱ μὲν αἰτίαι τοῦ πάθους εὐθεώρητοι, (περὶ τὰ ἔντερα γὰρ ἦσαν ἅπασαι καὶ ὑπὸ γα-

13. *μέλος* B., *γένος* ed.

stitueret. Tunc se in scenam et ad vehementem actionem tragoedus proripiens, etsi pleraque tragoediae decora peribant apud homines indoctos, etsi incassum erat sublimitas pondusque verborum, et modus his idoneus, et metri gratia, et moris evidentia, quae vehementissime ac promptissime percellere auditum solet; quamquam denique nec argumenti cognitio erat: nihilominus actor his omnibus destitutus, tantum valuit suavitate vocis solaque harmonia, ut spectatores ad eum adcurrerent instarque numinis adorarent, et sua quaeque pretiosa conferrent, ita ut re bona tragoedus obrueretur. Post septimum autem ab actione diem morbus urbem corripuit; quo stimulante, omnes inclamabant non ipsa quidem distincte tragoediae verba, sed numeros carminum pro sua quisque facultate ac natura: et simul diarrhoea vehementi labefactati, iacebant in viis exanimes, male admodum ab Andromeda adflicti. Atque adeo viris feminisque viduata urbs fuit, ut eam finitimi frequentare debuerint. Age vero illis barbaris causam morbi fuisse harmoniam reputare licet, nec non aëris calorem immodicum, vel ipsum cantum, qui in animae facultates infusus dissolvit illas atque perussit. In nostrae vero aetatis hominibus causas passionis facile agnoscas: etenim cunctae in ventre fuerunt atque in iis, quae sub ventre sunt. Quod autem nonnulli quoque e numero non insipientium in eum casum

R. 277 στέρα,) τὸ δὲ καί τινας τῶν οὐκ ἀνοήτων πρὸς τοῦτο ὠλισθηκέναι οὐκ εἰς φυσικὴν ἄν τις εἰκότως, ἀλλ' εἰς θειοτέραν ἀνενέγκοι κίνησιν, ποινηλατεῖσθαι σαφῶς τὸ ἀνθρώπινον.

A. C. 376 Ind. 4 Val. 13 μς'. Φυλαὶ μὲν γὰρ τῶν πολεμίων τὴν ἀρχὴν διεβεβήκεσαν ἄπειροι, καὶ πλείους ἐπιδιέβαινον, οὐδενὸς κωλύοντος· ἀλλ' ἐν τοσούτοις κακοῖς κέρδος αὐτοῖς ἐδόκει γνήσιον τὸ δωροδοκεῖσθαι παρὰ τῶν πολεμίων. εἶχε δὲ ἑκάστη φυλὴ ἱερά τε οἴκοθεν τὰ πάτρια συνεφελκομένη, καὶ ἱερέας τούτων καὶ ἱερείας· ἀλλὰ στεγανή τις ἦν λίαν καὶ ἀδαμάντινος ἡ περὶ ταῦτα σιωπὴ καὶ τῶν ἀποῤῥήτων ἐχεμυθία, ἡ δὲ εἰς τὸ φανερὸν προσποίησις καὶ πλάσις εἰς τὴν τῶν πολεμίων ἀπάτην διηρτυμένη. καί τινας ὡς ἐπισκόπους αὐτῶν ἐς τὸ θαυμαζόμενον σχῆμα καταστολίσαντες καὶ περικρύψαντες, R. 278 καὶ πολλῆς αὐτοῖς τῆς ἀλώπεκος ἐπιχέαντες, εἰς τὸ μέσον προεφίεσαν, πανταχοῦ τὸ ἀφύλακτον διὰ τῶν καταφρονουμένων ὅρκων παρ' ἐκείνοις, παρὰ δὲ τοῖς βασιλεῦσι σφόδρα φυλαττομένων, ὑποτρέχοντες καὶ κατασκευάζοντες. ἦν δὲ καὶ τῶν καλουμένων μοναχῶν παρ' αὐτοῖς γένος, κατὰ μίμησιν τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐπιτετηδευμένον, οὐδὲν ἐχούσης τῆς μιμήσεως πραγματῶδες καὶ δύσκολον, ἀλλὰ ἐξήρκει φαιὰ ἱμάτια σύρουσι καὶ χιτώνια, πονηροῖς τε εἶναι καὶ πιστεύεσθαι. καὶ τοῦτο ὀξέως συνεῖδον οἱ βάρβαροι τὸ

13. σχῆμα καταστολίσαντες N., ὄχημα καταστολήσαντες ed. 19. ἐπιτετηδευμένων ed. 21. καὶ ante χιτ. om. ed.

prolapsi fuerint, id non tam naturali, quam divinae nescio cui commotioni merito tribuendum est: quia scilicet furiis poenalibus agitatur aliquando humana conditio.

46. Innumerae hostium turmae principio flumen tranarunt; pluresque secutae sunt, prohibente nemine; verum in tantis malis praeclarum nostris videbatur lucrum, dum se donis ab hoste corrumpi paterentur. Singulae vero barbarorum tribus sacra patria secum vehebant cum horum ex utroque sexu ministris. Sed enim altum atque adamantinum de his erat silentium, et mysteriorum taciturnitas; quidquid vero extrinsecus per simulamentum speciemque fiebat, id omne ad decipiendos hostes compositum elaboratumque erat; seque Christianos cuncti dicebant, et quosdam suos veluti episcopos miro habitu indutos multamque iis imposturam circumponentes, in medium producebant. Sic enim dabant operam, ut improvisos nos opprimerent propter sacramenta apud illos quidem contemta, apud imperatores autem nostros religiose servata. Erat praeterea apud ipsos genus illud hominum, quos monachos dicimus, ad illorum imitationem subornatum, qui in adversa parte versabantur; quippe imitatio nihil habet operosum aut difficile, sed nigris

θαυμαζόμενον παρὰ Ῥωμαίοις ἐς παραγωγὴν ἐπιτηδεύσαν- A. C. 376
τες· ἐπεὶ τά γε ἄλλα μετὰ βαθύτητος καὶ σκέπης ὅτι μά-
λιστα στεγανωτάτης τῶν ἀποῤῥήτων τὰ πάτρια ἱερὰ γεννι- R. 279
κῶς τε καὶ ἀδόλως φυλάττοντες. οὕτω δὲ ἐχόντων τούτων,
ὅμως ἐς τοσαύτην ἄνοιαν ἐξεπτώκεσαν, ὥστε συμπεπεῖ- Cod. 319
σθαι σαφῶς καὶ ἀμάχως τοὺς δοκοῦντας νοῦν ἔχειν, ὅτι
Χριστιανοί τέ εἰσι καὶ πάσαις ταῖς τελεταῖς ἀνέχοντες.

μζ΄. Ὅτι ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἐς τοῦτο ἤδη A. C. 379
συνέπεσεν ἅπαντα καὶ περιηνέχθη κατά τινα βίαν ἀπαραίτη- Ind. 7 Grat. 12
τον καὶ ἀνάγκην ἀνυπόστατον καὶ θεήλατον, ὡς καὶ τὸ τῶν Theod. 1
ὄνων γένος, μὴ ὅτι τῶν ἵππων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλεφάντων
γενέσθαι τιμιώτερον. ὁ μὲν οὖν Μακεδὼν Φίλιππος κα-
ταζευγνύναι μέλλων περὶ ἑσπέραν ἤδη, εἶτα πυθόμενος ὡς
οὐ δυνατὸν, εἰπόντων τῶν κωλυόντων, χιλὸν οὐχ ὑπάρχειν
ἱκανὸν τοῖς ὑποζυγίοις, ἀνέζευξε τοῦτ' εἰπὼν, ὡς οὐδὲν βα-
σιλέως ἀτυχέστερον, ὃς καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄνων καιρὸν ζῆν
ἀναγκάζεται. ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς χρόνος ἐκινδύνευσεν ὅλως ἐπὶ
τοῖς ὄνοις σαλεύειν.

μη΄. Τοῦ βασιλέως Γρατιανοῦ τὰ μὲν καθ' ἕκαστον καὶ
οἷός τις ἦν, οὔτε δυνατὸν ἦν περιεργάζεσθαι· τὰ γὰρ ἐν
τοῖς βασιλείοις ἐπικρύπτεται καὶ μάλα στεγανῶς· οὔτε πο-

3. πάτρια N., παρὰ ed. 4. Post φυλ. ins. διετέλουν N. 5. συμπεπεῖσθαι N., συμπεσεῖσθαι ed. 7. ἀνέχοντες B., ἀνέχον cod., ἀνέσχον ed. 18. ὄνοις N., ὅλοις ed.

paenulis et tunicis humum verrere sufficit improbosque esse et existimari. Atque hoc barbari probe scientes in admiratione apud Romanos esse, decipiendi causa factitabant. Ceteroquin sacra patria praeclare incorrupteque firmissimoque silentio tecta apud se custodiebant. Quae quum ita se haberent, nihilominus nostri in tantum dementiae venerunt, ut cordati quoque homines manifeste et indubitate in eandem sententiam conspiraverint; quod illi scilicet Christiani essent atque omnibus mysteriis imbuti.

47. Theodosio imperante adeo res omnes insuperabili vi et divina necessitate circumferebantur, ut asinorum quoque genus elephantis, nedum equis pretiosius esset. Macedo quidem Philippus sub vesperam e castris moturus, quum id fieri non posse audisset, quia pabulum, ut monebant, iumentis idoneum non aderat, rex nihilominus perstitit, aitque nihil esse rege infelicius, qui iumentorum quoque commoditatibus vitam suam conformare deberet. Nostra vero aetate rerum summa in asinis posita esse videbatur.

48. Caesar Gratianus cuiusmodi in singulis rebus esset, scrutari altius nemo poterat. Etenim quae intra regia septa fiunt, ea celantur studiosissime neque in notitiam curiosorum veniunt. Ru-

λυπραγμονοῦσι συμμαθεῖν· τὰ γὰρ ἀπαγγελλόμενα παρ'
ἑκάστου, πολλὰς καὶ πολυμόρφους τὰς διαφορὰς ἔχοντα, μό-
νην τὴν ἀλήθειαν ὥσπερ τινὰ θησαυρὸν ἀπόῤῥητον οὐ διε-
R. 280 γύμνου καὶ ἀπεκάλυπτεν. ὥσπερ οὖν τοῖς γράφουσι τὰς εἰ-
κόνας καὶ τὸ δοθὲν παράδειγμα χαρακτηρίζουσιν ἐπιτείνει
τὴν περὶ πρόσωπον ὁμοιότητα μικρά τινα τῶν ὑποκειμένων
συμβόλων, καὶ ἡ ῥυτὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου διακεχαραγμένη,
ἤ τις ἴονθος παρανατέλλων παρὰ τὸ γένεεον, ἢ τοιοῦτό τι
μικρὸν καὶ παρημελημένον τῶν κατὰ τὴν ὄψιν, ὃ παροφθὲν
μὲν οὐχ ὑπογράφει τὸ εἶδος, ἀκριβωθὲν δὲ μόνον αἴτιον
τῆς ὁμοιότητος γίνεται, οὕτως ἔξεστι καὶ ἐπὶ τοῦδε τοῦ βα-
σιλέως συλλαμβάνειν οἷός τις ἦν, νέος τε ὢν καὶ ἐν ἐξουσίᾳ
βασιλικῇ τραφεὶς ἐκ παιδὸς, καὶ μὴ μεμαθηκὼς οἷον τὸ
ἄρχειν καὶ οἷον τὸ ἀρχόμενον· τοῦτο γὰρ μάλιστα διαφαί-
νει τὸ τῆς φύσεως μέγεθος, ὅταν τὴν προτεθεῖσαν ἀγωγὴν
καὶ συνήθειαν ἡ φύσις ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐξώσῃ καὶ βιάση-
ται. ἔξεστι δὲ μαθεῖν ἐκ τῶν ὑποκειμένων παραδειγμάτων,
εἰς ἃ συνωμολόγουν ἅπαντες καὶ ἀντέλεγεν οὐδὲ εἷς τῶν
λέγειν συνειθισμένων καὶ τὸν κοινὸν φλήναφον ἠσκηκότων.

A. C. 388 μθ'. Ὅτι ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μαξίμου στασιάσαντος
Ind. 1
Theod. 10 καὶ βαρβάρων κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατευσάντων, φήμη κα-
Cod. 320 τέσχε τοὺς βαρβάρους, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι στρατὸν ὅτι πλεῖστον

1. ἐπαγγελλόμενα ed. 21. κατέσχετο ed.

mores autem, quos singillatim homines serunt, ii quum varie multumque inter se differant, simplicem veritatem ceu thesaurum quendam arcanum neque nudant neque revelant. Sicuti vero accidit, cum aliquis iconas pingit propositumque archetypon exprimere studet, ut faciei similitudinem parvae quaedam res obiectae conficiant, nempe vel insignis in fronte ruga, vel prominens in barba pilus, vel aliud eiusmodi, quod ceteroquin in facie negligi solet; id inquam, si praetermittatur, imago non fit iconica; sin accurate observetur, vel id solum faciei similitudinem effectam dabit: sic etiam quodnam principis huius ingenium fuerit, coniecturis adsequi opus erit, qui sane et iuvenis, et in regia dignitate a pueritia educatus fuit, neque regnandi artem neque obediendi noverat. Id enim vel maxime naturae praestantiam declarare solet, si quis nimirum e consueto communique more in melius quiddam vi sua progreditur. Rem porro e subiectis exemplis cognoscere licebit, quae cuncti fatebantur, nemine contradicente; nemine, inquam, vel ex iis, qui publice nugandi morem prae se ferebant.

49. Theodosio imperante, quum Maximus rebellaret, et praeterea barbari Romanos bello appeterent, fama inter barbaros manabat, quod reapse Romani ingentes copias contraherent. Quare

συλλέγουσι. καὶ συλλογισάμενοι τὸ δεινὸν οἱ βάρβαροι ἐπὶ (A. C. 388) τὸ σύνηθες ἀνέδραμον σόφισμα, καὶ κατέδυσαν ἐπὶ τὰς (Ind. 1 Theod. 10) Μακεδονικὰς λίμνας. καὶ συμφανές γε ἅπασι κατέστη, ὡς ἡ Ῥωμαίων βασιλεία, τρυφὴν μὲν ἀρνουμένη πόλεμον δὲ αἱρουμένη, οὐδὲν ἀφίησι τῆς γῆς ἀνήκοον καὶ ἀδούλωτον. ἀλλὰ δεινόν γέ τι χρῆμα ταῖς τῶν ἀνθρώπων φύσεσιν ὁ θεὸς (R. 281) ἐγκατέμιξεν, ὥσπερ τοῖς ὀστακοῖς τὴν ἐπικίνδυνον χολὴν καὶ τοῖς ῥόδοις ἀκάνθας, οὕτω ταῖς ἐξουσίαις συγκατασπείρας τὴν ἡδονὴν καὶ ῥαθυμίαν, δι' ἣν, πάντα ἐξὸν εἰς μίαν μεταστῆσαι πολιτείαν καὶ συναρμόσαι τὸ ἀνθρώπινον, αἱ βασιλεῖαι τὸ θνητὸν σκοποῦσαι πρὸς τὸ ἡδὺ καταφέρονται, τὸ τῆς δόξης ἀθάνατον οὐκ ἐξετάζουσαι καὶ παρεκλέγουσαι.

ν'. Ὅτι ὀλισθηρὸν, ὡς ἔοικε, καὶ σφαλερώτερον ἄνθρωπος (A. C. 392) πρὸς τιμὴν ἢ συμφοράν. θεραπεύσαντες γὰρ τὸν Τα- (Ind. 5 Theod. 14) τιανὸν οἱ περὶ τὸν βασιλέα Θεοδόσιον, τιμάς τε ὑπερφυεῖς ἐκ τοῦ βασιλέως καὶ μεταγνώσεις ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἐνσπόνδους ποιησάμενοι, καὶ περὶ τῶν μελλόντων οὐρανομήκεις ἐλπίδας ὑποτείναντες, τοῦτον παρέπεισαν ἀγαγεῖν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πρόκλον τοὔνομα· ὃν εἰς τὸ δεσμωτήριον συνέκλεισαν, καὶ τὸν Τατιανὸν ἐπὶ Λυκίας ἀπέπεμψαν τοῦ παιδὸς χηρώσαντες.

να'. Συμποσίου δὲ προτεθέντος αὐτοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως ἁδροτέρου καὶ πολυτελεστέρου, τὴν παροιμίαν ἀπέ-

18 ὑποσείραντες ed. 22. Hoc fragmentum uberius legitur in Exc. de legatt. c. 7.

periculum reputantes barbari ad consuetum sibi strategema confugerunt, in paludibus nempe Macedonicis semet abdiderunt. Prorsus autem cunctis innotuit, Romanum imperium, si, deliciis repudiatis, bellum meditetur, nullam terrarum partem indomitam ac liberam relicturum. Sed enim grave quoddam humanae naturae deus commiscuit infortunium; nam veluti cancris periculosam bilem, rosis spinas, ita in potestatibus voluptatem desidiamque ingeneravit. Quare quum fieri posset, ut universum hominum genus ad unum corpus rei publicae revocaretur; imperia interim caducae rei studiosa voluptatem consectantur, neque id exquirunt, quod immortale est, neque praeoptant.

50. Videtur homo facilius honore subverti ac decipi, quam calamitate. Ecce enim Theodosii imperatoris administri dum Tatiano aulicos sine modo honores et praeteriti temporis oblivionem spondent, atque infinitas in futurum spes ostendunt, persuaserunt illi, ut filium Proculum adduceret ; quo protinus in carcerem coniecto, Tatianum in Lyciam filio orbatum relegaverunt.

51. Quumque illis aliquando ab imperatore largius ac sum-

A. C. 392 Ind. 5 Theod. 14 δεῖξαν ἀληθινὴν λέγουσαν· „ οἶνος καὶ ἀλήθεια τοῦ Διονύσου." διὸ καὶ τὸν θεὸν εἰκότως Λυαῖον καλοῦσιν, ὡς οὐ μόνον διαλύοντα τὰς λύπας, ἀλλὰ καὶ τὸ στεγανὸν τῶν ἀποῤῥήτων διαχέοντα καὶ διακαλύπτοντα. καὶ τότε ῥήξαντος αὐτοῖς παρὰ πότον τὴν βουλὴν, διαλύεται τὸ συμπόσιον ἀτάκτως.

A. C. 395 Ind. 8 Honor. et Arcad. 1 R. 282 νβ'. Ὅτι οἱ παῖδες Θεοδοσίου ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔστησαν. εἰ δὲ τὸ ἀληθέστερον, ὅπερ ἐστὶ σκοπὸς ἱστορίας, προστιθέναι δεῖ τοῖς γεγενημένοις, τὸ μὲν ὄνομα ἦν τῶν βασιλέων, τὸ δὲ ἔργον τῶν μὲν κατὰ τὴν ἑώαν Ῥουφίνου, τὰ δὲ ἑσπέρια Στελίχωνος εἰς ἅπασαν ἐξουσίαν· οὕτω γοῦν οἱ μὲν βασιλεῖς ἐπετάττοντο παρὰ τῶν ἐπιτροπευόντων τὰς ἀρχὰς, οἱ δὲ ἐπιτροπεύοντες ἀεὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν ὥσπερ βασιλεύοντες, φανερῶς μὲν οὐκ ἐναντίας χεῖρας καὶ ὅπλα ἀράμενοι, κρύφα δὲ ἀπάτης καὶ δόλου μηδὲν ὑπολείποντες· διὰ γὰρ μαλακίαν καὶ ἀσθένειαν ψυχῆς τὸ διέρπον καὶ ὕπουλον τῶν μηχανημάτων αὐτοῖς ὡς ἀνδρεῖον...

* * *

A. C. 396 Ind. 9 Arcad. 2 Cod. 79 νγ'. ... ρασε καθάπερ ἐξ οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν διενεχθὲν, καὶ κατὰ τοῦτον ἐς ἀνθρώπινα. ὁ μὲν οὖν Βάργος τὴν ἀρχὴν πιστευθεὶς παρὰ τοῦ εὐνούχου ἐξῄει μάλα φαιδρὸς καὶ γεγηθὼς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, ὡς ἂν ἀρχὰς ὑποθησό-

17. Desiderantur paginae duae. 22. ὑποσθησόμενος ed.

tuosius convivium fuisset exhibitum, verax patuit proverbium illud, Bacchi vinum et veritas. Quare et hoc numen congruenter Liberum appellant, quia non solum moeroribus liberat, verum etiam mentis arcana dissolvit et aperit. Quare et illorum quum inter pocula consilia revelasset, convivium turbulenter dissolutum est.

52. Liberi Theodosii imperium patrium obtinebant. Verumtamen si veritas, quod est praecipuum historiae propositum, dicenda est; illi quidem nomine tenus reges erant, reapse autem in oriente Rufinus, in occidente Stelicho, summam rerum potestatem habebant. Sic ergo imperatores quidem a curatoribus suis regebantur; ipsi vero curatores perpetuum inter se, regum instar, bellum gerebant; non ita equidem, ut publice manus et arma invicem inferrent, clam tamen nulli fraudi doloque parcebant. Propter suum enim corruptum ignavumque animum quidquid erat subdoli fallacisque artificii, pro virili facinore *habebant* . . .

* * *

53. . . . tamquam coelo in terram adeoque inter homines demissum. Bargus itaque ab eunucho promotus, magno gestiens gaudio dignitatem occupavit; quippe qui et alia sibi rursus munera animo suo despondebat; coepitque non sine multo corruptorum mili-

μενος ἑαυτῷ τινας πάλιν, καὶ μετὰ πολλῶν καὶ διεφθαρμέ- A. C. 396
νων στρατιωτῶν, πρὸς τὸ πολεμεῖν τοῖς εὐεργέταις· τῷ γὰρ Ind. 9 Arcad. 2
περιόντι τῆς τόλμης καὶ τῷ μεγέθει τῶν ἐγχειρουμένων πολ- R. 283
λοὺς ἤδη περιπεφευγὼς κινδύνους, ἐς τὸ ἀκίνδυνον ἤδη πρὸς ἅπαντας καὶ λίαν εὐτυχὲς τὴν τόλμαν ἐξεβιάζετο. συνετώτερος δὲ ὢν κατὰ πόδας ᾔει πρὸς τὴν ἐπιβουλήν. καὶ δῆτα γυνὴ συνῴκει τῷ Βάργῳ· ταύτην διὰ καθειμένων ἀνθρώπων πάλαι πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν λεγόμενον ἀλλοτρίως ἔχουσαν, διά τινος ἠρτυμένης καὶ συνεσκιασμένης ἐπιβουλῆς, ἐπὶ τὸν ἄνδρα ὥσπερ ἔχιδναν νωθρὰν καὶ ὑπὸ κρύους κατεψυγμένην ταῖς ὑποκειμέναις ἐπαγγελίαις ἀνέστησαν καὶ ὤρθωσαν. καὶ τέλος φυγὼν καὶ συλληφθεὶς τὴν τῶν ἀχαρίστων ὑπέσχε δίκην. καὶ ὁ μὲν ἑαυτὸν μανικώτατον καὶ τὸν εὐνοῦχον φρονιμώτατον ἔκειτο μαρτυρῶν, ἡλίκον ἐστὶ τὸ τῆς ἀχαριστίας παρὰ θεῷ ἔγκλημα.

νδ'. Ὅτι ὁ εὐνοῦχος τοῦτον τοσοῦτον ὄντα καὶ τηλικοῦτον ἐκβαλὼν τοῦ βίου, εὐνοῦχος ἄνδρα καὶ δοῦλος ὕπατον καὶ θαλαμηπόλος τὸν ἐπὶ τοῖς στρατοπέδοις γεγενημένον, μέγα δή τι καὶ ὑπὲρ ἄνδρας ἐφρόνει· καὶ μή τίς γε τὸ Ἀβουνδαντίου πάθος, κἀκείνου τελέσαντος εἰς ὑπάτους ...

νε'. Ἀπίθανον μὲν γὰρ τὸ γραφόμενον· πλὴν εἴ τις

3. περιόντι N., προϊόντι ed. 5. ἅπαντα N. 6. Post ὢν N. ins. ὁ εὐνοῦχος. 9. ἠρτημένης καὶ συσκιασμένης ed. 14. φρον. ἀποδείξας ἔκειτο N.

tum numero benefactores suos oppugnare. Nam qui crescente in dies audacia sua ac magnitudine suorum facinorum compluribus periculis iam evaserat, tutum se ac per omnia felicem prorsus existimabat: sed tamen, utpote callidus, vestigia quaedam persequens ad instruendas insidias properabat. Porro autem Bargo concubina quaedam erat; quam huic iampridem iratam, artificiosa ac latente fraude, adversus Bargum tamquam colubrum torpidum geluque rigentem praemiis propositis concitaverunt. Quare Bargus postremo fugam moliens et comprehensus, ingrati animi sui poenas luit. Et hic quidem insanissimum se, eunuchum vero prudentissimum, ostendit; documentoque fuit, quam Deo invisum sit ingrati animi crimen.

54. Eunuchus postquam talem tantumque hominem vita spoliaverat, spado scilicet virum, servus consulem, cubicularius minister versatum in castris militem, magnos spiritus et virili sexu maiores sumpserat. Neque opus est, ut quisquam Abundantii calamitatem, qui et ipse consul fuerat . . .

55. Incredibilis enim narratio est; sed tamen, si quispiam alius in eodem argumento versari potest, is mihi mirus erit, atque ob

R. 284 ἕτερος αὐτὰ γράφειν ἱκανός ἐστι, θαυμάζω αὐτὸν ἔγωγε, καὶ ἀνδρεῖος ἀποφαινέσθω μοι τῆς ἀνεξικακίας χάριν. ἀλλ' εἰκὸς μὲν τοὺς τὰ ἀκριβέστερα γράψαντας κατὰ χρόνους καὶ κατὰ ἄνδρας προσποιουμένους ἀσφαλῶς τι λέγειν, ἔς τε χάριν καὶ ἀπέχθειαν ἅμα φέρειν τὴν συγγραφήν· τῷ δὲ ταῦτα γράφοντι οὐ πρὸς ταῦτα ἔφερεν ἡ ὁδὸς, ἀλλ' ὡς ὅ,τι μάλιστα ἀνατρέχοι καὶ στηρίζοιτο πρὸς ἀλήθειαν. ἐπεὶ καὶ κατὰ τούσδε τοὺς χρόνους ἤκουον καὶ συνεπυνθανόμην, ὡς ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα γράφουσιν ἱστορίαν· οὓς ἐγὼ οὔ τι νεμεσητὸν λέγω, ἀλλὰ ἐπίσταμαί γε σαφῶς ἄνδρας ἀγερώχους τε καὶ σκιρτῶνας καὶ ἀληθείας τοσοῦτον ἀφεστηκότας, ὅσον ἐντὸς εἶναι ἀναγωγίας. καὶ οὐκ ἐκείνοις μέμφομαι, τῆς δὲ ἀν-
Cod. 80 θρωπίνης κρίσεως. τὸ λίαν ἀκρατὲς καὶ ὀλισθηρὸν καταμέμφομαι, ὅτι θελγόμενοι καὶ καταγοητευόμενοι τὸ καθ' ἕκαστον, ἂν ὀνόματος μνησθῇ τις περιττοῦ καὶ τοῖς πολλοῖς γνωρίμου, καί τι τῶν περὶ τὴν αὐλὴν τὴν βασιλικὴν ἀκριβέστερον ὑπορύξαντες ἐξενέγκωσιν εἰς τοὺς πολλοὺς, τόν τε κροτοθόρυβον ἔχουσιν ὡς ἀληθῆ λέγοντες καὶ πάντα εἰδότες, καὶ πολὺς περὶ αὐτοὺς ὁ συνθέων ὅμιλος, μαρτυροῦντες ῥᾳδίως, ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς συγγραφῆς εἰς τόδε συμβιασάμενοι καὶ κατατείναντες, ὡς ἄρα †τοῦτο ἐς αἰθέριον καὶ οὐρανόμηκες, ὅπερ αὐτοὶ διὰ βίου τινὰ χλιδὴν * ἴδωσι καὶ ἁπλότητα χαυνότερον ἐπαινοῦντες, ἐς τὸ πιστευόμενον καὶ δημῶδες συνάγουσι καὶ καταβιάζονται.

9. οὔ τι Maius, οὖσι cod. 22. ἐς] ἐστὶν coni. N.

suam patientiam fortis videbitur. Sed nimirum par fuit, eos, qui accuratius de temporibus et de hominibus egerunt, ut impune dicere possent, ad gratiam et odium historiam suam pariter flexisse. Verumtamen is, qui haec scribit, diversam plane viam instituit, nihilque ei antiquius fuit, quam ut veritatem sequeretur et confirmaret. Sane et hac tempestate audio a nonnullis historiam scribi: quos ego (nihil stomachosius dicam) et protervos homines esse novi et lascivientes, tantumque a veritate remotos, quantum inscitiae proximos. Neque ego illos accuso; sed illam non fero humani iudicii libidinem ac proclivitatem, qua permulsi atque decepti simul ac nomen aliquod paulo illustrius insonuit multisque famigeratum, tum siquid ex aula regia accuratius eruerint, id continuo in vulgus differunt, et magno strepitu se iactant, quasi vera narrent et omnia norint. Plurima vero circa hos turba hominum versatur, qui facile dictis testimonium dant; quique historiae virtutem in hoc verti eoque redigi putant, ut illud mirificum ac coeleste esse dicatur, quod ipsi pro vitae suae mollitia ac futili simplicitate laudant atque in publicam fidem vi

ἀλλ' ὅμως εἰ καὶ ἀπίθανόν πως εἴρηται, πολλά τε αὐτοῦ τερατωδέστερα καὶ μυθωδέστερα προτέθειται, καὶ ἅπαντα ἦν τῆς ἡλιακῆς κινήσεως ἀληθέστερα· μαρτυρεῖ δὲ αὐτοῖς ὁ ἥλιος τοῖς εἰρημένοις. καὶ ῥηθήσεταί γε ἴσως ἕτερα τούτων πολυπλανέστερα καὶ βαθυπλοκώτερα πρὸς ἀπιστίαν· ἀλλ' ἐξαγγέλλει γε αὐτὰ ἡ συγγραφὴ μετριώτερον· καὶ ταῦ- R.285
τα ὑπὲρ τῶν λεγομένων καὶ ὅτι γε φίλος θεὸς καὶ φίλη ἀλήθεια. ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅστις γίνομαι ταῦτα γράφων· πολὺ γὰρ τὸ φροντίζειν ἀληθείας· ἀλλ' ὅγε τοῖς γεγραμμένοις ἀκολουθῶν καὶ πειθόμενος ἀκρίβειάν τε προσκυνήσει καὶ ἀλήθειαν.

νϛ'. Ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους Εὐτροπίου τοῦ εὐνούχου τῶν μὲν περὶ τὴν ἑσπέραν οὐδὲν ἀκριβῶς γράφειν [ἐξῆν] εἰς ἐξήγησιν. τό,τε γὰρ διάστημα τοῦ πλοῦ καὶ μῆκος μακρὰς ἐποίει τὰς ἀγγελίας καὶ διεφθαρμένας ὑπὸ χρόνου, καθάπερ ἐς χρόνιον καὶ παρέλκουσάν τινα νόσον μεταβεβλημένας· οἵ τε πλανώμενοι καὶ στρατευόμενοι εἰ μέν τινες ἦσαν τῶν περὶ τὰ κοινὰ καὶ δυναμένων εἰδέναι, πρὸς χάριν καὶ ἀπέχθειαν καὶ τὰ καθ' ἡδονὴν ἕκαστος κατὰ βούλησιν ἀπέστειλεν. εἰ γοῦν τις αὐτῶν συνήγαγε τρεῖς ἢ τέσσαρας τἀναντία λέγοντας ὥσπερ μάρτυρας, πολὺ τὸ παγκράτιον ἦν τῶν λόγων καὶ ὁ πόλεμος ἐν χερσὶν, ἀρχὰς λαβὼν ἀπὸ ῥηματίων καὶ *συγκεκαυμένων. ταῦτα δὲ ἦν· „σὺ πόθεν ταῦ-

3. δὲ αὐτοῖς] τε αὐτὸς B. 4. γε] μὲν B. 13. ἐξῆν ins. N. 17. πλανώμενοι N., πλαττόμ. ed. 19. κατὰ] καὶ B. 20. ἐπέστελλεν coni. B.

pertrahunt. Age vero etiamsi incredibilia forte narrentur, nihilominus alia praesto sunt portentosiora adhuc et fabulosiora, quae tamen solari motu veriora dicuntur. Testis autem dictorum sol. Et quidem alia fortasse dicentur his adhuc falsiora atque ab obtinenda fide remotiora, verumtamen nostra historia, ut decet, ea exponet, idque propter illud effatum: Amicus Deus et amica veritas. Verum ignoro, quidnam mihi talia eventurum sit scribenti. Grave enim negotium est cura veritatis. Sed tamen qui scriptis meis mentem fidemque adhibuerit, is diligentiam veritatemque sectabitur.

56. Eutropii spadonis temporibus rerum certe occidentis nihil in historiam referri poterat. Nam et maritimi cursus spatiosa longinquitas seros nuntios et mora corruptos efficiebat, ceu si in diuturnum quendam protractumque morbum incidissent: et qui peregrinabantur aut cum exercitu proficiscebantur, si forte negotia publica rescire poterant, pro sua gratia vel odio et pro libito ac voluntate in suis quisque epistolis renuntiabat. Quamobrem si forte horum tres vel quatuor contraria adfirmantes testium instar congregavisses, praeclara fiebat sermonum lucta, conflictusque protinus

τα οἶδας; ποῦ δέ σε Στελίχων εἶδε; σὺ δὲ τον εὐνοῦχον
εἶδες ἄν;" ὥστε ἔργον ἦν διαλύειν τὰς συμπλοκάς. τῶν
R. 286 δὲ ἐμπόρων οὐδὲ εἷς λόγον πλείονα ψευδομένων, ἢ ὅσα κερ-
† δαίνειν βούλονται, ἀλλ' ὅσα τῷ σοφωτάτῳ μαρτυρεῖ κατὰ
Cod. 115 Πίνδαρον χρόνῳ ‖ τὴν ἀκριβεστέραν κατάληψιν.

A. C. 399 νζ. Ὅτι ἐπὶ τὰς Ἀσιανὰς συμφορὰς στρέψω τὴν συγ-
Ind. 12 Arcad. 5 γραφήν· τοιοῦτο γὰρ ὁ μακρὸς αἰὼν οὐδὲ ἓν ἤνεγκεν, οὐδέ
τις περὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινον ἐνεοχμώθη τοιαύτη φορὰ
καὶ κίνησις. ἀλλ' ὅμως οὕτως εἶχε, καὶ τὸ ἀληθὲς ἀσιώπη-
τον, ὡς ἀδικοίη γε ἄν τις εἰ διὰ τὸ ἀπίθανον τἀληθῆ μὴ
γράφοιτο. καὶ τοῦτό γε οὐδὲν διαφέρον ἐδόκει μοι τοῦ πι-
εῖν τι τῶν δριμέων καὶ πικρῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ· ἀλλ' ὥσπερ
ἐκεῖνα κατακερασθέντα τοῖς σώμασιν ἀηδῶς τέλος ἔχει τὴν
ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν, οὕτω καὶ τὰ τερατευθέντα πρὸς τὸ
παράλογον, οὐ τῆς γραφῆς ἐστι τὸ ἀηδὲς ἁμάρτημα, ἀλλὰ
γλυκύ τι καὶ πότιμον διὰ τὴν ἀλήθειαν τοῖς ἀκριβῶς ἐξετά-
ζειν βουλομένοις γίνεται.

νη'. Καὶ οὗτος μὲν ἐσώζετο καλῶς πονηρὸς ὤν· ὅμως δὲ (τὸν σπλῆνα γὰρ ἐνόσει,) διετέθη καλῶς ὑπὸ τῆς συνεχοῦς ἱππασίας, κατεπράϋνέ τε καὶ τὸ λιθῶδες ὑπεμά-

2. ὥστε] ᾧ γε ed. 5. Verba τ. α. κ., a quibus aliud folium incipit, cum iis quae praecedunt omnino non cohaerere videntur N. 7. οὐδὲ ἓν ἤνεγκεν N., οὐδὲν ἐνήνεγκεν ed. 15. ἐστι τὸ N., ἐστὶν ὁ ed.

exsistebat, sumto plerumque initio ab argutis igneisque voculis, quae fere huiusmodi erant: „Tu vero undenam haec audisti? ubinam te Stelicho vidit? num tu eunuchum nosti?" neque facile erat, rixas componere. Iam et mercatorum nemo quicquam praeter mendacia praeterque lucrum suum loquebatur, et quidquid sapientissimo rerum omnium tempori, prout Pindari sententia est, accuratiorem exhibet explorationem.

57. Nunc ad Asiaticas calamitates stilum transferam. Par enim nihil aevum immensum tulit, neque umquam in hominum vita tantus motus tantusque rerum transitus fuit. Atqui haec ita evenerunt neque silentio veritatem premere licet: nam ille iniuste se gereret, qui ob fidei impetrandae difficultatem res veras historiae non commendaret. Porro hoc mihi haud differre videtur ab eo, qui acre aliquid atque amarum salutis gratia ebibit. Nam sicuti haec insuaviter corporibus commixta salutem pariunt; sic etiam quae mirabiliter et praeter omnium opinionem accidunt, haud quidem historiae molestum peccatum reputanda sunt, sed dulce quid potius atque exoptabile propter veritatem apud eos, qui res altius scrutari volunt.

58. Atque ita praeclare evasit incolumis, qui malus vir erat: simulque valetudini suae bene fecit continenti equitatione, (nam splene laborabat,) calculosque mollivit ac mitigavit. Et is quidem abi-

λαξε. καὶ ὁ μὲν ἀπῄει τῷ τε σφετέρῳ σώματι πολεμῶν ἢ πολεμήσων, καὶ τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν ἀπαγγέλλων ἀληθέστερον πόλεμον.

νθ΄. Ἡ δὲ Λυδία πλησιόχωρος οὖσα τὰ δεύτερα ἔμελλε τοῦ ὀλέθρου φέρεσθαι.

ξ΄. Πλὴν ὅσα γε τούτοις ἐν ἐλπίσιν ἦν τὸ σώζεσθαι· ἐλπὶς γὰρ ἐν ἀποῤῥήτοις ἔτι ζῶσι παραμύθιον. R. 287

Ἐπὶ τά γε ἐν τοῖς ἔργοις ξίφη καὶ βάρβαροι — οὐ κατὰ † τὴν ἔννομον ἀπαίτησιν, (καὶ γὰρ ἐκείνη τὸ διπλάσιον ὑπερέβαλεν,) ἀλλὰ κατὰ τὴν βαρβαρικὴν καὶ ἄμετρον πλεονεξίαν. — Ἀκινδύνως εἶχε πρὸς ἕτερον.

ξα΄. Ὅτι οὐχ οὕτω παρακεκινηκότες καὶ διεφθαρμένοι τὴν γνώμην, ἀλλὰ δι' ὑπεροχὴν κακῶν, εἰς Ἰουλιανοῦ καιροὺς καὶ χρόνους τον εὐνοῦχον ἀνέθεσάν τινες Εὐτρόπιον. ὥσπερ οὖν τῶν ἰατρῶν ἐστιν ἀκούειν, ὅτι τοῖς φιλοζώοις βέλτιόν ἐστι σπλῆνα νοσεῖν ἢ κάμνειν ἧπαρ, καὶ ὅσον ὑπὲρ ἥπατος διὰ πνεύμονος ἐπὶ καρδίαν συμπερατοῦται καὶ διεφῖκται, οὕτω καὶ τότε συνέβαινεν, ὡς ἐν αἱρέσει τῶν αἰσχίστων, εὐδοκιμεῖν εὐνοῦχον μανέντα πρὸς παράθεσιν τῶν ἐπιλαβουσῶν συμφορῶν.

ξβ΄. Ὅμως ὁ Γαΐνας διαφθείρας τὸν πολέμιον, (ἐπολέμει γὰρ εὐνούχῳ μάλα ἐντεταμένως· οὕτω σφόδρα γενναῖός τις ἦν·) ἐξ ὧν ἐδόκει κατωρθωκέναι, διὰ τούτων ἥττητο. ὑγρότερος γὰρ ὑπὸ τοῦ κατορθώματος καὶ μαλακώ-

12. Versum οὐχ οὕτω — ἀλλὰ addidi e Suida s. v. παρακινοῦντα. N. 13. διὰ τὴν ὑπ. et εἰς Ἰουλιανὸν τ. εὐν. Suid.

bat corpori suo vel nunc bellum faciens vel postea facturus; multo tamen verius bellum hominibus aulicis indicens.

59. Finitima Lydia secundas exitii partes latura erat.

60. Hi tamen salutis spem fovebant. Etenim spes, dum vita superest, in re incerta solatur . . . . non pro legitimae exactionis modo, quae tamen ipsa non amplius dimidio erat, sed pro barbarica infinitaque cupiditate. — Ab altero periculum non imminebat.

61. Non tam vesania moti, quam propter malorum cumulum erant qui Eutropium eunuchum quasi Iuliani imperium desiderarent. Ergo, ut medici aiunt, vitae retinendae cupidis melius esse, ut a splene doleant, quam ut iecore laborent, vel ea parte, quae supra iecur per pulmonem ad cor pertingit; sic etiam illo tempore accidit, ut in rerum turpissimarum conflictu vesanus eunuchus laudem referret, modo is cum praesentibus malis compararetur.

62. Simul Gainas, adversario subverso, (etenim eunuchum vehementer oppugnabat: tam forti animo erat;) quae sibi videbatur

τερος γενόμενος, ὡς ἂν ἤδη τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν συνῃρηκὼς καὶ τοῖς ποσὶν ἐπεμβαίνων αὐτῇ, μαλακώτερος ἦν ἀμφαφάασθαι· καὶ πρὸς τὸν Ἀργίβολον ἐπρεσβεύετο, ὡς τὸ σπουδαζόμενον αὐτοῖς ἔχει τέλος.

Cod. 116 ξγ'. Ὅτι Γαΐνας καὶ Ἀργίβολος . . . ὁ μὲν ἡγούμενος, ὁ δὲ ἐφεπόμενος . . . οὐδὲ αὐτὸς ἕτερον ἐπένθει· σφαγεὶς δὲ ἔκειτο, μηδὲ τὸν θάψοντα ἔχων καὶ κατορύξοντα.

R. 288 ξδ'. Ὅτι Πέρσης ἦν ἐν Ῥώμῃ ἔπαρχος πρὸς χλευασίαν καὶ γέλωτα τὴν Ῥωμαϊκὴν παραφέρων εὐτυχίαν· σανίδας δὲ πολλὰς μικρὰς πρὸς τὸ ἥμισυ σταδίου συγκομισάμενος, καὶ εἰκόνα τινὰ τῶν ἔργων ὑπογράψαι βουλόμενος, πάντα ἐνετίθει γελοῖα ταῖς γραφαῖς, καὶ ἀποῤῥήτως τὰ γραφόμενα κατεχλεύαζε διὰ τῆς εἰκόνος. ἀνδρείαν μὲν γὰρ βασιλέως καὶ ῥώμην στρατιωτῶν ἢ πόλεμον ἐμφανῆ καὶ νόμιμον οὐδαμοῦ τὰ γραφόμενα παρεδήλου καὶ συνῃνίττετο· χειρὸς δέ τινος ὡς ἂν ἐκ νεφῶν προτεινομένης, ἐπίγραμμα ἦν τῇ χειρί· „θεοῦ χεὶρ ἐλαύνουσα τοὺς βαρβάρους." αἰσχρὸν τοῦτο καταγράφειν, ἀλλ' ἀναγκαῖον. καὶ πάλιν ἑτέρωθι· „βάρβαροι τὸν θεὸν φεύγοντες." καὶ τούτων ἕτερα παχύτερα κ . . . δ' ἕτερα κωθωνιζομένων γραφέων φλήναφον, οὗ καὶ πρότερον ἡ συγγραφὴ μέμνηται, τῆς ἀκμαζούσης ἀρετῆς . . τὸ σῶμα . . τῆς ψυχῆς . . πλέον κατὰ σῶμα διαλυόμενον ἤδη . . ἀπο . .

A. C. 400 ξε'. Ὅτι Φράβιθος ὁ στρατηγὸς Ῥωμαίων νικήσας Γαΐ-

2. αὐτῆς ed. 23. Ed. modo Φράυιθος habet, modo Φράβιθος.

prospere egisse, iis exitium sibi ipsi peperit. Languidior enim a prosperitate effectus, ceu si iam Romanum imperium pedibus proculcaret, mollior nunc ad contrectandum erat. Atque ad Argibolum nuntium misit, significans, commune consilium iam scopo esse potitum.

63. Gainas et Argibolus . . . ille quidem dux, hic autem adsecla . . . Neque ipse alterum eluxit; caesus enim iacuit, nemine vel sepulturae mandante vel obruente.

64. Persa quidam Romae praefectus urbi erat, qui Romanam prosperitatem in ludibrium risumque trahebat. Hic enim parvis in circo positis tabellis, ut praesentium rerum imaginem quandam effingeret, ridiculorum omne genus in pictura expressit, atque clam totum argumentum irrisit. Nam neque Imperatoris fortitudinem, neque militum robur, neque bellum aliquod legitimum pictura demonstrabat. Sed manus quaedam nubibus protensa erat, cum inscriptione: *Manus Dei barbaros fugans.* Turpe est haec scribere, sed necessarium. Rursus in parte alia: *Barbari Deum fugientes:* atque his alia ineptiora . . . scriptoribus largiter potantibus nugas, quarum et antea in historia memini.

65. Fravitta, Romanorum dux, Gainam in Chersoneso victum

ναν περὶ τὴν Χεῤῥόνησον διαμένοντα, καὶ τοῦτον μὴ A.C. 400 διώξας, (ἀσφαλὴς γὰρ ἦν ἐπὶ τῇ νίκῃ κερδαίνειν τὸ ἔρ- Ind. 13 Arcad. 6 γον καὶ Λακωνικός τις,) † ἦν ὅτι τύχην εἰδέναι καὶ μὴ πέραν τοῦ μετρίου ποιεῖσθαι την δίωξιν. καὶ οὗτος μὲν Cod. 63 ἀσφαλέστερον βουλευόμενος, ἡλίκον ἐστὶ τοῖς ἄλλοις τὸ καλῶς στρατηγεῖν ἔδειξεν· οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ὅσον ἠλίθιον καὶ πηλοῦ παχύτερον, στρατηγικοί τινες εἶναι βουλόμενοι καὶ τὸ γεγονὸς ὑποσημαίνοντες διελήρουν καὶ παρεφλυάρουν, τὰς ὀφρῦς ἀνασπῶντες, καὶ διαφλεγόμενοι φθόνῳ πρὸς ἀπίθανόν τινα καὶ μυθώδη καταστραφῆναι, ἀπὸ;† μιᾶς γλώσσης καὶ πάθους, ὁμόφωνοι κατὰ δόξαν ὑπὸ δειλίας γεγονότες, καὶ τῷ παραλόγῳ πληγέντες, τὸν Φράβιθον R. 289 ἐπιψηφίζειν μὲν εἰδέναι, νίκῃ δὲ οὐκ εἰδέναι χρῆσθαι. ὁ γοῦν . . τὴν Χεῤῥόνησον ἐγκατέλιπεν . . . . . αἰχμάλωτον ὀπίσω σωτηρίας . . προσηκόντως τύχωσι· θέαμα τῆς νίκης ἄξιον . . καὶ οὗτοι μὲν πρ . . εθρα . . καὶ ὑπέσπειρον εἰς τὰ βασίλεια τῷ λόγῳ ποίκιλόν τι καὶ περι . . ες, ὡς βάρβαρος βαρβάρῳ καὶ μύστης μύστῃ παρέχων διαφυγὴν καὶ σωτηρίαν· ὁ δὲ Φράβιθος μάλα φαιδρῶς καὶ . . προς . . ἐπὶ Κωνσταντίνου πόλιν οὕτω τῆς φήμης . . καὶ σκοτεινὸν ὑφέρπον τῆς προφερομένης . . παρελθὼν εἰς τὰ βασίλεια φαιδρὸς καὶ γεγηθὼς . . μένων πρὸς τὸ παράλογον τῆς τύχης καὶ θεὸν ὁρᾷν ὑπολαμβανόντων μᾶλλον ἢ ἄνθρωπον (οὕτως, ὅ,τι ἐστὶ νικᾷν καὶ χεῖρας ἔχειν, οὐκ ᾔδεσαν,) πρὸς

5. βουλόμενος ed. 11. παρὰ δόξαν coni. B. 13. ἐπιψήφιζον ed. Num ἐπεψήφιζον [νικᾷν] μὲν? N. 16. εθρα] ἐθρασύνοντο N. 22. . . . μένων] πάντων ἐκπεπληγμένων B.

ibique adhuc demorantem non insecutus; nam tardior erat ad persequendam victoriam et quasi Laconico more fortunam nosse sibi videbatur, neque immodicae persecutioni esse indulgendum. Atque hic tutiore consilio utens praeclarum exemplum imperatoriae artis suppeditavit. Multi tamen homines stolidi et pingui Minerva, qui imperandi periti videri vellent, praedictam rem ludibrio habentes sermonibusque carpentes ac superciliis adductis irridentes, invidia inflammati et repente mirum in modum concordes facti, factoque inopino attoniti aiebant: Imperare scit Fravitta, sed victoria uti nescit . . Chersonesum deseruit . . severunt in regia rumores varios . . ceu si barbarus barbaro ethnicusque ethnico effugium salutemque concederet. Fravitta autem dum huiusmodi fama Constantinopoli pedetemtim manaret, . . in regiam gestiens laetabundusque delatus, improviso fortunae eventu deus potius, quam homo, visus est: adeo nesciebant quid esset vincere . . qui cum facie annuisset; namque ob mul-

A. C. 400 Ind. 13 Arcad. 6 τὸν βασιλέα μετὰ ἐλευθερίας . . εἰ μὴν διατεινάμενος ἐξ-
εβόησεν τῶν καταφρυαττομένων φθόνων καὶ νηστείαις κα-
θάρματα . . πόσον ὁ θεὸς δύναται θεῷ μὲν ὅτε βου . . τὸ
δυν . . ἐκείνου κακῶς . . τηλικοῦτον ἐν . . κατα πε . . ἔρ-
γον οἶσθα βασιλεῦ. τοῦτο δὲ τὸ ἔργον . . ἀλλότριον τῆς
Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς. τοῦ δὲ . . ἐπινεύοντος πρόσωπον, διὰ
γὰρ ἁπλότητα πολλὴν συμπαθήσας πρὸς τὰ λεγόμενα . . τα
τῶν εὐνούχων εἶπεν, ὅτι προσῆκόν ἐστιν ἐπινεύειν . . . . τοῦ
δὲ βασιλέως τοῦτο εἰπόντος, ὡς αἰτεῖν ἀνάγκη δωρεάν, ὁ
Cod.64 Φράβιθος ἔφησεν ἐπιτραπῆναι κατὰ τὸν πάτριον νόμον ἱε-
ρατεύειν θεόν. ὁ δὲ βασιλεὺς δι' ὑπεροχὴν βασιλικῆς ἀρε-
τῆς καὶ τὴν ὑπατείαν ἐπέτρεψεν· ὁ δ' ἐδέξατο.

R. 290 ξϛ'. Ὅτι Φαμέας ὁ Μίλκων ἐπικαλούμενος, μυρία πα-
ρέχων κακὰ Ῥωμαίοις, εἶτα Σκιπίωνος στρατηγοῦντος οὐ
δυνάμενος, τὴν δὲ αἰτίαν ἐρωτώμενος ἐξειπεῖν, τὰ μὲν πρό-
βατα εἶναι ταὐτά, τὸν δὲ ποιμένα σφοδρότερον καὶ τοῦ Ἄρ-
γου πολυωπέστερον.

ξζ'. Ἱέραξ ἦν, ὄνομα δὲ τοῦτο ἀνθρώπου κύριον, ὃν
εἶδεν ὁ συγγραφεὺς καὶ διελέχθη πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν ψυ-
R. 291 χήν τε ἀνεμάξατο διὰ τὸν λόγον. καὶ συνελόντι γε εἰπεῖν
Ἀλεξανδρεύς, καὶ κορακώδης μὲν κατὰ τὸ ἄπληστον ἐς τρο-
φήν, προσῆν δὲ αὐτῷ καὶ τρυφή, πρὸς δὲ ἡδονὰς ἀλε-
κτρυώδης, καὶ οἷός τις ἂν Ἀλεξανδρεὺς ἀσελγέστατος γένοι-
το, καὶ εἴ γέ τι Ἀλεξανδρέως ἀσελγέστερον. ἀλλ' ὅμως ὁ

3. βου] βούλεται N. 4. δυν] δυνατὸν N. 5. ἔργον οὐκ ἔστιν ἀλλ. N. 14. Pro οὐ N. οὐδὲν 15. ἐξεῖπεν N. 20. τῶν λόγων coni. B. 23. ἀσελγέστερος ed.

tam moris sui simplicitatem dictis commotus fuerat . . ait aequum esse annuere . . quumque imperator diceret, oportere, ut Fravitta remunerationem peteret, hic ait, postulare se, ut patrio ritu Deum colere sibi liceret. Imperator autem propter eximiam, quae in illo erat, virtutem consulatum quoque contulit, quem ipse recepit.

66. Phameas cognomento Imilco, qui innumeris damnis Romanos adfecerat, deinde, Scipione exercitibus praeposito, quum nihil iam posset, causamque rei rogaretur, ait: „Oves quidem eaedem sunt, sed pastor multo vigilantior atque Argo oculatior.“

67. Huic homini nomen proprium erat Hierax; quem quidem historicus de facie novit atque allocutus est, animumque eius serendis sermonibus exploravit. Ut breviter dicam, Alexandrinus erat et corvi quidem naturam ingluvie imitabatur: sed neque libidinibus carebat, ad quas galli ritu alacer erat, prorsusque incontinens instar hominis Alexandrini: immo et si quid Alexandrino incontinen-

*συγγραφεὺς αἰδεσθῆναι τὴν τοσαύτην ἀναίδειαν καὶ ἰταμότη-
τα συμπείσας ἐφ' οἷς ἦν λόγοις ᾤχετο ἀπιὼν, τεθηπότων τῶν
παρόντων, ὅτι ἄνθρωπος ἐξ Ἀλεξανδρείας γλῶσσάν τε ἐπέσχε
καὶ φλυαρίαν ἐπέστησε καὶ τὸ πρόσωπον κατέκοψεν ἐρυθήματι.*

*ξη'. Ὁ δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἐπιστρέψας τὸν λόγον,
„ἀλλὰ σύ γε" εἶπε „πάντων εἶ τῶν κακῶν αἴτιος, τούς τε
βασιλέας διατέμνων ἐκ τῆς σφῶν αὐτῶν κολλήσεως, καὶ τὸ
θεοπρεπέστατον ἔργον καὶ οὐρανόμηκες ὑπορύττων καὶ κα-
τασείων ταῖς σαῖς μηχαναῖς ἐς διάλυσιν καὶ φθοράν. ἔστι
δὲ πανόλβιόν τι χρῆμα καὶ τεῖχος ἄῤῥηκτον καὶ ἀδαμάντι-
νον τοὺς βασιλέας ἐν δύω σώμασι μίαν βασιλείαν ἔχοντας
φαίνεσθαι." καὶ οἱ παρόντες, τούτων λεγομένων, τὰς μὲν κε-
φαλὰς ἀπέσειον ἡσυχῇ καὶ δεδοικότες· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς
ἄριστα λέγεσθαι· τὸν δὲ Ἰωάννην τρέμοντες καὶ πρὸς τὰ
σφέτερα κέρδη κεχηνότες, (ἡ γὰρ ἀκολασία καὶ τοῖς πονηροῖς,
ἥπερ εἴρηται, τιμὴν ἐχαρίζετο,) τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀμελή-* R. 292
*σαντες, καὶ προστησάμενοι σφῶν αὐτῶν τὸν Ἰωάννην, τε-
χνικὸν δή τινα ἱερακοτρόφον, τὸν Φράβιθον ἀφείλοντο τῆς
ψυχῆς.*

ξθ'. Παμφυλία γοῦν ὑπὸ τῶν Ἰσαυρικῶν πολέμων A. C. 404
πορθουμένη χρυσὸν ἐνόμισε τὰς Ἰσαυρικὰς συμφοράς· καὶ Ind. 2 Arcad. 10
*καθάπερ ἐν ταῖς διοσημείαις ἀστραπῆς κεραυνὸς φοβερώτε-
ρος, (ἡ μὲν γὰρ ἐφόβησε μόνον, ὁ δὲ διέφθειρεν,) οὕτω καὶ*

2. *λόγοις* B., *λόγος* ed. 4. *κατέκρυψεν* N. 9. *φθοράν* B., *φοράν* ed.

tius est. Sed tamen historicus tam impudentem tamque effrontem hominem pudorem edocuit, atque ad rem propositam devenit; mirantibus iis, qui aderant, quod homo Alexandrinus linguam cohiberet, nugas omitteret, et facie ruborem traheret.

68. Is autem, conversa ad Ioannem oratione, „Tu vero, inquit, malorum omnium causa es, qui concordiam regum dissocias, remque omnium praestantissimam atque coelestem artificiis tuis perturbatam pessum das. Quippe summa felicitas atque adamantina insuperabilisque firmitas est, cum duo reges unum regnum possidere videntur." Tum qui huic orationi aderant, capitibus taciti pavidique nutabant; visus enim erat rectissime dicere. Verumtamen dum a Ioanne sibi timent, et suum quisque lucrum meditatur, (namque impurus ille improbis quoque hominibus honores, uti dictum est, largiebatur,) communi omissa salute, Ioannem sibi praefecerunt, callidum scilicet Hieracis alumnum, Fravittamque vita spoliarunt.

69. Pamphylia Isauricis bellis vastata, nihilominus beatam se iudicabat, si his tantum afficeretur. Iam sicuti in procellis fulgure fulmen formidabilius est; illud enim territat, hoc interimit; sic etiam Isauros ceteroquin auditu visuque tremendos, veris tamen instar

A.C. 404 τοὺς Ἰσαυροὺς φρικωδεστάτους ὄντας ἀκοῦσαί τε καὶ ἰδεῖν
Ind. 2 Arcad. 10 ἄνθος ἀπέδειξε καὶ τρυφερώτατόν τι καὶ χλοερὸν ἔαρ ὁ βέλ-
Cod. 77 τιστος ἐξ Ἀλεξανδρείας Ἱέραξ, οὕτω πάντα διερευνησά-
μενος καὶ συναρπάσας ἀθρόως ἐπὶ τῷ Φραβίθου φόνῳ. —
καὶ παραλαβὼν ὑπὸ μάλης ἐπειρᾶτο διαφεύγειν κατὰ ῥύ-
μην καὶ φοράν. ἀλλ' οὐκ εἶχεν ἀλαοσκοπίην ὁ Λύκιος Ἑ-
ρεννιανὸς βικάριος ὤν· ἀετὸς δὲ γενόμενος αὐτὸν συνήρ-
πασε τὸν Ἱέρακα, καὶ μόλις ἀφῆκεν, εἰ μὴ τετρακισχιλίους
ἐκεῖνος αὐτῷ χρυσοῦς ἀπέτισεν.

A.C. 414 ο'. Ὅτι ἐπὶ Πουλχερίας τῆς βασιλίσσης ἐξέκειτο δημοσίᾳ
Ind. 12 πιπρασκόμενα τὰ ἔθνη τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι τὰς ἀρχάς·
Theod. i. 7 πᾶσι δὲ ἐπιπράσκοντο μεγάλα τε καὶ μικρὰ φανερῶς ἐπὶ δη-
μοσίων τραπεζῶν, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἐπ' ἀγορᾶς ὠνίων. ὁ
βουλόμενος Ἑλλήσποντον ἀδικεῖν εἶχεν Ἑλλήσποντον πριάμε-
νος, καὶ ἄλλος Μακεδονίαν, Κυρήνην, καὶ ὅπως ἕκαστος ἐνό-
σει πρὸς τὸ ἄδικον ἢ ἐχθροὺς ἔχων. ἐξῆν δὲ καὶ καθ' ἕκαστον
ἔθνος τὴν μοχθηρίαν ὠνεῖσθαι ἑαυτοῦ πρὸς τὸ βλάπτειν
R. 293 τοὺς ὑπηκόους, καὶ πολλὰ συλλαμβάνειν ἔθνη· τοῦτο γὰρ
ὁ βικάριος ἐδύνατο καὶ ἡ ἀνθύπατος ἀρχή. καὶ δέος ἦν
οὐδὲν τῶν ἀθλίων γραμμάτων τοῖς νόμοις ἐντεθνηκότων, ὡς
δεῖ τὸν ἐπὶ χρήμασι δικάζοντα κολάζεσθαι· ἀλλ' οἱ μὲν νό-
μοι κατὰ τὸν Σκύθην Ἀνάχαρσιν οὐκ ἀραχνίων ἦσαν ἀσθε-

1. φρικωδεστάτους B., φρικωδεστέρους ed. 5. ὑπὸ μάλης N., ὑπομολῆς ed. κατὰ] μετὰ ed. 6. ἀλαοσκοπίην B., ἄλλο σκοπεῖν ed. 7. γινόμενος ed. 18. ἐπηκόους ed.

herbidi floridique ac voluptarii praeclarus hic demonstravit Hierax, dum cuncta rimatur temereque diripit post Fravittae caedem. Ille clam fugam rapidam et tumultariam molitus est: verum Herennianus vicarius, quem non fefellerat, naturam aquilae induens corripuit Hieracem; vixque demum dimisit, quatuor acceptis ab illo aureorum millibus.

70. Pulcheria regnante, prostabant publice venum gentes iis, qui praefecturas coëmere volebant: et sive hae magnae sive modicae essent, palam in publicis mensis, ceu venales in foro merces, distrahebantur. Igitur qui Hellespontum diripere avebat, Hellespontum emptam ferebat, alius vero Macedoniam, alius Cyrenem, prout quisque peculandi morbo laborabat, aut inimicos ulciscendi. Licebat autem his improbis vel singularum gentium praefecturas nocendi causa coëmere, vel etiam cumulate plurium: illatenus enim patebat vicarii vel proconsulis iurisdictio. Nullus autem metus erat decretorum tristium iampridem cum legibus mortuorum, quod poenae videlicet is, qui ius venale habet, obnoxius sit. Etenim leges non modo, prout Scytha Anacharsis ait, araneosa tela infirmiores erant ac subtiliores, verum prorsus

νέστεροι καὶ λεπτότεροι μόνον, ἀλλὰ καὶ κονιορτοῦ παντὸς πρὸς τὸ ῥεῖν εὐκόλως καὶ διανεμοῦσθαι παραφερόμενοι. ὁ δὲ τὸ ἔθνος ἢ τὰ ἔθνη παραλαβὼν, δύω τινὰς ἢ τρεῖς στρατιώτας συνεφελκόμενος κατὰ τὴν πλαγίαν εἰσιόντας θύραν, μὴ βουλόμενος μανθάνειν, ὅτι σιωπώντων κηρύκων, εἰ δὴ κήρυγμα σιωπώμενον γίγνεται, πρὸς πάντας περιήγγελλεν, ὥς δή φησιν Ὅμηρος· „κλήδην εἰς ἀγορὴν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον, μηδὲ βοᾶν, αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο·" καὶ ὁ ἄρχων διὰ τῶν ἀφθόγγων τούτων κηρύκων πρὸς τὸ οὖς ἑκάστῳ περιήγγελλεν, ὡς πριάμενος εἴη τοὺς ὑπηκόους τόσου καὶ τόσου ἀργυρίου, καὶ πᾶσά γε ἀνάγκη τοῦτο καταβάλλειν, ἢ πράγματα ἔχοντας ἐπιτρίβεσθαι θανάτοις καὶ δημεύσεσιν. οἱ μὲν οὖν ἔχοντες καὶ συντελεῖς ἐκ προϋπαρχούσης οὐσίας κατετίθεσαν οἰμώζοντες τὸ ἀργύριον· οἱ δὲ ἀποροῦντες δημοσίᾳ κατεδαπανῶντο ταῖς μάστιξι τὰ σώματα· πρόφασις δὲ ἦν ἑτέρα τις. εὑρέθη γὰρ γένος ἀνθρώπων δι' ἀπορίαν καὶ ἀπόνοιαν ὀξυθάνατον καὶ φιλοκίνδυνον οἳ τὰς ὕβρεις οὐκ ἐνεγκόντες ἐπὶ κατηγορίᾳ τῆς λῃστείας Cod. 78 ὥρμησαν ἐπὶ τὸν τῆς αὐλῆς ἔπαρχον. κἀκεῖνος ἂν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα διεσχηματισμένος πάλαι καὶ αὐτὸς ἕτερα τοιαῦτα R. 294 πάσχων τόν τε κατηγορηθέντα συνήρπασε, καὶ τοὺς κατηγο-

1. κονιορτοῦ N., κόνιος τοῦ ed. 2. παραφοράμενοι ed. 5 λανθάνειν ὅτι ... διὰ σ. coni. B. δὲ pro δὴ ed. 6. πάντα περιήγγελλον ed. 10. ἑκάστων ed. 12. ἔχοντας ἐπιτρίβεσθαι N., ἔχοντες ἐπιτρέπεσθαι ed. 20. πάλιν ed.

pulveris instar huc illuc facili iactu circumagebantur ac diffluebant. Qui vero unam gentem pluresve emerat, binis vel ternis stipatus satellitibus, qui ad se per posticum ventitarent, ne forte lateret, per tacitos praecones (si tamen praeconium tacitum fieri potest,) omnes certiores fecit, more Homerico nominatim ad forum viros singulos advocabat sine strepitu, ipse vero in primis fungebatur munere. Itaque magistratus his taciturnis praeconibus utens in cuiusque aurem insusurrabat, se singulos subditos hoc et illo argenti pondere venales habere. Prorsus autem necesse erat, vel imperatam pecuniam pendere, vel calumniis implicitos supplicia perpeti et proscriptiones. Qui ergo nummati erant, ii pro facultatibus quisque suis cum gemitu pecuniam solvebant: tenuiores autem plagis publice impositis abibant. Iam et alia ratio simulationum erat. Extitit enim aliquando genus hominum, qui ob egestatem ac stultitiam suam impendentem necem ac pericula temnerent. Hi nimirum iniuriarum impatientes crimen peculatus apud aulae praefectum detulerunt. Hic autem rem serio agere simulans (quippe et ipse olim in simili fortuna versatus erat,) eum, qui accusabatur, reum agebat, et accusatoris fiduciam commendabat.

ῥήσαντας ὡς παῤῥησίαν ἔχοντας ἐπῄνεσεν . . . τοιαῦτα γένοιτο· καὶ πρὸς τὸν ἀγῶνα τῆς κρίσεως ἐλθούσης, ἔφραζεν ἂν διὰ τοῦ πιστοτάτου τῶν εὐνούχων· „ἄπιτε, ὦ βέλτιστοι, πάνυ θαυμάζοντες ὅτι μετὰ τῶν κεφαλῶν ἄπιτε· κατηγορεῖν γὰρ ἀρχομένους οὐκ ἔξεστιν.“ οἱ μὲν ἀπῄεσαν ψηλαφῶντες τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις καὶ ἀγαπῶντες, ὅτι ἔχουσι συνηρμοσμένας· ὁ δὲ νικήσας τὴν Καδμείαν μακρῷ πλέον ἦν ἀθλιώτατος, καὶ τὴν ἀρχὴν πριάμενος ὅλης τῆς ὑπαρχούσης οὐσίας, καὶ τὸ κέρδος τῆς ἀρχῆς προσκαταβαλὼν ταῖς τοσαύταις ἐνέδραις καὶ λόχοις. πᾶσαι γοῦν οἰκίαι πρὸς τοῦτον ἐκενοῦντο ἂν τὸν δόλον· καὶ ῥᾷστα ἦν ὁρᾶν τοὺς ἄρξαντας δεδημευμένους, ὥσπερ που καὶ ὁ κωμικός φησιν· „ἄρξαντος ἀνδρὸς δημόσια τὰ χρήματα.“ ὁ δὲ ἀγνοῶν τίς κωμικὸς, οὐδὲ ἀναγινώσκειν ἄξιων τὴν γραφήν. οὕτω γοῦν καὶ ὁ Ἑρεννιανὸς τότε τὸν Ἱέρακα τὰ πλείονα μὲν ὑφελέσθαι, πλείονα δὲ καταβαλεῖν συλλαβὼν ἀπέδειξε δικαίας ἀποτίνοντα τιμωρίας τοῦ κατὰ Φράβιθον φόνου. ὁ δὲ Ἱέραξ καλούμενος ὑπὸ τοῦ πλείονα καταθέντος ὥσπερ ἀετοῦ συνειλημμένος ἀηδὼν ἦν Ἡσιόδειος οὐ δυναμένη πρὸς κρείττονα ἀντιφερίζειν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἀε-
R. 295 τὸς οὐδὲν διέφερεν ἀηδόνος, πλὴν ὅσα καὶ εἰς τὸν τοῦ μύθου κολοιὸν ἐτέλει, τῶν ἰδίων πτερῶν ὥσπερ ἀλλοτρίων ἐστερημένος.

12. δεδημευμένους B., δεδηκεισμένους cod., δεδεκασμένους M. 15. ἄξιος vel ἀξιῶ αὐτὸν N. 16. τὰ πλείονα] τῷ πολλὰ coni. B. 17. ἀποτείνοντα ed.

Verumtamen ubi iudicii disceptatio aderat, per fidelissimum sibi eunuchum nuntiandum illis curabat: „Abite, viri optimi, lucroque apponite, quod salvo capite abitis, namque magistratibus diem dicere nequaquam licet.“ Tum illi discedebant, his auditis, capita sua contrectantes, et plane contenti, quod ea cervicibus adhuc haererent. Qui autem Cadmeam victoriam retulerat, multo iam infelicior erat, tum quia praefecturam olim omni suo patrimonio redemerat, tum quia nuper praefecturae lucra his insidiis et criminationibus propulsandis insumserat. Atque huiusmodi fraudibus domus omnes facultatibus vacuabantur: passimque videre erat magistratuum bona publicata: veluti ait comicus: „Viri publicum munus gerentis publica est pecunia.“ Qui autem nescit, quisnam comicus, is indignus est qui haec legat. Sic igitur Herennianus Hieracem, qui plurima item impenderat, comprehensum coegit poenas luere necis, quam Fravittae intulerat. Hic autem nomine Hierax ab eo, qui plura impenderat, tamquam ab aquila correptus, luscinia evasit Hesiodea, quae potiori par esse non potuit. Tum et ipsa demum aquila nihil distulit a luscinia, nisi quod ad extremum, ut est in fabula, in corvum desiit, cui plumae tamquam aliena res ereptae fuerunt.

οα'. Ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς βασιλίδος οὐκ ἦν τινα παρὰ τὴν Κωνσταντίνου πόλιν μὴ τοῦτο ἀκοῦσαι· „τί δὲ σὺ, πάντων ἀνδρῶν θαυμασιώτερε, [πόλε]ων οὐκ ἄρχεις καὶ ἐθνῶν;" καὶ ὁ λόγος ἦν τοῦ κατὰ μῦθον ἰοῦ τῶν διψάδων δυνατώτερος.

οβ'. Ὁ δὲ Στελίχων οὐκ ἐφόνευσε τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ζῆν αἰσχρῶς ἠνάγκαζε, πάντα ἀφαιρούμενος, καὶ πρὸς τὸ βαρύτατον, ὥς φησι Μένανδρος, τὴν πενίαν θηρίον καὶ . . . λέγων καὶ συστέλλων·

ογ'. Ὅτι ὑπ . . . ως διὰ φιλαρχίαν ᾕρουντο . . . ἅπαντες· οἱ δὲ ἔχοντες ζῆν μᾶλλον ἢ τοὺς . . . δεῖν πυρὶ καὶ φόνῳ καὶ σιδήρῳ πάντα δαπανήσασθαι . . . τῆς . . . χῆς ἐν τῷ διαφαίνεσθαι ὅτι μόνος Στελίχων ὑπὲρ ἀνθρωπίνην ἐν . . .

* * *

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

1. *Fragmenta, quae sub Eunapii nomine leguntur.*

α'. Καρῖνος, Κάρου τοῦ βασιλέως υἱὸς, γενόμενος ἐν R. 307
ἐξουσίᾳ καὶ βουλήσεως κύριος, ἀνέδραμε τηλικοῦτον κακὸν ἐς

8. φησι Μένανδρος B., φαμὲν ἀνδρὸς ed.

71. Eadem regina imperante, nemo Constantinopoli non hos sermones audiebat: „Tu vero, vir praeclarissime, cur non urbibus populisque imperas?" Atque hic sermo veneno illo, quod est in fabulis, serpentium dipsadum efficacior erat.

72. Stelicho homines non interemit, sed turpiter vivere coegit, ereptis bonis omnibus, eosque ad egestatem, molestissimam beluam, ut ait Menander, damnavit.

* * *

EUNAPII HISTORIAE

FRAGMENTA E SUIDA.

1. Carinus, Cari regis filius, adeptus potestatem arbitratu suo quidvis agendi, maximum malum ad tyrannidem exercendam cre-

τυραννίδα, ὥστε ἀπέδειξε χρυσὸν τὴν τραγῳδουμένην τυραννίδα· οὕτω καὶ τοὔνομα τοῖς ἔργοις μακρῷ παρῆλθε· παίδων μὲν γὰρ εὖ γεγονότων ὕβρεις, διὰ τὸ σύνηθες, οὐδὲ ὕβρεις ἐνομίσθησαν, ἀλλ᾽ ἦν ἐγκύκλιον αὐτῷ καὶ πρόχειρον τὸ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτάνειν· ὁ δὲ ἐγκλήματά τε ἀνέπλαττε καὶ ἐδίκαζε τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ τῶν δικαζομένων οὐδεὶς ἐσώζετο· ὅπου γε πολλῆς οὔσης καὶ ἀδιηγήτου τῆς φθορᾶς παρηναλίσκοντό τινες τῶν εὐδαιμόνων, ὥσπερ ἐν κοινοῖς δείπνοις ἀλεκτορίδες, ἐς τὴν Καρίνου τρυφήν· μεμνῆσθαι δὲ τῶν κατακοπτομένων ἔφασκε, τῶν μὲν ὅτι οὐκ ἐπήνεσαν αὐτοῦ τὸ κάλλος, τῶν δὲ ὅτι λέγοντα, ὅτε ἦν μειράκιον, οὐκ ἐθαύμασαν, ὡς ἐβούλετο· ἀπώλλυντο δέ τινες καὶ γελάσαντες ἐναντίον αὐτοῦ ποτε, καὶ πάντα ἦν αὐτοῦ βαρύτερα διοσημείας, καὶ ἐλύττα ἐν μέσοις τοῖς ὑπηκόοις. *Voc.* Καρῖνος *conf. cum* διοσημεία, ἐγκύκλιον, μακρῷ, ὕβρις φυτεύει τύραννον.

R. 308 β'. Ὁ δὲ τοξότης ἠφίει βέλος, εὔστοχος ὢν τοσούτους κατακαίνειν, ὅσα ἠφίει βέλη. *Voc.* κατακαίνειν.

γ'. Καρικὸν θῦμα. *Voc.* καρικόν.

δ'. Μάξιμός τε καὶ Πρίσκος λόγου μὲν μετειχέτην, τῆς δὲ τῶν κοινῶν καὶ ὑπαίθρων πείρας πραγμάτων ἐλάχιστον. *Voc.* ὑπαίθριον.

vit. Sic et ipsum nomen factis longe superavit. Nam pueris quidem nobilibus iniuriae per contumeliam illatae, propter consuetudinem, ne iniuriae quidem existimabantur, sed huiusmodi peccata erant ipsi familiaria et quotidiana. Idem etiam crimina comminiscebatur, et ius dicebat illis, quibus iniuria fiebat, et nullus eorum, qui in iudicio litigabant, incolumis evadebat. Cum enim multae et ineffabiles caedes fierent, quidam e beatis obiter consumebantur, ut in communibus epulis gallinae, in Carini delicias. Dicebat autem, se meminisse eorum, qui suo iussu concidebantur, quorum alios quidem ideo caesos dicebat, quod suam formam non laudassent, alios autem, quod se dicentem, dum adhuc esset adolescens, non admirati fuissent, ut voluisset; peribant etiam nonnulli, quod coram ipso risissent. Denique omnia eius facta prodigiis et ostentis erant graviora, et in mediis populis, eius imperio subiectis rabie grassabatur.

2. Sagittarius autem sagittam emisit, quum esset iaculandi peritus, adeo ut tot homines interficeret, quot sagittas emitteret.

3. Carica victima.

4. Maximus et Priscus eruditionis quidem erant participes, sed rei publicae gerendae et rerum subdialium minimam habebant notitiam.

ε'. Τότε δὲ ἴλη τῶν καταφράκτων ἱππέων ὑπὲρ τοὺς υ' ἐς τοὺς ὀπισθοφύλακας κατεῤῥάγη. Voc. ἴλη.

ς'. Οἱ δὲ τῶν Πάρθων οἰσυΐνας ἀσπίδας ἔχοντες καὶ κράνη οἰσύϊνα πλοκήν τινα πάτριον πεπλεγμένα. Voc. οἰσυΐνας.

ζ'. Οὗτος (Αἰλιανὸς) ἐπὶ Οὐάλεντος ἐστρατήγησεν· ἦν δὲ ἐκ Συέδρων· ἐλεύθερος δὲ ὢν ἄγαν καὶ ἀνεστηκὼς ἐκ παιδὸς τὴν ψυχὴν γενόμενος, ἀφθόνως ἐχορηγήθη τὰ παρὰ τοῦ σώματος· τὰ γὰρ ὄργανα συνεπεπήγει καὶ ἐνέτρεχε τοῖς τῆς ψυχῆς κινήμασιν, ὥσθ' ἅμα τι πρᾶξαι ἐδέδοκτο καὶ ἐπέπρακτο· καὶ παιδείας οὔτε ἐντὸς ἦν οὔτε ἄμοιρος, ἀλλ' ἦν ἀγροικότερος, ὅσον θυμοειδέστερος, καὶ τὸ θηριῶδες τοῦ θυμοῦ καὶ ἄγριον οὐκ ἐξημέρωτο καὶ κατείργαστο ὑπὸ τοῦ λόγου. Voc. Αἰλιανὸς conf. cum ἀνεστηκώς.

η'. Ὁ δὲ Προκόπιος τοὺς χαριεστέρους ἀναλαβὼν, ἐπὶ τὸν βασιλέα Οὐάλεντα διὰ Φρυγίας συνηπείγετο. Voc. χαριεστέρους.

θ'. Μικροῦ τὰ πράγματα μετακινήσαντος Ὁρμίσδου τοῦ Πέρσου. Voc. μικροῦ.

ι'. Ὁ δὴ βασιλεὺς τούτους δεξάμενος, κτήματά τε αὐτοῖς καὶ χώραν ἀπένειμε καὶ προβόλους τε ὑπελάμβανε γεν-

17. *συνηπείγετο* Boiss., *συνήπτετο* Suid.

5. Tunc autem equitum cataphractorum i. e. armis undique munitorum, quae quadringentorum numerum superabat, in agminis novissimi custodes impressionem fecit.

6. Parthi vero clypeos vimineos habebant, et galeas vimineas plicatione quadam patria plicatas.

7. Hic (Aelianus) sub Valente fuit copiarum dux. Fuit autem oriundus Syedris, nimium liber, et a puero fuit animo erecto, et abunde res ad corporis vires necessarias a natura suppeditatas habuit. Nam corporis instrumenta compacta habuit, et cum ipsis animi motionibus concurrebat, ut simul atque aliquid peragendum constitueret, confestim perageret. Doctrinam vero neque tenuit, neque plane eius expers fuit; sed fuit aeque rusticus atque iracundus, nec iracundiam domare didicerat, nec agrestes mores ab ipsa ratione mansuefactos atque subactos habebat.

8. Procopius autem, assumtis illis, qui gratiosiores erant, ad Imperatorem Valentem per Phrygiam ivit, ut cum eo colloqueretur.

9. Cum Hormisdes Persa res propemodum labefactasset.

10. Rex autem cum hos excepisset, ipsis et possessiones et agrum distribuit, et existimabat, se propugnatores generosos et

ναίους καὶ ἀδαμαντίνους ἔχειν πρὸς τὰς ἐκείνῃ τῶν Οὔννων ἐμβολάς. *Voc.* πρόβολος.

ια΄. Πολὺ διεστῶτας ἀλλήλων χωρεῖν ἐκέλευεν, ὅπως μὴ δουποίῃ τὰ ὅπλα, μήτε τῷ παραστάτῃ θλιβόμενα, μήτε τῷ φέροντι διὰ τὸν συνωθισμὸν περικτυπούμενα. *Voc.* παραστάται.

ιβ΄. Ὁ δὲ φέρων γράμματα ἐν χαλκῷ στέατι παραπεπλασμένα, καθεὶς ἐν πήρᾳ, ἐπιθείς τε καὶ ἄλλους ἄρτους ὁμοίως, ὡς μή τινα γνῶναι τὸ ἀπόῤῥητον. *Voc.* στέατα.

ιγ΄. Ὥστε ὁ σιρομάστης μᾶλλον εὐδοκίμει τοῦ δόρατος. *Voc.* σιρομάστης.

ιδ΄. Τοσαύτη τις ἦν πρὸς τὸ ἀσελγέστερον ῥύμη τε καὶ φορὰ, ὥστε οἱ ἄρχοντες τῶν πολεμίων ἦσαν πολεμιώτεροι. *Voc.* ῥύμη.

ιε΄. Οὕτως ἀμείλικτοι ἦσαν ἄμφω κατὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ ἔργον ἐχώρει περιφανέστερον. *Voc.* ἀμείλικτον.

ις΄. Ὁ μὲν γὰρ Ῥουφῖνος, ἀνήρ τε ὢν ἢ δοκῶν, καὶ ἐν ἀξιώμασι γεγονὼς, καὶ ποικίλαις ὁμιλήσας τύχαις, οὐ παρὰ λόγον, οὐδὲ τοῦ πρέποντος ἐκτὸς ἐδόκει κατεξανίστασθαι τῆς νεωτεριζούσης ἅπαντα τύχης· ὁ δὲ θαλαμηπόλος εὐνοῦχος, παραλαβὼν τὸ ἐκείνου κράτος, ἐς τοσόνδε κατέσεισεν ἅπαντα

adamantinos habere adversus Hunnorum irruptiones illic fieri solitas.

11. Iussit eos alios ab aliis magno distantes intervallo decedere, ne arma strepitum ederent, dum vel ab astite attererentur, vel ab illo, qui ea gestabat, collisa resonarent propter militum stipatorum compressionem.

12. Ille vero ferens litteras in aeneo vasculo, farina, pinguedine oblitas, in peram coniecit et alios panes pariter tectos imposuit, ne quis illud arcanum cognosceret.

13. Quare siromastes celebrior erat, quam hasta.

14. Tantus autem erat impetus et vehementia, qua ad lasciviam et luxuriem ferebantur, ut magistratus essent magis infesti, quam ipsi hostes.

15. Adeo crudeles erant ambo revera et ideo facinus illud evasit illustrius.

16. Rufinus enim cum vir esset aut saltem esse videretur, honoribus etiam perfunctus et varia fortuna iactatus non praeter rationem nec praeter decorum a Fortuna omnia innovante destitui videbatur. Eunuchus vero cubicularius potestatem illius adeptus omnia adeo concussit et tonitruis terruit, ut non solum esset ipse Rufinus, sed etiam ille fabulis celebris Salmoneus cum ipso collatus parva

καὶ κατεβρόντησεν, ὥστε οὐ μόνον Ῥουφῖνος ἦν αὐτὸς, ἀλλ' ὁ τοῦ μύθου Σαλμωνεὺς μικρόν τι χρῆμα πρὸς αὐτὸν ἦν. ὅς γε ὢν εὐνοῦχος, ἀνὴρ εἶναι κατεβιάζετο· καὶ οἱ μὲν μῦ- R. 309
θοί φασι τὴν Γοργόνα φανεῖσαν ἅμα τε φαίνεσθαι καὶ τοὺς ἰδόντας μεταβάλλειν εἰς λίθον· ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς βίος λῆρόν τινα καὶ περιττὸν καὶ φλήναφον τὸν μῦθον ἀπέδειξε. *Voc.* Εὐτρόπιος.

ιζ'. Ὁ βαρὺς καὶ μυριέλικτος ἐκεῖνος ὄφις, καθάπερ ὑπὸ τῆς Μηδείας ὑποψιθυριζόμενος καὶ τὴν ψυχὴν κεκαρωμένος παρέδωκεν αὐτόν. *Voc.* μυριέλικτος.

ιη'. Καὶ γὰρ οὐκ ἀπεστάτει τῆς τοῦ Λέοντος ἐπωνυμίας· οὕτω γὰρ καὶ τὸ ζῶον ποιεῖν εἴωθεν. *Voc.* ἀπεστάτει et ἠθλοθέτει.

ιθ'. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ λειπόμενα τῶν πραγμάτων διεξανιστάμενος, ἀνωρθοῦτο καὶ διηυχενίζετο πρὸς τὸν λεγόμενον Λέοντα, ὅπως αὐτὸν φονεύσειεν. *Voc.* διηυχενίζετο.

κ'. Καὶ τότε ὁ μέγιστος ἑλλανοδίκης Γαϊνᾶς τὸν Ῥωμαϊκὸν ὄλεθρον ἠθλοθέτει. *Voc.* ἑλλανοδίκαι.

κα'. Γυναικῶν δὲ ὕβρις καὶ τὸ ἀτάσθαλον εἰς παῖδας εὖ γεγονότας συνεκυρώθη καὶ νόμος εἶναι. *Voc.* ἀτάσθαλα.

κβ'. Εἴ τε φιλοχρήματος εἴη καὶ δοῦλος τῶν βαλαντί-

8. Post ὄφις add. ap. Suidam ὁ πολυέλικτος, et 9. βαρυνόμενος post καὶ, quae glossemata delevit Boiss.

quaedam res. Qui cum esset eunuchus, vir esse per vim conabatur. Et fabulae quidem tradunt, Gorgonem simul et conspectam esse, et spectatores in saxa mutasse. Sed nostra vita nugas quasdam et supervacaneam garrulitatem, et inane nugamentum illam fabulam esse demonstravit.

17. Ille gravis et multis voluminibus intortus serpens, multas habens spiras, tanquam a Medea susurris sopitus et animo gravatus, oppressus veterno se dedidit.

18. Etenim a Leonis cognomento non abstinebat; sic enim et hoc animal facere solet.

19. Ille vero ad reliquas res excitatus animum erectum habebat, et cervicem erigebat adversus Leonem, de quo verba fiebant, ut ipsum interficeret.

20. Tunc autem maximus Hellanodices Gainas Romanam perniciem pro praemio victoribus proponebat.

21. Contumelia vero in mulieres, et iniusta facinora in liberos bene natos perpetrata, ut pro lege haberentur, de communi sententia decretum est.

22. (Quaesiverunt,) an pecuniae cupidus et marsupiorum ser-

ων· καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκπυνθανόμενοι, πρὸς ταῦτα διεστρατήγουν τὸν πόλεμον. *Voc.* βαλάντιον.

κγ'. Τοσούτου δὲ οἰδοῦντος καὶ ὑποφυομένου κακοῦ. *Voc.* οἰδοῦσαν.

κδ'. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπ' αὐτὸ τοῦτο βιαζομένων ἄπορον αὐτῆς ἀποδεῖξαι καὶ πλῆθος καὶ θέσιν καὶ βέλη, καὶ μηχανὰς καὶ μεγέθη ποταμῶν, πρὸς τὸ μὴ ἡττᾶσθαι σφῶν καὶ ὁμολογεῖν εἶναι χείροσιν. *Voc.* θέσεις.

κε'. Οὗτοι μὲν ὧδε μένοντες ὑπεμόσχευον τὸν πόλεμον. *Voc.* μοσχεύων.

κς'. Ἐς τόξου ῥῦμα περιέπλεον τοῖς Ῥωμαίοις οἱ βάρβαροι, πόλλ' ἅμα βέλη ἀφιέντες· — πέτρα δέ τις ἀπεσπασμένη ἐς τόξου ῥῦμα. *Voc.* ῥῦμα.

κζ'. Τῶν αὐτῶν ἐτῶν γυναῖκα τινα στείλας ἐσθῆτι λευκῇ καὶ στέμμασιν, ὡς δὴ μελεδωνὸν οὖσαν τῆς Συρίας οὕτω δὴ καλουμένης θεοῦ. *Voc.* μελεδωνός.

κη'. Καὶ οἱ μὲν αὐτοὺς διέφθειρον σχοινίοις ἀποτραχηλίζοντες. *Voc.* ἀποτραχηλίζοντες.

κθ'. Καίτοι παρακινηθεὶς τοῦ προσήκοντος. *Voc.* παρακινοῦντα.

λ'. Καὶ τἄλλα πάθη κατὰ τὴν ἐκμελῆ λύραν ἐθεραπεύετο. *Voc.* ἐκμελές.

λα'. Πρὸς τὸ ἀφανὲς καὶ ἀόριστον τῆς χώρας ἐκπεσόν-

vus esset. Quum autem haec accurate quaesivissent, secundum haec bellum administrabant.

23. Tanto autem malo intumescente et succrescente.

24. Quum autem Romani ob hoc ipsum vehementer conarentur demonstrare ipsius urbis et inopem esse multitudinem, et inaccessum esse illius loci situm et incolis esse multa tela et machinas bellicas, et magnitudinem fluviorum esse transitu difficilem, ne ab illis vincerentur, neve se illis inferiores esse confiterentur.

25. Isti quidem hic serentes, bellum clam serebant.

26. Barbari Romanos ad sagittae iactum navigando circumibant, in eos multa tela simul coniicientes. Rupes vero quaedam ad sagittae iactum erat avulsa.

27. Iisdem moribus praeditam quandam mulierem alba veste et coronis ornatam misit, quasi tunc esset curatrix Syriae, Deae quae tunc ita vocabatur.

28. Et illi quidem ipsos interfecerunt funibus strangulantes.

29. Quanquam per delirium recesserat ab officio.

30. Et caeteros morbos, ut concinna lyra, curabat.

31. In obscuram et interminatam regionis partes erant, ob caedes et praedam erant defessi.

τες, πρὸς τοὺς φόνους καὶ πρὸς τὴν λείαν ἀπαγορευοντες. *Voc.* ἀπαγορεύει.

λβ'. Ζεῦγμα.

λγ'. Οἱ δὲ Οὖννοι πλατὺ καγχάσαντες ᾤχοντο. *Voc.* καγχάζει.

λδ'. Οὔτε ἄλλως τὸ μεγαλοπρεπὲς κατὰ τὴν δίαιταν ἐν ταῖς μάχαις ἐστὶ φιλοκίνδυνον. *Voc.* μεγαλοπρεπής.

λε'. Τὸν πάντα βίον αὐτοῦ συντεκμηράμενος ἐκ τῶν ἐναργῶν περὶ αὐτὸν συμβόλων τε καὶ σημείων. *Voc.* συντεκμηράμενος.

λϛ'. Ὡς κατά τινας διαμέτρους κεραίας κεχιῶσθαι τὴν γλῶτταν ταῖς ἀντιτύποις συμβολαῖς τῶν ἀκίδων. *Voc.* διάμετρος.

λζ'. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ὑπὸ τῆς ἀνδρώδους γυναικὸς ἔργον κατετολμήθη καὶ συνεπράχθη γενναῖον οὕτω καὶ ἀνδρῶδες, ὥστε ἄπιστον εἶναι διενεγκεῖν εἰς τὴν διήγησιν. *Voc.* διενεγκεῖν.

λη'. Καὶ οἱ μὲν παιδιάν τινα ἐκ τῶν πολεμίων ἡγούμενοι, τοσοῦτον ἐδυσχέραινον, ὅσον ἠναγκάζοντο βοᾶν καθ' οὓς ἐμβάλοιεν. *Voc.* παιδιά.

λθ'. Ὁ δὲ τὰ φρονήματα καὶ τοὺς θυμοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀνηρέθιζε, καὶ διαυχενίζεσθαι πρὸς τὸ ἀγέρωχον ταῖς

Ad fr. 32. Omisimus fragmentum prolixum a Suida s. h. v. insertum, quod Dionis Cassii esse perspexit Valesius, eumque secutus Reimarus inter Dioneas reliquias edidit. 14. Pro τῆς coni. B. τινος.

32. Iunctura fluvii.
33. Hunni vero effuso risu ridentes abierunt.
34. Neque frustra magnificentia, qua belli duces utuntur in quotidiana vitae ratione, in praeliis est periculorum amans.
35. Omnem eius vitam per coniecturam assecutus ex evidentibus indiciis et signis in ipso diligenter observatis ductas.
36. Ita ut secundum quosdam diametros antennae linguam adversis spiculorum congressibus decussatam haberent.
37. His temporibus facinus quoddam audacter susceptum fuit a virili muliere et confectum est, adeo generosum et virile, ut incredibile sit, si in narrationem deducatur.
38. Et illi quidem ludum quendam ab hostibus ludi putantes, tantum indignabantur, quantum cogebantur vociferari contra illos, in quos impressionem fecissent.
39. Ille vero militum spiritus et animos irritabat, et ut ere-

μελέταις ἐξεκάλει καὶ φιλοκίνδυνον. Voc. διαυχενίζεσθαι et ἀνηρέθιζε.

μ΄. Ὁ δὲ τὰς δυνάμεις ἤθροισε, καὶ τὸ χρῆμα τῆς διαβάσεως ἐπισπέρχων ἤδη καὶ συμβιαζόμενος, καὶ πλὴν ἀγαθῆς ψυχῆς σῶμα οὐκ ἔχων. Voc. χρῆμα.

μα΄. Ψιλόν. In voc.

μβ΄. Ἀνῆψεν. In voc.

II. Fragmenta, quae sine Eunapii nomine apud Suidam leguntur, a Boissonadio collecta.

R.311 *α΄. Σελευκὶς ὄρνεόν ἐστιν εὔπεπτον καὶ ἀκόρεστον καὶ πανοῦργον καὶ τὰς ἀκρίδας χανδὸν λαφύσσον. In voc.*

β΄. Ἰόβειοι καὶ Ἑρκούλειοι, ὀνόματα τάξεων· τάγματα γάρ τινα δαίμοσιν ἐπώνυμα· Ἰόβις γὰρ παρὰ Ἰταλοῖς ὁ Ζεὺς, Ἑρκούλης δὲ ὁ Ἡρακλῆς. In voc.

γ΄. Ὁ Διοκλετιανὸς λόγον ποιούμενος τῶν πραγμάτων, ᾠήθη δεῖν καὶ δυνάμεσιν ἀρκούσαις ἑκάστην ἐσχατιὰν ὀχυρῶσαι καὶ φρούρια ποιῆσαι. Voc. ἐσχατιά.

δ΄. Χαριέττων μὲν οὖν καὶ πρὸ τούτου φανερός τις ὢν

ctis cervicibus incederent, ad ferociam et ad periculorum subeundorum studium exercitationibus excitabat.

40. Ille vero copias coegit et traiectum iam urgens et milites ad traiiciendum una cum aliis cogens, et praeter bonum animum corpus non habens.

41. Nudum.

42. Suspendit Diis.

---

1. Seleucis avis, quae cibos facile concoquit et insatiabilis et astuta et locustas avide devorans.

2. Iovii et Herculei nomina legionum. Sunt enim quaedam legiones, quae a Diis sunt denominatae. Iovis enim apud Italos est, qui Graece Zeus, et Hercules, qui Heracles vocatur.

3. Diocletianus, rerum ipsarum habens rationem, existimavit, copiis etiam sufficientibus singulas agri Romani extremitates esse muniendas et castella in illis esse facienda.

4. Charietto igitur, cum et ante vir clarus esset et invictus,

καὶ ἀνυπόστατος τῷ τε πλεονάζοντι τοῦ δραστηρίου φοβῶν, ἀνεῖχεν ἀπὸ λῃστείας ἅπαντας. *Voc.* ἀνεῖχε.

ε΄. Ἐπὶ τὸν Ἰουλιανὸν πολλαὶ δίκαι ἐχώρουν, χανδὸν ἐμφορουμένων τῶν ἀνθρώπων τῆς δικαιοσύνης τοῦ κρίνοντος· ἀναβολαί τε οὐκ ἦσαν ἐπ' αὐταῖς, ὅσαι νόμιμον ἐκ τῶν συνήθων γραμμάτων τὸ ἄδικον ἴσχουσιν εἰς βοήθειαν τῶν ἀδικούντων καὶ προειληφότων· ἀλλ' ἢ παραχρῆμα ἔδει τὸ ἶσον ἐλέγχεσθαι κατὰ φύσιν, ἢ τὸ μέλλον καὶ διωθούμενον εἰς τὸν χρόνον ὕποπτον ἦν. βαρὺς μὲν οὖν καὶ λυπηρὸς ἐτύγχανε, καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ τὸ τῶν πονηρῶν † ἔθνος καὶ ἀδικούντων διηγείρετο· οὐ γὰρ ἀδικεῖν ἐξῆν, οὐδὲ λανθάνειν ἀδικοῦσι. βαρύτερον δὲ αὐτὸν ἀπεδείκνυε τοῖς μοχθηροῖς καὶ τὸ εὐπρόσοδον. οἷα γὰρ προϊόντος μὲν πολλάκις διὰ τὰς ἱερομηνίας καὶ θυσίας, ἥμερον δὲ φύσει πρὸς πᾶσαν ἔντευξιν τυγχάνοντος, ἀκώλυτον* τοὺς δεομένους λόγου τυχεῖν. ὁ μὲν οὖν ἐλάχιστον τῆς ὑπὸ τῶν πονηρῶν R. 263
ταύτης βλασφημίας τε καὶ ὀργῆς ᾐσθάνετο καὶ ἐφρόντιζε. *Voc.* Ἰουλιανός.

ϛ΄. Σαλούστιος, ὁ τῆς αὐλῆς ἔπαρχος ἐπὶ Ἰουλιανοῦ, R. 311
ἀνὴρ ἦν διαφερόντως περιττὸς εἰς φιλανθρωπίαν· ᾧ γε τοσοῦτον ἡμερότητος καὶ πρᾳότητος ὑπῆρχεν εἰς ἅπαντας, ὥστε τὸν Μάρκελλον ἐκεῖνον, τὸν, ἡνίκα ἦν Καῖ-

et insigni rerum gerendarum audacia mortales terreret, omnes a latrocinio prohibebat.

5. Ad Iulianum multae causae deferebantur, quod homines affatim illius iudicis aequitate fruerentur. Neque enim dilationibus eiusmodi locus erat, quae lege sancitam e consuetis scriptis haberent iniquitatem, et hominibus iniustis alienaque detinentibus auxiliarentur; sed aut statim aequitas naturae consentanea demonstranda erat, aut mora et procrastinatio suspecta habebatur. Gravis igitur et molestus erat, et ob haec improborum et iniustorum natio exasperabatur. Nec enim iniuriam facere licebat, nec, qui iniuriam fecissent, latere poterant. Molestiorem etiam improbis illum reddebat adeundi facilitas. Cum enim saepe propter festa et sacrificia in publicum prodiret, omnibusque comem et affabilem se praeberet, quilibet eum adloqui poterat. Ille vero improborum maledicta et indignationem minime sentiebat aut curabat.

6. Salustius, aulae praefectus sub Iuliano, vir fuit insigni et eximia humanitate praeditus, qui adeo mansuetus et benignus erga omnes fuit, ut Marcellum illum, qui (quo tempore Caesar ipsum contumeliose tractarat) perterritus erat ob res ante

σαρ, ὑβριστικῶς αὐτῷ χρησάμενον, πάνυ περιδεᾶ ὄντα διὰ τὰ προγεγενημένα, καίτοι τοῦ παιδὸς ἐλεγχθέντος ἐπανίστασθαι διὰ τὴν πρὸς Κωνστάντιον φιλίαν, τῷ νεανίσκῳ τὴν δίκην ἐπέθηκε, τὸν δὲ Μάρκελλον καὶ διαφερόντως ἐτίμησε. In voc.

ζ'. Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς καίπερ τοσούτοις ἐμβεβηκὼς, τῆς τε περὶ λόγους ἥπτετο φιλοτιμίας, καὶ τὸν τῆς Ἀντιοχείας σοφιστὴν, ᾧ Λιβάνιος ὄνομα, διαφερόντως ἐθαύμασεν, τὰ μὲν ἴσως ἐπαινῶν, τὰ δὲ ὅπως λυποίη τὸν μέγαν σοφιστὴν Προαιρέσιον, προτιμῶν ἕτερον· Ἀκάκιος γοῦν τις αὐτῷ τῶν περὶ τὴν ῥητορικὴν δεινῶν, καὶ ὁ ἐκ Φρυγίας Τουσκιανὸς, ἀεὶ πρὸς ταῦτα ἐπεκάλουν καὶ διεμέμφοντο τὰς κρίσεις. Voc. Λιβάνιος.

η'. Ἔστι δὲ καὶ ὁ χρησμὸς ὁ δοθεὶς αὐτῷ, ὅτε περὶ Κτησιφῶντα διῆγε·

Γηγενέων ποτὲ φῦλον ἐνήρατο μητιέτα Ζεὺς
ἔχθιστον μακάρεσσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
Ῥωμαίων βασιλεὺς, Ἰουλιανὸς θεοειδὴς,
μαρνάμενος Περσῶν πόλιας καὶ τείχεα μακρὰ
ἀγχεμάχων διέπερσε πυρὶ, κρατερῷ τε σιδήρῳ.
νωλεμέως δ' ἐδάμασσε πόλεις τε καὶ ἔθνεα πολλά.

gestas, quamvis puer convictus esset seditionis, ob amicitiam, qua Constantium persequebatur, humane exceperit, et illi quidem adolescentulo poenas inflixerit, ipsum vero Marcellum insigni honore affecerit.

7. Iulianus autem Parabates, quamvis tantam negotiorum molem sustineret, tamen et eloquentiae gloriam expetebat, et Antiochenum illum sophistam, cui Libanio nomen, supra modum admirabatur, partim fortasse, quod eum probaret, partim vero, ut magnum illum sophistam Proaeresium dolore afficeret, alterum anteponens. Acacius tamen, vir dicendi valde peritus, et Phryx Tuscianus ob haec semper eum accusabant, et iudicia eius reprehendebant.

8. Exstat et oraculum ipsi datum, quum iuxta Ctesiphontem commoraretur.

Gigantum quondam nationem delevit consiliis pollens Iupiter,
Inimicissimam diis beatis Olympicas domos habitantibus.
Romanorum vero imperator Iulianus Deo similis
Persarum cominus pugnantium urbes et moenia longa
Pugnans vastavit igne validoque ferro;
Adsidueque domuit urbes et gentes multas.

ἀλλὰ καὶ ἑσπερίων ἀνδρῶν Ἀλαμανικὸν οὖδας
ὑσμίναις πυκιναῖσιν ἑλὼν ἀλάπαξεν ἀρούρας. *Voc.* Ἰουλιανός.

θ. Μουσώνιος. ἐπὶ Ἰοβιανοῦ ἦν βασιλέως· πάντα, R. 270 ὅσα ἦν ἄριστα, μικρὰ ἐφαίνοντο πρὸς τὸν ὄγκον Μουσωνίου καὶ τὴν σὺν τῷ δραστηρίῳ τῆς γνώμης βαθύτητα· δι' ἃ κατὰ λόγον εὐδοκιμῶν τήν τε ἁλιτενῆ χώραν τῆς Ἀσίας ἐπῆλθε, καὶ ὁ τὴν ἀνθύπατον ἔχων ἀρχὴν πρὸς τὰς ἐπιδημίας ἐξίστατο, κἀκεῖνος ἅπαντα ἐπιὼν ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τὴν θάλασσαν ἐπλήρωσε τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰσφορῶν· ἐπεκάλει δὲ οὐδεὶς ἄδικον οὐδὲν τοῖς γινομένοις· ἀλλὰ παιδιά τις ἦν ἅπασι τοῖς καταβάλλουσι τὰ εἰσφερόμενα R. 371 Εὐνάπιος γὰρ ὁ ἐκ Φρυγίας ῥήτωρ ἐπεστάτει τοῖς πραττομένοις. *In voc.*

ι'. Σιμωνίδης· οὗτος ἦν ἐπὶ Ἰοβιανοῦ τοῦ βασιλέως R. 311 διὰ φιλοσοφίαν ἐπισημότατος. *In voc.*

ια'. Πατρίκιος· οὗτος ἤκμασεν ἐπὶ Ἰοβιανοῦ βασιλέως· ἦν δὲ ἐκ Λυδίας· ὃς τῆς ἀπὸ τῶν φαινομένων ἢ παρατρεχόντων σημείων τεκμάρσεως ἀκριβὴς ἦν ἐξεταστής. *In voc.*

ιβ'. Ἱλάριος ὁ ἐκ Φρυγίας· ἐπὶ Ἰοβιανοῦ βασιλέως Ῥωμαίων· κατὰ παιδείαν μὲν ἦν ἀνὴρ οὐ γνώριμος, κοινωνεῖν δὲ αὐτῷ θεὸς ἐδόκει τῆς τοῦ μέλλοντος προγνώσεως, ὥστε ἦν μάντις ἄριστος. *In voc.*

Quin etiam occidentalium Alamannorum regione
Proeliis crebris domita, arva illorum vastavit.

9. Quaecunque optima erant, si quis ea cum Musonii gravitate et actuosa ingenii profunditate contulisset, parva videbantur. Propter quae iure meritoque laudatus, maritimam Asiae regionem peragravit, et proconsul ob eius adventum obstupescebat. Cum autem ille omnia regionis illius loca adiisset, intra paucos dies mare tributis Asianis implevit. Nullus vero de rebus illis, quae fiebant, ut iniustis, querebatur: sed illa, quae tributorum causa conferebantur, omnibus, qui ea pendebant, ludus quidam erant. Eunapius enim, Phrygius orator, negotio illi praeerat.

10. Simonides. Hic Imperatoris Ioviani temporibus ob philosophiam erat celeberrimus.

11. Patricius. Hic floruit sub Ioviano Imperatore, fuit autem ex Lydia. Qui ex occurrentium aut apparentium signorum coniectura Censor fuit accuratus.

12. Hilarius Phryx, sub Ioviano Romanorum Imperatore. Fuit autem vir doctrina quidem non celebris: sed Deus ipsi futurorum praescientiam impertiri videbatur. Quare fuit praestantissimus vates.

ιγ'. Οὗτος (Φῆστος) περὶ τοὺς χρόνους Οὐάλεντος εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπέμπεται ἀνθύπατος· τὴν δὲ βασιλικὴν γλῶσσαν ἐπεπίστευτο· πέμπεται δὲ ὅμως, τὸν ποιητικὸν καὶ μυθώδη Ἔχετον, καὶ εἰ δή τις ἄλλος ἐκ Θετταλίας ἢ Σικελίας τοιοῦτος, χρυσὸν ἀποδείξων καὶ πανήγυριν· ἦν δὲ μανία οὐ θύραθεν, ἀλλ' ἔνδοθεν ἐλύσσα καὶ ἐμαίνετο, ἀνὴρ φύσει πονηρὸς, καὶ ἐξουσίαν ἔχων, καὶ τὴν ἐν ταῖς κολάσεσιν ἀγριότητα καταλιπὼν εὐδοκιμοῦσαν ἐν τοῖς βασιλείοις, οὐκ ἔστιν ὅ,τι παρανομίας ἀπέλιπε καὶ ἀσελγείας, ἀλλ' ἐπὶ τοσόνδε πα-
R. 312 ραφορᾶς ἐῤῥύη καὶ φόνων, ὥστε καὶ Μάξιμον ξίφει διέφθειρε, Κοίρανον Αἰγύπτιον ἐπισφάξας αὐτῷ· καὶ ἔτι θερμὸς ὢν καὶ ζέων τῷ λύθρῳ πάντας συναιρεῖ καὶ κατέφλεγε. *Voc.* Φῆστος.

ιδ'. Οὗτος (Σεβαστιανὸς) ἐπὶ Οὐάλεντος ἦν· ἐγένετο δὲ ἐπὶ τούτου ἀνδρῶν πολεμικῶν ζήτησις· εὑρέθη δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ πάσης ἐλπίδος κρείττων, οὐδεμιᾶς ἀρετῆς ἀποδέων· οὐδενὸς γὰρ μὴ ὅτι τῶν καθ' αὑτὸν ἀνθρώπων *, ἀλλὰ καὶ τοῖς παλαιοῖς δίκαιος ἦν παραβάλλεσθαι, καὶ τούτων τοῖς ἄγαν εὐδοκιμοῦσιν εἰς ἅπαντας· ὅς γε φιλοπόλεμος μὲν ὢν, ἥκιστα φιλοκίνδυνος ἦν· οὐ δι' ἑαυτὸν, τῶν ἀρχομένων δὲ ἕνεκεν· χρημάτων δὲ αὐτῷ πλήθους ἔμελεν, ὅσα τὸ σῶμα διὰ τῶν ὅπλων κοσμήσειν ἔμελλε· τροφὴν δὲ

13. Festus. Hic temporibus Valentis in Asiam proconsul emittitur. Regia vero lingua eius fidei commissa fuerat. Sic tamen ablegatur, ut illi poëtico et fabuloso Echeto similis, et si quis alius aut Thessalus aut Siculus talis tyrannus fuit; demonstraturus hoc, omnes tyrannos secum comparatos esse aurum aut ludum. Eius autem insania non erat foris, sed intrinsecus rabie actus furebat et insaniebat, homo natura malus et potestate praeditus. Cum autem suppliciorum immanitatem in Palatio florentem reliquisset, nullum iniquitatis et insolentiae genus praetermisit: sed ad tantam insaniam et caedium crudelitatem est provectus, ut et Maximum gladio interficeret, Coerano Aegyptio super ipsum iugulato. Cum autem adhuc illo caedis cruore caleret et ferveret, omnes una caedebat et cremabat.

14. Sebastianus. Hic tempore Valentis fuit. Sub hoc autem virorum bellicosorum delectus est habitus. Hic autem vir omni spe melior est inventus, nullius virtutis expers. Nullus enim erat non solum illius aetatis hominum, sed ne priscorum quidem et eorum, qui apud omnes valde celebrantur, cum quo non posset iure comparari. Qui, cum bellorum amans esset, minime tamen periculorum amans erat, non propter se, sed propter eos, quibus imperabat. Pecuniae vero copiam curabat, tantum ut corpus armis ornaret. Victu

προῃρεῖτο σκληρὰν καὶ τραχεῖαν, καὶ ὅση καμόντι ἤρκει, καὶ ὁρμωμένῳ πρὸς κάματον οὐκ ἦν κώλυμα· φιλοστρατιώτης δὲ ὢν διαφερόντως, στρατιώταις οὐκ ἐχαρίζετο, ἀλλὰ πᾶσάν τε ἀφῄρει πλεονεξίαν τὴν ἀπὸ τῶν οἰκείων, καὶ τὸ ἁρπακτικὸν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔτρεπεν· ἐκόλαζε δὲ ἰσχυρῶς τοὺς παραβαίνοντας ταῦτα, καὶ τοῖς πειθομένοις εἰς τὸ εἶναι συνηγωνίζετο· ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν, ὑπόδειγμα καὶ χαρακτῆρα παρεῖχεν ἑαυτὸν ἀρετῆς· γεγονὼς δὲ ἐπὶ† μεγάλαις καὶ λαμπραῖς στρατηγίαις, ὥσπερ ὁ Ῥοδίων κολοσσὸς, διὰ μέγεθος καταπληκτικὸς ὢν, οὐκ ἔστιν ἐράσμιος, κἀκεῖνος διὰ τὸ ἀφιλοχρήματον θαυμαστὸς ὢν, οὐκ ἔσχε χάριν· προσκεκρουκὼς δὲ διὰ γνώμης ὀρθότητα τοῖς κατακοιμισταῖς εὐνούχοις τῶν βασιλέων, εὔκολος ὢν διὰ πενίαν καὶ κοῦφος εἰς μετανάστασιν, διεδέχθη τῆς στρατηγίας. *In voc.*

ιε΄. Καὶ Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς ἐκμελὴς ἦν καὶ πάσῃ ῥαθυμίᾳ ἐκκείμενος. *Voc.* ἐκμελές.

ις΄. Τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπέκλυσε κακὰ, ὥστε χρυσὸς ἦν αὐτοῖς καὶ λευκή τις ἡμέρα κρατῆσαι τοὺς βαρβάρους. *Voc.* ἐπέκλυσεν.

ιζ΄. Ἀβρογάστης Φράγγος· ὃς κατὰ ἀλκὴν σώματος καὶ θυμοῦ τραχύτητα φλογοειδὴς ἦν, δευτεραγωνίστης τυγχάνων

21. Praestaret Ἀρβογάστης.

vero volens utebatur duro et aspero et eo, qui ipsi defatigato sufficiebat, et qui ad laborem eunti non erat impedimento. Cum autem insigniter militum amans esset, militibus tamen non gratificabatur, sed omnem pluris habendi cupiditatem a suis auferebat, rapacitatem in hostes convertebat. Illos vero, qui haec violassent, graviter puniebat: obtemperantibus vero pro viribus erat adiumento. Denique, ut ita loquar, se ipsum virtutis exemplum et formam praestabat. In magnis autem et splendidis praeturis versatus, ut Rhodiorum Colossus ob magnitudinem formidabilis est, non autem amabilis, sic et ille propter virtutem ab avaritia prorsus alienam, admirabilis quidem erat, sed nullam habebat gratiam. Cum autem propter mentis rectitudinem offendisset eunuchos, Regum consopitores, ipsi, qui propter paupertatem expeditus et ad locum mutandum facilis erat, imperii successorem habuit.

15. Theodosius Imperator negligens erat et omni socordiae deditus.

16. Tanta et talia mala ad ipsos affluxerant, ut barbaros vicisse ipsis esset aurum et quidam albus dies.

17. Abrogastes Francus fuit, qui robore corporis et animi asperitate flammae similis erat, qui in certaminibus obeundis secundum

Βαύδωνος· ἄλλως τε ἦν καὶ πρὸς σωφροσύνην πεπηγώς τε καὶ διηρθρωμένος, καὶ πρὸς χρήματα πόλεμον πολεμῶν ἄσπονδον· διέφερε γοῦν τῶν εὐτελῶν στρατιωτῶν ὅσον γε εἰς πλοῦτον οὐδέν· καὶ διὰ τοῦτο ἐδόκει τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ χρήσιμος, ὅς τε πρὸς τὸν Οὐαλεντινιανοῦ τρόπον ἀῤῥενωπὸν ὄντα καὶ δίκαιον, καὶ τὸ παρ' ἑαυτοῦ βάρος ἐπετίθει καθάπερ ὀρθὸν καὶ ἀστραβῆ τινα κανόνα τοῖς βασιλείοις, πρὸς τὸ μηδὲν τῶν περὶ τὴν αὐλὴν παραβλάπτεσθαι ἢ ἁμαρτάνεσθαι. In voc.

ιη'. Οὗτος (Ῥουφῖνος) ἐπὶ Θεοδοσίου ἦν, βαθυγνώμων ἄνθρωπος καὶ κρυψίνους· ἦσαν δὲ οὗτός τε καὶ Στελίχων ἐπίτροποι τῶν Θεοδοσίου παίδων. ἄμφω τὰ πάντα συνήρπαζον, ἐν τῷ πλούτῳ τὸ κράτος τιθέμενοι, καὶ οὐδεὶς εἶχεν ἴδιον οὐδὲν, εἰ μὴ τούτοις ἔδοξε· δίκαι τε ἅπασαι πρὸς τούτων ἐδικάζοντο, καὶ πολὺς ἦν ὄχλος τῶν περιθεόντων. εἴπου τινὶ χωρίον ὕπαρχοι παντομιγές τε καὶ εὔκαρπον, καὶ ὁ δε-
R.313 *σπότης εὐθὺς συνήρπαστο, κατηγορίας πεπλασμένης εὐλόγου, διά τινων ὑφειμένων ἐνηδρευμένος, καὶ ὁ ἀδικούμενος ἠδικεῖτο, τοῦ ἀδικοῦντος κρίνοντος· ἐς τοῦτο δὲ ὁ Ῥουφῖνος ἐχώρησεν ἀμετροκάκου πλεονεξίας, ὥστε καὶ ἀνδράποδα δημόσια ἀπημπόλει, καὶ ὅσα δημόσια δικαστήρια, Ῥουφίνῳ πάντες ἐδίκαζον· καὶ ὁ κολάκων ὄχλος περὶ αὐτὸν ἦν πολύς· οἱ δὲ κόλακες χθὲς μὲν καὶ πρώην δεδρακότες τοῦ κα-*

locum a Baudone obtinebat. Alioqui constans et accuratus erat in servanda modestia, et bellum irreconciliabile cum pecunia gerebat. Quamobrem etiam a vilibus militibus, saltem quod ad divitias attinet, nihil differebat. Quapropter etiam Caesari Theodosio videbatur utilis, quippe qui ad Valentiniani mores viriles et iustos suam quoque gravitatem adiungebat, tanquam rectam et immotam quandam columnam regiae sustentandae aptam, ne quid detrimenti res aulicae caperent, aut ne quid in iis administrandis peccaretur.

18. Hic (Rufinus) sub Theodosio fuit. Homo profundo consilio praeditus, et occultator animi. Hic autem et Stelicho erant tutores filiorum Theodosii. Ambo omnia rapiebant, in divitiis potentiam suam collocantes. Nec quisquam quidquam habebat proprium, nisi his placuisset. Omnesque causae apud hos iudicabantur, magnaque multitudo circumcursantium erat, si forte alicui praedium aliquod fuisset locuples et fertile. Nam dominus confestim corripiebatur, accusatione speciosa adversus eum conficta per quorundam emissariorum subornatorum insidias. Et ille, cui fiebat iniuria, iniuriam patiebatur, ipso iniuriae auctore iudicante. Rufinus autem eo immensae et improbae avaritiae processit, ut vel ipsa pu-

πηλείου καὶ τοῦ τὰ βάθρα καλλύνειν καὶ τοὔδαφος κορεῖν, ἄρτι δὲ χλαμύδας τε εὐπαρύφους ἐνδεδυκότες καὶ περόναις χρυσαῖς διαπεπερονημένοι, καὶ σφραγῖσι χρυσοδέτοις διεσφιγμένοι. *Voc.* Ῥουφῖνος.

ιθ'. Ὁ δὲ τὴν καρδίαν ταῖς τιμαῖς ἤδη κεκαρωμένος παρέδωκεν ἑαυτὸν εἰς τὴν ὁδόν. *Voc.* καρωθείς.

κ'. Ὁ δὲ εὐνοῦχος κατεκράτει τῶν βασιλείων, καὶ περισπειρασάμενος τὰς αὐλὰς, συνέσφιγγεν ἅπαντα, καθάπερ τις γενναῖος ὄφις, καθελίττων εἰς τὴν ἑαυτοῦ χρείαν. *Voc.* περισπειραθείς.

κα'. Οὗτος (Τιμάσιος) ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν, ὃν Εὐτρόπιος ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασι βουλόμενος, ἐκ τῆς Ἀσίας μετακαλεῖται πρὸς τὰ βασίλεια· ὁ δὲ γαῦρός τε ὢν ἀνὴρ καὶ ἀγέρωχος καὶ στρατείαις ὡμιληκὼς καὶ τοῦτο πρῶτον ἀγαθὸν ἡγούμενος τῶν ἐν ἀνθρώποις, τιμὴν καὶ δόξαν καὶ πλοῦτον ἐπικλύζοντα, καὶ τὸ ἔχειν ἑαυτῷ ὅ,τι βούλοιτο χρῆσθαι καὶ ἀδεῶς, διά τε μέθην νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ εἰδέναι, οὔτε ἀνατέλλοντα καὶ δυόμενον τὸν ἥλιον καθορᾷν, ἴσα καὶ οὐρανῷ εἶναι νομίσας τὴν μετάκλησιν, ἐκ τῶν ἀλύπων καὶ διακεχυμένων πρὸς ὀλιγωρίαν διατριβῶν ἀποῤῥήξας ἑαυτὸν καὶ κατατείνας τὴν ψυχὴν εἰς φιλοδοξίαν, βαρὺς ἀναστὰς ἐκ Παμφυλίας ἐπὶ Λυδίαν ἀνέστρεφεν, ὡς ἂν δή

blica mancipia venderet, et quotquot publica dicasteria, iudices omnes in Rufini gratiam iudicarent. Et adulatorum turba circa eum magna fuit. Adulatores vero heri quidem et nudius tertius cauponis inservi erant, ut et subsellia purgarent et pavimenta verrerent. Iam vero chlamydes egregie praetextatas gestabant, et aureis fibulis vestes constrictas ferebant et sigillis auro inclusis digitos ornabant.

19. Ille vero cor honoribus tanquam veterno gravatum habens, in iter se dedit.

20. Eunuchus autem obtinebat regiam, aulaque involuta constringebat omnia, ut quidam generosus robustusque serpens in suum usum omnia contorquens.

21. Hic (Timasius) sub Theodosio Imperatore fuit. Quem Eutropius rebus praeficere volens ex Asia ad regiam revocavit. Ille vero cum esset vir insolens et superbus et in rebus bellicis versatus, et hoc summum rerum humanarum bonum existimaret, honorem et gloriam et affluentes opes et arbitratu suo vivendi licentiam et secure propter ebrietatem noctem et diem nescire, neque orientem neque occidentem solem adspicere, quumque revocationem illam coelo parem duxisset, et a iucundissimis exercitationibus et a dissolutis et ignavis vitae studiis se avulsisset, et animum ad gloriae cupiditatem intendisset, ex Pamphylia gravis surrexit, et in Ly-

τις βασιλεύων ἢ τόν γε βασιλέα καὶ τὸν εὐνοῦχον κατὰ πάρεργόν τι παιδιὰν θησόμενος, εἰ βούλοιτο. *Voc.* Τιμάσιος et γαῦρος.

κβ΄. Οὗτος (Λέων) στρατηγὸς ἐπέμφθη παρὰ Εὐτροπίου τοῦ εὐνούχου κατὰ τῶν βαρβάρων, εὔκολος ὢν καὶ διὰ †μελέτην μέθης εὐπαράγωγος· ἦν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀνδρεῖον ἐπὶ τοῦτο συνενεγκάμενος, πλείους ἔχειν παλλακίδας τῶν στρατιωτῶν, καὶ πλείονα πίνειν ἢ ὅσα πάντες οἱ ἄνθρωποι πίνουσι. *Voc.* Λέων.

κγ΄. Οὗτος (Σουβαρμάχιος) τῶν δορυφόρων ἦν ἡγεμὼν, πιστότατος τῷ εὐνούχῳ Εὐτροπίῳ, εἴπερ τις ἄλλος· ἔπινε δὲ οἶνον πλείονα ἢ ὅσον ἠδύνατο χωρεῖν· ἀλλ' ὅμως τὰ πε†ρὶ γαστέρα διὰ τὴν συνήθειαν οὕτω καὶ γυμνασίαν ἰσχυρὰν καὶ νεανικὴν πάντα φέρειν ἐπὶ τὴν φυσικὴν τῶν ὑγρῶν ἔκκρισιν· ἀεὶ γοῦν ἦν, πεπωκώς τε καὶ οὐ πεπωκὼς, μεθύων· τὴν δὲ μέθην παρεκάλυπτε οὐ σφαλερὸν διαβαίνων τοῖς ποσὶ,
R. 314 καὶ πρὸς τὴν πτῶσιν πολεμῶν ὑφ' ἡλικίας διὰ νεότητα καὶ συνιστάμενος. ἦν δὲ βασιλικοῦ μὲν γένους, Κόλχος ἀκριβὴς τῶν ὑπὲρ Φάσιν καὶ Θερμώδοντα, τοξότης ἄριστος, εἴ γε μὴ κατετόξευεν αὐτὸν τὸ περιττὸν τῆς τρυφῆς. *Voc.* Σουβαρμάχιος.

κδ΄. Οὗτος (Φράβιθος) στρατηγὸς ἦν τῆς ἀνατολῆς, ὃς ἀκμάζων τὴν ἀρετὴν ἐνόσει τὸ σῶμα, τῆς ψυχῆς ὑγιαινούσης πλέον· καὶ τό γε σῶμα διαλυόμενον ἤδη καὶ ἀποκολλώ-

diam rediit, tanquam quidam rex, aut ut ille, qui vel ipsum Imperatorem et eunuchum obiter ut quendam ludum facturus esset, si vellet.

22. Hic (Leo) ab Eutropio eunucho belli dux missus est contra barbaros. Fuit autem homo levis et ob studium ebrietatis facilis deceptu. Suam enim fortitudinem in hoc contulerat, ut plures haberet pellices, quam milites, et plus biberet, quam bibant omnes homines.

23. Hic (Subarmachius) fuit satellitum dux, fidelissimus eunucho Eutropio, si quis alius: sed plus vini bibebat, quam capere poterat. Sed tamen eius venter propter consuetudinem et exercitationem adeo robustam et iuvenilem omnia ferebat ad naturalem humorum excretionem. Semper igitur erat ebrius, sive potasset, sive non potasset. Ebrietatem vero tegebat non incerto pedum incessu, et propter iuvenilem aetatem casui resistens et gressum firmans. Erat autem regii generis Colchus germanus ex iis, qui ultra Phasidem et Thermodontem habitant, optimus sagittarius, nisi luxus immodicus ipsum suis sagittis confecisset.

24. Hic (Fravitta) fuit Orientis imperator, qui virtute florens corpore laborabat, quum animus maiore sanitate frueretur. Et

μενον εἰς τὴν λύσιν συνεγόμφου καὶ συνέπλεκεν εἰς πῆξίν τινα καὶ ἁρμονίαν, ὅπως ἂν ἀρκέσειεν τῷ καλῷ· ὃς τοὺς λῃστὰς ῥᾳδίως συνεῖλεν, ὥστε μικροῦ καὶ τὸ ὄνομα τῆς λῃστείας ἐκ τῆς μνήμης τῶν ἀνθρώπων ἐκπεσεῖν· ἦν δὲ Ἕλλην τὴν θρησκείαν. Voc. Φράβιθος.

κέ. Πηξάμενος δρομάδας τριακοντήρεις Λιβερνίδων τύπῳ. Voc. Λίβερνα.

κς'. Ὁ δὲ βάρβαρος οὐδὲ ἐπὶ τὴν νεωτερίζουσαν τὰ πράγματα τύχην ἔσχεν ἀνενεγκεῖν τὴν αἰτίαν, ὡς ἂν ἔννομόν τινα καὶ ὕπαιθρον ἀγωνισάμενος μάχην. Voc. νεωτερίζειν.

κζ. Εὐτόκιος ἀπὸ Θρᾴκης ἐλθὼν οὔτε γνώμης ἐπιεικής τις ἦν, οὔτε γένους εὖ ἥκων, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης μὲν ὁ τυχών· πολλὰ δὲ χρήματα κοινὰ τοῦ ἰδίου τάγματος ὑποκλέψας, ᾤχετο εἰς τὴν Παλαιστίνην· ἐπεχείρησε μὲν οὖν Ἐλευθεροπολίταις ἑαυτὸν ἐγκαταλέξαι, τῆς βουλῆς μετασχὼν ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις, καὶ ἐγλίχετο τὴν τύχην μεταβαλεῖν ἐς τὸ εὐγενέστερον· καίτοι ἔδει πρότερον μετατίθεσθαι τὴν προαίρεσιν εἰς τὸ κρεῖττον· ἀλλ' ὅμως οἱ Ἐλευθεροπολῖται τὸ πλῆθος ὑπειδόμενοι τῶν χρημάτων οὐ προσεδέξαντο τὸν Εὐτόκιον· ὁ δὲ μετεχώρησεν ἐς τὴν Ἀσκάλωνα· καὶ ὁ τότε πρωτεύων Κρατερὸς εὐμενῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο μετὰ τῶν

Fr. 27. Kusterum secutus ad Eunapium retulit Boissonadius: verumtamen dubitans. Ab hoc Eutocio mathematicum, qui sub Iustiniano scripsit, genus duxisse suspicor. N.

corpus, quod iam dissolvebatur et in dissolutionem ruebat, ipse coagmentabat et in quandam compagem et commissuram cogebat et quasi clavis quibusdam compingebat, ut honestati conservandae sufficeret. Hic latrones adeo facile simul sustulit, ut vel ipsum latrocinii nomen ex hominum memoria propemodum exciderit. Fuit autem religione Graecus.

25. Celetibus cum triginta remis Liburnicarum modo constructis.

26. Barbarus vero nec in ipsam fortunam, quae res innovare solet, culpam conferre poterat, quasi iustum aliquod proelium aperto Marte commisisset.

27. Eutocius e Thracia profectus, nec animo probo, nec genere nobili, sed gregarius miles erat. Multam autem publicam pecuniam suae cohortis suffuratus in Palaestinam abiit. Magnis autem largitionibus conatus est apud Eleutheropolitanos in civium numerum receptus in ordinem etiam Senatorium recipi, et fortunae mutationem in melius affectabat. Sed tamen Eleutheropolitani Eutocium non receperunt. Ille vero transiit Ascalonem. Tunc autem Craterus, qui principatum apud Ascalonitas obtinebat, ipsum cum pecu-

χρημάτων, καὶ πολιτικῆς μετέδωκεν ἐλευθερίας· οἱ δὲ Θρᾷκες ὑστέρῳ χρόνῳ κατὰ πύστιν ἥκοντες ἐπὶ τὸν Εὐτόκιον, ἀπῄτουν τὸν Κρατερὸν τὸν Εὐτόκιον καὶ τὰ χρήματα· ὁ δὲ οὐ μεθίει τὸν ἄνδρα· τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπὶ δίκην ἐλθόντων, ὁ Κρατερὸς ὑπεραγωνίζεται τοῦ Εὐτοκίου καὶ περιγίνεται τῶν Θρᾳκῶν· ἐφ' ᾧ καὶ χρησμὸς ἐξέπεσεν, ἔχων ὧδε. Voc. Εὐτόκιος.

κη'. Ἕτερα δὲ οὐ πολύ τι μείω ἀνωρθοῦτο καὶ διηυχενίζετο, ἀλλὰ τούτων βαρύτερα καὶ κεραυνῷ προσεμφερῆ. Voc. διηυχενίζετο.

κθ'. Τὸ κόσμιον καὶ ἡσύχιον μετὰ τοῦ δραστηρίου αὐτῷ ἐτέτακτο καὶ τοῦ ἀνδρώδους· ἐπιεικὴς γὰρ ὢν καὶ πρός γ' ἔτι ἀπράγμων, ὅμως εἰς ἀγῶνα πραγμάτων ἐμβεβηκὼς ἐξ ἀνάγκης, οὐδενὸς ἐλείπετο τῶν περὶ ταῦτα καλινδουμένων. Voc. δραστήριον.

λ'. Περικαῶς τῆς γυναικὸς ἔχων. Voc. περικαῶς.

λα'. Μεσαιπόλιος. In voc.

III. Fragmenta, quae sine Eunapii nomine apud Suidam leguntur, a Maio addita.

R. 315 *α'. Ἐδόκει γὰρ τό,τε σῶμα γιγαντώδης εἶναι, καὶ τὸν*

niis benigne suscepit, et libertate civili donavit. Thraces vero postea, quum ad Eutocium ivissent, audito loco, in quo degebat, Eutocium et pecunias, quas furatus fuerat, a Cratero repetiverunt. Ille vero virum non dimisit. Cum autem milites in ius ivissent, Craterus Eutocium defendit et Thraces vicit. Qua de re tale oraculum editum est.

28. In aliis vero quibusdam non multo minoribus caput erigebat et cervicem in altum tollebat. Sed his graviora et fulmini similia.

29. Modestia et tranquillitas in ipso coniuncta erat cum industria et fortitudine. Quamvis enim modestus esset et praeterea tranquillus, tamen in negotiorum tractandorum certamen ingressus, propter ipsam necessitatem, nullo eorum, qui in his volutantur, erat inferior.

30. Illius mulieris ardenti amore flagrans.

31. Semicanus.

---

1. Videbatur enim et corpore gigantis esse et animo ferino

θυμὸν θηριώδης, καὶ ἐς ἀγχίνοιαν τῶν συλληστευόντων ἁπάντων πολυπλοκώτερος. *Voc.* γιγαντώδης.

β΄. Ὁ δὲ Θεοδόσιος τὴν βασίλισσαν θανοῦσαν ἐπ' ἤματι σχεδόν τι ἐδάκρυσεν· ἀνάγκη γὰρ καὶ ὁ προκείμενος πόλεμος συνεσκίαζεν αὐτοῦ τὸ περὶ τὴν γυναῖκα πάθος. *Voc.* ἐπ' ἤματι.

γ΄. Ὁ δὲ Εὐτρόπιος καιροῦ καὶ τύχης ἀμέτρως τε καὶ χανδὸν ἀρυόμενος, καὶ κατεμφορούμενος καὶ πολυπραγμονῶν, ὥστε οὐκ ἔλαθε πατὴρ παῖδα μισῶν, ἢ ἀνὴρ γυναῖκα, ἢ μήτηρ τέκνον· ἀλλ' ἐξηκοντίζετο ἅπαντας πρὸς τὴν ἐκείνου γνώμην. *Voc.* χανδόν.

δ΄. Ὁ δὲ Γαϊνᾶς ἐξεχώρει τῆς πόλεως, καταλιπὼν αὐτὴν πολυάνδριον καὶ πολυτελῆ τάφον, οὔπω τεθαμμένων τῶν ἐνῳκηκότων. *Voc.* πολυάνδριον.

ε΄. Ἀρβαζάκιος Ἴσαυρος, ἐπὶ Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως, ὃν Ἁρπαζάκιον ἐκάλουν διὰ τὸ πλεονεκτικὸν, ἦν μὲν ἐξ Ἀρμενίας, τοῖς τρισὶν ἅμα συγκατειλημμένος πάθεσιν, ὥσπερ ἡφαιστείοις δεσμοῖς ἀῤῥήκτοις, καὶ ἔμενέ γε ἐν αὐτοῖς ἐμπε- R.316 δόν· ταῦτα δὲ ἦν ἐρωτομανία καὶ μέθη καὶ πλεονεξία· οὕτω δὲ εἰς ἔσχατον ὅρον τὰς ἑαυτῷ δοκούσας ἀρετὰς ἐπετήδευεν, ὥστε οὐκ ἄν τις ἐπίστευσε πειραθεὶς, ὅτι τὰς τρεῖς ἐκείνας οὕτως εἰς ἄκρον ἐξήσκησε· μουσουργοῖς μὲν γὰρ

21. μὴ πειρ. coni. N.

et ingenii acumine et dolis omnes latrociniorum suorum socios longe superare.

2. Theodosius autem Imperatricem defunctam fere per unum diem deflevit. Nam ipsa necessitas et praesens bellum obumbrabant ipsius dolorem, quem ex uxore sentiebat.

3. Eutropius vero occasionem et fortunam immodice et affatim hauriens et se ingurgitans et multis aliorum negotiis se immiscens ita vivebat, ut pater filium odio prosequens aut maritus uxorem aut mater filiam minime lateret, sed omnes eiacularetur ad illius sententiam.

4. Gaïnas autem exivit ex urbe, quam reliquit, ut esset multorum virorum sepulcrum et sumtuosum sepulcrum, quod illius urbis incolae nondum sepulti fuissent.

5. Arbazacius Isaurus, sub Arcadio Imperatore, quem propter rapacitatem Harpazacium i. e. Rapacem appellabant. Fuit enim ex Armenia oriundus, simul his tribus affectionibus, ut firmissimis Vulcaniis vinculis constrictus, et in ipsis constanter perseveravit. Hae autem affectiones fuerunt insanus amor et ebrietas et avaritia. Sic autem illas, quas virtutes existimabat, summo studio exercebat, ut nullus non expertus crederet, quia tres illas virtutes summo

συνέζησε τοσαύταις, ὅσας οὔτε ἐκεῖνος ἀριθμεῖν εἶχεν, οὔτε ἕτερός τις τῶν διακονουμένων· καὶ οἵγε προσήκοντες αὐτῷ λογισταὶ τῶν στρατιωτικῶν ἔργων τὸν μὲν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν ᾔδεσαν, τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἑταιρῶν καὶ τὸν ἐκ τῶν χειρῶν ἀριθμὸν αὐτοῦ διέφυγεν· ὥσπερ οὖν Ὀρόντην τὸν Πέρσην φασὶν εἰπεῖν, ὅτι τῶν δακτύλων ὁ μικρότατος καὶ μύρια σημαίνει καὶ ἕνα ἀριθμὸν, οὕτω κἀκεῖνοι τὰς ἑταίρας κατὰ μονάδας καὶ μυριάδας ἠρίθμουν. In voc.

5. *αὐτοὺς* coni. N. Omisi fragmentum de Theodosio minore et Antiocho patricio, quod Maius p. 315. sub 77. §. 3. posuit; etenim Eunapius, Photio teste, ante exitum Arcadii finem operis fecerat. N.

studio exercuit. Nam cum tot musicis mulieribus vixit, ut nec ipse, nec ullus alius de ministris ipsius eas numerare posset. Et familiares quidem ipsius, militarium rerum ratiocinatores, militum quidem numerum notabant, ipsa vero scortorum multitudo vel ipsum manuum ipsius numerum fugiebat. Quemadmodum igitur Orontem Persam dixisse ferunt, minimum manus digitum et decem millia et unum tantum numerum significare, sic etiam illi scorta et singulatim et per dena millia numerabant.

ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA
PETRI PATRICII
ET MAGISTRI
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM
AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Tiridates a Tiberio in Parthorum regno constitutus ab Artabano expellitur (1). *Cotys pro Mithridate fratre rex Iberorum factus* (2). *Decebali, Dacorum regis, superbia* (3). *Idem supplex legatos ad Traianum mittit* (4). *Nova eiusdem legatio ad Traianum* (5). *Longobardi Istrum transgressi, pacem petunt* (6). *Quadis data pax a Marco Antonino* (7). *Astingi Romanis auxilio veniunt* (8). *Menophilus, Moesiae praefectus, Carpos superbe tributum postulantes repudiat* (9). *Sapores, Persarum rex, re male gesta adversus Odenathum, in regnum suum revertitur* (10). *Vandali pacem ab Aureliano impetrant* (11). *Apharban legatus a Narsaeo victo ad Galerium missus* (12). *Mestrianus, Licinii legatus ad Constantinum* (13). *Legatio a Magnentio ad Constantium de pace missa* (14). *Persarum legatio ad Constantium* (15). *Iulianus cum Chamavis de pace agit* (16).

α΄. Ὅτι οἱ Πάρθοι πρὸς Τιβέριον ἐπρεσβεύοντο, βασιλέα σφισὶν ἐκ τῶν ὁμηρευόντων δοῦναι. καὶ δέδωκεν αὐ- A. C. 35 Tiber. 22 P. 23 V. 17

1. ἐπρεσβεύοντο N., ἐπορεύοντο vulg.

1. Parthi petierunt a Tiberio, ut sibi regem ex obsidibus daret, et dedit ipsis Phrahatem, Phrahatis filium. Cum autem in iti-

A. C. 35 Tiber. 22 τοῖς Φραάτην τὸν τοῦ Φραάτου υἱόν. ἐκείνου δὲ κατὰ τῆς ὁδοῦ τελευτήσαντος, Τιριδάτην ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους ἔπεμψε, καὶ ὅπως ῥᾷον τὴν βασιλείαν παραλάβοι, ἔγραψε Μιθριδάτῃ τῷ Ἰβήρων βασιλεῖ εἰς τὴν Ἀρμενίαν εἰσβαλεῖν, ἵνα ὁ Ἀρτάβανος τῷ υἱῷ βοηθῶν ἀπὸ τῆς οἰκείας παρῇ. καὶ εἰσελθὼν ὁ Τιριδάτης τὴν βασιλείαν κατέσχεν. οὐ μέντοι B καὶ ἐπὶ πολὺ ἐβασίλευσεν· ὁ γὰρ Ἀρτάβανος Σκύθας προσλαβὼν οὐ χαλεπῶς αὐτὸν ἐξήλασε. καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ Πάρθους.

A. C. 47 Claud. 8 β΄. Ὅτι Μιθριδάτης ὁ τῶν Ἰβήρων βασιλεὺς ἐνεωτέρισε, καὶ παρεσκευάζετο εἰς τὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων πόλεμον. τῆς δὲ μητρὸς ἀντιλεγούσης, καὶ φυγεῖν, ἐπειδὴ μὴ πείθειν αὐτὸν ἠδύνατο, βουληθείσης, βουλόμενος ἐπικαλύψαι τὸ σπουδαζόμενον, αὐτὸς μὲν παρεσκευάζετο, πέμπει δὲ Κότυν τὸν ἀδελφὸν εἰς πρεσβείαν, φιλίους λόγους τῷ Κλαυδίῳ κομίζοντα. ὁ δὲ παραπρεσβεύσας πάντα αὐτῷ κατεμήνυσε, καὶ βασιλεὺς Ἰβηρίας ἀντὶ Μιθριδάτου γίνεται.

A. C. 86 Domit. 6 P. 24 γ΄. Ὅτι Δεκέβαλος ὁ Δακῶν βασιλεὺς ἐπεκηρυκεύετο πρὸς Δομετιανὸν, εἰρήνην ὑπισχνούμενος· ἐφ᾽ οὗ ἔπεμψε Δομετιανὸς Φοῦσκον μετὰ πολλῆς δυνάμεως. ὅπερ μαθὼν ὁ Δεκέβαλος ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν πρεσβείαν αὖθις ἐν χλευασμῷ, λέγων, ὡς, εἰ ἕλοιτο ἕκαστος Ῥωμαίων δύο ὀβολοὺς Δεκεβάλῳ ἑκάστου ἔτους τελεῖν, εἰρήνην πρὸς αὐτὸν τίθεσθαι·

1. κατὰ τὴν ὁδὸν vel πρὸ τῆς καθόδου coni. B. 2. Τηριδάτην mg. H. 5. οἰκίας vulg.

nere vitam morte commutasset, Tiberius misit Tiridatem ex genere regio. Et quo facilius regnum capesseret, scripsit Mithridati, Iberorum regi, ut in Armeniam incursionem faceret, quo se Artabanus conferret suppetias filio laturus. Et Tiridates quidem regnum obtinuit. Sed non diu regnavit. Nam Artabanus Scythas assumens, minimo negotio eum regno expulit. Et haec de Parthis.

2. Mithridates, Iberorum rex, novas res tentavit, et se ad bellum Romanis inferendum praeparavit. Huic mater contradixit, et quoniam non persuadebat, fugere voluit. At ille, quamvis in apparatu esset, volebat tegere, quod susceperat. Itaque Cotyn fratrem mittit legatum ad Claudium, qui gratulationes deferret, sed non ex fide legationem obiit, et omnia, quae frater animo volverat, enuntiavit, et rex Iberiae Mithridatis loco constituitur.

3. Decebalus, Dacorum rex, legationem pacis causa ad Domitianum misit. Quo facto Domitianus Fuscum misit cum magna manu. Hoc ubi Decebalus didicit, ad eum rursus legatum misit, qui cum irrisione illi diceret, se pacem facturum, si unusquisque Romanorum vel-

εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἕλοιτο, πολεμήσειν καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστρίψεσθαι κακά.

δ΄. Ὅτι Δεκέβαλος πρὸς Τραϊανὸν πρέσβεις ἔπεμψε πι- A. C. 103
λοφόρους· οὗτοι γάρ εἰσι παρ᾽ αὐτοῖς οἱ τιμιώτεροι. πρό- Traian. 6
τερον γὰρ κομήτας ἔπεμπεν, εὐτελεστέρους δοκοῦντας παρ᾽ B
αὐτοῖς εἶναι. ἐκεῖνοι δὲ ἐλθόντες ἐπὶ τοῦ Τραϊανοῦ ἔῤῥιψαν καὶ τὰ ὅπλα, καὶ τὰς χεῖρας ὄπισθεν δήσαντες ἐν αἰχμαλώτων τάξει ἐδέοντο τοῦ Τραϊανοῦ εἰς λόγους ἐλθεῖν Δεκεβάλῳ.

ε΄. Ὅτι πάλιν ὁ Δεκέβαλος πρεσβείαν ἔπεμψε πρὸς Τραϊανὸν, τῶν παρόντων ἀνακωχὴν κομιζόμενος. ὑπισχνεῖτο δὲ τά τε ὅπλα πάντα καὶ τὰ μηχανήματα παραδιδόναι τῷ Τραϊανῷ καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς τοὺς Ῥωμαίους τοὺς παρ᾽ αὐτῷ ὄντας, καὶ τοὺς αὐτομόλους, καὶ τὰ ἐρύματα πάντα ὅσα κατεσκεύασεν καθαιρεῖν, παραχωρεῖν δὲ καὶ τῆς γῆς, ἣν ἐκράτησεν ὁ Τραϊανὸς, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ τῶν Ῥωμαίων οἰκείους ἐχθροὺς νομίζειν, καὶ αὐτομόλους μὴ ὑποδέχεσθαι, μηδὲ στρατιώτην Ῥωμαίων ἔχειν ἐγγὺς ἑαυ-
τοῦ. προσεδέξατο οὖν τὴν πρεσβείαν ὁ Τραϊανὸς ἐπὶ ταύ- C
ταις ταῖς συνθήκαις. ὁ δὲ Δεκέβαλος τὰ ὅπλα ἔῤῥιψεν ἐπὶ αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν γῆν πεσὼν προσεκύνησε, καὶ εἰς Ῥώμην πρέσβεις ἔπεμψε, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τὰς χεῖρας ἔδησαν ὡς ἐν αἰχμαλώτων τάξει.

1. προστρίψασθαι vulg. 5. κόμητας vulg. 7. καὶ τὰ] τε τὰ B.
8. Δεκεβάλου vulg. 11. κομισόμενος N. 17. αὐτόμολον H.

let illi quotannis pendere duos obolos, sin minus, bellum et magna mala se illis illaturum.

4. Decebalus misit ad Traianum legatos ex his, qui pileos ferunt: hi enim apud Dacos sunt honoratiores. Prius autem comatos miserat, qui apud eos viliores habentur. Hi cum ad Traianum venissent, abiecerunt arma et, manibus post terga vinctis captivorum instar, Traianum orarunt, ut cum Decebalo in colloquium veniret.

5. Rursus Decebalus legationem ad Traianum misit, quae belli finem peteret. Pollicebatur se omnia arma et bellica instrumenta Traiano traditurum et Romanos machinarum fabricatores et transfugas, qui apud ipsum essent, et omnia praesidia et castella, quae exstruxisset, diruturum. Cessurum quoque omni terra, qua Traianus potitus esset, et eius et Romanorum hostes pro suis hostibus habiturum, neque posthac ullos transfugas admissurum, neque ullum militem Romanorum retenturum. His conditionibus hanc legationem Traianus accepit. At Decebalus in conspectu Traiani arma abiecit, et in terram cadens eum salutavit. Legatos etiam Romam misit, qui captivorum more erant manibus vincti.

A. C. 167? Marc. 8? ϛʹ. Ὅτι Λαγγιβάρδων καὶ Ὀβίων ἑξακισχιλίων Ἴστρον
περαιωθέντων, τῶν περὶ Βίνδικα ἱππέων ἐξελασάντων καὶ
V. 18 τῶν ἀμφὶ Κάνδιδον πεζῶν ἐπιφθασάντων, εἰς παντελῆ φυγὴν
οἱ βάρβαροι ἐτράποντο. ἐφ᾽ οἷς οὕτω πραχθεῖσιν ἐν δέει
καταστάντες ἐκ πρώτης ἐπιχειρήσεως οἱ βάρβαροι, πρέσβεις
παρὰ Αἴλιον Βάσσον τὴν Παιονίαν διέποντα στέλλουσι,
D Βαλλομάριόν τε τὸν βασιλέα Μαρκομάννων καὶ ἑτέρους δέκα,
κατ᾽ ἔθνος ἐπιλεξάμενοι ἕνα. καὶ ὅρκοις τὴν εἰρήνην οἱ πρέ-
σβεις πιστωσάμενοι οἴκαδε χωροῦσιν.

A. C. 175 Marc. 16 ζʹ. Ὅτι Κούαδοι πρέσβεις ἔπεμψαν πρὸς Μάρκον εἰρή-
νην αἰτούμενοι, καὶ ἔτυχον. καὶ πολλοὺς μὲν ἵππους, πολ-
λοὺς δὲ βόας δεδώκασι, καὶ αἰχμαλώτους τότε μὲν μυρίους
καὶ τρισχιλίους, ὕστερον δὲ καὶ ἑτέρους πλείστους ἀπέλυσαν.

ηʹ. Ὅτι ἦλθον καὶ Ἄστιγγοι καὶ Λακριγγοὶ εἰς βοήθει-
αν τοῦ Μάρκου.

c. A. C. 230 Alex. Sev. Imp. 9 θʹ. Ὅτι Κάρποι τὸ ἔθνος φθονοῦντες τοῖς καθ᾽ ἕκαστον
ἐνιαυτὸν τελουμένοις τοῖς Γότθοις, ἔπεμψαν πρὸς Τούλλιον
Μηνόφιλον πρεσβείαν μεθ᾽ ὑπερηφανείας ἀπαιτοῦντες χρή-
P. 25 ματα. οὗτος δὲ δοὺξ ἦν Μυσίας, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν
τὸν στρατὸν ἐγύμναζε, καὶ προμαθὼν τὴν ὑπερηφάνειαν αὐ-
τῶν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐκ ἐδέξατο αὐτούς, διδοὺς αὐτοῖς
ἄδειαν ὁρᾷν τοὺς στρατιώτας γυμναζομένους. καὶ ἵνα τῷ
παρελκυσμῷ καθέλοι αὐτῶν τὰ φρονήματα, καθίσας ἐπὶ βή-

6. *Πανονίαν* Par. 7. *Μαρκεμάνη* mg. H. 17. *Ἰούλιον* N.

6. Sex millia Longobardorum et Obiorum Istrum traiecerunt, in quos Vindicis equites, et pedites, quorum dux erat Candidus, irruerunt et in fugam verterunt. Prima statim invasione terrore barbari perculsi, legatos ad Aelium Bassum, qui Pannoniam provinciam obtinebat, mittunt Ballomarium, regem Marcomannorum, una cum aliis decem, ex unaquaque gente uno electo. Sic pace iureiurando firmata, legati domum redierunt.

7. Quadi legatos miserunt ad Marcum pacem petituros, et consecuti sunt. Itaque multos equos et multas boves dederunt: et tredecim millia captivorum, et plures etiam postea libertati restituerunt.

8. Venerunt et Astingi et Lacoragi in auxilium Marci.

9. Carporum gens invidia flagrabat, quod Gothi stipendia a Romanis accipiebant. Itaque legationem miserunt ad Tullium Menophilum, et arroganter pecunias ab illo petierunt. Erat ille dux Moesiae et singulis diebus exercitum ad bellum exercebat: et cum Carpos insolentes et superbos esse accepisset, per plures dies eos non admisit, sed tamen potestatem eis fecit, cum exercitus exercebatur, ut milites conspicerent: et cum satis prorogatione tempo-

ματος ὑψηλοῦ καὶ παραστήσας τοὺς μεγίστους τοῦ στρατο- c. A.C. 230
πέδου ἐδέξατο αὐτοὺς, μηδένα λόγον αὐτῶν ποιούμενος, ἀλλ' Alex. Sev. Imp. 9
ἐν τῷ μέσῳ λεγόντων αὐτῶν τὴν πρεσβείαν συνεχῶς ἑτέροις διελέγετο, ὡς δὴ ἄλλα τιμιώτερα πράγματα ἔχων. οἱ δὲ περιδεεῖς γενόμενοι οὐδὲν ἄλλο εἰρήκασιν, εἰ μὴ, ὅτι „διὰ τί οἱ Γότθοι τοσαῦτα χρήματα παρ' ὑμῶν λαμβάνουσιν, καὶ ἡμεῖς B
οὐ λαμβάνομεν;" ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι „αὐτοκράτωρ πολλῶν χρημάτων κύριός ἐστι, καὶ τοῖς δεομένοις αὐτοῦ χαρίζεται." οἱ δὲ ἐπήγαγον, ὅτι „καὶ ἡμᾶς ἐχέτω εἰς τοὺς δεομένους, καὶ δότω ἡμῖν τοσαῦτα· ἡμεῖς γὰρ κρείττονες ἐκείνων ἐσμέν." καὶ γελάσας ὁ Μηνόφιλος εἶπε· „καὶ περὶ τούτων μηνῦσαι δέομαι τῷ αὐτοκράτορι. καὶ μετὰ τέσσαρας μῆνας δεῦτε εἰς τόνδε τὸν τόπον, καὶ λαμβάνετε ἀπόκρισιν." καὶ μετῆλθεν ἐκεῖ, καὶ πάλιν τοὺς στρατιώτας ἐγύμναζε. καὶ ἦλθον οἱ Κάρποι μετὰ τοὺς τέσσαρας μῆνας, καὶ τὸ ὅμοιον σχῆμα ποιήσας αὐτοῖς ἑτέραν εὗρεν ἀναβολὴν τριῶν μηνῶν. καὶ C
πάλιν εἰς ἕτερον στρατόπεδον ἐδέξατο αὐτοὺς ὁμοίως, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀπόκρισιν, ὅτι „ὅσον ἐξ ὑποσχέσεως οὐδὲν ὑμῖν παντελῶς δίδωσιν ὁ βασιλεύς. εἰ δὲ δέεσθε συγκροτήσεως, ἀπελθόντες ῥίψατε ἑαυτοὺς πρηνεῖς καὶ δεήθητε αὐτοῦ· καὶ εἰκός ἐστι συγκροτηθῆναι ὑμᾶς." οἱ δὲ μετὰ ἀ-

19. ὅ post ὑμῖν expunxit N.

ris diem de die ducens superbos illorum spiritus fregisset et retudisset, sedens in alto suggestu, primarios totius exercitus viros circa se adhibuit, et Carpos excepit, nullaque illorum habita ratione in medio militum, dum legationem suam exponerent, tanquam aliud agens et longe sibi essent graviora negotia, sermonem cum aliis habebat. At illi despectui habiti nihil aliud dixerunt nisi: „Quia Gothi, inquiunt, a vobis stipendium accipiunt, cur nos quoque non accipimus?" Quibus Menophilus: „Cum Imperator noster multarum pecuniarum sit dominus, liberalitatem suam exercet erga eos, qui, ut sibi gratificetur, suppliciter petunt." Tum illi: „Nos quoque supplicantium numero habeat, et nobis eadem largiatur. Sumus enim Gothis praestantiores." Ridens Menophilus, „Meum est, ait, de his ad Imperatorem referre. Redite igitur intra quatuor menses in hunc eundem locum, et responsum accipietis." Et simul illinc abiit et milites exercuit. Post quatuor menses Carpi redierunt. In quibus admittendis cum eadem forma, qua prius usus fuisset et rationem negotium in alios tres menses reiiciendi reperisset, cum tandem iterum eos, ut prius, coram alio exercitu excepisset, illis hoc responsum dedit: „Nihil prorsus Imperator vobis ex conventione dabit. Sed si gratificatione indigetis, accedite ad eum, et ad eius pedes procumbite et ei supplicate, et verisimile est, eum vestras preces ad-

γανακτήσεως ἀνεχώρησαν, καὶ τὴν τοῦ Μηνοφίλου ἀρχὴν εἰς τρία ἔτη ἀνυσθεῖσαν ἡσυχίαν ἔσχον.

c.A.C. 261 ι΄. Ὅτι Σαπώρης ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὸν Εὐφράτην
Gallien. 9 διαβὰς μετὰ τοῦ οἰκείου στρατοπέδου, ... ἠσπάζοντο ἀλ-
D λήλους καὶ ἔχαιρον ὡς ἀπωγμένου κινδύνου* φυγόντες. πρὸς δὲ τοὺς ἐν Ἐδέσσῃ στρατιώτας ἔπεμπεν, ὑποσχόμενος αὐτοῖς διδόναι πᾶν τὸ Σύριον νόμισμα τὸ ὂν παρ᾽ αὐτῷ, ἵν᾽ ἀνενόχλητον αὐτὸν συγχωρήσωσι παρελθεῖν, καὶ μὴ ἕλωνται κίνδυνον εἰς ἀμφιβολίαν αὐτοὺς ἄγοντα, καὶ ἀσχολίαν αὐτῷ περιποιῆσαι καὶ βραδυτῆτα. οὐ γὰρ δεδιὼς αὐτοὺς ταῦτα ἐπιδιδόναι ἔφη, ἀλλ᾽ ἐπειγόμενος τὴν ἑορτὴν εἰς τὰ οἰκεῖα ποιῆσαι, καὶ μὴ βουλόμενος τριβὴν καὶ ὑπέρθεσιν γενέσθαι τῇ ὁδοιπορίᾳ αὐτοῦ. καὶ εἵλοντο οἱ στρατιῶται λαβεῖν τὸ χρυσίον ἀκινδύνως καὶ παραχωρῆσαι αὐτοῖς παρελθεῖν.

c.A.C. 270 ια΄. Ὅτι Οὐανδαλοὶ ἡττηθέντες ἔπεμψαν πρεσβείαν πρὸς
Aurel. 1 Αὐρηλιανὸν, παρακαλοῦντες εἰρήνην. Αὐρηλιανὸς δὲ ἀσμέ-
P. 26 νως ἐδέξατο, καὶ πακτεύσας πρὸς αὐτοὺς ἀνεχώρησεν.

A.C. 297 ιβ΄. Ὅτι Ἀφφαρβᾶν, φίλτατος ὢν ὡς μάλιστα τῷ Ναρ-
Diocl. 14 σαίῳ τῷ Περσῶν βασιλεῖ, εἰς πρεσβείαν πεμφθεὶς σὺν ἱκετείᾳ τῷ Γαλερίῳ ὑπήντησεν. ὅστις ἄδειαν τοῦ λέγειν λαβὼν εἶπε· „φανερόν ἐστι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ὡσπερανεὶ
V. 19 δύο λαμπτῆρές εἰσιν ἥ τε Ῥωμαϊκὴ καὶ Περσικὴ βασιλεία·

1. καὶ κατὰ τὴν coni. Val. 4. οἱ μὲν στρατιῶται excidisse susp. N. 5. ἀποδιωκομένου H. 6. ἔπεμπεν N, πέμπειν vulg. 7. αὐτῷ N., αὐτῶν vulg. 17. ἀνεχώρησεν N., ἀνεχώρησαν vulg. 21. ὡσπερανεὶ H., ὥσπερ ἂν εἴη vulg.

missurum." At illi indignati recesserunt et per tres annos, quibus Menophilus in provincia cum imperio fuit, quieverunt.

10. Sapores, Persarum rex, ut cum suis est Euphratem transgressus ... sese amanter amplexi, sibi invicem gratulati sunt, quod imminens periculum effugissent, et ad eos, qui Edessae stipendia faciebant, mittit, qui promitterent, se illis daturum omnes quos secum portaret, Syrios nummos, ut sine ulla molestia ipsum iter pergere sinerent, neque se ipsos in dubiam periculi aleam coniicerent, sibi moram et negotium facessentes. Neque vero se, tanquam ipsos timeret, haec daturum esse dixit, sed domum festinare, ut festum ageret et minime cupere ullam moram suo itineri interponi. Milites autem satius duxerunt pericula evitare et eos sinere transire et aurum accipere.

11. Vandali victi miserunt legationem ad Aurelianum, pacem poscentes, Aurelianus lubenti animo eos excepit, et pactione pacis cum ipsis facta, rediit.

12. Appharban cum amicissimus Narsaeo, Persarum regi, esset missus ad legationem, supplex Galerio occurrit. Is, data potestate loquendi, dixit, Romanum et Persicum imperium esse tanquam duo

A. C. 297 Diocl. 14

καὶ χρὴ καθάπερ ὀφθαλμοὺς τὴν ἑτέραν τῇ τῆς ἑτέρας κοσμεῖσθαι λαμπρότητι, καὶ μὴ πρὸς ἀναίρεσιν ἑαυτῶν ἀμοιβαδὸν μέχρι παντὸς χαλεπαίνειν. τοῦτο γὰρ οὐκ ἀρετὴ μᾶλλον, ἀλλὰ κουφότης νομίζεται ἢ μαλακία· τοὺς γὰρ μεταγενεστέρους οἰόμενοι μὴ δύνασθαι ἑαυτοῖς βοηθεῖν σπου- B δάζουσι τοὺς ἀντιτεταγμένους ἀνελεῖν. μὴ χρῆναι μέντοι μηδὲ Ναρσαῖον ἀσθενέστερον πάντων τῶν ἄλλων βασιλέων νομίζεσθαι· ἀλλὰ τοσοῦτον τῶν ἄλλων βασιλέων Γαλέριον ὑπερέχειν, ὥστε αὐτὸν τούτῳ μόνῳ δικαίως Ναρσαῖον ἡττῆσθαι, καίτοι τῆς τῶν οἰκείων προγόνων ἀξίας καταδεέστερον οὐ γενόμενον." πρὸς τούτοις ἔλεγεν ὁ Ἀφφαρβᾶν ἐντετάλθαι αὐτῷ παρὰ Ναρσαίου, ὡς ἔχοντες ἐπιείκειαν, τὸ τῆς οἰκείας βασιλείας δίκαιον τῇ Ῥωμαίων ἐπιτρέψαι φιλανθρωπίᾳ. τοιγαροῦν μηδὲ τοὺς ὅρκους κομίζειν, ἐφ' οἷς χρὴ γίνεσθαι τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῇ γνώμῃ τοῦ βασιλέως διδόναι. πλὴν ὅτι παρακαλεῖ τοὺς παῖδας μόνον καὶ τὰς C γαμετὰς αὐτῷ ἀποδοθῆναι, διὰ τῆς τούτων ἀποδόσεως πλέον εὐεργεσίαις ἔνοχος εἶναι λέγων ἢ ὅπλοις περιών· οὐδὲ νῦν δύνασθαι κατ' ἀξίαν χάριτας ὁμολογεῖν, ὅτι ἐν αἰχμαλωσίᾳ γενόμενοι τῆς ἐντεῦθεν οὐκ ἐπειράθησαν ὕβρεως, ἀλλ' οὕτω μετεχειρίσθησαν ὡς τῇ οἰκείᾳ εὐγενείᾳ ὅσον οὔπω ἀποδοθησόμενοι. ἐν τούτοις εἰς μνήμην ἦγε καὶ τὸ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εὐμετάβλητον. ὁ δὲ Γαλέριος πρὸς ταῦτα δόξας ὀργίζεσθαι,

12. ἔχοντος N. 18. περιὼν Valesius, περὶ ὧν vulg.

luminaria; et oportere alterum alterius, sicut oculos, luce et splendore illustrari, neque ad exstinctionem et eversionem invicem sibi molestos et graves esse. Hoc enim non virtus, sed magis levitas et mollities censeretur. Nam qui inferiores nihil sibi prodesse posse putant, conantur eos, qui sibi adversantur, tollere et evertere. Non oportere autem Narsaeum omnibus aliis regibus imbecilliorem existimare; sed Galerium tanto reliquis regibus superiorem esse, ut ab eo solo merito Narsaeus victus sit, tametsi ne Narsaeus quidem a suorum maiorum virtute absit. Praeterea dixit Appharban mandatum sibi fuisse a Narsaeo, omnia proprii regni iura Romanorum humanitati committi, ipsum aequum esse ducere: neque ideo conditiones, quibus pacem fieri vellet, ipsum ferre, sed id omne Imperatoris arbitrio permittere. Hoc solum ipsum hortari, ut sibi uxorem et filios redderet, quos si reciperet, multo devinctiorem se illi fore beneficiis, quam si armis vicisset; ne nunc quidem satis pro merito gratias agere posse, quod captivi haud quicquam contumeliae passi sint, sed ita habiti, ut pristinae suae nobilitati primo quoque tempore se restitutum iri sperarent. Hic legatus Persarum in memoriam revocavit rerum humanarum inconstantiam. Ad quae visus est Galerius subirasci, et toto corpore commotus, „non recte Persas, ait,

A. C. 297 συγκινήσας τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, ἀπεκρίνατο λέγων, οὐ καλῶς
Diocl. 14 Πέρσας ἀξιοῦν τῆς μεταβολῆς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων
D ἑτέρους μεμνῆσθαι, ὁπότε αὐτοὶ καιροῦ ἐπιλαμβανόμενοι οὐ
παύονται ταῖς τῶν ἀνθρώπων συμφοραῖς ἐπικείμενοι. „καλῶς γὰρ καὶ ἐπὶ Βαλεριανοῦ τὸ μέτρον τῆς νίκης ἐφυλάξατε, οἵτινες δόλοις αὐτὸν ἀπατήσαντες κατέσχετε καὶ μέχρι γήρως ἐσχάτου καὶ τελευτῆς ἀτίμου οὐκ ἀπελύσατε, εἶτα μετὰ θάνατον μυσαρᾷ τινι τέχνῃ τὸ δέρμα αὐτοῦ φυλάξαντες θνητῷ σώματι ἀθάνατον ὕβριν ἐπηγάγετε." ταῦτα διεξελθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰπὼν ἑαυτὸν ἐπικαμφθῆναι οὐχ οἷς Πέρσαι διὰ τῆς πρεσβείας ὑπέμνησαν, ὡς δέον πρὸς τὰς ἀνθρωπίνας ἀφορᾶν τύχας, (διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον καὶ πρὸς ὀργὴν προσ-
P. 27 ήκειν κινεῖσθαι, εἴ τις πρὸς ἃ Πέρσαι πεπράχασιν ἀποβλέψειεν,) ἀλλὰ τοῖς τῶν οἰκείων προγόνων ἴχνεσιν ἀκολουθεῖν, οἷς ἔθος φείδεσθαι μὲν τῶν ὑπηκόων, καταγωνίζεσθαι δὲ τῶν ἀντιταττομένων, ἐκέλευσε τῷ πρεσβευομένῳ τῷ ἰδίῳ βασιλεῖ ἀπαγγεῖλαι τὴν Ῥωμαίων καλοκαγαθίαν, ὧν τῆς ἀρετῆς ἐπειράθη, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον προσελπίζειν παρ' αὐτὸν ἀφιξομένους κατὰ γνώμην τοῦ βασιλέως.

A. C. 314 ιγ'. Ὅτι Λικίννιος πέμπει πρεσβευτὴν πρὸς Κωνσταντῖ-
Const. 9 νον Μεστριανὸν κόμητα. ἐλθόντα δὲ τὸν Μεστριανὸν ὁ βασιλεὺς ἐπί τινα χρόνον διέσυρε. μετὰ ταῦτα δὲ πρός τε τὸ

5. Βαλεριανοῦ N., Γαλεριανοῦ vulg. 12. προσήκει vulg. 13. ἀποβλέψειεν H., ἀποβλέψειν vulg.

petere, ut alii varietatis et inconstantiae rerum humanarum meminissent, quippe qui ipsi, cum secundae res illis contigerint, hominum calamitatibus ultro instare non desisterent. „Belle scilicet adversus Valerianum moderationem in victoria tenuistis. Nam dolo eum cepistis, et usque ad extremam senectutem et mortem turpem et foedam non dimisistis. Etiam post mortem nefaria arte cutem eius custodientes, mortali corpori immortalem ignominiam inussistis." In ista digressus est Imperator, et dixit, se quidem flecti non his, quorum Persae in legatione mentionem fecerant, oportere in rerum humanarum varietatem intueri; (ob hoc enim si quis ad ea, quae Persae commiserint, advertat, oportere in iram ferri;) sed se vestigiis maiorum insistere, quibus mos fuerit parcere subiectis et debellare superbos. Itaque iussit eum, qui legatione fungebatur, regi suo Romanorum mansuetudinem et clementiam, quorum virtutis periculum fecisset, renuntiare, et spem facere, non multo post fore, ut, impetrata ab Imperatore venia, captivi ad ipsum redirent.

13. Licinnius legatum ad Constantinum Mestrianum Comitem mittit, quem Constantinus, cum ad se venisset, longo tempore detinuit. Tandem quum ad incertos belli casus animum adiiceret, quia

ἄδηλον τοῦ πολέμου ἀποβλέπων, ἅμα δὲ καὶ ὅτι οἱ τοῦ Λικιν- A. C. 314
νίου ἐφόδῳ λανθανούσῃ χρησάμενοι τὴν βαστάγην αὐτοῦ Const 9 B
μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας κατέσχον, δέχεται αὐτόν. ὁ
δὲ τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τὴν εἰρήνην ἐπρεσβεύετο, μὴ χρῆναι
λέγων τὸν τοὺς ὁμοφύλους νενικηκότα κατ' αὐτῶν χαλεπαί-
νειν. ὅ,τι γὰρ ἂν ἀπόλοιτο, τοῦτο λοιπὸν τῷ νενικηκότι, ἀλλ'
οὐχὶ τοῖς ἡττωμένοις ἀπόλλυσθαι· καὶ ὅτι ὁ ἑνὶ τὴν εἰρή-
νην ἀρνούμενος πολλῶν ἐμφυλίων πολέμων γίνεται αἴτιος. ὁ
δὲ βασιλεὺς τῷ τε προσώπῳ καὶ τῇ τοῦ σώματος κινήσει τὸ
μέγεθος τῆς ὀργῆς δηλῶν, καὶ μόλις φωνὴν ἀφεὶς, εἶπεν·
„οὐχ οὕτω μέχρι τοῦ παρόντος διαγενόμεθα, οὐδὲ διὰ τοῦτο
ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τῶν ἐνταῦθα πολεμοῦντες καὶ νικῶν-
τες ἀφικόμεθα, ὥστε μὴ ἐθέλειν τὸν οἰκεῖον γαμβρὸν κοινω- C
νὸν ἔχειν διὰ τὰ μύση αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγχιστείαν ἀπαγορεύ-
ειν, εὐτελὲς δὲ ἀνδράποδον μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ βασίλεια προσ-
δέξασθαι." ἐκέλευσεν οὖν τὸν Μεστριανὸν τούτου τοῦ μέ-
ρους τῆς πρεσβείας σχολάζοντα, εἴ τι ἕτερον αἰτεῖν βούλοι-
το, λέγειν· καὶ ἔδοξε τὸν Βάλεντα ἐκβληθῆναι τῆς βασιλείας.

ιδ'. Ὅτι Μαγνέντιος καὶ Βετρανίων πέμπουσι πρέσβεις A. C. 350
πρὸς Κωνστάντιον. πέμπονται δὲ Ῥουφῖνος καὶ Μαρκελλῖ- Const. 14
νος, ὁ μὲν ὕπαρχος ὢν τῶν πραιτωρίων, ὁ δὲ ἕτερος στρα- V. 20
τηλάτης, καὶ Νουνέχιος συγκλητικὸς ὕπαρχος, καὶ Μάξιμος
πρὸς τούτοις, ὑπομνήσοντες τὸν Κωνστάντιον ὅπλων ἀπο- D

5. αὐτὸν vulg. 10. τῆς om. vulg. 11. διαγεγενήμεθα coni. B. 17. σχολάζοντος vulg. 19. Βετρανίων N., Βρεττανίων vulg.

manus militum Licinnii iumenta sarcinalia cum regia suppellectili ad se tendentem clandestina incursione interceperat, legatum admisit. Ille vero de pace inter utrumque Imperatorem componenda agens dicebat, non oportere eum, qui de civibus suis victoriam reportasset, iis irasci. Quicquid enim intereat, victori, non victo interire, et si nunc uni pacem denegaverit, multorum bellorum civilium causam fore et auctorem. At Imperator et vultu et motu corporis acerbitatem irae suae demonstrans, et aegre vocem emittens dixit: „Non ita nos ad hoc usque tempus gessimus, neque ideo ab Oceano huc bellum gerentes et vincentes pervenimus, ut generum nostrum propter nefaria flagitia a societate regni excludamus et affinitatem eius dissolvamus, et vile mancipium cum ipso in imperium introducamus." Iussit igitur Mestrianum, hac legationis parte omissa, si quid aliud vellet promere. Et visum est Valentem ab imperio deiicere.

14. Magnentius et Vetranio mittunt legatos ad Constantium. Mittuntur autem Rufinus et Marcellinus, hic praefectus praetorio, ille alterius agminis ductor, et Nunechius Senatus Princeps, et Ma-

A.C. 350 Const. 14 σχέσθαι καὶ πρώτην ἔχειν ἐν τῇ βασιλείᾳ τιμήν. ὁ δὲ Μαγνέντιος δι᾽ αὐτῶν τὴν ἰδίαν θυγατέρα τῷ Κωνσταντίῳ ὑπισχνεῖτο διδόναι γαμετὴν ἐπὶ τῷ καὶ αὐτὸς τὴν Κωνσταντίαν λαβεῖν τὴν ἀδελφὴν τοῦ Κωνσταντίου. ἐδέξατο οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς Βετρανίωνος καὶ Μαγνεντίου πρέσβεις, ἐν οἷς ὁ Νουνέχιος εὐθὺς ἔφη τῷ προοιμίῳ εἰρήνην αἰτεῖν τὸν Μαγνέντιον, καὶ πολλάκις τῆς περὶ τῶν παρόντων πραγμάτων καταστάσεως τὸν Κωνστάντιον ὑπεμίμνησκε, φάσκων μὴ χρῆναι αὐτὸν ἀπροόπτως καὶ κεκμηκότα ἤδη τοῖς πολέμοις δύο κατ᾽ αὐτὸν βασιλεῖς, στρατιωτικῆς τε ἐπιστήμης ἐμπείρους καὶ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις καὶ ἔτι ἀκεραίους ὄντας, εἰς πόλεμον προκαλεῖσθαι· οἵτινες, εἰ μὴ περὶ εἰρήνης συνδόξαιεν, P. 28 [ὡς] ὁποῖοι καὶ πηλίκοι κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἔσονται παραταττόμενοι, εἴτε εἷς μόνος, εἴτε ὁμοῦ ἄμφω παραγένοιντο, μὴ θέλειν αὐτὸν ἑτέρωθεν μαθεῖν ἢ ἐκ τῶν ἤδη πεπραγμένων αὐτοῖς, ὅτε ταῖς ἐκείνων παρατάξεσιν αὐτῷ τε καὶ τῷ γένει αὐτοῦ θρίαμβοι κατωρθοῦντο. ταύτης τῆς πρεσβείας ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐν φροντίσι πολλαῖς ἦν. καὶ εἰς ὕπνον B τραπεὶς εἶδεν ὄψιν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὥσπερ ἐξ ὕψους κατιὼν καὶ τῇ χειρὶ κατέχων τὸν Κώνσταντα, ὃν ἀνεῖλε Μαγνέντιος, τοῦτον αὐτῷ προσφέρων ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἐδόκει τὰ

5. Βρεττανίωνος vulg ὁ Νουνέχιος — τὸν Μαγνέντιον, καὶ] Haec verba, quae vulgo perperam lin. 17. post voc. κατωρθοῦντο legebantur, in locum suum reduxit Cl., particula καὶ ab initio in finem transposita. 9. καὶ N., μὴ vulg. πολέμοις B., πολεμίοις vulg. 10. αὐτοῦ coni. B. 13. ὡς uncis inclusit B.

ximus cum ipsis, qui adhortarentur Constantium, ut ab armis abstineret, et primum honoris gradum in imperio obtineret; Magnentius Constantio filiam desponderet, et ipse uxorem acciperet Constantiam, Constantii sororem. Itaque Imperator Constantius admisit Vetranionis et Magnentii legatos, quorum unus, Nunechius, initio statim Magnentium pacem petere praefatus est, et Constantium, quo in statu res in praesentia essent, monuit dicens, non oportere ipsum inconsiderate, praesertim quum bellis iam confectus esset, duos contra se Imperatores, rei militaris peritos et inter se concordes et integris viribus, ad bellum provocare. Qui, nisi nunc de pace inter eos conveniret, quales quantique in bello civili futuri essent, sive unus solus, sive uterque simul, non aliunde ipsi discedendum esse, quam ex egregiis facinoribus, quae ante edidissent, quando ipsi et generi eius prospere rebus gestis triumphos peperissent. Cum hanc legationem audisset Imperator, magnam illi ea res curam et sollicitudinem attulit. Itaque ad somnum conversus, vidit in somnis patrem tanquam ex alto descendentem. In manu tenebat Constantem a Magnentio peremtum, quem Constantio ostendens haec illi

ῥήματα φθέγγεσθαι· „Κωνστάντιε, ἰδοὺ Κώνστανς ὁ πολλῶν A. C. 350 Const. 14 βασιλέων ἀπόγονος, ὁ ἐμὸς υἱὸς καὶ σὸς ἀδελφὸς, τυραννικῶς ἀπολλύμενος. μήτε οὖν τὴν βασιλείαν διακοπτομένην, μήτε τὴν πολιτείαν ἀνατρεπομένην περιίδῃς, μήτε εὐλαβηθῇς ἀπειλὰς, ἀλλὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐσομένην σοι δόξαν πάσης ἐκβάσεως προτίμησον, καὶ μὴ ἴδῃς ἀνεκδίκητον ἀδελφόν." μετὰ ταύτην τὴν ὄψιν ἀφυπνισθεὶς ὁ Κωνστάντιος, τῶν πρέ- C σβεων πλὴν Ῥουφίνου φυλακῇ παραδοθέντων . . . .

ιε'. Ὅτι ἐπὶ Κωνσταντίου πρέσβεις ἦλθον Περσῶν. ὁ A. C. 358 Const. 22 Iul. C. 4 δὲ τῆς πρεσβείας ἡγεμὼν Ναρσῆς τὸ τραχὺ τῶν γραμμάτων ὧν ἐπεφέρετο τῇ τῶν οἰκείων ἡμερότητι τρόπων συγκεράσας, ἔδωκε πρὸς ἀνάγνωσιν.

ις'. Ὅτι οἱ βάρβαροι ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου εἰρήνην ᾔτουν· ὁ δὲ ἦλθεν εἰς τὸ σπείσασθαι αὐτοῖς, καὶ ἐζήτει ὁμήρους λαβεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι πάνυ πολλοὺς ἔλεγον ἔχειν πολέμῳ, ἀλλ' οὐ παρ' ἐκείνων δεδομένους· νῦν δὲ ζητεῖν εἰρήνης ἐνέχυρα, εἴ τινες εἶεν πρὸς τοῦτο παρ' αὐτοῖς D ἐπιτήδειοι. ἐκείνων δὲ οὐδὲν ἀπαρνουμένων, ἀλλὰ δώσειν συντιθεμένων οὓς ἂν αὐτὸς ἐπιλέξοιτο, τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν ἠξίου λαβεῖν ὡς ἀντὶ πολλῶν μόνον ἀρκοῦντα, ὃν εἶχεν αἰχμάλωτον. οἱ δὲ βάρβαροι ἤδη τεθνάναι αὐτὸν ὑπολαμ-

3. ἀπολόμενος coni. B. 16. ἔχειν. πολέμῳ μὲν ἔφη, ἀλλ' Boissonad. Eunap. 1. p. 459.,—ἔχειν αὐτὸν αἰχμαλώτους. καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίνατο τούτους ἔχειν πολέμῳ, ἀλλ' N.

dicere visus est: „Constanti, ecce Constans, multorum regum progenies, meus filius, frater tuus nefarie necatus; neque imperium labefactatum, neque rempublicam eversam negligas, neque si quis tibi minetur, terrore afficiaris, sed gloriam, quae inde te manet, cuicumque oppugnationi praeponas, neque inultum fratrem tuum relinquas.“ Hoc ostento viso, est expergefactus et legatos praeter Rufinum in vincula coniecit.

15. Sub Constantio legati a Persis venere, cuius legationis princeps Narses asperitatem litterarum, quas adferebat, lenitate morum suorum temperavit, easque legendas tradidit.

16. Barbari sub Iuliano Apostata pacem petierunt, ille vero profectus est, ut cum illis transigeret, et obsides sibi dari petiit. Barbari responderunt, multos iam in eius potestate esse. Tum ille hos belli iure, non ab ipsis traditos habere se dixit: nunc quaerere pacis pignora; viderent, si qui essent apud ipsos huic rei apti et idonei. Cum nihil abnuerent, sed daturos se promitterent, quos elegisset, regis filium poscit, quem unum pro multis obsidem detineret; is autem iam inter captivos a Romanis custodiebatur. Sed barbari ipsum periisse existimantes, ad luctum et moerorem una cum

A. C. 358 βάνοντες, μετὰ τοῦ σφῶν βασιλέως ὀδυρόμενοί τε καὶ στέ-
Const. 22 νοντες, ἐδέοντο τοῦ Καίσαρος ἀδύνατα μὴ ζητεῖν, ἀπαιτοῦν-
Iul. C. 4 τα τοὺς ἤδη τεθνεῶτας ὁμήρους· τοῦτο δὲ τεκμήριον εἶναι τοῦ σπονδὰς αὐτὸν μὴ ἐθέλειν ποιήσασθαι.

rege conversi, obtestati sunt Caesarem, ne a se ea, quae praestare non possent, peteret: quod faceret, cum eos, qui iam fato functi erant, sibi dari postularet, quo satis se foedera facere nolle indicaret.

ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA
PETRI PATRICII
ET MAGISTRI
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM
AD GENTES.

ARGUMENTUM.

Valerianus frustra a Sapore pacem petit (1). *Sapores Odenathi legatos et dona superbe remittit* (2). *Conditiones pacis inter Diocletianum et Narsaeum compositae* (3).

α'. Ὅτι Βαλεριανὸς εὐλαβηθεὶς τὴν ἔφοδον τῶν Περ- A. C. 260
σῶν, (ἐλίμωξε γὰρ τὸ στράτευμα αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον οἱ Μαυ- Valer. 8 P. 29
ρούσιοι,) χρυσίον ἄφατον συναγαγὼν ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς V. 21
Σαπώρην, ἐπὶ μεγάλαις δόσεσι τὸν πόλεμον καταλῦσαι βουλόμενος. ὁ δὲ τά τε περὶ τοῦ λιμοῦ μαθὼν, τῇ τε παρακλή-

1. Valerianus, ne a Persis oppugnaretur, timens, (fame enim eius exercitus laborabat, et maxime Maurusii,) ingentem auri vim accumulans, misit legatos ad Saporem, et magnis largitionibus bel-

A. C. 260 Valer. 8 σει Βαλεριανοῦ πλέον ἐπαρθεὶς, τοὺς πρέσβεις παρελκύσας, ἀπράκτους αὐτοὺς ἀπολύσας, εὐθὺς ἐπηκολούθησεν.

A. C. 261 Gall. 9 β΄. Ὅτι Ὀδέναθος τὸν Σαπώρην πολὺ ἐθεράπευεν ὡς B ὑπερβεβηκότα κατὰ πολὺ τοὺς Ῥωμαίους. βουλόμενος δὲ αὐτὸν ὑπαγαγέσθαι, πέμπει δῶρα μεγαλοπρεπῆ καὶ ἄλλα ἀγώγιμα, ὧν ἡ Περσὶς οὐκ ἦν εὔφορος, καμήλοις ἐπιθείς. καὶ γράμματα πέμπει δεήσεως δύναμιν ἔχοντα, καὶ ὅτι οὐδὲν Πέρσαις ὑπεναντίον αὐτὸς εἰργάσατο. ὁ δὲ τοὺς οἰκέτας ὑπέτασσε δεξαμένους τὰ δῶρα ῥίπτειν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ τὰς ἐπιστολὰς διαῤῥήξας συνέτριψε, καὶ ἐδήλωσε· „τίς ὢν καὶ πόθεν ἐτόλμησε πρὸς τὸν οἰκεῖον δεσπότην γράψαι; καὶ νῦν εἰ βούλεται ἐλαφροτέρας κολάσεως τυχεῖν, ὀπίσω τὰς χεῖρας C δήσας προσπεσέτω. εἰ δὲ μὴ, ἴστω ὡς καὶ αὐτὸν καὶ τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα ἀπολῶ."

A. C. 297 Diocl. 14 γ΄. Ὅτι Γαλέριος καὶ Διοκλητιανὸς εἰς Νίσιβιν συνῆλθον, ἔνθα κοινῇ βουλευσάμενοι στέλλουσιν εἰς Περσίδα πρεσβευτὴν Σικόριον Πρόβον ἀντιγραφέα τῆς μνήμης. τοῦτον ὁ Ναρσαῖος τῇ τῶν ἐπαγγελθέντων ἐλπίδι φιλοφρόνως ἐδέξατο. χρῆται δὲ καί τινι ἀναβολῇ ὁ Ναρσαῖος. ὡς γὰρ βουλόμενος δῆθεν τοὺς περὶ Σικόριον πρέσβεις, οἷα δὴ κεκοπωμένους, ἀνακτήσασθαι, μέχρι τοσούτου περὶ τὸν Ἀσπροῦδιν ποταμὸν

1. παρελκύσας H., παρεκύλσας vulg. 3. Ὀδέναθος Val., ὁ Δένατος vulg.

lum solvere voluit. Sed Sapores inopiae Romanorum haud ignarus et precibus Valeriani elatus, legatos distinet, deinde re infecta dimittit, eosque subsequitur.

2. Odenathus Saporem, tanquam longe Romanis praestantiorem, multum coluit et observavit, et cupiens eum sibi devincere, dona magnifica camelis imponens earum rerum, quarum Persis non erat ferax, ad eum mittit cum litteris, quibus cum multis precibus se nihil unquam contrarium Persarum rationibus fecisse testabatur. At ille iussit servos suos, postquam recepissent munera, ea in proximum fluentem proiicere; et eius litteras laceratas pedibus conculcare. Haec quoque palam protulit: „Quis et unde iste est, qui eo temeritatis devenit, ut audeat ad suum dominum scribere. Nunc si velit leviori poena affici, manibus a tergo revinctis, prosternat se ante me. Si non faciat, sciat me illum et omne eius genus perditurum et exstincturum."

3. Galerius et Diocletianus Nisibi convenerunt. Ibi communicato consilio, mittunt legatum in Persidem Sicorium Probum, magistrum memoriae. Hunc Narsaeus, quia ex his, quae sibi nuntiata fuerant, spem se optata consecuturum conceperat, benigne et comiter excepit. Antea tamen callide moras nectebat. Quum enim speraret, se legatos longo itinere fessos facilius sibi conciliaturum esse, eo usque Sicorium, qui consilii ipsius non ignarus erat, circa

τῆς Μηδικῆς τὸν Σικόριον παρείλκυσεν, οὐκ ἀγνοοῦντα μέν- A. C. 297 τοι τὸ γινόμενον, ἕως οἱ τῇδε κἀκεῖσε διὰ τὸν πόλεμον σκορ- Diocl. 14 πισθέντες συνελέγησαν. καὶ τηνικαῦτα ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τῶν P. 30 βασιλείων πάντας τοὺς ἄλλους χωρίσας, καὶ ἀρκεσθεὶς τῇ παρουσίᾳ Ἀφφάρβα καὶ Ἀρχαπέτου καὶ Βαρσαβώρσου, ὧν ὁ μὲν ἕτερος ὕπαρχος ἦν πραιτωρίων, ὁ δὲ ἕτερος τὴν τοῦ Συμίου εἶχεν ἀρχὴν, ἐπέτρεψε τῷ Πρόβῳ τὴν πρεσβείαν διεξιέναι. ἦν δὲ τὰ κεφάλαια τῆς πρεσβείας ταῦτα, ὥστε κατὰ τὸ ἀνατολικὸν κλίμα τὴν Ἰντηληνὴν μετὰ Σοφηνῆς καὶ Ἀρζανηνὴν μετὰ Καρδουηνῶν καὶ Ζαβδικηνῆς Ῥωμαίους ἔχειν, καὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἑκατέρας πολιτείας ὁροθέσιον εἶναι, Ἀρμενίαν δὲ Ζίνθα τὸ κάστρον ἐν μεθορίῳ τῆς Μη- B δικῆς κείμενον ὁρίζειν, τὸν δὲ Ἰβηρίας βασιλέα τῆς οἰκείας βασιλείας τὰ σύμβολα Ῥωμαίοις ὀφείλειν, εἶναι δὲ τόπον τῶν συναλλαγμάτων Νίσιβιν τὴν πόλιν παρακειμένην τῷ Τίγριδι. τούτων ὁ Ναρσαῖος ἀκούσας, ἐπειδὴ πρὸς μηδὲν τούτων ἡ παροῦσα τύχη ἀρνεῖσθαι αὐτὸν συνεχώρει, συνέθετο τούτοις ἅπασι· πλὴν ἵνα μὴ δόξῃ ἀνάγκῃ πάντα ποιεῖν, διηρνήσατο μόνον τὸ τόπον εἶναι τῶν συναλλαγμάτων τὴν Νίσιβιν. ὁ δὲ Σικόριος· „ἐνδεδωκέναι χρὴ πρὸς τοῦτο. οὔτε γὰρ αὐτοκράτωρ ἡ πρεσβεία, καὶ περὶ τούτου ἐκ τῶν αὐτοκρατόρων οὐδὲν ἐπετέτραπτο." τούτων οὖν συντεθέντων, ἀπεδόθησαν τῷ

1. ἀγνοοῦντα Cl., ἔγνω οὖν τὰ vulg. 3. τῶν βασιλείων N., τῷ βασιλεῖ vulg. 10. Ἀρζανηνὴν et Καρδουηνῶν N., Ἀρζακηνὴν et Καρδονηνῶν vulg. 20. οὔτε γὰρ αὐτοκράτωρ ἡ B., τότε γὰρ αὐτοκράτορι vulg.

Asprudum, Mediae fluvium, detinuit, donec milites, qui hic illic per bellum dispersi erant, convenissent. Tum in interiori conclavi regis admissus, reliquis omnibus abire iussis, contentus praesentia Apharbae et Archapeti et Barsaborsi, quorum alter erat praefectus praetorio, alter Sumii dignitatem obtinebat, iussit Probo suam legationem referre. Erant autem capita legationis haec, ut Romani in Oriente haberent Intilenen cum Sophene, Arzanenen cum Carduene et Zabdicene, et Tigris fluvius utriusque imperii limes esset: ut Zintha castellum, in confiniis Mediae situm, Armeniam terminaret, rex Iberiae regni sui insignia a Romanis accepta susciperet; commerciorum locus Nisibis esset, ad Tigrim amnem sita. Quae ubi audivit Narsaeus, quandoquidem, quae erat eius fortuna, nihil quicquam eorum licebat illi denegare, consensit et approbavit, praeterquam quod, ne ista omnia videretur necessitate coactus facere, solummodo abnuit, commerciorum locum esse Nisibim. Sed Sicorius hoc quoque ab illo concedendum esse dixit; neque enim legatos libera auctoritate instructos esse, neque Imperatores quicquam de hac re

A. C. 297 Ναρσαίῳ αἵτε γαμεταὶ καὶ οἱ παῖδες, μετὰ φιλοτιμίας τῶν
Diocl. 14 βασιλέων τῆς σωφροσύνης αὐταῖς καθαρᾶς φυλαχθείσης.

2. καθαραῖς vulg.

praecepisse. His igitur conditionibus acceptis, Narsaeo restitutae sunt eius uxores et liberi, debita erga illas temperantia cum summa Imperatorum fide observata.

E lexico Segueriano περὶ συντάξεως, edito in Bekkeri anecdotis, Vol. I. p. 117. seqq.

Πέτρου εἰς τὰ περὶ Ἀντωνίου· „πολλὰ οὖν θωπεύσας αὐτόν." s. v. θωπεύω, αἰτιατικῇ.

Πέτρου εἰς τὰ τῆς μοναρχίας Καίσαρος· „ἀπεῖπε τοῖς βουλευταῖς ἐκδημεῖν ἔξω Ἰταλίας." s. v. ἀπεῖπε, δοτικῇ.

Quae ex Petri Patricii libro περὶ καταστάσεως τῆς βασιλείας apud Constantinum de ordine aulae Byzantinae servata exstant, hic non repetenda videbantur.

ΠΡΙΣΚΟΥ ΠΑΝΙΤΟΥ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΠΡΙΣΚΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΚΑΙ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA BYZANTINA
PRISCI RHETORIS
ET SOPHISTAE
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Margus oppidum episcopi fraude a Scythis capitur (1). *Attilas, Scytharum transfugis incassum a Theodosio repetitis, in fines Romanos irrumpit* (2). *Durae pacis a Romanis cum Hunnis initae conditiones: pactae pecuniae severe per imperium Romanum exiguntur. Asimuntii ad pacem accipiendam ab Hunnis adiguntur* (3). *Attilas Romanos vanis legationibus fatigat* (4). *Chrysaphius eunuchus consilium init Attilae per Edeconem eius legatum interimendi* (5). *Compertis insidiis, Attilas Chrysaphium ad supplicium exposcit* (6). *Idem bellum parat adversus occidentem* (7). *Belli inter Attilam et Aëtium coorti causae* (8). *Attilas Orienti bellum minatur* (9). *Ardaburius bellum gerit cum Saracenis* (10). *Maximinus cum Blemmyis et Nubadibus pacem componit, quae post mortem eius solvitur* (11). *Gobazes, Colchidis rex, Byzantium vocatur* (12). *Maiorianus in Africam traiicere constituit* (13). *Marcellinus in Gallia cum Gothis bella gerit. Genserichus Siciliam et Italiam vastat. Legatio Saragurorum ad Leonem* (14). *Persarum ad Leonem legati de iniuriis Romanorum queruntur. Tatianus legatus ad Vandalos mittitur* (15). *Gobazes benigne a Leone excipitur* (16). *Sciri auxilia petunt a Romanis adversus Gothos* (17). *Attilae filii societatem cum Leone inire frustra conantur* (18). *Fines Persarum a Saraguris aliisque gentibus infestantur* (19). *Dengizich bellum contra Romanos molitur* (20). *Gothi a ducibus Romanis in deditionem accepti trucidantur* (21). *Suani a Persis vexati Romanos auxilium poscunt* (22).

A. C. 442 α΄. Ὅτι τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸν τῆς πανηγύρεως καιρὸν
Ind. 10
Theod. 35 καταστρατηγησάντων Ῥωμαίους καὶ πολλοὺς ἀνελόντων, οἱ
P. 33 Ῥωμαῖοι ἐπέστελλον πρὸς τοὺς Σκύθας, ἐν αἰτίᾳ ποιούμενοι
V. 23 τῆς τοῦ φρουρίου αἱρέσεως ἕνεκεν καὶ τῆς τῶν σπονδῶν ὀλι-
γωρίας. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὡς οὐκ ἀρξάμενοι, ἀλλ' ἀμυνόμε-
νοι ταῦτα δράσειαν· τὸν γὰρ τῆς Μάργου ἐπίσκοπον εἰς ἑαυ-
τῶν ἀναβεβηκότα γῆν καὶ διερευνησάμενον τὰς παρὰ σφισιν
βασιλείους θήκας, σεσυληκέναι τοὺς ἀποκειμένους θησαυρούς·
B καὶ εἰ μὴ τοῦτον ἐκδοῖεν, ἐκδοῖεν δὲ καὶ τοὺς φυγάδας κατὰ
τὰ ὑποκείμενα, (εἶναι γὰρ παρὰ Ῥωμαίοις πλείστους,) τὸν
πόλεμον ἐπάξειν. Ῥωμαίων δὲ τὴν αἰτίαν οὐκ ἀληθῆ φαμέ-
νων εἶναι, ἐν τοῖς σφετέροις λόγοις τὸ πιστὸν οἱ βάρβαροι
θέμενοι κρίσεως μὲν τῶν ἀμφιβόλων κατωλιγώρουν, πρὸς
πόλεμον δὲ ἐτράπησαν, καὶ περαιωθέντες τὸν Ἴστρον πόλεις
καὶ φρούρια πλεῖστα ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐκάκωσαν. ἐν οἷς καὶ
τὸ Βιμινάκιον εἷλον· πόλις δὲ αὕτη τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς Μυ-
σῶν. ὧν γινομένων, καί τινων λογοποιούντων, ὡς ὁ ἐπίσκοπος
ἐκδοθείη, ὥστε μὴ ἑνὸς ἀνδρὸς πέρι τῷ παντὶ Ῥωμαίων τὸν
ἐκ τοῦ πολέμου ἐπαχθῆναι κίνδυνον, ὑποτοπήσας ὁ ἄνθρωπος
P. 34 ἐκδοθήσεσθαι, λαθὼν τοὺς ἐν τῷ ἄστει πρὸς τοὺς πολεμίους
παραγίνεται, καὶ αὐτοῖς παραδώσειν ὑπισχνεῖται τὴν πόλιν,
εἴγε ἐπιεικές τι οἱ τῶν Σκυθῶν βουλεύσαιντο βασιλεῖς. οἱ δὲ

1. Scythae, quo tempore mercatus Scytharum et Romanorum frequenti multitudine celebrabatur, Romanos cum exercitu sunt adorti, et multos occiderunt. Romani ad Scythas miserunt, qui de praesidii expugnatione et foederum contemptu cum eis expostularent. Hi vero se non ultro bellum inferentes, sed factas iniurias ulciscentes, haec fecisse responderunt. Margi enim episcopum in suos fines transgressum, fiscum regium et reconditos thesauros indagatum expilasse. Hunc nisi dederent una cum transfugis, ut foederibus convenerit, (esse enim apud eos plures,) bellum illaturos. Quae cum Romani vera esse negarent, barbari vero in eorum, quae dicebant, fide perstarent, iudicium quidem de his, quae in contentione posita erant, subire minime voluerunt, sed ad bellum conversi sunt. Itaque transmisso Istro, oppidis et castellis ad ripam sitis plurima damna intulerunt, et inter cetera Viminacium, quae Moesorum urbs est in Illyrico, ceperunt. His gestis, cum multi in sermonibus dictitarent, episcopum dedi oportere, ne unius hominis causa universa Romanorum respublica belli periculum sustineret: ille se deditum iri suspicatus, clam omnibus civitatem incolentibus ad hostes effugit, et urbem traditurum, si sibi Scytharum reges liberalitate sua consulerent, pollicitus est. Ad ea cum beneficium omni

ἔφασαν πάντα ποιήσειν τὰ ἀγαθὰ, εἰ τὴν αὑτοῦ ἄγοι ἐς ἔργον ὑπόσχεσιν. δεξιῶν τε καὶ ὅρκων ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δοθέντων, μετὰ βαρβαρικῆς πολυπληθίας ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπάνεισι γῆν, καὶ ταύτην προλοχίσας ἀντικρὺ τῆς ὄχθης νυκτὸς διανίστησιν ἐκ συνθήματος, καὶ ὑπὸ τοῖς ἀντιπάλοις τὴν πόλιν ποιεῖ. δῃωθείσης δὲ τῆς Μάργου τὸν τρόπον τοῦτον, ἐπὶ μεῖζον ηὐξήθη τὰ τῶν βαρβάρων πράγματα. A.C. 442 Ind. 10 Theod. 35

β'. Ὅτι ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ βασιλέως Ἀττήλας ὁ τῶν Οὔννων βασιλεὺς τὸν οἰκεῖον στρατὸν ἀγείρας γράμματα B πέμπει παρὰ τὸν βασιλέα τῶν τε φυγάδων καὶ τῶν φόρων πέρι, ὅσοι προφάσει τοῦδε τοῦ πολέμου οὐκ ἐδέδοντο, τὴν ταχίστην οἱ ἐκπέμπεσθαι παρακελευόμενος· συντάξεως δὴ ἕνεκα * μέλλοντος φόρου παρ' αὐτὸν πρέσβεις τοὺς διαλεξομένους ἀφικνεῖσθαι, ὡς, εἰ μελλήσειαν ἢ πρὸς πόλεμον ὁρμήσειαν, οὐδὲ αὐτὸν ἔτι ἐθέλοντα τὸ Σκυθικὸν ἐφέξειν πλῆθος. ταῦτα ἀναγνόντες οἱ ἀμφὶ τὰ βασίλεια οὐδαμῶς τοὺς παρὰ σφᾶς καταφυγόντας ἐκδώσειν ἔφασαν, ἀλλὰ σὺν ἐκείνοις τὸν πόλεμον ὑποστήσεσθαι, πέμψειν δὲ πρέσβεις τοὺς τὰ διάφορα λύσοντας. ὡς δὲ τῷ Ἀττήλᾳ τὰ δεδογμένα Ῥωμαίοις ἠγγέλλετο, ἐν ὀργῇ τὸ πρᾶγμα ποιούμενος τὴν Ῥω- C μαϊκὴν ἐδῄου γῆν, καὶ φρούριά τινα καθελὼν τῇ Ῥατιαρίᾳ προσέβαλλε μεγίστῃ καὶ πολυανθρώπῳ.

3. ἐπανίησι vulg. 13. διαλεξαμένους vulg. 14. μελλήσειαν ἢ B., μελλήσειεν vulg.

ratione se repensuros promitterent, si rem ad exitum perduceret; datis dextris et dictis iureiurando utrinque praestito firmatis, ille cum magna barbarorum multitudine in fines Romanorum est reversus. Eam multitudinem cum ex adverso ripae in insidiis collocasset, nocte dato signo exsiliit, et urbem in manus hostium traduxit. Et ab eo tempore barbarorum res in diem auctiores melioresque fuerunt.

2. Sub Theodosio Iuniore Imperatore Attilas Hunnorum rex delectum ex suis habuit, et litteras ad Imperatorem scripsit de transfugis et de tributis, ut, quaecumque occasione huius belli reddita non essent, quam citissime ad se mitterentur, de tributis autem in posterum pendendis legati secum acturi ad se venirent: nam si cunctarentur aut bellum pararent, ne se ipsum quidem Scytharum multitudinem diutius contenturum. His litteris lectis, Imperator nequaquam Scythas, qui ad se confugissent, traditurum dixit, sed una cum illis in animo sibi esse, belli eventum exspectare. Ceterum se legatos missurum, qui controversias dirimerent. Ea sicuti Romani decreverant, ubi Attilas rescivit, ira commotus Romanorum fines vastavit, et castellis quibusdam dirutis, in Ratiariam urbem magnam et populi multitudine abundantem irruptionem fecit.

A.C. 447 γ'. Ὅτι μετὰ τὴν ἐν Χεῤῥονήσῳ μάχην Ῥωμαίων πρὸς
Ind. 15 Theod. 40 Οὔννους ἐγίνοντο καὶ αἱ συμβάσεις, Ἀνατολίου πρεσβευσα-
V. 24 μένου. καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἐσπένδοντο, ὅπως ἐκδοθεῖεν μὲν ἂν τοῖς
Οὔννοις οἱ φυγάδες, καὶ ἓξ χιλιάδες χρυσίου λιτρῶν ὑπὲρ
τῶν πάλαι συντάξεων δοθεῖεν αὐτοῖς. φόρον δὲ ἔτους ἑκά-
στου δισχιλίας καὶ ἑκατὸν λίτρας χρυσοῦ σφισιν τεταγμένον
εἶναι. ὑπὲρ δὲ αἰχμαλώτου Ῥωμαίου φεύγοντος καὶ ἐς τὴν
D σφετέραν γῆν ἄνευ λύτρων διαβαίνοντος δώδεκα χρυσοῦς εἶ-
ναι ἀποτίμησιν· μὴ καταβάλλοντας δὲ τοὺς ὑποδεχομένους
ἐκδιδόναι τὸν φεύγοντα. μηδένα δὲ βάρβαρον Ῥωμαίους
κατὰ σφᾶς φεύγοντα δέχεσθαι. ταύτας προσεποιοῦντο μὲν
ἐθελονταὶ Ῥωμαῖοι τὰς συνθήκας τίθεσθαι· ἀνάγκῃ δὲ ὑ-
περβάλλοντι δέει, ὅπερ κατεῖχε τοὺς σφῶν ἄρχοντας, πᾶν
ἐπίταγμα καίπερ ὂν χαλεπὸν, τυχεῖν τῆς εἰρήνης ἐσπουδακό-
τες, ἠσμένιζον, καὶ τὴν τῶν φόρων σύνταξιν βαρυτάτην οὖ-
σαν προσίεντο, τῶν χρημάτων αὐτοῖς καὶ τῶν βασιλικῶν θη-
P. 35 σαυρῶν οὐκ εἰς δέον ἐκδεδαπανημένων, ἀλλὰ περὶ θέας
ἀτόπους καὶ φιλοτιμίας οὐκ εὐλόγους καὶ ἡδονὰς καὶ δαπά-
νας ἀνειμένας, ἃς οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων οὐδὲ ἐν εὐ-
πραγίαις ὑποσταίη, μή τί γε δὴ οἱ τῶν ὅπλων ὀλιγωρήσαν-
τες, ὥστε μὴ μόνον Σκύθαις, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοῖς λοιποῖς βαρ-
βάροις τοῖς παροικοῦσιν τὴν Ῥωμαίων ὑπακούειν εἰς φόρον

11. παρὰ σφᾶς coni. B. 12. δὲ καὶ ὑπερβ. N.

3. Post pugnam in Chersoneso commissam Romani cum Hunnis pacem per Anatolium legatum fecerunt, et in has conditiones convenerunt: profugos Hunnis reddi, sex millia auri librarum pro praeteritis stipendiis solvi; duo millia et centum in posterum singulis annis tributi nomine pendi. Pro unoquoque captivo Romano, qui in Romanorum fines, non soluto redemptionis pretio, evasisset, duodecim aureorum mulctam inferri. Quae si non solveretur, qui captivum recepisset, restituere teneri. Romanos neminem ex barbaris ad se confugientem admittere. In has quidem foederum leges Romani sponte consensisse videri volebant: sed necessitate coacti, superante metu, qui Romanorum ducum mentes occupaverat, quantumvis duras et iniquas conditiones sibi impositas summo pacis consequendae studio ducti lubentibus animis susceperunt, et gravissimum tributum pendere non recusabant, quamquam opes imperii et regii thesauri non ad necessarios usus, sed in absurda spectacula, in vanos honorum ambitus, in immodicas voluptates et largitiones consumptae fuerant, quales nemo sanae mentis vel in maxime affluentibus divitiarum copiis sustineret, nedum Romani isti, qui rei militaris studium adeo neglexerant, ut non solum Scythis, sed et reliquis barbaris, qui proximas imperii Romani regiones incolebant,

ἀπαγωγήν. τούτων τῶν συντάξεων καὶ τῶν χρημάτων πέρι, A. C. 447 Ind. 15 Theod. 40 ἅπερ ἔδει τοῖς Οὔννοις ἐκπέμπεσθαι, συνεισφέρειν πάντας ἠνάγκασε, δασμὸν εἰσπραττομένους καὶ τοὺς κατὰ χρόνον τι- B νὰ τὴν βαρυτάτην κουφισθέντας τῆς γῆς ἀποτίμησιν εἴτε δικαστῶν κρίσει, εἴτε βασιλέων φιλοτιμίαις. συνεισέφερον δὲ ῥητὸν χρυσίον καὶ οἱ ἐν τῇ γερουσίᾳ ἀναγεγραμμένοι ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀξίας. καὶ ἦν πολλοῖς ἡ λαμπρὰ τύχη βίου μεταβολή· ἐσεπράττοντο γὰρ μετὰ αἰκισμῶν ἅπερ ἕκαστον ἀπεγράψαντο οἱ παρὰ βασιλέως τοῦτο ποιεῖν ἐπιτεταγμένοι, ὥστε τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν καὶ τὰ ἔπιπλα τοὺς πάλαι εὐδαίμονας προτιθέναι ἐν ἀγορᾷ. τοῦτο μὲν μετὰ τὸν πόλεμον τὸ κακὸν Ῥωμαίους ἐδέξατο, ὥστε πολλοὺς ἢ ἀποκαρτερήσαν- C τας ἢ βρόχον ἁψαμένους τὸν βίον ἀπολιπεῖν. τότε δὴ ἐκ τοῦ παραχρῆμα τῶν θησαυρῶν ἐξαντληθέντων, τό,τε χρυσίον καὶ οἱ φυγάδες ἐπέμποντο, Σκόττα ἐπὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀφιγμένου· ὧν πλείστους Ῥωμαῖοι ἀπέκτειναν ἀπειθοῦντας πρὸς τὴν ἔκδοσιν. ἐν οἷς καὶ τῶν βασιλικῶν ὑπῆρχον Σκυθῶν, οἳ ὑπὸ Ἀττήλᾳ τάττεσθαι ἀνηνάμενοι παρὰ Ῥωμαίους ἀφίκοντο. τοῖς δὲ αὐτοῦ ὁ Ἀττήλας προστιθεὶς ἐπιτάγμασι, καὶ Ἀσημουντίους ἐκέλευσεν ἐκδιδόναι ὅσους αἰχμαλώτους ὑπῆρχον ἔχοντες εἴτε Ῥωμαίους, εἴτε βαρβάρους. Ἀσημοῦς D

3. *ἠνάγκασαν* coni. N. 5. *δὲ* B., *καὶ* vulg. 6. *ἀναγεγραμμένοι* Val., *ἄνω γεγραμμένοι* vulg. 15. *τὴν* add. B. 17. *ὕπαρχον* Par.

vectigales facti essent. Itaque tributa et pecunias, quas ad Hunnos deferri oportebat, Imperator omnes conferre coegit: nulla etiam eorum immunitatis habita ratione, qui terrae onere, tanquam nimis gravi ad tempus, sive Imperatorum benignitate, seu iudicum sententia, levati erant. Conferebant etiam aurum indictum qui in Senatum ascripti erant, ultra quam facultates ferre poterant, et multis splendida et illustris fortuna vitae commutationem attulit. Conficiebantur enim pecuniae, quae unicuique imperatae erant, cum acerbitate et contumelia ab iis, quibus huius rei cura ab Imperatore erat demandata. Ex quo, qui a maioribus acceptas divitias possidebant, ornamenta uxorum et pretiosam suam supellectilem in foro venum exponebant. Ab hoc bello tam atrox et acerba calamitas Romanos excepit, ut multi aut abstinentia cibi, aut aptato collo laqueo vitam finierint. Tunc igitur, parvo temporis momento exhaustis thesauris, aurum et exules (nam Scotta, qui susciperet, advenerat,) ad Scythas missi sunt. Romani vero multos ex profugis, qui dedi reluctabantur, trucidarunt, inter quos aliqui fuerunt e regiis Scythis, qui militare sub Attila renuerant et Romanis se adiunxerant. Praeter has pacis conditiones Attilas Asimuntiis quoque imperavit, ut captivos, quos penes se habebant, sive Romanos, sive barbaros, redderent. Est autem Asimus oppidum validum, non mul-

A. C. 447 Ind. 15 Theod. 40 δέ ἐστι φρούριον καρτερὸν, οὐ πολὺ μὲν ἀπέχον τῆς Ἰλλυρίδος, τῷ δὲ Θρακίῳ προσκείμενον μέρει· ὅπερ οἱ ἐνοικοῦντες ἄνδρες πολλὰ δεινὰ τοὺς ἐχθροὺς εἰργάσαντο, οὐκ ἀπὸ τειχῶν ἀμυνόμενοι, ἀλλ' ἔξω τῆς τάφρου μάχας ὑφιστάμενοι πρός τε ἄπειρον πλῆθος καὶ στρατηγοὺς μέγιστον παρὰ Σκύθαις ἔχοντας κλέος, ὥστε τοὺς μὲν Οὔννους ἀπορήσαντας τοῦ φρουρίου ὑπαναχωρῆσαι, τοὺς δὲ ἐπεκτρέχοντας καὶ περαιτέρω τῶν οἰκείων γινομένους, ἡνίκα ἀπήγγελλον αὐτοῖς οἱ σκοποὶ διιέναι τοὺς πολεμίους λείαν Ῥωμαϊκὴν ἀπάγοντας, ἀδοκήτοις τε ἐμπίπτειν καὶ σφέτερα τὰ ἐκείνων ποιεῖσθαι P. 36 λάφυρα, πλήθει μὲν λειπομένους τῶν ἀντιπολεμούντων, ἀρετῇ δὲ καὶ ῥώμῃ διαφέροντας. πλείστους τοίνυν οἱ Ἀσημούντιοι ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ Σκύθας μὲν ἀπέκτειναν, Ῥωμαίους δὲ ἠλευθέρωσαν, τοὺς δὲ καὶ ἀποδράσαντας τῶν ἐναντίων ἐδέξαντο. οὐκ ἀπάγειν οὖν ἔφη ὁ Ἀττήλας στρατὸν, οὐδὲ ἐπικυροῦν τὰς τῆς εἰρήνης συνθήκας, εἰ μὴ ἐκδοθεῖεν οἱ παρ' ἐκείνους καταφυγόντες Ῥωμαῖοι, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν δοθεῖεν ἀποτιμήσεις, ἀφεθείησαν δὲ καὶ οἱ παρὰ Ἀσημουντί- V. 25 ων ἀπαχθέντες αἰχμάλωτοι βάρβαροι. ἀντιλέγειν δὲ αὐτῷ ὡς οὐχ οἷός τε ἦν οὔτε Ἀνατόλιος πρεσβευόμενος, οὔτε Θεόδουλος ὁ τῶν στρατιωτικῶν κατὰ τὸ Θρᾴκιον ταγμάτων ἡ- B γούμενος, (οὔτε γὰρ ἔπειθον, οὔτε τὰ εὔλογα προτείνοντες, τοῦ μὲν [γὰρ] βαρβάρου τεθαῤῥηκότος καὶ προχείρως ἐς τὰ

6. ἔχοντες vulg. ἀπορήσαντας N., ἀποῤῥεύσαντας vulg. 15. τὸν στρ. N. 16. ἐκδοθεῖεν H., ἐκποθεῖεν vulg. 17. ἢ coni. B. pro καί. 21. στρατιωτῶν vulg. 23. γὰρ uncis inclusimus.

tum ab Illyrico distans, quod parti Thraciae adiacet, cuius incolae gravibus damnis hostes affecerunt. Non illi quidem se murorum ambitu tuebantur, sed extra propugnacula certamina sustinebant contra infinitam Scytharum multitudinem et duces magni apud eos nominis et existimationis. Itaque Hunni omissa spe ab oppugnando oppido destiterunt. Illi autem vagantes et a suis longius aberrantes, si quando hostes exisse et praedas ex Romanis egisse, exploratores denuntiabant, inopinantes aggressi parta ab eis spolia sibi vindicabant, numero quidem inferiores adversariis, sed robore et virtute praestantes. Itaque Asimuntii plurimos ex Scythis in hoc bello necaverunt, et multos Romanorum in libertatem asseruerunt, et hostium transfugas receperunt. Quamobrem Attilas, se exercitum non ante moturum, aut foederis conditiones ratas habiturum professus est, quam Romani, qui ad Asimuntios pervenissent, redderentur, aut pro his mulcta conventa solveretur, et liberarentur abducti in servitutem barbari. Quum, quae contra ea dissereret, non haberet Anatolius legatus, neque Theodulus, praesidiariorum Thraciae militum dux, (nihil enim rationibus suis barbarum movebant, qui re-

ὅπλα ὁρμῶντος, αὐτῶν δὲ κατεπτηχότων διὰ τὰ προϋπάρξαντα,) γράμματα παρὰ τοὺς Ἀσημουντίους ἔστελλον ἢ ἐκδιδόναι τοὺς παρ' αὐτοὺς καταφυγόντας αἰχμαλώτους Ῥωμαίους, ἢ ὑπὲρ ἑκάστου δώδεκα τιθέναι χρυσοῦς, διαφεθῆναι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Οὔννους. οἱ δὲ τὰ αὐτοῖς ἐπεσταλμένα ἀναγνόντες ἔφασαν τοὺς μὲν παρ' αὐτοὺς καταφυγόντας Ῥωμαίους ἀφεῖναι ἐπ' ἐλευθερίᾳ, Σκύθας δὲ ὅσους αἰχμαλώτους ἔλαβον ἀνῃρηκέναι, δύο δὲ συλλαβόντας ἔχειν διὰ τὸ καὶ τοὺς πολεμίους μετὰ τὴν γενομένην ἐπὶ χρόνον πολιορ- C κίαν ἐξ ἐνέδρας ἐπιθεμένους τῶν πρὸ τοῦ φρουρίου νεμόντων παίδων ἁρπάσαι τινάς, οὓς εἰ μὴ ἀπολάβοιεν, οὐδὲ τοὺς νόμῳ πολέμου κτηθέντας ἀποδώσειν. ταῦτα ἀπαγγειλάντων τῶν παρὰ τοὺς Ἀσημουντίους ἀφιγμένων, τῷ τε Σκυθῶν βασιλεῖ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἄρχουσιν ἐδόκει μὲν ἀναζητεῖσθαι οὓς οἱ Ἀσημούντιοι ἔφασαν ἡρπάσθαι παῖδας, οὐδενὸς δὲ φανέντος, οἱ παρὰ τοῖς Ἀσημουντίοις βάρβαροι ἀπεδόθησαν, πίστεις τῶν Σκυθῶν δόντων ὡς παρ' αὐτοῖς οἱ παῖδες οὐκ εἴησαν. ἐπώμνυντο δὲ καὶ οἱ Ἀσημούντιοι, ὡς οἱ παρὰ σφᾶς καταφυγόντες Ῥωμαῖοι ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἀφείθησαν. ὤμνυον δὲ, καίπερ παρά σφισιν ὄντων Ῥωμαίων· οὐ γὰρ ἐπί- D ορκον ᾤοντο ὅρκον ὀμνύναι ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῶν ἐκ τοῦ σφετέρου γένους ἀνδρῶν.

A. C. 447 Ind. 15 Theod. 40

δ'. Ὅτι γενομένων τῶν σπονδῶν, Ἀττήλας αὖθις παρὰ

2. et 4. ὡς ἢ ἐκδ. — χρυσοῦς δεῖ, ἀφεθ. coni. N. 6. αὐτοῖς vulg. 18. εἴασαν vulg., εἰσίν coni. H. ἐπωμνύοντο vulg.

centi victoria elatus, promte ad arma ferebatur, ipsi contra propter recens acceptam cladem animis ceciderant,) Asimuntiis per litteras significarunt, ut Romanos captivos, qui ad se perfugissent, restituerent, aut pro unoquoque captivo duodecim aureos penderent, et Hunnos captivos liberarent. Quibus litteris lectis, Romanos, qui ad se confugissent, liberos se abire sivisse, Scythas vero, quotquot in suas manus venissent, trucidasse responderunt. Duos autem captivos retinere, propterea quod hostes, obsidione omissa, in insidiis collocati, nonnullos pueros, qui ante munitiones greges pascebant, rapuissent, quos nisi reciperent, captivos iure belli sibi acquisitos, minime restituturos. Haec renuntiarunt qui ad Asimuntios missi fuerant. Quibus auditis, Scytharum regi et Romanis principibus placuit exquiri pueros, quos Asimuntii raptos esse querebantur. Sed nemine reperto, barbari ab Asimuntiis capti sunt dimissi, prius tamen fide a Scythis accepta, non esse apud ipsos pueros. Iuraverunt etiam Asimuntii, se Romanos, qui ad se effugissent, libertate donasse, quamvis adhuc multos in sua potestate haberent. Nec enim sibi peierasse videbantur, modo suos a barbarorum servitute salvos et incolumes praestarent.

A. C. 447 Ind. 15 Theod. 40 τοὺς ἑῴους ἔπεμψε πρέσβεις, φυγάδας αἰτῶν. οἱ δὲ τοὺς πρεσβευομένους δεξάμενοι καὶ πλείστοις δώροις θεραπεύσαντες ἀπέπεμψαν, φυγάδας μὴ ἔχειν φήσαντες. πάλιν ἑτέρους ἔπεμψε. χρηματισαμένων δὲ καὶ αὐτῶν, τρίτη παρεγένετο πρεσβεία, καὶ τετάρτη μετ' αὐτήν. ὁ γὰρ ἐς τὴν Ῥωμαίων ἀφορῶν φιλοτιμίαν, ἣν ἐποιοῦντο εὐλαβείᾳ τοῦ μὴ P. 37 παραβαθῆναι τὰς σπονδάς, ὅσους τῶν ἐπιτηδείων εὖ ποιεῖν ἐβούλετο, ἔπεμπε παρ' αὐτούς, αἰτίας τε ἀναπλάττων καὶ προφάσεις ἐφευρίσκων κενάς. οἱ δὲ παντὶ ὑπήκουον ἐπιτάγματι, καὶ δεσπότου ἡγοῦντο τὸ πρόσταγμα, ὅπερ ἂν ἐκεῖνος παρακελεύσαιτο. οὐ γὰρ μόνον τὸν πρὸς αὐτὸν ἀνελέσθαι πόλεμον εὐλαβοῦντο, ἀλλὰ καὶ Παρθυαίους ἐν παρασκευῇ τυγχάνοντας ἐδεδίεσαν, καὶ Βανδήλους τὰ κατὰ θάλατταν ταράττοντας, καὶ Ἰσαύρους πρὸς τὴν λῃστείαν διανισταμένους, καὶ Σαρακηνοὺς τῆς αὐτῶν ἐπικρατείας τὴν ἕω κατατρέχοντας, καὶ τὰ Αἰθιοπικὰ ἔθνη συνιστάμενα. διὸ δὴ B τεταπεινωμένοι τὸν μὲν Ἀττήλαν ἐθεράπευον, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐπειρῶντο παρατάττεσθαι, δυνάμεις τε ἀθροίζοντες καὶ στρατηγοὺς χειροτονοῦντες.

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 ε'. Ὅτι καὶ αὖθις Ἐδήκων ἧκε πρέσβυς, ἀνὴρ Σκύθης, μέγιστα κατὰ πόλεμον ἔργα διαπραξάμενος, σὺν Ὀρέστῃ, ὃς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ γένους ὢν ᾤκει τὴν πρὸς τῷ Σάῳ ποταμῷ

9. *ὑπήκουον* Val., *ὑπήκοον* vulg. 10. *ἐκεῖνος* H., *ἐκεῖνο* vulg. *παρακελεύσαιτο* B., *παρεκελεύσατο* vulg. 20. Alibi rectius *Ἐδέκων*.

4. Pace facta, Attilas rursus legatos ad Romanos Orientales mittit, qui transfugas repeterent. At illi legatos plurimis donis ornatos, cum nullos perfugas apud se esse asseverassent, dimiserunt. Misit et iterum Attilas alios, quibus non minus amplis muneribus ditatis, tertia ab eo, post illam itidem quarta legatio advenit. Ille enim Romanorum liberalitatem, qua utebantur, veriti, ne a foederibus barbari discederent, ludibrio habens, novas subinde causas fingebat, et vanas occasiones legatorum mittendorum excogitabat, et ad suos necessarios, quos liberalitate ornare volebat, eas legationes deferebat. Romani vero in omnibus rebus Attilae dicto audientes erant, et quae praecipiebat, domini iussa ducebant. Non solum enim a bello contra eum suscipiendo eorum rationes abhorrebant, sed et Parthos, qui bellum apparabant, et Vandalos, qui maritimas oras vexabant, et Isauros, qui praedis et rapinis grassabantur, et Saracenos, qui regiones ad Orientem excursionibus vastabant, metuebant. Praeterea gentes Aethiopum in armis erant. Itaque Romani animis fracti Attilam colebant, sed ceteris gentibus resistere conabantur, dum exercitus comparabant, et duces sortiebantur.

5. Edecon, vir Scytha, qui maximas res in bello gesserat, venit iterum legatus cum Oreste. Hic genere Romanus Paeoniam re-

Παιόνων χώραν, τῷ βαρβάρῳ κατὰ τὰς Ἀετίου στρατηγοῦ A.C.448
τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων συνθήκας ὑπακούουσαν. οὗτος ὁ Ind. 1
Ἐδήκων ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν ἀπεδίδου τὰ παρὰ Ἀττή- Theod. 41
λα γράμματα, ἐν οἷς ἐποιεῖτο τοὺς Ῥωμαίους ἐν αἰτίᾳ τῶν
φυγάδων πέρι· ἀνθ' ὧν ἠπείλει ἐπὶ τὰ ὅπλα χωρεῖν, εἰ μὴ
ἀποδοθεῖεν αὐτῷ, καὶ ἀφέξονται Ῥωμαῖοι τὴν δορυάλωτον C
ἀροῦντες. εἶναι δὲ μῆκος μὲν αὐτῆς κατὰ τὸ ῥεῦμα τοῦ
Ἴστρου ἀπὸ τῆς Παιόνων ἄχρι Νοβῶν τῶν Θρᾳκίων, τὸ δὲ
βάθος πέντε ἡμερῶν ὁδόν. καὶ τὴν ἀγορὰν τὴν ἐν Ἰλλυριοῖς
μὴ πρὸς τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ
πάλαι, ἀλλ' ἐν Ναϊσσῷ, ἣν ὅριον, ὡς ἐπ' αὐτοῦ δῃωθεῖσαν,
τῆς Σκυθῶν καὶ Ῥωμαίων ἐτίθετο γῆς, πέντε ἡμερῶν ὁδὸν
εὐζώνῳ ἀνδρὶ τοῦ Ἴστρου ἀπέχουσαν ποταμοῦ. πρέσβεις δὲ
ἐκέλευσε πρὸς αὐτὸν ἀφικνεῖσθαι τοὺς περὶ τῶν ἀμφιβόλων
διαλεξομένους, οὐ τῶν ἐπιτυχόντων, ἀλλὰ τῶν ὑπατικῶν ἀν-
δρῶν τοὺς μεγίστους· οὓς εἰ ἐκπέμπειν εὐλαβηθεῖεν, αὐτὸν V.26
δεξάμενον σφᾶς ἐς τὴν Σαρδικὴν διαβήσεσθαι. τούτων ἀνα-
γνωσθέντων βασιλεῖ τῶν γραμμάτων, ὡς ὑπεξῆλθεν ὁ Ἐδήκων D
σὺν τῷ Βιγίλᾳ ἑρμηνεύσαντι ὅσαπερ ὁ βάρβαρος ἀπὸ στό-
ματος ἔφρασε τῶν Ἀττήλᾳ δεδογμένων, καὶ ἐς ἑτέρους οἴ-
κους παρεγένετο ὥστε αὐτὸν Χρυσαφίῳ τοῦ βασιλέως ὑπα-
σπιστῇ, οἷα δὴ τὰ μέγιστα δυναμένῳ, ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, ἀπε-
θαύμασε τὴν τῶν βασιλείων οἴκων περιφάνειαν. Βιγίλας δέ,

17. *δεξόμενον* coni. B.

gionem, ad Saum flumen sitam, incolebat, quae ex foedere inito cum Aetio, Romanorum Occidentalium duce, barbaro parebat. Itaque Edecon in palatium admissus, Imperatori litteras Attilae tradidit, in quibus de transfugis non redditis querebatur, qui nisi redderentur, et Romani a colenda terra abstinerent, quam bello captam suae ditioni adiecerat, ad arma se iturum minabatur. Ea vero secundum Istrum a Paeonibus ad Novas usque in Thracia sitas in longitudinem extendebatur. Latitudo autem erat quinque dierum itinere. Neque vero forum celebrari, ut olim, ad ripam Istri volebat, sed in Naisso, quam urbem a se captam et dirutam quinque dierum itinere expedito homini ab Istro distantem, Scytharum et Romanorum ditionis limitem constituebat. Legatos quoque ad se venire iussit controversa disceptaturos, non ex quolibet hominum genere et ordine, sed ex consularibus illustriores, quos si mittere intermiserint, se ipsum ad eos arcessendos in Sardicam descensurum. His litteris lectis, digresso ab Imperatore Edecone, cum Bigila, qui ea, quae Attilas verbis Imperatori denuntiari voluit, interpretatus erat, cum reliquas quoque domos obiret, ut in conspectum Chrysaphii spatharii Imperat. veniret, qui plurimum auctoritate et gratia apud Imperatorem valebat, admirabatur barbarus regiarum

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 ὡς τῷ Χρυσαφίῳ ἐς λόγους ἦλθεν ὁ βάρβαρος, ἔλεγεν ἑρμηνεύων, ὡς ἐπαινοίη ὁ Ἐδήκων τὰ βασίλεια καὶ τὸν παρὰ σφίσιν μακαρίζοι πλοῦτον. ὁ δὲ Χρυσάφιος ἔφασκεν ἔσεσθαι P. 38 καὶ αὐτὸν οἴκων τε χρυσοστέγων καὶ πλούτου κύριον, εἴγε περιίδοι μὲν τὰ παρὰ Σκύθαις, ἕλοιτο δὲ τὰ Ῥωμαίων. τοῦ δὲ ἀποκριναμένου, ὡς τὸν ἑτέρου δεσπότου θεράποντα ἄνευ τοῦ κυρίου οὐ θέμις τοῦτο ποιεῖν, ἐπυνθάνετο ὁ εὐνοῦχος, εἴγε ἀκώλυτος αὐτῷ ἡ παρὰ τὸν Ἀττήλαν εἴη εἴσοδος, καὶ δύναμιν παρὰ Σκύθαις ἔχοι τινά. τοῦ δὲ ἀποκριναμένου, ὡς καὶ ἐπιτήδειος εἴη τῷ Ἀττήλᾳ καὶ τὴν αὐτοῦ ἅμα τοῖς εἰς τοῦτο ἀποκεκριμένοις λογάσιν ἐμπιστεύεται φυλακὴν, (ἐκ διαδοχῆς γὰρ κατὰ ῥητὰς ἡμέρας ἕκαστον αὐτῶν ἔλεγε μεθ' ὅπλων φυλάττειν τὸν Ἀττήλαν,) ἔφασκεν ὁ εὐνοῦχος, εἴπερ πίστεις δέξοιτο, μέγιστα αὐτῷ ἐρεῖν ἀγαθά· δεῖσθαι δὲ σχολῆς· ταύτην δὲ αὐτῷ ὑπάρχειν, εἴγε παρ' αὐτὸν ἐπὶ δεῖπνον ἔλ- B θοι χωρὶς Ὀρέστου καὶ τῶν ἄλλων συμπρεσβευτῶν. ὑποσχόμενος δὲ τοῦτο ποιεῖν, ἐπὶ τὴν ἑστίασιν πρὸς τὸν εὐνοῦχον παραγενόμενος καὶ ὑπὸ τῷ Βιγίλᾳ ἑρμηνεῖ δεξιὰς καὶ ὅρκους ἔδοσαν, ὁ μὲν εὐνοῦχος, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῷ Ἐδήκωνι, ἀλλ' ἐπὶ μεγίστοις ἀγαθοῖς τοὺς λόγους ποιήσοιτο, ὁ δὲ, ὡς οὐκ ἐξείποι τὰ αὐτῷ ῥηθησόμενα, εἰ καὶ μὴ πέρατος κυρή-

9. ἔχειν vulg.

domuum magnificentiam. Bigilas autem, simulatque barbarus in colloquium venit cum Chrysaphio, interpretans retulit, quantopere laudasset Imperatorias aedes, et Romanos beatos duceret propter affluentes divitiarum copias. Tum Edeconi Chrysaphius dixit, fore eum huiusmodi domuum, quae aureis tectis praefulgerent, compotem et opibus abundaturum, si, relicta Scythia, ad Romanos se conferret. „Sed alterius domini servum, Edecon ait, nefas est eo invito tantum facinus in se admittere.“ Quaesivit ex eo eunuchus, an facilis illi ad Attilam pateret aditus, et num qua potestate apud Scythas esset. Ille sibi necessitudinem intercedere cum Attila, respondit, et decretam sibi cum nonnullis aliis Scythiae primoribus eius custodiam. Nam per vices unumquemque eorum praescriptis diebus cum armis circa Attilam excubias agere. Tum eunuchus, si fide interposita se obstringeret, inquit, se maximorum bonorum illi auctorem futurum. Cui rei tractandae otio opus esse. Hoc vero sibi fore, si ad coenam rediret sine Oreste et reliquis legationis comitibus. Facturum se pollicitus barbarus coenae tempore ad eunuchum pergit. Tum per Bigilam interpretem datis dextris et iureiurando utrimque praestito, ab eunucho, se de rebus, quae Edeconi minime damno, sed fructui et commodo essent, verba facturum, ab Edecone, se, quae sibi crederentur, non enuntiaturum, etiamsi exsequi nollet. Tunc eunuchus Edeconi dixit, si in Scy-

σοι. τότε δὴ ὁ εὐνοῦχος ἔλεγε τῷ Ἐδήκωνι, εἰ διαβὰς ἐς A. C. 448
τὴν Σκυθικὴν ἀνέλοι τὸν Ἀττήλαν καὶ παρὰ Ῥωμαίους ἥξει, Ind. 1
ἔσεσθαι αὐτῷ βίον εὐδαίμονα καὶ πλοῦτον μέγιστον. τοῦ δὲ Theod. 41
ὑποσχομένου καὶ φήσαντος ἐπὶ τῇ πράξει δεῖσθαι χρημάτων,
οὐ πολλῶν δὲ, ἀλλὰ πεντήκοντα λιτρῶν χρυσίου, δοθησομέ- C
νων τῷ ὑπ' αὐτὸν πλήθει, ὥστε αὐτῷ τελείως συνεργῆσαι
πρὸς τὴν ἐπίθεσιν, καὶ τοῦ εὐνούχου τὸ χρυσίον παραχρῆμα
δώσειν ὑποσχομένου, ἔλεγεν ὁ βάρβαρος ἀποπέμπεσθαι μὲν
αὐτὸν ἀπαγγελοῦντα τῷ Ἀττήλᾳ περὶ τῆς πρεσβείας, συμ-
πέμπεσθαι δ' αὐτῷ Βιγίλαν τὴν παρὰ τοῦ Ἀττήλα ἐπὶ τοῖς
φυγάσιν ἀπόκρισιν δεξάμενον. δι' αὐτοῦ γὰρ περὶ τοῦ αὐ-
τοῦ χρυσίου μηνύσειν, καὶ ὃν τρόπον τοῦτο ἐκπεμφθήσεται.
ἀπεληλυθότα γὰρ, ὥσπερ καὶ τοὺς ἄλλους, πολυπραγμονῆσαι
τὸν Ἀττήλαν, τίς τε αὐτῷ δωρεὰ καὶ ὁπόσα παρὰ Ῥωμαίων
δέδοται χρήματα· μὴ οἷόν τε δὲ ταῦτα ἀποκρύπτειν διὰ
τοὺς συμπορευομένους. ἔδοξε δὴ τῷ εὐνούχῳ εὖ λέγειν, καὶ D
τῆς γνώμης τὸν βάρβαρον ἀποδεξάμενος ἀποπέμπει μετὰ τὸ
δεῖπνον, καὶ ἐπὶ βασιλέα φέρει τὴν βουλήν. ὃς Μαρτιάλιον
τὴν τοῦ μαγίστρου διέποντα ἀρχὴν προσμεταπεμψάμενος
ἔλεγε τὰς πρὸς τὸν βάρβαρον συνθήκας. ἀνάγκῃ δὲ ἐθάῤῥει
τὸ τῆς ἀρχῆς· πασῶν γὰρ τῶν βασιλέως βουλῶν ὁ μάγι-
στρος κοινωνὸς, οἷα δὴ τῶν τε ἀγγελιαφόρων καὶ ἑρμηνέων

5. πολλῶν H., πολλῷ vulg. 11 δεξόμενον coni. B. 13. πολυπραγμονήσειν coni. B. 20. ἐθάῤῥει τὸ B., ἐθαῤῥεῖτο τῆς vulg. 22. οἷα B., διὰ vulg.

thiam rediens Attilam sustulerit, et Romanorum partibus accesserit, vitam in magnis opibus beate traducturum. Eunucho Edecon assensus est. Ad hanc rem peragendam opus esse pecuniis, non quidem multis, sed quinquaginta auri libris, quas militibus, quibus praeesset, qui sibi ad rem impigre exsequendam adiumento essent, divideret. Cum eunuchus, nulla mora interposita, dare vellet, dixit barbarus, se prius ad renuntiandam legationem dimitti oportere, et una secum Bigilam, qui Attilae de transfugis responsum acciperet; per eum enim se illi, qua ratione aurum sibi mitteret, indicaturum. Etenim Attilam se, simulatque redierit, percunctaturum, ut reliquos omnes, quae munera sibi et quantae pecuniae a Romanis dono datae sint. Neque id celare per collegas et comites licitum fore. Visus est eunucho barbarus recta sentire, et eius est amplexus sententiam. Itaque eo a coena dimisso, ad Imperatorem consilium initum detulit, qui Martialium, magistri officiorum munere fungentem, ad se venire iussum docuit conventionem cum barbaro factam: id enim illi credi et committi iure magistratus, quem gerebat, necesse fuit. Nam omnium Imperatoris consiliorum magister est particeps, sub cuius cura sunt tabellarii, interpretes

A. C. 448 καὶ στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὴν βασιλείαν φυλακὴν ὑπ' αὐτὸν
Ind. 1 Theod. 41 ταττομένων. ἐδόκει δὲ αὐτοῖς βουλευσαμένοις τῶν προκει-
μένων πέρι μὴ μόνον Βιγίλαν, ἀλλὰ γὰρ καὶ Μαξιμῖνον ἐκ-
πέμπειν πρεσβευόμενον παρὰ τὸν Ἀττήλαν.

A. C. 449 ς'. Ὅτι φωραθέντα τὸν Βιγίλαν ἐπιβουλευόμενον τῷ
Ind. 2 Theod. 42 Ἀττήλᾳ, καὶ τοῦ χρυσίου τὰς ἑκατὸν λίτρας τὰς παρὰ τοῦ
P. 39 Χρυσαφίου τοῦ εὐνούχου σταλείσας ἀφελομένου, παρευθὺς
ἔπεμπεν Ὀρέστην καὶ Ἦσλαν ὁ Ἀττήλας ἐς τὴν Κωνσταντί-
νου, ἐντειλάμενος τὸν μὲν Ὀρέστην τὸ βαλάντιον, ἐν ᾧπερ
ἐμβεβλήκει Βιγίλας τὸ χρυσίον Ἐδήκωνι δοθησόμενον, τῷ
σφετέρῳ περιθέντα τραχήλῳ ἐλθεῖν τε παρὰ βασιλέα, καὶ
αὐτῷ ἐπιδείξαντα καὶ τῷ εὐνούχῳ ἀνερωτᾶν εἴγε αὐτὸ ἐπι-
γινώσκοιεν; τὸν δὲ Ἦσλαν λέγειν ἀπὸ στόματος, εὖ μὲν γε-
γονότος εἶναι πατρὸς τὸν Θεοδόσιον παῖδα, εὖ δὲ καὶ αὐτὸν
φύντα καὶ τὸν πατέρα Μουνδίουχον διαδεξάμενον διαφυλά-
B ξαι τὴν εὐγένειαν· ταύτης δὲ τὸν Θεοδόσιον ἐκπεπτωκότα
V. 27 δουλεύειν αὐτῷ τὴν τοῦ φόρου ἀπαγωγὴν ὑφιστάμενον. οὐ
δίκαιον οὖν ποιεῖ τῷ βελτίονι καὶ ὃν αὐτῷ ἡ τύχη δεσπό-
την ἀνέδειξεν, ὡς πονηρὸς οἰκέτης λαθριδίως ἐπιτιθέμενος.
οὐ λύσειν οὖν τὴν αἰτίαν ἔφη τῶν ἐς αὐτὸν ἡμαρτημένων,
εἰ μή γε τὸν εὐνοῦχον ἐκπέμψοι πρὸς κόλασιν. καὶ οὗτοι
μὲν ἐπὶ τοῖσδε ἐς τὴν Κωνσταντίνου παρεγένοντο· συνηνέ-
χθη δὲ τὸν Χρυσάφιον ἐξαιτεῖσθαι καὶ παρὰ Ζήνωνος. Μα-

1. *τῶν* om. vulg. 7. *ἀφελόμενος* Cl. 19. *ἀπέδειξεν* coni. B.

et milites, qui palatii custodiae deputati sunt. Imperatore autem et Martialio de tota re consultantibus placuit, non solum Bigilam, sed et Maximinum legatum mittere ad Attilam.

6. Bigila insidiarum in Attilam manifeste convicto, Attilas, ablatis ab eo centum auri libris, quas a Chrysaphio acceperat, extemplo Orestem et Eslam Constantinopolim misit, iussitque Orestem, crumena, in quam Bigilas aurum, quod Edeconi daretur, coniecerat, collo imposita, in conspectum Imperatoris venire atque eunuchum interrogare, num hanc crumenam nosset; deinde Eslam haec verba proferre, Theodosium quidem clari patris et nobilis esse filium, Attilam quoque nobilis parentis esse stirpem, et patrem eius Mundiuchum acceptam a patre nobilitatem integram conservasse. Sed Theodosium tradita a patre nobilitate excidisse, quod tributum sibi pendendo suus servus esset factus. Non igitur iustam rem facere eum, qui praestantiori et ei, quem fortuna dominum ipsi dederit, tanquam servus improbus clandestinas insidias paret. Neque se prius criminari illum eo nomine destiturum, quam eunuchus ad supplicium sit traditus. Atque hi quidem cum his mandatis Constantinopolim pervenerunt. Eodem quoque tempore accidit, ut

A. C. 449 Ind. 2 Theod. 42

ξιμίνου γὰρ εἰρηκέναι τὸν Ἀττήλαν ἀπαγγείλαντος χρῆναι βασιλέα πληροῦν τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ τῷ Κωνσταντίῳ τὴν γυναῖκα διδόναι, ἣν οὐδαμῶς παρὰ τὴν ἐκείνου βουλὴν ἑτέρῳ κατεγγυηθῆναι οἷόν τε ἦν. ἢ γὰρ ὁ τολμήσας ἐκδεδώκει C δίκας, ἢ τοιαῦτα τὰ βασιλέως ἐστὶν, ὥστε μηδὲ τῶν σφετέρων κρατεῖν οἰκετῶν, καθ' ὧν συμμαχίαν, εἴγε βούλοιτο, ἕτοιμον εἶναι παρασχεῖν. ἐδήχθη τε ὁ Θεοδόσιος τὸν θυμὸν, καὶ δημοσίαν τὴν τῆς κόρης οὐσίαν ποιεῖ.

A. C. 450 Ind. 3 Marcian. 1

ζ. Ὅτι ὡς ἠγγέλθη τῷ Ἀττήλᾳ, τὸν Μαρκιανὸν ἐς τὰ κατὰ τὴν ἕω Ῥωμαϊκὰ παρεληλυθέναι βασίλεια μετὰ τὴν Θεοδοσίου τελευτὴν, ἠγγέλθη δὲ αὐτῷ καὶ τὰ τῆς Ὁνωρίας πέρι γεγενημένα, πρὸς μὲν τὸν κρατοῦντα τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων ἔστελλε τοὺς διαλεξομένους μηδὲν Ὁνωρίαν πλημμελεῖσθαι, ἣν ἑαυτῷ πρὸς γάμον κατενεγγύησε· τιμωρήσειν γὰρ D αὐτῇ, εἰ μὴ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπολάβῃ σκῆπτρα. ἔπεμπε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἑῴους Ῥωμαίους τῶν ταχθέντων φόρων ἕνεκα. ἀπράκτων δὲ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν αὐτοῦ ἐπανελθόντων πρέσβεων — οἱ μὲν γὰρ τῆς ἑσπερίας ἀπεκρίναντο, Ὁνωρίαν αὐτῷ ἐς γάμον ἐλθεῖν μήτε δύνασθαι, ἐκδεδομένην ἀνδρί· σκῆπτρον δὲ αὐτῇ μὴ ὀφείλεσθαι· οὐ γὰρ θηλειῶν, ἀλλ' ἀῤῥένων ἡ τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἀρχή. οἱ δὲ τῆς ἕω ἔφασαν οὐχ ὑποστήσεσθαι τὴν τοῦ φόρου ἀπαγωγὴν, ἣν ὁ Θεο-

4. ἦν] εἶναι coni. B. ἐκδεδώκει] ἐκδοῦναι δώσει coni. B. 7. ἐδήχθη Val., ἐδείχθη vulg. τι ed. Par. 8. δημοσίαν mg. H., δημόσιον vulg. 13. διαλεξαμένους vulg.

Chrysaphius a Zenone ad poenam deposceretur. Maximinus enim renuntiaverat, Attilam dicere, decere Imperatorem promissis stare, et Constantio uxorem, quam promiserit, dare, hanc enim, invito Imperatore, nemini fas fuisse desponderi: aut enim eum, qui contra ausus fuisset, poenas daturum fuisse, aut eo Imperatoris res deductas esse, ut ne servos quidem suos coercere posset, contra quos, si vellet, se auxilium ferre paratum. Sed Theodosius iracundiam suam palam fecit, cum bona puellae in publicum redegit.

7. Cum primum Attilae nuntiatum est, Martianum post Theodosii mortem ad imperium pervenisse, et quae Honoriae accidissent, ad eum, qui in Occidente rerum potiebatur, misit, qui contenderent, Honoriam nihil se indignum admisisse, quam matrimonio suo destinasset; seque illi auxilium laturum, nisi summa quoque imperii ei deferretur. Misit et ad Romanos Orientales tributorum constitutorum gratia. Sed re infecta legati utrimque sunt reversi. Etenim qui Occidentis imperio praeerat, respondit, Honoriam illi nubere non posse, quod iam alii nupsisset. Neque imperium Honoriae deberi. Virorum enim, non mulierum, Romanum imperium esse. Qui in Oriente imperabat, se minime ratam habere tributi

A. C. 450 Ind. 3 Marcian. 1 δόσιος ἔταξε· καὶ ἡσυχάζοντι μὲν δῶρα δώσειν, πόλεμον δὲ ἀπειλοῦντι ὅπλα καὶ ἄνδρας ἐπάξειν τῆς αὐτοῦ μὴ λειπομένους P. 40 δυνάμεως. ἐμερίζετο οὖν τὴν γνώμην, καὶ διηπόρει ποίοις πρότερον ἐπιθήσεται, καὶ ἔχειν αὐτῷ ἐδόκει καλῶς τέως ἐπὶ τὸν μείζονα τρέπεσθαι πόλεμον καὶ ἐς τὴν ἑσπέραν στρατεύεσθαι, τῆς μάχης αὐτῷ μὴ μόνον πρὸς Ἰταλιώτας, ἀλλὰ καὶ πρὸς Γότθους καὶ Φράγγους ἐσομένης, πρὸς μὲν Ἰταλιώτας ὥστε τὴν Ὀνωρίαν μετὰ τῶν χρημάτων λαβεῖν, πρὸς δὲ Γότθους χάριν Γεζερίχῳ κατατιθέμενον.

A. C. 451 Ind. 4 Marcian. 2 η΄. Ὅτι τῷ Ἀττήλᾳ ἦν τοῦ πρὸς Φράγγους πολέμου πρόφασις ἡ τοῦ σφῶν βασιλέως τελευτὴ καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς τῶν ἐκείνου παίδων διαφορά, τοῦ πρεσβυτέρου μὲν Ἀττήλαν, τοῦ B δὲ νεωτέρου Ἀέτιον ἐπὶ συμμαχίᾳ ἐπάγεσθαι ἐγνωκότος· ὃν κατὰ τὴν Ῥώμην εἴδομεν πρεσβευόμενον, μήπω ἴουλον ἀρχόμενον, ξανθὸν τὴν κόμην τοῖς αὐτοῦ περικεχυμένην διὰ μέγεθος ὤμοις. θετὸν δὲ αὐτὸν ὁ Ἀέτιος ποιησάμενος παῖδα καὶ πλεῖστα δῶρα δοὺς ἅμα τῷ βασιλεύοντι ἐπὶ φιλίᾳ τε καὶ ὁμαιχμίᾳ ἀπέπεμψε. τούτων ἕνεκα ὁ Ἀττήλας τὴν ἐκστράτειαν ποιούμενος, αὖθις τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἄνδρας ἐς τὴν Ἰταλίαν ἔπεμπεν ὥστε τὴν Ὀνωρίαν ἐκδιδόναι· εἶναι γὰρ αὐτῷ ἡρμοσμένην πρὸς γάμον, τεκμήριον ποιούμενος τὸν παρ' C αὐτῆς πεμφθέντα δακτύλιον, ὃν καὶ ἐπιδειχθησόμενον ἐστάλ-

14. πρεσβευομένοι coni. N. 15. περικεχυμένον coni. B.

illationem, quam Theodosius consensisset: quiescenti munera largiturum; bellum minanti viros et arma obiecturum ipsius opibus non inferiora. Itaque Attilas in varias distrahebatur sententias, et illi in dubio haerebat animus, quos primum aggrederetur. Tandem melius visum est ad periculosius bellum prius sese convertere, et in Occidentem exercitum educere. Illic enim sibi rem fore non solum cum Italis, sed etiam cum Gothis et Francis: cum Italis, ut Honoriam cum ingentibus divitiis secum abduceret: cum Gothis, ut Genserichi gratiam promereretur.

8. Et Francos quidem bello lacessendi illi causa fuit regum ipsorum obitus et de regno inter liberos controversia, quum maior natu Attilam auxilio vocasset, Aëtium minor, quem Romae vidimus legationem obeuntem, nondum lanugine efflorescente, flava coma, et capillis propter densitatem et magnitudinem super humeros effusis. Hunc etiam Aëtius filii loco adoptaverat, et plurimis donis ornatum ad Imperatorem, ut amicitiam et societatem cum eo faceret, miserat. Quamobrem Attilas antequam in eam expeditionem ingrederetur, rursus legatos in Italiam misit, qui Honoriam poscerent: eam enim secum matrimonium pepigisse: cuius rei ut fidem faceret, annulum ab ea ad se missum per legatos, quibus tradide-

κει. παραχωρεῖν δὲ αὐτῷ τὸν Βαλεντινιανὸν καὶ τοῦ ἡμίσε- A. C. 451
ως τῆς βασιλείας μέρους, ὡς καὶ τῆς Ὀνωρίας διαδεξαμένης Ind. 4 Marcian. 2
μὲν παρὰ πατρὸς τὴν ἀρχὴν, ταύτης δὲ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ
ἀφαιρεθεῖσαν πλεονεξίᾳ. ὡς δὲ οἱ ἑσπέριοι Ῥωμαῖοι τῆς
προτέρας ἐχόμενοι γνώμης πρὸς οὐδὲν τῶν αὐτῷ δεδογμένων
ὑπήκουον, εἴχετο μᾶλλον τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς, πᾶν
τὸ τῶν μαχίμων ἀγείρων πλῆθος.

θ'. Ὅτι ὁ Ἀττήλας μετὰ τὸ τὴν Ἰταλίαν ἀνδραποδί- A. C. 452 Ind. 5
σασθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα ἀναζεύξας, τοῖς κρατοῦσιν τῶν ἑῴων Marcian. 3
Ῥωμαίων πόλεμον καὶ ἀνδραποδισμὸν τῆς χώρας κατήγγελλεν,
ὡς μὴ ἐκπεμφθέντος τοῦ παρὰ Θεοδοσίου τεταγμένου φόρου. D

ι'. Ὅτι Ἀρδαβούριος ὁ τοῦ Ἄσπαρος Σαρακηνοῖς ἐπο- p. A. C. 453
λέμει κατὰ τὴν Δαμασκόν· καὶ ἐκεῖσε παραγενομένου Μα- Marcian. I.
ξιμίνου τοῦ στρατηγοῦ καὶ Πρίσκου τοῦ συγγραφέως, εὗρον
αὐτὸν τοῖς Σαρακηνῶν πρέσβεσι περὶ εἰρήνης διαλεγόμενον.

ια'. Ὅτι Βλέμμυες καὶ Νουβάδες ἡττηθέντες ὑπὸ Ῥω- p. A. C. 453
μαίων πρέσβεις παρὰ τὸν Μαξιμῖνον ἔπεμπον ἐξ ἀμφοτέρων V. 28
ἐθνῶν, εἰρήνης πέρι βουλόμενοι σπένδεσθαι. καὶ ταύτην δια-
τηρῆσαι ἔφασαν, ἐφ' ὅσον ὁ Μαξιμῖνος τὴν Θηβαίων ἐγκα-
ταμένοι χώραν. τοῦ δὲ μὴ προσδεξαμένου ἐπὶ χρόνῳ σπέν-
δεσθαι τοσούτῳ, ἔλεγον ἄχρι τῆς αὐτοῦ ζωῆς μὴ κινήσειν
ὅπλα. ὡς δὲ οὐδὲ τοὺς δευτέρους τῆς πρεσβείας προσίετο

9. ἀναζεύξας H., ἀναζεῦξαι vulg.

rat, exhiberi mandavit. Etiam dimidiam imperii partem sibi Valentinianum debere, quum ad Honoriam iure paternum regnum pertineret, quo iniusta fratris cupiditate privata esset. Sed quum Romani Occidentales in prima sententia persisterent et Attilae mandata reiicerent, ipse toto exercitu convocato maiore vi bellum paravit.

9. Attilas, vastata Italia, ad sua se retulit, et Romanorum Imperatoribus in Oriente bellum et populationem denuntiavit, propterea quod tributum sibi a Theodosio constitutum non solveretur.

10. Ardaburius, Asparis filius, ad Damascum Saracenos debellavit. Eo Maximino duce, et Prisco, huius historiae scriptore, advenientibus, offenderunt Ardaburium cum Saracenorum legatis de pace tractantem.

11. Blemmyes et Nubades, a Romanis victi, legatos ex utraque gente ad Maximinum pacis exorandae gratia miserunt, quam se servaturos spondebant, quoad usque Maximinus in Thebanorum regione commoraretur. Illo vero ad id tempus abnuente foedus icere, subiecerunt, se, quamdiu Maximino vita suppeteret, in officio futuros nec moturos arma. Hac quoque conditione, quam legati offerebant, reiecta, centum annorum inducias fecerunt. His foederibus placuit captivos Romanos, qui et hoc, et superiore proelio capti erant, sine

p.A.C.453 λόγους, ἑκατοντούτεις ἔθεντο σπονδάς· ἐν αἷς ἐδόκει Ῥωμαίων μὲν αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων ἀφεῖσθαι, εἴτε κατ' ἐκείP.41 νην, εἴτε καθ' ἑτέραν ἔφοδον ἥλωσαν, τὰ δὲ τότε ἀπαχθέντα ἀποδοθῆναι βοσκήματα, καὶ τῶν δαπανηθέντων κατατίθεσθαι τὴν ἀποτίμησιν· ὁμήρους δὲ τοὺς εὖ γεγονότας παρά σφισι δίδοσθαι πίστεων ἕνεκα τῶν σπονδῶν. εἶναι δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἀκώλυτον τὴν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἴσιδος διάβασιν, τοῦ ποταμίου σκάφους Αἰγυπτίων ἐχόντων τὴν ἐπιμέλειαν, ἐν ᾧπερ τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ ἐντιθέμενον διαπορθμεύεται. ἐν ῥητῷ γὰρ οἱ βάρβαροι χρόνῳ ἐς τὴν οἰκείαν διακομίζοντες τὸ ξόανον, πάλιν αὐτῷ χρηστηριασάμενοι ἐς τὴν νῆσον ἀποσώζουσιν. ἐμπεδωθῆναι τοίνυν ἐν τῷ ἐν Φίλαις ἱερῷ τὰς συνθήκας ἐδόκει τῷ Μαξιμίνῳ ἐπιτήδειον B ὄν. ἐπέμποντο μετεξέτεροι. παρεγίνοντο δὲ καὶ τῶν Βλεμμύων καὶ Νουβάδων οἱ τὰς σπονδὰς ἐν τῇ νήσῳ τιθέμενοι. ἐγγραφέντων δὲ τῶν συνδοξάντων καὶ τῶν ὁμήρων παραδοθέντων, (ἦσαν δὲ τῶν τε τυραννησάντων καὶ ὑπὸ τυράννων γεγονότων, ὅπερ οὐδὲ πώποτε ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο· οὔποτε γὰρ Νουβάδων καὶ Βλεμμύων παρὰ Ῥωμαίοις ὡμήρευσαν παῖδες,) συνηνέχθη δὲ τὸν Μαξιμῖνον ἀνωμάλως διατεθῆναι τὸ σῶμα καὶ ἀποθανεῖν. τὴν δὲ τοῦ Μαξιμίνου τελευτὴν μαθόντες οἱ βάρβαροι τούς τε ὁμήρους ἀφείλοντο βιασάμενοι, καὶ τὴν χώραν κατέδραμον.

1. ἔθετο vulg. 2. αἰχμαλώτων vulg. 3. ἥλω vulg. 5. τοὺς] τριακοσίους susp.N. 6. πίστεων Cl., ὥστε ὧν vulg. 13. ἐν ante Φ. add. Val.

ullo redemtionis pretio liberos dimitti: pecora tunc abacta reddi, et sumptuum aestimationem restitui. Ad firmandam fidem foederis obsides ex nobilioribus dari. Liberam esse ipsis secundum antiquam legem ad templum Isidis traiectionem, dum Aegyptii curam cymbae fluminalis haberent, in qua signum Deae impositum transveheretur. Certo enim tempore barbari statuam Deae e templo, in quo est collocata, domum importantes traiiciunt, et oraculis ab ea sumtis, rursus in insulam reducunt. Hanc pactionem Philis in templo affigi Maximino visum est, et ad eam rem missi ex eius necessariis nonnulli. Adfuerunt etiam ex Blemmyis et Nubadibus qui foedera in insula deponerent. Foedere perscripto et obsidibus traditis, (erant autem ex his, qui dominatum exercuerant, aut ex filiis eorum, quod in hoc bello minime adhuc contigerat, neque unquam antea Nubadum aut Blemmyorum filii obsides apud Romanos fuerant,) Maximinus in morbum incidit, et mortuus est. Postquam vero de eius obitu barbaris nuntiatum est, vi obsides eripuerunt, et regionem excursionibus vastarunt.

A. C. 456 Ind. 9 Marcian. 7

ιβ΄. Ὅτι Γωβάζης πρεσβεύεται παρὰ Ῥωμαίους. Ῥωμαῖοι δὲ ἀπεκρίναντο τοῖς παρὰ Γωβάζου σταλεῖσι πρέσβεσιν, ὡς ἀφέξονται τοῦ πολέμου, εἴγε ἢ αὐτὸς Γωβάζης ἀπό- C θοιτο τὴν ἀρχὴν, ἢ τὸν παῖδα τῆς βασιλείας ἀφέλοιτο· οὐ γὰρ θέμις τῆς χώρας ἀμφοτέρους ἡγεμονεύειν παρὰ τὸν παλαιὸν θεσμόν. ὥστε δὲ θάτερον βασιλεύειν, Γωβάζην ἢ τὸν αὐτοῦ παῖδα, τῆς Κολχίδος, καὶ τῇδε λυθῆναι τὸν πόλεμον, Εὐφήμιος ἐσηγήσατο, τὴν τοῦ μαγίστρου διέπων ἀρχήν· ὃς ἐπὶ συνέσει καὶ λόγων ἀρετῇ δόξαν ἔχων Μαρκιανοῦ τοῦ βασιλέως τὴν τῶν πραγμάτων ἔλαχεν ἐπιτροπὴν, καὶ πλείστων τῶν εὖ βουλευθέντων ἐκείνῳ καθηγητὴς ἐγένετο· ὃς D καὶ Πρίσκον τὸν συγγραφέα τῶν τῆς ἀρχῆς φροντίδων ἐδέξατο κοινωνόν. τῆς δὲ αἱρέσεως τῆς αὐτῷ δοθείσης ὁ Γωβάζης εἵλετο τῆς βασιλείας παραχωρῆσαι τῷ παιδὶ, αὐτὸς τὰ σύμβολα ἀποθέμενος τῆς ἀρχῆς. καὶ παρὰ τὸν κρατοῦντα Ῥωμαίων τοὺς δεησομένους ἔπεμπεν, ὡς, ἑνὸς Κόλχου ἡγεμονεύοντος, οὐκέτι δι᾽ αὐτὸν χαλεπαίνοντα ἐπὶ τὰ ὅπλα χωρεῖν. βασιλεὺς δὲ διαβαίνειν αὐτὸν ἐς τὴν Ῥωμαίων ἐκέλευε, καὶ τῶν αὐτῷ δεδογμένων διδόναι λόγον. ὃς δὲ τὴν μὲν ἄφιξιν οὐκ ἠρνήσατο, Διονύσιον δὲ τὸν ἐς τὴν Κολχίδα πάλαι διαπεμφθέντα τῆς τε αὐτοῦ Γωβάζου διαφορᾶς ἕνεκα πίστιν δώσοντα ᾔτησεν, ὡς οὐδὲν ὑποσταίη ἀνήκεστον. διο

4. τὸν N., γοῦν vulg. 6. δὲ] δέον H. 16. Κόλχων coni. N.
20 Διονύσιον N., Διονύσιος vulg.

12 Gobazes legatos misit ad Romanos, quibus Romani responderunt, se a bello cessaturos, si regnum aut ipse deponeret, aut filio adimeret. Nec enim fas esse secundum antiquam regionis legem, duos simul dominari. Itaque oportere aut ipsum Gobazem, aut eius filium regnare in Colchide, atque ita bellum solutum iri. Haec Euphemius illis suaserat, qui magistri officiorum dignitatem adeptus, prudentia et eloquentia clarus, sub Marciano Imperatore reipublicae administrationem gerebat, et multorum optimorum consiliorum auctor illi fuit. Hic quoque Priscum huius historiae scriptorem assessorem sibi adiunxit. Gobazes igitur, sibi delata optione, regni insignia deposuit, et regnum filio cedere constituit. Tum ad Imperatorem misit, quandoquidem uni solum iam pareret Colchidis regio, uti non amplius illi usque eo succenseret, ut etiam arma inferret. Imperator vero iussit Gobazem in Romanorum regionem transgredi, ut eorum, quae sibi facienda statuisset, rationem redderet. Ille autem profectionem minime abnuit; sed petiit, ut Dionysius, qui iam olim Gobazis discordiarum causa in Colchidem missus erat, ad fidem praestandam ad se veniret, se nihil iniqui

A. C. 456 δὴ ἐς τὴν Κολχίδα Διονύσιος ἐστέλλετο, καὶ περὶ τῶν διαφόρων συνέβησαν.

A. C. 460 ιγ'. Ὅτι ὁ Μαϊοριανὸς ὁ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων βα-
Ind. 13 σιλεύς, ὡς αὐτῷ οἱ ἐν Γαλατίᾳ Γότθοι σύμμαχοι κατέστησαν,
Leon. 4 P. 42 καὶ τὰ παροικοῦντα τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν ἔθνη τὰ μὲν ὅπλοις, τὰ δὲ λόγοις παρεστήσατο, καὶ ἐπὶ τὴν Λιβύην σὺν πολλῇ διαβαίνειν ἐπειρᾶτο δυνάμει, νηῶν ἀμφὶ τὰς τριακοσίας ἠθροισμένων αὐτῷ· πρέσβεις μὲν πρότερον παρ' αὐτὸν ὁ τῶν Βανδήλων ἡγούμενος ἔπεμπε, λύειν τὰ διάφορα λόγοις βουλόμενος. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε, τὴν Μαυρουσίων γῆν, ἐς ἣν τοὺς ἀμφὶ τὸν Μαϊοριανὸν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας ἀποβαίνειν ἐχρῆν, πᾶσαν ἐδῄωσε, καὶ ἐκάκωσε καὶ τὰ ὕδατα.

p. A. C. 461 ιδ'. Ὅτι οἱ ἑσπέριοι Ῥωμαῖοι ἐς δέος ἐλθόντες περὶ
ante 465 B Μαρκελλίνου, μήποτε αὐξανομένης αὐτῷ τῆς δυνάμεως καὶ
V. 29 ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγοι τὸν πόλεμον, διαφόρως ταραττομένων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, τοῦτο μὲν ἐκ Βανδήλων, τοῦτο δὲ καὶ Αἰγιδίου, ἀνδρὸς ἐκ Γαλατῶν μὲν τῶν πρὸς τῇ ἑσπέρᾳ ὁρμωμένου, τῷ δὲ Μαϊοριανῷ συστρατευσαμένου καὶ πλείστην ἀμφ' αὐτὸν ἔχοντος δύναμιν, καὶ χαλεπαίνοντος διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἀναίρεσιν· ὃν τοῦ πρὸς Ἰταλιώτας τέως ἀπήγαγε πολέμου ἡ πρὸς Γότθους τοὺς ἐν Γαλατίᾳ διαφορά. περὶ

6. παρεστήσατο N., παρεστήσαντο vulg. 17. Νιγιδίου vulg. ὁρμωμένου et συστρατευσαμένου Cantocl., ὁρμωμένων et συστρατευσαμένῳ vulg. 21. τοῦ vulg.

passurum esse. Eo igitur in Colchidem profecto, de rebus dubiis convenerunt.

13. Maioriano, Romanorum Occidentalium Imperatori, Gothi, qui in Gallia erant, socii confoederatique facti sunt, et gentes ditionis Romanorum accolas partim armis, partim verbis ad deditionem compulit. Hic etiam in Libyam, trecentis fere navibus coactis, cum magno exercitu traiicere tentavit. Sed Vandalorum dux prius legatos misit, qui illum, si quae essent inter eos controversa, amice transigere paratum esse dicerent. Quod ubi obtinere non potuit, Maurusiorum terram, in quam ex Iberia Maioriani navales copiae appulsurae erant, omnem igni ferroque vastavit, et aquas quoque infecit.

14. Romanis Occidentalibus in suspicionem venit Marcellinus, ne, si copiis augeretur, in eos bellum transferret. Erant enim tunc temporis Romanorum res variis modis afflictae et perturbatae, hinc Vandalis, illinc Aegidio imminente. Hic vir ex Gallia occidentali oriundus, qui in Hispania cum Maioriano militaverat, et magnum exercitum habebat, ob caedem Imperatoris erat illis infensus. Sed a bello appetendis Italis avocavit eum ortum cum Gothis in Gallia dissidium. De contermina enim regione cum illis certans, for-

γὰρ τῆς ὁμόρου πρὸς ἐκείνους διαφιλονεικῶν γῆς καρτερῶς p.A.C.461 ante 465 ἐμάχετο, καὶ ἀνδρὸς ἔργα μέγιστα ἐν ἐκείνῳ ἐπεδείξατο τῷ πολέμῳ. τούτων δὴ ἕνεκα οἱ ἑσπέριοι Ῥωμαῖοι παρὰ τοὺς C ἑῴους πρέσβεις ἔστειλαν, ὥστε αὐτοῖς καὶ τὸν Μαρκελλῖνον καὶ τοὺς Βανδήλους διαλλάξαι. πρὸς μὲν τὸν Μαρκελλῖνον Φύλαρχος σταλεὶς ἔπεισε κατὰ Ῥωμαίων ὅπλα μὴ κινεῖν. ὁ δὲ παρὰ τοὺς Βανδήλους διαβὰς ἄπρακτος ἀνεχώρει, τοῦ Γεζερίχου μὴ ἄλλως τὸν πόλεμον καταθήσειν ἀπειλοῦντος, εἰ μή γε αὐτῷ τοῦ Βαλεντινιανοῦ καὶ Ἀετίου περιουσία δοθῇ. καὶ γὰρ καὶ παρὰ τῶν ἑῴων Ῥωμαίων ἐκεκόμιστο μοῖραν τῆς Βαλεντινιανοῦ περιουσίας ὀνόματι Εὐδοκίας τῆς τῷ Ὀνωρίχῳ γεγαμημένης. διὸ δι' ἔτους ἑκάστου ταύτην τοῦ πολέμου πρόφασιν ποιούμενος, εὐθὺς ἦρος ἀρχομένου σὺν στόλῳ D τὴν ἐκστρατείαν ἐποιεῖτο ἐπί τε Σικελίαν καὶ τὰς Ἰταλίας. καὶ ταῖς μὲν πόλεσιν, ἐν αἷς μάχιμον δύναμιν τῶν Ἰταλιωτῶν εἶναι συνέβαινεν, οὐ ῥᾳδίως προσεφέρετο· καταλαμβάνων δὲ χωρία, ἐν οἷς μὴ ἔτυχεν οὖσα ἀντίπαλος δύναμις, ἐδῄου τε καὶ ἠνδραποδίζετο. οὐ γὰρ πρὸς πάντα τὰ προσβάσιμα τοῖς Βανδήλοις μέρη οἱ Ἰταλιῶται ἀρκεῖν ἐδύναντο, πλήθει τῶν πολεμίων βιαζόμενοι καὶ τῷ μὴ παρεῖναί σφισι ναυτικὴν δύναμιν, ἣν παρὰ τῶν ἑῴων αἰτοῦντες οὐκ ἐτύγχανον διὰ τὰς πρὸς Γεζέριχον ἐκείνοις τεθείσας σπονδάς· ὅπερ ἔτι μάλιστα ἐκάκωσε τὰ ἐν τῇ ἑσπέρᾳ Ῥωμαίων πρά-

3. οἱ add. B. 9. τοῦ] ἢ coni. B. 12. δι' Val., δὴ vulg. 18. προβάσ. vulg.

titer bellum gerebat, in quo multa viri strenui et magnanimi opera edidit. Haec in causa fuerunt, ut Romani Occidentales legatos ad Orientales mitterent, ut Marcellinum et Vandalos secum in gratiam reducerent. Et ad Marcellinum quidem Phylarchus missus, ei persuasit, ne in Romanos moveret arma. Hinc ad Vandalos deflectens, nihil quicquam profecit, et rediit. Genserichus enim se non alias bellum positurum minatus est, nisi sibi Valentiniani et Aetii bona traderentur. Etenim ab Orientalibus quoque partem bonorum Valentiniani obtinuerat Eudociae nomine, quae Honoricho, eius filio, nupserat. Atque hanc belli renovandi occasionem singulis annis usurpabat. Itaque statim veris initio infesto exercitu Siciliam et Italias invasit, et urbes quidem Italorum praesidiis firmatas non facile expugnavit, sed oppida militibus, qui resisterent, destituta facile capta evertit et diripuit. Nec enim ad omnia, quae Vandalorum invasioni patebant, tuenda sufficere poterant Itali, propterea quod hostium multitudine opprimebantur. Denique copiis navalibus carebant, quas cum a Romanis Orientalibus petiissent, non impetrarunt, quia foedus cum Genserico fecerant. Ea res, divisa scilicet imperii administrandi ratio, magno detrimento Romanorum

p. A. C. 461 ante 465 P. 43 γματα διὰ τὸ διῃρῆσθαι τὴν βασιλείαν. ἐπρεσβεύσαντο δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον κατὰ τοὺς ἑῴους Ῥωμαίους Σαράγουροι καὶ Οὔρωγοι καὶ Ὀνόγουροι, ἔθνη ἐξαναστάντα τῶν οἰκείων ἠθῶν, Σαβίρων ἐς μάχην σφισὶν ἐληλυθότων, οὓς ἐξήλασαν Ἀβάρεις, μετανάσται γενόμενοι ὑπὸ ἐθνῶν οἰκούντων μὲν τὴν παρωκεανῖτιν ἀκτὴν, τὴν δὲ χώραν ἀπολιπόντων διὰ τὸ ἐξ ἀναχύσεως τοῦ ὠκεανοῦ ὁμιχλῶδες γενόμενον, καὶ γρυπῶν δὲ πλῆθος ἀναφανέν· ὅπερ ἦν λόγος μὴ πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἢ βορὰν ποιήσασθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· διὸ δὴ ὑπὸ τῶνδε ἐλαυνόμενοι τῶν δεινῶν τοῖς πλησιοχώροις ἐνέβαλον, καὶ τῶν ἐπιθεόντων δυνατωτέρων ὄντων οἱ τὴν ἔφοδον οὐχ ὑφιστάμενοι μετανίσταντο· ὥσπερ καὶ οἱ Σαράγουροι ἐλαθέντες κατὰ ζήτησιν γῆς πρὸς τοῖς Ἀκατίροις Οὔννοις ἐγένοντο, καὶ μάχας πρὸς ἐκείνους πολλὰς συστησάμενοι τό,τε φῦλον κατηγωνίσαντο καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀφίκοντο, τυχεῖν τῆς αὐτῶν βουλόμενοι ἐπιτηδειότητος. βασιλεὺς οὖν καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν φιλοφρονησάμενοι καὶ δῶρα δόντες αὐτοὺς ἀπέπεμψαν.

A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9 ιε'. Ὅτι στασιασάντων τῶν φυγάδων ἐθνῶν κατὰ τοὺς κατὰ τὴν ἕω Ῥωμαίους, παρὰ τῶν Ἰταλῶν πρεσβεία ἀφίκετο λέγουσα, B ὡς οὐχ ὑποστήσονται, εἰ μή γέ σφισι τοὺς Βανδήλους διαλλά-

4. ἠθῶν Cantocl., ἐθνῶν vulg. 5. Ἀβάρεις] Ἀβάρις Suid. s. v., Ἄβαροι vulg. 6. ἀκτὴν Suid. s. v. Ἀβάρις, αὐτὴν vulg. τὴν δὲ χώραν — μετανίσταντο. Omnia haec, omissa in excerptis, e Suida s. v. Ἀβάρις restituit Cl. In his v. 12. οὐχ add. N.

Occidentalium rebus fuit. Circa id tempus legatos ad Orientales Romanos miserunt Saraguri, Urogi et Onoguri. Hae gentes propriis sedibus eiectae, commissa pugna cum Sabiris, quos expulerant Abares, et ipsi quoque extorres facti a gentibus, quae Oceani littus accolebant, sed sedes suas reliquerant propter ingentes nebulas ex maris vaporibus ortas et propter magnam ingruentium gryphorum multitudinem, quos non prius recessuros esse fama erat, quam genus humanum devorassent: quibus calamitatibus excitati in finitimorum sedes irruperunt. Et omnes quidem, qui violentum eorum impetum sustinere non poterant, cesserunt, sicuti et Saraguri, qui ad novas sedes quaerendas coorti, ad Hunnos Acatiros pervenerunt et, multis proeliis initis, gentem devicerant, et demum ad Romanos nanciscendae eorum societatis cupidi se contulerunt. Itaque Imperator legatos benigne excepit, et muneribus affectos remisit.

15. Dum gentes patria profugae cum Romanis in Oriente dissident, legatio ab Italis advenit, quae doceret res Italas stare non posse, nisi sibi Vandalos reconciliarent. Venit et legatio a Persarum rege, quae multos e Perside ad Romanos confugere quere-

ξοιεν. ἀφίκετο δὲ καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν μονάρχου, τῶν τε A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9 παρ' αὐτοὺς καταφευγόντων ἐκ τοῦ σφετέρου ἔθνους αἰτίαν ἔχουσα, καὶ τῶν Μάγων τῶν ἐν τῇ Ῥωμαίων γῇ ἐκ παλαιῶν οἰκούντων χρόνων, ὡς ἀπάγειν αὐτοὺς τῶν πατρίων ἐθῶν καὶ νόμων ἐθέλοντες καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον ἁγιστείας, παρενοχλοῦσί τε ἐσαεὶ καὶ ἀνακαίεσθαι κατὰ τὸν θεσμὸν οὐ συγχωροῦσι τὸ παρ' αὐτοῖς ἄσβεστον καλούμενον πῦρ. καὶ ὡς χρὴ τοῦ Ἰουροειπαὰχ φρουρίου ἐπὶ τῶν Κασπίων κειμένων πυλῶν χρήματα χορηγοῦντας Ῥωμαίους ποιεῖσθαι ἐπιμέλει- C αν, ἢ γοῦν τοὺς φρουρήσαντας αὐτὸ στρατιώτας στέλλειν, καὶ μὴ μόνους δαπάνῃ καὶ φυλακῇ τοῦ χωρίου βαρύνεσθαι· εἰ γὰρ ἐνδοῖεν, οὐκ εἰς Πέρσας μόνους, ἀλλὰ καὶ εἰς Ῥωμαίους τὰ ἐκ τῶν παροικούντων ἐθνῶν κακὰ ῥᾳδίως ἀφικέσθαι. χρῆναι δὲ αὐτοὺς ἔλεγον καὶ χρήμασιν ἐπικουρεῖν ἐπὶ τῷ πρὸς Οὔννους πολέμῳ τοὺς Κιδαρίτας λεγομένους· ἔσεσθαι γὰρ σφισιν αὐτῶν νικώντων ὄνησιν, μὴ συγχωρουμένου τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν διαβαίνειν ἐπικράτειαν. πάντων δὲ ἕνεκα Ῥωμαίων ἀποκριναμένων στέλλειν τὸν διαλεξόμενον τῷ Παρθυαίῳ μονάρχῃ· μήτε γὰρ φυγάδας εἶναι V. 30 παρά σφισι, μήτε παρενοχλεῖσθαι τοὺς Μάγους τῆς θρησκεί- D ας πέρι· τὴν φυλακὴν δὲ τοῦ Ἰουροειπαὰχ φρουρίου καὶ πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Οὔννους ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀναδεδε-

3. *τῶν ἐν* Vales., *καὶ τῶν ἐν* vulg. 5. *ἐθέλοντες* et mox *παρενοχλοῦσί τε* N., *ἐθέλοντας* et *παραχωροῦσι δὲ* vulg. 6. *ἐσαεὶ καὶ* B., *καὶ ἐσαεὶ* vulg. 8. *Ἰουροειπαὰχ* mg. H. h. l. et vulg. infra lin. 21. et pag. 161. lin. 21., *Οὐροεισὰχ* vulg. 12. *μόνους*] *μόνους σφᾶς* coni. B. 19. *Παρθυαίων* coni. N.

batur, et quod Romani Magos, qui iam inde a priscis temporibus eorum finium incolae essent, a patriis moribus et institutis et antiquo religionis cultu abducturi, quavis ratione vexarent, et ignem, qui apud eos vocaretur inextinguibilis, in perpetuum ardere secundum legem non sinerent. Addebant, aequum videri, Romanos castelli Ierouach, ad portas Caspias siti, curam habere, et pecunias ad illud conservandum conferre, neque se solos sumtibus et arcis custodia gravari. Si enim cesserint, non solum in Persarum, sed etiam in Romanorum terras a finitimis gentibus facile vastationes inferri posse. Oportere etiam se iuvari pecuniis ad bellum contra Hunnos Cidaritas gerendum, ex quo Romani quoque essent utilitatem reportaturi, si ea gens a finibus ipsorum arceretur. Romani responderunt, se quamprimum legatos missuros, haec omnia cum Parthorum rege disceptaturos. Neque enim ullos apud se esse fugitivos, neque Magos in suae religionis cultu impediri. Quum autem ipsi custodiam castelli Ierouach et bellum contra Hunnos Cidaritas

A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9 γμένους μὴ δικαίως χρήματα αἰτεῖν παρ' αὐτῶν. ἐπρεσβεύσατο δὲ παρὰ μὲν Βανδήλους ὑπὲρ Ἰταλῶν Τατιανὸς ἐν τῇ τῶν πατρικίων ἀξίᾳ καταλεγόμενος, παρὰ δὲ Πέρσας Κωνστάντιος, τρίτον μὲν τὴν ὕπαρχον λαχὼν ἀρχήν, πρὸς δὲ τῇ ὑπατικῇ ἀξίᾳ καὶ τῆς πατρικιότητος τυχών.

A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9 ις'. Ὅτι μετὰ τὸν ἐμπρησμὸν τῆς πόλεως τὸν ἐπὶ Λέοντος ἧκεν ὁ Γωβάζης σὺν Διονυσίῳ ἐς τὴν Κωνσταντίνου, Περσικὴν ἔχων στολὴν καὶ τῷ Μηδικῷ δορυφορούμενος τρόπῳ. ὃν οἱ ἀμφὶ τὰ βασίλεια δεξάμενοι πρότερον μὲν τοῦ P. 44 νεωτερισμοῦ κατεμέμψαντο, ἔπειτα δὲ φιλοφρονησάμενοι ἀπέπεμψαν· εἷλε γὰρ αὐτοὺς τῇ τε θωπείᾳ τῶν λόγων, καὶ τὰ τῶν Χριστιανῶν ἐπιφερόμενος σύμβολα.

c. A. C. 467 Ind. 5 Leon. 11 ιζ'. Ὅτι Σκίροι καὶ Γότθοι εἰς πόλεμον συνελθόντες καὶ διαχωρισθέντες ἀμφότεροι πρὸς συμμάχων μετάκλησιν παρεσκευάζοντο· ἐν οἷς καὶ παρὰ τοὺς ἑῴους ἦλθον. καὶ Ἄσπαρ μὲν ἡγεῖτο μηδετέροις συμμαχεῖν, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Λέων ἐβούλετο Σκίροις ἐπικουρεῖν. καὶ δὴ γράμματα πρὸς τὸν ἐν Ἰλλυριοῖς στρατηγὸν ἔπεμπεν, ἐντελλόμενός σφισιν κατὰ τῶν Γότθων βοήθειαν τὴν προσήκουσαν πέμπειν.

c. A. C. 468 Ind. 6 Leon. 12 ιη'. Ὅτι ἧκε κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον παρὰ τῶν Ἀττήλα παίδων ὡς τὸν βασιλέα Λέοντα πρεσβεία, τὰς αἰτίας διαB λύουσα τῆς προϋπαρξάσης διαφορᾶς, καὶ ὡς χρὴ αὐτοὺς

2. Hic et supra p. 146 et 158. *Βανδήλους* pro *Βανδίλους* scripsi, constantiae causa. N. 3. *Κωνστάντιος* Val., *Κωνσταντῖνος* vulg. 13. *Σκίροι* Cant., *Σκύθαι* vulg. 15. *Ἄσπαρ* Cant., *ἅπερ* vulg.

in se receperint, minime iuste eos ab ipsis pecuniam petere. Legationem ad Vandalos suscepit Tatianus, patriciatus dignitate ornatus: ad Persas vero Constantius, qui ter praefectus urbi fuerat, et ad consulatus patriciatusque honorem evectus.

16. Post incendium civitatis, quod accidit sub Leone, Gobazes venit Constantinopolim cum Dionysio, stola Persica indutus, et Medorum in morem satellitibus stipatus. Hunc Imperator excepit, et primum quidem ob novarum rerum studium vituperavit, deinde comiter eum amplexus dimisit. Gobazes enim Christianorum symbola ostentans, blanda oratione eum cepit.

17. Sciri et Gothi acie decertantes, et a pugna utrique recedentes, ad accersenda auxilia animum adiecerunt. Qua de re Romanos Orientales adierunt. Aspar quidem censuit, neutris opitulandum esse. Sed Imperator Leo statuit Sciris opem ferre. Itaque litteras ad praefectum Illyrici misit, iussitque quoad necesse esset, auxiliares copias Sciris adversus Gothos praebere.

18. Eodem tempore venit et ad Leonem Imperatorem legatio a filiis Attilae, ut omnibus omnino praeteritorum dissidiorum causis resecatis, pacem inirent, et inter se, ut olim erat in more positum,

ἐπὶ εἰρήνῃ σπένδεσθαι, καὶ κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος παρὰ τὸν c.A.C. 468 Ἴστρον ἐς ταὐτὸν ἰόντας Ῥωμαίοις προτιθέναι ἀγορὰν, καὶ Ind. 6 Leon. 12 ἀντιλαμβάνειν ὧν ἂν δεόμενοι τύχοιεν. καὶ ἡ μὲν σφῶν αὐτῶν πρεσβεία ἐν τοῖσδε οὖσα ἄπρακτος ἐπανῄει· οὐ γὰρ ἐδόκει τῷ βασιλεύοντι Οὔννους τῶν Ῥωμαϊκῶν συμβολαίων μετέχειν πολλὰ τὴν αὐτοῦ κακώσαντας γῆν. οἱ δὲ τοῦ Ἀττήλα παῖδες τὴν ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἀπόκρισιν δεξάμενοι πρὸς σφᾶς διεφέροντο· ὁ μὲν γὰρ Δεγγιζὶχ, ἀπράκτως ἐπανελθόντων τῶν πρέσβεων, πόλεμον Ῥωμαίοις ἐπάγειν ἐβούλετο, C ὁ δὲ Ἠρνὰχ πρὸς ταύτην ἀπηγόρευε τὴν παρασκευὴν, ὡς τῶν κατὰ χώραν ἀπαγόντων αὐτὸν πολέμων.

ιθ'. Ὅτι Σαράγουροι Ἀκαττίροις καὶ ἄλλοις ἔθνεσιν cod. fere a. ἐπιθέμενοι ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευον. καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Κασπίας παρεγένοντο πύλας· καὶ φρουρὰν Περσικὴν ἐν αὐταῖς ἐγκαθεστῶσαν εὑρόντες ἑτέραν ὁδὸν ἐτράποντο, δι' ἧς ἐπὶ τοὺς Ἴβηρας ἐλθόντες τήν τε αὐτῶν ἐδῄουν καὶ τὰ Ἀρμενίων χωρία κατέτρεχον, ὥστε Πέρσας πρὸς τῷ πολέμῳ τῶν Κιδαριτῶν τῷ πάλαι αὐτοῖς συστάντι καὶ ταύτην εὐλαβουμένους ἔφοδον παρὰ Ῥωμαίους πρεσβεύσασθαι, καὶ αἰ- D τεῖν χρήματά σφισιν αὐτοῖς δίδοσθαι ἢ ἄνδρας πρὸς φυλακὴν τοῦ Ἰουροειπαὰχ φρουρίου, καὶ λέγειν ἅπερ αὐτοῖς πολλάκις εἴρητο πρεσβευομένοις, ὅτι, αὐτῶν ὑφισταμένων τὰς μάχας καὶ μὴ συγχωρούντων τὰ ἐπιόντα ἔθνη βάρβαρα πά-

11. πολέμων Val., πόλεμον vulg. 22. ὅτι et mox μὴ om. vulg. Negationem (οὐ) addi iubebat Val.

ad Istrum convenientes, mercatum celebrarent, ex quo invicem ea, quae sibi opus essent, desumerent. Et ea quidem legatio, quae circa haec versabatur, re infecta rediit. Nec enim Imperator commercium Romanorum cum Hunnis, qui eos tot damnis et cladibus affecerant, concedendum esse duxit. At vero Attilae filii, renuntiata legatione, inter se dissenserunt. Etenim Dengisich, legatis nulla re impetrata reversis, bellum Romanis inferre volebat. Cui consilio Irnach repugnabat, quod in praesentia multa a bello avocarent.

19. Saraguri cum Acathiris aliisque gentibus coniuncti in Persas exercitum duxerunt. Primum quidem ad portas Caspias accesserunt, ubi cum praesidium Persicum offendissent, ad aliam viam deflexerunt, qua ad Iberos conversi, regionem vastarunt, et excursiones in oppida Armeniorum fecerunt. At Persae, qui iam superiore bello cum Cidaritis hunc aditum communierant, legatos ad Romanos miserunt, qui ab illis pecunias aut milites ad custodiam arcis Ierouach peterent, et quod iam saepe per legatos egissent, docerent, si ipsi certamina sustinerent et barbaros aggredientes ab aditu prohiberent, tutos fore Romanorum fines. His vero respondentibus,

c. A. C. 468 ροδον ἔχειν, ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀδήωτος διαμένει χώρα. τῶν
Ind. 6 Leon. 12 δὲ ἀποκριναμένων, ὡς ἕκαστον ἀνάγκη τῆς οἰκείας ὑπερμαχοῦντα γῆς τῆς σφετέρας φρουρᾶς ἐπιμελεῖσθαι, πάλιν ἄπρακτοι ἐπανέζευξαν.

A. C. 469 κ'. Ὅτι Δεγγιζὶχ πόλεμον ἐπὶ Ῥωμαίους ἐπενεγκόντος
Ind. 7 Leon. 13 καὶ τῇ τοῦ Ἴστρου προσκαρτεροῦντος *, τοῦτο μαθὼν ὁ Ὀρνιγίσκλου, (αὐτὸς γὰρ εἶχε τὴν πρὸς τῷ Θρακίῳ μέρει τοῦ ποταμοῦ φυλακὴν,) ἐκ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐκπέμψας ἐπυνθάνετο
P. 45 ὅ,τι βουλόμενοι πρὸς μάχην παρασκευάζονται. ὁ δὲ Δεγγιζὶχ τοῦ Ἀναγάστου κατολιγωρήσας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντας ἀπράκτους ἠφίει, παρὰ δὲ τὸν βασιλέα τοὺς διαλεξομένους ἔστελλεν, ὡς, εἰ μὴ γῆν καὶ χρήματα αὐτῷ καὶ τῷ ἑπομένῳ δῴη στρατῷ, πόλεμον ἐπάξει. τῶν δὲ παρ' ἐκείνου πρέσβεων ἐς τὰ βασίλεια ἀφικομένων καὶ τὰ αὐτοῖς ἐνταλθέντα ἀπαγγειλάντων, ἀπεκρίνατο βασιλεὺς ἑτοίμως ἔχειν πάντα ποιεῖν,
V 31 εἴγε ὑπακουσόμενοι αὐτῷ παραγένωνται· χαίρειν γὰρ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ συμμαχίᾳ ἀφικνουμένοις.

A. C. 470 κα'. Ὅτι Ἀναγάστου καὶ Βασιλίσκου καὶ Ὀστρύου
Ind. 8 Leon. 14 καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν Ῥωμαίων τοὺς Γότθους ἔς τινα
B κοῖλον χῶρον συγκλεισάντων καὶ πολιορκούντων, λιμῷ τε πιεζομένων τῶν Σκυθῶν σπάνει τῶν ἐπιτηδείων, πρεσβείαν παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ποιήσασθαι, ὥστε αὐτοὺς ἐνδιδόασι νεμομένους γῆν ὑπακούειν αὐτῶν ἐς ὅ,τι ἂν θέλοιεν. τῶν δὲ ἐπὶ

6. Post προσκ. excidit f. ὄχθῃ. N. 12. καὶ τῷ add. N. 18. Ὀστρύου N., Ὀστρουΐ vulg.

rationi consentaneum esse, unumquemque sua tueri et defendere, et de suis arcibus sollicitum esse, rursus re non obtenta, legati ad suos revertere.

20. Dengisich bellum Romanis intulit, et Istro potiri instituit. Quod ubi Ornigiscli filius comperit, (is in ea parte Thraciae, quae ad Istrum est, custodiae ripae fluminis praefectus erat,) per suos ex eo quaesivit, an acie decertare vellet. Sed Dengisich Anagastum contemnens, ab eo missos re infecta dimisit, et per legatos Imperatori denuntiavit, se bellum illaturum, nisi sibi suisque terram et pecunias subministraret. Legatis in regiam introductis et mandata exponentibus Imperator respondit, se omnia paratum esse facere, si suo imperio obsequi vellent. Sibi enim pergratum et iucundum esse, si quando inimici in foedus societatemque transirent.

21. Anagastus, Basiliscus et Ostrys et alii quidam duces Romani in locum abruptum et concavum Gothos inclusos obsederunt. Ibi Scythae victuum inopia laborantes, Romanos missis legatis certiores fecerunt, se, facta deditione, omnibus, quae statuerint, parituros, modo sibi terram ad inhabitandum concedant.

βασιλέα τὴν ἐκείνων φέρειν ἀποκριναμένων πρεσβείαν, καὶ A. C. 470 τῶν βαρβάρων τοῦ λιμοῦ πέρι σφᾶς θέσθαι ἐθέλειν τὰς Ind. 8 συμβάσεις φαμένων, καὶ μὴ οἵους τε εἶναι μακρὰς ποιεῖσθαι Leon. 14 ἀνακωχάς, βουλευόμενοι οἱ τὰς Ῥωμαϊκὰς τάξεις διέποντες, τροφὰς χορηγήσειν αὐτοῖς ὑπέσχοντο ἄχρι τῆς βασιλέως ἐπιτροπῆς, εἴγε σφᾶς αὐτοὺς διέλοιεν ὥσπερ καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν C διακέκριται πλῆθος· ἔσεσθαι γὰρ αὐτῶν ῥᾳδίως οὕτως ἐπιμέλειαν, ἐς τοὺς κληρουμένους καὶ οὐκ εἰς πάντας ἀποβλεπόντων τῶν στρατηγῶν, οἵπερ ἐς φιλοτιμίαν ὁρῶντες πρὸς τὴν αὐτῶν πάντως ἁμιλληθήσονται κομιδήν. τῶν δὲ Σκυθῶν τοὺς ἀπαγγελθέντας διὰ τῶν πρέσβεων προσδεξαμένων λόγους καὶ ἐς τοσαύτας σφᾶς αὐτοὺς ταξάντων μοίρας, ἐς ὅσασπερ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι διεκέκριντο, Χελχάλ, τοῦ Οὔννων γένους ἀνὴρ καὶ ὑποστράτηγος τῶν διεπόντων τὰ Ἄσπαρος τάγματα, παρὰ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς βαρβαρικὴν μοῖραν ἐλθών, καὶ τῶν Γότθων (πλείονες δὲ τῶν ἄλλων ὑπῆρχον) μεταπεμψάμενος τοὺς λογάδας τοιῶνδε ἐποιήσατο λόγων ἀρχήν, ὡς δώ- D σει μὲν αὐτοῖς γῆν ὁ βασιλεύς, οὐκ εἰς σφετέραν δὲ αὐτῶν ὄνησιν, ἀλλὰ τοῖς ἐν σφισιν Οὔννοις. τούτους γὰρ ὀλιγώρως γεηπονίας ἔχοντας δίκην λύκων τὰς αὐτῶν ἐπιόντας διαρπάζεσθαι τροφάς, ὥστε θεραπόντων τάξιν ἐπέχοντας τῆς ἐκείνων ἕνεκα ταλαιπωρεῖσθαι τροφῆς, καίπερ ἐς ἀεί ποτε τοῖς

10. ἁμιλληθήσονται] ἀμεληθήσονται coni. Cantocl. 12. ὅσας ὥσπερ vulg. 16. τῶν Γ. B., αὐτῶν Γ. vulg. 19. ὀλιγώρους vulg.

Romani responderunt, se ad Imperatorem eorum postulata delaturos. At Scythae propter famem, quae eos premebat, transigere velle dixerunt, neque longiores moras ferre posse. Tum Romanis ordinibus praepositi, habito consilio, tantisper dum Imperator aliter statueret, alimenta se praebituros polliciti sunt, si Scythae Romanorum more exercitus in partes se ipsos dividerent. Sic enim facilius eos, quum singuli ordines, non universi simul respiciendi essent, a ducibus curari posse, quippe qui cura et diligentia inter se sint certaturi. Itaque Scythae his, quae legati renuntiarunt, paruerunt, seque in totidem ordines distribuerunt, in quos Romani erant distributi. Quo facto Chelchal, genere Hunnus, qui secundum ab Aspare imperii gradum in eos, qui sub eo ordines ducebant, tenebat, barbarorum, quae suis ordinibus accesserat, cohortem obiens, in qua erant plures numero Gothi, quam reliqui, accitis primoribus huiusmodi orationem habere coepit. Terram quidem Imperatorem ad inhabitandum daturum, quae non illis fructui et commodo futura esset, sed cuius utilitas ad solos Hunnos redundaret. Hos enim terrae cultum negligere, et luporum more bona Gothorum invadentes diripere, qui ipsi servorum conditione habiti ad victum illis comparandum laborare coacti essent: quamvis nullum unquam foe-

A. C. 470 Ind. 8 Leon. 14 Οὔννοις τοῦ Γότθων γένους ἀσπόνδου διαμείναντος, καὶ ἐκ προγόνων τὴν αὐτῶν ἀποφυγεῖν ὁμαιχμίαν ὀμοσαμένων, ἐφ' ᾧ καὶ ὅρκων πατρίων πρὸς τῇ τῶν οἰκείων στερήσει κατα- P. 46 φρονεῖν. αὐτὸν δὲ, εἰ καὶ τὸ Οὔννων αὐχεῖ γένος, δικαιοσύνης πόθῳ τάδε πρὸς αὐτοὺς εἰπόντα δεδωκέναι περὶ τοῦ πρακτέου βουλήν. ἐπὶ τούτοις οἱ Γότθοι διαταραχθέντες, καὶ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς αὐτοὺς ταῦτα τὸν Χελχὰλ εἰρηκέναι νομίσαντες, τοὺς ἐν αὐτοῖς Οὔννους [ὡς] συστάντες διεχειρίζοντο· καὶ μάχη καρτερὰ ἀμφοτέρων συνίστατο τῶν ἐθνῶν ἐκ συνθήματος. ὁ Ἄσπαρ πυθόμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ τῶν λοιπῶν στρατοπέδων ἡγεμόνες μετὰ τῶν οἰκείων παραταξάμενοι τὸν ἐπιτυχόντα τῶν βαρβάρων ἀνῄρουν. τοῦ δὲ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης οἱ Σκύθαι λαβόντες ἔννοιαν σφᾶς τε ἀνεκα- B λοῦντο, καὶ ἐς χεῖρας τοῖς Ῥωμαίοις ἐχώρουν. ἀλλ' οἱ μὲν Ἄσπαρος τὴν σφισιν ἐπιλαχοῦσαν ἔφθασαν ἀναλώσαντες μοῖραν· τοῖς δὲ λοιποῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀκίνδυνος ἡ μάχη ἐγένετο, τῶν βαρβάρων καρτερῶς ἀγωνισαμένων, ὥστε τοὺς ἐξ αὐτῶν ὑπολειφθέντας τάς τε Ῥωμαϊκὰς τάξεις διώσασθαι καὶ τῇδε τὴν πολιορκίαν διαφυγεῖν.

c. A. C. 472 Ind. 10 Leon. 16 κβ'. Ὅτι μεγίστης πρὸς τὸ Σουάννων ἔθνος Ῥωμαίοις τε καὶ Λαζοῖς ὑπαρχούσης διαφορᾶς, καὶ σφόδρα ἐς τὴν τοῦ

8. ὡς del. N. 10. ὁ Ἄσπαρ πυθόμενος B., οἷάπερ πειθόμενοι vulg. 18. ὑποληφθέντας vulg. διώσασθαι N., δηώσασθαι vulg.

dus inter utramque gentem sancitum sit, et maiores iureiurando eos obstrinxerint, ut Hunnorum societatem fugerent. Quare non tantum suis eos privari, sed etiam patria sacramenta negligere. Se quidem genere Hunnum, quo maxime glorietur, sed aequitate motum haec illis dicere, ut, quae facienda essent, viderent. His dictis Gothi commoti, et haec Chelchalem pro benevolentia, qua ipsos prosequebatur, suggessisse rati, Hunnos sibi immixtos trucidarunt. Deinde quasi ex compacto ingens pugna inter utramque gentem est commissa. Quod quum Aspari nuntiatum esset, ipse et reliqui duces acies suorum instruxerunt, et obvium quemque barbarorum occiderunt. Scythae, cognito dolo et fraude perspecta, sese collegerunt, et manus cum Romanis conseruerunt. Sed illi, qui sub Aspare stipendia faciebant, omnem barbarorum cohortem, quae illis obvenerat, ad internecionem usque ceciderunt: Reliquis ducibus non incruenta pugna fuit, barbaris strenue et fortiter pugnam capessentibus. Ex qua pugna qui superstites ex Scythis fuerunt, perruptis Romanis legionibus, evaserunt.

22. Maxima intercedente Romanis et Lazis cum Suanorum gente controversia, * * Persas quoque cupido belligerandi incessit propter oppida, quae Suanis eripuerant. Itaque ad Romanum Imperatorem legationem misit, sibi auxilia mitti postulans ex militi-

c. A.C. 472 Ind. 10 Leon. 16

† σήματος τῶν Σουάννων συνισταμένων μάχην. καὶ Περσῶν δὲ ἐθελόντων αὐτῷ πολεμεῖν διὰ τὰ φρούρια, ἅπερ ὑπὸ τῶν Σουάννων ἀφῄρηντο, πρεσβείαν ἔστελλεν, ἐπικούρους αὐτῷ διαπεμφθῆναι παρὰ βασιλέως αἰτῶν ἐκ τῶν παραφυλαττόντων C στρατιωτῶν τὰ Ἀρμενίων ὅρια τῶν Ῥωμαίοις ὑποτελῶν, ἐφ' ᾧ προσχώρων ὄντων ἑτοίμην ἔχειν βοήθειαν, καὶ μὴ κινδυνεύειν τοὺς πόῤῥωθεν ἀπεκδεχόμενον, ἢ παραγενομένων ἐπιτρίβεσθαι δαπάνῃ, τοῦ πολέμου, ἂν οὕτω τύχῃ, διαβαλλομένου, καθάπερ ἤδη πρότερον ἐγεγόνει. τῆς γὰρ σὺν Ἡρακλείῳ ἀπεσταλμένης βοηθείας, καὶ Περσῶν καὶ Ἰβήρων τῶν αὐτῷ ἐπαγόντων τὸν πόλεμον πρὸς ἑτέρων ἐθνῶν τότε ἀπα-† σχοληθέντων μάχην, τὴν συμμαχίαν ἀπέπεμψεν ἀσχάλλων ἐπὶ τῇ τῶν τροφῶν χορηγίᾳ, ὥστε, αὖθις τῶν Πάρθων ἐπ' V. 32 αὐτὸν ἀναζευξάντων, Ῥωμαίους ἐπικαλέσασθαι. τῶν δὲ στεῖ- D λαι τὴν βοήθειαν ἐπαγγειλαμένων καὶ ἄνδρα τὸν αὐτῆς ἡγησόμενον, παρεγένετο καὶ Περσῶν πρεσβεία ἀγγέλλουσα, τοὺς Κιδαρίτας Οὔννους ὑπ' αὐτῶν κατηγωνίσθαι, καὶ Βαλαὰμ πόλιν αὐτῶν ἐκπεπολιορκηκέναι. ἐμήνυον δὲ τὴν νίκην καὶ βαρβαρικῶς ἐπεκόμπαζον, τὴν παροῦσαν αὐτοῖς μεγίστην δύναμιν ἀποφαίνειν ἐθέλοντες. ἀλλὰ αὐτοὺς παραυτίκα, τούτων ἀγγελθέντων, ἀπέπεμπε βασιλεὺς, ἐν μείζονι φροντίδι τὰ ἐν Σικελίᾳ συνενεχθέντα ποιούμενος.

1. *Μάχην* nomen ducis Suanorum esse videtur Classeno, collato v. 12. 2. *ὑπὸ* add. B. 8. *ἀναβαλλομένου* coni. B. 15. *ἡγησάμενον* vulg. 17. *κατηγωνίσασθαι* vulg. 19. *ἐπεκόμπαζον* N., *ἀπεκόμπαζον* vulg. 20. *τούτων* H., *τῶν* vulg.

bus, qui Armeniae oram Romanis subiectam tuebantur, ut, quia proximi erant, praesto essent, ne, dum longinqua auxilia exspectant, periculum incurrant, aut, si advenerint, sumptibus atterantur, producto ob eam causam bello, sicut iam antea evenerat. Missam enim cum Heraclio validam auxiliariorum manum, Persis et Iberis, quibuscum nunc illi bellum erat, alio bello tum adversus alias gentes occupatis, cum grave illi et molestum esset exercitum alere, remiserat. Sed rursus in eum Parthis redeuntibus, Romanos revocavit. Legati vero retulerunt, Romanos missuros ad eos auxilia et ducem. Quo tempore advenit etiam legatio a Persis nuntians, Hunnos Cidaritas ab ipsis devictos, et Balaam, Hunnorum urbem, expugnatam. Nuntiaverunt igitur legati victoriam, quam Persae obtinuerant et barbarorum in morem magnificis verbis extulerunt, maximas, quae illis adessent, copias ostentaturi. Sed legatos statim peractis mandatis Imperator dimisit. Nam illi res Siculae longe maiori curae erant.

ΠΡΙΣΚΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΚΑΙ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΟΤΘΙΚΗΣ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ.

EX HISTORIA GOTHICA PRISCI RHETORIS ET SOPHISTAE
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

ARGUMENTUM.

Legati Romanorum cum Attila post mortem Ruae de pace conveniunt (1). *Altera legatio a Theodosio ad Attilam missa* (2). *Accurata narratio de legatione Maximini ad Attilam, cui Priscus comitem se adiunxerat, in qua Chrysaphii insidiae contra regem Hunnorum structae aperiuntur. Prisci colloquia cum quodam Romano apud Hunnos captivo de statu imperii Romani, et cum legatis Romanorum Occidentalium de bellicis Hunnorum opibus. Descriptio coenae regiae* (3). *Nomus et Anatolius ad Attilam mittuntur ad iram eius in Chrysaphium placandam* (4). *Felix eius legationis eventus* (5). *Apollonius tributi causa ad Attilam mittitur* (6). *Gensericus nullis neque Marciani, neque Aviti legationibus ab Italia et Sicilia vastandis retinetur* (7). *Romani bellum parant contra Lazos* (8). *Leo Imperator Balamerum a vastatione finium Romanorum dehortatur* (9). *Marcellini et Recimeri in Sicilia discordiae. Gensericus denuo Italiam invadit* (10). *Tatiani ad Vandalos, Constantii ad Persas legatio* (11). *Bella inter Persas et Hunnos Cidaritas paulum intermissa renovantur* (12). *Gensericus pacis conditiones a Leone oblatas reiicit* (13).

A. C. 433 Ind. 1 Theod. 26 P. 47

α'. Ὅτι Ῥούα βασιλεύοντος Οὔννων, Ἀμιλζούροις καὶ Ἰτιμάροις καὶ Τονώσουρσι καὶ Βοΐσκοις καὶ ἑτέροις ἔθνεσι

1. Cum Rua, Hunnorum rex, statuisset cum Amalsuris, Itimaris, Tonosuribus, Boiscis ceterisque gentibus, quae Istrum accolunt,

προσοικοῦσι τὸν Ἴστρον, καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων ὁμαιχμίαν A. C. 433 καταφυγγάνουσιν, ἐς μάχην ἐλθεῖν προῃρημένος ἐκπέμπει Ind. 1 Theod. 26 Ἥσλαν, εἰωθότα τοῖς διαφόροις αὐτῷ τε καὶ Ῥωμαίοις διακονεῖσθαι, λύειν τὴν προϋπάρχουσαν εἰρήνην ἀπειλῶν, εἰ μή γε πάντας τοὺς παρὰ σφᾶς καταφυγόντας ἐκδοῖεν. βουλευομένων δὲ Ῥωμαίων στεῖλαι πρεσβείαν παρὰ τοὺς Οὔννους, πρεσβεύειν μὲν ἤθελον Πλίνθας καὶ Διονύσιος, Πλίνθας μὲν τοῦ Σκυθικοῦ, Διονύσιος δὲ τοῦ Θρᾳκίου γένους, ἀμφότεροι B δὲ στρατοπέδων ἡγούμενοι καὶ ἄρξαντες τὴν ὕπατον παρὰ Ῥωμαίοις ἀρχήν. ἐπειδὴ δὲ ἐδόκει Ἥσλαν παρὰ τὸν Ῥούαν ἀφικνεῖσθαι πρότερον τῆς ἐκπεμφθησομένης πρεσβείας, συνεκπέμπει Πλίνθας Σηγγίλαχον, ἄνδρα τῶν ἐπιτηδείων, πεῖσαι τὸν Ῥούαν αὐτῷ καὶ μὴ ἑτέροις Ῥωμαίων ἐς λόγους ἐλθεῖν. τελευτήσαντος δὲ Ῥούα καὶ περιστάσης τῆς Οὔννων βασιλείας ἐς Ἀττήλαν ἐδόκει τῇ Ῥωμαίων βουλῇ Πλίνθαν πρεσβεύεσθαι παρ' αὐτούς. καὶ κυρωθείσης ἐπ' αὐτῷ παρὰ βασιλέως ψήφου, ἐβούλετο καὶ Ἐπιγένην ὁ Πλίνθας συμ- C πρεσβεύειν αὐτῷ ὡς μεγίστην ἐπὶ σοφίᾳ δόξαν ἐπιφερόμενον καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντα τοῦ κοιαίστορος. χειροτονίας δὲ καὶ ἐπ' αὐτῷ γενομένης, ἄμφω ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἐξώρμησαν, καὶ παραγίνονται ἐς Μάργον. ἡ δὲ πόλις τῶν ἐν Ἰλλυρίᾳ Μυσῶν πρὸς τῷ Ἴστρῳ κειμένη ποταμῷ ἄντικρυ Κωνσταντίας

3. *Εἴσλαν* vulg. 15. *Ἀττήλαν*] *καὶ Βλήδαν* add. N. 21. *βυσῶν* vulg.

quod ad armorum societatem cum Romanis iungendam confugissent, bello decertare, Eslam componendis Romanorum et Hunnorum controversiis adhiberi solitum misit, qui Romanis denuntiaret, se a foedere, quod sibi cum illis esset, recessurum, nisi omnes Scythas, qui ad eos se contulissent, redderent. Romanis vero consilium de mittendis ad Hunnos legatis capientibus, Plinthas et Dionysius, hic ex Thracia, ille ex Scythia oriundus, ambo exercituum duces, et qui consulatus dignitatem apud Romanos gesserant, hanc legationem obire voluerunt. Ut vero visum est non ante legatos proficisci, quam Eslas ad Ruam rediisset, Plinthas una cum Esla misit Singulachum, unum ex suis necessariis, qui Ruae persuaderet cum nullo alio Romanorum, quam cum ipso, colloquium inire. Cum autem, Rua mortuo, Hunnorum regnum ad Attilam pervenisset, Senatus decrevit Plintham legationem ad Attilam exsequi. Quo S. C. Imperatoris suffragio comprobato, Plintham cupido incessit, Epigenem, qui sapientiae laude celebris erat et quaesturae dignitatem obtinebat, socium legationis sibi adsciscere. Qua de re lato quoque suffragio ambo in eam legationem profecti sunt, et Margum pervenerunt. Est autem Margus urbs in Illyrico Mysorum ad Istrum sita, ex adverso Constantiae arcis, ad alteram fluminis ripam collocatae, quo et regii Scythae convenerant. Extra civitatem equis insidentes utrique con-

A. C. 433 Ind. 1 Theod. 26 φρουρίου κατὰ τὴν ἑτέραν ὄχθην διακειμένου, εἰς ἣν καὶ οἱ βασίλειοι συνῄεσαν Σκύθαι. καὶ τὴν σύνοδον ἔξω τῆς πόλεως ἐποιοῦντο, ἐπιβεβηκότες ἵππων· οὐ γὰρ ἐδόκει τοῖς βαρβάροις ἀποβᾶσι λογοποιεῖσθαι, ὥστε καὶ τοὺς Ῥωμαίων πρέσβεις τῆς σφῶν αὐτῶν ἀξίας προνοουμένους ἀπὸ τῆς αὐτῆς προαιρέσεως ἐς ταὐτὸν τοῖς Σκύθαις ἐλθεῖν, πρὸς τὸ μὴ τοὺς μὲν ἀφ' ἵππων, τοὺς δὲ πεζοὺς διαλέγεσθαι . . . . . . τοὺς ἀπὸ τῆς Σκυθικῆς καταφεύγοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἤδη P. 48 πεφευγότας, σὺν καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις Ῥωμαίοις τοῖς ἄνευ λύτρων ἐς τὰ σφέτερα ἀφιγμένοις ἐκδίδοσθαι, εἰ μή γε V. 33 ὑπὲρ ἑκάστου πεφευγότος τοῖς κατὰ πόλεμον κτησαμένοις ὀκτὼ δοθεῖεν χρυσοῖ. ἔθνει δὲ βαρβάρῳ μὴ συμμαχεῖν Ῥωμαίους πρὸς Οὔννους αἱρομένους πόλεμον. εἶναι δὲ καὶ τὰς πανηγύρεις ἰσονόμους καὶ ἀκινδύνους Ῥωμαίοις τε καὶ Οὔννοις. φυλάττεσθαι δὲ καὶ διαμένειν τὰς συνθήκας ἑπτακοσίων λιτρῶν χρυσίου ἔτους ἑκάστου τελουμένων παρὰ Ῥω- B μαίων τοῖς βασιλείοις Σκύθαις. πρότερον δὲ πεντήκοντα καὶ τριακόσιαι αἱ τοῦ τέλους ἐτύγχανον οὖσαι. ἐπὶ τούτοις ἐσπένδοντο Ῥωμαῖοί τε καὶ Οὖννοι, καὶ πάτριον ὅρκον ὀμόσαντες ἐς τὰ ἀμφότερα ἐπανῄεσαν. οἱ δὲ παρὰ Ῥωμαίους καταφυγόντες ἐξεδόθησαν βαρβάροις, ἐν οἷς καὶ παῖδες Μάμα καὶ Ἀτακὰμ τοῦ βασιλείου γένους, οὓς ἐν Καρσῷ φρου-

2. συνῄεσαν N., συνῆσαν vulg. Σκύθαις vulg. 4. Ῥωμαίων H., Ῥωμαίους vulg. 7. Quae exciderunt partim ita suppl. N. . . . Ῥωμαίους οὐ μόνον εἰς τὸ μέλλον μὴ δέχεσθαι τ. α. τ. Σ. 13. αἰρουμένους vulg., αἱρομένῳ N. 20. [ἀμφότερα] σφέτερα vel σφέτερα ἀμφότεροι coni. B.

gressi sunt. Nec enim barbaris de plano verba facere placuit, et legati Romani suae dignitatis memores eodem quoque apparatu in Scytharum conspectum venire statuerunt, ne sibi peditibus cum equitibus disserendum foret. *Itaque placuit*, profugos omnes, etiam qui multo ante profugerant, una cum captivis Romanis, qui non soluto redemtionis pretio ad sua redierant, dedi: aut pro unoquoque captivo Romano his, qui eum bello ceperant, octo aureos dari, Romanos belli societatem cum barbara gente, quae bellum cum Hunnis gerat, non facere. Conventus ad mercatus paribus legibus celebrari, et in tuto Romanos et Hunnos esse. Foedera rata manere et observari, si quoque anno septingentae auri librae tributi nomine Scythis regiis a Romanis penderentur, cum antea tributum annuum non fuisset nisi trecentarum quinquaginta librarum. His conditionibus pacem Romani et Hunni pepigerunt, qua iureiurando patrio ritu utrimque praestito firmata, utrique ad sua redierunt. Itaque qui ex barbaris ad Romanos transierant redditi sunt, de quorum numero erant filii Mama et Attacam ex regio genere,

ρίῳ Θρακίῳ οἱ παρειληφότες ἐσταύρωσαν, δίκας αὐτοὺς A. C. 433
πραττόμενοι τῆς φυγῆς. οἱ δὲ περὶ Ἀττήλαν καὶ Βλήδαν Ind. 1 Theod. 26
τὴν εἰρήνην πρὸς Ῥωμαίους θέμενοι διεξῄεσαν τὰ ἐν τῇ Σκυθικῇ ἔθνη χειρούμενοι, καὶ πόλεμον πρὸς Σορόσγους συνεστήσαντο.

β'. Ὅτι Θεοδόσιος ἔπεμπε Σηνάτορα, ἄνδρα ὑπατικὸν, c. A. C. 441 Ind. 9
παρὰ τὸν Ἀττήλαν πρεσβευσόμενον. ὃς οὐδὲ τὸ τοῦ πρε- Theod. 34
σβευτοῦ ἔχων ὄνομα ἐθάῤῥησε πεζὸς παρὰ τοὺς Οὔννους C
ἀφικέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Πόντον καὶ τὴν Ὀδησσηνῶν ἔπλευσε πόλιν, ἐν ᾗ καὶ Θεόδουλος στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς διέτριβεν.

γ'. Ὅτι τοῦ Χρυσαφίου τοῦ εὐνούχου παραινέσαντος A. C. 448
Ἐδέκωνι ἀνελεῖν τὸν Ἀττήλαν, ἐδόκει τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ Ind. 1 Theod. 41
καὶ τῷ μαγίστρῳ Μαρτιαλίῳ βουλευομένοις τῶν προκειμένων πέρι μὴ μόνον Βιγίλαν, ἀλλὰ Μαξιμῖνον ἐκπέμπειν πρεσβευόμενον παρὰ τὸν Ἀττήλαν, καὶ Βιγίλαν μὲν τῷ φαινομένῳ
τὴν τοῦ ἑρμηνέως ἐπέχοντα τάξιν πράττειν ἅπερ Ἐδέκωνι D
δοκεῖ, τὸν δὲ Μαξιμῖνον μηδὲν τῶν αὐτοῖς βουλευθέντων ἐπιστάμενον τὰ βασιλέως ἀποδιδόναι γράμματα. ἐνεγέγραπτο δὲ τῶν πρεσβευομένων ἀνδρῶν ἕνεκα, ὡς ὁ μὲν Βιγίλας ἑρμηνεὺς, ὁ δὲ Μαξιμῖνος μείζονος, ἤπερ ὁ Βιγίλας, ἀξίας, γένους τε περιφανοῦς, καὶ ἐπιτήδειος ἐς τὰ μάλιστα βασιλεῖ· ἔπειτα ὡς οὐ δεῖ παρασαλεύοντα τὰς σπονδὰς τῇ Ῥωμαίων

9. Ὀδυσσηνῶν vulg. 12. Ἐδέκωνι H., Ἐδέκωνα vulg. 16. Ἐδέκωνι H., Ἐδέκων vulg. 18. ἐνεγέγρ. B., ἀναγ. vulg. 20. εἴπερ vulg.

quos Scythae receptos in Carso, Thraciae castello, crucis supplicio affecerunt, et hanc ab his fugae poenam exegerunt. Pace cum Romanis facta, Attilas et Bleda ad subigendas gentes Scythicas profecti sunt, et contra Sorosgos bellum moverunt.

2. Theodosius misit Senatorem, virum consularem, ad Attilam legationem obiturum. Et ille quidem quamvis legati nomen adeptus esset, minime tamen est ausus terrestri itinere Hunnos adire: sed iter per Pontum Euxinum instituit, et in Odessenorum civitatem navigavit, in qua Theodulus dux commorabatur.

3. Chrysaphius eunuchus suasit Edeconi Attilam de medio tollere. Super ea re, habito ab Imperatore Theodosio cum Martialio magistro consilio, decreverunt non solum Bigilam, sed et Maximinum legatum ad Attilam ire, et Bigilam quidem specie interpretis, quo munere fungebatur, quae Edeconi viderentur, exsecuturum, Maximinum vero, qui minime eorum, quae in consilio Imperatoris agitata erant, conscius esset, litteras ab eo Attilae redditurum. Scripserat enim Imperator legatorum causa, Bigilam interpretis munus obiturum, et Maximinum legatum mitti, qui quidem Bigilam dignitate superaret, et genere illustris et sibi valde familiaris esset. Ad haec minime decere Attilam foedera transgredientem Romanorum re-

A.C. 448 Ind. 1 Theod. 41 ἐμβατεύειν γῇ. φυγάδας δὲ μετὰ τοὺς ἤδη ἐκδοθέντας ἑπτακαίδεκα ἀπέσταλκά σοι, ὡς ἑτέρων οὐκ ὄντων. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἐν τοῖς γράμμασι, φράζειν δὲ τὸν Μαξιμῖνον ἀπὸ στόματος τῷ Ἀττήλᾳ, μὴ χρῆναι αἰτεῖν πρέσβεις μεγίστης ἀξίας παρ᾽ αὐτὸν διαβῆναι· τοῦτο γὰρ οὐδὲ ἐπὶ τῶν αὐτοῦ
P. 49 προγόνων, οὐδὲ ἐπὶ ἑτέρων τῶν ἀρξάντων τῆς Σκυθικῆς γενέσθαι, ἀλλὰ πρεσβεύσασθαι τόν τε ἐπιτυχόντα στρατιώτην καὶ ἀγγελιαφόρον. εἰς δὲ τὸ διευκρινῆσαι τὰ ἀμφιβαλλόμενα ἐδόκει πέμπειν Ὀνηγήσιον παρὰ Ῥωμαίους· μὴ οἷόν τε γὰρ αὐτὸν, Σερδικῆς δηωθείσης, σὺν ὑπατικῷ ἀνδρὶ ἐς αὐτὴν προϊέναι. ἐπὶ ταύτην τὴν πρεσβείαν ἐκλιπαρήσας πείθει με Μαξιμῖνος αὐτῷ συναπᾶραι. καὶ δῆτα ἅμα τοῖς βαρβάροις ἐχόμενοι τῆς ὁδοῦ ἐς Σερδικὴν ἀφικνούμεθα, τρισκαίδεκα ὁδὸν ἀνδρὶ εὐζώνῳ τῆς Κωνσταντίνου ἀπέχουσαν. ἐν ῇ καταλύσαντες καλῶς ἔχειν ἡγησάμεθα ἐπὶ ἑστίαν Ἐδέκωνα
B καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ βαρβάρους καλεῖν. πρόβατα οὖν καὶ βόας ἀποδομένων τῶν ἐπιχωρίων ἡμῖν, κατασφάξαντες ἀριστοποιούμεθα. καὶ παρὰ τὸν τοῦ συμποσίου καιρὸν τῶν μὲν βαρβάρων τὸν Ἀττήλαν, ἡμῶν δὲ τὸν βασιλέα θαυμαζόντων, ὁ Βιγίλας ἔφη, ὡς οὐκ εἴη θεὸν καὶ ἄνθρωπον δίκαια συγκρίνειν, ἄνθρωπον μὲν τὸν Ἀττήλαν, θεὸν δὲ τὸν Θεοδόσιον λέγων. ἤσχαλλον οὖν οἱ Οὖννοι, καὶ κατὰ μικρὸν ὑποθερ-

2. ἀπέσταλκέ vulg., ἀπέσταλκέν οἱ Val. 12. συναπᾶραι N., συνεπᾶραι vulg.

gionem invadere. Et antea quidem ad eum plures, nunc vero decem et septem transfugas mittere. Nec enim plures apud se esse. Et haec quidem litteris continebantur. Coram autem Maximinum suis verbis iusserat Attilae dicere, ne postularet maioris dignitatis viros ad se legatos transire. Hoc enim neque ipsius maioribus datum esse, neque ceteris Scythiae regibus, sed quemlibet militem aut alium nuntium legationis munus obiisse. Ceterum ad ea, quae inter ipsos in dubietate versabantur, diiudicanda sibi videri, Onegesium mitti debere. Qui enim fieri posset, ut in Serdicam, quae diruta esset, Attilas cum viro consulari conveniret? In hac legatione Maximinus precibus mihi persuasit, ut illi comes essem. Atque ita cum barbaris iter facere coepimus, et in Serdicam pervenimus trium et decem dierum itinere expedito homini a Constantinopoli distantem. Ibi commorantes ad cibum nobiscum sumendum Edecona et ceteros barbaros invitandos duximus. Bobus igitur et ovibus, quas incolae nobis suppeditaverant, iugulatis, instructo convivio epulati sumus. Inter epulas barbari Attilam, nos Imperatorem admirari et extollere. Ad quae Bigilas dixit, minime iustum esse, deum cum homine comparare, hominem Attilam, deum Theodosium vocans. Id aegre tulerunt Hunni, et sensim ira accensi exasperabantur. Nos vero alio sermonem detorquere, et eorum iram blandis verbis leni-

μαινόμενοι ἐχαλέπαινον. ἡμῶν δὲ ἐς ἕτερα τρεψάντων τὸν A. C. 448 λόγον καὶ φιλοφροσύνῃ τὸν σφῶν αὐτῶν καταπραϋνόντων Ind. 1 Theod. 41 θυμὸν, μετὰ τὸ δεῖπνον ὡς διανέστημεν, δώροις ὁ Μαξιμῖνος Ἐδέκωνα καὶ Ὀρέστην ἐθεράπευσε, σηρικοῖς ἐσθήμασι καὶ λίθοις Ἰνδικοῖς. ἀναμείνας δὲ τὴν Ἐδέκωνος Ὀρέστης C ἀναχώρησιν, πρὸς τὸν Μαξιμῖνον φράζει, ὡς σοφός τε εἴη καὶ ἄριστος, μὴ ὅμοια σὺν τοῖς ἀμφὶ τὰ βασίλεια πλημμελήσας· χωρὶς γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ δεῖπνον τὸν Ἐδέκωνα καλοῦντες δώροις ἐτίμων. ἀπόρου δὲ τοῦ λόγου ὡς μηδὲν ἐπισταμένοις φανέντος, καὶ ἀνερωτήσασιν ὅπως καὶ κατὰ ποῖον καιρὸν περιῶπται μὲν αὐτὸς, τετίμηται δὲ ὁ Ἐδέκων, οὐδὲν V. 34 ἀποκρινάμενος ἐξῆλθε. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὡς ἐβαδίζομεν, φέρομεν ἐπὶ Βιγίλαν ἅπερ ἡμῖν Ὀρέστης εἰρήκει. ὃς δὲ ἐκεῖνον μὴ δεῖν χαλεπαίνειν ὡς τῶν αὐτῶν Ἐδέκωνι μὴ τυγχάνοντα· αὐτὸν μὲν γὰρ ὀπάονά τε καὶ ὑπογραφέα εἶναι Ἀττήλα, D Ἐδέκωνα δὲ τὰ κατὰ πόλεμον ἄριστον, ὡς τοῦ Οὔννου γένους, ἀναβεβηκέναι τὸν Ὀρέστην πολύ. ταῦτα εἰπὼν καὶ τῷ Ἐδέκωνι ἰδιολογησάμενος ἔφασκεν ὕστερον πρὸς ἡμᾶς, εἴτε ἀληθιζόμενος, εἴτε ὑποκρινόμενος, ὡς εἴποι μὲν αὐτῷ τὰ εἰρημένα, μόγις δὲ αὐτὸν καταπραῦναι τραπέντα ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσιν εἰς ὀργήν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ναϊσσὸν ἔρημον μὲν εὕρομεν ἀνθρώπων τὴν πόλιν, ὡς ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀνατρα-

14. Ἐδέκων vulg. 17. εἰπὼν H., εἰπεῖν vulg. 19. εἴποι μὲν Cantocl., εἴποιμεν vulg.

re. A coena ut surreximus, Maximinus Edeconem et Orestem donis conciliaturus, sericis vestibus et gemmis Indicis donavit. Orestes deinde praestolatus Edeconis discessum verba faciens cum Maximino, sibi quidem, ait, illum probum et prudentem videri, qui non ut alii ministri regii peccasset. Etenim nonnulli, spreto Oreste, Edeconem ad coenam invitaverant et donis coluerant. Nos autem harum omnium rerum ignari, quo pertinerent Orestis verba, non satis percipientes, cum ex eo sciscitaremur, quomodo et qua in re despectui esset habitus et Edecon honore affectus, nihil respondit, et discessit. Postridie cum iter faceremus, Bigilae, quae Orestes dixerat, retulimus. Ille vero ait, Orestem non debere iniquo animo ferre, si eadem, quae Edecon, minime esset consecutus. Orestem enim comitem et scribam Attilae, Edeconem vero bello clarissimum, ut in gente Hunnorum, longe illum dignitate antecellere. Quae cum loqueretur, patrio sermone Edeconem affatus, non multo post nobis confirmavit, seu vera proferret, seu fingeret, se Edeconi ea, quae prius illi dixeramus, exposuisse, et aegre iram eius ob dicta Orestis lenivisse. Venimus Naissum, quae ab hostibus fuerat eversa et solo aequata: itaque eam desertam hominibus offendimus, praeterquam quod in ruderibus sacrarum aedium erant quidam ae-

A. C. 448 πεῖσαν· ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς καταλύμασι τῶν ὑπὸ νόσων κατε-
Ind. 1 Theod. 41 χομένων τινὲς ἐτύγχανον ὄντες. μικρὸν δὲ ἄνω τοῦ ποταμοῦ
ἐν καθαρῷ καταλύσαντες, (σύμπαντα γὰρ τὰ ἐπὶ τὴν ὄχθην
P. 50 ὀστέων ἦν πλέα τῶν ἐν πολέμῳ ἀναιρεθέντων,) τῇ ἐπαύριον
πρὸς Ἀγίνθεον τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς ταγμάτων ἡγούμενον ἀφικό-
μεθα, οὐ πόῤῥω ὄντα τῆς Ναϊσσοῦ, ἐφ᾽ ᾧ τὰ παρὰ βασιλέ-
ως ἀγγεῖλαι καὶ τοὺς φυγάδας παραλαβεῖν· τοὺς γὰρ ε΄ τῶν
ιζ΄, περὶ ὧν Ἀττήλᾳ ἐγέγραπτο, αὐτὸν ἔδει παραδιδόναι.
ἤλθομεν οὖν ἐς λόγους, καὶ τοὺς ε΄ φυγάδας παραδοῦναι αὐ-
τὸν τοῖς Οὔννοις παρεσκευάσαμεν· οὓς φιλοφρονησάμενος σὺν
ἡμῖν ἀπέπεμψε. διανυκτερεύσαντες δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων
τῆς Ναϊσσοῦ τὴν πορείαν ποιησάμενοι ἐπὶ τὸν Ἴστρον ποτα-
μὸν, ἔς τι χωρίον ἐσβάλλομεν συνηρεφὲς, καμπὰς δὲ καὶ
B ἑλιγμοὺς καὶ περιαγωγὰς πολλὰς ἔχον. ἐν ᾧπερ τῆς ἡμέ-
ρας διαφαινούσης, οἰομένοις ἐπὶ δυσμὰς πορεύεσθαι τοῦ ἡ-
λίου ἀνατολὴ κατεναντίον ὤφθη, ὥστε τοὺς ἀπείρως ἔχοντας
τῆς τοῦ χωρίου θέσεως ἀναβοῆσαι, οἷα δὴ τοῦ ἡλίου τὴν ἐν-
αντίαν ποιουμένου πορείαν καὶ ἕτερα παρὰ τὰ καθεστῶτα
σημαίνοντος. ὑπὸ δὲ τῆς τοῦ τόπου ἀνωμαλίας ἐπὶ ἀνατο-
λὰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἔβλεπε τῆς ὁδοῦ. μετὰ δὲ τὴν δυσχωρίαν
ἐν πεδίῳ καὶ αὐτῷ ὑλώδει παραγινόμεθα. ἐντεῦθεν βάρβαροι
πορθμεῖς ἐν σκάφεσι μονοξύλοις, ἅπερ αὐτοὶ δένδρα ἐκτέμνον-
τες καὶ διαγλύφοντες κατασκευάζουσιν, ἐδέχοντο ἡμᾶς καὶ

3. *καθαρῷ* Cantocl., *καπαρῷ* vulg. 5. *τῶν* B., *τὸν* vulg. 15. *διαφαν.* vulg., *ἡ τοῦ ἡλ.* coni. B. 18. *κατεναντίον ὤφθη* post *ποιουμένου* iterat vulg. *παραγεν.* vulg.

groti. Paulo longius a flumine ad vacua loca divertentes, (omnia enim circa ripam erant plena ossibus eorum, qui bello ceciderant,) postridie ad Agintheum, copiarum in Illyrico ducem, qui non longe a Naisso habitabat, accessimus, ut, traditis Imperatoris mandatis, reciperemus ab eo quinque transfugas, qui septemdecim numerum, de quibus ad Attilam scripserat, explerent. Hominem igitur convenimus, et quinque profugos Hunnos tradere praecepimus, quos verbis consolatus, nobiscum dimisit. Nocte transacta, a montibus Naissi Istrum versus pergentes, in angustam convallem per obliquos flexus et circuitus multos deferimur. Hic cum in ea opinione essemus, ut in occasum iter tendere existimaremus, simulatque illuxit, sol exoriens sese ex adverso oculis nostris obiecit. Itaque qui loci situm ignorabant, exclamare, tanquam sol contrarium solito cursum conficeret, et abhorrentia a constituto rerum ordine designaret: sed propter loci inaequalitatem via ea parte ad Orientem spectat. Ex illo difficili et arduo loco ad plana et uliginosa devenimus. Hic nos barbari portitores in scaphis unico ligno constantibus, quas arboribus sectis et

διεπόρθμευον τὸν ποταμὸν, οὐχ ἡμῶν ἕνεκα παρασκευασά- A. C. 448
μενοι, ἀλλὰ διαπορθμεύσαντες πλῆθος βαρβαρικὸν, ὅπερ ἡ- Ind. 1 Theod. 41
μῖν κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπηντήκει, οἷα δὴ βουλομένου ὡς ἐπὶ C
θήραν Ἀττήλα διαβαίνειν ἐς τὴν Ῥωμαίων γῆν. τοῦτο δὲ
ἦν πολέμου παρασκευὴν ποιουμένῳ τῷ βασιλείῳ Σκύθῃ, προ-
φάσει τοῦ μὴ πάντας αὐτῷ τοὺς φυγάδας δεδόσθαι. πε-
ραιωθέντες δὲ τὸν Ἴστρον καὶ σὺν τοῖς βαρβάροις ὡς οʹ
πορευθέντες σταδίους, ἐν πεδίῳ τινὶ ἐπιμένειν ἠναγκάσθη-
μεν, ὥστε τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἐδέκωνα τῷ Ἀττήλᾳ γενέσθαι τῆς
ἡμετέρας ἀφίξεως μηνυτάς. καταμεινάντων δὲ σὺν ἡμῖν
καὶ τῶν ξεναγησάντων ἡμᾶς βαρβάρων, ἀμφὶ δείλην ὀψίαν
δεῖπνον ἡμῶν αἱρουμένων, κρότος ἵππων ὡς ἡμᾶς ἐρχομένων
ἠκούετο. καὶ δὴ ἄνδρες δύο Σκύθαι παρεγίνοντο ὡς τὸν
Ἀττήλαν ἡμᾶς ἀπιέναι παρακελευόμενοι. ἡμῶν δὲ πρότερον D
ἐπὶ τὸ δεῖπνον αὐτοὺς ἐλθεῖν αἰτησάντων, ἀποβάντες τῶν
ἵππων εὐωχήθησαν, καὶ ἡμῖν τῆς ὁδοῦ τῇ ὑστεραίᾳ ἡγή-
σαντο. παραγενομένων δὲ ἐς τὰς Ἀττήλα σκηνὰς ἀμφὶ θʹ
τῆς ἡμέρας ὥρᾳ, (πολλαὶ δὲ αὐτῷ ἐτύγχανον οὖσαι,) ἐπί τε
λόφου τινὸς σκηνοποιῆσαι βουληθέντων, οἱ ἐπιτυχόντες διε-
κώλυσαν βάρβαροι, ὡς τῆς Ἀττήλα ἐν χθαμαλῷ ὑπαρχούσης
σκηνῆς. καταλυσάντων δὲ ὅπου τοῖς Σκύθαις ἐδόκει, Ἐδέ-
κων καὶ Ὀρέστης καὶ Σκόττας καὶ ἕτεροι τῶν ἐν αὐτοῖς λο-

3. βουλόμενον vulg. 5. παρασκευὴ ποιουμένη coni. B. 11. ὑμᾶς vulg. 17. τὰς B., τοῦ vulg. 18. αὐτῷ B., αὐτῶν vulg.

cavatis adornant, exceperunt, et flumen transmiserunt. Et lembi quidem minime ad nos traducendos, sed ad multitudinem barbarorum traiiciendam erant praeparati, quae nobis in via occurreret, quia Attilas ad venationem in Romanorum fines transgredi volebat. Revera autem bellum contra Romanos paravit, cuius gerendi occasionem sumebat, quod transfugae non redderentur. Transmisso Istro, septuaginta fere stadiorum iter cum barbaris emensi in campo quodam subsistere coacti sumus, tantisper dum Edecon Attilam nostri adventus certiorem faceret, manentibus interea nobiscum ex barbaris, qui nos erant deducturi. Circa vesperam nobis coenantibus, auditus est strepitus equorum ad nos venientium. Et duo viri Scythae advenerunt, qui nos ad Attilam venire iusserunt. Nobis vero prius eos ad coenam accedere rogantibus, de equis descendentes una convivium inierunt, et postridie viam praeeuntes demonstrarunt. Qua die hora fere nona ad Attilae tentoria pervenimus: nam erant ei plurima. Et cum in colle quodam tentoria figere vellemus, obvii barbari prohibuerunt, quoniam Attilae tentorium esset in planitie positum. Quamobrem ad barbarorum arbitrium locum tentorii collocandi cepimus. Huc Edecon, Orestes, Scotta et alii ex Scythis primores

A. C. 448 γάδων ἧκον ἀνερωτῶντες τίνων τυχεῖν ἐσπουδακότες τὴν πρε-
Ind. 1 Theod. 41 σβείαν ποιούμεθα. ἡμῶν δὲ τὴν ἄλογον ἀποθαυμαζόντων
P. 51 ἐρώτησιν καὶ ἐς ἀλλήλους ὁρώντων, διετέλουν πρὸς ὄχλον
τῆς ἀποκρίσεως ἕνεκα γινόμενοι. εἰπόντων δέ, Ἀττήλᾳ καὶ
οὐχ ἑτέροις λέγειν βασιλέα παρακελεύσασθαι, χαλεπήνας ὁ
Σκόττας ἀπεκρίνατο τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγουμένου ἐπίταγμα
εἶναι· οὐ γὰρ ἂν πολυπραγμοσύνῃ σφετέρᾳ παρ' ἡμᾶς ἐ-
V. 35 ληλυθέναι. φησάντων δὲ μὴ τοῦτον ἐπὶ τοῖς πρέσβεσι κεῖ-
σθαι τὸν νόμον, ὥστε μὴ ἐντυγχάνοντας, μηδὲ ἐς ὄψιν ἐρ-
χομένους παρ' οὓς ἐστάλησαν, δι' ἑτέρων ἀνακρίνεσθαι ὧν ἕ-
νεκα πρεσβεύοιντο, καὶ τοῦτο μηδὲ αὐτοὺς ἀγνοεῖν Σκύθας
B θαμινὰ παρὰ βασιλέα πρεσβευομένους· χρῆναι δὲ τῶν ἴσων
κυρεῖν, μὴ γὰρ ἄλλως τὰ τῆς πρεσβείας ἐρεῖν· ὡς τὸν Ἀτ-
τήλαν ἀνέζευξαν, καὶ αὖθις ἐπανῆκον Ἐδέκωνος χωρίς, καὶ
ἅπαντα, περὶ ὧν ἐπρεσβευόμεθα, ἔλεγον, προστάττοντες τὴν
ταχίστην ἀπιέναι, εἰ μὴ ἕτερα φράζειν ἔχοιμεν. ἐπὶ δὲ τοῖς
λεχθεῖσι πλέον ἔτι ἀποροῦντες, (οὐ γὰρ ἦν ἐφικτὸν γινώσκειν
ὅπως ἔκδηλα ἐγεγόνει τὰ θεῶν παράβυστα δεδογμένα βασιλεῖ,)
συμφέρειν ἡγούμεθα μηδὲν περὶ τῆς πρεσβείας ἀποκρίνε-
σθαι, εἰ μὴ τῆς παρὰ τὸν Ἀττήλαν εἰσόδου τύχοιμεν. διὸ
ἐφάσκομεν, εἴτε τὰ εἰρημένα τοῖς Σκύθαις, εἴτε καὶ ἕτερα

1. ἀνερωτῶντες Cl., ἀνερῶντες vulg. 4. γενόμενοι vulg. 17. ἔτι ἀποροῦντες B., ἐπαποροῦντες vulg. 18. τὰ ἐν παραβύστῳ N. pro τὰ θεῶν παράβ.

mox advenerunt, et ex nobis quaesierunt, quarum rerum consequendarum gratia hanc legationem suscepissemus. Nos vero invicem intueri, et tam ineptam percunctationem admirari. Illi nihilominus perseverare, et nobis, ut responderemus, instabant. At quum soli Attilae, non aliis Imperatorem mandata exponere iussisse respondissemus, Scotta offensus, hoc sibi a suo duce praeceptum esse dixit, neque sua sponte se ad nos venisse. Nos vero obtestari, nusquam hanc legem legatis impositam, ut per alios mandata edant et palam faciant, antequam eos, ad quos missi sint, adierint, et in conspectum eorum venerint. Neque hoc Scythas nescire, qui saepenumero legatos ad Imperatorem miserint. Idem et nobis contingere par esse, neque aliter nos mandata esse dicturos. Quibus auditis ad Attilam perrexerunt, unde non multo post sine Edecone reversi, omnia, quae cum illis agere in mandatis habebamus, dixerunt, confestimque, nisi quid aliud nobis cum illis rei esset, discedere iusserunt. Quae ubi audivimus, animis dubii suspensique haesimus. Nec enim satis intelligere poteramus, qua ratione occulta Imperatoris consilia patefacta essent. Quamobrem potius esse duximus, nihil quicquam de mandatis nostris efferre, priusquam nobis Attilam adeundi potestas fieret: itaque respondimus: „Sive ea, quae Scythae modo pro-

ἥκομεν πρεσβευόμενοι, τοῦ σφῶν αὐτῶν ἡγουμένου τὴν πεῦσιν εἶναι, καὶ μηδαμῶς ἄλλοις τούτου χάριν διαλεχθήσεσθαι. A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 οἱ δὲ ἡμᾶς παραχρῆμα ἀναχωρεῖν προσέταττον. ἐν παρα- C σκευῇ δὲ τῆς ὁδοῦ γενομένους τῆς ἀποκρίσεως ἡμᾶς ὁ Βιγίλας κατεμέμφετο, ἐπὶ ψεύδει ἁλῶναι ἄμεινον λέγων ἢ ἀπράκτους ἀναχωρεῖν. „εἰ γὰρ ἐς λόγους τῷ Ἀττήλᾳ ἔτυχόν, φησιν, ἐληλυθὼς, ἐπεπείκειν ῥᾳδίως ἂν αὐτὸν τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἀποστῆναι διαφορᾶς, οἷα δὴ ἐπιτήδειος αὐτῷ ἐν τῇ κατὰ Ἀνατόλιον πρεσβείᾳ γενόμενος." ταῦτα εὔνουν αὐτῷ τὸν Ἐδέκωνα ὑπάρχειν· ὥστε λόγῳ τῆς πρεσβείας καὶ τῶν ὁπωσοῦν, εἴτε ἀληθῶς, εἴτε ψευδῶς, ῥηθησομένων προφάσεως τυχεῖν ἐπὶ τῷ βουλεύσασθαι περὶ τῶν αὐτοῖς κατ' Ἀττήλα D δεδογμένων, καὶ ὅπως τὸ χρυσίον, οὗπερ ἔφασκε δεῖσθαι ὁ Ἐδέκων, κομίσαι τὸ διανεμηθησόμενον ταττομένοις ἀνδράσι. προδεδομένος δὲ ἐλελήθει. ὁ γὰρ Ἐδέκων, εἴτε δόλῳ ὑποσχόμενος, εἴτε καὶ τὸν Ὀρέστην εὐλαβηθεὶς, μὴ ἐς τὸν Ἀττήλαν ἀγάγοι ἅπερ ἡμῖν ἐν τῇ Σερδικῇ μετὰ τὴν ἑστίασιν εἰρήκει, ἐν αἰτίᾳ ποιούμενος τὸ χωρὶς αὐτοῦ βασιλεῖ καὶ τῷ εὐνούχῳ ἐς λόγους αὐτὸν ἐληλυθέναι, καταμηνύει τὴν μελετηθεῖσαν αὐτῷ ἐπιβουλὴν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐκπεμφθησομένου

5. *ψεύδει* Cl., *ψευδῆ* vulg. 9. *διὰ ταῦτα* H., *ταῦτα* [*δ' ἔλεγεν ἐλπίζων*] *εὔνουν* coni. B. 14. *κομίσαιτο διαν.* Vales. male, *διανεμ.* [*τοῖς ὑπ' αὐτὸν*] *ταττ.* coni. B. 15. *προδεδομένος* Vales., *προσδεδομένος* vulg. *ἐλελήθει* B., *ἐληλύθει* vulg. 18. *ἐν αἰτίᾳ* Cantocl., *ἐναντία* vulg.

tulerunt, sive alia nuntiaturi venerimus, neminem nisi ducem vestrum quaerere decet, neque de his cum aliis ullo pacto disserere constituimus.“ Illi vero nos quam primum abire iusserunt. Dum reditum parabamus, Bigilas nos propter responsionem Scythis factam increpavit. Longe enim potius fuisse in mendacio deprehendi, quam re infecta domum reverti. „Si enim, inquit, cum Attila collocutus fuissem, facile illi a contentione cum Romanis discedere persuasissem, quippe qui antea familiaritatem cum illo in legatione cum Anatolio suscepta contraxi.“ Atque inde Edeconem quoque bene sibi velle dixit, ideoque specie legationis et eorum, quae vere aut falso dicturi essent, ope viam se inventuros esse speravit, qua compositas in Attilam insidias exsequerentur, et aurum, quo Edecon sibi ad eam rem opus esse eunucho dixerat, adferretur, quod certis hominibus divideretur. Sed Bigilam latebat, se proditum: Edecon enim, sive simulate cum eunucho pactus, sive ut ab Oreste sibi caveret, ne ob eam causam, quam in Serdica inter coenandum nobis indicaverat, iratus ad Attilam deferret, quod sine se secretos sermones cum Imperatore et eunucho habuisset, Attilae comparatam in ipsum coniurationem aperuit, et auri summam, quam in eam rem mitti convenerat, simul et ea, quae per nos in ista legatione

A. C. 448. Ind. 1 Theod. 41 P. 52 χρυσίου, ἐκλέγει δὲ καὶ ἐφ' οἷς τὴν πρεσβείαν ἐποιούμεθα. τῶν δὲ φορτίων ἤδη τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιτεθέντων, καὶ ἀνάγκῃ τὴν πορείαν κατὰ τὸν τῆς νυκτὸς καιρὸν ποιεῖσθαι πειρώμενοι, μετεξέτεροι τῶν βαρβάρων παραγενόμενοι ἐπιμεῖναι ἡμᾶς τοῦ καιροῦ χάριν παρακελεύσασθαι τὸν Ἀττήλαν ἔλεγον. ἐν αὐτῷ οὖν τῷ χωρίῳ, ὅθεν καὶ διανέστημεν, ἧκον ἡμῖν βοῦν ἄγοντές τινες καὶ ποταμίους ἰχθύας παρὰ τοῦ Ἀττήλα διαπεμφθέντας. δειπνήσαντες οὖν ἐς ὕπνον ἐτράπημεν. ἡμέρας δὲ γενομένης ᾠόμεθα μὲν ἥμερόν τι καὶ πρᾶον παρὰ τοῦ βαρβάρου μηνυθήσεσθαι· ὁ δὲ πάλιν τοὺς αὐτοὺς ἔ- B πεμπε, παρακελευόμενος ἀπιέναι, εἰ μὴ ἔχοιμέν τι παρὰ τὰ αὐτοῖς ἐγνωσμένα λέγειν. οὐδὲν οὖν ἀποκρινάμενοι πρὸς τὴν ὁδὸν παρασκευαζόμεθα, καίπερ τοῦ Βιγίλα διαφιλονεικοῦντος λέγειν εἶναι καὶ ἕτερα ἡμῖν ῥηθησόμενα. ἐν πολλῇ δὲ κατηφείᾳ τὸν Μαξιμῖνον ἰδών, παραλαβὼν Ῥουστίκιον ἐξεπιστάμενον τὴν βαρβάρων φωνήν, ὃς σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὴν Σκυθικὴν ἐληλύθει — οὐ τῆς πρεσβείας ἕνεκα ἀλλὰ κατὰ πρᾶξίν τινα πρὸς Κωνστάντιον, ὃν Ἰταλιώτην ὄντα ὑπογραφέα Ἀττήλᾳ ἀπεστάλκει Ἀέτιος ὁ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων στρατηγός, — παρὰ τὸν Σκότταν ἀφικνούμενος, (οὐ γὰρ Ὀνηγήσιος τηνικαῦτα παρῆν,) καὶ αὐτὸν προσειπὼν ὑφ' ἑρμηνεῖ τῷ Ῥουστικίῳ C ἔλεγον δῶρα πλεῖστα παρὰ τοῦ Μαξιμίνου λήψεσθαι, εἴπερ αὐτὸν τῆς παρὰ τὸν Ἀττήλαν εἰσόδου παρασκευάσοι

23. τοῦ Ἀττήλα vulg.

tractanda erant, enuntiavit. Iumentis iam adornatis et necessitate ad iter tempore noctis carpendum adacti, occurrere ex barbaris, qui dicerent, Attilam iubere nos propter tempus noctis intempestivum remanere. In eundem igitur locum, unde proficiscebamur, praesto fuere, qui bovem agebant et pisces fluviatiles nobis ab Attila missos adferebant. Coenati nos dormitum contulimus. Luce orta in spem adducebamur, Attilam se ad lenitatem daturum, et aliquod mite responsum ad nos ab ipso emanaturum. Ille vero denuo eosdem misit, iussitque abire, si nihil aliud negotii, nisi quod iam omnibus cognitum erat, nobis cum illo intercederet. Nullo dato responso ad iter nos accinximus, etsi Bigilas omni ope contenderet, ut responderemus, nos alia dicenda habere. Ego vero cum Maximinum moerore confici viderem, assumto Rusticio, qui barbarorum linguae peritus erat, et nobiscum in Scythiam venerat non legationis, sed privatae rei causa, ad Constantium ex Italia oriundum, quem ad Attilam Aëtius, Occidentalium Romanorum dux, ut illi ab epistolis esset, miserat, Scottam adii, (nec enim aderat Onegesius,) et cum illo per Rusticium interpretem collocutus, eum plurima dona a Maximino laturum dixi, si illi aditus ad Attilam copiam faceret. Le-

τυχεῖν. τὴν γὰρ αὐτοῦ πρεσβείαν οὐ μόνον Ῥωμαίοις καὶ A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 Οὔννοις ξυνοίσειν, ἀλλὰ καὶ Ὀνηγησίῳ, ὃν παρ' αὐτὸν βασιλέα ἰέναι βούλεται καὶ τὰ τοῖς ἔθνεσι διευκρινῆσαι ἀμφίβολα· ἀφικόμενον δὲ μεγίστων τεύξεσθαι δωρεῶν. χρῆναι οὖν μὴ παρόντος Ὀνηγησίου ἡμῖν, μᾶλλον δὲ τἀδελφῷ ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ συναγωνίζεσθαι πράξει. πείθεσθαι δὲ καὶ αὐτῷ τὸν V. 36 Ἀττήλαν μεμαθηκέναι ἔλεγον· οὐκ ἐν ἀκοῇ δὲ ἔσεσθαι βεβαίως τὰ κατ' αὐτὸν, εἰ μή γε πείρᾳ τὴν αὐτοῦ γνοίη δύναμιν. ὁ δὲ ὑπολαβὼν μηκέτι ἀμφιβόλους εἶναι ἔφη τοῦ καὶ αὐτὸν ἴσα τῷ ἀδελφῷ παρὰ Ἀττήλᾳ λέγειν τε καὶ πράττειν. καὶ παραχρῆμα τὸν ἵππον ἀναβὰς ἐπὶ τὴν Ἀττήλα διήλασε σκηνήν. πρὸς δὲ τὸν Μαξιμῖνον ἐπανελθὼν ἀλύοντα ἅμα D τῷ Βιγίλᾳ καὶ διαπορούμενον ἐπὶ τοῖς καθεστῶσιν ἔλεγον ἅ τε τῷ Σκόττᾳ διείλεγμαι καὶ ἅπερ παρ' αὐτοῦ ἠκηκόειν, καὶ ὡς δεῖ τὰ τῷ βαρβάρῳ δοθησόμενα παρασκευάζειν δῶρα καὶ τὰ αὐτῷ παρ' ἡμῶν ῥηθησόμενα ἀναλογίζεσθαι. ἀμφότεροι οὖν ἀναπηδήσαντες, (ἐπὶ γὰρ τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς πόας κεῖσθαι σφᾶς συνέβαινεν,) ἐπῄνεσάν τε τὴν πρᾶξιν, καὶ τοὺς ἤδη μετὰ τῶν ὑποζυγίων ἐξορμήσαντας ἀνεκάλουν, καὶ διε- P. 53 σκέψαντο ὅπως τε προσείποιεν τὸν Ἀττήλαν, καὶ ὅπως αὐτῷ τά τε βασιλέως δῶρα δοῖεν καὶ ἅπερ αὐτῷ ὁ Μαξιμῖνος ἐ-

2. *βασιλεὺς* N. Aut *βούλεσθαι* B. 8. *γνοίημεν* coni. Cl. 10. *Ἀττήλαν* vulg.

gatum enim venire de rebus, quae non solum Romanis et Hunnis maximam essent utilitatem allaturae, sed etiam ipsi Onegesio. Imperatorem enim poscere, illum ad se legatum ab Attila mitti, qui diiudicaret controversias inter utramque gentem; unde nonnisi ingentibus donis cumulatus esset rediturus. Oportere igitur illum, cum Onegesius non adsit, in tam praeclara actione nos aut potius fratrem ipsum adiuvare. Et ipsi quoque Attilam plurimum fidere dixi me accepisse. Sed non satis firma esse audita, nisi re ipsa notum faceret quantum illi Attila tribueret. Atque ille: „Ne amplius, inquit, dubii sitis. Aeque ac frater apud Attilam valeo auctoritate, seu verbis, seu facto opus est.“ Et ascenso equo, ad Attilae tentorium contendit. Ego vero ad Maximinum rediens, qui una cum Bigila angebatur animo, et incertus erat quid constituendum esset, narravi sermones, quos habueram cum Scotta, et quae ab ipso audieram. Atque adeo illum excitavi ad praeparanda munera, quibus Scottam remuneraretur, et praemeditandum, quibus verbis Attilam affaretur. Surrexerunt igitur (offenderam enim illos in solo herbido iacentes,) et operam a me egregie navatam laudarunt, et eos, qui se iam cum iumentis itineri accinxerant, revocarunt. Tum etiam qua oratione Attilam aggrederentur, et quo modo dona Imperatoris, et quae Maximinus ipse adferebat, traderent, inter se agitarunt. Dum in harum rerum

A.C. 448 Ind. 1 Theod. 41

κόμιζεν. ἀμφὶ δὲ ταῦτα πονουμένους διὰ τοῦ Σκόττα ὁ Ἀττήλας μετεπέμψατο, καὶ δῆτα ἐς τὴν ἐκείνου παραγινόμεθα, ὑπὸ βαρβαρικοῦ κύκλῳ πεφρουρημένην πλήθους. ὡς δὲ εἰσόδου ἐτύχομεν, εὕρομεν ἐπὶ ξυλίνου δίφρου τὸν Ἀττήλαν καθήμενον. στάντων δὲ ἡμῶν μικρὸν ἀπωτέρω τοῦ θρόνου, προσελθὼν ὁ Μαξιμῖνος ἠσπάσατο τὸν βάρβαρον, τά τε παρὰ βασιλέως γράμματα δοὺς ἔλεγεν, ὡς σῶν εἶναι αὐτὸν καὶ B τοὺς ἀμφ' αὐτὸν εὔχεται βασιλεύς. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ἔσεσθαι Ῥωμαίοις ἅπερ αὐτῷ βούλοιντο. καὶ ἐπὶ τὸν Βιγίλαν εὐθὺς τρέπει τὸν λόγον, θηρίον ἀναιδὲς ἀποκαλῶν, ὅτου χάριν παρ' αὐτὸν ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐπιστάμενος τά τε αὐτῷ καὶ Ἀνατολίῳ ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ δόξαντα, ὡς εἴρητο μὴ πρότερον πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἐλθεῖν, πρὶν ἢ πάντες οἱ φυγάδες ἐκδοθεῖεν βαρβάροις. τοῦ δὲ φήσαντος, ὡς ἐκ Σκυθικοῦ γένους παρὰ Ῥωμαίοις οὐκ εἴη φυγάς, (τοὺς γὰρ ὄντας ἐκδεδόσθαι,) χαλεπήνας μᾶλλον καὶ αὐτῷ πλεῖστα λοιδορησάμενος C μετὰ βοῆς ἔλεγεν, ὡς αὐτὸν ἀνασκολοπίσας πρὸς βορὰν οἰωνοῖς ἐδεδώκει ἄν, εἰ μή γε τῷ τῆς πρεσβείας θεσμῷ λυμαίνεσθαι ἐδόκει καὶ ταύτην αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἀναιδείᾳ καὶ τῇ τῶν λόγων ἰταμότητι ἐπιθεῖναι δίκην· φυγάδας γὰρ τοῦ σφετέρου ἔθνους παρὰ Ῥωμαίοις εἶναι πολλούς, ὧν ἐκέλευε τὰ

2. μετεπέμψατο] B., μετέπεμψέ τε vulg. παραγεν. vulg. 3. κύκλου vulg 8. βασιλεῦσιν vulg. 15. Ῥωμαίους vulg. 17. βορὰν Val., βοῤῥᾶν vulg. 18. θεσμῷ Val., θερμῷ vulg. 19. τῷ pro καὶ coni. Cl.

cura versabamur, Attilas nos per Scottam arcessivit: itaque ad eius tentorium iter direximus, quod barbarorum multitudine, qui in orbem excubias agebant, erat circumdatum. Introducti Attilam sedentem in sella lignea invenimus. Stetimus paulo remotius ab eius solio: mox processit Maximinus et salutavit barbarum. Et Imperatoris litteras tradens dixit, salvum et incolumem illum suosque precari Imperatorem. Et barbarus, „Sit et Romanis quemadmodum et mihi cupiunt," inquit. Statimque ad Bigilam convertit orationem, feram impudentem vocans, quaerebat, qua re impulsus ad ipsum venisset, cum sibi eorum, quae et ipse et Anatolius de pace sensissent, conscius esset: non enim prius ad se legatos accedere debuisse, quam omnes profugi, qui apud Romanos exstarent, redditi essent. Bigila vero respondente, nullum amplius apud Romanos reperiri transfugam Scythici generis; omnes enim redditos esse; magis exasperatus Attilas, in eum multa probra et convitia ingessit. Et cum clamore dixit, se illum in crucem acturum et praedam vulturibus praebiturum fuisse, nisi leges legationis hac impudentis eius orationis et temeritatis poena offendere vereretur. Etenim restare adhuc apud Romanos plures transfugas, quorum nomina, ut erant

ὀνόματα ἐγγεγραμμένα χάρτῃ τοὺς ὑπογραφέας ἀναγινώσκειν. A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41
ὡς δὲ διεξῆλθον ἅπαντας, προσέταττε μηδὲν μελλήσαντα ἀπιέναι· συμπέμψειν δὲ αὐτῷ καὶ Ἤσλαν Ῥωμαίοις λέξοντα, πάντας τοὺς παρά σφισι καταφυγόντας βαρβάρους ἀπὸ τῶν Καρπιλεόνος χρόνων, ὃς ὡμήρευσε παρ' αὐτῷ παῖς ὢν Ἀετίου τοῦ ἐν τῇ ἑσπέρᾳ Ῥωμαίων στρατηγοῦ, ἐκπέμψαι D
παρ' αὐτόν. καὶ γὰρ οὐ συγχωρήσειν τοὺς σφετέρους θεράποντας ἀντίον αὐτοῦ ἐς μάχην ἰέναι, καίπερ μὴ δυναμένους ὠφελεῖν τοὺς τὴν φυλακὴν αὐτοῖς τῆς οἰκείας ἐπιτρέψαντας γῆς. τίνα γὰρ πόλιν ἢ ποῖον φρούριον σεσῶσθαι, ἔλεγεν, ὑπ' ἐκείνων, οὗπερ αὐτὸς ποιῆσαι τὴν αἵρεσιν ὥρμησεν; ἀπαγγείλαντας δὲ τὰ αὐτῷ περὶ τῶν φυγάδων δεδογμένα, αὖθις ἐπανήκειν μηνύοντας πότερον αὐτοὺς ἐκδιδόναι βούλονται ἢ τὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέχονται πόλεμον. παρακελευσάμενος δὲ πρότερον καὶ τὸν Μαξιμῖνον ἐπιμένειν, ὡς δι' αὐτοῦ περὶ τῶν γεγραμμένων ἀποκρινούμενος βασιλεῖ, ἐπέτρεπε τὰ δῶρα. δόντες τοίνυν καὶ ἐπανιόντες ἐς τὴν σκηνὴν, ἑκάστου τῶν λεχθέντων πέρι ἰδιολογούμεθα. καὶ Βιγίλα θαυμάζον- P. 54
τος ὅπως πάλαι αὐτῷ πρεσβευομένῳ ἤπιός τε καὶ πρᾶος νομισθεὶς τότε χαλεπῶς ἐλοιδορήσατο, ἔλεγον, μή ποτέ τινες τῶν βαρβάρων τῶν ἐν Σερδικῇ ἑστιαθέντων σὺν ἡμῖν δυσμενῆ αὐτῷ τὸν Ἀττήλαν παρεσκεύασαν, ἀπαγγείλαντες, ὡς θεὸν

2. ἅπαντας N., ἀπόντας vulg. 3. λέξαντα vulg. 7. οὐ add. N. 11. ἀπαγγείλαντες vulg. 21. ἑστιαθέντων Cl., αἰτιαθέντων vulg.

in charta descripta, iussit scribas recitare. Hi ubi omnia legerant, Attilas Bigilam una cum Esla sine mora proficisci iussit Romanis denuntiatum, ut omnes transfugas Scythicae nationis, quotquot in eorum potestate essent, redderent, a tempore Carpilionis, filii Aëtii, Romanorum Occidentalium ducis, qui obses apud eum fuerat. Non enim se servos suos secum manus conserere passurum esse, quamquam ne iis quidem, qui suae ditionis custodiam illis commiserint, prodesse possint. Quae enim urbs, quod castellum ab illis possit defendi, quod evertere aut diruere apud se constitutum habuerit? Postquam exposuerint a se de transfugis decreta, redire eos quamprimum iussit renuntiatum, utrum transfugas reddere, an bellum eo nomine malint suscipere. Non multo ante Maximinum paulum exspectare iusserat, dum ad ea, quae Imperator scripserat, per se responsum daret, munera petiit. Quae postquam dedimus, in tentorium nostrum nos recepimus, et de singulis, quae dicta fuerant, inter nos disseruimus. Cum autem Bigilas admiraretur, qui fieret, ut Attilas, qui sibi iampridem, cum legatus ad illum veniret, comis et perhumanus visus esset, tunc se acerbis contumeliis affe-

A. C. 448 μὲν τὸν Ῥωμαίων ἐκάλει βασιλέα, ἄνθρωπον δὲ τὸν Ἀττή-
Ind. 1 λαν. τοῦτον τὸν λόγον ὁ Μαξιμῖνος ὡς πιθανὸν ἐδέχετο, οἷα δὴ
Theod. 41 V. 37 ἀμέτοχος ὢν τῆς συνωμοσίας ἣν κατὰ τοῦ βαρβάρου ὁ εὐ-
νοῦχος ἐποιήσατο. ὁ δὲ Βιγίλας ἀμφίβολός τε ἦν, καὶ ἐμοὶ
B ἐδόκει προφάσεως ἀπορεῖν, δι' ἣν αὐτῷ ὁ Ἀττήλας ἐλοιδορή-
σατο· οὔτε γὰρ τὰ ἐν Σερδικῇ, ὡς ὕστερον ἡμῖν διηγεῖτο,
οὔτε τὰ τῆς ἐπιβουλῆς εἰρῆσθαι τῷ Ἀττήλᾳ ἐνόμιζεν, μη-
δενὸς μὲν ἑτέρου τῶν ἐκ τοῦ πλήθους διὰ τὸν ἐπικρατοῦντα
κατὰ πάντων φόβον ἐς λόγους αὐτῷ θαῤῥοῦντος ἐλθεῖν, Ἐδέ-
κωνος δὲ πάντως ἐχεμυθήσοντος διά τε τοὺς ὅρκους καὶ τὴν
ἀδηλίαν τοῦ πράγματος, μή ποτε καὶ αὐτὸς, ὡς τοιούτων μέτοχος
λόγων, ἐπιτήδειος νομισθεὶς, θάνατον ὑφέξει ζημίαν. ἐν τοι-
αύτῃ οὖν ἀμφιβολίᾳ τυγχάνουσιν ἐπιστὰς Ἐδέκων, καὶ τὸν
Βιγίλαν ἔξω τῆς ἡμετέρας ἀπαγαγὼν συνόδου, ὑποκρινάμε-
C νός τε ἀληθίζεσθαι τῶν αὐτοῖς βεβουλευμένων ἕνεκα, καὶ τὸ
χρυσίον κομισθῆναι παρακελευσάμενος τὸ δοθησόμενον τοῖς
ἅμα αὐτῷ περὶ τὴν πρᾶξιν ἐλευσομένοις, ἀνεχώρει. πολυ-
πραγμονοῦντα δὲ τίνες οἱ τοῦ Ἐδέκωνος πρὸς αὐτὸν λόγοι
ἀπατᾷν ἔσπευδεν ἠπατημένος αὐτὸς, καὶ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν
ἀποκρυψάμενος ἔφασκε παρ' αὐτοῦ Ἐδέκωνος εἰρῆσθαι, ὡς καὶ
αὐτῷ ὁ Ἀττήλας περὶ τῶν φυγάδων χαλεπαίνοι· ἔδει γὰρ ἢ

3. *ἀμέτοχος* Val., *μέτοχος* vulg. 9. *αὐτοῦ* vulg. *Ἐδέκωνος* Val., *Ἐδέκων* vulg.

cisset, dixi, vereri me, ne qui ex barbaris, qui in Serdica nobiscum epulati erant, Attilam infensum nobis reddidissent, et Bigilam Romanorum Imperatorem deum, Attilam vero hominem appellasse, retulissent. Quam orationem Maximinus ut verisimilem est amplexus, quia coniurationis in Attilam ab eunucho initae particeps non fuerat. Sed Bigilas ambiguus animi erat, neque causam suspicari posse videbatur, quare Attilas eum tam acerbis convitiis insectatus esset. Nec enim in animum suum inducere poterat, ut nobis postea retulit, enuntiata fuisse, quae in convivio in Serdica dicta fuerant, nec coniurationem in Attilam detectam, cum nemo ex omni multitudine, quae Attilam circumstabat, excepto Edecone, prae metu, qui omnium mentes pervaserat, cum Attila sermonem instituere auderet, Edeconem autem studiose operam daturum censeret, omnia silentio transigere, tum propter iusiurandum, tum propter negotii gravitatem: ne, quia clandestinis in Attilam consiliis interfuerat, reus iudicatus, poena mortis afficeretur. Haec cum ambigua mente volveremus, Edecon supervenit, et abducto a nostro coetu Bigila, (fingebat enim velle vere et serio de praemeditatis inter eos insidiis agere,) ubi aurum adferri praecepit, quod his daretur, qui exsequendo facinori operam navaturi essent, discessit. Ego vero cum Bigilam curiosius inquirerem, quos sermones secum Edecon habuisset, deci-

πάντας ἀπολαβεῖν, ἢ πρέσβεις ἐκ τῆς μεγίστης ἐξουσίας A. C. 448 ἀφικέσθαι πρὸς αὐτόν. ταῦτα διαλεγομένοις παραγενόμενοί Ind. 1 Theod. 41 τινες τῶν Ἀττήλα ἔλεγον, μήτε Βιγίλαν, μήτε ἡμᾶς Ῥωμαῖον αἰχμάλωτον ἢ βάρβαρον ἀνδράποδον ἢ ἵππους ἢ ἕτερόν τι D πλὴν τῶν εἰς τροφὴν ὠνεῖσθαι, ἄχρις ὅτου τὰ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Οὔννων ἀμφίβολα διακριθείη. σεσοφισμένως δὲ ταῦτα καὶ κατὰ τέχνην ἐγένετο τῷ βαρβάρῳ, ὥστε τὸν μὲν Βιγίλαν ῥᾳδίως ἐπὶ τῇ κατ' αὐτοῦ ἁλῶναι πράξει ἀποροῦντα αἰτίας, ἐφ' ἥπερ τὸ χρυσίον κομίζοι, ἡμᾶς δὲ προφάσει ἀποκρίσεως ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ δοθησομένης Ὀνηγήσιον ἀπεκδέξασθαι, τὰ δῶρα κομιούμενον ἅπερ ἡμεῖς τε διδόναι ἐβουλόμεθα καὶ βασιλεὺς ἀπεστάλκει. συνέβαινε γὰρ αὐτὸν σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν Ἀττήλα παίδων ἐς τὸ τῶν Ἀκατζίρων ἔθνος ἐστάλθαι, ὅ ἐστι Σκυθικὸν ἔθνος, παρέστη δὲ τῷ Ἀτ- P. 55 τήλᾳ ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. πολλῶν κατὰ φῦλα καὶ γένη ἀρχόντων τοῦ ἔθνους, Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς ἐκπέμπει δῶρα, ὥστε ὁμονοίᾳ σφετέρᾳ ἀπαγορεῦσαι μὲν τῇ τοῦ Ἀττήλα συμμαχίᾳ, τὴν δὲ πρὸς Ῥωμαίους [συμμαχίαν] ἀσπάζεσθαι. ὁ δὲ τὰ δῶρα ἀποκομίζων οὐ κατὰ τάξιν ἑκάστῳ τῶν βασιλέων τοῦ ἔθνους δίδωσιν, ὥστε τὸν Κουρίδαχον πρεσβύτερον ὄντα τῇ

3. τῶν B., τοῦ vulg. 13. Ἀκατζίρων Val., ἀκατιζίρων vulg. 18. συμμαχίαν] εἰρήνην H. mg. 19. ἑκάστου vulg.

pere conatus est, deceptus et ipse, et veram causam occultans commentus est sibi Edeconem dixisse, Attilam illi quoque propter transfugas succensuisse. Oportuisse enim aut omnes restitui, aut legatos summa auctoritate praeditos ad illum venire. Haec dum loquebamur, advenere ab Attila, qui Bigilam et nos prohiberent, captivum Romanum, aut barbarum mancipium, aut equos, aut quicquam aliud emere, praeterquam quae ad victum necessaria erant, donec inter Romanos et Hunnos de rebus controversis convenisset. Haec callide et praemeditato consilio barbarus faciebat, quo facilius Bigilam in consilio contra se exsequendo deprehenderet, cum nullam satis idoneam causam comminisci posset, cur aurum adferret. Nos quoque praetenta causa responsi, quod ad legationem editurus erat, Onegesium opperiri coëgit, ut munera, quae ad eum Imperator miserat, et tradere volebamus, acciperet. Etenim tum forte Onegesius una cum seniore ex Attilae liberis ad Acatziros missus fuerat. Ea gens est Scythica, quae in potestatem Attilae hac de causa venit. In eam gentem plures secundum populos et gentes imperium exercebant, quos Imperator Theodosius, firmata inter eos concordia, ab Attilae societate ad colendam cum Romanis pacem et societatem muneribus traducere conatus est. Qui ea munera attulerat non pro cuiusque gentis regis merito et gradu ea distribuerat. Caridachus enim secundo loco acceperat, qui regum anti-

A.C. 448 Ind. 1 Theod. 41 ἀρχῇ, τὰ δῶρα δεξάμενον δεύτερον, οἷα δὴ περιοφθέντα καὶ τῶν σφετέρων στερηθέντα γερῶν, ἐπικαλέσασθαι τὸν Ἀττήλαν κατὰ τῶν συμβασιλευόντων, τὸν δὲ μὴ μελλήσαντα B πολλὴν ἐκπέμψαι δύναμιν, καὶ τοὺς μὲν ἀνελόντα, τοὺς δὲ παραστησάμενον καλεῖν τὸν Κουρίδαχον τῶν νικητηρίων μεθέξοντα. τὸν δὲ ἐπιβουλὴν ὑποτοπήσαντα εἰπεῖν, ὡς χαλεπὸν ἀνθρώπῳ ἐλθεῖν ἐς ὄψιν θεοῦ· εἰ γὰρ οὐδὲ τὸν τοῦ ἡλίου δίσκον ἀτενῶς ἔστιν ἰδεῖν, πῶς τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἀπαθῶς τις ὄψοιτο; οὕτως μὲν ὁ Κουρίδαχος ἔμεινεν ἐπὶ τοῖς σφετέροις καὶ διεφύλαξε τὴν ἀρχήν, τοῦ λοιποῦ παντὸς τοῦ Ἀκατζίρων ἔθνους τῷ Ἀττήλᾳ παραστάντος· οὗπερ ἔθνους βασιλέα τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων καταστῆσαι βουλόμενος Ὀνηγήσιον ἐπὶ ταύτην ἐκπέμπει τὴν πρᾶξιν. διὸ δὴ καὶ ἡμᾶς, ὡς εἴ- C ρηται, ἐπιμεῖναι παρακελευσάμενος, τὸν Βιγίλαν διαφῆκεν ἅμα Ἤσλᾳ προφάσει μὲν τῶν φυγάδων ἐς τὴν Ῥωμαίων διαβησόμενον, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ Ἐδέκωνι τὸ χρυσίον κομιοῦντα.

Τοῦ δὲ Βιγίλα ἐξορμήσαντος, μίαν μετὰ τὴν ἐκείνου ἀναχώρησιν ἡμέραν ἐπιμείναντες, τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τὰ ἀρκτικώτερα τῆς χώρας σὺν Ἀττήλᾳ ἐπορεύθημεν. καὶ ἄχρι τινὸς τῷ βαρβάρῳ συμπροελθόντες ἑτέραν ὁδὸν ἐτράπημεν, τῶν ξεναγούντων ἡμᾶς Σκυθῶν τοῦτο ποιεῖν παρακελευσαμένων,

9. οὕτως Cantocl., οὗτος vulg. 18. μετὰ B., κατὰ vulg. 22. ξεναγόντων vulg.

quior, primus accipere debuerat. Ille, tanquam contemptus et sibi debitis praemiis frustratus, Attilam contra ceteros reges auxilio vocaverat. Is nihil cunctatus, magno exercitu emisso eorum alios sustulit, alios ad deditionem compulit. Deinde Caridachum ad se vocat, tanquam illi victoriam, et quae ex victoria consecutus fuerat, impertiturus. Sed iste dolum et insidias suspicatus, difficile et grave esse homini respondit, in dei conspectum venire. Si enim immotis oculis solis orbem intueri nemo potest, quomodo quis sine sensu doloris cum deorum maximo congrediatur? Atque ita Caridachus regnum suaque omnia salva sibi et integra conservavit, et reliqua omnis Acatzirorum regio in ius ditionemque Attilae concessit. Ei genti cum seniorem ex filiis regem Attilas constituere decrevisset, ad hanc rem conficiendam Onegesium miserat. Itaque nos exspectare, ut dictum est, iubens, Bigilam cum Esla ad Romanos amandavit, specie quidem transfugarum repetendorum, sed revera, ut aurum Edeconi promissum adferret.

Post Bigilae discessum unum tantum diem in his locis commorati, postridie una cum Attila ad loca magis ad septentrionem vergentia profecti sumus. Haud longum viae spatium cum barbaris

ὡς τοῦ Ἀττήλα ἐς κώμην τινὰ παρεσομένου, ἐν ᾗ γαμεῖν A. C. 448
θυγατέρα Ἐσκὰμ ἐβούλετο, πλείστας μὲν ἔχων γαμετὰς, ἀ- Ind. 1 Theod. 41
γόμενος δὲ καὶ ταύτην κατὰ νόμον τὸν Σκυθικόν. ἐνθένδε D
ἐπορευόμεθα ὁδὸν ὁμαλὴν, ἐν πεδίῳ κειμένην, ναυσιπόροις V. 38
τε προσεβάλομεν ποταμοῖς, ὧν οἱ μέγιστοι μετὰ τὸν Ἴστρον
ὅ,τε Δρήκων λεγόμενος καὶ ὁ Τίγας καὶ ὁ Τιφήσας ἦν. καὶ
τούτους μὲν ἐπεραιώθημεν τοῖς μονοξύλοις πλοίοις, οἷς οἱ
προσοικοῦντες τοὺς ποταμοὺς κέχρηνται· τοὺς δὲ λοιποὺς
ταῖς σχεδίαις διεπλεύσαμεν, ἃς ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν οἱ βάρβα-
ροι διὰ τοὺς λιμνάζοντας φέρουσι τόπους. ἐχορηγοῦντο δὲ
ἡμῖν κατὰ κώμας τροφαὶ, ἀντὶ μὲν σίτου κέγχρος, ἀντὶ δὲ
οἴνου ὁ μέδος ἐπιχωρίως καλούμενος. ἐκομίζοντο δὲ καὶ οἱ
ἑπόμενοι ἡμῖν ὑπηρέται κέγχρον καὶ τὸ ἐκ κριθῶν χορηγού-
μενοι πόμα· κάμον οἱ βάρβαροι καλοῦσιν αὐτό. μακρὰν δὲ P. 56
ἀνύσαντες ὁδὸν περὶ δείλην ὀψίαν κατεσκηνώσαμεν πρός λί-
μνῃ τινὶ, πότιμον ὕδωρ ἐχούσῃ, ὅπερ οἱ τῆς πλησίον ὑδρεύ-
οντο κώμης. πνεῦμα δὲ καὶ θύελλα ἐξαπίνης διαναστᾶσα
μετὰ βροντῶν καὶ συχνῶν ἀστραπῶν καὶ ὄμβρου πολλοῦ οὐ
μόνον ἡμῶν ἀνέτρεψε τὴν σκηνὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατασκευὴν
σύμπασαν ἐς τὸ ὕδωρ ἐκύλισε τῆς λίμνης. ὑπὸ δὲ τῆς κρα-
τούσης τὸν ἀέρα ταραχῆς καὶ τοῦ συμβάντος δειματωθέντες
τὸ χωρίον ἀπελείπομεν καὶ ἀλλήλων ἐχωριζόμεθα, ὡς ἐν

19. ἀνέτρεψε N., ἔτρεψε vulg.

progressi, alio iter vertimus, Scythis, qui viam ducebant, nos id facere iubentibus. Attilas interea in quodam vico substitit, in quo filiam Escam uxorem, etsi plures alias haberet, Scytharum legibus id permittentibus, ducere voluit. Illinc facili et aequali via, per planitiem iter fecimus, et in multos fluvios navigabiles incidimus. Quorum post Istrum maximi sunt Drecon dictus, et Tigas, et Tiphisas. Et hos quidem naviculis unico ligno confectis, quas in quotidiano usu habent qui ad flumina habitant, reliquos lembis ex propinquo desumptis, quos barbari curribus imponunt, et per loca restagnantia important, traiecimus. Congerebantur vero nobis ex vicis commeatus, pro frumento milium, pro vino medus; sic enim locorum incolae vocant. Servi quoque, qui nos comitabantur, milium secum portabant, potionem ex hordeo praebentes, quam camum barbari appellant. Longa via confecta, die ad noctem inclinante, ad paludem quandam, ad quam aquatum (erat enim eius aqua potui apta) proximi vici incolae ibant, tentoria fiximus. Ingens ventus et procella derepente exorta cum tonitru et crebris fulguribus et multo imbre tentorium nostrum disiecit, et omnia nostra utensilia in proximam paludem volvit. Turbinibus in aëre excitatis, et casu, qui contigerat, perterrefacti, locum illum dese-

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 σκότῳ καὶ ὑετῷ, τραπέντες ὁδὸν ἣν αὐτῷ ῥᾳδίαν ἕκαστος ἔσεσθαι ᾤετο. ἐς δὲ τὰς καλύβας τῆς κώμης παραγενόμε- B νοι (τὴν αὐτὴν δὲ πάντες διαφόρως ἐτράπημεν,) ἐς ταὐτὸν συνῄειμεν, καὶ τῶν ἀπολειπομένων σὺν βοῇ τὴν ζήτησιν ἐποιούμεθα. ἐκπηδήσαντες δὲ οἱ Σκύθαι διὰ τὸν θόρυβον, τοὺς καλάμους οἷς πρὸς τῷ πυρὶ κέχρηνται ἀνέκαιον, φῶς ἐργαζόμενοι, καὶ ἀνηρώτων ὅ,τι βουλόμενοι κεκράγαμεν. τῶν δὲ σὺν ἡμῖν βαρβάρων ἀποκριναμένων, ὡς διὰ τὸν χειμῶνα διαταραττόμεθα, πρὸς σφᾶς τε αὐτοὺς καλοῦντες ὑπεδέχοντο, καὶ ἀλεὰν παρεῖχον καλάμους πλείστους ἐναύοντες. τῆς δὲ ἐν τῇ κώμῃ ἀρχούσης γυναικὸς (μία δὲ αὕτη τῶν Βλήδα γυναι- C κῶν ἐγεγόνει) τροφὰς ἡμῖν διαπεμψαμένης καὶ ἐπὶ συνουσίᾳ γυναῖκας εὐπρεπεῖς, (Σκυθικὴ δὲ αὕτη τιμή,) τὰς μὲν γυναῖκας ἐκ τῶν προκειμένων ἐδωδίμων φιλοφρονησάμενοι τῇ πρὸς αὐτὰς ὁμιλίᾳ ἀπηγορεύσαμεν· ἐγκαταμείναντες δὲ ταῖς καλύβαις ἅμα ἡμέρᾳ ἐς τὴν τῶν σκευῶν ἐτράπημεν ἀναζήτησιν, καὶ σύμπαντα εὑρηκότες, τὰ μὲν ἐν τῷ χωρίῳ, οὗπερ ἐν τῇ προτεραίᾳ καταλύσαντες ἐτύχομεν, τὰ δὲ καὶ πρὸς τῇ ὄχθῃ τῆς λίμνης, τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, ἀνελάβομεν. καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ κώμῃ διετρίψαμεν ἅπαντα D διατερσαίνοντες· ὅ,τε γὰρ χειμὼν ἐπέπαυτο καὶ λαμπρὸς

15. ἀπηγορεύσαμεν H., ἀπαγορεύσαντες vulg.

ruimus, et dissociati, huc illuc palantes, viam unusquisque nostrum, quam sibi commodam duxit, sub tenebris et imbribus est persecutus. Tandem tuguria vici subeuntes, (illuc enim divisis itineribus omnes diverteramus,) convenimus, et ea, quae nobis deerant, cum clamore perquisivimus. Ad quem strepitum Scythae exilientes, calamos, quibus ad ignem utuntur, usserunt: et accenso lumine, interrogarunt, quid nobis vellemus, qui tantos clamores ederemus. Barbari, qui nos comitabantur, responderunt, nos tempestate perculsos turbari. Itaque nos liberaliter invitatos hospitio exceperunt, et calamis siccis ignem accenderunt. Vici domina una ex Bledae uxoribus erat. Haec nobis cibaria et mulieres formosas, cum quibus amori indulgeremus, (hoc enim apud Scythas honori ducitur,) suppeditavit. Mulieribus pro cibis praebitis gratias egimus, et sub tectis nostris somnum capientes, ab earum consuetudine abstinuimus. Simul atque illuxit, ad ea, quae ex nostra supellectile desiderabantur, perquirenda curam convertimus. Haec partim in eo loco, ubi pridie consederamus, partim in ripa paludis, partim in ipsa palude reperta recepimus. In his desiccandis totum diem in illo vico (tempestas enim desierat, et clarus sol apparebat,) contrivimus. Deinde curatis equis et reliquis iumentis, reginam salutatum ivimus. Hanc vicissim donis remunerati sumus tribus pateris

ἥλιος ἦν. ἐπιμεληθέντες δὲ καὶ τῶν ἵππων καὶ τῶν λοιπῶν A. C. 448 ὑποζυγίων παρὰ τὴν βασιλίδα ἀφικόμεθα, καὶ αὐτὴν ἀσπα- Ind. 1 Theod. 41 σάμενοι καὶ δώροις ἀμειψάμενοι, τρισί τε ἀργυραῖς φιάλαις καὶ ἐρυθροῖς δέρμασι καὶ τῷ ἐξ Ἰνδίας πεπέρει καὶ τῷ καρπῷ τῶν φοινίκων καὶ ἑτέροις τραγήμασι διὰ τὸ μὴ ἐπιχωριάζειν τοῖς βαρβάροις οὖσι τιμίοις, ὑπέξιμεν, εὐξάμενοι αὐτῇ ἀγαθὰ τῆς ξενίας πέρι. ἡμερῶν δὲ ζ΄ ὁδὸν ἀνύσαντες ἐν κώμῃ τινὶ ἐπεμείναμεν, τῶν ξεναγούντων παρακελευσαμένων Σκυθῶν, οἷα δὴ τοῦ Ἀττήλα ἐς αὐτὴν ἐμβαλοῦντος τὴν ὁδὸν καὶ ἡμῶν κατόπιν αὐτοῦ πορεύεσθαι ὀφειλόντων. ἔνθα δὴ ἐνετυγχάνομεν ἀνδράσι τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων καὶ αὐτοῖς παρὰ τὸν Ἀττήλαν πρεσβευομένοις· ὧν Ῥωμύλος ἦν, ἀνὴρ τῇ τοῦ κόμητος ἀξίᾳ τετιμημένος, καὶ Πριμοῦτος τῆς Νωρίκων P. 57 ἄρχων χώρας, καὶ Ῥωμανὸς στρατιωτικοῦ τάγματος ἡγεμών. συνῆν δὲ αὐτοῖς Κωνστάντιος, ὃν ἀπεστάλκει Ἀέτιος παρὰ τὸν Ἀττήλαν ὑπογραφέως χάριν, καὶ Τατοῦλος ὁ Ὀρέστου πατὴρ τοῦ μετὰ Ἐδέκωνος, οὐ τῆς πρεσβείας ἕνεκα, ἀλλὰ οἰκειότητος χάριν ἅμα σφίσιν αὐτοῖς τὴν πορείαν ποιούμενοι, Κωνστάντιος μὲν διὰ τὴν ἐν ταῖς Ἰταλίαις προϋπάρξασαν πρὸς τοὺς ἄνδρας γνῶσιν, Τατοῦλος δὲ διὰ συγγένειαν. ὁ γὰρ αὐτοῦ παῖς Ὀρέστης Ῥωμύλου θυγατέρα ἐγεγαμήκει, ἀπὸ Παταβίωνος τῆς ἐν Νωρίκῳ πόλεως . . . . . ἐπρεσβεύοντο

5. τραγήμασι H., τρυγήμασι vulg. 11. ἐνετυγχάνομεν H., τυγχάνομεν vulg. 13. *Πριμοῦτος*, qui infra p. 198., lin. 17. *Προμοῦτος* appellatur. Paulo rectius, puto: sc. *Promotus*. N. 19. τὴν ἐν add. N.

argenteis, velleribus rubris, pipere Indico, palmulis et variis cupediis, quae omnia a barbaris, ut ignota, magni aestimantur. Nec multo post omnia fausta feliciaque illis hospitalitatis ergo precati, discessimus. Septem dierum itinere emenso, Scythae, qui nos ducebant, in quodam vico nos consistere iusserunt, quia post Attilam, qui hac via proficisceretur, iter nobis faciendum esset. Hic obvios habuimus legatos a Romanis occidentalibus, etiam ad Attilam missos. Erant autem praecipui Romulus Comitis dignitate decoratus, et Primutus, Noricae regionis praefectus, et Romanus, militaris ordinis ductor. His aderat Constantius, quem Aëtius ad Attilam, ut illi in conscribendis epistolis deserviret, miserat, et Tatullus, Orestis eius, qui cum Edecone erat, pater, non legationis causa, sed privati officii et familiaritatis ergo. Constantio enim in Italiis agenti magnus cum illis usus intercesserat: Tatullum affinitas movebat. Orestes enim, eius filius, Romuli filiam e Patavione, Norici civitate, uxorem duxerat. Legati autem veniebant, ut Attilam lenirent, qui sibi Sylvanum, Armii mensae Romae praefectum, tradi postulabat, propterea quod pateras aureas a Constantio quodam acceperat. Hic

A. C. 448 ἐκμειλιττόμενοι τὸν Ἀττήλαν, ἐκδοθῆναι αὐτῷ βουλόμενον
Ind. 1 Theod. 41 Σιλβανὸν, Ἀρμίου τραπέζης κατὰ τὴν Ῥώμην προεστῶτα,
B ὡς φιάλας χρυσᾶς παρὰ Κωνσταντίου δεξάμενον, ὃς ἐκ Γαλατῶν μὲν τῶν ἐν τῇ ἑσπέρᾳ ὡρμᾶτο, ἀπέσταλτο δὲ καὶ αὐ-
V. 39 τὸς παρὰ Ἀττήλαν τε καὶ Βλήδαν, ὥσπερ ὁ μετ' αὐτὸν Κωνστάντιος, ὑπογραφέως χάριν. κατὰ δὲ τὸν χρόνον ἐν ᾧ ὑπὸ Σκυθῶν ἐν τῇ Παιόνων ἐπολιορκεῖτο τὸ Σίρμιον, τὰς φιάλας παρὰ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου ἐδέξατο ἐφ' ᾧ αὐτὸν λύσασθαι, εἴ γε περιόντος αὐτοῦ ἁλῶναι τὴν πόλιν συμβαίη, ἢ ἀναιρεθέντος ὠνήσασθαι τοὺς αἰχμαλώτους ἀπαγομένους τῶν ἀστῶν. ὁ δὲ Κωνστάντιος μετὰ τὸν τῆς πόλεως ἀνδρα-
C ποδισμὸν ὀλιγωρήσας τῶν συνθηκῶν ἐς τὴν Ῥώμην κατὰ πρᾶξίν τινα παραγίνεται, καὶ κομίζεται παρὰ τοῦ Σιλβανοῦ χρυσίον τὰς φιάλας δοὺς, ὥστε ῥητοῦ χρόνου ἐντὸς ἢ ἀποδόντα τὸ ἐκδανεισθὲν χρυσίον ἀναλαβεῖν τὰ ἐνέχυρα, ἢ αὐτοῖς τὸν Σιλβανὸν ἐς ὅ,τι βούλοιτο χρήσασθαι. τοῦτον δὴ τὸν Κωνστάντιον ἐν ὑποψίᾳ προδοσίας ποιησάμενοι Ἀττήλας τε καὶ Βλήδας ἀνεσταύρωσαν· μετὰ δὲ χρόνον τῷ Ἀττήλᾳ ὡς τὰ περὶ τῶν φιαλῶν ἐμηνύθη, ἐκδοθῆναι αὐτῷ τὸν Σιλβανὸν, οἷα δὴ φῶρα τῶν αὐτοῦ γενόμενον, ἐβούλετο. πρέ-
D σβεις τοίνυν παρὰ Ἀετίου καὶ τοῦ βασιλεύοντος τῶν ἑσπερίων

1. βουλόμενοι vulg. ἐκμειλιττόμενοι H., ἐκμελιττόμενοι vulg. 2. Ἀρμίου] ἀργυρίου Val. 7. τῇ N., τῷ vulg. 9. περιόντος H., πενόντος vulg. 12. συνθηκῶν N., Σκυθικῶν vulg. 20. φῶρα H., φῶτα vulg. γενόμενον H., γενόμενοι vulg.

Constantius, ex Galliis Occidentalibus ortus, ad Attilam et Bledam, ut illis in conscribendis epistolis operam daret, quemadmodum et post illum alter Constantius, missus fuerat. Ille vero, quo tempore Sirmium oppidum, in Paeonia situm, Scythae obsidebant, aurea vasa a civitatis episcopo acceperat, ut ex eorum pretio, si se superstite urbem capi contigisset, quoad satis esset, pro sua libertate solveretur: sin periisset, cives in servitutem abducti redimerentur. Sed Constantius post urbis excidium de pacto illo parum sollicitus, Romam cuiusdam negotii causa profectus, vasa ad Sylvanum detulit, et aurum ab eo accepit, convenitque, ut, si intra tempus praefinitum aurum mutuo sumtum redderet, vasa reciperet: ni fecisset, Sylvanus vasa sibi haberet et his pro arbitrio uteretur. Hunc Constantium Attilas et Bleda, cum illis proditionis nomine suspectus esset, in crucem egerunt. Ex quo, ut de poculis aureis indicium ad Attilam est delatum, sibi tradi Sylvanum, tanquam furem eorum, quae sua essent, flagitavit. Legati igitur ab Aëtio et Romanorum occidentalium Imperatore venerant, qui dicerent, Sylvanum Constantii creditorem vasa aurea pro credito oppignerata,

Ῥωμαίων ἐστάλησαν ἐροῦντες, ὡς χρήστης Σιλβανὸς Κων- A. C. 448
σταντίου γενόμενος τὰς φιάλας ἐνέχυρα καὶ οὐ φώρια λαβὼν Ind. 1 Theod. 41
ἔχοι, καὶ ὡς ταύτας ἀργυρίου χάριν ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἐπιτυ-
χοῦσιν ἀπέδοτο· οὔτε γὰρ θέμις ἀνθρώποις εἰς σφετέραν
διακονίαν κεχρῆσθαι ἐκπώμασιν ἀνατεθεῖσι θεῷ. εἰ οὖν μὴ
τῆς εὐλόγου προφάσεως καὶ εὐλαβείᾳ τοῦ θείου ἀποσταίη τοῦ
τὰς φιάλας αἰτεῖν, ἐκπέμπειν τὸ ὑπὲρ αὐτῶν χρυσίον, τὸν
Σιλβανὸν παραιτουμένους· οὐ γὰρ ἐκδώσειν ἄνθρωπον ἀδι-
κοῦντα οὐδέν. καὶ αὕτη μὲν αἰτία τῆς τῶν ἀνδρῶν πρε-
σβείας, καὶ παρείποντο ὅ,τι καὶ ἀποκρινόμενος ἀποπέμψοι
σφᾶς ὁ βάρβαρος. ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὖν ὁδοῦ γενόμενοι, προ- P. 58
πορευθῆναι αὐτὸν ἀναμείναντες, σὺν τῷ παντὶ ἐπηκολουθή-
σαμεν πλήθει. καὶ ποταμούς τινας διαβάντες ἐν μεγίστῃ
παρεγινόμεθα κώμῃ, ἐν ᾗ τὰ τοῦ Ἀττήλα οἰκήματα περιφα-
νέστερα τῶν ἁπανταχοῦ εἶναι ἐλέγετο, ξύλοις τε καὶ σανίσιν
εὐξέστοις ἡρμοσμένα καὶ περιβόλῳ ξυλίνῳ κυκλούμενα, οὐ
πρὸς ἀσφάλειαν, ἀλλὰ πρὸς εὐπρέπειαν συλλαμβάνοντι. μετὰ
δὲ τὰ τοῦ βασιλέως ἦν τὰ τοῦ Ὀνηγησίου διαπρεπῆ, καὶ
περίβολον μὲν ἐκ ξύλων καὶ αὐτὰ ἔχοντα, οὐχ ὁμοίως δὲ
ὥσπερ ὁ Ἀττήλα πύργοις ἐκοσμεῖτο. βαλανεῖον δὲ ἦν οὐ B
πόῤῥω τοῦ περιβόλου, ὅπερ Ὀνηγήσιος μετὰ τὸν Ἀττήλαν

1. *ἐρῶντες* vulg. 3. *καὶ τοῖς*] *καὶ οὐ τοῖς* coni. B. 5. *μετὰ* pro *μὴ* coni. N. 8. *παραιτούμενοι* coni. B., *ἐκδώσειν* Val., *ἐκδώσεις* vulg.

non furto ablata, penes se habuisse, quae sacerdotibus, qui primi se obtulissent, nummis argenteis permutasset. Nec enim fas esse hominibus pocula Deo consecrata propriis usibus applicare. Itaque nisi tam iusta causa aut divini numinis reverentia a petendis poculis dimoveatur, retento Sylvano, aurum se pro pateris praebiturum. Hominem enim, qui nihil deliquerit, minime se dediturum esse. Haec erat igitur horum virorum legationis causa, qui barbarum sequebantur, ut responsum ferrent, et dimitterentur. Cum vero nobis eadem via eundum esset, qua Attilas incedebat, parumper morati, dum praecederet, non multo post secuti, cum reliqua multitudine, traiectis quibusdam amnibus, ad quendam magnum vicum pervenimus. Hic erant Attilae aedes, quae reliquis omnibus ubicumque locorum praestantiores esse ferebantur. Erant hae ex lignis et tabulis eximie politis exstructae et ambitu ligneo circumdatae, non ad munimentum, sed ad ornatum comparato. Proxima regiae erat Onegesii domus, et ipsa quoque ambitu ligneo constans, non tamen aeque, ac Attilae, turribus insignis. Haud longo intervallo a circuitu domus distabat balneum, quod Onegesius, qui secundum Attilam plurimum apud Scythas opibus valebat, lapidibus ex Paeonia advectis aedificaverat. Nec enim apud eos, qui in ea

A. C. 448 παρὰ Σκύθαις ἰσχύων μέγα ᾠκοδόμει, λίθους ἐκ τῆς Παιόνων Ind. 1 διακομίσας γῆς· οὐδὲ γὰρ λίθος, οὐ δένδρον παρὰ τοῖς ἐκεῖνο Theod. 41 τὸ μέρος οἰκοῦσι βαρβάροις ἐστὶν, ἀλλὰ ἐπεισάκτῳ τῇ ὕλῃ κέχρηνται ταύτῃ. ὁ δὲ ἀρχιτέκτων τοῦ βαλανείου ἀπὸ τοῦ Σιρμίου αἰχμάλωτος ἀχθεὶς, μισθὸν τοῦ εὑρέματος ἐλευθερίαν λήψεσθαι προσδοκῶν, ἔλαθε μείζονι πόνῳ περιπεσὼν τῆς παρὰ Σκύθαις δουλείας· βαλανέα γὰρ αὐτὸν Ὀνηγήσιος κατέστησε, καὶ λουομένῳ αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διηκονεῖτο. ἐν ταύτῃ τῇ κώμῃ εἰσιόντα τὸν Ἀττήλαν ἀπήντων C κόραι στοιχηδὸν προπορευόμεναι ὑπ' ὀθόναις λεπταῖς τε καὶ λευκαῖς, ἐπὶ πολὺ ἐς μῆκος παρατεινούσαις, ὥστε ὑπὸ μιᾷ ἑκάστῃ ὀθόνῃ ἀνεχομένῃ ταῖς χερσὶ τῶν παρ' ἑκάτερα γυναικῶν κόρας ἑπτὰ ἢ καὶ πλείους βαδιζούσας (ἦσαν δὲ πολλαὶ τοιαῦται τῶν γυναικῶν ὑπὸ ταῖς ὀθόναις τάξεις) ᾄδειν ᾄσματα Σκυθικά. πλησίον δὲ τῶν Ὀνηγησίου οἰκημάτων γενόμενον, (δι' αὐτῶν γὰρ ἡ ἐπὶ τὰ βασίλεια ἦγεν ὁδὸς,) ὑπεξελθοῦσα ἡ τοῦ Ὀνηγησίου γαμετὴ μετὰ πλήθους θεραπόντων, τῶν μὲν ὄψα, τῶν δὲ καὶ οἶνον φερόντων, (μεγίστη δὲ αὕτη παρὰ Σκύθαις ἐστὶ τιμὴ,) ἠσπάζετό τε καὶ ἠξίου μεταλαβεῖν ὧν αὐτῷ φιλοφρονουμένη ἐκόμισεν. ὃς δὲ ἐπιτηδεί- D ου ἀνδρὸς χαριζόμενος γαμετῇ ἤσθιεν ἐπὶ τοῦ ἵππου ἥμενος, V. 40 τῶν παρεπομένων τὸν πίνακα (ἀργύρεος δὲ ἦν οὗτος) ἐς

13. βαδιζούσας H., βαδιζούσαις vulg.

parte Scythiae habitant, ullus est aut lapis, aut arbos, sed materia aliunde advecta utuntur. Huius autem balnei architectus, e Sirmio captivus abductus, mercedem operis sui libertatem se consecuturum sperans, falsus sua spe, cum nihil minus cogitaret, in longe duriorem apud Scythas incidit servitutem. Balneatorem enim eum Onegesius instituit, ut sibi totique suae familiae, cum lavarentur, operas praestaret. In hunc vicum adventanti Attilae puellae obviam prodierunt, quae per series incedebant, sub linteis tenuibus et candidis, quam maxime in longitudinem extensis, ita ut sub unoquoque linteo, manibus mulierum ab utraque parte in altum sublato, septem puellae aut etiam plures progredientes, (erant autem multi huiusmodi mulierum sub illis linteis ordines,) Scythica carmina canerent. Iam proxime Onegesii domum accesserat, (per ipsam enim via ducebat ad regiam,) cum foras prosiliret Onegesii uxor, magna ancillarum comitata multitudine, quae opsonia et vinum ferebant, qui maximus est apud Scythas honos. Haec Attilam salutavit rogavitque, ut ex cibis desumeret, quos cum summa testificatione suae erga illum voluntatis attulerat. Itaque uxori hominis sibi necessarii gratificaturus, comedit, equo insidens, barbaris, qui in eius comi-

ὕψος αἰρόντων βαρβάρων. ἀπογευσάμενος δὲ καὶ τῆς προσενε- A.C. 448
χθείσης αὐτῷ κύλικος ἐς τὰ βασίλεια ἐχώρει, ὄντα τῶν ἄλ- Ind. 1 Theod. 41
λων ὑπέρτερα καὶ ἐν ὑψηλῷ διακείμενα χωρίῳ. ἡμεῖς δὲ ἐν τοῖς Ὀνηγησίου, ἐκείνου παρακελευσαμένου, ἐγκατεμείναμεν· ἐπανεληλύθει γὰρ σὺν τῷ Ἀττήλα παιδί. καὶ ἠριστοποιησάμεθα, δεξιωσαμένης ἡμᾶς τῆς τε γαμετῆς καὶ τῶν κατὰ γένος αὐτῷ διαφερόντων· αὐτὸς γὰρ τῷ Ἀττήλᾳ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τότε πρῶτον ἐς ὄψιν ἐλθών, καὶ αὐτῷ τὰ ἐπὶ τῇ P. 59
πράξει, ἐφ' ἣν ἔσταλτο, ἀπαγγέλλων, καὶ τὸ πάθος τὸ τῷ Ἀττήλα παιδὶ συνενεχθέν, (τὴν γὰρ δεξιὰν χεῖρα ἐξολισθήσας κατέαξεν,) συνευωχεῖσθαι ἡμῖν οὐκ ἦγε σχολήν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἀπολιπόντες τὰ τοῦ Ὀνηγησίου οἰκήματα πλησίον τῶν Ἀττήλα κατεσκηνώσαμεν, ἢ παρὰ τὸν Ἀττήλαν ἐπιέναι τὸν Μαξιμῖνον, ἤγουν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐς λόγους ἰέναι ὀφείλοντα, μὴ πολλῷ κεχωρίσθαι διαστήματι. διαγαγόντων δὲ ἡμῶν ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν ᾧπερ κατελύσαμεν χωρίῳ, ὑποφαινούσης ἡμέρας ὁ Μαξιμῖνος στέλλει με παρὰ τὸν Ὀνηγήσιον τὰ δῶρα δώσοντα, ἅ τε αὐτὸς ἐδίδου, ἅ τε B
βασιλεὺς ἀπεστάλκει, καὶ ὅπως γνοίη, εἰ βούλεται αὐτῷ, καὶ ὁπότε, ἐς λόγους ἐλθεῖν. παραγενόμενος δὲ ἅμα τοῖς κομίζουσιν αὐτὰ ὑπηρέταις προσεκαρτέρουν, ἔτι τῶν θυρῶν κε-

13. ἢ] ὥστε coni. B., ᾗ coni. N. εἰσιέναι N. 15. διαγαγόντων B., διαγόντων vulg. 19. εἰ B., οἱ vulg. βούλεται Val., βουλευταὶ vulg. 21. αὐτῷ vulg.

tatu erant, suspensam tabulam (erat autem argentea) attollentibus. Deinde degustato calice, qui illi fuerat oblatus, in regiam se recepit. Erat autem illa reliquis conspectior et in altiori loco sita. Nos vero in aedibus Onegesii (sic ille praeceperat; redierat enim cum Attilae filio;) remansimus. Illic coenam sumpsimus, excipiente nos eius uxore comitata illustrioribus, qui eum genere contingebant. Illi enim animum nobiscum convivio exhilarare per otium minime licuit; quia quae gesserat in negotio, ad quod missus fuerat, et adversum, qui filio Attilae contigerat, casum (dextram enim delapsus fregerat) renuntiaturus, tum primum a reditu in Attilae conspectum venerat. Post coenam, aedibus Onegesii relictis, propius Attilae aedes tentoria posuimus, ut Maximinus, quem Attilam convenire, et cum his, qui ei a consiliis erant, colloquia facere oportebat, minime longo ab Attila distaret intervallo. Illic igitur, quo primum devertimus, noctem transegimus. Luce orta misit me Maximinus ad Onegesium, ut illi tum quae ipse dabat, tum ab Imperatore missa munera traderem, et ut ipse cognosceret, an illi secum et quo tempore colloquium inire luberet. Perrexi igitur ad Onegesium cum famulis, qui dona portabant: quum ianuae clausae essent,

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 κλεισμένων, ἄχρις ὅτου τις ὑπεξελθὼν τὴν ἡμετέραν μηνύσειεν ἄφιξιν.

Διατρίβοντι δέ μοι καὶ περιπάτους ποιουμένῳ πρὸ τοῦ περιβόλου τῶν οἰκημάτων, προσελθών τις, ὃν βάρβαρον ἐκ τῆς Σκυθικῆς ᾠήθην εἶναι στολῆς, Ἑλληνικῇ ἀσπάζεταί με φωνῇ, „χαῖρε" προσειπὼν, ὥστε με θαυμάζειν, ὅτι γε δὴ ἑλληνίζει Σκύθης ἀνήρ. ξύγκλυδες γὰρ ὄντες πρὸς τῇ σφετέρᾳ βαρβάρῳ γλώσσῃ ζηλοῦσιν ἢ τὴν Οὔννων ἢ τὴν Γότθων, C ἢ καὶ τὴν Αὐσονίων, ὅσοις αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιμιξία· καὶ οὐ ῥᾳδίως τις σφῶν ἑλληνίζει τῇ φωνῇ, πλὴν ὧν ἀπήγαγον αἰχμαλώτων ἀπὸ τῆς Θρᾳκίας καὶ Ἰλλυρίδος παραλίου. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν γνώριμοι τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐτύγχανον ἔκ τε τῶν διεῤῥωγότων ἐνδυμάτων καὶ τοῦ αὐχμοῦ τῆς κεφαλῆς, εἰς τὴν χείρονα μεταπεσόντες τύχην· οὗτος δὲ τρυφῶντι ἐῴκει Σκύθῃ εὐείμων τε ὢν καὶ ἀποκειράμενος τὴν κεφαλὴν περιτρόχαλα. ἀντασπασάμενος δὲ ἀνηρώτων τίς ὢν καὶ πόθεν ἐς τὴν βάρβαρον παρῆλθε γῆν καὶ βίον αἱρεῖται Σκυθικόν. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅ,τι βουλόμενος ταῦτα γνῶναι ἐσπούD δακα, ἐγὼ δὲ ἔφην αἰτίαν πολυπραγμοσύνης εἶναί μοι τὴν Ἑλλήνων φωνήν. τότε δὴ γελάσας ἔφη Γραικὸς μὲν εἶναι τὸ γένος, κατ' ἐμπορίαν δὲ ἐς τὸ Βιμινάκιον ἐληλυθέναι τὴν πρὸς τῷ Ἴστρῳ Μυσῶν πόλιν. πλεῖστον δὲ ἐν αὐτῇ δια-

4. προσελθών τις H., προσελθόντες vulg. 8. ἢ Val., οὐ vulg. 14. εἰς B., ὡς vulg. 19. τὴν B., τῶν vulg.

exspectavi, donec aperirentur, et aliquis exiret, qui eum mei adventus certiorem faceret.

Itaque tempus mihi terenti et circa murorum ambitum domus Onegesii ambulanti, progressus nescio quis, quem barbarum ex Scythico vestitu esse rebar, Graeca voce me salutavit dicens „Χαῖρε." Mirari ego, qui fieret, ut Graece loqueretur vir Scytha: etenim ex variis gentibus commixti, barbaricam linguam colunt, sive Hunnorum, sive Gothorum, aut etiam Romanam, hi scilicet, quibus cum Romanis frequentius est commercium. Neque quisquam eorum facile loquitur Graece, nisi si qui sint captivi e Thracia aut Illyrico maritimo. Sed illi ab obvio quoque dignosci possunt et a vestibus laceris et capitis squalore, tanquam qui in miseram inciderint fortunam. Hic vero opulenti Scythae speciem prae se ferebat: erat enim bene et eleganter vestitus, capite in rotundum raso. Hunc resalutans interrogavi, quis esset, et unde in terram barbaram veniens, vitae Scythicae institutum sequi delegisset. Ille quam ob causam hoc ex ipso quaererem, rogavit. „Mihi vero, inquam, haec a te ut sciscitarer, causa fuit, quod Graece locutus es." Tum ridens ait, se Graecum esse genere, ad mercaturam faciendam Vimina-

τρίψαι χρόνον, καὶ γυναῖκα γήμασθαι ζάπλουτον. τὴν δὲ A. C. 448 ἐντεῦθεν εὐπραγίαν ἐκδύσασθαι, ὑπὸ τοῖς βαρβάροις τῆς πό- Ind. 1 Theod. 41 λεως γενομένης, καὶ διὰ τὸν ὑπάρξαντα πλοῦτον αὐτῷ Ὀνηγησίῳ ἐν τῇ τῶν λαφύρων προκριθῆναι διανομῇ· τοὺς γὰρ ἁλόντας ἀπὸ τῶν εὐπόρων μετὰ τὸν Ἀττήλαν ἐκκρίτους εἶχον οἱ τῶν Σκυθῶν λογάδες διὰ τὸ ἐπὶ πλείστοις διατίθεσθαι. ἀριστεύσαντα δὲ ἐν ταῖς ὕστερον πρὸς Ῥωμαίους μάχαις καὶ τὸ τῶν Ἀκατζίρων ἔθνος, δόντα τῷ βαρβάρῳ δεσπότῃ κατὰ τὸν παρὰ Σκύθαις νόμον τὰ κατὰ τὸν πόλεμον αὐτῷ P. 60 κτηθέντα, ἐλευθερίας τυχεῖν. γυναῖκα δὲ γήμασθαι βάρβαρον, εἶναί τε αὐτῷ παῖδας· καὶ Ὀνηγησίῳ τραπέζης κοινωνοῦντα, ἀμείνονα τοῦ προτέρου τὸν παρόντα ἡγεῖσθαι. τοὺς μὲν γὰρ παρὰ Σκύθαις μετὰ τὸν πόλεμον ἐν ἀπραγμοσύνῃ διατελεῖν, ἑκάστου τῶν παρόντων ἀπολαύοντας καὶ οὐδαμῶς ἢ ὀλίγα ἐνοχλουμένους, τοὺς μέντοι παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μὲν πολέμῳ ῥᾳδίως ἀναλίσκεσθαι, εἰς ἑτέρους τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἔχοντας, ὡς πάντων διὰ τοὺς τυράννους μὴ χρω- † μένων ὅπλοις. καὶ τῶν χρωμένων δὲ σφαλερωτέρα ἡ τῶν B στρατηγῶν κακία, μὴ ὑφισταμένων τὸν πόλεμον. ἐν δὲ εἰρήνῃ ὀδυνηρότερα ὑπάρχειν τὰ συμβαίνοντα τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν διά τε τὴν βαρυτάτην εἴσπραξιν τῶν δασμῶν καὶ τὰς ἐκ τῶν πονηρῶν βλάβας, τῶν νόμων οὐ κα- V. 41

12. ἡγεῖσθαι] βίον add. B. 14. ἀπολαύοντας et ἐνοχλουμένους B., ἀπολαύοντος et ἐνοχλουμένου vulg.

cium, Mysorum ad Istrum urbem, accessisse, in ea domicilium longo tempore habuisse, uxorem quoque divitem duxisse; parta illic felicitate capta urbe exutum fuisse, et propterea quod dives erat, se suaque omnia in praedae divisione Onegesio cessisse. Etenim esse apud eos in more positum, ut praecipui ab Attila Scythiae principes captivos ditiores sibi seponant, quoniam plurimum auctoritate valent. Postea ubi adversus Romanos et Acatzirorum gentem fortissime dimicasset, libertatem se ex more Scytharum, omnibus, quae bello acquisierat, barbaro domino traditis, recuperasse. Uxorem quoque barbaram duxisse, et ex ea liberos sustulisse, et Onegesii mensae participem, hoc vitae genus longe potius priore ducere. „Qui enim apud Scythas degunt, inquit, tolerato bellorum labore, sine ulla sollicitudine vitam peragunt. Tum unusquisque bonis, quae sibi fortuna indulsit, fruitur, neque quisquam illi ulla in re molestus est. Qui vero sub Romanis aetatem agunt, facile in bello pereunt. Hos enim in aliis sui conservandi spem collocare necesse est, quandoquidem per tyrannos minime licet arma, quibus unusquisque se tueatur, gestare. Atque adeo his, quibus id iure licet, valde est perniciosa ducum ignavia, qui bellum minime guaviter gerunt. At in pace longe acerbiora sunt,

A. C. 448 Ind. 1. Theod. 41 τὰ πάντων κειμένων, ἀλλ' εἰ μὲν ὁ παραβαίνων τὸν θεσμὸν τῶν πλουτούντων εἴη, ἔστι τῆς ἀδικίας αὐτὸν μὴ διδόναι δίκας· εἰ δὲ πένης εἴη, οὐκ ἐπιστάμενος χρῆσθαι πράγμασιν, ὑπομένει τὴν ἀπὸ τοῦ νόμου ζημίαν, εἴπερ μὴ πρὸ τῆς κρίσεως ἀπολείποι τὸν βίον, μακροῦ ἐπὶ ταῖς δίκαις παρατεινομένου χρόνου καὶ πλείστων ἐκδαπανωμένων χρημάτων. ὅπερ C τῶν πάντων ἀνιαρότατον εἴη, ἐπὶ μισθῷ τῶν ἀπὸ τοῦ νόμου τυγχάνειν. οὐδὲ γὰρ τῷ ἀδικουμένῳ τις δικαστήριον παραδώσει, εἰ μή τι ἀργύριον τῷ τε δικαστῇ καὶ τοῖς ἐκείνῳ διακονουμένοις κατάθοιτο. τοιαῦτα καὶ πλεῖστα ἕτερα προτιθέντος, ὑπολαβὼν ἔφασκον πράως αὐτὸν καὶ τὰ ἐξ ἐμοῦ ἀκούειν· καὶ δὴ ἔλεγον, ὡς οἱ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας εὑρεταὶ σοφοί τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες, ὥστε τὰ πράγματα τηνάλλως φέρεσθαι, τοὺς μὲν τῶν νόμων εἶναι φύλακας, τοὺς δὲ ποιεῖσθαι τῶν ὅπλων ἐπιμέλειαν ἔταξαν καὶ τὰς πολεμικὰς μελέτας ἀσκεῖν, πρὸς μηδὲν ἕτερον ἐπαγομένους ἢ ὥστε εἶναι πρὸς μάχην ἑτοίμους καὶ ὡς ἐπὶ τὴν συνήθη γυμνασίαν θαρ-D ῥοῦντας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἰέναι, προαναλωθέντος αὐτοῖς διὰ τῆς μελέτης τοῦ φόβου· τοὺς δὲ προσκειμένους τῇ γεωργίᾳ καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς γῆς ἑαυτούς τε καὶ τοὺς ὑπὲρ σφῶν

2. ἔστι B., ἐπὶ vulg. 4. ὑπομένῃ vulg. 5. μακροῦ N., μακρὸν vulg. 7. ἀνιερώτατον vulg. 8. τις N., εἰς vulg. 9. τῷ τε δικ. H., τότε vulg. 13. ὥστε] οἵγε ἰδόντες coni. B. μὴ τηνάλλ. coni. Cl. 18. προαναλωθέντος H., προσαν. vulg. 19. προσκειμ. H., προκειμ. vulg. 20. ἑαυτούς τε καὶ τοὺς ὑπὲρ, omissis mox δὲ καὶ τοὺς, B., ἑαυτοὺς ὑπὲρ vulg.

quae accidunt, quam calamitates, quae ex bello proveniunt et propter duram exactionem tributorum, et propter improborum vexationes, quum leges non in omnes valeant. Si quis dives aut potens eas sit transgressus, ille quidem iniquitatis suae poenas non luet: sin aliquis inops, qui negotia gerere nesciat, hunc poena a legibus statuta manet. Nisi forte eum priusquam sententia feratur, longo in litibus continuato tempore, multis praeterea exhaustis opibus, vita defecerit. At mercede et pretio, quod legum et iuris est obtinere, omnium iniquissimum est. Nec enim iniuria affecto quisquam fori iudicialis potestatem faciet, priusquam pecuniam iudicis et eius ministrorum commodo cessuram deponat." Haec atque huiusmodi multa cum in medium proferret, ego precatus, ut quod sentirem, patienter et benigne audiret, respondi, reipublicae Romanae auctores, sapientes et optimos viros, ne quidquam temere ageretur, alios legum custodes fecisse, aliis armorum curam commisisse, ut, ad nullam aliam rem intenti, quam ut se ad pugnam praepararent, militaria opera exercerent, et propulsata per assiduam belli meditationem omni formidine, consueta militiae exercitatione, animis firmati, in aciem descenderent. „Alios, inquam, qui agris colendis et

αὐτῶν ἀγωνιζομένους τρέφειν ἔταξαν, τὸ στρατιωτικὸν εἰσ- A.C. 448 πραττομένους σιτηρέσιον· ἄλλους δὲ τῶν ἀδικουμένων προ- Ind. 1 Theod. 41 νοεῖν, καὶ τοὺς μὲν τοῦ δικαίου προΐστασθαι ὑπὲρ τῶν δι' ἀσθένειαν φύσεως μὴ οἵων τε ὄντων τὰ σφέτερα προΐσχεσθαι δίκαια, τοὺς δὲ δικάζοντας φυλάττειν ἅπερ ὁ νόμος βούλεται· μὴ ἐστερῆσθαι δὲ φροντίδος μηδὲ τῶν παραστάντων P. 61 τοῖς δικασταῖς, ἀλλὰ κἀκείνων εἶναι τοὺς πρόνοιαν ποιησομένους, ὅπως τοῦ τε δικαίου τεύξοιτο ὁ τῆς τῶν δικαστῶν τυχὼν κρίσεως, καὶ ὁ ἀδικεῖν νομισθεὶς μὴ εἰσπραχθείη πλέον, ἤπερ ἡ δικαστικὴ βούλεται ψῆφος. εἰ γὰρ μὴ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐν φροντίδι ποιούμενοι, ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἑτέρας δίκης ἐγίνετο ἂν πρόφασις, ἢ τοῦ νενικηκότος χαλεπώτερον ἐπεξιόντος, ἢ τῇ τοῦ χείρονος ἀπενεγκαμένου τῇ ἀδίκῳ ἐπιμένοντος γνώμῃ. εἶναι δὲ καὶ τούτοις τεταγμένον ἀργύριον παρὰ τῶν τὰς δίκας ἀγωνιζομένων, ὡς παρὰ τῶν B γεωργῶν τοῖς ὁπλίταις. ἢ οὐχ ὅσιον τὸν ἐπικουροῦντα τρέφειν καὶ τῆς εὐνοίας ἀμείβεσθαι; ὥσπερ ἀγαθὸν ἱππεῖ μὲν ἡ τοῦ ἵππου κομιδὴ, ἀγαθὸν δὲ βουκόλῳ ἡ τῶν βοῶν καὶ θηρατῇ ἡ τῶν κυνῶν ἐπιμέλεια, καὶ τῶν ἄλλων, ὧν πρὸς σφετέραν φυλακήν τε καὶ ὠφέλειαν ἔχουσιν ἄνθρωποι. ὁπότε τὴν δαπάνην τὴν ἐπὶ τῇ δίκῃ γενομένην ἁλόντες ἐκτίνουσιν, ἀνατιθέντες ἀδικίᾳ σφετέρᾳ καὶ οὐχ ἑτέρῳ τὴν βλάβην.

1. Post ἔταξαν inser. vulg. δὲ καὶ τοὺς. 9. ἀδικῶν vulg. 13. ἢ τοῦ τὸ χεῖρον ἀπ. N. 22. ἀνατιθέντων Val.

culturae terrae operam darent, annona militari ab his exacta, eos alere voluerunt, quo pro sua salute dimicarent. Constituerunt quoque, qui iniuria affectis prospicerent, et iura eorum, qui propter naturae infirmitatem sibi ipsi consulere non valerent, tuerentur; quique iure dicendo, quae leges iuberent, servarent. Neque vero sua providentia destitutos reliquerunt eos, qui iudicibus adsunt, sed horum esse partes prospicere, qua ratione ius assequatur, qui sententia iudicum obtinuit, et iniurius iudicatus, id solum, quod iudicii calculus fert, et nihil praeterea, facere cogatur. Si enim non essent huic rei praepositi, aut victore insolentius insurgente, aut eo, qui adversam sententiam reportavit, in perversa mente perstante, ex una lite alterius litis nasceretur exordium. Est autem his constitutum argentum ab illis, qui litibus certant, ut militibus ab agricolis. Quid enim aequius, quam eum, qui opituletur et auxilium ferat, alere et officium mutuo officio rependere? quemadmodum equiti emolumento est equi, pastori boum et venatori canum cura, et reliquorum animantium, quae homines custodiae et utilitatis causa alunt. Cum enim sumptus in litem factos qui causa cadunt solvant, damnum nulli alii rei, quam suae iniquitati, imputent opor-

A. C. 448 τὸν δὲ ἐπὶ ταῖς δίκαις μακρότερον, ἂν οὕτω τύχοι, χρόνον,
Ind. 1 Theod. 41 τῆς τοῦ δικαίου προνοίας γίνεσθαι χάριν, ὥστε μὴ σχεδιά-
C ζοντας τοὺς δικαστὰς τῆς ἀκριβείας διαμαρτεῖν, λογιζομένους
ἄμεινον εἶναι ὀψὲ πέρας ἐπιτεθῆναι δίκῃ, ἢ ἐσπουδακότας
μὴ μόνον ἄνθρωπον ἀδικεῖν, ἀλλὰ εἰς τὸν τοῦ δικαίου εὑρε-
τὴν θεὸν πλημμελεῖν. κεῖσθαι δὲ τοὺς νόμους κατὰ πάντων,
ὥστε αὐτοῖς καὶ βασιλέα πείθεσθαι, καὶ οὐχ ὡς τῇ αὐτοῦ
ἔνεστι κατηγορίᾳ, ὅτι γε δὴ οἱ εὔποροι τοὺς πένητας ἀκιν-
δύνως βιάζοιντο, εἰ μή γε διαλαθών τις φύγοι τὴν δίκην. ὅ-
περ οὐκ ἐπὶ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ πενήτων εὕροι τις ἄν·
πλημμελοῦντες γὰρ οὐδὲ αὐτοὶ ἀπορίᾳ ἐλέγχων δοῖεν δίκας.
D καὶ τοῦτο παρὰ πᾶσι, καὶ οὐ παρὰ Ῥωμαίοις μόνον συμ-
βαῖνόν ἐστι. χάριν δὲ ὁμολογεῖν τῇ τύχῃ ἐπὶ τῇ αὐτῷ ὑπαρ-
ξάσῃ ἐλευθερίᾳ, καὶ μὴ τῷ ἐπὶ πόλεμον ἐξάγοντι δεσπότῃ,
ὥστε αὐτὸν δι' ἀπειρίαν ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρεθῆναι, ἢ
φεύγοντα ὑπὸ τοῦ κτησαμένου κολάζεσθαι. ἄμεινον δὲ καὶ
τοῖς οἰκέταις διατελοῦσι Ῥωμαῖοι χρώμενοι. πατέρων γὰρ
ἢ διδασκάλων ἐς αὐτοὺς ἔργα ἐπιδεικνύντες, ἐφ' ᾧ τῶν φαύ-
λων ἀπεχομένους μετιέναι ἅπερ αὐτοῖς καλὰ νενόμισται, σω-
φρονίζουσι σφᾶς ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν, ὥσπερ τοὺς οἰκείους
V. 42 παῖδας. οὐ δὴ γὰρ οὐδὲ αὐτοῖς θάνατον, ὥσπερ Σκύθαις,

5. τὸν om. vulg. 7. ὡς Val., ὅ B., ὃς vulg. 18. ἐπιδεικνύντες Cl., ἐπιδείκνυνται vulg.

tet. Quod ad longum tempus attinet, quod in litibus consumitur, si quando id evenit, id iuris providentius dicendi gratia fit, ne iudices properantes ab accurata iudicandi ratione aberrent. Sic enim iudicant melius esse, tardius finem litibus imponere, quam festinantes non solum iniquum ius in hominem statuere, verum etiam in deum, iustitiae inventorem, peccare. Leges autem in omnes positae sunt, ut illis etiam ipse Imperator pareat. Neque, id quod tua accusatione continetur, potentiores si tenuioribus vim inferant, id illis est impune, nisi quis forte latens poenam effugerit; quod non solum divitibus, sed etiam inopibus plerumque usu venit: nam hi quoque, si argumenta deficiunt, peccatorum poenas non solvunt. Quod non solum apud Romanos, sed etiam ubique gentium accidit. Gratiam vero plurimam ipsum pro recepta libertate fortunae debere, neque eam domino acceptam referre. Cum enim eum in bellum eduxerit, potuisse ab hostibus propter rei militaris imperitiam occidi, aut si fugisset, ab eo, in cuius dominio erat, puniri. Longe autem Romani benignius servis consuluerunt. Patrum enim aut praeceptorum affectum erga eos exhibent, et ut a malis abstineant, curant, et eorum, quae honesta ducunt, participes efficiunt. Denique corrigunt eos in his, quae delinquunt, sicut et suos liberos.

ἐπάγειν θέμις. ἐλευθερίας δὲ τρόποι παρ' αὐτοῖς πλεῖστοι, A.C. 448
ἣν οὐ μόνον περιόντες, ἀλλὰ καὶ τελευτῶντες χαρίζονται, δι- Ind. 1
ατάττοντες κατὰ τῆς περιουσίας ὃν βούλονται τρόπον. καὶ νό- Theod. 41 P. 62
μος ἐστὶν ὅπερ ἕκαστος τελευτῶν περὶ τῶν προσηκόντων βουλεύσοιτο." καὶ ὃς δακρύσας ἔφη, ὡς οἱ μὲν νόμοι καλοὶ καὶ ἡ πολιτεία Ῥωμαίων ἀγαθή, οἱ δ' ἄρχοντες οὐχ ὅμοια τοῖς πάλαι φρονοῦντες αὐτὴν διαλυμαίνονται.

Ταῦτα διαλεγομένων ἡμῶν, προσελθών τις τῶν ἔνδοθεν ἀνοίγει τὰς θύρας τοῦ περιβόλου. ἐγὼ δὲ προσδραμὼν ἐπυθόμην ὅ,τι πράττων Ὀνηγήσιος τυγχάνοι· ἀπαγγεῖ- B
λαι γὰρ αὐτῷ με βούλεσθαί τι παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἥκοντος πρεσβευτοῦ. ὃς δὲ ἀπεκρίνατο, αὐτῷ μοι ἐντεύξεσθαι μικρὸν ἀναμείναντι· μέλλειν γὰρ αὐτὸν ὑπεξιέναι. καὶ δὴ οὐ πολλοῦ διαγενομένου χρόνου, ὡς προϊόντα εἶδον, προσελθὼν ἔλεγον, ὡς ὁ Ῥωμαίων αὐτὸν ἀσπάζεται πρεσβευτής, καὶ δῶρα ἐξ αὐτοῦ ἥκω φέρων σὺν καὶ τῷ παρὰ βασιλέως πεμφθέντι χρυσίῳ. ἐσπουδακότι δὲ ἐς λόγους ἐλθεῖν ᾧ καὶ πότε βούλεται διαλέγεσθαι. καὶ ὃς τό,τε χρυσίον, τά τε δῶρα ἐκέλευσε τοὺς προσήκοντας δέξασθαι, ἐμὲ δὲ ἀπαγγέλλειν Μα- C
ξιμίνῳ, ὡς ἥξοι αὐτίκα παρ' αὐτόν. ἐμήνυον τοίνυν ἐπανελ-

11. παρὰ ante Ῥωμαίων excidisse, aut τοῦ παρὰ scribendum esse putat B. 17. ᾧ] οἷ Val., ποῦ B. 18. καὶ ὃς B., ὃς καὶ vulg.

Nec enim servos morte afficere, sicut apud Scythas, fas est. Libertatis vero adipiscendae plures sunt modi. Non enim solum qui vita fruuntur, sed etiam qui e vivis excedunt, libertatem tribuere possunt, quum de bonis suis, ut cuique placeat, statuere liceat, et quodcunque quis moriens de rebus domesticis iusserit, lex sit." Tum ille plorans inquit, leges apud Romanos bonas et rem publicam praeclare constitutam esse, sed magistratus, qui non aeque ac prisci probi et prudentes sunt, eam labefactant et pervertunt.

Haec inter nos disserentibus aliquis ex domesticis Onegesii septorum domus fores aperuit. Ego statim accurrere et quaerere, quas res ageret Onegesius; me enim habere a Maximino, qui legatus a Romanis venisset, quod illi dicerem. Ille vero Onegesium mihi sui facturum copiam respondit, si paullum opperirer; exiturum enim esse. Nec multo temporis spatio interiecto, ut ipsum exeuntem vidi, progressus dixi: „Te Romanorum legatus salutat, et dona tibi ab ipso una cum auro ab Imperatore misso adfero." Et quum maxime ille eum convenire cuperet, ubi et quando vellet colloqui, quaesivi. Ille suos, qui aderant, iussit aurum et munera recipere, et me Maximino renuntiare, se protinus ad eum accedere. Reverti igitur ad Maximinum, et renuntiavi, Onegesium ad eum venturum esse: nec mora, in tentorium nostrum advenit, et Maximinum affatus

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 θὼν, τὸν Ὀνηγήσιον παραγίνεσθαι· καὶ εὐθὺς ἧκεν ἐς τὴν σκηνήν. προσειπὼν δὲ τὸν Μαξιμῖνον ἔφασκε χάριν ὁμολογεῖν ὑπὲρ τῶν δώρων αὐτῷ τε καὶ βασιλεῖ, καὶ ἀνηρώτα ὅ, τι λέγειν βουλόμενος αὐτὸν μετεπέμψατο. ὁ δὲ ἔφασκεν ἥκειν καιρὸν, ὥστε Ὀνηγήσιον μεῖζον ἐν ἀνθρώποις ἕξειν κλέος, εἴπερ παρὰ βασιλέα ἐλθὼν διευκρινήσει τὰ ἀμφίβολα τῇ σφετέρᾳ συνέσει καὶ ὁμόνοιαν Ῥωμαίοις καὶ Οὔννοις καταστήσεται. γενήσεται γὰρ ἐνθένδε οὐ μόνον τοῖς ἔθνεσιν ἀμφοτέροις συμφέρον· ἀλλὰ καὶ τῷ σφετέρῳ οἴκῳ ἀγαθὰ (D) παρέξει πολλὰ, ἐπιτήδειος ἐσαεὶ αὐτός τε καὶ οἱ αὐτοῦ παῖδες βασιλεῖ τε καὶ τῷ ἐκείνου ἐσόμενοι γένει. ὁ δὲ Ὀνηγήσιος ἔφη· καὶ τί ποιοῦντες κεχαρισμένως βασιλεῖ, ἢ ὅπως παρ' αὐτοῦ τὰ ἀμφίβολα λυθείη; ἀποκριναμένου δὲ, ὡς διαβὰς μὲν εἰς τὴν Ῥωμαίων βασιλεῖ τὴν χάριν καταθήσει, διευκρινήσει δὲ τὰ ἀμφίβολα τὰς αἰτίας διερευνῶν καὶ ταύτας κατὰ τῆς εἰρήνης λύων θεσμὸν, ἔφασκεν ἐκεῖνα ἐρεῖν βασιλεῖ τε καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ἅπερ Ἀττήλας βούλεται. ἢ οἴεσθαι ἔφη Ῥωμαίους, τοσοῦτον ἐκλιπαρήσειν αὐτὸν, ὥστε καταπροδοῦναι δεσπότην καὶ ἀνατροφῆς τῆς παρὰ Σκύθαις καὶ γαμετῶν καὶ παίδων κατολιγωρήσειν, μὴ μείζονα δὲ ἡγεῖσθαι τὴν παρ' Ἀττήλᾳ δουλείαν τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις

5. μεῖζον ἐν ἀνθρ. ἕξειν H., μείζονα ἀνθρ. ἑξῆν vulg. 11. ἐσόμενοι B., ἐσομένῳ vulg. 20. κατολιγωρήσειν H., κατολιγωρήσειε vulg.

dixit, se Imperatori et illi pro muneribus gratias agere, et percunctatus est, quandoquidem se arcessisset, quid esset, quod illum vellet: tum Maximinus, instare tempus, ait, quo posset maiorem gloriam apud homines adipisci, si ad Imperatorem accedens, quae sunt inter Romanos et Hunnos controversa, sua prudentia componeret, et inter utramque gentem concordiam stabiliret: quae res non solum utilitati utriusque gentis esset cessura, sed etiam eius domui tanta bona praebitura, ut ipse una cum suis liberis in posterum Imperatori totique imperatorio generi in perpetuum devinctus foret. Tum Onegesius dixit, qua in re gratificaretur Imperatori, et per se contentiones dirimeret. Maximinus respondit, si in rem praesentem descendens, Imperatori gratiam referret, et dissidiorum causas sedulo perscrutans, de rebus controversis secundum conditiones foederibus adscriptas iudicium suum interponeret. Tum Onegesius dixit, se Imperatori et iis, qui ei a consiliis essent, ea dicturum esse, quae Attilas sibi praeciperet. „An Romani existimant, inquit, se ullis precibus exorari posse, ut prodat dominum suum, et nihili faciat educationem apud Scythas, uxores et liberos suos, neque potiorem ducat apud Attilam servitutem, quam apud Romanos ingentes opes?" Ceterum se domi remanentem maiori co-

πλούτου; συνοίσειν δὲ ἐπιμένοντα τῇ οἰκείᾳ, (τὸν γὰρ τοῦ δε- A. C. 448
σπότου καταπραΰνειν θυμὸν, ἐφ' οἷς αὐτὸν ὀργίζεσθαι κατὰ Ind. 1.
Ῥωμαίων συμβαίνει,) ἢ παρὰ σφᾶς ἐλθόντα αἰτίᾳ ὑπάγε- Theod. 41 P. 63
σθαι, ἕτερα ἤπερ ἐκείνῳ δοκεῖ διαπραξάμενον. ταῦτα εἰρη-
κὼς, κἀμὲ ποιεῖσθαι τὴν πρὸς αὐτὸν ἡγησάμενος ἔντευξιν
περὶ ὧν πυνθάνεσθαι αὐτοῦ βουλόμεθα, (οὐ γὰρ τῷ Μαξι-
μίνῳ, ὡς ἐν ἀξίᾳ τελοῦντι, συνεχὴς πρόσοδος ἦν εὐπρεπὴς,)
ἀνεχώρει. ἐγὼ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὸν Ἀττήλα περίβολον
ἀφικνοῦμαι, δῶρα τῇ αὐτοῦ κομίζων γαμετῇ· Κρέκα δὲ ὄ-
νομα αὐτῇ, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖδες ἐγεγόνεσαν τρεῖς, ὧν ὁ πρε-
σβύτερος ἦρχε τῶν Ἀκατζίρων καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν νεμο- B
μένων τὴν πρὸς τὸν Πόντον Σκυθικήν. ἔνδον δὲ τοῦ περι-
βόλου πλεῖστα ἐτύγχανεν οἰκήματα, τὰ μὲν ἐκ σανίδων ἐγ-
γλύφων καὶ ἡρμοσμένων εἰς εὐπρέπειαν, τὰ δὲ ἐκ δοκῶν
κεκαθαρμένων καὶ πρὸς εὐθύτητα ἐπεξεσμένων, ἐμβεβλημέ-
νων δὲ ξύλοις ἀποτελοῦσιν. οἱ δὲ κύκλοι ἐκ τοῦ ἐδάφους
ἀρχόμενοι ἐς ὕψος ἀνέβαινον μετρίως. ἐνταῦθα τῆς Ἀττήλα
ἐνδιαιτωμένης γαμετῆς, διὰ τῶν πρὸς τῇ θύρᾳ βαρβάρων ἔ-
τυχον εἰσόδου, καὶ αὐτὴν ἐπὶ στρώματος μαλακοῦ κειμένην
κατέλαβον, τοῖς ἐκ τῆς ἐρέας πιλωτοῖς τοῦ ἐδάφους σκε-
πομένου, ὥστε ἐπ' αὐτῶν βαδίζειν. περιεῖπε δὲ αὐτὴν θερα- V. 43
πόντων πλῆθος κύκλῳ· καὶ θεράπαιναι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀν- C
τικρὺ αὐτῆς καθήμεναι ὀθόνας χρώμασι διεποίκιλλον, ἐπι-

1. γὰρ] παρὰ coni. B., sublata interpunctione ante τόν. 3. ὑπάγ. B., ἐπάγ vulg. 7. εὐπρεπῶς H., εὐπρεπεῖς vulg. 14. δοκῶν Cantocl., λόγων vulg. 16. ξύλοις κύκλους ἀποτελοῦσιν coni. B.

rum rebus adiumento futurum, quippe qui domini iram placaret, si quibus in rebus Romanis irasceretur, quam si ad eos accedens criminationi se obiiceret, si forte quid contra quam Attilae rationibus commodum videretur faceret. Quae cum dixisset et mihi veniam dedisset eum de his, quae ex ipso intelligere cuperemus, adeundi, (Maximino enim in dignitate constituto parum decorus erat continuus congressus,) abiit. Postridie ad domus Attilae interiora septa me contuli dona ferens eius uxori, quae Cerca vocabatur. Ex ea tres illi liberi, quorum maximus natu iam tum Acatzirorum et reliquarum gentium, qua Scythia ad Pontum patet, regnum tenebat. Intra illa septa erant multa aedificia, partim ex tabulis sculptis et eleganter compactis, partim ex trabibus opere puro et in rectitudinem affabre dolatis, in quibus ligna in circulos curvata imposita erant. Circuli autem a solo incipientes paullatim in altum assurgebant. Hic habitabat Attilae uxor, ad quam a barbaris, qui circa ianuas erant, nactus aditum, ipsam deprehendi in molli stragula iacentem. Erat autem pavimentum laneis tape-

A. C. 448 βληθησομένας πρὸς κόσμον ἐσθημάτων βαρβαρικῶν. προσελ- Ind. 1 Theod. 41 θὼν τοίνυν καὶ τὰ δῶρα μετὰ τὸν ἀσπασμὸν δοὺς ὑπεξῄειν, καὶ ἐπὶ τὰ ἕτερα ἐβάδιζον οἰκήματα, ἐν οἷς διατρίβειν τὸν Ἀττήλαν ἐτύγχανεν, ἀπεκδεχόμενος ὁπότε ἐπεξέλθοι Ὀνηγήσιος· ἤδη γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτοῦ οἰκημάτων ἐξεληλύθει καὶ ἔνδον ἦν. μεταξὺ δὲ τοῦ παντὸς ἱστάμενος πλήθους, (γνώριμός τε γὰρ ὢν τοῖς Ἀττήλα φρουροῖς καὶ τοῖς παρεπομένοις αὐτῷ βαρβάροις ὑπ' οὐδενὸς διεκωλυόμην,) εἶδον πλῆθος πορευόμενον καὶ θροῦν καὶ θόρυβον περὶ τὸν τόπον γενόμενον, D ὡς τοῦ Ἀττήλα ὑπεξιόντος. προῄει δὲ τοῦ οἰκήματος βαδίζων σοβαρῶς, τῇδε κἀκεῖ περιβλεπόμενος. ὡς δὲ ὑπεξελθὼν σὺν τῷ Ὀνηγησίῳ ἔστη πρὸ τοῦ οἰκήματος, πολλοὶ δὲ τῶν ἀμφισβητήσεις πρὸς ἀλλήλους ἐχόντων προσῄεσαν καὶ τὴν αὐτοῦ κρίσιν ἐδέχοντο· εἶτα ἐπανῄει ὡς τὸ οἴκημα, καὶ πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἥκοντας βαρβάρους ἐδέχετο.

Ἐμοὶ δὲ ἀπεκδεχομένῳ τὸν Ὀνηγήσιον Ῥωμύλος καὶ Προμοῦτος καὶ Ῥωμανὸς οἱ ἐξ Ἰταλίας ἐλθόντες παρὰ τὸν Ἀττήλαν πρέσβεις τῶν φιαλῶν ἕνεκα τῶν χρυσῶν, συμπαρόντος αὐτοῖς καὶ Ῥουστικίου τοῦ κατὰ Κωνστάντιον, καὶ Κωνσταντιόλου, ἀνδρὸς ἐκ τῆς Παιόνων χώρας τῆς ὑπὸ Ἀτ- P. 64 τήλα ταττομένης, ἐς λόγους ἦλθον, καὶ ἀνηρώτων πότερον διηφείθημεν, ἢ ἐπιμένειν ἀναγκαζόμεθα. καὶ ἐμοῦ φήσαντος,

4. ἐτύγχανεν, ἀπεκδεχόμενος H., ἐτύγχανον, ἀπεκδεχόμενοι vulg., συνέβαινεν, ἀπεκδ. B. 9. γινόμενον coni. B.

tibus stratum, in quibus constitimus. Eam famulorum multitudo in orbem circumstabat, et ancillae ex adverso humi sedentes telas coloribus variegabant, quae vestibus barbarorum ad ornatum superiniiciuntur. Cerca salutata, et muneribus traditis, egressus, exspectans dum Onegesius regia exiret, (iam enim e domo sua illuc venerat,) ad reliqua aedificia, ubi Attilas commorabatur, processi. Hic dum ego starem cum reliqua multitudine, (nec enim accessu ullius loci prohibebar, quippe qui Attilae custodibus et barbaris, qui eum assectabantur, eram notus,) vidi magnam turbam, qua prodibat, currentem, tumultum et strepitum excitantem. Attilas domo egressus, gravi vultu, omnium oculis quaqua versus in eum conversis, incedens cum Onegesio, pro aedibus substitit. Hic eum multi, quibus erant lites, adierunt, et eius iudicium exceperunt. Deinde domum repetiit, et barbararum gentium legatos, qui ad se venerant, admisit.

Me vero, dum Onegesium exspectabam, Romulus, Promutus et Romanus, legati de vasis aureis ex Italia ad Attilam missi, una cum Rusticio, qui in comitatu Constantii erat, et Constantiolo ex Paeonum regione, quae Attilae parebat, me sunt sermone adorti, et interrogaverunt, utrum dimissi, an manere coacti essemus. „Id ipsum,

ὡς τούτου χάριν πευσόμενος τοῦ Ὀνηγησίου τοῖς περιβόλοις A. C. 448
προσκαρτερῶ, καὶ ἀντερωτήσαντος εἰ αὐτοῖς ὁ Ἀττήλας ἥμε- Ind. 1
ρόν τι καὶ πρᾶον περὶ* πρεσβείας ἀπεκρίνατο, ἔλεγον μηδα- Theod. 41
μῶς μετατρέπεσθαι τῆς γνώμης, ἀλλὰ πόλεμον καταγγέλλειν,
εἰ μή γε αὐτῷ Σιλβανὸς ἢ τὰ ἐκπώματα πεμφθείη. ἀποθαυ-
μαζόντων δὲ ἡμῶν τῆς ἀπονοίας τὸν βάρβαρον, ὑπολαβὼν
ὁ Ῥωμύλος, πρεσβευτὴς ἀνὴρ καὶ πολλῶν πραγμάτων ἔμ-
πειρος, ἔλεγε τὴν αὐτοῦ μεγίστην τύχην καὶ τὴν ἐκ τῆς τύ- B
χης δύναμιν ἐξαίρειν αὐτόν, ὥστε μὴ ἀνέχεσθαι δικαίων
λόγων, εἰ μὴ πρὸς αὐτοῦ νομίσῃ ὑπάρχειν αὐτούς. οὐδενὶ
γὰρ τῶν πώποτε τῆς Σκυθικῆς ἢ καὶ ἑτέρας ἀρξάντων γῆς
τοσαῦτα ἐν ὀλίγῳ καταπεπρᾶχθαι, ὥστε καὶ τῶν ἐν τῷ Ὠκεα-
νῷ νήσων ἄρχειν, καὶ πρὸς πάσῃ τῇ Σκυθικῇ καὶ Ῥωμαίους
ἔχειν ἐς φόρου ἀπαγωγήν. ἐφιέμενον δὲ πρὸς τοῖς παροῦσι
πλειόνων καὶ ἐπὶ μεῖζον αὔξοντα τὴν ἀρχήν, καὶ ἐς Πέρ-
σας ἀπιέναι βούλεσθαι. τῶν δὲ ἐν ἡμῖν τινος πυθομένου ποί-
αν ὁδὸν τραπεὶς ἐς Πέρσας ἐλθεῖν δυνήσεται, ἔλεγεν ὁ Ῥω-
μύλος, μὴ πολλῷ διαστήματι τὴν Μήδων ἀφεστάναι τῆς Σκυ- C
θικῆς, οὐδὲ Οὔννους ἀπείρους τῆς ὁδοῦ ταύτης εἶναι, ἀλλὰ
πάλαι ἐς αὐτὴν ἐμβεβληκέναι, λιμοῦ τε τὴν χώραν κρατή-
σαντος, καὶ Ῥωμαίων διὰ τὸν τότε συνιστάμενον πόλεμον μὴ

2. *εἰ* add. B., *πότερον* add. H. 3. *τι* N., *τε* vulg. 10. *αὐτοῦ* N., *αὐτὸν* vulg. *οὐδενὶ* N., *οὔπω* vulg. 12. *καταπεπρᾶχθαι* B., *κατεπράχθη* vulg.

inquam, ut sciam ex Onegesio, intra ista septa opperior." Tum ego illos vicissim percunctari, an aliquod mite responsum ad ea, de quibus legati venerant, ab Attila tulissent. Nequaquam aiunt illum deduci a sententia, sed bellum minari et denuntiare, ni Sylvanus aut pocula dedantur. Nos vero cum barbari miraremur animi impotentiam, Romulus, vir multis honorificentissimis legationibus functus et multo rerum usu praeditus, ait, secunda fortuna et potentia inde collecta adeo illum efferri, ut iustis sermonibus nullum apud se locum relinqueret, nisi eos ex re sua esse censeret. Nemo unquam eorum, qui in Scythia, vel alibi regnarunt, tantas res tam brevi tempore gessit. Totius Scythiae dominatum sibi comparavit, et ad Oceani insulas usque imperium suum extendit, ut etiam a Romanis tributa exigat. Nec his contentus, ad longe maiora animum adiecit, et latius imperii sui fines protendere et Persas bello aggredi cogitat. Uno ex nobis quaerente, qua via e Scythia in Persas tendere posset, Romulus dixit, non longo locorum intervallo Medos dissitos esse a Scythis, neque Hunnos hanc viam nescire, sed olim, fame per eorum regionem grassante, cum Romani propter bellum, quod tunc temporis gerebant, minime cum illis proelio decertarent, hac irrupisse, et ad Medos usque Bazicum et Cursicum, duces ipsorum,

A. C. 448 συμβαλλόντων. παρεληλυθέναι δὲ ἐς τὴν Μήδων τόν τε Βα-
Ind. 1 σὶχ καὶ Κουρσὶχ τοὺς ὕστερον ἐς τὴν Ῥώμην ἐληλυθότας
Theod. 41 εἰς ὁμαιχμίαν, ἄνδρας τῶν βασιλείων Σκυθῶν καὶ πολλοῦ
πλήθους ἄρχοντας. καὶ τοὺς διαβεβηκότας λέγειν, ὡς ἔρημον
ἐπελθόντες χώραν καὶ λίμνην τινὰ περαιωθέντες, ἣν ὁ Ῥω-
μύλος τὴν Μαιῶτιν εἶναι ᾤετο, πέντε καὶ δέκα διαγενομένων
D ἡμερῶν ὄρη τινὰ ὑπερβάντες ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσέβαλον. ληϊ-
ζομένοις δὲ καὶ τὴν γῆν κατατρέχουσι πλῆθος Περσικὸν ἐ-
πελθὸν τὸν σφῶν ὑπερκείμενον ἀέρα πλῆσαι βελῶν, ὥστε
σφᾶς δέει τοῦ κατασχόντος κινδύνου ἀναχωρῆσαι εἰς τοὐπί-
σω καὶ τὰ ὄρη ὑπεξελθεῖν, ὀλίγην ἄγοντας λείαν· ἡ γὰρ πλεί-
στη ὑπὸ τῶν Μήδων ἀφῄρητο. εὐλαβουμένους δὲ τὴν τῶν
πολεμίων δίωξιν ἑτέραν τραπῆναι ὁδόν, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς
ὑφάλου πέτρας ἀναφερομένην φλόγα ἐκεῖθεν πορευθέντας . .
. . ἡμερῶν ὁδὸν ἐς τὰ οἰκεῖα ἀφικέσθαι, καὶ γνῶναι, οὐ πολ-
λῷ διαστήματι τῶν Μήδων ἀφεστάναι τὴν Σκυθικήν. τὸν
P. 65 οὖν Ἀττήλαν ἐπ' αὐτὴν ἰέναι βουλόμενον οὐ πονήσειν πολ-
V. 44 λά, οὔτε μακρὰν ἀνύσειν ὁδόν, ὥστε καὶ Μήδους καὶ Πάρ-
θους καὶ Πέρσας παραστήσεσθαι καὶ ἀναγκάσειν ἐλθεῖν ἐς
φόρου ἀπαγωγήν· παρεῖναι γὰρ αὐτῷ μάχιμον δύναμιν, ἣν
οὐδὲν ἔθνος ὑποστήσεται. ἡμῶν δὲ κατὰ Περσῶν ἐλθεῖν αὐ-
τὸν ἐπευξαμένων καὶ ἐπ' ἐκείνους τρέψαι τὸν πόλεμον, ὁ
Κωνσταντίολος ἔλεγε δεδιέναι μή ποτε καὶ Πέρσας ῥᾳδίως

14. ἀναφερ. N., ἀναφλεγ. vulg., ἀναπεμπ. H.
16. τὴν Μ. — τῆς Σκυθικῆς coni. N.
17. αὐτοὺς vel
19. παραστήσασθαι vulg.

e regiis Scythis oriundos, penetrasse, qui postea cum magna hominum multitudine Romam ad contrahendam armorum societatem venissent. Hos narrasse, per quandam desertam regionem illis iter fuisse, et paludem traiecisse, quam Romulus existimabat esse Maeotidem: deinde, quindecim diebus elapsis, per montes quosdam, quos superassent, in Mediam descendisse. Ibi praedas agentibus et excursionibus agros vastantibus Persicum agmen superveniens telis aëra replevisse. Itaque imminentis periculi metu retro abscessisse, et per montes regressos, pauxillum praedae abegisse. Magnam enim partem Medos extorsisse: ipsos autem, ut persequentium hostium impetum evitarent, ad aliam viam deflexisse. Et per loca, ubi ex petra maritima flamma ardet, illinc profectos, . . . dierum itinere in sedes suas revertisse. Atque ex eo satis vidisse, non magno intervallo Scythiam a Medis distare. Quamobrem si Attilam cupido ceperit Medos invadendi, non multum operae et laboris in eam invasionem consumpturum, neque magnis itineribus defatigatum iri, ut Medos, Parthos et Persas adoriatur, et cogat tributi illationi se submittere. Adesse enim illi magnas copias, quas nulla gens sustinere possit. Nobis vero optantibus, ut Persis arma infer-

παραστησάμενος ἀντὶ φίλου δεσπότης ἐπανήξει. νῦν μὲν γὰρ A. C. 448
τὸ χρυσίον κομίζεσθαι παρ' αὐτῶν τῆς ἀξίας ἕνεκα· εἰ δὲ Ind. 1
καὶ Πάρθους καὶ Μήδους καὶ Πέρσας παραστήσοιτο, οὐκέτι Theod. 41
Ῥωμαίων ἀνέξεσθαι τὴν αὐτοῦ νοσφιζομένων ἀρχὴν, ἀλλὰ B
θεράποντας περιφανῶς ἡγησάμενον χαλεπώτερα ἐπιτάξειν καὶ οὐκ ἀνεκτὰ ἐκείνοις ἐπιτάγματα. ἦν δὲ ἀξία, ἧς ὁ Κωνσταντίολος ἐπεμνήσθη, στρατηγοῦ Ῥωμαίων, ἧς χάριν ὁ Ἀττήλας παρὰ βασιλέως ἐδέδεκτο τοῦ τοῖς στρατηγοῖς χορηγουμένου τὰς συντάξεις ἐκπέμπεσθαι. ἔλεγεν οὖν μετὰ Μήδους καὶ Πάρθους καὶ Πέρσας τοῦτο τὸ ὄνομα, ὅπερ αὐτὸν βούλονται Ῥωμαῖοι καλεῖν, καὶ τὴν ἀξίαν, ᾗ αὐτὸν τετιμηκέναι νομίζουσιν, ἀποσεισάμενον ἀναγκάσειν σφᾶς ἀντὶ στρατηγοῦ βασιλέα προσαγορεύειν. ἤδη γὰρ καὶ χαλεπαίνοντα εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ μὲν οἱ αὐτοῦ θεράποντές εἰσι στρατηγοὶ, αὐτῷ δὲ οἱ C
τοῖς βασιλεύουσι Ῥωμαίων ὁμότιμοι. ἔσεσθαι δὲ οὐκ εἰς μακρὰν τῆς παρούσης αὐτῷ δυνάμεως αὔξησιν· σημαίνειν καὶ τοῦτο τὸν θεὸν τὸ τοῦ Ἄρεος ἀναφήναντα ξίφος, ὅπερ ὂν ἱερὸν καὶ παρὰ τῶν Σκυθικῶν βασιλέων τιμώμενον, οἷα δὴ τῷ ἐφόρῳ τῶν πολέμων ἀνακείμενον, ἐν τοῖς πάλαι ἀφανισθῆναι χρόνοις, εἶτα διὰ βοὸς εὑρεθῆναι.

Καὶ ἑκάστου λέγειν τι περὶ τῶν καθεστώτων βουλο-

2. αὐτῶν N., αὐτῷ vulg. 8. τοῦ N., τὸ τοῦ vulg. 12. ἀναγκάσειν N., ἀναγκάσας vulg. 14. οἱ τοῖς βασ. B., οὐ τοῖς βασ. vulg. 16. σημαίνειν — ἀναφήναντα B., συμβαίνειν — ἀναφήναντος vulg. 17. δὲ pro καὶ coni. N.

ret, et a nobis in illos belli molem averteret: „Verendum est, inquit Constantiolus, ne, Persis facile devictis, non iam amplius amicus, sed dominus in nos revertatur." Nunc enim auro accepto pro dignitate eum contentum esse. Quodsi Medos, Parthos et Persas domuerit, minime eum Romanorum a suo seiunctum regnum passurum, sed eos manifesto servos suos reputantem, gravia illis et intolerabilia imperaturum esse. Dignitas autem, cuius mentionem Constantiolus fecit, erat Romanorum exercituum ducis, quam Attilas ab Imperatore acceperat, et stipendia eius, qui exercitus regebat, missa sibi non recusabat. Innuebat igitur, Attilam, Medis, Parthis et Persis subactis, hoc nomen, quo Romanis illum vocare lubet, et dignitatem, quam illi ornamenti loco esse existimant, repudiaturum, et pro duce coacturum eos se regem appellare. Iam tum enim indignatus dicebat, illi servos esse exercituum duces, sibi vero viros Imperatoribus Romanis dignitate pares. Et brevi quidem sibi potentiae accessionem fore, quod et deus, Martis ense in lucem protracto, portenderit. Hic tanquam sacer et deo bellorum praesidi dedicatus, a Scytharum regibus olim colebatur, et multis saeculis non visus, bovis ministerio fuerat tunc temporis erutus.

Dum ita de praesenti rerum statu confabulamur, Onegesius foras

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 *μένου, Ὀνηγησίου ὑπεξελθόντος, παρ' αὐτὸν ἤλθομεν, καὶ ἐπειρώμεθα περὶ τῶν ἐσπουδασμένων μανθάνειν. ὁ δέ τισι* D *πρότερον βαρβάροις διαλεχθεὶς, πυθέσθαι με παρὰ Μαξιμίνου ἐπέτρεπε τίνα Ῥωμαῖοι ἄνδρα τῶν ὑπατικῶν παρὰ τὸν Ἀττήλαν πρεσβευόμενον στέλλουσιν. ὡς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν ἔφραζον, ἅπερ εἰρητό μοι, καὶ ὅ,τι δεῖ λέγειν ὧν χάριν ὁ βάρβαρος ἡμῶν ἐπύθετο ἅμα τῷ Μαξιμίνῳ βουλευσάμενος ἐπανῆλθον ὡς τὸν Ὀνηγήσιον, λέγων, ὡς ἐθέλουσι μὲν Ῥωμαῖοι αὐτὸν παρὰ σφᾶς ἐλθόντα τῶν ἀμφιβόλων ἕνεκα διαλέγεσθαι, εἰ δὲ τούτου διαμάρτοιεν, ἐκπέμψειν βασιλέα ὃν βούλεται πρεσβευσόμενον. καὶ εὐθὺς μετιέναι με τὸν Μαξιμῖνον παρεκελεύσατο, καὶ ἥκοντα αὐτὸν ἦγε παρὰ τὸν Ἀττήλαν. καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπεξελθὼν ὁ Μαξιμῖνος ἔλεγεν, ἐθέλειν τὸν βάρβαρον Νόμον ἢ Ἀνατόλιον ἢ Σενάτορα πρεσβεύεσθαι· μὴ γὰρ ἂν ἄλλον παρὰ τοὺς εἰρημένους δέξεσθαι.* P. 66 *καὶ ὡς αὐτοῦ ἀποκριναμένου, μὴ χρῆναι ἐπὶ τὴν πρεσβείαν τοὺς ἄνδρας καλοῦντα ὑπόπτους καθιστᾷν βασιλεῖ, εἰρηκέναι τὸν Ἀττήλαν, εἰ μὴ ἕλοιντο ποιεῖν, ἃ βούλεται, ὅπλοις τὰ ἀμφίβολα διακριθήσεσθαι. ἐπανελθόντων δὲ ἡμῶν ἐς τὴν σκηνὴν, ὁ τοῦ Ὀρέστου πατὴρ ἧκε λέγων, ὡς ἀμφοτέρους ὑμᾶς Ἀττήλας ἐπὶ τὸ συμπόσιον παρακαλεῖ, γενήσεσθαι δὲ αὐτὸ περὶ θ' τῆς ἡμέρας. ὡς δὲ τὸν καιρὸν ἐφυλάξαμεν*

9. *αὐτὸν* N., *τὸν* vulg. 15. *δέξασθαι* vulg. 20. *ἡμᾶς* coni. B.

prodiit, ad quem, ut ex eo disceremus, quae nostrae curae commissa fuerant, accessimus. Ille vero prius cum nescio quibus barbaris collocutus, quaerere me ex Maximino iussit, quem Romani ex consularibus legatum ad Attilam essent missuri. Ut in tentorium veni, et Maximino, quae mihi Onegesius dixerat, retuli, habita de eo, quod barbaris respondendum esset, deliberatione, redii, dixique Onegesio, Romanos magnopere desiderare, illum suarum cum Attila controversiarum disceptatorem ad se accedere. Qua spe si exciderint, Imperatorem, quem sibi libuerit, legatum missurum. Extemplo me Maximinum arcessere iussit, quem, ut venit, ad Attilam deduxit. Unde non multo post Maximinus reversus, narravit, barbarum velle, Imperatorem ad se mittere legatos aut Nomum, aut Anatolium, aut Senatorem, neque ullos alios praeter hos admissurum. Et cum Maximinus obiiceret, minime convenire, legatos, qui ad se mittantur, designando suspectos Imperatori reddere, Attilam respondisse, si haec abnuerint, armis se controversias disceptaturum. Reversis nobis in tentorium, ecce ad nos Orestis pater, „Vos ambos, inquit, ad convivium invitat Attilas, fiet vero illud ad nonam diei horam." Tempore condicto observato, ut venimus, et una quoque Romanorum Occidentalium legati, stetimus in limine coena-

καὶ ἐπὶ τὸ δεῖπνον κληθέντες παρεγενόμεθα ἡμεῖς τε καὶ οἱ A. C. 448
ἀπὸ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων πρέσβεις, ἔστημεν ἐπὶ τοῦ οὐ- Ind. 1 Theod. 41
δοῦ ἀντία Ἀττήλα. καὶ κύλικα οἱ οἰνοχόοι κατὰ τὸ ἐπιχώ- B
ριον ἐπέδοσαν ἔθος, ὡς καὶ ἡμᾶς πρὸ τῆς ἕδρας ἐπεύξασθαι.
οὗ δὴ γενομένου, τῆς κύλικος ἀπογευσάμενοι ἐπὶ τοὺς θρό-
νους ἤλθομεν, οὗ ἔδει καθεσθέντας δειπνεῖν. πρὸς δὲ τοῖς
τοίχοις τοῦ οἰκήματος πάντες ὑπῆρχον οἱ δίφροι ἐξ ἑκατέρας
πλευρᾶς. ἐν μεσωτάτῳ δὲ ἧστο ἐπὶ κλίνης ὁ Ἀττήλας, ἑτέ-
ρας ἐξόπισθεν κλίνης ὑπαρχούσης αὐτῷ, μεθ' ἣν βαθμοί τι-
νες ἐπὶ τὴν αὐτοῦ ἀνῆγον εὐνὴν, καλυπτομένην ὀθόναις καὶ
ποικίλοις παραπετάσμασι κόσμου χάριν, καθάπερ ἐπὶ τῶν
γαμούντων Ἕλληνές τε καὶ Ῥωμαῖοι κατασκευάζουσι. καὶ
πρώτην μὲν ἐνόμιζον τῶν δειπνούντων τάξιν τὴν ἐν δεξιᾷ C
τοῦ Ἀττήλα, δευτέραν δὲ τὴν εὐώνυμον, ἐν ᾗ ἐτυγχάνομεν V. 45
ὄντες, προκαθεσθέντος ἡμῶν Βερίχου, παρὰ Σκύθαις εὖ γε-
γονότος ἀνδρός· ὁ γὰρ Ὀνηγήσιος ἐπὶ δίφρου ἧστο ἐν δεξιᾷ
τῆς τοῦ βασιλέως κλίνης. ἀντικρὺ δὲ τοῦ Ὀνηγησίου ἐπὶ δί-
φρου ἐκαθέζοντο δύο τῶν Ἀττήλα παίδων· ὁ γὰρ πρεσβύτε-
ρος ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἧστο κλίνης, οὐκ ἐγγὺς, ἀλλ' ἐπ' ἄκρου,
αἰδοῖ τοῦ πατρὸς βλέπων ἐς γῆν. πάντων δὲ ἐν κόσμῳ κα-
θεστώτων, παρελθὼν οἰνοχόος τῷ Ἀττήλᾳ οἴνου κισσύβιον
ἐπιδίδωσι. δεξάμενος δὲ τὸν τῇ τάξει πρῶτον ἠσπάζετο. ὁ

3. κύλικα H., ἐπύλικα vulg.

culi coram Attila. Hic pincernae, ut mos est in illis regionibus, calicem tradiderunt, ut ante accubitum vota faceremus. Quo facto, et calice degustato, ipsa solia, in quibus nos sedentes coenare oportebat, ascendimus. Omnia sedilia circa parietes cubiculi ab utraque parte disposita erant: medius in lecto sedebat Attilas, altero lecto a tergo strato, pone quem erant quidam gradus, qui ad eius cubile ferebant, linteis candidis et variis tapetibus ornatus gratia contectum, simile cubilibus, quae Romani et Graeci nubentibus adornare pro more habent. Et primum quidem convivarum locum eius habebant, qui ad Attilae dextram sedebat, secundum eius, qui ad laevam: in quo nos et Berichus, vir apud Scythas nobilis, sed Berichus superiore loco. Nam Onegesius in sella ad dextram regii thori, et e regione Onegesii duo ex Attilae filiis sedebant. Senior enim in eodem, quo pater, throno, non prope, sed multum infra accumbebat, oculis prae pudore propter patris praesentiam semper in terram coniectis. Omnibus ordine sedentibus, qui Attilae erat a poculis ingrediens pateram vini tradit. Hanc ubi suscepit, proximum ordine salutavit, qui salutatione honoratus surrexit, neque prius eum sedere fas erat, quam merum degustans, aut etiam ebibens, poculum pocillatori redderet. Sedenti autem Attilae eodem modo, qui convivio intererant,

A.C. 448 δὲ τῷ ἀσπασμῷ τιμηθεὶς διανίστατο· καὶ οὐ πρότερον ἱζῆ-
Ind. 1 Theod. 41 σαι θέμις ἦν, πρὶν ἢ τῷ οἰνοχόῳ ἀπογευσάμενος ἢ καὶ ἐκ-
D πιὼν ἀπέδωκε τὸ κισσύβιον. καθεσθέντα δὲ αὐτὸν τῷ τρόπῳ οἱ παρόντες ἐτίμων, δεχόμενοι τὰς κύλικας καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἀπογευόμενοι. ἑκάστῳ δὲ εἷς οἰνοχόος παρῆν, ὃν ἔδει κατὰ στοῖχον εἰσιέναι, τοῦ Ἀττήλα οἰνοχόου ὑπεξιόντος. τιμηθέντος δὲ καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν ἑξῆς, καὶ ἡμᾶς τοῖς ἴσοις ὁ Ἀττήλας ἐδεξιώσατο κατὰ τὴν τῶν θάκων τάξιν. ᾧ δὴ ἀσπασμῷ πάντων τιμηθέντων, ὑπεξῄεσαν μὲν οἱ οἰνοχόοι, τράπεζαι δὲ μετὰ τὴν τοῦ Ἀττήλα παρετίθεντο κατὰ τρεῖς καὶ τέτταρας ἄνδρας ἢ καὶ πλείους· ὅθεν ἕκαστος οἷός τε ἦν τῶν τῇ μαγίδι [τοδι] ἐπιτιθεμένων μεταλαβεῖν μὴ ὑπεξιὼν τῆς τῶν θρόνων τάξεως. καὶ πρῶτος εἰσῄει ὁ τοῦ Ἀττήλα ὑπηρέτης, κρεῶν πλήρη πίνακα φέρων, καὶ οἱ πᾶσι διακο-
P. 67 νούμενοι μετ' αὐτὸν σῖτον καὶ ὄψα ταῖς τραπέζαις ἐπέθεσαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις βαρβάροις καὶ ἡμῖν πολυτελῆ δεῖπνα κατεσκεύαστο, κύκλοις ἐπικείμενα ἀργυροῖς· τῷ δὲ Ἀττήλᾳ ἐπὶ τοῦ ξυλίνου πίνακος ἦν οὐδὲν πλέον κρεῶν. μέτριον δὲ ἑαυτὸν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐδείκνυ. τοῖς γὰρ τῆς εὐωχίας ἀνδράσι κύλικες χρυσαῖ τε καὶ ἀργυραῖ ἐπεδίδοντο, τὸ δὲ αὐτοῦ ἔκπωμα ξύλινον ἦν. λιτὴ δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἐσθὴς ἐτύγχανεν οὖσα, μηδὲν τῶν ἄλλων πλὴν τοῦ καθαρὰ εἶναι διαφυλάττουσα· καὶ οὔτε τὸ παρῃωρημένον αὐτῷ ξίφος, οὔτε

3. τῷ αὐτῷ τρ. coni. B. 8. θάκων Val., Θρᾳκῶν vulg. 12. Litteras τοδι uncis inclusimus, ἰδίᾳ Val. 16. δεῖπνον vulg.

pocula suscipientes et post salutationem degustantes, honorem exhibebant. Unicuique vero unus pocillator aderat, quem, quum pincerna Attilae exiret, introire suo ordine oportuit. Secundo et reliquis deinceps ad hunc modum honore affectis, Attilas nos quoque eodem modo salutavit secundum ordinem sellarum. Tum omnibus salutationis honore delato, pincernae recesserunt. Mensae vero iuxta Attilae mensam erant erectae, excipiendis tribus et quatuor, aut etiam pluribus convivis idoneae, quorum unusquisque poterat minime transgressus sedium ordines ex ferculis, quod sibi libitum erat, desumere. Deinde primus in medium accessit Attilae minister, patinam carnibus plenam ferens. Post ipsum qui panem ministrabant et opsonia mensis apposuerunt. Sed ceteris quidem barbaris et nobis lautissima coena praeparata erat et in discis argenteis reposita, Attilae in quadra lignea, et nihil praeter carnes. Moderatum pariter in reliquis omnibus sese praebebat. Convivis aurea et argentea pocula suppeditabantur, Attilae poculum erat ligneum. Simplex admodum illius vestis nulla re, nisi munditie, ornata erat. Neque eius ensis, neque calceorum barbarorum ligamina, neque eius

οἱ τῶν βαρβαρικῶν ὑποδημάτων δεσμοὶ, οὔτε τοῦ ἵππου ὁ A. C. 448
χαλινὸς, ὥσπερ τῶν ἄλλων Σκυθῶν, χρυσῷ ἢ λίθοις ἤ τινι Ind. 1 Theod. 41
τῶν τιμίων ἐκοσμεῖτο. τῶν δὲ ὄψων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις πί- B
ναξιν ἐπιτεθέντων ἀναλωθέντων, πάντες διανέστημεν, καὶ οὐ πρότερον ἐπὶ τὸν δίφρον ἀναστὰς ἦλθε, πρὶν ἢ κατὰ τὴν προτέραν τάξιν ἕκαστος τὴν ἐπιδιδομένην αὐτῷ οἴνου πλήρη ἐξέπιε κύλικα, τὸν Ἀττήλαν σῶν εἶναι ἐπευξάμενος. καὶ τούτου τιμηθέντος αὐτοῦ τὸν τρόπον ἐκαθέσθημεν, καὶ δεύτερος ἑκάστῃ τραπέζῃ ἐπετίθετο πίναξ ἕτερα ἔχων ἐδώδιμα. ὡς δὲ καὶ αὐτοῦ οἱ πάντες μετέλαβον, καὶ τῷ αὐτῷ ἐξαναστάντες τρόπῳ, αὖθις ἐκπιόντες ἐκαθέσθημεν. ἐπιγενομένης δὲ ἑσπέρας δᾷδες ἀνήφθησαν, δύο δὲ ἀντικρὺ τοῦ Ἀττήλα παρελθόντες βάρβαροι ᾄσματα πεποιημένα ἔλεγον, νίκας αὐ- C
τοῦ καὶ τὰς κατὰ πόλεμον ᾄδοντες ἀρετάς· ἐς οὓς οἱ τῆς εὐωχίας ἀπέβλεπον, καὶ οἱ μὲν ἥδοντο τοῖς ποιήμασιν, οἱ δὲ τῶν πολέμων ἀναμιμνησκόμενοι διηγείροντο τοῖς φρονήμασιν, ἄλλοι δὲ ἐχώρουν ἐς δάκρυα, ὧν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἠσθένει τὸ σῶμα καὶ ἡσυχάζειν ὁ θυμὸς ἠναγκάζετο. μετὰ δὲ τὰ ᾄσματα Σκύθης τις παρελθὼν φρενοβλαβὴς, ἀλλόκοτα καὶ παράσημα καὶ οὐδὲν ὑγιὲς φθεγγόμενος, ἐς γέλωτα πάντας παρεσκεύασε παρελθεῖν. μεθ' ὃν ὑπεισῆλθε Ζέρκων ὁ Μαυρούσιος· ὁ γὰρ Ἐδέκων αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀττήλαν ἐλθεῖν παρέπεισεν, ὡς τῇ ἐκείνου σπουδῇ τὴν γαμετὴν ἀποληψόμενον,

6. προτέρου vulg. 21. ὃν B., ὧν vulg.

equi frena, ut reliquorum Scytharum, auro aut lapidibus aut alia quacunque re pretiosa erant ornata. Ut opsonia primorum ferculorum fuere consumpta, surreximus, neque prius quisquam nostrum ad sedem suam est reversus, quam sibi traditam pateram vini plenam, servato priore ordine, Attilam salvum et incolumem precatus, ebibisset. Eo ad hunc modum honore culto, sedimus. Tum nova fercula cuique mensae sunt illata, quae alia continebant esculenta, ex quibus ubi omnes, quoad satis esset, comedissent, eodem modo surreximus, et epoto calice rursus consedimus. Adveniente vespere, facibusque accensis, duo Scythae coram Attila prodierunt, et versus a se factos, quibus eius victorias et bellicas virtutes canebant, recitarunt. In quos convivae oculos defixerunt; et alii quidem versibus delectabantur, aliis bellorum recordatio animos excitabat, aliis manabant lacrymae, quorum corpus aetate debilitatum erat, et vigor animi quiescere cogebatur. Post cantus et carmina Scytha nescio quis mente captus absurda et inepta nec sani quicquam habentia effundens risum omnibus commovit. Postremo Zercon Maurusius introivit. 'Edecon enim illi persuaserat, ut ad Attilam veniret, omnem operam et studium pollicitus, quo uxorem recuperaret. Hanc

A. C. 448 ἣν κατὰ τὴν τῶν βαρβάρων εἰλήφει χώραν, τῷ Βλήδᾳ πε-
Ind. 1 ρισπούδαστος ὤν. ἀπολελοίπει δὲ αὐτὴν ἐν τῇ Σκυθικῇ πα-
Theod. 41 D ρὰ τοῦ Ἀττήλα δῶρον Ἀετίῳ πεμφθείς. ἀλλὰ τῆς μὲν τοι-
αύτης διήμαρτεν ἐλπίδος, τοῦ Ἀττήλα χαλεπήναντος, ὅτι γε
δὴ ἐς τὴν αὐτοῦ ἐπανῆλθε. τότε δὲ διὰ τὸν τῆς εὐωχίας
καιρὸν παρελθὼν τῷ τε εἴδει καὶ τοῖς ἐσθήμασι καὶ τῇ φω-
νῇ καὶ τοῖς συγκεχυμένως παρ' αὐτοῦ προφερομένοις ῥήμασι·
τῇ γὰρ Αὐσονίων τὴν τῶν Οὔννων καὶ τὴν τῶν Γότθων πα-
ραμιγνὺς γλῶτταν πάντας διέχεεν καὶ ἐς ἄσβεστον ὁρμῆσαι
γέλωτα παρεσκεύασε, πλὴν Ἀττήλα. αὐτὸς γὰρ ἔμενεν ἀ-
P. 68 στεμφὴς καὶ τὸ εἶδος ἀμετάτρεπτος, καὶ οὐδὲν οὔτε λέγων,
V. 46 οὔτε ποιῶν γέλωτος ἐχόμενον ἐφαίνετο, πλὴν ὅτι τὸν νεώτα-
τον τῶν παίδων (Ἠρνᾶς δὲ ὄνομα τούτῳ) εἰσιόντα καὶ παρε-
στῶτα εἷλκε τῆς παρειᾶς, γαληνοῖς ἀποβλέπων ὄμμασι πρὸς
αὐτόν. ἐμοῦ δὲ θαυμάζοντος ὅπως τῶν μὲν ἄλλων παίδων
ὀλιγωροίη, πρὸς δὲ ἐκεῖνον ἔχοι τὸν νοῦν, ὁ παρακαθήμενος
βάρβαρος, συνιεὶς τῆς Αὐσονίων φωνῆς καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ
μοι ῥηθησομένων μηδὲν ἐκλέγειν προειπών, ἔφασκε τοὺς μάν-
τεις τῷ Ἀττήλᾳ προηγορευκέναι, τὸ μὲν αὐτοῦ πεσεῖσθαι γέ-
νος, ὑπὸ δὲ τοῦ παιδὸς ἀναστήσεσθαι τοῦτον. ὡς δὲ ἐν τῷ
συμποσίῳ εἷλκον τὴν νύκτα, ὑπεξήλθομεν, ἐπὶ πολὺ μὴ βου-
ληθέντες τῷ πότῳ προσκαρτερεῖν.

Ἡμέρας δὲ γενομένης ἐπὶ τὸν Ὀνηγήσιον ἤλθομεν,

enim, cum illi Bleda faveret, in barbarorum regione acceperat, eamque in Scythia, ab Attila ad Aetium dono missus, reliquerat. Sed hac spe frustratus est, quia Attilas illi succensuit, quod ad sua remigrasset. Itaque tunc arrepta festivitatis occasione progressus, et forma et habitu et pronuntiatione et verbis confuse ab eo prolatis, Romanae Hunnorum et Gothorum linguam intermiscens, omnes laetitia implevit et effecit, ut in vehementem risum prorumperent. Sed Attilas semper eodem vultu, omnis mutationis expers, et immotus permansit, neque quicquam facere, aut dicere, quod iocum, aut hilaritatem prae se ferret, conspectus est: praeter quam quod iuniorem ex filiis introeuntem et adventantem, nomine Irnach, placidis et laetis oculis est intuitus, et eum gena traxit. Ego vero cum admirarer, Attilam reliquos suos liberos parvi facere, ad hunc solum animum adiicere, unus ex barbaris, qui prope me sedebat et Latinae linguae usum habebat, fide prius accepta, me nihil eorum, quae dicerentur, evulgaturum, dixit, vates Attilae vaticinatos esse, eius genus, quod alioquin interiturum erat, ab hoc puero restauratum iri. Ut vero convivium ad multam noctem protraxerunt, non diutius nobis compotationi indulgendum esse rati exivimus.

Die exorto, Onegesium adivimus dicentes, nos dimitti oportere,

χρῆναι ἡμᾶς διαφεθῆναι λέγοντες καὶ μὴ τηνάλλως τρίβειν A. C. 448 τὸν χρόνον. καὶ ὃς ἔφη ἐθέλειν καὶ τὸν Ἀττήλαν ἀποπέμ- Ind. 1 Theod. 41 πειν ἡμᾶς. καὶ μικρὸν διαλιπὼν ἅμα τοῖς λογάσιν ἐβουλεύετο περὶ τῶν Ἀττήλᾳ δεδογμένων, καὶ τὰ βασιλεῖ ἀποδοθησόμενα συνέταττε γράμματα, ὑπογραφέων αὐτῷ παρόντων καὶ Ῥουστικίου, ἀνδρὸς ὁρμωμένου μὲν ἐκ τῆς ἄνω Μυσίας, ἁλόντος δὲ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ διὰ λόγων ἀρετὴν τῷ βαρ- C βάρῳ ἐπὶ τῇ τῶν γραμμάτων διαπονουμένου συντάξει. ὡς δὲ ἐκ τῆς συνόδου διανέστη, ἐδεήθημεν αὐτοῦ περὶ λύσεως τῆς Σύλλου γαμετῆς καὶ τῶν ἐκείνης παίδων, ἐν τῇ Ῥατιαρίας ἀνδραποδισθέντων ἁλώσει. καὶ πρὸς μὲν τὴν αὐτῶν οὐκ ἀπηγόρευσε λύσιν, ἐπὶ πολλοῖς δὲ σφᾶς ἐβούλετο χρήμασιν ἀπεμπολᾶν. ἡμῶν δὲ ἐλεεῖν αὐτοὺς τῆς τύχης ἱκετευσάντων, τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν λογιζόμενον, διέβη τε πρὸς τὸν Ἀττήλαν, καὶ τὴν μὲν γυναῖκα ἐπὶ πεντακοσίοις διαφῆκε χρυσοῖς, τοὺς δὲ παῖδας δῶρον ἔπεμπε βασιλεῖ. ἐν D τούτῳ δὲ καὶ ἡ Ῥέκαν ἡ τοῦ Ἀττήλα γαμετὴ παρὰ Ἀδάμει τῶν αὐτῆς πραγμάτων τὴν ἐπιτροπὴν ἔχοντι δειπνεῖν ἡμᾶς παρεκάλει. καὶ παρ' αὐτὸν ἐλθόντες ἅμα τισὶ τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους λογάδων φιλοφροσύνης ἐτύχομεν. ἐδεξιοῦντο δὲ ἡμᾶς μειλιχίοις τε λόγοις καὶ τῇ τῶν ἐδωδίμων παρασκευῇ. καὶ ἕκαστος τῶν παρόντων Σκυθικῇ φιλοτιμίᾳ κύλικα ἡμῖν πλήρη

17. *Ῥέκαν* supra pag. 197., l. 9. *Κρέκα* nominata est.

neque nobis diutius tempus terendum esse. Ille, Attilam quoque in ea esse voluntate, et nos dimittere constituisse, respondit. Itaque non multo post consilium procerum de his, quae Attilas statuerat, habuit, et litteras, quae Imperatori redderentur, digessit. Aderant quoque, quorum curae epistolas scribere incumbebat, inter quos erat Rusticius, vir e superiore Mysia ortus, qui ab hostibus captus, cum dicendi facultate valeret, barbaro operam in conscribendis epistolis navabat. Dimisso consilio, ab Onegesio precibus contendimus, ut Syllae uxori et eius liberis, qui in expugnatione urbis Ratiariae una cum matre in servitutem redacti erant, libertatem restitueret. Et vero ab his liberandis minime abhorrebat, sed eorum libertatem magna pecuniae summa a nobis emptam volebat. Itaque nos eum supplices orare et obtestari, ut, habita eorum pristinae fortunae ratione, praesentis calamitatis commiseratione moveretur. Ille, ut Attilam adiit, mulierem pro quingentis aureis liberam dimisit, et eius filios dono ad Imperatorem misit. Interea Recan, Attilae uxor, in aedes Adamis, qui eius res domesticas curabat, nos ad coenam invitavit. Ab eo una cum pluribus Scythiae principibus comiter excepti sumus et iucundis sermonibus et magnifico epularum apparatu. Tum unusquisque eorum, qui aderant, surgens, Scythica co-

A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 διανιστάμενος ἐδίδου, καὶ τὸν ἐκπιόντα περιβαλὼν καὶ φιλήσας ταύτην ἐδέχετο. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἐλθόντες ἐς ὕπνον ἐτράπημεν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπὶ συμπόσιον αὖθις ἡμᾶς Ἀττήλας ἐκάλει, καὶ τῷ προτέρῳ τρόπῳ παρά τε αὐτὸν εἰσήλθομεν καὶ ἐς τὴν εὐωχίαν ἐτράπημεν. συνέ-
P. 69 βαινε δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης ἅμα αὐτῷ μὴ τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων ἧσθαι, ἀλλὰ γὰρ Ὠηβάρσιον, θεῖον αὐτῷ τυγχάνοντα πρὸς πατρός. παρὰ πᾶν δὲ τὸ συμπόσιον λόγοις φιλοφρονούμενος φράζειν ἡμᾶς βασιλεῖ παρεκελεύετο τῷ Κωνσταντίῳ, ὃς αὐτῷ παρὰ Ἀετίου ἀπέσταλτο ὑπογραφέως χάριν, διδόναι ἣν αὐτῷ γυναῖκα καὶ ὑπέσχετο. παρὰ γὰρ τὸν βασιλέα Θεοδόσιον ἅμα τοῖς σταλεῖσι παρὰ τοῦ Ἀττήλα πρέσβεσιν ἀφικόμενος ὁ Κωνστάντιος τὴν εἰρήνην Ῥωμαίοις καὶ Σκύθαις ἔφησε ἐπὶ μακρὸν φυλάττεσθαι χρόνον παρασκευάσειν, ἂν αὐτῷ γυναῖκα εὔπορον δοίη. καὶ πρὸς τοῦτο ἐπένευσε βασι-
B λεὺς, καὶ Σατορνίλου περιουσίᾳ καὶ γένει κοσμουμένου θυγατέρα εἰρήκει δώσειν. τὸν δὲ Σατορνίλον ἀνῃρήκει Ἀθηναῒς ἡ καὶ Εὐδοκία· ἀμφοτέροις γὰρ ἐκαλεῖτο τοῖς ὀνόμασιν. ἐς ἔργον δὲ τὴν αὐτοῦ οὐ συνεχώρησεν ἀχθῆναι ὑπόσχεσιν Ζήνων, ὑπατικὸς ἀνὴρ καὶ πολλὴν ἀμφ' αὐτὸν ἔχων Ἰσαύρων δύναμιν, μεθ' ἧς καὶ τὴν Κωνσταντίνου κατὰ τὸν του πολέμου καιρὸν φυλάττειν ἐπετέτραπτο. τότε δὴ τῶν ἐν τῇ

14 παρασκευάσειν, ἂν H., παρασκευάσειεν ἂν vulg. 17. Ἀθηναῒς Val., Ἀθηνᾶς vulg.

mitate poculum plenum nobis porrexit, et eum, qui ante se biberat, amplexus et exosculatus, illud excepit. A coena nos in tentorium nostrum recipientes, somnum cepimus. Postridie iterum nos Attilas ad coenam invitavit, et eodem, quo prius, ritu ad eum accessimus et ad hilaritatem nos convertimus. Tum autem non senior ex filiis Attilae in eius thoro una cum ipso accumbebat, sed Oebarsius, eius patruus. Per totum convivii tempus nos blandis sermonibus appellans Imperatori dicere iussit, ut Constantio, quem ad eum Aetius, ut ab epistolis esset, miserat, uxorem daret eam, quam illi promisisset. Etenim Constantius una cum Attilae legatis ad Theodosium venerat, et se operam daturum, ut pax longo tempore inter Romanos et Hunnos servaretur, dixerat, modo sibi uxorem locupletem matrimonio copularet. Huic petitioni Imperator annuerat, et Saturnini filiam, viri et opibus, et genere clari et ornati, se illi nuptui daturum promiserat. Saturninum autem interemerat Athenais seu Eudocia, (utroque enim nomine vocabatur,) neque Imperatori ad exitum perducere, quod promiserat, per Zenonem, virum consularem, licuit. Is enim olim magna Isaurorum multitudine stipatus, urbi Constantinopoli, quae bello premebatur, praesidio fuerat. Qui quum

ἔξω στρατιωτικῶν ἄρχων ταγμάτων ὑπεξάγει τοῦ φρουρίου A. C. 448
τὴν κόρην, καὶ Ῥούφῳ τινὶ, ἑνὶ τῶν ἐπιτηδείων, κατεγγυᾷ. Ind. 1
ταύτης δὲ ἀφῃρημένης, ὁ Κωνστάντιος ἐδεῖτο τοῦ βαρβάρου, Theod. 41
ἐνυβρισμένον αὐτὸν μὴ περιορᾶσθαι, ἀλλ' ἢ τὴν ἀφαιρεθεῖ- C
σαν ἢ καὶ ἄλλην αὐτῷ δίδοσθαι γαμετὴν φέρνην εἰσοίσουσαν.
παρὰ τὸν τοῦ δείπνου τοίνυν καιρὸν ὁ βάρβαρος λέγειν τῷ
βασιλεύοντι τὸν Μαξιμῖνον ἐκέλευε, μὴ χρῆναι τῆς ἐξ αὐτοῦ V. 47
τὸν Κωνστάντιον ἐλπίδος διαμαρτεῖν· οὔτε γὰρ βασιλεῖ τὸ
ψεύδεσθαι. ταῦτα δὲ ὁ Ἀττήλας ἐνετέλλετο, ὑποσχομένου
Κωνσταντίου χρήματα δώσειν, εἰ τῶν ζαπλούτων αὐτῷ πα-
ρὰ Ῥωμαίοις κατεγγυηθείη γυνή.

Τοῦ δὲ συμποσίου ὑπεξελθόντες, μετὰ τὴν νύκτα ἡμε-
ρῶν διαγενομένων τριῶν, διηφείθημεν δώροις τοῖς προσήκουσι
τιμηθέντες· ἔπεμπε δὲ ὁ Ἀττήλας καὶ Βέριχον τὸν ἡμῶν
ἐν τῷ συμποσίῳ προκαθεσθέντα, ἄνδρα τῶν λογάδων καὶ D
πολλῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κωμῶν ἄρχοντα, παρὰ βασιλέα πρε-
σβευσόμενον, ἄλλως τε καὶ αὐτὸν οἷα δὴ πρέσβιν παρὰ Ῥω- †
μαίων δέξασθαι. ποιουμένων δὲ ἡμῶν τὴν πορείαν καὶ
πρὸς κώμῃ καταλυσάντων τινὶ, ἥλω Σκύθης ἀνὴρ κατασκο-
πῆς ἕνεκα ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐς τὴν βάρβαρον διαβεβηκὼς χώ-
ραν· καὶ αὐτὸν Ἀττήλας ἀνασκολοπισθῆναι παρεκελεύσατο.
τῇ δὲ ἐπιούσῃ δι' ἑτέρων κωμῶν πορευομένων ἡμῶν, ἄνδρες
δύο τῶν παρὰ Σκύθαις δουλευόντων ἤγοντο, ὀπίσω τὼ χεῖρε

8. *βασιλικὸν* coni. B. 9. *πρέπειν* add. N. post *ψεύδεσθαι*.

orientalium exercituum dux esset, puellam custodia eduxit, et Rufo cuidam, uni ex suis necessariis, despondit. Hac puella sibi subtracta, Constantius barbarum orabat, ne sibi factam contumeliam negligeret, sed perficeret, ut sibi uxor daretur aut ea, quae erepta fuerat, aut etiam alia, quae dotem adferret. Quamobrem per coenae tempus barbarus Maximinum Imperatori dicere iussit, non oportere Constantium spe ab ipso excitata falli, et ab Imperatoris dignitate alienum videri, mendacem esse. Haec Attilas Maximino mandavit, propterea quod Constantius illi ingentem pecuniae summam pollicitus erat, si uxorem e Romanis puellis locupletem duceret. Sub nocte a coena discessimus.

Tribus deinde diebus elapsis, muneribus donati dimissi sumus. Attilas quoque Berichum, virum e Scythiae primoribus, multorum vicorum in Scythia dominum, et qui in convivio superiore loco sederat, nobiscum legatum ad Imperatorem misit. Hunc enim et alias Romani pro legato admiserant. Nobis autem iter conficientibus et in vico quodam commorantibus, captus est vir Scytha, qui a Romanis explorandi gratia in barbaram regionem descenderat, quem crucis supplicio affici Attilas praecepit. Postridie etiam dum per

A. C. 448 δεδεμένοι, ὡς τοὺς κατὰ πόλεμον ἀνελόντες δεσπότας· καὶ
Ind. 1 Theod. 41 ἐπὶ ξύλων δυοῖν κεραίας ἐχόντων ἀμφοῖν τὰς κεφαλὰς ἐμ-
P. 70 βαλόντες ἀνεσταύρωσαν. ἐφ' ὅσον δὲ τὴν Σκυθικὴν διεξῄει-
μεν, ὁ Βέριχος ἐκοινώνει τε ἡμῖν τῆς ὁδοῦ, καὶ ἥσυχός τις
καὶ ἐπιτήδειος ἐνομίζετο. ὡς δὲ τὸν Ἴστρον ἐπεραιώθημεν,
ἐν ἐχθροῦ ἡμῖν ἐγένετο μοίρᾳ διά τινας ἑώλους προφάσεις
ἐκ τῶν θεραπόντων συνενεχθείσας. καὶ πρότερον μὲν τὸν
ἵππον ἀφείλετο, ᾧ τὸν Μαξιμῖνον δωρησάμενος ἦν. ὁ γὰρ
Ἀττήλας πάντας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν λογάδας παρεκελεύσατο
δώροις τὸν Μαξιμῖνον φιλοφρονήσασθαι, καὶ ἕκαστος ἐπε-
πόμφει ἵππον αὐτῷ, μεθ' ὧν καὶ ὁ Βέριχος. ὀλίγους δὲ λα-
B βὼν τοὺς ἄλλους ἀπέπεμπε, τὸ σῶφρον δηλῶσαι ἐκ τῆς με-
τριότητος ἐσπουδακώς. τοῦτον οὖν ἀφείλετο τὸν ἵππον, καὶ
οὔτε συνοδοιπορεῖν, οὔτε συνεστιᾶσθαι ἠνέσχετο· ὥστε ἡμῖν
ἐν τῇ βαρβάρων χώρᾳ γενομένου συμβόλου, ἐς τοῦτο προ-
ελθεῖν. καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῆς Φιλίππου ἐπὶ τὴν Ἀδρια-
νοῦ πόλιν τὴν πορείαν ἐποιησάμεθα. ἐν ᾗ διαναπαυσάμενοι
ἐς λόγους ἤλθομεν τῷ Βερίχῳ, καὶ αὐτὸν τῆς πρὸς ἡμᾶς
σιωπῆς κατεμεμψάμεθα, ὅτι γε δὴ ὀργίζεται οὐκ ἀδικοῦσιν
οὐδέν. θεραπεύσαντες οὖν αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἑστίασιν καλέσαν-
τες ἐξωρμήσαμεν. καὶ τῷ Βιγίλᾳ ἐν τῇ ὁδῷ ἀπαντήσαντες
ἐπὶ τὴν Σκυθικὴν ἐπαναζευγνύντι καὶ τὰ παρὰ Ἀττήλα ἡ-

alios vicos progrederemur, duo, qui apud Scythas serviebant, manibus vincti post terga trahebantur, quod his, quos belli casus dominos fecisset, vitam eripuissent. Hos, immissis inter duo ligna uncis praedita capitibus, in cruce necarunt. Berichus vero, quamdiu Scythiam peragravimus, eadem via nobiscum iverat, et placidus et amicus visus erat. Ut Istrum traiecimus, propter quasdam vanas causas, a servis ortas, nos inimicorum loco habuit. Et primum quidem equum, quem Maximino dono dederat, ad se revocavit. Etenim Attilas omnes Scythiae principes, qui in ipsius comitatu erant, donis Maximinum ornare iusserat, et unusquisque certatim illi equum miserat, inter quos et Berichus. At ille cum moderationis gloriam sibi comparare studeret, ex equis oblatis paucos acceperat, reliquos reiecerat. Berichus igitur equum, quem Maximino dederat, ademit, neque deinceps eadem via ire aut coenari nobiscum voluit. Itaque hospitalitatis tessera, in barbara regione contracta, eo usque progressa est. Hinc per Philippopolim ad Adrianopolim nobis iter fuit. In hac civitate quiescentes, Berichum rursus allocuti cum eo, quod tamdiu erga nos silentium tenuisset, expostulavimus. Nec enim ullam fuisse causam cur nobis irasceretur, quandoquidem in nulla re eum offenderamus. Itaque eo placato et ad coenam invitato, ab Adrianopoli movimus. In itinere Bigilam, qui in Scythiam revertebatur, obvium habuimus: quo edocto, quae Attilas ad legationem

μὲν τῆς ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἀποκρίσεως εἰρημένα ἀφηγησάμενοι, A. C. 448 Ind. 1 Theod. 41 τῆς ἐπανόδου εἰχόμεθα. ὡς δὲ ἐς τὴν Κωνσταντίνου παρεγενόμεθα, μεταβεβλῆσθαι μὲν ᾠόμεθα τὸν Βέριχον τῆς ὀρ- C γῆς· ὃς δὲ τῆς ἀγρίας οὐκ ἐπελέληστο φύσεως, ἀλλ' ἐς διαφορὰς ἐχώρει, καὶ ἐν κατηγορίᾳ ἐποιεῖτο τὸν Μαξιμῖνον, ὡς ἔφησεν εἰς τὴν Σκυθικὴν διαβὰς τὸν Ἀρεόβινδον καὶ τὸν Ἄσπαρα, ἄνδρας στρατηγοὺς, μηδεμίαν παρὰ βασιλεῖ ἔχειν μοῖραν, καὶ ὡς ἐν ὀλιγωρίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐποιήσατο, τὴν βαρβαρικὴν ἐλέγξας κουφότητα.

Ἀναζεύξαντα δὲ τὸν Βιγίλαν καὶ ἐν οἷς τὸν Ἀττήλαν τόποις διατρίβειν συνέβαινεν ἀφικόμενον περιστάντες εἶχον οἱ πρὸς τοῦτο παρεσκευασμένοι βάρβαροι, καὶ τὰ χρήματα, D ἅπερ τῷ Ἐδέκωνι ἐκόμιζεν, ἀφείλοντο. ὡς δὲ καὶ αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀττήλαν ἦγον, καὶ ἀνηρωτᾶτο ὅτου χάριν τοσοῦτον φέροι χρυσίον, ἔφη οἰκείας τε καὶ τῶν παρεπομένων προνοίας ἕνεκα, ὥστε μὴ ἐνδείᾳ τροφῶν ἢ ἵππων σπάνει, ἢ καὶ τῶν φορτηγῶν ὑποζυγίων ὑπὸ τῆς μακρᾶς ἐκδαπανηθέντων ὁδοῦ, διαμαρτεῖν τῆς περὶ τῆς πρεσβείας σπουδῆς· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτῷ καὶ ἐς αἰχμαλώτων ὠνὴν, πολλῶν κατὰ τὴν Ῥωμαίων δεηθέντων αὐτοῦ, τοὺς σφισι προσήκοντας λύσασθαι· καὶ ὁ Ἀττήλας „ἀλλ' οὔτοι," ἔφη, „σὺ πονηρὸν θηρίον," τὸν Βιγίλαν λέγων, „τὴν δίκην σοφιζόμενος λήσεις, P. 71 οὐδὲ ἔσται σοι πρόφασις ἱκανὴ εἰς τὸ τὴν κόλασιν διαφυγεῖν,

6. Ἀρεόμινδον et 11. διατριβὴν vulg. 11. συνεῖχον N. 22. λήσεις B., λύσεις vulg.

nostram responderat, coeptum iter continuavimus. Ut Constantinopolim venimus, Berichum existimabamus iram abiecisse, sed agrestis et ferae suae naturae minime est oblitus. Nam Maximinum insimulavit dixisse, quum in Scythiam transiisset, Areobindi et Asparis, exercituum ducum, auctoritatem apud Imperatorem nullius esse ponderis, et cum barbarorum levitatem et inconstantiam notasset, eorum gesta in nullo pretio habuisse.

Reversum Bigilam, quum in iis locis advenisset, ubi tum Attilas commorabatur, circumstantes barbari ad id praeparati comprehenderunt, et manus in pecunias, quas Edeconi adferebat, iniecerunt. Quum ipsum ad Attilam adduxissent, is ex eo quaesivit, cuius rei gratia tantum auri asportasset. Ille respondit, ut suis et comitum suorum necessitatibus provideret, ne rerum necessariarum inopia, aut equorum, aut aliorum animalium vecturae aptorum penuria, quae per longa itinera deperierant, a studio obeundarum legationum avocaretur. Praeterea ad redemptionem captivorum pecuniam paratam esse. Multos enim ex Romanis a se magnopere petiisse, ut propinquos suos redimeret. Cui Attilas: „Sed neque iam, o turpis bestia, Bigilam appellans, ullum tibi tuis cavillationibus iu-

A. C. 448 μείζονος μὲν τῆς σῆς δαπάνης παρασκευῆς σοι χρημάτων ὑ-
Ind. 1 Theod. 41 παρχούσης, καὶ τῶν ὑπὸ σοῦ ἵππων καὶ ὑποζυγίων ὠνηθη-
V. 48 σομένων, καὶ τῆς τῶν αἰχμαλώτων λύσεως, ἣν σὺν Μαξι-
μίνῳ παρ' ἐμὲ ἀφικομένῳ ποιεῖν ἀπηγόρευσα." ταῦτα εἰπὼν
τὸν υἱὸν (ἦν δὲ καὶ τῷ Βιγίλᾳ τότε πρῶτον ἐς τὴν βαρβά-
ρων ἠκολουθηκὼς χώραν) ξίφει καταβληθῆναι παρεκελεύσατο,
εἰ μὴ φθάσας εἴποι ὅτῳ τὰ χρήματα καὶ δι' ἣν αἰτίαν
B κομίζει. ὁ δὲ ὡς ἐθεάσατο τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχον-
τα, ἐς δάκρυά τε καὶ ὀλοφυρμοὺς ἐτράπη, καὶ ἀνεβόα τὴν
δίκην ἐπ' αὐτὸν φέρειν τὸ ξίφος, οὐκ ἐπὶ τὸν νέον τὸν ἀδι-
κοῦντα οὐδέν. καὶ μηδὲν μελλήσας τά τε αὐτῷ καὶ Ἐδέκωνι
καὶ τῷ εὐνούχῳ καὶ τῷ βασιλεῖ μελετηθέντα ἔλεγε, συνεχῶς
δὲ ἐς ἱκεσίαν τρεπόμενος, ὥστε αὐτὸν μὲν ἀναιρεθῆναι,
διαφεθῆναι δὲ τὸν παῖδα. γνοὺς δὲ ὁ Ἀττήλας ἀπὸ τῶν Ἐδέ-
κωνι εἰρημένων μηδὲν διεψεῦσθαι τὸν Βιγίλαν, ἐν δεσμοῖς
εἶναι προσέταττεν, οὐ πρότερον λύσειν ἀπειλήσας πρὶν ἢ τὸν
C παῖδα ἐκπέμψας ἑτέρας αὐτῷ πεντήκοντα χρυσίου λίτρας ὑπὲρ
τῶν σφετέρων κομίσοι λύτρων. καὶ ὁ μὲν ἐδέδετο, ὁ δὲ ἐς
τὴν Ῥωμαίων ἐπανῄει. ἔπεμπε δὲ καὶ Ὀρέστην καὶ Ἦσλαν
ὁ Ἀττήλας ἐς τὴν Κωνσταντίνου.

A. C. 449 δ'. Ὅτι ὑπ' ἀμφοτέρων, Ἀττήλα τε καὶ Ζήνωνος, αἰ-
τούμενος ὁ Χρυσάφιος ἐν ἀγωνίᾳ καθεστήκει. πάντων δὲ αὐ-

1. σοι B., οἷα vulg.

dicii subeundi patebit effugium: neque ulla satis idonea causa erit, qua meritum supplicium evitare possis. Longe enim maior summa est, quam qua tibi sit opus ad sustentandam familiam, vel etiam quam impendas in emptionem equorum, vel iumentorum, vel liberationem captivorum, quam iamdudum Maximino, quum huc veniebat, interdixi." Haec dicens, filium Bigilae (is tum primum patrem secutus in barbaram regionem venerat) ense occidi iubet, nisi pater, quem in usum et quam ob causam tantum auri advexisset, aperiret. Ille ut vidit filium morti addictum, ad lacrymas conversus, ius implorare, et ensem in se mitti debere, non in filium, qui nihil commeruisset. Nec cunctatus omnia clandestina consilia, quae a se, ab Edecone, ab eunucho et Imperatore in Attilam composita fuerant, aperuit, et ad preces prolapsus, orare et obtestari, ut se occideret, et filium nihil promeritum liberaret. Cum autem Attilas ex his, quae Edecon sibi detexerat, Bigilam nihil mentitum perspiceret, in vincula duci praecepit, e quibus non prius eum exsoluturum minatus est, quam eius filius in eam rem dimissus alias quinquaginta auri libras pro utriusque liberatione exsolvisset, et Bigilas quidem in vincula est coniectus, filius autem ad Romanos rediit. Misit etiam Attilas Orestem et Eslam Constantinopolim.

4. Hinc Attilas, illinc Zeno Chrysaphium ad poenam deposce-

τῷ εὔνοιάν τε καὶ σπουδὴν συνεισφερόντων, ἐδόκει παρὰ τὸν A. C. 449
Ἀττήλαν πρεσβεύεσθαι Ἀνατόλιον καὶ Νόμον, τὸν μὲν Ἀνα- Ind. 2 Theod. 42
τόλιον τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἄρχοντα τελῶν καὶ τὰς συνθήκας
τῆς ἐκείνου εἰρήνης προθέμενον, τὸν δὲ Νόμον τὴν τοῦ μα-
γίστρου τιμὴν ἄρξαντα καὶ ἐν τοῖς πατρικίοις σὺν ἐκείνῳ D
καταλεγόμενον, οἳ δὴ τὰς ἀρχὰς ἀναβεβήκασι πάσας. συνε-
πέμπετο δὲ Ἀνατολίῳ Νόμος οὐ διὰ μέγεθος τῆς τύχης μό-
νον, ἀλλὰ ὡς καὶ τῷ Χρυσαφίῳ εὔνους ὢν καὶ φιλοτιμίᾳ
τοῦ βαρβάρου περιεσόμενος· ὅτι γὰρ μάλιστα προσῆν αὐτῷ
τὸ μὴ φείδεσθαι χρημάτων, τὸ παρὸν διαθεῖναι ἐσπουδακότι.
καὶ οὗτοι μὲν ἐστέλλοντο τὸν Ἀττήλαν ἀπάξοντες τῆς ὀργῆς
καὶ τὴν εἰρήνην ἐπὶ ταῖς συντάξεσι διαφυλάττειν πείσοντες,
λέξοντες δὲ καί, ὡς τῷ Κωνσταντίῳ κατεγγυηθήσεται γυνὴ
οὐ μείων τῆς Σατορνίλου γένει τε καὶ περιουσίᾳ. ἐκείνην
γὰρ μὴ βεβουλῆσθαι, ἀλλ' ἑτέρῳ κατὰ νόμον γήμασθαι· οὐ
γὰρ θέμις παρὰ Ῥωμαίοις ἄκουσαν γυναῖκα κατεγγυᾶσθαι P. 72
ἀνδρί. ἔπεμπε δὲ καὶ ὁ εὐνοῦχος τῷ βαρβάρῳ χρυσίον, ὥσ-
τε αὐτὸν μειλιχθέντα ἀπαχθῆναι τοῦ θυμοῦ.

ε'. Ὅτι οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀνατόλιον καὶ Νόμον τὸν Ἴστρον περαιωθέντες ἄχρις τοῦ Δρέγκωνος λεγομένου ποταμοῦ ἐς τὴν Σκυθικὴν διέβησαν· αἰδοῖ γὰρ τῶν ἀνδρῶν ὁ Ἀττήλας, ὥστε μὴ τῷ τῆς ὁδοῦ ἐπιτρίβεσθαι διαστήματι, ἐν

5. τιμὴν] ἀρχὴν marg. H.

bant. Omnium autem in eum animis et studiis inclinatis, visum est ad Attilam legatos mittere Anatolium et Nomum: Anatolium quidem magistrum militum praesentalem, et qui pacis cum barbaro initae conditiones proposuerat: Nomum vero magistri dignitatem gerentem, et in numerum patriciorum una cum Anatolio allectum, quae dignitas ceteris omnibus antecellit. Missus vero est cum Anatolio Nomus non solum propter dignitatis amplitudinem, sed etiam quia erat benevolo in Chrysaphium animo, et apud barbarum gratia et auctoritate plurimum valebat. Nam si quid perficiendum sibi proposuerat, minime pecuniis parcendum esse censebat. Et illi quidem mittebantur, quo Attilam ab ira dimoverent et pacis conditiones observare persuaderent, illud quoque dicturi, Constantio nuptum datum iri puellam minime Saturnini filiae genere et opibus inferiorem. Illam enim minime gratum huiusmodi matrimonium habuisse: itaque secundum legem alteri nupsisse. Nec enim apud Romanos fas esse, mulierem invitam viro collocare. Misit et eunuchus aurum ad barbarum, quo mollitus ab ira deduceretur.

5. Anatolius et Nomus, Istro transmisso, ad Drenconem fluvium usque (sic enim appellant) in Scythiam penetrarunt. Illic Attilas reverentia tantorum virorum motus, ne longioribus itineribus defa-

A. C. 449 ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο ἔντευξιν. καὶ πρῶ- Ind. 2 Theod. 42 τον μὲν ὑπερηφάνως διαλεχθεὶς ὑπήχθη τῷ πλήθει τῶν δώρων, καὶ λόγοις προσηνέσι μαλαχθεὶς φυλάττειν τὴν εἰρήνην B ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ἐπώμνυτο συνθήκαις, ἀναχωρεῖν δὲ καὶ τῆς τῷ Ἴστρῳ ὁριζομένης Ῥωμαίων γῆς καὶ τοῦ πράγματα ἔτι παρέχειν περὶ φυγάδων βασιλεῖ, εἰ μή γε Ῥωμαῖοι αὖθις ἑτέρους καταφεύγοντας παρ' αὐτοῦ δέξοιντο. ἠφίει δὲ καὶ Βιγίλαν, τὰς πεντήκοντα τοῦ χρυσοῦ λίτρας δεξάμενος, (ταύτας γὰρ αὐτῷ ἐκεκομίκει ὁ παῖς σὺν τοῖς πρέσβεσιν ἐς τὴν Σκυθικὴν διαβάς,) καὶ αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων ἀφῆκε πλείστους, Ἀνατολίῳ καὶ Νόμῳ χαριζόμενος. δωρησάμενος δὲ καὶ ἵππους αὐτοῖς καὶ θηρίων δορὰς, αἷς οἱ βασίλειοι κοσμοῦνται Σκύθαι, ἀπέπεμπε, συμπέμψας καὶ τὸν Κωνστάντιον ὥστε αὐτῷ βασιλέα εἰς ἔργον ἀγαγεῖν τὴν ὑπόσχεσιν. C ὡς δὲ ἐπανῆλθον οἱ πρέσβεις, καὶ ἅπαντα τά τε παρ' αὐτῶν, τά τε παρὰ τοῦ βαρβάρου διεξῆλθον, κατεγγυᾶται τῷ Κωνσταντίῳ γυνὴ γαμετὴ Ἀρματίου γενομένη, παιδὸς Πλίνθου τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις στρατηγήσαντος καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἄρξαντος. συνεβεβήκει δὲ τὸν Ἀρμάτον ἐς τὴν Λιβύων δια- V. 49 βάντα ἐπὶ τῇ πρὸς Αὐσοριανοὺς μάχῃ εὐημερῆσαι μὲν ἐν τῷ πρὸς ἐκείνους πολέμῳ, νοσήσαντα δὲ τελευτῆσαι τὸν βίον. οὗ δὴ τὴν γαμετὴν, καὶ γένει καὶ περιουσίᾳ διαπρέπουσαν, ἔπεισεν ὁ βασιλεὺς τῷ Κωνσταντίῳ γήμασθαι. οὕτω καὶ τῶν πρὸς

9. Σκυθικὴν Val., συνθήκην vulg. 17. Ἀρμάτου coni. H.

tigarentur, cum illis convenit. Initio quidem multa superbe et insolenter disserens, tandem magnitudine munerum aequior factus est, et blanda legatorum oratione delinitus, se pacem servaturum secundum conventiones, iuravit; se quoque omni regione trans Istrum, tanquam Romanorum iuris ditionisque cedere, neque porro Imperatori de profugis reddendis molestum futurum, modo Romani in posterum a transfugis admittendis temperarent. Liberavit et Bigilam, numeratis quinquaginta auri libris, quas Bigilae filius cum legatis in Scythiam veniens attulerat. Tum et Anatolio et Nomo gratificans, quam plurimos captivos illis sine ullo pretio concessit. Postremo donatos equis et ferarum pellibus, quibus Scythae regii ad ornatum utuntur, dimisit. Comitem illis addidit Constantium, ut Imperator ipsi re confirmaret, quae verbis promiserat. Ut legati redierunt, et cum Attila ultro citroque acta retulerunt, Constantio nuptui datur quondam uxor Armatii, filii Plinthae, qui apud Romanos exercituum dux fuerat et consulatum inierat. Ille in Lybiam profectus acie cum Ausorianis decertaverat et prospere pugnarat: mox morbo correptus vitam finierat. Eius uxori, genere et divitiis conspicuae, post mariti obitum Imperator nubere Constantio persuase-

Ἀττήλαν λυθέντων διαφορῶν, ὁ Θεοδόσιος ἐδεδίει, μή ποτε
καὶ Ζήνων τυραννίδι ἐπιθήσεται.

ς'. Ὅτι τοῦ Ἀττήλα τὸν παρὰ Θεοδοσίου τεταγμένον φό- p.A.C.450
ρον ζητοῦντος ἢ πόλεμον ἀπειλοῦντος, τῶν Ῥωμαίων στέλ- Ind. 3 Marc. 1
λειν παρ' αὐτὸν πρέσβεις ἀποκριναμένων, Ἀπολλώνιος ἐπέμ- D
πετο, οὗπερ ὁ ἀδελφὸς τὴν Σατορνίλου γεγαμήκει θυγατέρα,
ἣν ὁ Θεοδόσιος ἐβούλετο Κωνσταντίῳ κατεγγυᾶν, Ζήνων δὲ
Ῥούφῳ ἐδεδώκει πρὸς γάμον· τότε δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἐγεγόνει.
τοῦ Ζήνωνος οὖν τῶν ἐπιτηδείων ὁ Ἀπολλώνιος γεγονὼς
καὶ τὴν στρατηγίδα λαχὼν ἀρχήν, παρὰ τὸν Ἀττήλαν ἐπέμ-
πετο πρεσβευσόμενος. καὶ τὸν μὲν Ἴστρον ἐπεραιοῦτο, οὐκ
ἔτυχε δὲ τῆς πρὸς τὸν βάρβαρον προσόδου. ἐν ὀργῇ γὰρ
ἐκεῖνος ποιούμενος τὸ μὴ κεκομίσθαι τοὺς φόρους, οὓς ἔλε-
γεν αὐτῷ παρὰ τῶν βελτιόνων καὶ βασιλικωτέρων τετάχθαι,
οὐδὲ τὸν πρεσβευσάμενον ἐδέχετο, τοῦ πέμψαντος κατολιγω- P. 73
ρῶν. ὁ δὲ Ἀπολλώνιος ἀνδρὸς ἔργον κατὰ τοῦτον τὸν και-
ρὸν φαίνεται διαπραξάμενος. τοῦ γὰρ Ἀττήλα μὴ προσιε-
μένου τὴν αὐτοῦ πρεσβείαν, μηδὲ ἐς λόγους αὐτῷ ἐλθεῖν βου-
λομένου, παρακελευομένου δὲ πέμπειν ἅπερ αὐτῷ ἐκ βασι-
λέως δῶρα ἐκόμιζε, καὶ θάνατον ἀπειλοῦντος, εἰ μὴ δοίη,
ἔφησεν· „οὐκ αἰτεῖν προσῆκε Σκύθαις ἅπερ αὐτοῖς ἔξεστιν ἢ
δῶρα ἢ σκῦλα λαβεῖν·" παραδηλῶν δῶρα μὲν αὐτοῖς δοθή-

3. τὸν add. B. 12. προσόδου H., προόδου vulg. 17. προσιεμένου H., προϊεμένου vulg.

rat. Sed sopitis omnibus ad hunc modum cum Attila controversiis, Theodosium novus timor occupavit, ne Zeno tyrannidem invaderet.

6. Cum Attilas tributum cum Theodosio conventum peteret, aut bellum minaretur, et Romani se illi per legatos satisfacturos respondissent, missus est Apollonius. Hic erat frater eius, qui Saturnini filiam duxerat uxorem, quam Theodosius Constantio promiserat, Zeno vero Rufo collocarat, qui tunc in vivis esse desierat. Itaque Apollonius inter familiares Zenonis, et ducis dignitate auctus, legatione functurus ad Attilam missus erat. Sed transmisso Istro, minime aditum ad Attilam nactus est. Etenim Attilas ira aestuans, quod sibi tributum, quod ab optimis et nobilissimis viris sibi constitutum esse dixit, non solveretur, legatum minime admisit contemtu eius, a quo missus erat. Quo tempore Apollonius magnanimi viri facinus ausus esse dicitur. Etenim, quamvis Attilas minime ratam haberet eius legationem, neque sui conveniendi potestatem facere vellet, nihilo secius dona, quae ad eum ab Imperatore Apollonius attulerat, sibi tradi postulabat, ni daret, mortem illaturum minabatur. Apollonius autem respondit, non decere Scythas ea precibus expetere, quae aut pro donis aut tanquam spolia sibi sumere liceret: indicans

σεσθαι, εἰ αὐτὸν προσδέξοιντο πρεσβευόμενον, σκῦλα δὲ, εἰ B ἀνελόντες ἀφέλοιντο. οὕτω μὲν οὖν ἄπρακτος ἐπανῄει.

A. C. 456 Ind. 9 Marc. 7 ζ΄. Ὅτι Γεζερίχου τὴν Ῥώμην πορθήσαντος, καὶ βασιλεύοντος Ἀβίτου, Μαρκιανὸς ὁ τῶν τῆς ἕω Ῥωμαίων βασιλεὺς παρὰ τὸν Γεζέριχον τὸν τῶν Βανδήλων ἄρχοντα πρέσβεις ἔστελλεν, ὥστε τῆς Ἰταλῶν ἀπέχεσθαι γῆς καὶ τὰς βασιλείους ἐκπέμπειν γυναῖκας αἰχμαλώτους ἀγομένας, τήν τε Βαλεντινιανοῦ γαμετὴν καὶ τὰς αὐτῆς θυγατέρας. καὶ οἱ πρέσβεις ἐς τὴν ἕω ἄπρακτοι ἐπανῄεσαν· οὐδενὶ γὰρ τῶν ἐπεσταλμένων παρὰ τοῦ Μαρκιανοῦ ὁ Γεζέριχος ὑπήκουσεν, οὐδὲ μὴν λύειν τὰς γυναῖκας ἐβούλετο. ὁ δὲ Μαρκιανὸς ἕ- C τερα πρὸς αὐτὸν διέπεμπε γράμματα καὶ τὸν πρεσβευσόμενον Βλήδαν· ἦν δὲ τῆς τοῦ Γεζερίχου αἱρέσεως ἐπίσκοπος· τῆς γὰρ τῶν Χριστιανῶν θρησκείας καὶ τοὺς Βανδήλους εἶναι συμβαίνει. ὃς ἐπειδὴ παρ' αὐτὸν ἀφίκετο καὶ ἔγνω τῇ αὐτοῦ μὴ ὑπακούοντα πρεσβείᾳ, αὐθαδεστέρων λόγων ἥπτετο, καὶ ἔφη μὴ συνοίσειν αὐτῷ, εἴπερ ὑπὸ τῆς παρούσης εὐημερίας ἀρθεὶς καὶ τῶν κατὰ τὴν ἕω Ῥωμαίων βασιλέα πρὸς πόλεμον αὐτῷ ἀναστῆναι παρασκευάσοι, τὰς βασιλείους μὴ λύων γυναῖκας. ἀλλ' οὔτε τῶν προηγησαμένων ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ῥημάτων ἐπιείκεια, οὔτε ἀπειληθεὶς φόβος μέτρια τὸν Γεζέριχον φρονεῖν ἠνάγκασεν· ἄπρακτον γὰρ καὶ τὸν Βλή- D δαν ἀπέπεμπε, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν αὖθις καὶ ἐς τὴν πρόσ-

9. τῶν ἐπεσταλμένων N., ἀπεσταλμένων vulg.

dona iis cessura, si se tanquam legatum admitterent, spolia, si interfecto sibi eriperent. Et sic infecta re rediit.

7. Martianus, Romanorum Orientalium Imperator, ad Gensericum post Romam ab eo, Avito imperante, dirutam legatos misit, qui iuberent eum ab Italia vastanda abstinere, et uxorem Valentiniani et eius filias in captivitatem abductas libertati restituere. Sed legati, re infecta, in Orientem reversi sunt. Nam nihil eorum, quae a Martiano imperata fuerant, facere, neque liberare mulieres voluit. Quamobrem Martianus iterum litteras ad Gensericum scripsit per Bledam legatum. Erat autem Bleda episcopus haereseos Genserici. Vandali enim Christianorum cultum et religionem amplexi fuerant. Hic ubi ad Gensericum accessit, atque alienum a sua legatione perspexit, in verba superbiora erupit. Non bene cessurum illi, si in praesentia rebus secundis elatus bellum cum orientalium quoque Romanorum Imperatore contraheret, regiis mulieribus non in libertatem restitutis. Sed neque ulla verborum lenitas prius a legato usurpata, neque incussus timor, illum ad ullam animi moderationem pertrahere potuerunt. Nam Bledam irrita legatione dimisit, et rursus in Siciliam et proxima Italiae loca

οικον αὐτῇ Ἰταλίαν δύναμιν διαπεμψάμενος πᾶσαν ἐδῄου. A. C. 456 ὁ δὲ Ἄβιτος ὁ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐπρεσβεύετο Ind. 9 Marc. 7 καὶ αὐτὸς παρὰ τὸν Γεζέριχον, τῶν πάλαι αὐτὸν ὑπομιμνήσκων σπονδῶν, ἃς εἰ μὴ φυλάττειν ἕλοιτο, καὶ αὐτὸν παρασκευάσασθαι, πλήθει τε οἰκείῳ πίσυνον καὶ τῇ τῶν συμμάχων ἐπικουρίᾳ. ἔπεμπε δὲ καὶ τὸν πατρίκιον Ῥεκίμερ ἐς τὴν Σικελίαν σὺν στρατῷ.

η'. Ὅτι τῶν Ῥωμαίων ἐς Κόλχους ἐλθόντων καὶ συμβαλόντων πόλεμον πρὸς Λαζούς, ὁ μὲν Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐς τὰ σφέτερα ἐπανέζευξεν, καὶ οἱ ἀμφὶ τὰ βασίλεια πρὸς τὴν ἑτέραν μάχην παρεσκευάζοντο, βουλευόμενοι πότερον τὴν αὐτὴν ἢ τὴν δι' Ἀρμενίας τῆς Περσῶν χώρας προσοίκου πορευθέντες ὁδὸν τὸν πόλεμον ἐπάξουσι, πρότερον πρεσβείᾳ τὸν μόναρχον τῶν Παρθυαίων πείσαντες· κατὰ γὰρ θάλατταν P. 74 ἄπορος αὐτοῖς πᾶν ἐνομίζετο τὰς δυσχωρίας παραπλεῖν, ἀλιμένου τῆς Κόλχου τυγχανούσης. ὁ δὲ Γωβάζης ἐπρεσβεύετο μὲν καὶ αὐτὸς παρὰ τοὺς Παρθυαίους, ἐπρεσβεύετο δὲ καὶ παρὰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων. καὶ ὁ μὲν τῶν Πάρθων V. 50 μόναρχος, ὡς πολέμου αὐτῷ συνισταμένου πρὸς Οὔννους τοὺς Κιδαρίτας καλουμένους, ἀπεσείσατο παρ' αὐτὸν τοὺς Λαζοὺς καταφεύγοντας.

θ'. Ὅτι τοῦ Βαλάμερος τοῦ Σκύθου παρασπονδήσαντος p. A. C. 456 καὶ πολλὰς πόλεις δῃωσαμένου καὶ χώρας Ῥωμαϊκάς, ἔπεμ-

6. τὸν πατρίκιον N., παρὰ τὸν vulg. 8. συμβαλλόντων vulg.
15. ἄπορος αὐτοῖς πᾶν] ἄπορον αὐτοῖς εἶναι coni. N.

exercitum immittens, omnem regionem vastavit. Avitus quoque, Romanorum Occidentalium Imperator, ad eum legatos misit, qui monerent, ut foederum pridem cum illo initorum meminisset, sin minus, se, et domestico exercitu, et auxiliariis copiis fretum, bellum paraturum. Et misit sane Recimerum patricium cum exercitu in Siciliam.

8. Romani in Colchidem profecti bello adversus Lazos decertant, nec multo post Romanorum exercitus ad sua rediit. Cum autem Imperator denuo bellum repetere praepararet, consilium habuit, an eadem via insistens, an per Armeniam Persarum regno confinem, fide prius a Parthorum rege accepta, bellum inferret. Etenim cum Colchidis ora esset importuosa, neque loca vadosa praeternavigare posset, mare sibi undequaque infestum existimabat. Gobazes quoque legatos misit ad Parthos et ad Imperatorem Romanorum. Et Parthorum quidem rex, quia bellum illi erat cum Hunnis, quos Cidaritas vocabant, Lazos ad se confugientes reiecit.

9. Cum Balamerus Scytha foedera violaret et Romanorum regiones depopularetur, et multas urbes everteret, Romani ad eum

p. A. C. 456 Leon. imperii init.

πον παρ' αὐτὸν οἱ Ῥωμαῖοι πρέσβεις, οἳ αὐτῷ τοῦ νεωτερισμοῦ κατεμέμφοντο, καὶ, ὥστε μὴ αὖθις τὴν χώραν B καταδραμεῖν, τριακοσίας λίτρας φέρειν αὐτῷ ἑκάστου ἔτους ἔταξαν· σπάνει γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἔφραζε πρὸς πόλεμον τὸ οἰκεῖον διαναστῆναι πλῆθος.

c. A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9

ι'. Ὅτι ὁ Γεζέριχος οὐκέτι ταῖς πρὸς Μαϊοριανὸν τεθείσαις σπονδαῖς ἐμμένων Βανδήλων καὶ Μαυρουσίων πλῆθος ἐπὶ δῃώσει τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας ἔπεμπε, Μαρκελλίνου ἤδη πρότερον τῆς νήσου ἀναχωρήσαντος διὰ τὸ Ῥεκίμερα παρελέσθαι αὐτὸν τῆς δυνάμεως ἐθελήσαντα, τοὺς παρεπομένους αὐτῷ Σκύθας (ἦσαν δὲ ἐν πλείστοις ἀνδράσι) παραπείθειν χρήμασιν, ὥστε ἐκεῖνον μὲν ἀπολιπεῖν, ἀφικέσθαι . . . . εὐλαβηθέντα τὴν ἐπιβουλὴν (οὐ γὰρ ἀντιφιλοτι- C μεῖσθαι τῷ Ῥεκίμερος ἐδύνατο πλούτῳ) τῆς Σικελίας ὑπονοστῆσαι. ἐστέλλετο οὖν καὶ παρὰ τὸν Γεζέριχον πρεσβεία, τοῦτο μὲν παρὰ τοῦ Ῥεκίμερος, ὡς οὐ δεῖ κατολιγωρεῖν αὐτὸν τῶν σπονδῶν, τοῦτο δὲ καὶ παρὰ τοῦ κρατοῦντος τῶν ἐν τῇ ἕῳ Ῥωμαίων, ἐφ' ᾧ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἰταλίας ἀπέχεσθαι καὶ τὰς βασιλείους ἐκπέμπειν γυναῖκας. Γεζέριχος δὲ, πολλῶν πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν κατὰ διαφόρους σταλέντων χρόνους, τὰς γυναῖκας οὐ πρότερον διαφῆκε πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν τῶν Βαλεντινιανοῦ θυγατέρων (Εὐδοκία δὲ

13. ἀφικέσθαι δὲ πρὸς αὐτόν. τοῦτ' ἐποίησε τὸν Μαρκελλῖνον εὐλαβ. N. 16. αὐτὸν H., αὐτῶν vulg. 21. χρόνων vulg.

legatos miserunt, qui de pace violata quererentur. Et ut deinceps a vexanda incursionibus Romanorum regione abstineret, trecentas auri libras illi quotannis solvi constituerunt. Dicebat enim suae gentis multitudinem rerum necessariarum inopia ad bellum se convertisse.

10. Gensericus, cum non amplius foederibus cum Maioriano pactis stare constituisset, Vandalorum et Maurusiorum multitudinem ad vastationem Italiae et Siciliae immisit. Marcellinus enim, iam ante insula cesserat, propterea quod Recimerus, qui eius imperium in se trahere studebat, militibus eius pecunias largitus erat, (erant autem fere omnes Scythae,) quo illis persuaderet a Marcellino deficere. Itaque Marcellinus Sicilia excesserat, veritus insidias, quia opibus cum Recimero minime certare poterat. Missa est igitur ad Gensericum legatio: tum a Recimero, ne foedera violaret: tum ab eo, qui apud Romanos in Oriente rerum potiebatur, ut ab Italia et Sicilia abstineret et regias mulieres redderet. Gensericus vero, multis ad eum ex diversis partibus legatis missis, non ante mulieres liberavit, quam maiorem natu filiarum Valentiniani, Eudociam nomine, Honoricho filio desponderet. Tunc enim Eudoxiam, Theodo-

c. A. C. 465 Ind. 3 Leon. 9

ἦν ὄνομα αὐτῇ) Ὁνορίχῳ τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ κατενεγγύησε. τότε γὰρ καὶ τὴν Εὐδοξίαν τὴν Θεοδοσίου θυγατέρα ἀπέπεμπε σὺν Πλακιδίᾳ τῇ ἑτέρᾳ αὐτῆς θυγατρί, ἣν ἐγεγαμήκει Ὀλύβριος. D τοῦ δὲ τὰς Ἰταλίας καὶ Σικελίαν δῃοῦν ὁ Γεζέριχος οὐκ ἀπέστη, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὰς ἐξεπόρθει, μετὰ τὸν Μαϊοριανὸν βουληθεὶς βασιλεύειν τῶν ἐν τῇ ἑσπέρᾳ Ῥωμαίων Ὀλύβριον διὰ τὴν ἐξ ἐπιγαμίας συγγένειαν.

ιά. Ὅτι ἐπὶ Λέοντος βασιλέως Ῥωμαίων ἐπρεσβεύετο παρὰ μὲν Βανδήλους ὑπὲρ Ἰταλῶν Τατιανὸς, ἐν τῇ τῶν πατρικίων ἀξίᾳ καταλεγόμενος, παρὰ δὲ Πέρσας Κωνστάντιος, τρίτον μὲν τὴν ἔπαρχον λαβὼν ἀρχὴν, πρὸς δὲ τῇ ὑπατικῇ ἀξίᾳ καὶ τῆς πατρικιότητος τυχών. καὶ Τατιανὸς μὲν ἐκ Βανδήλων εὐθὺς ἄπρακτος ἀνεχώρησε, τῶν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Γεζερίχου μὴ παραδεχθέντων λόγων· ὁ δὲ Κωνστάντιος τῇ Ἐδέσσῃ, Ῥωμαϊκῇ πόλει, προσοίκῳ δὲ τῆς Περσῶν χώρας, ἐγκατέμεινεν, ἐσδέξασθαι αὐτὸν ἐπὶ πολὺ διαναβαλλομένου P. 75 τοῦ Παρθυαίου μονάρχου.

ιβ'. Ὅτι τὸν Κωνστάντιον τὸν πρεσβευτὴν ἐν τῇ Ἐδέσσῃ χρόνον ἐπιμείναντα, ὡς εἴρηταί μοι, τῆς πρεσβείας πέρι, τότε ἐδέξατο ὁ Περσῶν μόναρχος ἐς τὴν σφετέραν, καὶ παρ' αὐτὸν ἀφικέσθαι προσέταξεν, οὐκ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλὰ γὰρ ἐν τοῖς μεθορίοις αὐτῶν τε καὶ Οὔννων τῶν Κιδαριτῶν τὰς διατριβὰς ποιούμενος . . . αὐτῷ συνίστατο αἰτίαν ἔχων, ὡς

7. Ὀλύβριον N., Ὀλύβριος vulg. 11. τὴν om. vulg. ἔπαρχον Val., ὕπατον vulg. 23. πρὸς οὓς πόλεμος αὐτῷ coni. N.

sii filiam, remisit cum Placidia, eius sorore, quam duxit Olybrius. Neque eo secius Italiam et Siciliam Gensericus vastare destitit, sed multo magis saeviebat post mortem Maioriani, cum Olybrium ad imperium Occidentis provehere propter affinitatem ex nuptiis cogitaret.

11. Sub Leone, Romanorum Imperatore, legatus pro Italis ad Vandalos profectus est Tatianus, in patriciorum numerum conscriptus, ad Persas vero Constantius, tertium praefectus, et una cum consulatu patriciatus dignitatem sortitus. Et Tatianus quidem a Vandalis intra breve tempus, re infecta, reversus est repudiatis a Genserico pacis conditionibus. Constantius vero Edessae, quae urbs est in Romanorum ditione posita et Persis contermina, substitit, in qua longo tempore commoratus est, cum diu eum admittere Parthorum rex differret.

12. Tandem Persarum rex Constantium legatum, qui longo tempore, ut diximus, legationis causa Edessae substiterat, in suam regionem admisit et ad se venire iussit. Et rex quidem tunc temporis non in urbibus, sed in confiniis regionis suae et Hunnorum Cidaritarum moratus cum Hunnorum rege bellum gerebat, pro-

c. A.C. 465 τοὺς φόρους τῶν Οὔννων μὴ κομιζομένων, οὓς οἱ πάλαι μὲν
Ind. 3 τῶν Περσῶν καὶ Πάρθων βασιλεύοντες ἔθεντο. ὧν ὁ πατὴρ
Leon. 9 B [τὴν τοῦ φόρου] ἀπαρνησάμενος ἀπαγωγὴν τὸν πόλεμον ὑπεδέξατο, καὶ τοῦτον μετὰ τῆς βασιλείας παρέπεμψε τῷ παιδί, ὥστε ταῖς μάχαις ἐπιτριβομένους τοὺς Πέρσας ἀπάτῃ ἐθελῆσαι τὴν τῶν Οὔννων λῦσαι διαφοράν, καὶ δῆτα διαπέμψασθαι τὸν Πειρώζην (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ τότε Περσῶν βασιλεύοντι) πρὸς τὸν Κούγχαν τὸν Οὔννων ἡγούμενον, ὡς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀσμενίζων εἰρήνην ἐπί τε συμμαχίᾳ σπένδεσθαι βούλοιτο, καὶ τὴν αὐτοῦ κατεγγυᾷ ἀδελφήν. νεώτατον γὰρ αὐτὸν εἶναι συνέβαινε, καὶ μηδέπω παίδων εἶναι πατέρα. τὸν δὲ προσδεξάμενον τοὺς λόγους γήμασθαι οὐ τοῦ Πειρώζου ἀδελφήν, ἀλλ' ἑτέραν γυναῖκα βασιλικῶς δια-
C κοσμηθεῖσαν, ἣν ὁ Περσῶν μόναρχος ἐξέπεμψε, παρεγγυήσας, ὡς οὐδὲν μὲν ἀνακαλύπτουσα τῶν ἐσχηματισμένων βασιλείας καὶ εὐδαιμονίας μεθέξει, ἐκλέγουσα δὲ τὴν ὑπόκρισιν θάνατον ἕξει ζημίαν· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι τὸν Κιδαριτῶν ἄρ-
V. 51 χοντα θεράπαιναν ἔχειν γαμετὴν ἀντὶ τῆς εὖ γενομένης. τούτου χάριν σπεισάμενος ὁ Πειρώζης πρὸς τὸν τῶν Οὔννων ἡγούμενον οὐκ ἐπὶ πολὺ τῆς ἀπάτης ἀπώνατο· εὐλαβηθεῖσα γὰρ ἡ γυνή, μή ποτε ὁ ἄρχων τοῦ ἔθνους ὑπὸ ἑτέρων πυθόμενος τὴν αὐτῆς τύχην χαλεπῷ αὐτὴν ὑφέξει θανάτῳ, μη-
D νύει τὸ μελετηθέν. ὁ δὲ Κούγχας ἐπαινέσας τὴν γυναῖκα τῆς

9. αὐτὸν H., αὐτῶν vulg. 17. ἀνέξεσθαι N., ἕξεσθαι vulg., ἔξεστι H. 22. χαλεπῷ N., χαλεπῶς vulg.

pterea quod Hunni minime tributum inferebant, quod illis olim Persarum et Parthorum reges imposuerant. Et regis Hunnorum pater, tributi illationem renuens, bellum exceperat, quod quidem una cum regno ad filium transmiserat: donec Persis longiori bello defatigatis venit in mentem bellum cum Hunnis fraude finire. Itaque Peroses (sic enim Persarum rex vocabatur) ad Concham, Hunnorum regem, misit, tanquam vellet cum illis pacem firmare et armorum societatem iungere et illi suam sororem dare uxorem. Ille enim erat tum forte adhuc iunior, neque dum liberos ullos sustulerat. Quibus sermonibus cum Conchas esset assensus, non tamen Perosis sororem in matrimonium duxit, sed aliam mulierem regio cultu adornatam. Hanc autem Persarum rex misit, ut, si nihil eorum, quae fingebantur, enuntiaret, regiae felicitatis participem futuram: sin minus, et simulata detegeret, mortis supplicium subituram. Non enim passurum Cidaritarum regem, uxorem se habere servilis conditionis pro ingenua et nobili. Cum igitur his conditionibus Peroses pacem cum Hunnorum rege sanxisset, non illi diu sua fraus utilitati et fructui fuit. Mulier enim timens, ne, si forte per alios

ἀληθείας αὐτὴν μὲν ἔμεινεν ἔχων γαμετήν, τίσασθαι δὲ τοῦ c.A.C.465 δόλου Πειρώζην ἐθέλων πόλεμον πρὸς τοὺς ὁμόρους ἔχειν Ind.3 ὑπεκρίνετο, δεῖσθαί τε ἀνδρῶν οὐ τῶν πρὸς μάχην ἐπιτηδεί- Leon.9 ων, (μυρίον γὰρ αὐτῷ παρεῖναι πλῆθος,) ἀλλὰ τῶν στρατηγησόντων αὐτῷ τὸν πόλεμον. ὁ δὲ τʹ αὐτῷ τῶν λογάδων ἐξέπεμψε. καὶ τοὺς μὲν ὁ τῶν Κιδαριτῶν ἄρχων ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ λωβησάμενος παρὰ τὸν Πειρώζην ἀπέπεμψεν ἀπαγγελοῦντας, ὡς τῆς ἀπάτης ταύτην ἔδωκε δίκην. οὕτως αὖθις αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἀνεζωπυρώθη, καὶ ἐμάχοντο καρτερῶς. ἐν Γόργᾳ τοίνυν (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ χωρίῳ, ἐν ᾧπερ συνέβαινε τοὺς Πέρσας στρατοπεδεύεσθαι) τὸν Κωνστάντιον ὁ Πειρώζης ἐδέχετο, καί τινας ἡμέρας φιλοφρονησάμενος διαφῆκεν, δεξιὸν οὐδὲν περὶ τῆς πρεσβείας ἀποκρινάμενος. P.76

ιγʹ. Ὅτι Λέων ὁ βασιλεὺς στέλλει πρὸς τὸν Γεζέριχον A.C.467 Φύλαρχον τὴν τοῦ Ἀνθεμίου βασιλείαν μηνύσων καὶ πόλε- Ind.5 Leon.11 μον ἀπειλήσων, εἰ μή γε τῆς Ἰταλίας καὶ βασιλείας ἀφέξοιτο. ἐπανῆκε δὲ ἀγγέλλων, μὴ ἐθέλειν αὐτὸν τοὺς τοῦ βασιλέως προσίεσθαι λόγους, ἀλλὰ ἐν πολέμου εἶναι παρασκευῇ, ὡς ὑπὸ τῶν ἑῴων Ῥωμαίων παρασπονδούμενον.

4. μυρίων vulg. 16. βασιλείας] Σικελίας coni. B. 18. προΐεσθαι vulg. 19. ἑῴων B., νέων vulg.

de sua conditione certior fieret, pessima se morte mulctaret, commentum indicavit. Conchas vero mulierem ob veritatem detectam laudans, eam in matrimonio habere perstitit, sed dolum sibi factum ulturus, contra finimitos bellum se gerere simulavit, in quo sibi viris opus esse, non quidem ad militiam aptis, (infinitam enim horum sibi adesse multitudinem,) sed his, qui bellum sibi administrarent. Peroses vero trecentos principum ad eum misit, quorum alios Cidaritarum rex trucidavit, alios truncatos ad Perosem remisit, qui renuntiarent, has illos commissae ab eo fraudis poenas luisse. Itaque inter ipsos multo acrius, quam antea, bellum est excitatum, et omnibus viribus depugnarunt. In Gorga igitur, (hoc enim erat loco nomen, in quo tunc forte Persae castra habebant,) Constantium Peroses excepit. Quem postquam per quosdam dies laute tractasset, nullo idoneo ad legationem dato responso, dimisit.

13. Leo Imperator Gensericum per Phylarchum legatum de Anthemii imperio certiorem fecit, eique bellum indixit, nisi Italia cederet, et imperium ipse appetere desisteret. Rediit autem nuntius, et retulit, nolle ipsum denuntiationi parere, imo eo magis bellum apparare, quod Romani orientales foedera transgressi essent.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ
ΕΚ ΤΗΣ ΤΟΥ ΠΡΙΣΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

α΄. Ὅρκοι δὲ ἐπὶ τῇ ἀμοιβαίᾳ σφῶν ἐδίδοντο πίστει οὐ μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς παραγινομένοις ἐκ τῶν βασιλείων τῆς Ῥωμαίων διαλλαγῆς ἕνεκα τῶν ἀνδρῶν· Πρίσκος φησίν. Suidas s. v. ἀμοιβαία.

β΄. Πρίσκος λέγει περὶ Χαρύβδεως· παραπλέουσι δὲ τὴν Σικελίαν πρὸς τῇ Μεσσήνῃ κατὰ τὸν πορθμὸν τῆς Ἰταλίας, ἐν ᾧπερ ἡ Χάρυβδις, πνευμάτων ἐπιλαβόντων δυσαῶν αὐτοῖς ἀνδράσι κατέδυσαν. Idem s. v. Χάρυβδις.

γ΄. Σαλῶναι, πόλις Δαλματίας, ὧν Σαλωνεὺς τὸ ἐθνικόν, ὡς Πρίσκος ἐν ἕκτῳ. Stephanus s. v. Σάλωνα.

δ΄. Μαρκιανὸς τοίνυν καὶ ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ μὴν καὶ Πρίσκῳ ἱστόρηται τῷ ῥήτορι. Evagrius hist. eccl. II. 1.

FRAGMENTA
E PRISCI HISTORIA.

1. Fides mutua iureiurando confirmata est quum aliis, tum etiam illis, qui ex aula Romanorum venerant pacis componendae causa. Sic Priscus dicit.

2. Priscus de Charybdi dicit: Quum autem Siciliam praeter navigarent iuxta Messanam in freto Italiae, ubi Charybdis est, ingentibus coortis procellis naves cum ipsis viris submersae sunt.

3. Salonae oppidum Dalmatiae, quarum gentile *Σαλωνεύς*, ut Priscus in sexto.

4. De Marciano et alii plurimi et Priscus quoque rhetor tradiderunt.

ε΄. Ἱστορεῖ γοῦν Πρίσκος ὁ ῥήτωρ φθῆναι τηνικαῦτα ἐς τὴν Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς τῶν Θηβαίων ἐπαρχίας, ἰδεῖν τε τὸν δῆμον ὁμόσε κατὰ τῶν ἀρχόντων χωροῦντα, τῆς τε στρατιωτικῆς δυνάμεως τὴν στάσιν διακωλύειν βουλομένης λίθων βολαῖς αὐτοὺς χρήσασθαι. τρέψασθαί τε τούτους ἀνὰ τὸ ἱερὸν τὸ πάλαι Σαράπιδος, καὶ ἀναδραμόντας ἐκπολιορκῆσαι, καὶ πυρὶ ζῶντας παραδοῦναι. ταῦτά τε τὸν βασιλέα μαθόντα δισχιλίους νεολέκτους ἐκπέμψαι, καὶ τοῦ πνεύματος ἐπιτυχόντας οὐριοδρομῆσαι, ὡς ἀνὰ τὴν ἕκτην τῶν ἡμερῶν τῇ μεγάλῃ τῶν Ἀλεξανδρέων προσσχεῖν πόλει. κἀντεῦθεν τῶν στρατιωτῶν παροινούντων ἔς τε τὰς γαμετὰς καὶ θυγατέρας τῶν Ἀλεξανδρέων τῶν πρώτων πολλὰ δεινότερα προελθεῖν. ὕστερόν τε δεηθῆναι τὸν δῆμον τοῦ Φλώρου τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων ἡγουμένου, ὁμοῦ τε καὶ τὴν πολιτικὴν διέποντος ἀρχήν, ἀνὰ τὴν ἱπποδρομίαν ἁλισθέντα· ὥστε καταπράξασθαι αὐτοῖς τὴν τοῦ σιτηρεσίου χορηγίαν, ἥνπερ παρ' αὐτῶν ἀφήρητο, τά τε βαλανεῖα καὶ τὴν θέαν καὶ ὅσα διὰ τὴν γενομένην αὐτῶν ἀταξίαν ἀπεκόπησαν. καὶ οὕτως τὸν Φλῶρον ἐσηγήσει τῇ αὐτοῦ φανέντα τῷ δήμῳ ὑποσχέσθαι αὐτῷ καὶ τὴν στάσιν πρὸς βραχὺ διαλῦσαι. *Idem II. 5.*

5. Tradit igitur Priscus rhetor se ex praefectura Thebarum Alexandriam venisse, plebemque adversus magistratus ad arma concitatam vidisse. Quam cum milites compescere anniterentur, seditiosos lapidibus iactis eos in fugam vertisse, et in templum quod olim Serapidis fuerat compulsos, ad deditionemque adactos, vivos combussisse. His compertis Imperator bis mille tirones in Aegyptum misit, qui, secundo vento vecti, sexto die Alexandriam appulerunt. Protinus igitur milites matronis et puellis principum in urbe familiarum libidinose illuserunt, et infandae crudelitatis exempla ediderunt. Ad ultimum denique pop. Alexandrinus in circo congregatus Florum, legionum praefectum provinciaeque praesidem, oravit, ut sibi annonae distributio, quae sublata erat, balneaque et theatrum, et reliqua quae propter turbas amiserant redderentur. Haec Florus, a quo edocta plebs istas preces fuderat, se facturum annuit; atque ita seditionem composuit.

---

6. Tali ergo Hunni stirpe creati, Gothorum finibus ad- P. 31
venere. Quorum natio saeva, ut Priscus historicus refert, V. 22
in Maeotide palude ulteriorem ripam insedit, venatione tantum

nec alio labore experta, nisi quod, postquam crevisset in populos, fraudibus et rapinis vicinam gentem conturbavit. *Iornand. Cap. XXIV.*

7. Ad quem in legationem remissus a Theodosio iuniore Priscus, tali voce inter alia refert. Ingentia siquidem flumina, id est Tysiam Tibisiamque et Driccam transeuntes, venimus in locum illum, ubi dudum Vidicula, Gothorum fortissimus, Sarmatum dolo occubuit. Indeque non longe ad vicum, in quo Rex Attila morabatur, accessimus: vicum inquam, ad instar civitatis amplissimae, in quo lignea moenia ex tabulis nitentibus fabricata reperimus, quarum compago ita solidum mentiebatur, ut vix ab intento posset iunctura tabularum comprehendi. Videres triclinia ambitu prolixiore distenta, porticusque in omni decore dispositas. Area vero curtis ingenti ambitu cingebatur, ut amplitudo ipsa regiam aulam ostenderet. Hae sedes erant Attilae Regis Barbariam totam tenentis: haec captis civitatibus habitacula praeponebat. *Cap. XXXIV.*

8. Qui [Attila] quamvis huius esset naturae, ut semper magna confideret, addebat ei tamen confidentiam gladius Martis inventus, apud Scytharum reges semper habitus. Quem Priscus historicus tali refert occasione detectum. Quum pastor, inquiens, quidam gregis unam buculam conspiceret claudicantem, nec causam tanti vulneris inveniret, sollicitus vestigia cruoris insequitur: tandemque venit ad gladium, quem depascens herbas bucula incaute calcaverat, effossumque protinus ad Attilam defert. Quo ille munere gratulatus, ut erat magnanimus, arbitratur se totius mundi principem constitutum, et per Martis gladium potestatem sibi concessam esse bellorum. *Cap. XXXV.*

9. Quum ad Romam animus fuisset eius [Attilae] attentus accedere, sui eum, ut Priscus refert historicus, removere, non urbi, cui inimici erant, consulentes, sed Alarici quondam Vesegotharum Regis obiicientes exemplum, veriti
P.32 Regis sui fortunam, quia ille post fractam Romam diu non supervixerat, sed protinus rebus excessit humanis. *Cap. XLII.*

10. Id accessit mirabile, ut Marciano, Principi Orientis, de tam feroci hoste sollicito in somnis divinitas adsistens, arcum Attilae in eadem nocte fractum ostenderet, quasi quod gens ipsa eo telo multa praesumat. Hoc Priscus historicus vera se dicit adtestatione probare. *Cap. XLIX.*

Sequentia, quae sine auctoris nomine apud Suidam leguntur, Prisco tribuenda esse videntur.

ιαʹ. Ζέρκων, Σκύθης οὕτω καλούμενος, Μαυρούσιος τὸ γένος, διὰ δὲ κακοφυΐαν σώματος καὶ τὸ γέλωτα ἐκ τῆς τραυλότητος τῆς φωνῆς καὶ ὄψεως παρέχειν· βραχὺς γάρ τις ἦν, κυρτὸς, διάστροφος τοῖς ποσὶ, τὴν ῥῖνα τοῖς μυκτῆρσι παραφαίνων διὰ σιμότητος ὑπερβολήν· Ἄσπαρι τῷ Ἀρδαβουρίου ἐδεδώρητο, καθ' ὃν ἐν Λιβύῃ διέτριβε χρόνον. ἥλω δὲ τῶν βαρβάρων ἐς τὴν Θρᾳκῶν ἐμβαλόντων καὶ παρὰ τοὺς βασιλείους ἤχθη Σκύθας, καὶ Ἀττήλας μὲν οὐδὲ τὴν αὐτοῦ ἤνεγκεν ὄψιν· ὁ δὲ Βλήδας ἥσθη τε λίαν αὐτῷ φθεγγομένῳ οὐ μόνον γέλωτος ἄξια καὶ βαδίζοντι καὶ περιττῶς κινοῦντι τὸ σῶμα· συνῆν δὲ αὐτῷ εὐωχουμένῳ καὶ ἐκστρατεύοντι πεποιημένην πρὸς τὸ γελοιότερον ἀναλαμβάνων ἐν ταῖς ἐξόδοις

11. Hoc fragmentum Valesius ad cap. 3. Exc. Legg. Rom. ad gentes Prisco vindicavit. 5. Ἀρδαβουρίῳ vulg. 7. βασιλεῖς vulg.

11. Zercon Scytha sic vocatus, genere Maurusius. Qui propter corporis foeditatem, et quod balbutie vocis et forma sua risum movebat, nam brevis erat, gibbosus, distortis pedibus, naribus adeo depressis, ut nasum inter eas vix apparentem haberet propter nimiam simitatem. Aspari Ardaburii donatus erat, quum in Africa degebat; captus autem, quum barbari in Thraciam irrupissent, et ad Scytharum reges adductus est. Et Attilas ne visum quidem eius tulit; sed Bledas magnopere eo delectabatur, quod non solum risu digna verba faceret, sed etiam ridicule incederet et corpus iactanter moveret. Cum ipso autem et epulante et ad militiam proficiscente versabatur, in expeditionibus armaturam assumens factum ad risum movendum. Quamobrem Bledas ipsum plurimi faciens, quum fugisset cum Romanis captivis, ceteros quidem neglexit,

πανοπλίαν. διὸ δὴ περισπούδαστον αὐτὸν ὁ Βλήδας ποιούμενος μετὰ αἰχμαλώτων ἀποδράντα Ῥωμαίων, τῶν μὲν ἄλλων κατωλιγώρησεν, αὐτὸν δὲ μετὰ πάσης φροντίδος ἀναζητεῖσθαι προσέταξεν. καὶ ἁλόντα καὶ παρ' αὐτὸν ἀχθέντα ἐν δεσμοῖς ἰδὼν ἐγέλασεν. καὶ καθυφεὶς τῆς ὀργῆς ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν τῆς φυγῆς, καὶ ὅτου χάριν νομίζοι τὰ Ῥωμαίων τῶν παρά σφισιν ἀμείνονα. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ἁμάρτημα μὲν τὴν φυγὴν εἶναι, ἔχειν δὲ τοῦ ἁμαρτήματος λόγον τὸ μὴ γαμετὴν αὐτῷ δεδόσθαι. τῷ δὲ γέλωτι μᾶλλον ὁ Βλήδας ὑπαχθεὶς δίδωσιν αὐτῷ γυναῖκα τῶν εὖ γεγονότων καὶ τῇ βασιλίδι διακονησαμένων, ἀτόπου δέ τινος πράξεως ἕνεκα οὐκέτι παρ' ἐκείνην φοιτῶσαν. καὶ οὕτω διετέλει ἅπαντα τὸν χρόνον τῷ Βλήδᾳ συνών, μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν Ἀττήλας Ἀετίῳ τῷ στρατηγῷ τῶν ἑσπερίων Ῥωμαίων δῶρον τὸν Ζέρκωνα δίδωσιν, ὃς αὐτὸν παρὰ τὸν Ἄσπαρα ἔπεμψεν. *Suid. voc.* Ζέρκων.

ιβ'. Θεοδόσιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων ὁ μικρός. οὗτος διαδεξάμενος παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχὴν, ἀπόλεμος ὢν καὶ δειλίᾳ συζῶν, καὶ τὴν εἰρήνην χρήμασιν, οὐχ ὅπλοις κτησάμενος, πολλὰ προὐξένησε κακὰ τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ. ὑπὸ γὰρ τοῖς εὐνούχοις τραφεὶς πρὸς πᾶν σφισιν ἐπίταγμα εὐπειθὴς ἦν, ὥστε καὶ τοὺς λογάδας τῆς ἐκείνων δεῖσθαι ἐπικουρίας, καὶ πολλὰ νεοχμεῖσθαι ἐν τοῖς πολιτικοῖς καὶ

20. προεξένησε vulg.

illum vero summa cura inquiri iussit; et captum et ad se adductum in vinculis conspicatus risit, et remissa ira causam fugae quaesivit, et cuius rei gratia res Romanorum suis meliores putaret. Ille vero respondit, se quidem peccasse, quod fugisset, sed se peccati causam habere, quod nulla uxor sibi data fuisset. Bledas autem in maiorem risum prorumpens ipsi dat uxorem, unam de nobilibus et quae fuerat inter reginae ministras, sed ob quoddam insolens facinus ad ipsam non amplius accedebat. Sic autem perpetuo cum Bleda vixit. Post cuius mortem Attilas Aëtio, Romanorum Occidentalium duci, Zerconem dono mittit, qui ipsum ad Asparem remisit.

12. Theodosius minor, Romanorum Imperator. Hic suscepto principatu, quem a patre per successionis ius acceperat, cum esset imbellis, et vitam ignaviae deditam viveret, et pacem pecunia, non armis sibi parasset, multa mala reipublicae Romanae conciliavit. Nam sub eunuchis educatus, ipsis valde obsequens erat ad omnia illorum imperata facienda, adeo ut vel ipsi legionarii milites ipsorum ope indigerent, multaque in civilibus et militaribus ordinibus ac institutis innovarentur, quod ad magistratus non accederent viri, qui eos gerere possent, sed qui aurum suppeditarent,

στρατιωτικοῖς τάγμασι, μὴ παριόντων εἰς τὰς ἀρχὰς ἀνδρῶν τῶν διέπειν ταύτας δυναμένων, ἀλλὰ τῶν χορηγούντων χρυσίον, διὰ τὴν τῶν εὐνούχων πλεονεξίαν, καὶ τῶν Σεβαστιανοῦ δορυφόρων πειρατικὸν συστάντων, ᾧ τόν τε Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα διετάραξαν, ἐς τοῦτο τὰ πράγματα ἀτοπίας οἱ εὐνοῦχοι παρεσκεύασαν, ἀποβουκολοῦντες τὸν Θεοδόσιον, ὥσπερ τοὺς παῖδας ἀθύρμασιν, * οὐδὲν ὅ,τι καὶ ἄξιον μνήμης διαπράξασθαι παρεσκεύασαν. ἀλλ' εἰς ν' ἐτῶν ἡλικίαν ἐληλυθὼς, διετέλεσε βαναύσους τέ τινας μετιὼν τέχνας, καὶ θήρᾳ προσκαρτερῶν, ὥστε τοὺς εὐνούχους καὶ τὸν Χρυσάφιον ἔχειν τὸ τῆς βασιλείας κράτος. ὅνπερ ἡ Πουλχερία μετῆλθε τοῦ ἀδελφοῦ τελευτήσαντος. *Idem s. v.*

ιβ'. Ἀντίοχος ὁ πραιπόσιτος. οὗτος διαβληθεὶς Θεοδοσίῳ τῷ μικρῷ καθῃρέθη τῆς τιμῆς, καὶ δημοσιευθεὶς ἐν τοῖς ἱερεῦσι κατετάγη, διατάξεως ἐκφωνηθείσης παρὰ τοῦ βασιλέως, εὐνοῦχον ἐν τοῖς πατρικίοις μὴ τελεῖν. *Idem s. v. et* πατρίκιος.

ιδ'. Ἀρδαβούριος υἱὸς Ἄσπαρος, γενναῖος τὸν θυμὸν καὶ τοὺς τὴν Θρᾴκην πολλάκις καταδραμόντας βαρβάρους εὐρώστως ἀποκρουσάμενος. τούτῳ οὖν γέρα ἀριστειῶν ὁ βασιλεὺς Μαρκιανὸς παρέσχετο τὴν ἑῴαν στρατοπεδαρχίαν. καταλαβὼν δὲ ἐν εἰρήνῃ ταύτην ὁ στρατηγὸς πρὸς ἄνεσιν ἐτράπη καὶ ῥᾳστώνην θηλυδριῶτιν. ἔχαιρε γὰρ μίμοις

4. ᾧ add. N. 6. παρήγαγον coni. N.

propter eunuchorum avaritiam, Sebastianique satellites piratarum manum conflassent, qua Hellespontum, et Propontidem perturbarunt. Eo turpitudinis, et infamiae res deduxerunt eunuchi, Theodosium, tanquam pueros, ludicris fallentes, ut effecerint, ne quidquam prorsus memoria dignum gereret. Cum enim ad quinquagesimum aetatis annum pervenisset, quasdam sordidas artes perpetuo sectabatur et exercebat, et venationi operam dabat sedulam, ita ut eunuchi, Chrysaphius inprimis, imperii summam potestatem haberent, summaque rerum potirentur: quem Chrysaphium Pulcheria fratre defuncto ulta est.

12. Antiochus praepositus. Hic apud Theodosium minorem delatus, honore privatus est, et publicatis ipsius bonis in sacerdotum ordinem cooptatus: edicto promulgato, ne eunuchus inter patricios censeretur.

13. Ardaburius, Asparis f., animo generoso praeditus, qui barbaros Thraciam incursionibus vexantes saepe fortiter repulit. Huic igitur fortitudinis praemia Marcianus Imp. orientalem praeturam praebuit. Cum autem hic belli dux hanc provinciam in pace constitutam accepisset, ad otium et muliebrem mollitiem se convertit. Gaudebat enim mimis et praestigiatoribus et omnibus scenicis ludi-

καὶ θαυματοποιοῖς καὶ πᾶσι σκηνικοῖς ἀθύρμασι, καὶ τοῖς τοιούτοις διημερεύων αἰσχροῖς ἠλόγει πάμπαν τῶν πρὸς εὔκλειαν τεινόντων. Μαρκιανοῦ δὲ τοῦ βασιλέως στρατηγοῦ μὲν γεγονότος, θᾶττον δὲ ἐκβεβιωκότος, αὐτοκελεύστῳ γνώμῃ Ἄσπαρ Λέοντα διάδοχον αὐτοῦ γενέσθαι παρεσκεύασεν.
Idem s. v.

cris, et in huiusmodi foedis rebus vitam degens ea, quae ad gloriam spectabant, omnino negligebat. Cum autem Marcianus Imp. dux quidem belli strenuus esset, sed citius de vita decessisset, Aspar proprio motu effecit, ut Leo ipsius fieret successor.

ΜΑΛΧΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΛΧΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA

MALCHI RHETORIS

PHILADELPHENSIS

EXCERPTA DE LEGATIONIBUS GENTIUM

AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Amorcesus Byzantium vocatus a Leone Arabiae parti praeficitur (1). *Theuderichus, Arcadiopoli in deditionem accepta, pacem et foedus cum Leone componit* (2). *Odoacer et Nepos, legationibus eodem tempore Byzantium missis, Zenonis amicitiam ambiunt* (3). *Legati Theuderichi tributum a Romanis petentes cum indignatione remittuntur* (4). *Honorichus legatos de pace mittit ad Zenonem* (5). *Utroque Theudericho foedere inter se coniunctis, Zeno bellum acriter contra eos susceptum brevi omittit* (6).

α΄. Ὅτι ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Λέ- A. C. 473
οντος τοῦ Μακέλλη, πάντων πανταχόθεν τεταράχθαι δοκούν- P. 91
των, ἀφικνεῖταί τις τῶν σκηνιτῶν Ἀράβων, οὓς καλοῦσι Σα- V. 62

1. Septimo decimo imperii Leonis Macelli anno, cum ingens undique rerum perturbatio esse videretur, advenit quidam Arabum scenitarum, quos vocant Saracenos, sacerdos eorum, qui sunt apud

A.C. 473 Ind. 11 Leon. 17 ρακηνοὺς, ἱερεὺς τῶν παρ' ἐκείνοις Χριστιανῶν, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Πέρσαι καὶ Ῥωμαῖοι σπονδὰς ἐποιήσαντο, ὅτε ὁ μέγιστος πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ Θεοδοσίου συνεῤῥάγη πόλεμος, μὴ προσδέχεσθαι τοὺς ὑποσπόνδους Σαρακηνοὺς, εἴ τις ἐς ἀπόστασιν νεωτερίσαι προέλοιτο. ἐν δὲ τοῖς Πέρσαις ἦν ὁ Ἀμόρκεσος τοῦ Νοκαλίου γένους· καὶ εἴτε τιμῆς οὐ τυγχάνων ἐν τῇ Περσίδι γῇ, ἢ ἄλλως τὴν Ῥωμαίων χώραν βελτίω νενομικὼς, ἐκλιπὼν τὴν Περσίδα εἰς τὴν γείτονα Πέρσαις Ἀραβίαν ἐλαύνει. κἀντεῦθεν ὁρμώμενος προνομὰς ἐποιεῖτο P. 92 καὶ πολέμους Ῥωμαίων μὲν οὐδενὶ, τοῖς δὲ ἀεὶ ἐν ποσὶν εὑρισκομένοις Σαρακηνοῖς. ἀφ' ὧν καὶ τὴν δύναμιν αὔξων προήει κατὰ μικρόν. μίαν δὲ τῶν Ῥωμαίων παρεσπάσατο νῆσον Ἰωτάβην ὄνομα· καὶ τοὺς δεκατηλόγους ἐκβαλὼν τῶν Ῥωμαίων αὐτὸς ἔσχε τὴν νῆσον, καὶ τὰ τέλη ταύτης λαμβάνων χρημάτων εὐπόρησεν οὐκ ὀλίγων ἐντεῦθεν. καὶ ἄλλας δὲ ὁ αὐτὸς Ἀμόρκεσος τῶν πλησίον ἀφελόμενος κωμῶν, ἐπεθύμει Ῥωμαίοις ὑπόσπονδος γενέσθαι καὶ φύλαρχος τῶν κατὰ Πετραίαν B ὑπὸ Ῥωμαίοις ὄντων Σαρακηνῶν. πέμπει οὖν πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Πέτρον ἐπίσκοπον τῆς φυλῆς τῆς ἑαυτοῦ, εἴπως δύναιτο ταῦτα πείσας ποτὲ διαπράξασθαι. ὡς δ' ἀφίκετο καὶ διελέχθη τῷ βασιλεῖ, δέχεται τοὺς λόγους ὁ βασιλεὺς, καὶ μετάπεμπτον εὐθὺς ποιεῖται τὸν Ἀμόρκεσον

11. ἀφ' B., ἐφ' vulg. 17. κατὰ B., ἐπὶ Val., ὑπὸ vulg.

eos Christiani; eius adventus haec fuit causa. Cum tempore Theodosii exortum esset inter Persas et Romanos maximum bellum, foedere rem transegerunt. Eo foedere cavebatur, ne alterutri admitterent Saracenos, qui in eorum fide et ditione essent, si forte quis deficiens res novas moliri tentaret. Apud Persas erat Amorcesus genere Nocalius: is, sive quod nullo honore apud eos haberetur, sive Romanorum regionem incolere potius duceret, Persidem relinquens, in vicinam Persis Arabiam migravit. Hinc excurrens, rapinas et cetera hostilia exercebat in Romanorum quidem neminem, sed in Saracenos, quos passim ante pedes suos offendebat. Sic potentiam suam augens, paulatim crevit, et unam ex insulis, quae Romanis parebant, sibi subiecit Iotabem nomine, qua, expulsis decimarum exactoribus, potitus est. Itaque tributa colligens, cum etiam ex proximis vicis multas praedas egisset, non parvam pecuniarum summam sibi paravit. Deinde Romanorum confoederatus et Saracenorum, qui in Arabia Petraea sub Romanis degunt, princeps esse magnopere cupiebat. Quamobrem ad Leonem Imperatorem mittit Petrum, eius gentis episcopum, qui, si qua ratione posset, ab Imperatore haec impetraret. Ut venit, et cum Imperatore verba fecit, sermones eius Imperator excipit, et Amorcesum statim ad se vocat.

ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν, ἀβουλότατα τοῦτο διανοησάμενος καὶ A. C. 473 ποιήσας. εἰ γὰρ δὴ καὶ φύλαρχον χειροτονῆσαι προῄρητο, Ind. 11 Leon. 17 ἔδει πόῤῥωθεν ὄντι τῷ Ἀμορκέσῳ τοῦτο προστάξαι, ἕως καὶ τὰ Ῥωμαίων ἐνόμιζε φοβερὰ, καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἀεὶ τοῖς τυχοῦσι Ῥωμαίων ἔμελλεν ἥκειν ὑποπεπτηχὼς, καὶ τήν γε προσηγορίαν βασιλέως ἀκούων αὐτήν. καὶ γὰρ διὰ πολλοῦ C κρεῖττόν τι τῶν ἀνθρώπων εἶναι τῶν ἄλλων ἐνόμιζε. νῦν δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸν διὰ πόλεων ἦγεν, ἃς ἔμελλεν ὄψεσθαι τρυφῆς μόνον γεμούσας, ὅπλοις δὲ οὐ χρωμένας· ἔπειτα δὲ, ὡς ἀνῆλθεν ἐς Βυζάντιον, δέχεται παρὰ τοῦ βασιλέως ἀσμένως, καὶ τραπέζης κοινωνὸν βασιλικῆς ἐποιήσατο, καὶ βουλῆς προκειμένης μετὰ τῆς γερουσίας συμπαρεῖναι ἐποίει. καὶ τό γε δὴ αἴσχιστον ὄνειδος τῶν Ῥωμαίων, ὅτι καθέδραν αὐτῷ τὴν πρωτοπατρικίων ἀποδοθῆναι ἐκέλευσε σχηματισάμενος ὁ βασιλεὺς, ὅτι δὴ Χριστιανὸς ἀνεπείσθη γενέσθαι· καὶ τέλος ἀπέπεμψεν αὐτὸν, ἰδίᾳ μὲν παρ' αὐτοῦ εἰκόνα τινὰ χρυσῆν καὶ κατάλιθον λαβὼν, σφόδρα τε οὖσαν πολυτελῆ, καὶ τῶν D ἄλλων κελεύσας ἕκαστον εἰσενεγκεῖν, ὅσοι ἐτέλουν ἐς τὴν βουλήν. τὴν δὲ νῆσον ἐκείνην, ἧς ἐμνήσθημεν πρόσθεν, οὐ μόνον κατέλιπεν αὐτῷ ἔχειν βεβαίως, ἀλλὰ καὶ ἄλλας αὐτῷ κώμας προσέθηκε πλείονας. ταῦτα παρασχὼν Ἀμορκέσῳ ὁ Λέων καὶ τῶν φυλῶν ἄρχοντα, ὧν ἤθελε, ποιήσας, ἀπέ- V. 63

6. διὰ] δὴ coni. Val. 11. Ante καὶ inser. ὃς N. 16. ἰδίᾳ B., ἰδίαν vulg. 17. λαβόντα coni. N.

Quae sane inconsultissime et sensit et fecit. Etenim, si ipsum eius gentis principem creare constituisset, oportuerat eum e longinquo hoc mandare, ut Romanorum imperium illi semper formidini esset, et ad solum nomen Imperatoris, quibuslibet Romanorum magistratibus ad se accedentibus, tremeret. Nam remotiora homines et potentiora habere solent. At ille hominem per urbes circumduxit, quas visurus erat armis vacuas et deliciis plenas. Hunc, ut Byzantium venit, Imperator benigne excipit, et regiae mensae participem fecit. Senatui quoque, quem indixit, interesse, et illi, quod foedissimum Romanorum probrum fuit, sellam iuxta se poni ante omnes patricios iussit, ficta causa, quod Christianus fieri persuasus esset. Postremo dimisit eum, postquam ipse imaginem auream, magnifice gemmis exornatam, ei donaverat, et in eum etiam omnes, qui in senatum erant adscripti, alia munera conferre iussit. Insulam vero, cuius supra mentionem fecimus, non solum eius potestati permisit, ut eam sine controversia possideret: sed et plures alios vicos adiecit. Quum his illum beneficiis ornasset et phylarchum, ut optaverat, constituisset, elatum et superbientem

A. C. 473 Ind. 11 Leon. 17 πεμψεν ὑψηλὸν, καὶ ὅσος οὐκ ἔμελλε τοῖς δεξαμένοις λυσιτελεῖν.

β΄. Ὅτι ὁ αὐτὸς Λέων βασιλεὺς ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ἐν τῇ Θρᾴκῃ βαρβάρους πρεσβευτὴν Τελόγιον τὸν σιλεντιάριον. οἱ δὲ βάρβαροι τοῦτον ἀσμένως δεξάμενοι ἀντιπέμπουσι πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, φίλοι Ῥωμαίων εἶναι βουλόμενοι. ᾐτήσαντο δὲ τρία, πρῶτον Θευδέριχον τὸν κατάρχοντα αὐτῶν τὴν κληρονομίαν ἀπολαβεῖν, ἣν ἀφῆκεν αὐτῷ
P. 93 Ἄσπαρ, δεύτερον νέμεσθαι τὴν Θρᾴκην συγχωρηθῆναι αὐτῷ, τρίτον καὶ στρατηλάτην γενέσθαι τῶν ταγμάτων, ὧνπερ καὶ Ἄσπαρ ἡγήσατο. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς πρὸς τὰ δύο παντελῶς ἀπείπατο, μόνον δὲ περὶ τῆς στρατηγίας κατένευσεν, εἰ φίλος αὐτοῦ γένηται ἀδόλως. καὶ οὕτω τοὺς πρέσβεις ἀπέπεμψεν. ὁ δὲ Θευδέριχος ὁ τῶν βαρβάρων ἀρχηγὸς, τοὺς πρέσβεις αὐτοῦ δεξάμενος ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπράκτους, τὸ μὲν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐς Φιλίππους ἐκπέμπει, τῷ δὲ προσεκάθητο τὴν Ἀρκαδιούπολιν μηχανῇ πάσῃ πολιορκῶν. καὶ ταύτην παραλαμβάνει οὐχ ὅπλοις, ἀλλὰ λιμῷ τοὺς ἔνδον τοῦ
B ἄστεος ἰσχυρῶς στενοχωρήσαντι. καὶ γὰρ καὶ ἵππων καὶ ὑποζυγίων καὶ νεκρῶν σωμάτων ἥψαντο, καρτεροῦντες εἴ ποθεν αὐτοῖς ἔλθοι βοήθεια. τῆς δὲ μὴ παρούσης, ἀπήλπισαν καὶ ἐνέδωκαν. οἱ δὲ ἐκπεμφθέντες ἐπὶ Φιλίππους τὰ πρὸ τοῦ

4. Τελόγιον] Πελάγιον vel Εὐλόγιον coni. N. 7. πρῶτον ἵνα Θευδ. vulg. 13. ἀδόλως B., ἄδολος vulg. 22. ἐνέδωκαν N., συνέδωκαν vulg.

et talem, qui non esset iis, qui benigne eum exceperant, profuturus, dimisit.

2. Leo Imperator misit Pelagium silentiarium legatum ad barbaros, qui in Thracia erant. At barbari lubenti animo legatum exceperunt, et legatos quoque ad Imperatorem, Romanorum amici esse cupientes, miserunt, per quos tria ab eo petierunt: primum ut Theuderichus, eorum dux, omni hereditate, quam illi reliquerat Aspar, frueretur: secundum, ut liceret illi in Thracia habitare: tertium, ut et eorum ordinum, quorum Aspar fuerat, dux esset. Prima duo omnino denegavit Imperator. Solum tertium, ut dux fieret, dummodo sine fraude eius amicus esset, concessit, et ita legatos dimisit. Sed Theuderichus, barbarorum princeps, ubi legatos suos ab Imperatore re infecta reversos excepit, suarum copiarum partem Philippos misit: cum altera parte Arcadiopolim omni apparatu oppugnaturus obsedit. Neque tamen eam armis cepit, sed fame, quae oppidanos adeo premebat, ut equis et aliis iumentis et mortuorum corporibus, exspectantes, si qua ex parte auxilium adveniret, vescerentur. Quo non adveniente, in extremam desperationem ad-

ἄστεος ἐνέπρησαν μόνον, οὐδὲν δὲ ἄλλο δεινὸν εἰργάσαντο. A. C. 473 Ind. 11 Leon. 17 καὶ τούτων οὕτω λυμαινομένων τὴν Θρᾴκην, ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ βάρβαροι ὑπὸ τοῦ λιμοῦ συνεχόμενοι πρεσβείαν πέμπουσι περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ γίνεται ἡ σύμβασις τῶν ὅρκων ἐπὶ τούτοις, τοῖς μὲν Γότθοις δίδοσθαι κατ' ἔτος χρυσίου λίτρας δισχιλίας, τὸν δὲ Θευδέριχον καθίστασθαι στρα- C τηγὸν δύο στρατηγιῶν τῶν ἀμφὶ βασιλέα, αἵπερ εἰσὶ μέγισται εἰς τὴν ἑτέραν γῆν· αὐτῶν δὲ τῶν Γότθων αὐτοκράτορα εἶναι, καὶ μηδένας ἐξ αὐτῶν ἀποστῆναι θέλοντας τὸν βασιλέα δέχεσθαι. συμμαχεῖν δὲ τῷ βασιλεῖ εἰς πᾶν, ὅ,τι κελεύει, πλὴν ἐπὶ μόνων τῶν Βανδήλων.

γ'. Ὅτι ὁ Αὔγουστος ὁ τοῦ Ὀρέστου υἱὸς ἀκούσας Ζή- A. C. 476 Ind. 14 Zenon. 3 νωνα πάλιν τὴν βασιλείαν ἀνακεκτῆσθαι τῆς ἕω, τὸν Βασιλίσκον ἐλάσαντα, ἠνάγκασε τὴν βουλὴν ἀποστεῖλαι πρεσβείαν Ζήνωνι σημαίνουσαν, ὡς ἰδίας μὲν αὐτοῖς βασιλείας οὐ δέοι, κοινὸς δὲ ἀποχρήσει μόνος ὢν αὐτοκράτωρ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς πέρασι. τὸν μέντοι Ὀδόαχον ὑπ' αὐτῶν προβεβλῆσθαι ἱκανὸν ὄντα σώζειν τὰ παρ' αὐτοῖς πράγματα, πολιτικὴν ἔ- D χοντα σύνεσιν ὁμοῦ καὶ μάχιμον· καὶ δεῖσθαι τοῦ Ζήνωνος πατρικίου τε αὐτῷ ἀποστεῖλαι ἀξίαν, καὶ τὴν τῶν Ἰταλῶν

8. εἰς τὴν ἑτέραν γῆν] εἰς τὴν σφετέραν γῆν Val., idque post θέλοντας. αὐτὸν vulg. 12. ὁ Αὔγ. ὁ τ. Ὀ. υἱ. male, culpa eclogarii, pro Odoacro. N. 19. μάχιμον] ὄντα add. N. 20. τε B., δὲ vulg.

ducti deditionem fecerunt. Qui vero missi erant Philippos solum ea, quae circa urbem erant, combusserunt, neque quicquam praeterea atrox aut grave commiserunt. His ita in Thracia grassantibus, nihilo secius ipsi barbari fame coacti legatos ad Imperatorem miserunt, qui de pace agerent, quae his conditionibus est facta: ut duo millia librarum auri Gothis singulis annis penderentur: Theuderichus magister equitum et peditum praesentis militiae constitueretur, quae dignitas maxima habetur, ipsorumque rex Gothorum esset, neque quisquam eorum, qui ab eo deficere voluerint, ab Imperatore in regionem suam admitteretur; denique ut contra quemcumque voluerit Imperator, exceptis Vandalis, a parte Imperatoris pugnaret.

3. Augustus, Orestis filius, ut audivit, Zenonem iterum Orientis imperium, expulso Basilisco, recuperasse, senatum veteris Romae legationem ad Zenonem mittere coegit, quae illi significaret, proprio Imperatore se non indigere. Unum Imperatorem sufficere, qui utriusque Imperii fines tueretur: Odoacrum se elegisse, qui hanc partem tutam praestaret. Hunc enim et scientia reipublicae administrandae, et rei militaris peritia praestare. Itaque orare, ut illum Zeno patriciatus dignitate ornet, et Italiam regendam ei committat.

A. C. 476 τούτῳ ἐφεῖναι διοίκησιν. ἀφικνοῦνται δὴ ἄνδρες τῆς βου-
Ind. 14 Zenon. 3 λῆς τῆς ἐν Ῥώμῃ τούτους ἐς Βυζάντιον κομίζοντες τοὺς λό-
γους, καὶ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ἐκ τοῦ Νέπωτος ἄγγελοι, τῶν
τε γεγενημένων συνησθησόμενοι τῷ Ζήνωνι, καὶ δεόμενοι ἅμα
ταῖς ἴσαις τῷ Νέπωτι συμφοραῖς χρησαμένῳ συσπουδάσαι
προθύμως βασιλείας ἀνάκτησιν, χρήματά τε καὶ στρατὸν ἐπὶ
ταῦτα διδόντα, καὶ τοῖς ἄλλοις, οἷς δέοι, συνεκπονοῦντα τὴν
P. 94 κάθοδον. ταῦτά τε λέξοντας ὁ Νέπως ἀπέστελλεν. Ζήνων
δὲ τοῖς ἥκουσι, τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀπεκρίνατο ταῦτα,
ὡς δύο ἐκ τῆς ἕω βασιλέας λαβόντες τὸν μὲν ἐξηλάκασιν,
Ἀνθέμιον δὲ ἀπέκτειναν· καὶ νῦν τὸ ποιητέον αὐτοὺς ἔφη
γινώσκειν· οὐ γὰρ ἂν βασιλέως ἔτι ὄντος ἑτέραν ἡγήσεσθαι
γνώμην ἢ κατιόντα προσδέχεσθαι. τοῖς δὲ ἐκ τοῦ βαρβάρου
ὅτι καλῶς πράξοι παρὰ τοῦ βασιλέως Νέπωτος τὴν ἀξίαν
τοῦ πατρικίου δεξάμενος Ὀδόαχος. ἐκπέμψειν γὰρ αὐτὸν,
εἰ μὴ Νέπως ἐπεφθάκει. ἐπαινεῖν δὲ, ὡς ἀρχὴν ἐπιδέδει-
B κται ταύτην τοῦ τὸν κόσμον φυλάττειν τὸν τοῖς Ῥωμαίοις
προσήκοντα· καὶ πιστεύειν ἐντεῦθεν, ὡς καὶ τὸν βασιλέα τὸν
ταῦτα τιμήσαντα καταδέξοιτο θᾶττον, εἰ ποιεῖν θέλοι τὰ δί-
καια. καὶ βασίλειον γράμμα περὶ ὧν ἠβούλετο πέμπων τῷ
V. 64 Ὀδοάχῳ, πατρίκιον ἐν τούτῳ τῷ γράμματι ἐπωνόμασε. ταῦ-
τα δὲ συνεσπούδαζε τῷ Νέπωτι ὁ Ζήνων ἐκ τῶν ἑαυτοῦ κα-

4. συνησθησόμενοι Cantocl., συνθησόμενοι vulg. 12. εἰσηγήσεσθαι coni. B. 13. κατιόντα Val., κατιόντι vulg. 14. πράξοιε vulg.

Profecti sunt igitur ex senatu Romano viri, qui hos sermones Byzantium deferrent. Iisdem diebus venerunt et a Nepote nuntii, qui Zenoni restitutum imperium gratularentur, et ipsum obtestarentur, ut omni opera et studio illum, qui eodem tempore eodem, quo ipse, casu afflictus esset, in recipiendo imperio adiuvaret, et pecunias et exercitus et alia, quae opus forent, suppeditaret, quo illi reditum ad pristinam fortunam pararet. Haec qui dicerent Nepos misit. At Zeno his, qui venerant, haec responsa dedit: senatoribus, illos ex duobus quos ab Oriente accepissent, Imperatoribus unum expulisse, et Anthemium occidisse. Nunc quid sibi facto opus esset, ipsos dixit perspicere. Imperatore enim superstite non aliam debere valere sententiam, quam ut illum redeuntem exciperent. Ad ea vero, quae barbarus nuntiarat: recte et iuste facturum, si a Nepote Imperatore Odoacer patriciatus dignitatem susciperet. Eam se illi missurum, nisi Nepos praevenerit. Laudare se eum, quod iam morem Romanis convenientem servare incceperit ideoque confidere, fore, ut Imperatorem, qui illum hoc honore affecerit, si quidem iusta facere vellet, quam primum reciperet. Et in litteris regiis, quibus Odoacro voluntatem suam significaret, eum patricium nominavit. Quae Zeno

κῶν τὰ ἐκείνου οἰκτείρων καὶ τό γε κοινὸν τῆς τύχης εἰς ὑπό- A. C. 476 Ind. 14 Zenon. 3 θεσιν ἔχων τῷ δυστυχοῦντι συνάχθεσθαι. ἅμα δὲ καὶ Βηρίνα συνεπώτρυνε τοῦτον, τῇ Νέπωτος γυναικὶ συγγενεῖ οὔσῃ συσπεύδουσα.

δ΄. Ὅτι ἐν τῷ ἑξῆς ἔτει ἐπὶ Ζήνωνος πρέσβεις ἦλθον A. C. 477 Ind. 15 Zenon. 4 ἐκ Θρᾴκης τῶν ὑποσπόνδων Γότθων, οὓς δὴ καὶ φοιδεράτους οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, ἀξιοῦντες Ζήνωνα Θευδερίχῳ C σπείσασθαι τῷ παιδὶ Τριαρίου, ἥσυχον ἐθέλοντι διεξάγειν τὸν βίον καὶ μηδένα πόλεμον τοῖς κοινοῖς αἱρεσθαι πράγμασιν. ἠξίουν δὲ καὶ σκοπεῖν, ὅσα πολέμιος ὢν κατέβλαψε Ῥωμαίους, καὶ ὅσα Θευδέριχος ὁ τοῦ Βαλαμήρου παῖς στρατηγὸς ὢν καὶ φίλος ταῖς πόλεσιν ἐλυμήνατο, καὶ μὴ νῦν ἀπεχθείας παλαιὰς ὁρᾶν μᾶλλον, ἢ ὅπως τι τῷ κοινῷ γένοιτο παντελῶς ὠφέλιμον. εὐθὺς οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν βουλὴν συγκαλέσας γνώμην αὐτοῖς προὔθηκεν ὅ,τι δέοι ποιῆσαι. οἱ δὲ D ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἔφασαν ἱκανὸν τὸ δημόσιον εἶναι συντάξεις τε καὶ μισθὸν ἐπαρκέσαι προχείρως, ὁπότε γε μηδὲ αὐτοῖς μόνοις τοῖς στρατιώταις ἀμέμπτους ὑποτελεῖν τὰς χορηγίας δυνάμεθα. ὁπότερον δὲ αὐτῶν δεῖ φίλον προελέσθαι, τούτου κύριον αὐτὸν βασιλέα καθίστασθαι. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν αὐλὴν τούς τε κατὰ τὴν πόλιν στρατιώτας κελεύσας καὶ τὰς σχολὰς

1. τό γε N., καὶ τὸ Val., τόν τε vulg. 8. Τριβρίου vulg. διεξάγειν B., διεπάγειν vulg. καθίστασθαι H., καθίστασαι vulg. 21. καλέσας Val.

Nepotis causa instituit, propter sua Nepotis malorum miseritus, et communem hominum sortem reputans ad aliorum commiserationem adductus. Eo quoque illum impulit Verina, quae Nepotis uxori, cuius erat consanguinea, favebat.

4. Insequenti anno Zenonem legati a Gothis adierunt, qui in Thracia consederant et foedere cum Romanis coniuncti erant: hos foederatos Romani vocant. Orabant, ut reconciliari vellet Theudericho, Triarii filio, cui nihil esset optatius, quam tranquillam et quietam vitam ducere neque armis rempublicam vexare. Illud etiam eum considerare iusserunt, quanta mala ipse, cum hostis exstitisset, Romanorum rebus attulisset, et quot urbes Theuderichus, Balameri filius, qui dux et amicus appellatus esset, evertisset; neque tam veterem inimicitiam respiciendam esse, quam communem omnium utilitatem. Confestim igitur Imperator senatum convocavit, et haec illis proposuit, ut sibi consilium darent, quid facto opus esset. Senatores vero dixerunt, reditus publicos minime sufficere ad stipendia prompte utrisque suppeditanda, quum ne tum quidem militibus victus commode praestari posset. Cum quo vero ex duobus amicitiam instituere praestaret, id in solius Imperatoris arbitrio consistere. In aulam quoque convocatis militibus et omnibus scholis, ascenso sug-

A.C. 477 Ind. 15 Zenon. 4 ἁπάσας, ἀναβὰς ἐπὶ βῆμα πολλὰ τοῦ Θευδερίχου κατηγόρει, ἐν τούτοις ὅπως τε τοῖς Ῥωμαίοις ἐχθρὸς ἄνωθεν εἴη, καὶ ὡς ἐλυμήνατο τοῖς τὴν Θρᾴκην οἰκοῦσι, χεῖράς τε ἀποτέμνων ἅμα τῷ Ἁρματίῳ καὶ τὸ γεωργοῦν ἅπαν ποιήσας ἀνάστατον· ὅπως τε τυραννίδα πάλιν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς τὴν Βα-
P. 95 σιλίσκου ἐπήγειρε, καὶ ὡς τοὺς στρατιώτας ἐκεῖνον ἀνέπεισεν ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, ὡς τῶν Γότθων ἀρκούντων. καὶ νῦν δὴ πρεσβεύεσθαι οὐκ εἰρήνης γε μᾶλλον, ἢ στρατηγίας δεόμενον. „ἣν οὖν ἔχετε γνώμην καὶ ὑμεῖς περὶ τούτων, ταύτην", ἔφη, „παρ' ὑμῶν ἀκοῦσαι βουλόμενος νυνὶ παρεκάλεσα, εἰδὼς τῶν βασιλέων τούτους ἀσφαλῶς πράττειν, οἳ ἂν τὰ βουλεύματα τοῖς στρατιώταις κοινώσουσιν." οἱ δὲ ἧς κατέτεινε κατηγορίας ἀκούσαντες καὶ ἐκ ταύτης διδαχθέντες ὃ χρῆν ἀποκρίνασθαι, πάντες ἀνεβόησαν, ἐχθρὸν εἶναι Ῥωμαίοις Θευδέριχον καὶ πάντας εἴ τις ἐκείνῳ συνέστηκεν. οὐ μέντοι τοῖς πρέσβεσι ταύτην εὐθὺς ἔδωκεν ἀπόκρισιν ὁ Ζήνων, ἀλλ'
B ἐπεῖχεν, ἕως τὸ πλέον ἀκούσει τῶν ἔξωθεν. ἐν τούτῳ δὲ γράφοντες τὰ ἔνδον γινόμενα τῶν ἐν τῇ πόλει τινὲς τῷ Θευδερίχῳ ἑάλωσαν, Ἄνθιμός τε ἰατρὸς καὶ Μαρκελλῖνος καὶ Στέφανος. καὶ οὐ μόνον ἑαυτῶν ἐπιστολὰς ἔπεμπον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τέλει πλαττόμενοι γράμματα ἐκείνῳ ἐπέστελλον,

4. γεωργοῦν H., γεωργὸν vulg. 21. ἀπέστελλον coni. B.

gestu, multa de Theudericho questus est, maxime quod iampridem Romanorum hostis exstitisset, quod Thraciae incolas depraedatus fuisset, quod Harmatio manus amputasset; quod omne agricolarum genus sedibus suis expulisset, quod Basilisci tyrannidem in rem publicam invexisset, deinde ad eiusdem caedem milites instigasset, tanquam soli Gothi sufficerent. Et nunc legatos ad se mittere, non tam ut pacem, quam ut exercitus imperium postularet. „Nunc igitur", inquit, „quam sententiam super his dicturi sitis, audire cupiens, vos huc convocavi: scio enim, eos Imperatores tuto suas res agere, qui sua consilia cum exercitibus communicant." At illi, accusationibus, quas in Theuderichum Imperator intenderat, auditis, satis ex ipsa accusatione, quid sibi respondendum esset, percipientes, acclamaverunt omnes, Romanorum hostem esse Theuderichum et omnes, qui illi faverent et ad eius causam se adiungerent. Et hoc quidem responsum Zeno non e vestigio legatis dedit, sed exspectabat, donec exploratius, quomodo se haberent ea, quae foris gerebantur, sciret. Interea comprehensi sunt qui ea, quae in urbe facta erant, ad Theuderichum scripserant, Anthimus medicus, Marcellinus et Stephanus, et non solum suas ipsorum litteras, sed etiam magistratuum quorumdam supposititias ad eum miserunt, quibus iubebant illum bono animo esse, tanquam multos suarum partium fautores

θαρσύνειν βουλόμενοι, ὡς ἱκανοὺς ἔχοντα τοὺς συμπράττον- A. C. 477 τας ἔνδον. καὶ τρεῖς τῶν ἀπὸ βουλῆς, τοῦ μαγίστρου πα- Ind. 15 Zenon. 4 ρόντος, ἐξετάσαντες ταῦτα, καὶ πληγὰς τὰ σώματα πολλὰς ἐπιθέμενοι, φυγὴν εἰσάπαξ ἐπέθηκαν. δῆθεν γὰρ ἀπέχεσθαι θανάτου καὶ σφαγῶν δοκεῖν ὁ Ζήνων ἐβούλετο. C

ε΄. Ὅτι τῷ αὐτῷ ἔτει πρέσβεις ἐκ Καρχηδόνος ἐς Βυζάν- Eod. A. C. τιον ἦλθον, οὓς Ἀλέξανδρος ἦγεν ὁ τῆς Ὀλυβρίου γυναικὸς vel 478 Ind. 1 ἐπίτροπος· ὃς ἐτύγχανε πεμφθεὶς ὑπὸ Ζήνωνος πάλαι, συνθε- Zenon. 5 λούσης καὶ αὐτῆς τοῦτο τῆς Πλακιδίας. ἔλεγον δὲ οἱ πρέσβεις, ὅτι Ὀνώριχος φίλος τε τῷ βασιλεῖ καθεστήκοι ἀδόλως, καὶ στέργοι τὰ Ῥωμαίων, καὶ ἀφίησι πάντα, ἃ πρόσθεν ἐνεκάλει περί τε τῶν προσόδων καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων, ἃ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς προειλήφει ὁ Λέων, καὶ ὅσα τῶν ἐμπόρων τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνος ἄρτι καθισταμένου τοῦ πολέμου ἐλήφθη, καὶ εἴ τι ἄλλο πάλαι ὁ πατὴρ πρὸς Ῥωμαίους ὁπωσοῦν ἔσχεν αἰτίαν· τήν τε εἰρήνην ἔχειν ἀξιοίη βεβαίαν, καὶ μηδὲν εἶναι λοιπὸν D τοῖς Ῥωμαίοις ὕποπτος τῷ μὴ οὐχὶ γνησίως τὰς σπονδὰς ἐμπεδώσειν, καὶ ὅσα ἤδη συνέκειτο. εἰδέναι γὰρ χάριν, ὅτι τὴν Ὀλυβρίου τετιμήκοι γυναῖκα· καὶ ταῦτα πυθόμενος πάντα ἕτοιμος ἦν βασιλεῖ πράττειν, ἃ βούλοιτο. ἦν δὲ τοῦτο πρόσχημα εὐπρεπὲς τῷ λόγῳ, ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς πᾶσαν ἐδε- V. 65

3. πολλὰς B., πολλοῖς vulg. 7. Ὀλυβρίου Val., ἀλυαρίου vulg. 18. ἐκπεδώσειν et 19. πειθόμενος vulg. 20. ἃ H., ᾧ vulg. 21. εὐπρεπὲς Val., εὐπρεπεῖ vulg.

intra urbem esset habiturus. Tres ex senatu praesente magistro de his quaestionem habuerunt, quos multis illatis plagis perpetuo exilio condemnarunt. Quippe suppliciis Zeno et caedibus abstinere videri volebat.

5. Eodem quoque anno legati a Carthagine Byzantium venerunt, quos Alexander, uxoris Olybrii procurator, ducebat, qui iam olim a Zenone, Placidia consentiente, missus fuerat. Dicebant vero legati, Honorichum velle cum Imperatore sine fraude amicitiam contrahere et Romanorum partes amplecti. Quae antea repetiisset de reditibus et pecuniis uxoris suae, quae Leo ipsi praeripuisset, quaeque mercatoribus Carthaginiensibus per bellum, quod nuper fuerat, rapta et ablata essent, et in universum ea, de quibus pater eius cum Romanis litigasset, remittere et condonare. Firmam et stabilem pacem petere, neque quicquam suspicionis Romanis relinquere statuisse, quo minus pax et foedus sine fraude componeretur: multam quoque gratiam habere Imperatori, quod Olybrii uxorem honore affecerit, quod quia intellexerit, adduci, ut omnia, quae Imperator voluerit, facere paratus sit. Ista vero ad speciem tantum conficta erant: revera enim quamvis belli occasionem timebant. Etenim post mortem Genserici

A. C. 477 vel 478 Ind. 1 Zenon. 5 δοίκεσαν ὑποψίαν πολέμου, καὶ μετὰ τὸν θάνατον Γινζιρίχου πεσόντες ἐς πᾶσαν μαλακίαν οὔτε τὴν αὐτὴν ῥώμην ἐς πράγματα ἔσχον, οὔτε τὰς αὐτὰς ἔτι συνεῖχον παρασκευὰς, ἃς ἐκεῖνος πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν εἶχεν ἐφόρμους, ὡς θᾶττον ἀεὶ P. 96 πράττειν, ἢ ὡς ἂν ἄλλος βουλεύσαιτο. δεξάμενος δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως ὁ Ζήνων τιμῆς μὲν ἠξίωσε δεούσης τοὺς πρέσβεις, καὶ δώροις ἀπέπεμψε τοῖς πρέπουσι κοσμήσας, Ἀλέξανδρον δὲ ποιεῖ τῶν πριβάτων κόμητα.

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 ς'. Ὅτι συνθήκας πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι Θευδέριχος καὶ ὁ Τριαρίου οἱ Γότθοι μὴ πολεμεῖν ἀλλήλοις, πέμπουσιν ἄμφω πρέσβεις ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ὁ μὲν τοῦ Βαλαμήρου τῷ βασιλεῖ ἐγκαλῶν, ὅτι προδεδομένος ὑπ' ἐκείνου τυγχάνει, καὶ ὡς τῶν συντεθέντων οὐδὲν εὑρὼν ἀληθὲς Θευδε- B ρίχῳ συμβαίη, αἰτῶν δὲ χώραν αὐτῷ, ἐν ᾗ μένοι, δοθῆναι, καὶ σῖτον, ὅστις αὐτῷ καὶ μέχρι καρποῦ τὸν στρατὸν ἐξαρκέσει διάγειν, καὶ τοὺς προαγωγέας τῶν λημμάτων τῆς ἀρχῆς, οὓς δομεστίκους καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ἐκπέμπειν ὡς τάχιστα, λόγον διδόντας ὧν ἔλαβον· ἢ μὴ ταῦτα ποιουμένων πρὸς αὐτὸν τῶν Ῥωμαίων, οὐ δυνήσεσθαι αὐτὸς πολὺν ὄχλον κατέχειν τοῦ μὴ ὅθεν δύναιντο δι' ἁρπαγῆς ἑαυτοῖς ἐπανορθοῦσθαι τὴν ἔνδειαν. ταῦτα μὲν ὁ ἕτερος Θευδέριχος ἔλε-

5. *ἄλλος βουλεύσαιτο* B., *ἄλλοι βουλεύσαιντο* Val., *ἄλλοις βουλεύσαιντο* vulg. 10. *Τριάριος* vulg. 18. *ἢ* Val., *εἰ* vulg. 20. *τοῦ* N., *τῷ* vulg.

in omnem mollitiem devenerant; neque pristina fortitudine ad bella gerenda vigebant, neque eosdem exercitus alebant, quos Gensericus ad omnes occasiones instructos habebat, ut semper celeritate exsequendi aliorum consilia praeveniret et anteverteret. Legatos Zeno liberaliter excepit et honore debito est prosecutus, et muneribus pro merito ornatos dimisit, et Alexandrum comitem privatarum rerum fecit.

6. Theuderichus, Triarii, et Theuderichus, Balameri filius, Gothi, foedere caverunt, ne inter se bellum gererent, et legatos Byzantium mittunt. Balameri filius Imperatorem accusabat, quod se prodidisset, et quia nihil fidei inesse his, quae promiserat, reperisset, id causae fuisse, ut cum Theudericho conveniret. Petere autem regionem sibi, in qua commoretur, dari, et frumentum suppeditari, quod alendo exercitui usque ad messem satis esset. Ut etiam redituum imperii coactores, quos domesticos Romani vocant, quam primum mittat, qui rationem redderent eorum, quae receperint. Ni ea Romani fecerint, in sua potestate non esse tam magnam turbam continere, quin rapinas et praedas agant, ex quibus suam inopiam possint sublevare. Haec quidem alter proposuit: alter Theuderichus, Triarii, po-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6

γεν, ὁ μέντοι Τριαρίου τά τε ἐπὶ Λέοντος συντεθέντα ἠξίου αὐτῷ πάντως γενέσθαι, καὶ τῶν προτέρων χρόνων τὰς συντάξεις λαμβάνειν, τούς τε κηδεστὰς αὐτῷ ζῶντας ἀποδοθῆναι· εἰ δὲ καὶ ἄρα τεθνήκασι, τὸν Ἰλλοῦν περὶ τούτων ἐπο- C μόσαι καὶ ἄλλους, οἷς αὐτὸς ἐπὶ τούτων τῶν Ἰσαύρων πιστεύει. Ζήνων δὲ πυθόμενος, πρὸς μὲν τὸν Βαλαμήρου ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτὸς εἴη προδότης καὶ πάντα ἐναντία οἷς ὑπέσχετο δράσας, ὅστις διαπολεμεῖν ὑποσχόμενος μόνος εἶτα καὶ βοήθειαν προσκαλέσηται ἄλλην, πάλιν δὲ τὴν δύναμιν τῶν Ῥωμαίων καλέσας κρύφα πρὸς Θευδέριχον πράττει περὶ φιλίας· οὗ δὴ καὶ αἰσθόμενον τὸν στρατηγὸν τῆς Θρᾴκης καὶ τοὺς ἄλλους, ὁπόσοι τὰ Ῥωμαίων φρονοῦσι, μήτε ἀπηντηκέναι, μήτε συμβάλλειν αὐτῷ τὰς δυνάμεις θαρσῆσαι, φοβουμένους ἐνέδραν. νῦν τε εἰ θελήσαι πρὸς αὐτὸν πολεμῆσαι, ἐπαγγέλλεσθαι αὐτῷ ταῦτα δώσειν νικῶντι, χρυσίου D λίτρας χιλίας, μυριάδας δ' ἀργυρίου, πρόσοδόν τε πρὸς τούτοις νομισμάτων μυρίων· καὶ γάμον αὐτῷ δώσειν τῆς Ὀλυβρίου παιδὸς ἢ ἄλλης τῶν ἐνδόξων γυναικῶν ἐν τῇ πόλει. ταῦτά τε ἅμα λέγων τῶν τε ἀποσταλέντων παρ' αὐτοῦ τοὺς πλείονας ἀξίαις ἐτίμησε, καὶ πρέσβεις ἀπέστειλε πρῶτον μὲν Φιλόξενον, εἶτα Ἰουλιανὸν, εἴ πως ἄρα δύναιντο μεταπεῖσαι ξυῤῥαγῆναι ἐκείνῳ. ὡς δὲ οὐδὲν ἔπειθε, πέμψας τοὺς στρα-

16. δ' N., δὲ vulg. 20. ἀξίαις ἐτίμησε N., ἀξίας ἠτίμησε vulg.

stulabat, ut omnia sibi a Leone promissa praestarentur, et praeteritorum annorum stipendia solverentur, et affines sui superstites sibi redderentur; de his autem, qui mortui essent, Illum et ex Isauris alios, quorum curae et custodiae commissi fuerant, iurare iussit. Haec ubi Zeno audivit, Theudericho Valamiri responsum dedit, eum esse proditorem, qui omnia contra, quam promiserat, fecisset; qui cum se solum bellum gesturum fidem dedisset, aliunde auxilia sibi accersisset: et cum Romanorum copias, quae suppetias ferrent, accivisset, clam, et illis insciis, cum Theudericho amicitiam contraxisset. Quae cum dux Thraciae et alii, quicumque a Romanorum partibus starent, vidissent, veritos insidias ad illum accedere aut suas copias eius copiis coniungere ausos non esse. Nunc etiam si velit cum Theudericho bellum facere, se polliceri haec, si victoriam reportarit, illi daturum: auri mille, argenti quadraginta millia librarum, et reditum decem millium aureorum et nuptum illi collocaturum Olybrii filiam, aut aliam ex illustrioribus mulieribus civitatis. Quae quum dixisset, plerosque eorum, qui missi erant, dignitatibus ornavit, et ipse legatos misit primum quidem Philoxenum, deinde etiam Iulianum, si qua ratione possent eum adducere, ut

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 τιώτας ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα, καὶ παρεκάλει θαρσεῖν ὡς αὐτὸς ἐκστρατεύσων καὶ κοινῇ σὺν ἐκείνοις ὅ,τι ἂν δέοι πεισόμενος. οἱ δὲ ὡς ἐπήκουσαν, ὅτι αὐτὸς βασιλεὺς ἐξάγειν P. 97 ἐθέλοι, οὕτως ἕκαστος αὐτῶν ἠπείγετο ἑαυτὸν ἐπιδεῖξαι βασιλεῖ πολλοῦ ἄξιον ὄντα, ὥστε καὶ οἱ πρότερον τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, ἐφ' ᾧ μὴ στρατεύοιντο, ἀργύριον διδόντες πάλιν εἰς τὸ μετέχειν τῆς ἐξόδου παρεῖχον. καὶ πάντες ἀνθήπτοντο τοῦ πολέμου ὀργῶντες· καὶ τούς τε κατασκόπους τοὺς παρὰ Θευδερίχου πεμφθέντας ἐζώγρησαν, καὶ τῆς τοῦ Βαλαμήρου φυλακῆς μοῖραν ἐλθοῦσαν ἐπὶ τὸ μακρὸν τεῖχος οἱ ἐκεῖ φυλάττοντες διαπρεπῶς ἀπεκρούσαντο. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν αὑτοῦ φερόμενος ὁ Ζήνων ἀνεχώρησε φύσιν, καὶ ὑπὸ τῆς συμφύτου ἀπεσβέσθη δειλίας, ἐνταῦθα ὀργίζονται καὶ χαλεπῶς B ἔφερον, κατὰ συστάσεις τε γινόμενοι ἐμέμφοντο ἀλλήλους τῆς ὅλης ἀτολμίας, εἰ χεῖράς τε ἔχοντες καὶ βαστάζοντες ὅπλα μαλακίας τοιαύτης ἀκούειν ἀνέχονται, δι' ἧς πόλεις ἅπασαι καὶ ἡ πᾶσα Ῥωμαίων ἰσχὺς ἐξαπόλωλε, πάντων ἐπ' ἐξουσίας περικοπτόντων, ἃ βούλοιντο. τοῦτον ὁ Μαρτιανὸς συνελόμενος τὸν θροῦν, πέμπει Ζήνωνι λέγων, ὅτι δεῖ τὸ στρατόπεδον ὡς τάχιστα διαλύειν, μή τι καὶ νεώτερον συνε-

6. ἀργύριον H., ἀργυρίου vulg. 7. τοῦ N., τοῦτο vulg., τοῦ τε H. 15. εἰ N., εἰς vulg.

foedus cum Theudericho solveret. Cum nihil eum moveret, evocatis militibus bellum suscepit, quos hortatus est, ut bono animo essent. Se enim communiter cum illis belli pericula, ubi opus fuerit, aditurum. Haec cum milites audiissent, Imperatorem huic bello interesse statuisse, ita se ad hoc compararunt, ut talem se unusquisque ostendere studeret, quem Imperator merito suo plurimi faceret. Et tam ardentibus animis ad pugnandum profecti sunt, ut qui antea militiae vacationem a ducibus pecunia redemerant, pecunias, ut sibi in hostes exeundi potestatem facerent, numerarent. Itaque et exploratores, a Theudericho praemissos, vivos ceperunt, et cohortem, quae Valamiri filii custodiam agebat, et usque ad longos muros progressa erat, opportune depulerunt. Sed non multo tempore res steterunt, quin Zeno ad pristinam naturam rediret, et ad insitam ignaviam delaberetur. Ex quo milites indignati, per turbas coeuntes, sese invicem ignaviae accusabant, quod manus habentes et arma gestantes tantae mollitiei, quae omnes civitates et omnes Romanorum vires pessumdaret, obsequi sustinerent, neque quisquam omnis generis contumeliis abstinuit. Hunc motum cum Martianus intellexisset, ad Zenonem mittit suadens, ut quam citissime fieri posset, exercitum, ne quid novarum rerum moliretur, dissolveret. Ad quem Zeno remisit, et iussit, ut unusquisque militum,

στηκότες ἐργάσωνται. πέμψας οὖν ἐκέλευεν ἀπιέναι ἑκάστους A. C. 479
ἐπὶ τὰ χειμάδια, ὡς πρὸς τὸν Θευδέριχον ἐσομένης εἰρήνης. Ind. 2 Zenon. 6
οἳ δὲ τὸν χάρακα ἔλυσαν· καὶ ἀπῆλθον οἱ πλείους τῇ δια- V. 66
λύσει ἀχθόμενοι, καὶ ὅτι θᾶττον αὐτοῖς χωρισθῆναι συνέβη,
πρὶν ἄνδρα σκεψαμένους τοῖς κοινοῖς ἐπιστῆσαι, ὃς τῆς πα-
ρούσης λύμης ἀνακτᾶσθαι τὴν πολιτείαν ὁπωσοῦν δυνήσεται.

3. δὲ add. N. 6. ἀνακτᾶσθαι Val., ἀντικτᾶσθαι vulg.

tanquam cum Theudericho pax futura esset, in hiberna concederet. Itaque castra solverunt, quam castrorum solutionem plerique iniquo animo ferentes abierunt: maxime quod discedere cogerentur, antequam virum summae rerum praefecissent, qui rem publicam ab eversione et interitu vindicare posset.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΜΑΛΧΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA
MALCHI RHETORIS
PHILADELPHENSIS
EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM
AD GENTES.

ARGUMENTUM.

Adamantius legatus ad Theuderichum, Valamiri filium, in Epirum missus, finibus Romanorum eum decedere iubet: Sabinianus magnum barbarorum exercitum fugat et caedit (1). *Theuderichus, Triarii filius, magnis muneribus impensis, a Byzantio oppugnando revocatur* (2). *Severus, a Zenone in Africam ad Vandalos missus, multos captivos pretio redimit* (3). *Heraclius a Zenone ex captivitate solutus in itinere a Gothis interficitur* (4. 5). *Pecuniae summa, quam praefectus Aegypti muneris obtinendi causa solvebat* (6). *Zeno, foedere frustra Theudericho oblato, magna ope bellum parat* (7). *Theuderichus, Valamiri filius, Romanorum auxilio destitutus cum altero Theudericho pacem init* (8). *Zeno cum filio Triarii pacem et foedus contra Valamiri filium componit* (9).

P. 78 α΄. Ὅτι ὁ Βαλαμήρου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων στρατηγῶν
V. 53 πολλοὺς τῶν ἰδίων ἀποβαλὼν, οὐ μικρὰν ἔχων ὀργὴν τῷ

1. *Βαλάμηρος* vulg. 2. *πολλοὺς* H., *πολλῶν* vulg. *τῷ*] *ἐπὶ τῷ* N.

1. Theuderichus, Valamiri filius, multis suorum a Romanis ducibus caesis, non parum iracundiae ob acceptam cladem animo con-

πάθει ἀπέδραμεν, ἀφειδῶς ὅ,τι ἐν ποσὶν εὕροι καίων τε καὶ φονεύων, καὶ τὴν πρώτην τῆς Μακεδονίας πόλιν, τοὺς Στόβους, ἐπόρθησε, καὶ τῶν γε στρατιωτῶν τῶν ταύτῃ ἐμφρουρούντων τοὺς ἀντιστάντας ἀπέκτεινεν. ὡς δὲ τῇ Θεσσαλονίκῃ ἐγγύθεν ἐφεδρεύων ἠγγέλθη ὁ βάρβαρος, αὐτίκα οἱ πολῖται νομίσαντες ἐκ δόλου τὰ ἐν τῇ προτεραίᾳ ἀνεγνῶσθαι γράμματα καὶ τὴν πόλιν βούλεσθαι Ζήνωνά τε καὶ αὐτὸν ἐκείνῳ παραδοῦναι, συστραφέντες ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὰς τοῦ Ζήνωνος στήλας καταβάλλουσι πάσας, καὶ αὐτὸν ὁρμήσαντες τὸν ὕπαρχον ἕτοιμοι διασπάσαι ἦσαν. οἱ δὲ κομισάμενοι πῦρ ἐπὶ τὸ ἀρχεῖον ἐμπιπράναι ἔμελλον, εἰ μὴ ὑποφθάσαντες τά τε ἱερὰ γένη καὶ οἱ ἐν ταῖς ἀξίαις ἐξήρπασάν τε αὐτὸν τῆς ὀργῆς τῆς τοῦ δήμου, καὶ τὸ ἀτακτοῦν λόγοις πραέσι κατέστειλαν, λέγοντες, οὔτε αὐτὸν αἴτιον εἶναι τούτου, οὔτε τὸν βασιλέα τῇ πόλει τι δυσχερὲς ἢ κακὸν βεβουλεῦσθαι, τῆς τε πόλεως χρῆναι ποιήσασθαι φυλακήν, ὅτῳ ἂν ἐθέλωσι καὶ ὃν ἡγοῦνται πιστὸν ἐπιτρέποντες ταύτην. οἱ δὲ τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν ἐκ τοῦ ὑπάρχου λαβόντες τῷ ἀρχιερεῖ ἔδοσαν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐνόντων φρουρὰν ἐπενόησαν, ὡς ἠδύναντο, πλείστην, καὶ τὸν στρατηγὸν ἔστεργον. ἐν δὲ τούτῳ ὁ Ζήνων πυθόμενος τὸν κατέχοντα κίνδυνον, καὶ ἰδών, ὡς, οὐδενὸς βουλομένου μάχεσθαι, ἄριστον εἴη σπονδαῖς ὡς ἐν κακοῖς με-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 B P. 79

2. Στόβους N., τόβους vulg. 10. ὕπαρχον N., ἔπαρχον vulg.

scivit, et fugiens quicquid ante pedes suos offendit, ussit et necavit, et primam, quae illi obvia fuit, Macedoniae urbem, Stobos, evertit, et militum, qui illic in praesidiis erant, omnes, qui resistere audebant, interfecit. Ut vero nuntiatum est, barbarum Thessalonicem petere, statim urbis incolae ad fraudem faciendam litteras pridie recitatas esse suspicati, et Zenonem ipsumque praefectum habere in animo, urbem barbaro tradere, seditione facta, eius statuas deiiciunt, et praefectum aggressi, ad ipsum mulcandum parati erant, et praetorium, igne illato, incendissent, nisi ordo sacra procurantium et magistratus praevenientes, populi irae praefectum subduxissent et furorem plebis blandis verbis compescuissent. Dicebant enim, eum non esse horum malorum causam, neque Imperatorem male consultum civitati velle, aut illi adversa cupere. Oportere sane diligentem custodiam civitatis agere, eamque committere cui voluerint quemque sibi fidum esse cognoverint. Itaque claves civitatis a praefecto acceperunt, et archiepiscopo tradiderunt, tum ex his opibus, quae sibi tum temporis suppetebant, quam diligentissimam potuerunt custodiam instituerunt et ducem elegerunt. Interea Zeno cum audiret imminens periculum, et videret, optimum esse, quandoquidem nemo pugnare volebat, conditionibus ut in dubiis rebus aequissimis bar-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 τρίαις τῆς τῶν πόλεων φθορᾶς ἐπισχεῖν τὸν βάρβαρον, Ἀρτεμίδωρον πέμπει καὶ Φωκᾶν τὸν ὅτε ἦν στρατηγὸς γραμματέα αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ὄντα. οἳ ἐλθόντες ἔλεγον, ὅτι „σὲ ὁ βασιλεὺς φίλον ἐποιήσατο, καὶ ἀξίαις, αἵ εἰσι λαμπρόταται Ῥωμαίοις, σεμνῶς ἐπεκόσμησε, καὶ ἄρχειν τῶν μεγίστων ταγμάτων ἐποίησεν, οὐδὲν οἷάπερ ἀνδρὶ ἀπιστήσας βαρβάρῳ. σὺ δὲ, οὐκ ἴσμεν ὅπως, ταῖς τῶν κοινῶν δυσμενῶν ἀπάταις ὑπαχθεὶς τά τε ὑπάρχοντά σοι ἀγαθὰ διέφθειρας, καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς σῆς ἄλλον ἐποίησας, ὡς οὐκ ἴδεις, κύριον. οὐκ ἂν δίκαιος εἴης τῷ βασιλεῖ ἐγκαλῶν, ὧν εἰς ἑαυτὸν ἅμα καὶ εἰς ἐκεῖνον ἐξήμαρτες. νῦν οὖν ἐπειδὴ σαυτὸν εἰς τοῦτο κατέστησας, ὑπόλοιπόν σοί ἐστιν ἐκ τῆς παρούσης τύχης τῆς τε κατὰ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν πόλεων βλάβης ἐπισχεῖν οἷόν C τε, πέμποντα δὲ πρεσβείαν πειρᾶσθαί τι μέτριον παρὰ τοῦ βασιλέως ἀγαθοῦ ὄντος εὑρίσκεσθαι." ὁ δὲ πεισθεὶς ἄνδρας μὲν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον σὺν αὐτοῖς ἀποπέμπει, αὐτὸς δὲ τοῦ V. 54 μὲν καίειν ἢ φονεύειν τοὺς ἀνθρώπους ἀνεῖργε τὸ στράτευμα, οὐ μέντοι ἐδύνατο πάντων ὄντας ἀπόρους τὰ γοῦν ἐπιτήδεια ἐκπορίσαι κωλύειν. καὶ δὴ προϊὼν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ τοῦ ἀρχιερέως τοῦ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πολλὰ καὶ παντοδαπὰ τῇ στρατιᾷ καὶ αὐτῷ ἀποστείλαντος δῶρα, τήν τε χώραν ἀπαθῆ πᾶσαν διεφύλαξε,

9. ἴδεις Val., ἴδει σε B. 13. οἷόν] ὡς οἷόν τε coni. N. 18. ὄντων vulg. 21. τῇ ante πόλει add. B.

barum ab urbium ruinis et excidiis avertere, Artemidorum mittit et Phocam, qui Zenonis, cum dux erat, scriba fuerat. Hi progressi tali sunt oratione usi: „Te Imperator amicum conciliavit, et dignitatibus, quae sunt apud Romanos clarissimae, magnifice ornavit, etiam imperare maximis exercitibus dedit, tibi homini, licet barbaro, minime diffidens. Tu vero, nescimus quomodo, communium inimicorum fraude et dolo inductus, in discrimen te fortunasque tuas coniecisti et eas ad alium, ad quem non debebas, detulisti. Et vero haud quaquam iure Imperatori imputes ea, quae in te ipsum et in illum deliquisti. Nunc igitur, quoniam eo te redegisti, hoc tibi quantum ad praesentem fortunam reliqui est, ut ab iniuria et damnis urbibus et gentibus inferendis, quantum in te erit, temperes, et legationem mittas, qua apud Imperatorem, qui bonus est, moderatum quid et aequum obtinere coneris." Ille vero persuasus, viros quosdam una cum ipsis Byzantium mittit. Et ipse quidem exercitum suum urere et occidere homines vetuit, etsi suos, cum omnium rerum essent egeni, quominus res necessarias sibi compararent, prohibere non potuit. Hinc movens ad Heracleam Macedoniae pervenit. Huius urbis Archiepiscopus, cum quam plurima et diversi generis munera ad eum et eius exercitum misisset, omnem regio-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6

καὶ οὐδὲν τοὺς οἰκοῦντας ἐνταῦθα παραλυπῶν ἐκ τῶν ταύτῃ μόρων τὸ πλῆθος ἐπιεικῶς ἐπειρᾶτο διάγειν. εἰς δὲ τὸ Βυζάντιον ὡς ἦλθον οἱ παρ' αὐτοῦ σταλέντες πρέσβεις, ἔλεγον, D ὅτι δέοι ταχέως περὶ πάντων αὐτοκράτορα αὐτῷ πρεσβευτὴν ἀποστεῖλαι, ὡς οὐχ οἵῳ τε πλῆθος ἄπειρον εἴργειν ἐπὶ πλείονα χρόνον τῆς ἀφ' ὧν ἂν δύναιντο βλάβης. ὁ δὲ Ἀδαμάντιον τὸν Βιβιανοῦ παῖδα, πατρίκιόν τε ὄντα καὶ πολιαρχήσαντα, προσθεὶς αὐτῷ καὶ τιμὴν ὑπατικὴν, ἔπεμψε παραγγείλας, χώραν μὲν αὐτῷ δοῦναι ἐν Πανταλίᾳ, ἣ τῆς μὲν Ἰλλυρικῆς μοίρας ἐστὶν ἐπαρχία, οὐ πολὺ δὲ ἀπέχουσα τῶν P. 80 εἰσβολῶν τῆς Θρᾴκης, ὅπως, εἴτε Θευδέριχος ὁ Τριαρίου ἐγχειροίη τι κινεῖν, ἔφεδρον ἔχοι αὐτὸν ἐγγύθεν κατ' ἐκείνου, εἴτε αὐτὸς ταράττειν τὰ συγκείμενα θέλοι, ἐν μέσῳ αὐτὸν ἔχων τῶν τε Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν Θρᾳκίων δυνάμεων εὐκολώτερον αὐτοῦ περιεῖναι δύναιτο. εἰ δὲ τροφῶν ἀπορεῖν τῷ στρατεύματι λέγοι τὸν παρόντα ἐνιαυτὸν, ἅτε μήτε ἐν σπόροις μήτε καρποῦ ἐλπίδα ἔχων ἐν Πανταλίᾳ, ἔδωκε λίτρας χρυσίου ἀπιόντι διακοσίας, ἃς ἐκέλευε δόντα τῷ ὑπάρχῳ τῷ ἐκεῖ ποιῆσαι τὴν δαπάνην αὐτοῖς εἰς Πανταλίαν χορηγῆσαι τὴν ἐπαρκοῦσαν. ἔτι δὲ τοῦ πρεσβευτοῦ ὄντος ἐν Βυζαντίῳ, B

1. *παραλυπῶν* H., *παραλιπὼν* vulg. 2. *μόρων*] *φόρων* coni. N., *μερῶν* H. 5. *οἵῳ τε* N., *οἷοί τε* vulg. 6. *δύναιντο*] *δύναιντο ὠφελεῖσθαι* et mox *ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀδ.* coni. N. 9. *Παντκλίᾳ* vulg. 16. *σπόροις* H., *σπείροις* vulg.

nem a direptione illaesam conservavit, neque quicquam molestiae exhibens locorum incolis, copias suas ex reditu huius regionis alere operam dedit. Legati autem ab eo missi simulatque Byzantium accesserunt, Imperatorem monuerunt, oportere quam celerrime fieri posset, legatum mittere idonea auctoritate instructum. Nec enim in eius potestate esse, longo tempore tantam militum turbam a damnis pro libidine inferendis continere. Quamobrem Imperator misit Adamantium, Viviani filium, patricium et olim urbi praefectum, quem etiam dignitate consulari auxit, iussitque regionem in Pautalia illi assignare, quae Illyricae partis est provincia non longo intervallo distans ab ingressu Thraciae. Quod eo consilio faciebat, ut, si qua Theuderichus, Triarii filius, se commovere susciperet, illum adversarium huic oppositum sciret, atque etiam, si alter pacta violare et pacem turbare vellet, cum inter duos exercitus, Illyricum et Thracium, degeret, eum facilius opprimere posset. Quodsi hoc anno exercitum suum inopia laborare Theuderichus diceret, propterea quod nullum semen terris mandatum esset, neque ullam spem percipiendorum in Pautalia fructuum haberet, dedit Adamantio proficiscenti ducentas auri libras, quas iussit regionis illius praefecto tradere, ut eas ad convehendos in Pautaliam commeatus, qui illis alendis satis essent, impenderet. Cum legatus adhuc esset Byzan-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 στρατιῶται συστάντες ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ τὸν ὕπαρχον Ἰωάννην προϊόντα φυλάξαντες ξιφήρεις ὥρμησαν· καὶ ὡρίσθη παρὰ τῶν Ζήνωνος Ἀδαμάντιος, καὶ ταῦτα κατέστησεν. ὁ δὲ Βαλαμήρου, ἐν ᾧ τὰ τῆς Θεσσαλονίκης ἐγένετο, περὶ Ἡράκλειαν ἔμενεν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἤπειρον πέμπει πρὸς Σιδιμοῦνδον, ἐκ μὲν τῆς αὐτῆς φυλῆς τὸ ἀνέκαθεν ὄντα, δοκοῦντα δὲ τότε εἶναι Ῥωμαίοις ὑπόσπονδον, καὶ ἐν τῇ κατ' Ἐπίδαμνον Ἠπείρῳ χώραν τε νεμόμενον καὶ εὐδαίμονα κλῆρον, καὶ παρὰ βασιλέως δεχόμενον συντάξεις. ἀνεψιὸς δὲ ἦν οὗτος Αἰδοΐγ-
C γου, Βηρίνης τε μάλιστα ὄντος οἰκειοτάτου καὶ τὴν τῶν λεγομένων δομεστίκων ἀρχὴν ἄρχοντος, μεγάλην τινὰ οὖσαν τῶν περὶ βασιλέα. πρὸς τοῦτον οὖν ἔπεμπε, τῆς τε παλαιᾶς αὐτὸν συγγενείας ἀναμιμνήσκων, καὶ ἀξιῶν ἐξευρεῖν καὶ συμπρᾶξαι τρόπον, δι' οὗ τῆς τε Ἐπιδάμνου καὶ τῆς ἄλλης Ἠπείρου δυνηθείη κρατήσας στῆναι τῆς πολλῆς πλάνης, καὶ ἱδρύσας ἑαυτὸν ἐν πόλει καὶ τείχεσιν ἐντεῦθεν ὡς ἂν διδῷ δέχεσθαι τὸ συμβαῖνον. Σιδιμοῦνδος δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῦ δεξάμενος, καὶ βάρβαρος βαρβάρῳ συνοικεῖν ἢ Ῥωμαίοις ἡγησάμενος κρεῖττον, ἐλθὼν εἰς Ἐπίδαμνον καὶ ἰδίᾳ μετιὼν
D τῶν πολιτῶν ἕκαστον ὡς δῆθεν κατ' εὔνοιαν συνεβούλευεν αὐτοῖς, ἅ τε ἕκαστος ἔχει, θᾶττον ὑπεκτίθεσθαι, καὶ αὐτοὺς ἢ εἰς νήσους ἢ πόλιν ποι σώζεσθαι λέγων, ὡς βάρβαρος ἐπὶ

3. τοῦ Z. conj. B. Βαλαμήρου Val., τὸν Βαλαμήρου vulg.
10. Βηρίνης Val., Γηρήνης vulg. 14. τε B., τοῦ vulg.

tii, milites, qui Thessalonicae in praesidiis erant, Ioannem praefectum, qua exiret, observantes gladiis aggressi sunt. Huic negotio finem imposuit Adamantius ex praescripto Zenonis et haec pacavit. Dum haec Thessalonicae gerebantur, Theuderichus, Valamiri filius, circa Heracleam commoratus, in Epirum ad Sidimundum mittit. Is, ex eodem genere et maioribus ortus, tunc temporis credebatur Romanorum amicus esse. Etenim regionem circa Epidamnum incolebat, quae illi ex hereditate opulenta obvenerat, et sub Imperatore stipendia merebat. Erat hic Aedoingi patruelis, qui valde familiariter Berina utebatur, et eos, qui domestici vocantur, regebat, quae dignitas magnam habet in regia auctoritatem. Ad hunc igitur misit, antiquam cognationem in memoriam revocabat et orabat, ut viam reperiret et efficeret, qua Epidamno et reliquae Epiri dominatu potiretur, ubi post tot errores consistere posset, et suis rebus urbe et moenibus firmatis, casus quos fortuna daret, exspectaret. Ut Sidimundus haec ab illo accepit, barbarus cum barbaro coniungi, quam cum Romanis, satius esse duxit. Itaque Epidamnum venit, et privatim unumquemque civium circumiens, tanquam ipsorum saluti providens, consilium dedit, ut omnia, quae quisque haberet, exportaret, et se suaque omnia in insulas, aut in aliquam aliam urbem

ταύτην ὥρμηται, καὶ ὅτι τῷ βασιλεῖ ταῦτα δοκοῦντά ἐστι, A. C. 479 καὶ ὡς Ἀδαμάντιος ἐπὶ ταῦτα πεμφθείη· κρεῖττον οὖν εἶναι Ind. 2 Zenon. 6 αὐτοῖς, ἕως ἔτι ἄπεστιν, κατὰ πλείονα σχολὴν τὰ κατ' αὐτοὺς διοικήσασθαι. ταῦτα καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς ἐκεῖ φυλάττουσιν, οὖσιν ὡς δισχιλίοις, οἳ καὶ ἀμύνασθαι ἐπιόντα πρός γε τὸ παραχρῆμα ῥᾳδίως ἠδύναντο, ἔπεισεν ὁμοῦ πάν- P. 81 τας ἐκλιπεῖν Ἐπίδαμνον, καὶ λέγων καὶ ταράττων, καὶ φήμην ἀεὶ καινὴν πειρώμενος ἐμβάλλειν, καὶ ὅτι βασιλεῖ ἀπεχθήσονται μᾶλλον ἀντιστῆναι θέλοντες, καὶ πρὸς τὸν Βαλαμήρον εὐθέως ἐπέστελλεν, ὡς τάχος ἐπείγεσθαι. ὁ δὲ τὸ τοῦ Σιδιμούνδου ἐπέμενε δήλωμα, καὶ τὴν αὑτοῦ ἀδελφὴν νόσῳ V. 55 κατεχομένην, ἐξ ἧς ἐτελεύτησε. φανερὰν μέντοι τῆς καθέδρας πρόφασιν ἐποιεῖτο τὴν τοῦ πρεσβευτοῦ παρὰ Ζήνωνος ἄφιξιν καὶ τὸ βούλεσθαι μαθεῖν ὅπως πρὸς αὐτὸν ἔχει τὰ ἐκ τοῦ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀδελφὴν μὲν ἀποθανοῦσαν ἔθαψεν, τὰ δὲ παρὰ Σιδιμούνδου ἀπήντησε καλοῦντα, πρὸς τοὺς B Ἡρακλειώτας ἐκλιπόντας μὲν τὴν πόλιν, ἐς φρούριον δὲ ἰσχυρὸν ἀνασκευασαμένους, πέμψας ἀπῄτει σῖτον πολύν τινα καὶ οἶνον, ὅπως τῷ στρατῷ ἔχοι ἀπιὼν ἐφόδια. οἱ δὲ οὐδὲν ἔφασαν αὐτῷ δύνασθαι . . . ἐν τοσαύταις ἡμέραις λέγοντες, † ὅσον εἶχον ἐπὶ φρουρίῳ γε μικρῷ δεδαπανῆσθαι. ὁ δὲ πρὸς ὀργὴν τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως ἐμπρήσας, ἀνδρῶν οὔσης ἐρή-

3. ἕως Val., εὖ vulg. 4. στρατ. λέγων τοῖς coni. N.

conferret: barbarum enim quam primum Epidamnum invasurum: sic enim Imperatorem decrevisse, qui ad eam rem exsequendam Adamantium miserit. Itaque melius esse per otium, dum nondum adesset, rebus suis prospicere. Erant quoque in ea urbe in praesidiis militum duo millia, qui barbari primum impetum repellere potuissent. His quoque multum dicendo et terrorem iniiciendo et quotidie novos rumores spargendo persuasit, ut urbem Epidamnum desertam relinquerent. Aiebat enim, eos, si resistere auderent, magis Imperatoris voluntati adversaturos. Mox quo celerius Theuderichus accederet, ad eum misit: is circa Heracleam consederat, et quid sibi nuntii a Sidimundo veniret, et propter morbum sororis, quae paullo post decessit, exspectabat. Suae autem morae causam palam legatum esse simulavit, quem ad eum Zeno miserat, quia ex eo, quo animo in se esset Imperator, intelligere cuperet. Nec multo post, cum sororem suam mortuam efferret, a Sidimundo nuntius occurrit, qui eum arcesseret. Tum ad Heracleotas, qui urbem reliquerant et se in arcem munitissimam receperant, misit qui peterent magnam frumenti vim et vini, ut discedens viaticum, quod alendo exercitui sufficeret, haberet. Illi autem responderunt, nihil sibi restare commeatuum, quos largiri possent, etenim quos habuissent tot diebus in parvo castello consumpsisse. Ille ira exarsit, et urbis, quae ab

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 μου, εὐθὺς ἀπανίσταται. καὶ κατὰ τὴν δύσοδον καὶ στενὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν νέαν λεγομένην Ἤπειρον ἀπάγουσαν ἀναστήσας ἤλαυνε, καὶ προπέμπει τοὺς ἱππεῖς τὰ ἄκρα τῇ στρα- C τιᾷ προκαταληψομένους, καὶ ἕως ἀνέλπιστοί εἰσι κατ' ἐκεῖνα χωρήσειν, ἐξ ἐφόδου ἀθρόας ἐκκρούσοντας τὴν φυλακήν, ἥτις ἦν αὐτόθι. οἱ δὲ ὡς ἀνέβησαν, οἱ ἐπὶ τῷ τειχίῳ φρουροῦντες στρατιῶται τό,τε πλῆθος ἰδόντες καὶ πρὸς τὸ αἰφνίδιον αὐτῶν καταπλαγέντες οὔτε ἐς ἀλκὴν ἔτι τραπέσθαι ὑπέμειναν, οὔτε λογισμὸν ἔσχον ἀποζεῦξαι τὸ τείχισμα, ἀλλ' ὥρμησαν φεύγειν, ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως ἀπερίοπτοι πάντων τῶν εἰς τὸν τότε καιρὸν ὠφελῆσαι δυναμένων. οἱ δὲ κατὰ πολλὴν ἐρημίαν προσιόντες ἐχώρουν, ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτὸς ὁ Θευδέριχος, Σόας δὲ ὁ μέγιστος τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατηγῶν D κατὰ τὸ μέσον εἶχε, Θευδιμοῦνδος δὲ ὁ ἕτερος τῶν Βαλαμήρου παίδων ἐπὶ τῆς οὐραγίας. Θευδέριχος μὲν οὖν προκαταβὰς καὶ θαρσῶν, ὡς οὐδεὶς ἦν αὐτοῖς ἐφεπόμενος, τοῖς ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν καὶ τοῖς ἄλλοις σκευοφόροις εἶπεν προχωρεῖν· αὐτὸς δὲ ἠπείγετο φθάσαι προκαταλαβὼν ἣν ἂν δύναιτο πόλιν. καὶ πρὸς μὲν τὴν Λυχνηδὸν ἐπελθὼν ἀπεκρούσθη, ἐπὶ ὀχυροῦ κειμένην καὶ πηγῶν ἔνδον πλήρη, καὶ σίτου προενόντος. ἀναστὰς δὲ ἐκεῖθεν τήν τε Σκαμπίαν αἱρεῖ, τῶν οἰκητόρων αὐτὴν πάλαι ἐκλελοιπότων, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁρμήσας

2. *ἐπὶ* N., *ὑπὸ* vulg. 4. *ἐκεῖνα* vel *ἐκείνων* N., *ἐκείνῳ* vulg. 6. *τοιχίῳ* vulg. 8. *ἀλκὴν* N., *ἄλλην* vulg. 11. *πολλὴν* Val., *πολὺ* vulg. 20. *παρόντος* coni. H. 21. *Σκαμπίαν* N., *καρπίαν* vulg.

hominibus vacua erat, quam plurima loca incendit, et confestim motis castris, via ardua et angusta, quae ad novam Epirum ducebat, perrexit. Tum equites praemittit, qui iuga montium prius occuparent, ut, cum nemo suspicari posset, eos per ea loca progressuros, praesidia, si qua essent, impetu derepente facto depellerent. Qui pro moenibus urbis praesidia agebant, ut multitudinem hostium conspexerunt, subito casu perterriti, neque resistere ausi sunt, neque illis tantum animi et prudentiae fuit, ut propugnaculum occluderent, sed in fugam conversi prae pavore nihil, quod illis utile esset, attenderunt. Hostes autem per loca hominibus vacua et deserta progrediebantur. Theuderichus erat inter primos, Soas a Theuderico secundum in exercitu gradum tenebat, et medium agmen ducebat, Theudemundus, alter ex Valamiri filiis, extremum. Theuderichus valde audax et confidens, ut neminem, qui sibi resisteret, obviam fieri vidit, eos, qui apud currus et cetera impedimenta erant, procedere iussit. Ipse praeibat, ut quamcumque posset urbem praeveniendo caperet. Ad Lychnidum accedens est repulsus. Erat enim difficili loco sita et fontium scaturigine plena, et convecto prius frumento abundabat. Hinc movens, Scampiam, quam iamdudum incolae reliquerant, diruit, et inde

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 P. 82 Ἐπίδαμνον λαμβάνει. Ἀδαμάντιος δὲ ταῦτα πυθόμενος προπέμπει τῶν ἱππέων τῶν βασιλείων τινὰ, οὓς μαγιστριανοὺς καλοῦσι, μεμφόμενός τε αὐτῷ παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς πρεσβείας ποιοῦντι, καὶ κελεύων ἠρεμεῖν καὶ μήτε πλοῖα λαβεῖν, μήτ' ἄλλο τι τῶν παρόντων πλέον νεωτερίσαι, ἕως ἂν αὐτὸς ἔλθῃ· ἀποστεῖλαι δὲ καὶ ἄνδρα, ὅστις τὰ πιστὰ δώσει τῆς μετὰ τὴν πρεσβείαν αὖθις ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ὅλης ἀδείας. ταῦτά τε πρὸς ἐκεῖνον ἐπέστελλε, καὶ αὐτὸς ἄρας ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἔρχεται εἰς Ἔδεσσαν, ὅπου ἦν Σαβινιανὸς, σὺν δὲ αὐτῷ καὶ Φιλόξενος. καὶ τάς τε δέλτους αὐτῷ παρέχουσι, καὶ στρατηγὸν ἀποφαίνουσι, καὶ περὶ τῶν παρόντων εὖ διεβουλεύοντο. B καὶ τὸ μὲν ἐπιχειρεῖν τοῖς βαρβάροις πορευομένοις οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει, ὀλίγων μὲν συνόντων αὐτῷ Σαβινιανῷ μισθοφόρων οἰκείων, τῆς δὲ δημοσίας στρατιᾶς καὶ τῶν κοινῶν ταγμάτων τῶν μὲν διεσπαρμένων κατὰ πόλεις, τῶν δὲ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ὀνούλφου ἀκολουθούντων. ἐδόκει δὲ πέμπειν ἁπανταχοῦ προστάγματα συγκαλοῦντα τοὺς στρατιώτας, καὶ τὸν στρατηγὸν δηλοῦντα προπέμπειν τὸν πρεσβευτήν. ἤδη δὲ ὁρμωμένοις ὁ παρὰ τοῦ Ἀδαμαντίου προαπεσταλμένος ἱππεὺς ἀπαντᾷ, τὸν τῶν βαρβάρων ἔχων ἱερέα, ὃν οἱ Χριστιανοὶ C καλοῦσι πρεσβύτερον, ὡς πίστιν τῆς ἀδείας αὐτῷ ἐπιθήσοντα. ἔχοντες οὖν αὐτὸν σὺν αὐτοῖς ἠπείγοντο, καὶ ἀφι-

8 ἐπὶ vulg. 16. Ὀνούλφου Val., ὁ Εὐούλφου vulg. 20. ἀπαντᾷ H., ἅπαντα vulg. 22. ἔχοντες B., ἄγοντες Val., λέγοντες vulg.

progressus impetu facto Epidamnum occupat. Quod ubi cognovit Adamantius, mittit unum ex equitibus Imperatoris, qui cum eo expostularet, quod contra id, quod missa legatione promiserat, faceret, et iuberet ab incepto desistere neque naves sumere, aut quicquam aliud novarum rerum tentare, donec adventaret: denique virum ad se mittere, qui sibi tuti post peractam legationem reditus et reliquae securitatis fidem praestaret. Haec cum ad eum Adamantius mandata dedisset, ipse, Thessalonica relicta, Edessam venit et una cum eo Philoxenus. Erat Edessae Sabinianus, cui litteras Imperatoris reddiderunt quemque ducem crearunt ceteraque omnia ordine administrarunt. Sed barbaros recedentes persequi minime tutum visum est. Sabiniano enim pauci milites mercenarii ex eius domesticis et familiaribus aderant. Nam qui publice merebant et ordinariis legionibus adscripti stipendia faciebant, cum per urbes dispersi, tum Onulfum, ducem suum, secuti, abierant. Itaque visum est edicta, quibus milites undique evocarentur, proponere, et ducem legatum, qui ea promulgaret, praemittere. Eo ipso tempore eques ab Adamantio missus reversus, una secum adducens barbarorum sacerdotem, quem Christiani presbyterum vocant, qui tuto Ada-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 κνοῦνται εἰς Λυχνηδόν. τῶν δὲ ἐκ τῆς πόλεως τῶν ἐν ταῖς ἀξίαις (παλαιόπλουτός τε γὰρ αὕτη καὶ εὐδαίμων ἡ πόλις) καὶ τῶν ἄλλων ἀπαντησάντων, εἰσέρχονται ἐνταῦθα. καὶ ἀπο- V. 56 στέλλει πάλιν Ἀδαμάντιος εἰς Ἐπίδαμνον, κελεύων ἢ αὐτὸν τὸν Θευδέριχον εἴς τι τῶν περὶ Λυχνηδὸν χωρίων ἀπαντῆσαι μετ' ὀλίγων διαλεξόμενον αὐτῷ περὶ ὧν ἀπέσταλτο, ἢ εἰ βούλοιτο, αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς Ἐπίδαμνον, πέμψαι ὁμήρους εἰς Λυχνηδὸν Σόαν τε τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν καὶ Δαγίσθεον, φυλαχθησομένους ἕως ἂν αὐτὸς ἐπανέλθῃ. ὁ δὲ πέμπει μὲν D τούτους, ἐκέλευσε δὲ αὐτοὺς περιμεῖναι ἐν Σκαμπίᾳ καὶ προαποστεῖλαι ἄνδρα, ὃς τὸν Σαβινιανὸν ὁρκώσει, ἦ μὴν ἐπανιόντος σώου τοῦ Ἀδαμαντίου καὶ αὐτὸν τοὺς ὁμήρους ἀπαθεῖς ἀποπέμψαι. ὁ δὲ Σαβινιανὸς οὐκ ἂν ἔφη ὀμοῦσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὀμωμοκέναι ἐπ' οὐδενὶ πράγματι, καὶ τὸ πάλαι αὐτῷ δόξαν οὐκ ἂν νῦν καταλύσειν. καὶ τοῦ Ἀδαμαντίου λέγοντος, ὡς ἀνάγκη συγχωρῆσαι τῷ καιρῷ ἢ ἄπρακτον εἶναι τὴν πρεσβείαν, (οὐ γὰρ αὐτὸν ἀπελθεῖν μή τι καὶ ἐνέχυρον τοῦ σώματος λαβόντα,) οὐδὲν μᾶλλον ἐπεί- P. 83 σθη, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἔφη εἰδέναι τὸ ἑαυτῷ πρακτέον, αὐτὸν δὲ οὐδὲν ποιήσειν παρὰ τὸν αὐτοῦ νόμον. ἐνταῦθα Ἀδαμάν-

10. Σκαμπίᾳ Val., καμπία vulg. προσαποστεῖλαι vulg.
13. ὀμεῖσθαι B. 19. αὐτὸν H., αὐτοῦ vulg.

mantium ad barbarum accedere fide sua interposita iuberet, advenerat. Quem Sabinianus et Adamantius secum ducentes protinus discedunt et Lychnidum veniunt. Erat haec urbs iam olim opulenta et divitiis abundans: cuius magistratus et alii cives obviam illis prodierunt, et eos in eam introduxerunt. Hinc Adamantius denuo Epidamnum mittit petiitque, ut Theuderichus ad se circa Lychnidum cum paucis veniret, et de rebus, de quibus ad eum missus erat, secum colloqueretur, aut si illi videretur, ipsum Epidamnum accessurum, modo Soam, ipsius ducem, et Dagistheum obsides Lychnidum mitteret, qui illic asservarentur, dum salvus et incolumis remitteretur. Hos quidem barbarus mittit, sed Scampiae subsistere et hominem ad Sabinianum praemittere iussit, qui Sabinianum iureiurando adigeret, si salvus et incolumis Adamantius rediret, se quoque salvos et incolumes obsides dimissurum. Sed Sabinianus negavit se iuraturum. Nec enim ulla de re antea se iurasse, neque opinionem apud animum suum a tam longo tempore inveteratam depositurum. Cum Adamantius diceret, necesse esse tempori cedere aut legationem irritam fore: nec enim se profecturum, nisi prius aliquod vitae et salutis suae pignus accepisset: Sabinianus tamen nihil movebatur. Et illum quidem ait scire, quid sibi facto opus sit, se quidem nihil quicquam contra legem, quam colat, commissurum. Hic cum Adamantius in dubio haereret, assumptis ducentis militibus, per ripas inaccessas et viam multis incognitam neque an-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6

τιος καταστὰς εἰς ἄπορον, λαβὼν στρατιώτας διακοσίους, δι' ὄχθων τε ἀβάτων καὶ ὁδοῦ ἀδήλου μὲν τοῖς πολλοῖς, στενῆς δὲ καὶ ἀτριβοῦς καὶ τότε πρῶτον ἵππους, ὡς ἐλέγετο, δεξαμένης, ἀφ' ἑσπέρας ὁρμήσας καὶ κύκλῳ περιελθὼν ἔρχεται εἰς φρούριον Ἐπιδάμνου πλησίον ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ κείμενον καὶ ἄλλως ἄμαχον, ᾧ φάραγξ ὑπέκειτο βαθεῖα, καὶ παρὰ τὴν φάραγγα ποταμὸς βαθὺς ἔῤῥει. ἐνταῦθα μεταπέμπεται τὸν Θευδέριχον. καὶ ὁ μὲν ὑπακούσας ἔρχεται, καὶ τὴν ἄλλην στρατιὰν πόῤῥω καταστήσας σὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι πρὸς B τὸν ποταμὸν ἀφικνεῖται. Ἀδαμάντιος δὲ κύκλῳ περὶ τὸν λόφον τάξας στρατιώτας, ὅπως μὴ κύκλωσις παρ' ἐκείνου γένηται, ὑποκαταβὰς εἰς πέτραν, ἀφ' ἧς ἦν ἀκουστὸν, καὶ κελεύσας κἀκείνῳ τοὺς ἄλλους ἀποπέμψαι, μόνος διελέγετο μόνῳ. καὶ καταστὰς ὁ Θευδέριχος κατηγόρει Ῥωμαίων, ὡς ἐδόκει, δίκαια, λέγων, ὅτι „ἐγὼ μὲν ἔξω τῆς ὅλης Θρᾴκης διατρίβειν ᾑρούμην, πόῤῥω πρὸς τὴν Σκυθίαν, ὅπου μένων οὔτε ἐνοχλεῖν ἐνόμιζον οὐδένα, ἑτοίμως δὲ βασιλεῖ ὑπακούσεσθαι ἐντεῦθεν ἐς ὅ,τι προστάξειεν. ὑμεῖς δὲ καλέσαντες ὡς ἐπὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Θευδέριχον, πρῶτον μὲν ὑπέ- C σχεσθε τὸν τῆς Θρᾴκης στρατηγὸν μετὰ τῆς δυνάμεως εὐθὺς μοι παρέσεσθαι, ὃς οὐδαμοῦ ἐφάνη, ἔπειτα καὶ Κλαύδιον τὸν τοῦ Γοτθικοῦ ταμίαν σὺν τῷ ξενικῷ ἥξειν, ὃν οὐδὲ αὐτὸν εἶδον, τρίτον καὶ ἡγεμόνας ὁδῶν μοι δεδώκατε, οἳ τὰς

10. παρὰ vulg.

tea initam, et quae tunc primum equites admisisse dicitur, sub vesperam profectus circumeundo pervenit ad castellum Epidamno proximum, in praerupto tumulo situm, cui suberat fossa profunda, in quam altus fluvius influebat. Illuc Theuderichum arcessivit; et ille quidem obtemperans venit, et instructo longe a tergo cetero exercitu, cum paucis equitibus ad fluvium accessit. Adamantius autem, ne ullae insidiae tentarentur, undique in orbem circa collem milites collocavit, et descendens in saxum, unde exaudiri posset, et iubens barbarum omnes alios dimittere, solus cum solo est collocutus. Hic cum Theuderichus constitisset, Romanos iure, ut videbatur, accusat. „Ego quidem", inquit, „extra Thraciae fines Scythiam versus vitam transigere constitueram. Hic mihi manenti et Imperatori in omnibus obtemperare parato neminem vexare in mentem veniebat. Vos me ad bellum contra Theuderichum, Triarii filium, evocastis, et primum quidem Thraciae ducem cum exercitu mihi praesto futurum promisistis: is nullibi gentium apparuit: deinde Claudium, procuratorem stipendii Gothici, cum extero milite adventurum, quem quoque nusquam vidi. Tertio mihi viarum duces dedistis, qui, tutis et expeditis omissis, per eas, quae ad hostem ferebant, per praerupta et

A. C. 479 εὐπορωτέρας τῶν ὁδῶν ἐάσαντες τὰς εἰς τοὺς πολεμίους φε-
Ind. 2 ρούσας ἀπήγαγον δι' ὀρθίας ἀτραποῦ καὶ κρημνῶν ἀμφιῤῥό-
Zenon. 6 πων, ἐν οἷς παρὰ μικρὸν ἦλθον, σὺν ἱππεῦσί τε ἰὼν, ὡς εἰκὸς,
καὶ ἁμάξαις καὶ στρατοπέδων κατασκευῇ, ἐπιθεμένων ἡμῖν
ἄφνω τῶν πολεμίων ἅμα τῷ ἐμῷ πλήθει παντὶ ἀπολέσθαι
D καθάπαξ. ἐνταῦθα ἀναγκαίαν ἐβιάσθην σύμβασιν πρὸς αὐ-
τοὺς ποιήσασθαι· οἷς χρὴ πολλὴν χάριν ἔχειν, ὅτι ὑφ'
ὑμῶν προδοθέντα δυνάμενοι καὶ διαφθεῖραι διέσωσάν γε
ὅμως." Ἀδαμάντιος δὲ τῶν τε τοῦ βασιλέως τιμῶν αὐτὸν
ἀνεμίμνησκε, καὶ ὅτι πατρίκιον καὶ στρατηγὸν ποιήσας, ἃ
τοῖς πλεῖστα καμοῦσι παρὰ Ῥωμαίοις γέρα ἐστὶ, καὶ τῶν
ἄλλων δωρεῶν καὶ πλούτου ἐνέπλησεν, ἀνθ' ὧν ἔδει μηδέ-
ποτε πρὸς αὐτὸν ἄλλως πως ἢ πρὸς πατέρα φρονεῖν τε καὶ
διατίθεσθαι. καὶ τὰ τῶν παρ' αὐτοῦ ἐγκλήσεων (ἦν γὰρ
οἶμαι ἀληθῆ) διακρούεσθαι ἐπειρᾶτο. καὶ ὅτι οὐκ ἀνεκτὰ
ποιήσειεν ἐν πρεσβείας ἐλπίδι καταλαβὼν τὰ Ῥωμαίων, οἳ
P. 84 καὶ ἀποκεκλεισμένον ἐν Θρᾴκῃ ἔχοντες ὄρεσι καὶ ποταμοῖς
καὶ περιβολῇ στρατοπέδων, ὅμως συνεχώρησαν ἑκόντες διεξ-
ελθεῖν· οὐ γὰρ ἂν μὴ βουλομένων αὐτὸν ἐκεῖθεν κινηθῆναι,
οὐδὲ εἰ δεκαπλασίαν εἶχε δύναμιν τῆς παρούσης. νῦν τε
συμβουλεύειν αὐτῷ μετριώτερον ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ παρέχειν·

3. *ἰὼν* Val., *ἰώνων* vulg. 13. *ἄλλως πως* Val., *ἀλλ' ὡς πῶς* vulg. 16. *καταλαβὼν τὰ* Val., *καταλαβόντα* vulg.

praecipitia loca me deduxerunt, in quibus parum abfui, quum cum equitibus et curribus et alio castrorum apparatu iter facerem et hostes in me derepente irruerent, quin cum toto exercitu meo funditus interirem. Ex quo necessariam cum illis pactionem facere sum coactus, quibus magnam gratiam habere oportet, quod me, a vobis proditum, cum occidere possent, tamen servarunt." Ad haec Adamantius illi in memoriam revocavit, quibus illum Imperator honoribus affecisset, ut patricium et ducem creasset, quae essent apud Romanos praemia his, qui strenuam rei publicae navaverint operam, constituta amplissima, ut eum multis donis et muneribus cumulasset, pro quibus decuerat Imperatorem haud secus, quam patrem, colere et revereri. Ceterum ea, de quibus Imperatorem insimulabat, (et erant opinor vera,) diluere et refutare conatus est. Sane minime toleranda commisisse, qui per speciem legationis Romani imperii partem invaserit et occuparit, praesertim quum illi, tametsi copiae eius in Thracia montibus et fluviis inclusae et militum manu septae tenerentur, tamen libere exire concesserint. Etenim si noluissent et restitissent, etiamsi eius copiae decies numero superassent eas, quas nunc haberet, nunquam tamen inde pedem referre potuissent. Nunc igitur se illi suadere, ut se summissius erga Imperatorem gerat. Nec enim tandem in eius potestate fore Romanorum, qui illi undique imminerent, manus effugere. Oportere igi-

οὐ γὰρ ἂν δυνηθῆναι τὴν Ῥωμαίων εἰς τέλος ὑπερβάλλειν A.C. 479
χεῖρα πανταχόθεν ἐφεστηκότων. δεῖν οὖν, εἰ αὐτῷ πείθοιτο, Ind. 2 Zenon. 6
ἐκλιπεῖν μὲν τὴν Ἤπειρον καὶ τὰς αὐτόθι πόλεις, (οὐδενὶ γὰρ εἶναι φορητὸν πόλεις οὕτω μεγάλας, τῶν οἰκητόρων ἐκβληθέντων, ὑπ' αὐτοῦ κατέχεσθαι,) ἐλθεῖν δὲ εἰς τὴν Δαρδανίαν, B
ἐν ᾗ χώραν εἶναι πολλὴν παρὰ τὰ οἰκούμενα, καλὴν μὲν καὶ V. 57
εὔγειον, ἐνδεᾶ δὲ οἰκητόρων, ἣν δύναται γεωργῶν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις αὐτοῦ τὴν στρατείαν διάγειν. ὁ δὲ Θευδέριχος αὐτὸς μὲν ἐπώμνυε ταῦτα βούλεσθαι, οὐ μέντοι ἀνέξεσθαι αὐτοῦ τὸ πλῆθος, πολλὰ μὲν προτεταλαιπωρηκὸς, μόλις δὲ ἀναπαύσεως νῦν ἐπιλαβόμενον· οὓς οὐ δύνασθαι μήπω ἀναπνεύσαντας ἄγειν μακρὰν οὕτω πορείαν. ἀλλὰ νῦν μὲν αὐτοὺς ἐᾶν αὐτοῦ ἐπιχειμάσαι, μήτε πρόσω χωροῦντας ὧν ἔχουσι πόλεων, μήτε ἐπιφθείροντας· συνθέμενον δὲ περὶ πάν- C
των ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ ἦρι πέμψαι τὸν ἄξοντα ἐπὶ τὴν Δαρδανίαν, ἔμβως ἐπακολουθήσοντας. ἔλεγε δὲ, ὡς ἕτοιμος εἴη τὴν αὐτοῦ κατασκευὴν καὶ τὸ ἄμαχον πλῆθος καταθέμενος ἐν πόλει, ᾗ βούλοιτο βασιλεὺς, καὶ ὁμήρους παρασχὼν τῆς ἁπάσης πίστεως τήν τε μητέρα καὶ ἀδελφὴν, μετὰ ἑξακισχιλίων τῶν μάλιστα μαχίμων ἐλθεῖν ὡς τάχιστα ἐς Θρᾴκην· καὶ ὑπισχνεῖσθαι σὺν τούτοις καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς στρατιώταις

4. ἐκβληθέντων B., ἐκλυθέντων vulg. 13. ὧν add. N. 14. μήτε τι φθείρ. N. συνθέμενος vulg. 16. ἑτοίμως coni. B., pro ἔμβως ἐπιεικῶς N.; cf. 247. 2., ἐκ ποδὸς Schopenus. ἐπακολουθήσαντας vulg.

tur, si se audiat, Epiro et eius regionis urbibus cedere. Nec enim ullo modo ferendum, tam magnas urbes, expulsis incolis, cum tenere. Abeat igitur in Dardaniam, ubi regio sit praeter eam, quae habitatur, ampla, amoena et fertilis, quae incolis indigeat; quam si colat, omnium rerum abundantia exercitum suum alere et sustentare possit. Theuderichus iureiurando affirmavit, id quidem sibi cordi esse: sed exercitum suum reluctaturum esse, qui tot mala perpessus, vix nunc quiete frueretur. Fieri enim non posse, ut milites, nondum a laboribus respirantes, tantum itineris ducerentur. Sed oportere ipsos sinere in his locis hiemare ea conditione, ut non ultra in tentandis urbibus aliis, quam quas haberent, aut populationibus faciendis progrederentur. Quibus ita compositis, ab Imperatore petiit, ut ineunte vere virum, qui eos in Dardaniam deduceret, mitteret; ipsos enim libenter secuturos esse. Addidit, se omnem suum apparatum bellicum et omnem imbellem turbam paratum esse in ea urbe, quam Imperator praescripserit, relinquere. Quin, matre quoque et sorore ad fidem confirmandam obsidibus datis, se ipsum Thraciam cum sex hominum fortissimorum millibus quam celerrime petiturum. Cum his et Illyricis militibus et aliis, quos Imperatori mittere placuerit, se tota Thracia Gothos extermi-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 καὶ ἄλλοις, ὁπόσους ἂν βασιλεὺς ἀποστείλῃ, τοὺς ἐν τῇ Θρᾴκῃ Γότθους ἀναλώσειν ἅπαντας, ἐφ' ᾧ τε, εἰ τοῦτο D ποιήσοι, αὐτόν τε ἀντὶ Θευδερίχου στρατηγὸν γενέσθαι, καὶ εἰσδεχθῆναι εἰς τὴν πόλιν τὸν Ῥωμαϊκὸν πολιτεύσοντα τρόπον· ἕτοιμος δὲ, εἰ προστάξειε βασιλεὺς, καὶ εἰς Δαλματίαν ἀπελθεῖν, ὡς Νέπωτα κατάξων. Ἀδαμάντιος δὲ οὐκ ἔφη κύριος εἶναι οὐδὲν αὐτῷ συνθέσθαι μένοντι ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ δεῖν βασιλέα πρῶτον περὶ τούτων πείθεσθαι. ἀνοίσειν οὖν ἐκείνῳ, καὶ αὐτὸς ἐπιμενεῖν, ἕως τὴν τοῦ κρατοῦντος διαπύθηται γνώμην. ἐπὶ τούτοις διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων. ἐν ὅσῳ δὲ Ἀδαμάντιος ἀμφὶ ταῦτα ἦν, συνεληλύθει μὲν πολλὰ τῶν ταγμάτων εἰς τὴν Λυχνηδὸν κατὰ τὴν τοῦ στρατηγοῦ P. 85 ἀγγελίαν, λέγει δέ τις τῷ Σαβινιανῷ, ὡς οἱ βάρβαροι καταφρονήσαντες σχολαίτερον κατίασιν ἀπὸ τῆς Κανδαβείας, οἵ τε σκευοφόροι αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαξῶν αἱ πλείους καὶ οἱ ἐπὶ τῆς οὐραγίας, ἐν οἷς καὶ Θευδίμουνδος ἦν ὁ τοῦ Θευδερίχου ἀδελφὸς, καὶ ἡ μήτηρ ἡ τούτων, καὶ ὅτι ἔστιν ἐλπὶς τῶν πλειόνων κρατήσειν. ὁ δὲ τό,τε ἱππικὸν μεθ' ἑαυτοῦ συντάξας καὶ πεζοὺς οὐκ ὀλίγους κύκλῳ διὰ τῶν ὀρῶν περιπέμψας καὶ προειπὼν ὁπότε δεῖ καὶ πόθεν ἐκφανῆναι, δειπνήσας καὶ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα ἀφ' ἑσπέρας ἐχώρει. καὶ B ἅμα τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ἐπιτίθεται ἤδη πορευομένοις. καὶ ὁ μὲν Θευδίμουνδος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ὡς εἶδον τὴν ἔφοδον,

8. *πυθέσθαι* coni. Val. 14. *Κανδαβείας* Val., *Κανδαμείας* vulg.

naturum polliceri. Quae si exsecutus fuerit, petere, ut dux loco Theuderichi creetur, et civitate donetur et Romanorum more rem publicam sibi administrare liceat. Imo si Imperator iusserit, paratum esse et in Dalmatiam ire, ut inde Nepotem expellat. Adamantius respondit, non sibi mandatum quicquam cum illo pacisci, quamdiu in ea regione maneret; Imperatori haec omnia esse probanda. Quare se illi haec relaturum et exspectaturum esse, dum eius sententiam compererit. Post haec discesserunt. Interea dum haec gerebat Adamantius, complures milites Lychnidum ad edictum ducis convenerant, et ad officium redierant. Quo tempore nescio quis Sabiniano nuntiavit, barbaros securos soluto agmine a Candavia descendere, cum his impedimenta et plerosque currus, et extremum exercitus agmen, in quo Theudemundus, Theuderichi frater, et mater eorum versaretur. Spem esse horum maxima parte potiundi. Sabinianus equites, quos habebat, certo loco disposuit, et pedites non paucos per montem, quem circumeundo superarent, immisit, tum, quando et ubi apparere oporteret, praemonuit. Ut coenaverat, cum exercitu suo sub vesperam movet, et prima luce hostium agmen invadit. Theudemundus autem et eius mater, ut in se impetum fieri vide-

ταχὺ διεκπεσόντες ὑπέφυγον εἰς τὸ πεδίον, καὶ τὴν γέφυραν, A. C. 479
καθ' ἣν ὑπερέβησαν, εὐθέως ἀνελόντες, ᾗ φάραγγι βαθείᾳ Ind. 2
ἐπέζευκτο, μέσης οὔσης τῆς ὁδοῦ, τὴν δίωξιν ἐκείνοις ἐπὶ τοὺς Zenon. 6
καταβάντας ἐποίησαν ἄπορον, καὶ μέντοι καὶ τοῖς ἑαυτῶν
ἀδύνατον τὴν φυγὴν, ὥστε πρὸς ἀπόνοιαν ὀλίγοι ὄντες ὁμόσε
τοῖς ἱππεῦσιν ἐχώρουν. ὡς δὲ ὑπὲρ κεφαλῆς οἱ πεζοὶ ἐφά-
νησαν κατὰ τὸ συγκείμενον, οὕτω διετράποντο, καὶ οἱ μὲν
εἰς τοὺς ἱππεῖς, οἱ δὲ εἰς τοὺς ὁπλίτας ἐμπίπτοντες ἔθνησκον.
καὶ τὰς ἁμάξας αὐτῶν λαβὼν Σαβινιανὸς, οὔσας ὡς δισχι- C
λίας, αἰχμαλώτους τε πλείους ἢ πεντακισχιλίους καὶ λείαν
οὐκ ὀλίγην, τινὰς δὲ τῶν ἁμαξῶν καὶ κατακαύσας ἐν τῷ ὄ-
ρει, ἃς ἦν ἔργον ἑλκύσαι διὰ κρημνῶν τοσούτων, ἐς τὴν Λυ-
χνηδὸν ἀφικνεῖται. καὶ εὑρίσκει Ἀδαμάντιον ἐκ τῆς πρὸς
Θευδέριχον συνουσίας ἐπανελθόντα· οὐ γάρ πω Θευδέριχος
ἐπέπυστο οὐδὲν τῶν ὑπὸ Σαβινιανοῦ ἐν τῷ ὄρει πραχθέντων.
τοὺς μὲν οὖν αἰχμαλώτους τοὺς εὖ γεγονότας ἐν φυλακῇ
ποιεῖται, τοὺς δὲ ἄλλους μετὰ τῆς λείας διέδωκε τοῖς στρα-
τιώταις. ἁμάξας μέντοι πολλὰς κελεύσας ταῖς πόλεσι πρὸς
τὰς τοῦ στρατοπέδου κατασκευάσαι χρείας, ὡς ἐλήφθησαν D
αὗται, ἀπεῖπε ταῖς πόλεσι μηδὲν ἐνοχλεῖσθαι, ὡς τὰς ἀρ- V. 58
κούσας ἔχων. μετὰ δὲ ταῦτα γράφει μὲν Ἀδαμάντιος τῷ βα-
σιλεῖ, ὡς ὑπέσχετο, τὰ πρὸς Θευδέριχον αὐτῷ διειλεγμένα·

2. ἀναλύοντες coni. N. 3. ἐπέζευκτο N., ὑπέζευκτο vulg. 10. τε add. N. 14. που vulg. 15. οὐδενὶ vulg.

runt, celeriter in planitiem elapsi et pontem, cui suberat fossa ingenti profunditate, transgressi sunt, quo dissoluto persecutionem eorum, qui in alteram ripam pervenerant, hostibus intercluserunt; reliquis autem suorum a ponte exclusis fugam impeditam reddiderunt. At illi prae desperatione, cum pauci essent, in Romanos equites irruerunt, sed ubi Romanorum pedites ex composito proruperunt, ita hostes terga verterunt, ut partim in equites, partim in pedites inciderent et trucidarentur. Sabinianus curruum duo, captivorum plus, quam quinque millia, cepit, et non parum praedae. Curribus tamen aliquot, quos difficile fuisset per tot praerupta loca agere, in monte incensis, Lychnidum revertitur: hic Adamantium reperit, qui a colloquio cum Theudericho redierat. Nondum enim Theuderichus, quae in monte a Sabiniano gesta erant, cognoverat. Captivorum autem nobiliores custodiae tradidit, reliquos militibus cum praeda distribuit. Et cum non multo ante per civitates ad usum exercitus currus praeparandos imperasset, ut istis est potitus, vetuit civitates amplius de curribus laborare, quia quod satis erat habebat. His ita gestis, scribit Adamantius Imperatori, ut Theudericho promiserat, sermones, quos cum eo habuerat. Scribunt et

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 γράφει δὲ καὶ Σαβινιανὸς καὶ Ἰωάννης ὁ ὕπαρχος τὰ γεγενημένα ἐπὶ μεῖζον ὀγκοῦντες καὶ λέγοντες, μὴ χρῆναί τι τῷ βαρβάρῳ συνθέσθαι, ὡς ἐλπίδος οὔσης ἢ κατὰ κράτος αὐτὸν ἐξελάσειν τῆς χώρας ἢ αὐτοῦ μένοντα κατατρίψειν. ταῦτα δεξάμενος βασιλεὺς καὶ νομίσας, πόλεμον εἰρήνης αἰσχρᾶς εἶναι βελτίω, πέμψας ἀνεκάλεσε τὸν πρεσβευτὴν, κελεύσας μηδὲν ἔτι πρὸς ἐκεῖνον συνθέσθαι, ἀλλ' εἰπεῖν Σαβινιανῷ P. 86 καὶ Γέντονι, Γότθῳ μὲν ὄντι ἀνδρὶ, γυναῖκα δὲ Ῥωμαίων τῶν περὶ τὴν Ἤπειρον γεγαμηκότι καὶ δύναμιν ἔχοντι, ἔχεσθαι τοῦ πολέμου πάσῃ χειρὶ, ὡς οὐδὲν βασιλέως πρὸς ἐκείνους συνθησομένου. καὶ συγκαλέσας τοὺς στρατιώτας ὁ Ἀδαμάντιος ἐπῄνεσε αὐτοὺς τῆς προθυμίας, καὶ ἐκέλευσε γενναίως, ὥσπερ πάτριον αὐτοῖς, ἔχεσθαι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ ἐκ βασιλέως ἐπανέγνω πρόσταγμα. ταῖς τ' ἐλπίσιν αὐτοὺς μετεώρους ποιήσας, ὡς βασιλέως ἀεὶ πᾶσι τὴν προθυμίαν οὐκ ἄκαρπον ἐῶντος, εὐφημίας ἔτυχε καὶ μετὰ τιμῆς παρεπέμφθη. καὶ ὁ μὲν ἀπηλλάγη μηδὲν πλέον ποιήσας.

A. C. 481 Ind. 4 Zenon. 8 β'. Ὅτι ἐπὶ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως στάσεως γενομένης παρὰ Μαρκιανοῦ καὶ ἄλλων τινῶν, Θευδέριχος ὁ Τριαρίου B μαθὼν τὰ γεγονότα, καὶ ὑπολαβὼν καιρὸν νῦν αὐτῷ παρεστάναι τῇ πόλει ἐπιθέσθαι καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῷ, πᾶν εὐθὺς ἀναστήσας τὸ βαρβαρικὸν ἧκε, δῆθεν μὲν ὡς βουλόμενος αὐτῷ τε τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ πόλει ἀμῦναι, πρόδηλος δὲ ὢν

Sabinianus et Ioannes praefectus res a se gestas, et omnia in maius extollentes, suadebant, ut pacem cum barbaro non faceret. Spem enim esse vi eum regione depelli, aut si manserit, opprimi posse. Haec ubi Imperator rescivit, bellum turpi pace potius ducens, misit qui legatum redire, neque quicquam rei amplius cum barbaro contrahere iuberet, sed verbis suis Sabiniano diceret et Gentoni, (is erat vir Gothus, et mulieri Romanae in Epiro nupserat, et copias ducebat,) ut cum omnibus copiis, quae ipsis adessent, bellum gererent, nec enim sibi ulla in re cum barbaro convenire. At Adamantius, convocatis militibus, eorum fortitudinem laudavit, et ut fortes esse pergerent, ut mos patrius ferret, hortatus est. Tum Imperatoris mandatum illis recitavit, et in magnas spes eos erexit, Imperatorem fortitudinem et navitatem eorum non sine magnis praemiis esse praetermissurum. Haec illum magno cum plausu locutum honorifice milites prosecuti sunt. Et sic quidem, legatione haud feliciter peracta, discessit.

2. Zenone imperante Marcianus et alii nonnulli seditionem moverunt. Ubi ea res ad Theuderichum Triarii fil. est delata, sibi oblatam occasionem urbem et Imperatorem ipsum adoriendi existimans, magnam barbarorum manum coegit simulans, se ad Imperatorem et

A.C. 481 Ind. 4 Zenon. 8

πᾶσιν ἐφ' ὅτῳ ἠπείγετο. βασιλεὺς δὲ ἀκούσας ἱππέα ἐξέπεμψε καὶ βασίλεια γράμματα, τῆς μὲν προθυμίας αὐτὸν ἐπαινῶν, κελεύων δὲ ἀπελθεῖν, ὡς οὐκέτι οὔσης χρείας, μὴ μόλις καταστᾶσαν ἐκ τοιούτου σάλου τὴν πόλιν αὖθις εἰς ὑπόνοιαν ἐμβαλόντες ἑτέραν τὸ θορυβεῖσθαι φιλοῦν εἰς χείρω C καὶ μείζονα ἐκταράξωσι στάσιν. ὁ δὲ αὐτὸς μὲν ἔφη τῷ βασιλεῖ πείθεσθαι, τὸ δὲ πλῆθος οὐκέτι δύνασθαι ἀναστρέφειν, τοσοῦτόν τε συλλεγὲν καὶ μέρος τι οὐ βραχὺ διαναπαύων. ὑπέρ τε γὰρ τειχῶν οὐδένα ἐνόμιζεν αὐτῷ ἀντιστήσεσθαι, μήτε ἐπάλξεως μηδεμιᾶς μήτε πύργου ἑστῶτος, καὶ εἰσελθόντι πάντα τὸν δῆμον προσέσεσθαι τῇ τῶν Ἰσαύρων ἀπεχθείᾳ. ἃ δὴ καὶ φοβούμενος Ζήνων ἐκπέμπει Πελάγιον χρήματα ἔχοντα πολλά· τὰ μὲν αὐτῷ Θευδερίχῳ, τὰ δὲ καὶ τῷ Γοτθικῷ τῷ παντὶ διδόασι, καὶ ἄλλας ὑποσχέσεις δωρεῶν οὐκ ὀλίγας. ἐλθὼν δὲ Πελάγιος καὶ τὰ μὲν ἀπειλήσας, τὰ δὲ D ὑποσχόμενος, τὰ δὲ καὶ τοῖς χρήμασιν οὐκ ὀλίγοις [τε] οὖσι τὸ φύσει φιλάργυρον τοῦ τρόπου μετελθὼν, διαπέμπει. καὶ ἔδοξε δὴ τοῦτο τοῦ φόβου τοῦ πλείονος ἀναφέρειν τὴν πόλιν. οὐδὲν γὰρ ἦν ἐλπίσαι εἰσιόντος ἢ πόλεμόν τε ἔνδον καὶ τοῦ παντὸς ἔμπρησιν. οὐδὲ γὰρ οἱ Ἴσαυροι ἁπλῶς ἀναχωρῆσαι

6. ἐκταράξωσι στάσιν H., ἐκταράξω σύστασιν vulg. 8. διαναπαύων] λίαν ἀπειθές coni. N. 13. καὶ ante τὰ μὲν ins. H. 14. διδόναι coni. N. 16. τε uncis inclusimus. 19. ἐλπίσας vulg.

urbem a periculo liberandum accedere; sed manifestum erat omnibus, qua de causa accurreret. Itaque Imperator, ubi hoc audivit, ad eum cum litteris regiis equitem mittit, animum et voluntatem erga se laudat, sed iubet eum recedere, quia illo non amplius sibi opus esset, ne civitatem vix a tanto aestu liberatam homines novarum rerum cupidi in aliam perturbationem et suspicionem conicerent et longe perniciosiorem et maiorem priore excitarent seditionem. Ille vero respondit, se Imperatori obsecuturum, neque tamen posse exercitum reducere tantum et maximam partem dicto suo parum audientem. Sperabat enim, neminem, qui resisteret pro moenibus, quae nullo propugnaculo aut turre munita erant, sibi occursurum, et ad se in urbem ingredientem omnem popularem turbam defecturam propter odium, quo Isauros prosequebatur. Idem Zeno veritus mittit Pelagium cum multis pecuniis, quas partim Theudericho, partim Gothis, in universum divideret, et alia non parva munera se daturum sponderet. Itaque ut Pelagius venit, partim minis, partim promissis, partim ingentibus pecuniis barbaros, insitam eorum avaritiam adortus, ad recedendum commovit. Ex quo existimatus est non parvo metu civitatem levasse. Nam Theudericho in civitatem introducto, nihil aliud, quam bellum intestinum et universum incendium, exspectare oportebat. Statutum enim apud

A. C. 481 Ind. 4 Zenon. 8 *βιαζόμενοι ἐπενόουν, ἀλλὰ κοντοὺς ὑψηλοὺς προπαρασκευάσαντες, λίνον ἐπ' ἄκροις αὐτοῖς προσδήσαντες καὶ θεῖον, πολλοὺς εἶχον ἑτοίμους, εἴ ποτε βιασθεῖεν, ἅπασαν ὑφάψαι τὴν* P. 87 *πόλιν. καὶ ὁ μὲν Θευδέριχος οὕτως ἀπεχώρησε. τοὺς δὲ περὶ Προκόπιον καὶ Βούσαλβον πολλάκις ἀποστέλλων παρὰ Θευδερίχου ἐξῄτει, ἔνδειγμα τῆς εὐνοίας καὶ εὐπειθείας αὐτὸν τοῦτο ἀξιῶν παρασχέσθαι. ὁ δὲ πάντα μὲν ἔλεγε πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ, μὴ μέντοι ὅσιον Γότθοις, ὥσπερ οὐδὲ ἄλλοις ἀνθρώποις, ἱκέτας καὶ σωτηρίας δεομένους ἀνθρώπους τοῖς λαβεῖν βουλομένοις ἐκδιδόναι προχείρως. ἐᾷν οὖν αὐτοὺς ἠξίου, μηδενὶ πλὴν ἢ ὅσα ζῆν ὀχληροὺς ἐσομένους. καὶ οἱ μὲν οὕτω βραχύ τι γήδιον νεμόμενοι παρὰ Θευδερίχῳ διῆγον.*

A. C. 475 Ind. 13 Zenon. 2 *γ'. Ὅτι Ζήνων ἀνὴρ ὢν ἀπόλεμος ἄγαν, καὶ πολλῆς πανταχόθεν ταραχῆς ἐφεστώσης, ἔγνω πρὸς τὸν Βάνδηλον* B *εἰς Καρχηδόνα πρεσβεύσασθαι. καὶ Σευῆρον ἐκ τῆς βουλῆς πρεσβευτὴν αἱρεῖται, ἄνδρα καὶ σωφροσύνῃ διαφέρειν δο-* V. 59 *κοῦντα καὶ τῷ ἐθέλειν τὰ δίκαια. καὶ πατρίκιον αὐτὸν ποιήσας ἀποπέμπει, ὅπως ἐκ τῆς ἀξίας τῆς πρεσβείας τὸ σχῆμα κατασκευάσοι σεμνότερον. καὶ ὁ μὲν ἐξέπλευσεν, ὁ δὲ Βάνδηλος μαθὼν, ὅτι ἥξοι πρεσβεία, φθάσας ἔκπλουν ποιεῖται, καὶ Νικόπολιν εἷλεν. ὁ δὲ πρεσβευτὴς Σευῆρος διαβὰς ἀπὸ*

6. *ἐξῄτει* B., *ἐζήτει* vulg. 10. *ἐᾷν* N., *ἐὰν* vulg. 18. *τῷ* H., *τὸ* vulg.

animum suum Isauri habebant, si vi cogerentur, haud placide urbe cedere. Itaque contos praegrandes praeparaverant, quorum in extrema parte linum cum sulphure alligaverant, et si sibi vis inferretur, multorum auxilio, quos sibi consociaverant, urbem incendio cremare constituerant. Et ita Theuderichus discessit. Procopium vero et Busalbum saepius a Theuderícho sibi tradi petebat, ut in hoc suam erga se benevolentiam et obsequium declararet. Sed ille respondit, se quidem in omnibus dicto audientem fore Imperatori, tamen nefas esse Gothis, sicut et ceteris mortalibus, supplices et eos, qui salutem precentur, his, qui eos comprehendere velint, prodere. Eos igitur ut omitteret, orabat, praesertim cum nulla re, nisi quod viverent, essent molesti futuri, et illi quidem apud Theuderichum, quod reliquum vitae fuit, modicum agrum colentes, transegerunt.

3. Cum multi undique tumultus exorti essent, Zenoni, homini admodum imbelli, venit in mentem ad Vandalum legationem Carthaginem mittere, et Severum ex senatu legatum deligit, virum, qui temperantia et iustitia praestare existimabatur: itaque, ut legationis dignitati maius decus adderet, patricium eum creavit. Et ille quidem navigavit. Sed Vandalus, ubi didicit legationem ad se venire,

Σικελίας εἰς Καρχηδόνα ἀφῖκτο, καὶ πολλὰ διὰ τὸν ἔκπλουν A. C. 475
ἐμέμφετο τὸν Βάνδηλον. ὁ δὲ τὰ μὲν ἔλεγεν ὡς πολέμιος Ind. 13 Zenon. 2
πρᾶξαι· τὸν δὲ περὶ τῆς εἰρήνης, ἐπειδὴ πρεσβεύοιτο, νῦν C
ἔφη λόγον προσδέχεσθαι. τοῦ δὲ Σευήρου τό,τε σῶφρον τοῦ
βίου θαυμάσας καὶ τῶν λόγων ἠγάσθη, καὶ τῆς δικαιοσύνης
ἀεὶ πεῖραν λαμβάνων πᾶν ἕτοιμος ἦν ποιεῖν, ὅπερ ἐκεῖνος
προβάλλοιτο. μάλιστα δὲ ἔδοξεν αὐτῷ δίκαιος εἶναι, ὅτι, τὰ
χρήματα αὐτῷ τοῦ βαρβάρου διδόντος καὶ τὰ πρέποντα δῶ-
ρα πρεσβευτῇ δωρούμενος, ἀπεσείσατο πάντα, εἰπὼν ὡς ἀντὶ
τοιούτων δῶρόν ἐστιν εὔσχημον πρεσβεύοντι ἀνθρώπῳ τοὺς αἰ-
χμαλώτους κομίσασθαι. ὁ δὲ τῆς διανοίας ἐπαινέσας τὸν ἄν-
δρα, „οὓς μὲν," ἔφησε „σὺν τοῖς ἐμοῖς υἱέσι τῶν αἰχμαλώτων D
ἀπέλαχον, τούτους σοι πάντας ἀφίημι· ἣν δὲ τὸ πλῆθος
αὐτῶν κατενείματο μοῖραν, τούτους σοὶ μὲν ἐξέσται παρ' ἑ-
κόντων, εἰ βούλει, πρίασθαι τῶν ἐχόντων, αὐτὸς δ' ἂν οὐ
δυναίμην οὐκ ἐθέλοντας ταῦτα τοὺς εἰληφότας βιάσασθαι."
ἐνταῦθα ὁ Σευῆρος ἀπέλυσε μὲν προῖκα οὓς αὐτὸς εἶχεν ὁ
Βάνδηλος· ἃ δὲ εἶχε χρήματα, καὶ ἐσθῆτα καὶ σκεύη πάντα
ὑπὸ κήρυκι δημοσίᾳ πωλήσας, τούτοις ὅσους ἴσχυσε τῶν αἰ-
χμαλώτων ἐπρίατο.

δ'. Ὅτι Ζήνων ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Γότ-

3. πράξειν vulg. 4. λόγους vulg. 9. ἀπεσείσατο H., ἀπεσώσατο vulg. 14. αὐτῶν N., αὐτὸ vulg.

prius cum classe traiecit, et Nicopolim cepit. Severus autem legatus, solvens a Sicilia, Carthaginem venit, et magnopere questus est cum Vandalo, quod classe transmisisset. Ille vero dixit, se haec ut hostem fecisse. Nunc cum de pace ad se legatus missus sit, conditiones eius se excipere. Severi autem vitam frugi et modestam admiratus, eius consuetudine et colloquio delectabatur, quippe qui eius iustitiae quotidie periculum faceret, ex quo omnia exsequi, quae proponebat, paratus erat. Maxime illi visus est iustus esse in eo, quod, quum ei barbarus pecunias largiretur et munera legato debita daturus esset, omnia reiecit dicens, nullum donum viro legato dignius et convenientius, quam captivos in libertatem vindicare. At barbarus, humanitate eius collaudata: „Omnes, inquit, captivos, qui mihi et filiis meis sorte obtigerunt, tibi permitto; reliquos vero inter exercitum sorte divisos per me tibi licet, ut lubet, ab his, qui eos possident, si modo consenserint, redimere. Nec enim possem eos, quorum dominio cesserunt, invitos cogere. Itaque Severus eos, quos Vandalus possidebat, sine pretio in libertatem restituit, et pecunia omni, quam habebat quamque ex vestibus et supellectile publice a praecone venditis solvebat, captivos quoscumque potuit redemit.

4. Zeno Imperator per legatos summum Gothorum ducem roga-

A. C. 475 Ind. 13 Zenon. 2 θων πρεσβευσάμενος περὶ Ἡρακλείου τοῦ στρατηγοῦ τοῦ κρατηθέντος παρὰ τῶν Γότθων, ὑπέσχετο ἐπὶ λύτροις ἀφήσειν, καὶ τὰ λύτρα ἑκατὸν συνωμολόγησε τάλαντα. ταῦτα P. 88 τοὺς προσήκοντας Ἡρακλείῳ Ζήνων ἐκέλευσε παρασχεῖν, ἵνα μὴ δοκοίη λελυμένος ὑπ' ἄλλων ἐν δούλου γενέσθαι σχήματι. πέμπεται δὲ εἰς Θρᾴκην τοῖς Γότθοις τὰ χρήματα. οἱ δὲ ἐδέξαντο μὲν, καὶ δῆθεν ἐκ τῆς φρουρᾶς ἀνιᾶσιν Ἡράκλειον· προϊόντι δὲ αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίου πόλει προστρέχουσί τινες Γότθοι, καὶ βαδίζοντι τῷ Ἡρακλείῳ τις ἐκ τῶν Γότθων βίᾳ τὸν ὦμον ἔπαισε. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἡράκλειόν τις ἐπέπληξε τῷ Γότθῳ, καί πως, εἶπεν „οὔτε σαυτὸν οἶδας, ἄνθρωπε, οὔτε γινώσκεις ὃν ἔπληξας." ὁ δὲ πάνυ γινώσκειν ἔφη τὸν ὑπ' αὐτοῦ κάκιστα ἀπολούμενον· καὶ ἅμα σπασάμενοι ὁ μέν τις B τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡρακλείου, ὁ δὲ τὰς χεῖρας ἀπέτεμε. καί φασιν, ὅτι κατὰ ἀνταπόδοσιν ἔπαθεν Ἡράκλειος· ἐλέγετο γάρ τινας τῶν ὑφ' αὐτῷ τελούντων στρατιωτῶν, δόξαντάς τι πλημμελεῖν οὐκ ἄξιον θανάτου, εἰς βόθρον καταβαλὼν πᾶν τὸ στράτευμα ἀναγκάσαι αὐτοὺς καταλεῦσαι. ἔκτοτε οὖν ἡ τοῦ θεοῦ ἀγανάκτησις εἰς αὐτὸν ἐτηρεῖτο.

ε'. Ὅτι φεύγειν τε καὶ πλανᾶσθαι καὶ μηδαμῶς δύνασθαι τῶν κακῶν ἀναπνεῦσαι, παρ' οἷς μοι τοῦ πταίσματος ἤλπιζον εἶναι παραψυχήν.

8. προτρέχουσι vulg. 9. τὸν ὦμον ἔπαισε H., τῶν ὤμων ἔπεισε vulg. 10. ἐπέπληξε H., ἔπληξε vulg. 20. ὅτι] συμβαίνει μοι add. N.

vit, ut Heraclium ducem, qui in hostium erat potestate, soluto redemtionis pretio liberaret, et pro redemptione pollicitus est se daturum centum talenta. Ea Zeno Heraclio propinquitate coniunctos persolvere iussit, ne ab aliis redemptus, servi loco haberetur. Missae sunt igitur pecuniae Gothis in Thraciam, quas receperunt, et Heraclium e custodia liberum abire siverunt. In hunc, cum iter Arcadiopolin tenderet, incurrunt nonnulli Gothi, quorum unus Heraclium humero vulneravit. Quamobrem aliquis ex his, qui cum Heraclio erant, in Gothum invectus: ,,Et quid tibi vis? ait; satin tu te ipsum nosti et eum, quem vulnerasti?" At Gothus, probe se nosse eum dixit, quem male perditurus esset. Et simul Gothi enses stringentes, unus caput, alter manus Heraclio abscidit. Et illi quidem aiunt, ea, quae meruisset, repensa. Fertur enim quosdam, qui sub eo stipendia faciebant, iudicatos, aliquod facinus, non tamen morte dignum, commisisse, in foveam coniectos lapidibus ab omni exercitu obrui iussisse; ex eo dei iram in eum commotam fuisse, observatum est.

5. In perpetua fuga fui et erravi, neque unquam a malis respirare mihi datum est, ne quidem apud eos, apud quos malorum me consolationem reperturum sperabam.

ϛ'. Ὅτι τὸν ἄρχοντα Αἰγύπτου ἐπὶ μόλις χρυσίου λίτραις ν' ἐκπεμπόμενον, ὥσπερ εὐδαιμονεστέρας γενομένης ἢ πρόσθεν, ἐπὶ πεντακοσίαις ὁμοῦ λίτραις ἀπέστειλεν. C

ζ'. Ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ Ζήνων αἰσθόμενος, ὡς τὰ c.A.C.477 μὲν Θευδερίχου τοῦ παιδὸς Βαλαμήρου ἀεὶ ἀσθενέστερα Ind. 15 Zenon. 4 καὶ ἐλάττονα γίγνοιντο, ὁ δὲ τοῦ Τριαρίου ἔθνη τε συναθροίζει καὶ συστρέφει δυνάμεις, ἐνόμισε βέλτιον ἐπὶ μετρίοις αὐτῷ, εἰ συμβῆναι βούλοιτο, καταλῦσαι τὴν ἔχθραν. καὶ πρέσβεις ἀποστείλας ἠξίου τόν τε υἱὸν παραδοῦναι ὅμηρον, ὡς πάλαι προὐκαλεῖτο, καὶ ἰδιώτην ὄντα ἐν τοῖς ἑαυτοῦ μένειν, μηδὲν ἐνοχλούμενον, ὥσπερ ᾔτησε τότε, λαβεῖν τε τὴν οὐσίαν ὁπόσης ἀφῄρητο, καὶ τἆλλα ἡσυχάζειν, οὐδὲν ἔχοντα κακὸν οὐδὲ ἑτέρῳ παρέχοντα. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι οὔτε τὸν D υἱὸν ἔτι ὅμηρον δώσοι, οὔτε δύνασθαι ἔτι ἐκ μόνης τῆς οὐσίας ἰδιώτης διάγειν. ἕως μὲν γὰρ ἦν μόνος, μήπω ἔθνη τοσαῦτα περὶ αὑτὸν ἔχων, μόνην ἂν τὴν οὐσίαν σφόδρα συ- V. 60 στελλομένῳ ἴσως ἂν ἐπαρκέσαι· νῦν δὲ, ἐπείπερ αὐτὸν ἐς ἀνάγκην τοῦ ἔθνη συλλέξαι κατέστησαν, ἐκ τῆς ἀνάγκης εἶναι ἢ τρέφειν τοὺς ἐλθόντας ἢ σὺν αὐτοῖς πολεμεῖν, ἕως παθὼν ἢ δράσας ἓν ἀναμφισβήτητον τῷ παντὶ πέρας ἐξοίσειεν. ταῦτα ὡς ἀπηγγέλθη, ἔδοξεν εἰς ἀκριβῆ κατασκευάζεσθαι πόλεμον. καὶ τάγματα μὲν πάντα, ὅσα τε πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ P. 89

13. οὔτε add. Val. 16. συστελλομένῳ Val., συστελλόμενον vulg.

6. Praefecto Aegypti, qui vix quinquaginta auri libras conficere solebat, tanquam uberiore facta provincia, quingentas tribuit.

7. Eodem tempore cum Zeno Imperator praesentiret, Theuderichum, Valamiri filium, opibus et potentia labi et minui, contra Theuderichum Triarii varias gentes sibi conciliare et copias suas colligere, inimicitias aequis conditionibus, si convenire vellet, deponere melius esse, existimavit. Itaque per legatos, quos misit, petiit, ut filium, quod iam pridem poposcerat, obsidem daret, ut privatam vitam ageret, et sine ulla molestia in sua potestate maneret; ut omnia, quae rapuerat, sibi haberet, ceterum quiesceret, a nemine mala passurus, nemini quoque inferret. At ille, se neque filium obsidem daturum, respondit, neque privatam vitam agentem, solis suis opibus casus suos sustentare. Cum enim solus neque tanta multitudine circumseptus fuerit, bona quidem, quae tunc possidebat, si ea diligenti ratione administrasset, privato fortasse suffecissent. Nunc quoniam in ea se necessitate constituerint, ut milites colligeret, necesse esse, ut aut omnes, qui ad se venerint, aleret, aut una cum ipsis bellum gereret, dum victus aut victor certum denique rei finem imponeret. Haec ubi nuntiata sunt, censuit Imperator bellum omni cura et diligentia apparandum. Itaque omnes legiones, quae erant

c. A. C. 477 Ind. 15 Zenon. 4 κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὅσα τοῖς ἑῴοις ἐνίδρυτο μέρεσι, κατὰ τάχος ἐκάλει. καὶ παρῆν πανταχόθεν οὐκ ὀλίγον τι πλῆθος. κατεσκευάζοντο δὲ ἅμαξαι σκευοφόροι, καὶ βόες ἐωνοῦντο, καὶ σῖτός τε καὶ ὅσα χρήσιμα στρατοπέδῳ πάντα ἐγίνετο ἕτοιμα, ὡς αὐτοῦ γε μέλλοντος Ἴλλου ἐξιέναι.

A. C. 478 Ind. 1 Zenon. 5 η΄. Ὅτι ὁ Ζήνων Μαρτινιανὸν προβαλόμενος στρατηγὸν, καὶ τοῦ στρατοῦ ἐς ἀταξίαν ἐλθόντος, ὡς ταῦτα καλῶς ἔχειν ἐδόκει, πέμπει ἄνδρας αὐτίκα παρὰ τὸν Βαλαμήρου λέγοντας, ὅτι οὐ δεῖ τρίβειν ἔτι τὴν μάχην, ἀλλ' ἔργου νῦν ἔχεσθαι καὶ πληροῦν τὰς ἐλπίδας, ἐφ' αἷς τῆς στρατηγίας ἠξιώθη Ῥω-
B μαίων. ὁ δὲ ἀκούσας ἀντιπέμπει καὶ αὐτὸς ἐς Βυζάντιον πρέσβεις, λέγων, ὡς οὐ πρότερον ἐγχειρήσοι τῷ ἔργῳ, εἰ μὴ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος αὐτῷ ἐπομόσαιτο πᾶσα, ὡς οὐδέποτε ἐπὶ τῷ Τριαρίου συμβήσονται. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ βουλῆς καὶ οἱ ἄρχοντες ὤμοσαν μὴ συμβαίνειν, εἰ μὴ βασιλεὺς θέλοι· αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς μηδὲν ἀποστήσεσθαι τῶν ἤδη συγκειμένων, εἰ μὴ πρῶτον ἐκεῖνον παραβαίνοντα ἴδοι. τούτων δὲ ὁμοθέντων, αὐτὸν μὲν Θευδέριχον ἔδοξε κινήσαντα τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἐν Μαρκιανοῦ πόλει τὴν πᾶσαν ἱδρυμένην, εἰς τὸ εἴσω ἐλαύνειν· ἐπειδὰν δὲ γένηται πρὸς ταῖς πύλαις
C τοῦ Αἵμου, τότε τὸν τῆς Θρᾴκης στρατηγὸν δισχιλίοις ἱπ-

6. προβαλλόμενος vulg. 14. ἔτι coni. B.

circa Pontum et quas ad Asiam et Orientis partes collocarat, quanta potuit celeritate evocavit, ut undique praesto fuit non parva multitudo. Comparabantur currus, qui veherent utensilia, et boves emebantur et frumentum et quaecumque necessaria erant alendo exercitui, ea omnia praeparabantur diligenter, quoniam Illus ipse intra breve tempus copias educturus erat.

8. Cum exercitus, Martiniano duce creato, in magnam licentiam incidisset, Zeno ad Theuderichum, Valamiri filium, mittit, qui dicerent, non iam amplius oportere differre pugnam, sed tempus esse proelio decertandi et exspectationem, quam excitasset, cum ducis Romanorum dignitate decoratus esset, explendi. His cognitis, Valamiri filius mittit quoque Byzantium legatos, qui dicerent, illum non prius id operis aggressurum, quam Imperator et senatus iuramento fidem dedissent, nunquam se in gratiam redituros cum Theudericho, Triarii filio. Itaque senatores et duces sacramenta dixerunt, nunquam se in gratiam cum illo, nisi Imperator voluerit, redituros. Et Imperator, se nunquam a foedere recessurum, nisi prius ea ipse esset transgressus. His iuramentis praestitis, Theuderichum movere cum omnibus copiis, quas ad Martianopolim in castris habebat, et ulterius progredi iussit: ubi ad portas Haemi montis pervenisset, Thraciae praefectum cum duobus equitum millibus et de-

πεῦσι καὶ ὁπλίταις μυρίοις ἀπαντῶντα συμμίξαι· ὑπερβάντι [A. C. 478 Ind. 1 Zenon. 5] δὲ Αἷμον ἄλλην ἀπαντήσεσθαι δύναμιν πρὸς τῷ Ἕβρῳ καὶ Ἀδριανοῦ πόλει, πεζοὺς μὲν δισμυρίους, ἑξακισχιλίους δὲ μετὰ τούτων ἱππέας. ἀπὸ δὲ Ἡρακλείας καὶ τῶν πρὸς Βυζαντίῳ πόλεων καὶ φρουρίων ἄλλην ἔλεγον εἶναι δύναμιν, εἰ δεήσοι, ὥστε μηδὲν ἐλλείπειν τῶν ἐς ἐλπίδα χρηστὴν συντελούντων τῷ ἔργῳ. ταῦτα ὑποσχόμενος ὁ Ζήνων τοῖς πρέσβεσι κατὰ τάχος ἐκπέμπει. ἄρας δὲ ὁ Θευδέριχος τῷ αὐτοῦ στρατεύματι ᾔει ἐπὶ τὰς πύλας, καθάπερ συνέκειτο. ἐρχομένῳ δὲ αὐτῷ οὔτε ὁ στρατηγὸς τῆς Θρᾴκης ἀπήντα, οὔτε οἱ [D] πρὸς τῷ Ἕβρῳ ὑποκαθῆσθαι λεγόμενοι, ἀλλὰ δι' ἐρημίας διελθὼν τὰ ἐν μέσῳ εἰς τοὺς περὶ Σονδὶν παραγίνεται χώρους. ὄρος δέ ἐστι τοῦτο ὑψηλόν τε καὶ μέγα καὶ ἄπορον ἐπελθεῖν, εἴ τις ἄνω κωλύει· ἐν ᾧ στρατοπεδεύων ὁ Τριαρίου ἐτύγχανε. κἀντεῦθεν προσβάλλοντες ἐξ ἐφόδων ἀλλήλοις ποίμνιά τε καὶ ἵππους καὶ λείαν ἄλλην ἀφήρπαζον. ὁ δὲ τοῦ Τριαρίου συνεχῶς προσιππεύων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ ἐκείνου, ὕβριζε καὶ ὠνείδιζε πλεῖστα, ἐπίορκόν τε καλῶν καὶ παῖδα καὶ ἄφρονα καὶ τοῦ γένους τοῦ κοινοῦ ἐχθρόν [P. 90] τε καὶ προδότην, ὅστις οὐ συνίησι τῆς γνώμης τῆς Ῥωμαίων, μηδὲ ὁρᾷ τὴν σκέψιν, ὅτι αὐτοὶ βούλονται καθήμενοι ἡσυχῇ αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς κατατρίψαι τοὺς Γότθους. „κἀκεῖνοι

2. *ἀπαντήσασθαι* vulg. Ibid. et 11. *Ἕβρῳ* Val., *εὔρῳ* vulg. 11. *ἠρεμίας* Val. 12. *Σοῦκιν* Val. 15. *Τριάριος* vulg. 21. *σκέψιν* mg. H., *ὄψιν* vulg. 22. *κἀκεῖνο* vulg.

cem millibus gravis armaturae se illi coniuncturum esse; Haemum transgresso alias illi copias ab Hebro flumine et Adrianopoli obviam ituros, peditum viginti, equitum sex millia. Ceterum Heracleae et in aliis civitatibus et locis munitis circa Byzantium dicebant esse alias copias, si opus foret, ita ut nulla re, quae ad felicem eventum sperandum faceret, destitueretur. Haec Zeno promittens legatis, statim eos dimisit. Itaque Theuderichus movens cum suo exercitu, ut convenerat, ad fauces Haemi montis venit. Cum illuc accessisset, neque dux Thraciae obvius fuit, neque hi, qui ab Hebro venturi dicebantur. Interea percurrens deserta, quae in medio erant, ad loca circa Sondin pervenit. Est autem Sondis mons altus et praeruptus, qui ascendi minime potest, si quis sit, qui ex alto impediat. In eo Theuderichus, Triarii filius, castra posuerat, ibique levibus proeliis inter se, cum pabulatum ibant, congredientes, armenta, equos et aliam praedam mutuo sibi eripiebant. Sed Triarii filius crebro obequitans circa castra alterius exercitus, eum contumeliose insectabatur, et multa convicia in eum iaciebat, periurum eum vocans, puerum, dementem et sui generis hostem et proditorem, qui

A. C. 478 μὲν τὴν νίκην ἀκοντὶ ἔχουσιν, ὁπότεροι πέσοιμεν· ἡμῶν δὲ
Ind. 1 Zenon. 5 ὁπότεροι τοὺς ἑτέρους φθείρουσι, τὴν τοῦ λόγου Καδμείαν ἀποφέρονται νίκην, ἐλάττους λειπόμενοι πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἐπιβουλήν. νῦν γοῦν σὲ καλέσαντες καὶ ἐπαγγειλάμενοι παρέσεσθαι καὶ αὐτοὶ καὶ κοινῇ συστρατεύειν, οὔτε ἐνταῦθα πάρεισιν, οὔτε ἐπὶ τὰς πόλεις ἀπήντησαν, ὡς εἶπον, μόνον
B δὲ ἀπέλιπον ἀπολέσθαι κάκιστα καὶ τῆς γε θρασύτητος δοῦναι δίκην ἀξίαν ᾧ προέδωκας γένει." ταῦτα ἐπακούσαντες πολλοὶ τοῦ αὐτοῦ πλήθους συνῇδον τοῖς λόγοις, καὶ τῷ σφετέρῳ αὐτῶν στρατηγῷ προσιόντες ἔλεγον, ὡς εἰκότα ὀνειδίζοι ἐκεῖνος, καὶ ὅτι οὐ προσήκει φθείρεσθαι περαιτέρω, οὐδὲ τῆς συγγενείας τῆς κοινῆς ἀμελοῦντα τοῖς προδοῦσι προσέχειν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πάλιν ἀναβὰς Θευδέριχος ἐπί τινα γήλοφον ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου τοῦ ἐκείνων ἐβόα· „τί τοὺς ἐμοὺς συγ-
V. 61 γενεῖς, ὦ κάκιστε, ἀπόλλυς; τί τοσαύτας γυναῖκας ἐποίησας χηρεύειν; ποῦ δὲ οἱ τούτων ἄνδρες; ἢ πῶς ἐξαπόλωλε πάν-
C των ἡ εὐπορία, ἣν ἔχοντες οἴκοθεν συνεστράτευσάν σοι; καὶ σύνδυο καὶ σύντρεις ἕκαστος ἵππους ἔχων, νῦν ἄνιπποι χωροῦσι καὶ πεζοί, καὶ διὰ Θρᾴκης ὥσπερ ἐν ἀνδραπόδων ἑπόμενοι μερίδι· ἀλλὰ κ' ἐλεύθεροί τε καὶ γένους οὐ χείρονος,

1. ἡμῖν vulg. 2. *Καδμείαν* Val., *καὶ εἰς μίαν* vulg. 5. *αὐτοὶ* Val., *αὐτῷ* vulg. 7. *δὲ* B., *τε* vulg. 8. *προέδ.* Val., *προσέδ.* vulg. 9. *τοῦ* B., *τῶν* vulg.

Romanorum mentem non nosset, neque quo tenderent eorum consilia, videret. „Etenim volunt, inquit, ipsi otiosi efficere, ut Gothi per Gothos deleantur et conficiantur, quo sine ullo labore, utrivis nostrum ceciderint, victores exsistant. Quicumque nostrum adversarios oppresserint, Cadmeam, quam dicunt, victoriam reportabunt, ipsi scilicet viribus attritis Romanorum insidiis magis obnoxii. Nunc postquam te advocarunt, et se ipsos quoque venturos et, ut cum tuo exercitu coniunctos, bellum gesturos esse promiserunt, neque quisquam hic adfuit, neque ad urbes, sicuti dixerant, occurrerunt, teque solum, ut male perires et poenas temeritatis tuae his, quos prodidisti, dares, reliquerunt." Haec ubi audierunt, plures ex multitudine, quae cum Theudericho erat, ea, quae dicta erant, probarunt, et adversus suum ducem insurgentes dixerunt, merito hunc illi convicia dicere, nec oportere diutius in mutuam perniciem armatos pergere, et nulla habita cognationis ratione, se ad eorum causam, qui ipsos proderent, adiungere. Postridie iterum ascendens Theuderichus collem hostium castris imminentem, clamabat: „Cur, pessime, meos cognatos perditum isti? cur tot mulieres viduas effecisti? ubinam locorum sunt eorum viri? quomodo consumtae sunt facultates, quas habuerunt, cum domo ad militandum sub te profecti sunt? Unusquisque eorum duos aut tres equos habebat,

ἢ μεδίμνῳ χρυσίον ἐλθόντες ἀπομετρήσονται;" ταῦτα ὡς A. C. 478 Ind. 1 Zenon. 5 ἐπήκουσε τὸ στρατόπεδον ἅπαν, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ὁμοῦ πάντες ᾔεσαν ἐπὶ τὸν Θευδέριχον τὸν αὐτῶν ἡγεμόνα, κραυγῇ τε καὶ θορύβῳ ἀξιοῦντες συμβαίνειν· εἰ δὲ μὴ, ἀπολείψειν αὐτὸν ἔφασαν πάντες, ἐς τὸ συμφέρον χωρήσαντες. ἐνταῦθα ἀποστέλλει πρὸς Θευδέριχον πρέσβεις, καὶ συνέρχονται ἄμφω παρὰ ποταμόν τινα ἐφ' ἑκατέρας ὄχθης. μέσον D δὲ ποιησάμενοι τὸν ποταμὸν διελέγοντο, καὶ ποιοῦνται συνθήκας, μὴ πολεμεῖν ἀλλήλοις καὶ ὅσα ἥγηντο συμφέροντα. καὶ ταῦτα ὀμόσαντες πέμπουσιν ἄμφω πρέσβεις ἐπὶ τὸ Βυζάντιον.

θ'. Ὅτι Ζήνων, ἐπεὶ διέλυσε τὴν στρατιὰν, πέμπει πρὸς A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 Θευδέριχον, τὴν εἰρήνην συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν, ὅπως καὶ δύναιντο. ἐν δὲ τούτῳ συστρέψας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὁ παῖς ὁ Βαλαμήρου ἐπὶ τὰ πρὸς Ῥοδόπην παραγίνεται μέρη, καὶ κατατεινάμενος τὰ κάλλιστα τῆς χώρας τῶν Θρᾳκῶν ἅπαντα, καὶ εἴ τι ἦν κτηνικὸν ἀφαρπάζει. ἐξέτριψε δὲ ἅπαν τὸ αὐτόθι γεωργοῦν, κτείνων τε καὶ εἰσπράττων, ὅσα μὴ φέρειν ἠδύναντο. Θευδέριχος δὲ ταῦτα ἀκούσας γινόμενα, ἥδεσθαι P. 91 μὲν ἔλεγεν, ὅτι φίλος αὐτῶν καὶ υἱὸς λεγόμενος ταῦτα αὐτοὺς δρῴη, ἄχθεσθαι μέντοι, ὅτι τῆς ἐκείνων ἀνοίας ἐν τοῖς γεωργοῖς βλέπει γινομένην τὴν δίκην, ὧν οὐδὲ φθειρομένων Ζήνωνά γε ἢ Βηρίναν οὐδ' ὁπωσοῦν ἐπιστρέφεσθαι. ὡς δὲ

1. οἱ μεδίμνῳ χρυσίον ἐλθ. ἀπεμετρήσαντο coni. H. 3. ᾔεσαν N., ἴεσαν vulg. 9. καὶ ante ὅσα add. N. 15. κατασινάμενος coni. Val. 17. σπαράττων — ἠδύνατο coni. B. 21. οὐδὲ — γε B. οὐδὲν — δὲ vulg., ὧδε — τε Val.

nunc equis destituti pedites incedunt, et te per Thraciam mancipiorum instar sequuntur, quamvis liberi sint neque deteriore genere, quam tu;* et venerint, ut aurum modio admetiantur." Haec ubi totus exercitus audivit, tam viri, quam mulieres, Theuderichum, ducem suum, adierunt, et cum tumultu et vociferatione oraverunt, ut paci studeret; sin minus, se quod sibi utile erit amplexuros et eum deserturos. Ob eam causam mittit ad Theuderichum legatos, et ambo convenerunt ad fluvium quendam, ab utraque ripa. Deinde medio interiecto flumine, collocuti statuunt, non amplius bellum se gesturos, et quicquid utile sibi videbatur. Haec ubi uterque iuravit, mittunt legatos Byzantium.

9. Zeno, exercitu misso facto, mittit ad Theuderichum, ut pacem inter se, quomodo possent, facerent. Inter haec Valamiri filius, contractis copiis suis ad Rhodopem montem processit, et fertilissima quaeque Thraciae loca vastans, omnia pecora rapuit; agricolas agris suis expulit, occidens et exigens, quae praestare non poterant. Haec ubi facta Theuderichus audivit, se quidem laetari dixit, eum, qui amicus et filius ab iis appellaretur, talia in ipsos perpe-

A. C. 479 Ind. 2 Zenon. 6 ἦλθον οἱ πρέσβεις, τίθενται τὴν εἰρήνην ἐφ' ᾧ τε μυρίοις μὲν καὶ τρισχιλίοις ἀνδράσιν, οἷς θέλοι Θευδέριχος, συντάξεις τε καὶ τροφὴν χορηγεῖν βασιλέα, δυοῖν δὲ αὐτὸν σχολαῖν προβάλλεσθαι ἄρχοντα, ἀπολαβεῖν δὲ αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ὅσην B πρότερον εἶχεν, λαβεῖν δὲ τὴν ἑτέραν τῶν δύο στρατηγιῶν τῶν περὶ βασιλέα, καὶ ἔχειν τὰς ἀξίας, εἰς ἃς ἤδη προῆκτο ὑπὸ τοῦ Βασιλίσκου. περὶ δὲ τῶν κηδεστῶν, εἰ μὲν ἐτελεύτησαν, ὡς ἔλεγεν ὁ Ζήνων, μηδὲν εἶναί οἱ πρᾶγμα· εἰ δὲ ζῶσι, λαβόντας ἥνπερ εἶχον οὐσίαν, οἰκεῖν πόλιν, ἣν αὐτὸς δοκιμάσειε Ζήνων. ταῦτα ὡς συνέδοξε, παύσας τὸν Βαλαμήρου τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς στρατηγὸν ἀντ' ἐκείνου Θευδέριχον ποιεῖται, καὶ χρήματα ἔπεμψεν, ὅσα ἔδει αὐτίκα διανεῖμαι τοῖς Γότθοις.

6. προσῆκτο vulg.

trare, tamen moleste ferre, quod videret agricolas ob illorum dementiam plecti et poenas dare, quos in summam calamitatem redigi nihil morari Zenonem aut Verinam. Ut vero legati venerunt, pacem fecerunt: ut tredecim hominum millibus, quos Theuderichus vellet, Imperator stipendia et commeatus praeberet: duabus scholis ipse dux praeficeretur: ut omnes facultates, quas prius habuerat, illi restituerentur; et ut alterum ex duobus exercitibus, qui circa Imperatorem sunt, acciperet, et easdem dignitates, quas sub Basilisco obtinuerat, recuperaret. De affinibus, si mortui essent, ut Zeno diceret, nihil amplius negotii esse; si superstites, omnia bona, quae eorum fuissent, eos recuperaturos, et eam civitatem, quam Zeno arbitratus fuerit, habitaturos esse. Haec ubi conventa sunt, Imperator, abrogato Theudericho, filio Valamiri, magistratu, in eius locum suffecit Theuderichum, Triarii filium. Et pecunias misit, quae confestim debebant distribui Gothis.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ

ΤΗΣ ΤΟΥ ΜΑΛΧΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

α΄. Οἱ δὲ κερδαίνειν οἰόμενοι ἐπετίμων, ὡς λιμώττοντι, τὸν σῖτον· ὁ δὲ οὐδὲν ἧττον ἠγόραζε. *Suidas s. v. ἐπετίμα.*

β΄. Λέπρα δὲ ἐπήνθει τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. *Idem s. v. λέπρα.*

γ΄. Λέων βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ Μακέλλης. ὃς ἔδοξε τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἁπάντων εὐτυχέστατος εἶναι καὶ φοβερὸς ἅπασι τοῖς τε ὑπ' ἐκείνου τὴν βασιλείαν τελοῦσι, καὶ τῶν βαρβάρων αὐτῶν ὅσοις εἰς φήμην ἀφίκετο. καὶ ταύτην μὲν τοῖς πολλοῖς καταλέλοιπε τὴν δόξαν. ἐγὼ δέ, φησι Μάλχος, εὐτυχίαν οὐκ οἶμαι, εἴ τις τῶν ἀρχομένων τὰ

FRAGMENTA

EX HISTORIA MALCHI

E SUIDA.

---

1. Illi vero quaestum facere cupientes frumenti pretium augebant ut fame laboranti: ipse autem nihilominus frumentum emebat.

2. Lepra autem in eius facie efflorescebat.

3. Leo Lanio, Imperator Romanorum, qui omnium Imperatorum, qui ante ipsum fuerunt, felicissimus esse visus est et formidabilis omnibus, tam ipsius imperio subiectis populis, quam ipsis barbaris, ad quos eius fama pervenit. Et hanc quidem de se opinionem vulgo reliquit. Ego vero, inquit Malchus, felicitatem non existimo, si

ὄντα διασυλῶν, καὶ μισθούμενος ἀεὶ συκοφάντας εἰς τοῦτο, καὶ κατηγορῶν αὐτὸς, ὅτε μὴ ἄλλον ἀνηύρισκε, καὶ τὸν χρυσὸν ἐξ ἁπάσης τῆς γῆς συλλεξάμενος, ἑαυτῷ μόνῳ κατάθοιτο, ἐρήμους μὲν τὰς πόλεις ἧσπερ ἔμπροσθεν εἶχον εὐπορίας ποιήσας, ὡς μηκέτι τοὺς φόρους, οὓς ἐτέλουν, δύνασθαι μετ' εὐχερείας ἀπενεγκεῖν. καὶ ἁπλῶς πάσης κακίας ἀπισχυρίζετο ὁ Μάλχος γενέσθαι αὐτὸν καταγώγιον. ὅς γε καὶ Ὑπερέχιον τὸν γραμματικὸν ἐφυγάδευσε. καί ποτε τῷ Εὐλογίῳ τῷ φιλοσόφῳ σιτηρέσιον εἰπὼν δοθῆναι, τινὸς τῶν εὐνούχων λέγοντος, ὅτι ταῦτα εἰς στρατιώτας προσήκει δαπανᾶσθαι, εἶπεν· „εἴθε γένοιτο ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ χρόνου, ὥστε τὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς διδασκάλους παρέχεσθαι." *Idem s. v.*

δ'. Παμπρέπιος. οὗτος μέγα παρὰ Ζήνωνι ἐδυνήθη. γένος μὲν ὢν Θηβαῖος τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον, φύσει δὲ πρὸς ἅπαντας δεξιᾷ χρησάμενος, ἔρχεται εἰς Ἀθήνας, καὶ παρὰ τῆς πόλεως γραμματικὸς αἱρεθεὶς, συχνά τε ἐπαίδευσεν ἔτη, καὶ ἐπαιδεύθη ὁμοῦ ὅσα ἦν σοφώτερα ὑπὸ τῷ μεγάλῳ Πρόκλῳ. διαβολῆς δὲ αὐτῷ πρὸς Θεαγένην τινὰ τῶν ἐκεῖ γενομένων συστάσης, ὑβρισθεὶς ὑπ' ἐκείνου καὶ μείζονος, ἢ ἐχρῆν διδάσκαλον, ὑπ' αὐτοῦ πειραθεὶς σκευωρίας, ἦλθεν εἰς Βυζάντιον, τὰ μὲν ἄλλα ἀγαθὸς καὶ

16. ἅπαντα coni. Portus.

quis populorum imperio suo parentium fortunas diripiens, et ad hoc sycophantas semper mercede conducens, et ipse accusans, quum alios non invenit, qui hoc faciant, et aurum ex universo terrarum orbe colligens, sibi soli reponit; et urbes rerum copia, quam prius habebant, spolians, ut non possint amplius facile pendere tributa, quae pendebant. Denique Malchus affirmabat, ipsum omnis improbitatis diversorium fuisse, qui et Hyperechium grammaticum in exilium egerit. Cum autem quondam Eulogio philosopho stipendium dari iussisset, et quidam ex eunuchis dixisset, hanc pecuniam in milites impendendam esse, dixit: „Utinam aevo meo contingat, ut stipendia militum in doctores conferantur."

4. Pamprepius. Hic apud Zenonem multum potuit. Genere quidem Thebaeus, Aegyptius. Sed ingenio praeditus ad omnia apto. Venit Athenas, et a civitate delectus grammaticus, multos ibi docuit annos: simul autem sub magno Proclo eruditus est in omnibus reconditae sapientiae partibus. Cum autem calumnia adversus ipsum apud quendam Theagenem, illius loci civem, conflata fuisset, et apud illum ille fuisset delatus, ab illo contumelia affectus et maioribus, quam decebat magistrum, contumeliis ab illo vexatus, Byzantium ivit. Ac in ceteris quidem rebus bonus et probus vide-

χρηστὸς φαινόμενος, ὡς δὲ ἐν Χριστιανοὺς πάντας ἐχούσῃ πόλει, τὸ Ἑλληνικὸν αὐτοῦ τῆς θρησκείας οὐκ ἔχον ὑπόκρισιν, ἀλλὰ μετὰ παῤῥησίας προδήλως δεικνύμενον, εἰς τὴν τοῦ καὶ ἕτερα τῆς ἀῤῥήτου σοφίας εἰδέναι ὑπόνοιαν ἦγε. συσταθέντα δὲ αὐτὸν ὁ Ἴλλους ἡδέως δέχεται. καί τι καὶ δημοσίᾳ ποίημα ἀναγνόντα λαμπρῶς τε ἐτίμησε, καὶ σύνταξιν ἐδωρήσατο, τὴν μὲν αὐτὸς ἰδίᾳ, τὴν δὲ ὡς διδασκάλῳ καὶ ἐκ τοῦ δημοσίου. καὶ ἀπελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰσαυρίαν, οἱ βασκαίνοντες αὐτῷ συνθέντες διαβολὴν, τήν τε ἐκ τῆς θρησκείας, καὶ ὅτι μαγγανεύει καὶ μαντεύοιτο τῷ Ἴλλῳ κατὰ τοῦ βασιλέως, πείθουσι τὸν Ζήνωνα καὶ τὴν Βηρίναν τότε μέγιστα δυναμένην τῆς πόλεως ἐκπέμψαι. καὶ ὁ μὲν ἐς Πέργαμον ἔρχεται τῆς Μυσίας· Ἴλλους δὲ πυθόμενος, κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόφασιν ἐληλάσθαι τὸν ἄνδρα, πέμψας ἀναλαμβάνει αὐτὸν ἐς Ἰσαυρίαν. καὶ σύμβουλόν τε αὐτὸν καὶ σύνοικον ποιεῖται· καὶ (ἦν γὰρ πολιτικῆς συνέσεως ἔμπλεως) τὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, πρὸς ἃ μὴ σχολὴν ἦγε, διοικεῖν ἐπέτρεπεν, ἐλθών τε ἐς Βυζάντιον συμπαρέλαβεν αὐτόν. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ Μαρκιανοῦ σύστασις, ἀποροῦντα τὸν Ἴλλουν αὐτὸς ἐπεθάρσυνε. καὶ τοσοῦτόν γε εἰπὼν, ὅτι „τὰ τῆς προνοίας μεθ' ἡμῶν ἐστι τεταγμένα," παρέσχεν ὑποψίαν τοῖς τότε ὑπακούσασιν, ὡς ἔκ τινος ἀδήλου ταῦτα θεάζοι

5. Ἴλλος ubique vulg. 7. ἐδωρήσατο Suidas s. v. σύνταξις.

batur: sed, ut in urbe, quae incolas habebat omnes Christianos, ipsius Graeca religio, quam ille nullo modo dissimulabat, sed quae confidenter et palam ostentabatur, effecit, ut opinionem afferret hominibus, ipsum et alia arcana sapientia praeditum esse. Illum igitur sibi commendatum Illus humaniter suscepit. Quin etiam eum, cum publice quoddam poëma recitasset, splendide et honorifice tractavit, et stipendium ei dedit, partim quidem de suo, partim vero e publico, ut doctori. Cum autem ipse in Isauriam abiisset, illi, qui invidebant Pamprepio, conflata calumnia tum ex ipsius superstitione, tum etiam, quod incantationibus uteretur, et adversus Imperatorem Illo vaticinaretur, persuadent Zenoni et Verinae, quae tunc plurimum poterat, ut ex urbe expelleretur. Quamobrem ille quidem Pergamon, urbem Mysiae, se confert. Illus vero, cum audisset, hominem sua causa pulsum esse, eum per tabellarios in Isauriam vocatum recepit, et consiliarium et contubernalem fecit, et (erat enim vir ille civilis prudentiae plenus,) eas sui principatus res, ad quas administrandas otium ipse non habebat, gerendas ipsi permittebat, et Byzantium profectus, eum secum adduxit. Cum autem Marciani conspiratio exorta est, Illum dubitantem ipse confirmavit, tantumque effatus: „Providentia nobiscum facit," suspi-

προγνώσεως. καὶ ἐκβάντος, ὥσπερ δὴ καὶ ἐξέβη, τοῦ τέλους, πρὸς τὴν τύχην τὸν ἐκείνου λόγον συμβάλλοντες, αὐτὸν πάντων αἴτιον (οἷα φιλεῖ ὅμιλος) μόνον ὑπελάμβανον τῶν παραδόξως αὐτοῖς ἀποβαίνειν δοκούντων. οὕτω μὲν οἱ σώφρονες περὶ αὐτοῦ εἴκαζον. εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἦν, οὔτε ἰσχυρῶς ἀνελεῖν ἔχω, οὔτε πείθεσθαι. ἀλλ' ὅμως καὶ μέγα καὶ ἐλάχιστον αὐτῷ πρώτῳ ἀνεκοινοῦτο. καὶ τότε τοίνυν λαβὼν αὐτὸν, εἰς Νίκαιαν ἧκε χειμάσων, εἴτε τὴν ἐκ τοῦ δήμου δυσχέρειαν ἐκκλίνων, εἴτε ἐπὶ ταῖς σφαγαῖς τὸν ἔχοντα τὴν πόλιν ἐκτρέπεσθαι δαίμονα πρὸς ὀλίγον ἐθέλων. *Suid.* s. vv. σύνταξις et Παμπρέπιος. *Quae autem sub eadem hac voce deinde sequuntur ad diversum pertinent scriptorem.*

ε'. Τῶν συντάξεων στερηθέντες πολλάκις οἱ στρατιῶται καὶ παρακοπτομένης τῆς τροφῆς τῆς συνήθους εἰς ἀπόνοιαν ἦλθον. *Idem s. v.* σύνταξις.

Quae sub vv. ἁμαξιτὸν et ὑπολαβὼν sub Malchi nomine leguntur, Xenophontis sunt ex Anabasi. Classenus.

cionem praebuit iis, qui auscultarant, quasi ex quadam praenotione divinitus haec dixisset. Cum autem res evenisset, sicut evenit, eius sermonem cum eventu comparantes, ipsum, ut vulgus solet, omnium, quae praeter communem opinionem ipsis accidere videbantur, solum auctorem existimabant. Sic quidem de eo sapientes coniiciebant. Si quid vero aliud in illo viro fuit, nec pertinaciter negare, nec affirmare possum. Sed tamen Illus et maxima et minima quaeque cum illo primo communicabat. Tunc igitur illo assumpto, Nicaeam hibernaturus ivit, sive populi gravem offensionem declinans, sive fatum illud, quod urbem caedibus infestabat, evitare paulisper volens,

5. Milites stipendiis saepe privati, victu etiam consueto fraudati in desperationem venerunt.

Quae sequuntur, sine auctoris nomine prolata, itidem ex Malchi historia ducta esse videntur.

α'. Ἁρμάτος. ὅτι Βασιλίσκος ὁ βασιλεὺς, ἐπείπερ ὡς συγγενεῖ τῷ Ἁρμάτῳ ἀδεῶς ἐπέτρεπεν ἐντυγχάνειν Ζηνωνίδι

1. Armatus. Quoniam Basiliscus Imperator Armato, ut cognato, liberum aditum ad uxorem Zenonidem permittebat, cum illa consuetu-

τῇ βασιλίδι, τριβομένης σφισὶ τῆς ὁμιλίας, καὶ τοῦ κάλλους αὐτῶν οὐκ εὐπαροδεύτου ὄντος, ἄμφω ἀλλήλων ἐκτόπως ἤρων. ῥίψεις οὖν ὀμμάτων ἐπ' ἀλλήλους ἐγίνοντο καὶ παρεκστροφαὶ συνεχεῖς προσώπων καὶ μειδιαμάτων μεταδόσεις, πόνος τε μετὰ ταῦτα ἔρωτος ὑπ' ὄψιν στεγομένου. ἐπεὶ δὲ κοινωσάμενοι τὸ πάθος Δανιὴλ εὐνούχῳ καὶ Μαρίᾳ μαίᾳ ἰάσαντο τοῦτο μόλις τῇ τῆς μίξεως ἰατρείᾳ, Ζηνωνὶς Βασιλίσκον διὰ θωπείας ἦγε τοῦ τὸν ἐραστὴν ἔχειν ἐν τῇ πόλει τὰ πρωτεῖα. ὁρῶν δὲ Θευδέριχος τιμώμενον ἐκ πάντων Ἁρμάτον, ἤσχαλλεν ὡς παρευδοκιμούμενος ἐκ νέου, τριχῶν μόνον καὶ τῆς ἄλλης φροντίζοντος σωμασκίας. ὁ δ' Ἁρμάτος ἔκ τε φορᾶς χρημάτων καὶ τιμῆς ἀπλέτου τυφωθεὶς, οὐδένα αὐτοῦ ᾤετο διοίσειν ἐπ' ἀνδρείᾳ. καὶ τοσοῦτον αὐτοῦ ἤδε ἡ ἄλη ἐπεκράτει, ὡς σκευὴν ἀναλαμβάνειν Ἀχιλλέως, οὕτω τε περιβαίνειν εἰς ἵππον καὶ κατὰ τὸν ἱππόδρομον φρυάττεσθαι τοῦ οἴκου. ἐξῆρε δὲ τοῦτον πλείω πρὸς τοιαύτην δόξαν μαίνεσθαι τὸ ὑπὸ δήμου σύρφακος ἐν εὐφημίαις ἀνακαλεῖσθαι Πύῤῥον. ὃς εἰ μὲν οὕτως ἐβόα διὰ τὸ ἐρυθροπρόσωπον εἶναι, ἔλεγεν εἰκότα· εἰ δ' ὡς πρὸς ἔπαινον ἀνδρείας, ἔθελγεν ὡς νέον. οὐ γὰρ ἥρωας ἔβαλλεν, ὡς Πύῤῥος, ἀλλὰ γυναιμανὴς ἦν, ὡς Πάρις. *Suid. s. v.*

do diutius duraret et utriusque forma non vulgaris esset, ambo mutuo amore vehementer ardere coeperunt. Oculos igitur in se vicissim coniiciebant, et vultus subinde convertebant, et inter se arridebant. Hinc autem dolor ex amore natus vultu tegebatur. Cum autem suum morbum Danieli eunucho et Mariae obstetrici declarassent, et hunc ipsa coitus medicina vix sanassent, Zenonis Basilisco blandiri coepit, ut amator principem in urbe locum teneret. Theodoricus autem animadvertens, Armatum ab omnibus coli, quod gloria superaretur ab adolescente, qui capillos tantum et alias corporis exercitationes curabat, indignabatur. Armatus vero cum propter pecuniarum affluentiam, tum ob honoris amplitudinem inflatus, neminem fortitudine se praestantiorem fore putabat. Atque hic ipsius error et falsa opinio, quam de se conceperat, in eo tantum obtinuit, ut Achillis habitum et cultum assumeret, et equo evectus per urbem ita circumiret, et in Hippodromo instar equi fremeret, hinniret, se iactaret atque ferociter efferret. Hunc autem ad huiusmodi gloriae insaniam magis impellebat ipse plebis abiectae favor, quae laetis acclamationibus ipsum appellabat Pyrrhum. Quae, si quidem ipsum ita vocabat, quod rubicunda facie praeditus esset, verisimilia dicebat. Si vero ut ad fortitudinis laudem haec dicebat, ut adolescentem deliniebat. Neque enim heroes telis petebat, ut Pyrrhus: sed insano mulierum amore flagrans erat easque deperibat, ut Paris.

β'. Ἁρμάτιος. οὗτος μέγιστον ἴσχυσε παρὰ τῇ Ζηνωνίδι τῇ βασιλίσσῃ καὶ αὐτῷ Βασιλίσκῳ. ἐσφάγη δὲ ὑπὸ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως. καὶ ὑπερήσθησαν οἱ πολῖται τῇ τούτου σφαγῇ. ἐπὶ γὰρ Λέοντος πρὸς τοὺς στασιάζοντας, ὅσους λάβοι τῶν Θρᾳκῶν, τὰς χεῖρας ἐκτέμνων ἀπέπεμπε. Ὀνόουλφος δὲ αὐτὸν διεχρήσατο, ὅντινα ὁ Ἁρμάτιος πένητα καὶ ἄρτι ἐκ βαρβάρων ἥκοντα προσλαβὼν φιλοφρόνως, τὸ μὲν πρῶτον κόμητα ἐποίησεν, ἔπειτα καὶ στρατηγὸν Ἰλλυριῶν, καὶ εἰς ἑστίασιν ἔχειν πολὺν ἄργυρον παρέσχε. ἀντέδωκε δὲ τούτῳ τὴν βαρβαρικὴν ἀπιστίαν μετὰ χειρὸς μιαιφόνου. *Idem s. v.*

γ'. Βασιλίσκος, Βηρίνης ἀδελφὸς τῆς βασιλίδος, ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως ἀντὶ Ῥουστικίου στρατοπεδάρχου ᾑρέθη, εὐεπίτευκτος μὲν ὢν ἐν μάχαις, βραδύνους δὲ καὶ φενακίζουσι ῥᾳδίως ὑπαγόμενος. *Idem s. v.*

δ'. Βασιλίσκος, ὁ Ῥωμαίων τῶν ἑῴων βασιλεύς, τῶν ἐκκλησιῶν τοὺς ἐπισκόπους εἰσέπραττε χρήματα, καὶ Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον μικροῦ δεῖν ἀπώσατο, εἰ μὴ τῷ πλήθει τῶν λεγομένων μοναχῶν ἀπεκρούσθη. πολύς τε ἦν εἰς ἐπιθυμίαν χρημάτων, ὡς μηδὲ αὐτῶν τὰς εὐτελεῖς καὶ βαναύσους μετιόντων ἐπιστήμας ἀπέχεσθαι.

6. Ὀνόουλος vulg. 11. Hoc fragmentum aut Priscum auctorem habet aut Malchum.

2. Harmatius. Hic plurimum potuit apud Zenonidem Imperatricem et ipsum Basiliscum. Occisus autem fuit a Zenone Imperatore, eiusque caede cives admodum sunt laetati. Nam sub Leone quoscumque de Thracibus, qui seditionem moverant, cepisset, eos manibus amputatis dimiserat. Onulphus vero quidam ipsum interfecit, quem Harmatius pauperem et a barbaris recens venientem humaniter susceptum, primum quidem comitem fecerat, deinde vero praefectum Illyriorum, et ad convivia multum argentum magnamque pecuniae vim ipsi praebuerat. Ille vero barbaricam perfidiam sanguinaria manu ipsi pro gratia retulit.

3. Basiliscus. Verinae Imperatricis frater, sub Leone Imperatore in locum Rusticii, castrorum praefecti, delectus est. In pugnis quidem felix, at ingenio tardus et impostoribus opportunus, ita ut ab illis facile deciperetur.

4. Basiliscus, Romanorum Orientalium Imperator, pecuniam ab ecclesiarum episcopis exigebat, et Acacium, Constantinopolis episcopum, propemodum pepulisset, nisi a multitudine eorum, qui monachi dicebantur, repulsus fuisset. Magnaque pecuniae congerendae cupiditate flagrabat, et insigni avaritia praeditus erat, ut ne illis quidem parceret, qui viles et sordidas artes exercebant. Quam-

καὶ ἦν ἅπαντα μεστὰ δακρύων τῇ τῶν τοιούτων εἰσφορῶν πράξει. *Idem s. v.*

ε΄. Ἐρύθριος, ἔπαρχος γεγονὼς ἐπὶ Ζήνωνος. ὃς ἐπεὶ μήτε τὰ κοινὰ διαρκοῦντα ἑώρα, μήτε βάρος προσθεῖναι πλεῖον τοῦ τεταγμένου τοῖς τέλεσιν ἠνείχετο, μήτε τι ποιεῖν πονηρὸν, ὡς ὢν φιλάνθρωπος, ἠδύνατο, τῶν ὀφειλομένων χάριν αἰτησάμενος παρὰ Ζήνωνος ταύτης τῆς ἀρχῆς ἐπαύσατο. λύπην δὲ τῇ πόλει παρέσχεν, ἡνίκα ταύτην ἀπέθετο. μόνος γὰρ τῶν τελούντων τότε εἰς τὴν πολιτείαν οὗτος ἐπὶ τῷ πάντων ἀγαθῷ ἐπεφύκει, θάττους μὲν τὰς χάριτας παρέχων τοῖς αἰτουμένοις, οὐκ ἔχων δέ τινα παντάπασι τῶν πρόσθε προσκεκρουκότων ἀμύνεσθαι. τὸ δὲ κοινὸν τότε εἰς πᾶσαν ἀπορίαν κατῆλθεν, ὡς μηδὲν ἔχειν ὑπόλοιπον. ἅ τε γὰρ ἐν τῷ κοινῷ ταμείῳ Λέων κατέλιπεν ἀποθνήσκων ὑπὸ Ζήνωνος ταχὺ ἐκεκένωτο πάντα, πολλὰ μὲν χαριζομένου τοῖς φίλοις, ὡς ἔτυχεν, οὐκ ὄντος δὲ ἀκριβοῦς, ὥστε αὐτὰ γινώσκειν, εἴ πῃ καὶ ἄλλως κλέπτοιντο. *Idem s. v.*

ϛ΄. Ζήνων, βασιλεὺς Ῥωμαίων, τὴν μὲν ὠμότητα, ᾗ ἐκέχρητο Λέων, ἐν τῇ φύσει οὐκ εἶχεν, οὐδὲ τὸ θυμούμενον ἀπαραίτητον αὐτῷ καθειστήκει ἐσάπαξ, οἷον τοῦ Λέοντος διέμενε. καὶ τήν γε προαίρεσιν ἐν πολλοῖς εἶχε φιλότιμον, καὶ ἃ ἔπραττε δόξης ἕνεκεν καὶ τοῦ θαυμάζεσθαι ἔ-

3. Hoc fragmentum ad Malchum referendum esse vidit Val.
6. φιλ. τ. ὀφ. ἠδ. vulg. 18. Malchi haec esse vidit Val.

obrem propter huiusmodi tributorum exactiones omnia lacrimarum erant plena.

5. Erythrius praefectus sub Zenone, qui, cum neque fiscum sufficere videret, nec sustineret addere tributis onus maius eo, quod fuerat constitutum, neque ullum improbum facinus facere vellet, quippe quod esset humanus, eorum, quae debebantur, condonationem cum a Zenone petiisset, hoc magistratu abiit. Dolorem autem civibus gravem attulit, cum officium suum deponeret. Ex iis enim, qui tunc in re publica versabantur, solus ad omnium commune bonum natus erat. Nam petentibus quidem beneficia celeriter dabat, nullum vero de veteribus inimicis ulcisci volebat. Fiscus autem ad summam penuriam tunc devenit, ut in eo nihil esset reliquum. Nam quae Leo moriens reliquerat in publico aerario, omnia a Zenone celeriter exhausta erant, quod multa quidem amicis inconsulte largiretur, ipse vero non esset accuratus, ut cognosceret, si quae etiam alia ratione subriperentur.

6. Zeno, Romanorum Imperator, crudelitatem quidem, qua Leo fuerat usus, natura non habebat, nec iracundia ipsi in perpetuum erat inexorabilis, ut illa Leonis, quae perpetuo durabat. In mul-

πραττεν, ἐπιδεικτικῶς μᾶλλον, ἢ ἀληθῶς. οὐ μὴν οὔτε ἔμπειρος τῶν πραγμάτων ἦν, οὔτε εἶχεν ἐπιστήμην, δι' ἧς ἔστιν ἀσφαλῶς τὰς βασιλείας ἰθύνεσθαι. πρὸς δὲ κέρδος καὶ λῆμμα οὐχ οὕτω μὲν ἐμμανῶς ὡς ὁ Λέων διέκειτο, οὐδὲ ἔπλαττε μὴ ὄντα τοῖς κεκτημένοις ἐγκλήματα, οὐ μὴν οὐδὲ παντελῶς κρείττων ὑπῆρχε τοῦ πράγματος. καὶ χρηστῆς ἂν βασιλείας ἔτυχον Ῥωμαῖοι, εἰ μὴ Σεβαστιανὸς ὁ τότε παραδυναστεύων ἦγεν αὐτὸν ἐς ὅ,τι ἐβούλετο, καπηλεύων, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς, ἅπαντα, καὶ μηδὲν ἄπρατον ἐῶν ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ διαπράττεσθαι, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπεδίδοτο πάσας, ἰδίᾳ μὲν ἑαυτῷ, ἰδίᾳ δὲ λαμβάνων τῷ βασιλεῖ τὰ τιμήματα· καὶ εἰ προσῆλθεν ἕτερος βραχύ τι προστιθεὶς, ἐκεῖνος ἦν αἱρετώτερος. τῶν δὲ ἐν τοῖς ἀρχείοις γινομένων ἁπάντων οὐδὲν ἦν, ὃ μὴ λαβὼν ἀπεπίπρασκεν. εἰ δέ τινα ἀρχὴν τῶν περὶ αὐτὸν ὄντων ἐχαρίσατο Ζήνων, ὥσπερ πολιτοκάπηλος, αὐτὸς ταύτην ὀλίγου παρ' ἐκείνων λαμβάνων, ἄλλοις παρεῖχε τοῦ πλείονος, Ζήνωνι τὰ κλέμματα παρέχων. *Idem s. v.*

ζ'. Ζήνων ὁ βασιλεὺς, πυθόμενος τῶν οἰκείων τὴν ἧτταν, ἐς φρούριον καταφεύγει ἐπὶ λόφου κείμενον, ὃ Κωνσταντινούπολιν οἱ πρόσχωροι ἐκάλουν. ὅπερ γνοὺς τοῖς συν-

tis autem rebus animum honoris cupidum habuit: et quae faciebat, gloriae et admirationis captandae causa faciebat, per ostentationem potius, quam re vera, quinetiam non erat rerum peritus, nec illam scientiam habebat, per quam regna tuto gubernari possunt, sed in quaestum ac emolumentum non adeo furenter, ut Leo, propensus erat: nec falsa crimina in possessores fingebat, haud tamen omnino superior erat hac re. Et bonam imperii administrandi rationem Romani sensissent, nisi Sebastianus, qui tunc secundam ab Imperatore potestatem habebat, illum arbitratu suo quovis impulisset, omnia velut in foro cauponans, nec quidquam in aula caesarea sine pretio confici sinens. Sed omnes magistratus vendebat, partim quidem ipsa pretia sibi reservans accepta, partim vero cum Imperatore communicans. Si quis autem alius accessisset, qui paulum quiddam addidisset, ille ceteris anteponebatur. In ipso autem regio palatio nihil erat rerum omnium, quod ille acceptum non venderet. Si quem vero magistratum Imperator suis familiaribus largitus fuisset, ipse tanquam manceps hunc ab illis exiguo pretio accipiens, aliis praebebat pluris venditum, Zenoni furta praebens.

7. Zeno Imperator, audita suorum clade, in castellum in colle situm confugit, quod vicini Constantinopolin vocabant. Quo cognito, suis cum gemitu dixit: „Ergo homo est Dei ludibrium, si qui-

οὖσι στενάξας, „Θεοῦ παίγνιον ἄρα," εἶπεν, „ὁ ἄνθρωπος, εἴγε καὶ ἐμὲ οὕτω παίζειν φιλεῖ τὸ δαιμόνιον. ἐμοὶ γὰρ δὴ οἱ μάντεις τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐξανάγκης ἐν Κωνσταντινουπόλει διατεινόμενοι προὔλεγον. κἀγὼ μὲν ἐνόμιζον ἐς Κωνσταντινούπολιν ἀναβήσεσθαι, νῦν δὲ πάντων ἔρημος καὶ φυγὰς εἰς λόφον ἦλθον, εὑρηκὼς ὁ δείλαιος προσηγορίαν ὁμώνυμον." *Id. s. v.*

η'. Ζήνων, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς Ζήνωνα τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν διάδοχον καταλιμπάνειν θέλων κομιδῇ νέον, προῆγέ τε δι' ἀξιῶν, καὶ σωμασκεῖσθαι ἐκέλευεν εἰς ἐπίδοσιν τῆς ἡλικίας. οἱ δὲ βασιλικοὶ ἐν ἐξουσίᾳ γενόμενοι τοῦ ἄδδην τὰ δημόσια καταναλίσκειν, συβαριτικῶς τὸν νέον κραιπαλᾷν ἐνήργουν, καὶ μαστροπεύοντες αὐτῷ τοὺς συνήβους πρὸς τοὺς τῶν ἀῤῥένων ἔρωτας λυσσᾷν ἐπαίδευσαν ἐκτόπως. διαίτης οὖν ἐν ἡδοναῖς καὶ τύφῳ τιθεμένης, τῶν καλῶν ἑκὰς γενόμενος, καὶ τὴν ὑποτυφομένην ἀλαζονείαν ἐπὶ τῇ βασιλικῇ καραδοκίᾳ διὰ τοῦ προσώπου ὑπεμφαίνων, ἀκροβατεῖν τε ἤρξατο καὶ μετέωρον τὸν αὐχένα αἴρειν καὶ, συλλήβδην φάναι, προσέχειν πᾶσιν ὡς οἰκέταις ἀνθρώποις. ἀλλ' ὁ πάντων ἔφορος τὴν φυσικὴν καὶ διδακτὴν κακότητα αὐτοῦ τεθεαμένος, διαῤῥεύσαντα τῇ γαστρὶ καὶ ἀναισθήτως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐς τὴν εὐνὴν ἀποπατοῦντα, πρόωρον τῶν ἀνθρωπείων ἐδικαίωσεν ἐκβῆναι. *Idem s. v.*

dem me sic ludificari placuit numini. Vates enim constanter mihi praedixerunt, Iulium mensem illum esse, quo me Constantinopoli necessario esse oporteret. Atque ego quidem arbitrabar, me Constantinopolim ascensurum. Nunc vero ab omnibus destitutus et exul in collem veni, inventa miser appellatione consimili.

8. Zeno, Romanorum Imperator, qui Zenonem, suum filium, admodum adolescentem, imperii successorem relinquere cupiens, per varias dignitates provehebat, et corpus exercere iubebat ad incrementum staturae. Sed Imperatorii proceres, nacti potestatem fisci abunde exhauriendi, operam dabant, ut adolescens ille Sybaritico more crapulae et foedis voluptatibus indulgeret, et suis lenociniis conciliantes ipsi eiusdem aetatis puberes, quibuscum versabatur, ipsum turpiter instituerunt, ut in marium amores furore correptus ferretur. Cum igitur vitae genus in voluptate et superbia traduceretur, ab omnibus studiis honestis remotus et succensam arrogantiam ob imperii exspectationem e vultu elucentem prae se ferens, summis pedum digitis incedere et sublimem cervicem erigere, et (ut paucis rem totam complectar) cum omnibus hominibus, ut cum servis, agere coepit. Sed ille rerum omnium inspector naturalem et edoctam ipsius improbitatem contemplatus, ipsum iuste punivit, ita ut ventris profluvio et sine sensu per dies multos in lecto alvum exonerans immatura aetate ex humanis rebus excederet.

θ'. Ἡράκλειος, στρατηγὸς γεγονὼς ἐπὶ Ζήνωνος, οἷος μὲν τολμῆσαι καὶ πρόθυμος ἐγχειρεῖν ἐς πολέμους ἑτοίμως, οὐ μέντοι τὸ προμηθὲς εἶχεν ἐν τοῖς κινδύνοις, οὐδὲ βουλὴν πρότερον ποιησάμενος, ὥρμα πρὸς ὃ ἔσπευδε πράττειν, ἀλλ' ἔξω τοῦ λογισμοῦ πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρει. καὶ τὸ ἐμπλήκτως ὀξὺ ἐν ἀνδρὸς μοίρᾳ ἐτίθετο. ὅπερ δὴ καὶ μάλιστα αὐτὸν ὕστερον ἔσφηλεν. *Idem s. v.*

1. Hanc quoque particulam Malchi esse perspexit Val.

9. Heraclius. Fuit sub Zenone copiarum dux, homo quidem audax et paratus ad manus cum hostibus in bellis alacriter conserendas: nullam vero prudentiam in periculis habebat, neque consultatione prius habita, sed sine consilio et temere ad res gerendas accedebat, et celeritatem furore percitam fortitudinem esse iudicabat. Quod etiam postea ipsi gravissimorum casuum causa fuit.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΕΘΝΩΝ ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

EX HISTORIA MENANDRI PROTECTORIS EXCERPTA DE LEGATIONIBUS BARBARORUM AD ROMANOS.

ARGUMENTUM.

Avares a Iustiniano sedes petunt intra fines imperii Romani (1). *Iidem a Iustiniano instigati bella gerunt cum Hunnicis gentibus* (2). *Mezamirus, Antarum ad Avares legatus, ab his interimitur* (3). *Legati Avarum ad novas sedes petendas missi Byzantii detinentur* (4). *Iustinus Avarum conditiones superbe respuit* (5). *Post mortem Zichi, Persarum legati, Mebodes Byzantium mittitur: neque ipse nec Saracenorum legati, quorum causam apud Imperatorem agit, quae cupiunt, impetrant* (6). *Turcorum legati a Persis spreti Byzantium proficiscuntur ad commercia cum Romanis petenda* (7). *Zemarchus a legatione ad Turcos rediens magnis itineris difficultatibus et periculis laborat* (8. 9). *Avares et Franci foedus ineunt* (10). *Longobardorum legati Avares contra Gepidas et Romanos sollicitant* (11). *Longobardi nunc ab Avaribus, nunc a Romanis auxilia petunt* (12). *Baianus, Avarum chaganus, legatos Romanorum in vincula coniicit* (13). *Idem post multas disceptationes cum Bono, Romanorum duce, iratus ab obsidione Sirmii recedit* (14). *Superba Targitii postulata a Iustino cum contemptu repudiantur* (15). *Turci Iustinum ad bellum cum Persis renovandum incitant* (16). *Iustinus nullas Avarum conditiones admittit* (17). *Pax componitur inter Romanos et Avares* (18). *Avarum legati a latronibus expilati res suas a Tiberio repetunt* (19). *Sebochthes legatus a Chosroë ad Iustinum missus ad foedus inter Persas et Romanos instaurandum* (20). *Iacobus insolentem Chosrois epistolam Tiberio et Sophiae Augustae tradit* (21). *Sabirum et Alanorum legati de pace agunt cum Tiberio Caesare* (22). *Romanorum et Persarum legati in confiniis utriusque imperii conveniunt* (23). *Zacharias et Mebodes de pace inter Romanos et Persas restituenda agunt: Romani Persarme-*

nia et Iberia cedunt, sed Daras oppidum a Persis sibi reddi poscunt. Sclavini in Thraciam irrumpunt (24). *Tiberius Caesar pecunias ad aliquos e principibus Longobardorum conciliandos mittit* (25). *Persae ex improviso castellum Romanorum expugnant* (26). *Tanchosdro in fines imperii incursionem facit* (27). *Mauricius Chlomaron, Persarum oppidum, obsidione premit* (28). *Tiberius, ut Italiam adversus Longobardos tueatur, multos eorum donis in partes suas traducit* (29). *Baianus, rex Avarum, usque ad Sirmium progressus, Savum traiicere conatur, bellum contra Sclavinos praetendens* (30). *Idem a Tiberio, ut Sirmium sibi concedat, postulat* (31). *Theognis, dux Romanorum, Sirmium fortiter obtinet* (32).

---

p.A.C.558 α'. [Περὶ Ἀβάρων.] ὡς πολλὰ περινοστήσαντες ἧκον ἐς
Ind. 6 Ἀλανούς, καὶ ἱκέται ἐγένοντο Σαρωσίου τοῦ Ἀλανῶν ἡγουμένου,
Iustin. 32 P. 99 ὡς ἂν δι' αὐτοῦ γνώριμοι ἔσοιντο Ῥωμαίοις. ὁ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ
V. 67 Γερμανοῦ, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ἐν Λαζικῇ καταλόγων ἐξηγουμένῳ, τῶν Ἀβάρων πέρι ἐδήλωσεν, ὁ δὲ Ἰουστῖνος Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ. καὶ δὴ ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τῷ στρατηγῷ στέλλειν ἐς Βυζάντιον τὴν πρεσβείαν τοῦ ἔθνους. καὶ οὖν Κανδὶχ ὄνομά τις ᾑρέθη πρεσβευσόμενος ὑπὲρ Ἀβάρων πρῶτος, ὃς ἐσφοιτήσας ἔλεξε τῷ αὐτοκράτορι, ὡς πάρεστι τὸ μέγιστόν τε καὶ ἀλκιμώτατον τῶν ἐθνῶν, καὶ ὡς τὸ φῦλον οἱ Ἄβαροι ἀκαταμάχητοί τέ εἰσι καὶ τὸ ἀντιστατοῦν οἷοί τε ῥᾳδίως ἀπώσασθαί τε καὶ διαφθείρειν, καὶ ὡς προσῆκόν ἐστι τῷ βασιλεῖ ἐς ὁμαιχμίαν σφᾶς ἑταιρίσασθαι, ἀλεξητῆράς τε ἔχειν ἀγαθούς, καὶ ὡς οὐκ ἄλλως εὐνούστατοι ἔσονται τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ ἢ δώροις ἐς τὰ μάλιστα τιμιωτάτοις

4. τῶν N., τῷ vulg. 8. πρεσβευόμενος vulg. 9. ὃς ἐσφοιτήσας H., ἐσφοιτήσας vulg. 14. καὶ add. B.

1. Avares quum diu multumque incerti errassent, tandem ad Alanos accesserunt, et Sarosium, eorum ducem, suppliciter orarunt, ut per eum in notitiam et amicitiam Romanorum venirent. Is Iustino, Germani filio, qui tunc temporis militibus, qui in Lazico in praesidiis erant, praeerat, eam rem nuntiavit, et Iustinus ad Iustinianum retulit, qui illi mandavit, ut eius gentis legatos ad se Byzantium transmitteret. Electus vero fuit ab ea gente quidam Candich nomine, qui cum primus legatus ad Imperatorem venisset, dixit, adesse gentem omnium maximam et fortissimam, Avares, genus hominum invictum, qui eius omnes hostes repellere et funditus exstinguere possent. Illius rationibus valde conducere cum eis armorum societatem facere et auxiliarios optimos sibi adsciscere, qui tamen non alia conditione Romano imperio servirent, quam si donis pretiosis, annuis etiam stipendiis et fertili regione, quam habi-

καὶ χρήμασιν ἐτησίοις καὶ γῆς εὐφορωτάτης οἰκήσει. ταῦτα p. A. C. 558
τῷ αὐτοκράτορι ἐπειδὴ ἤγγειλεν ὁ Κανδὶχ, αὐτίκα — οὐ γὰρ Ind. 6 Iustin. 32
ἐσφρίγα οἱ τὸ σῶμα, οὐδὲ ἤκμαζεν ἡ ἀλκὴ, ὥσπερ ἀμέλει, P. 100
ἡνίκα Γελίμερά τε τὸν Βάνδηλον καὶ Οὐίττιγιν τὸν Γότθον
ἄμφω ἔτι νεάζων ἔθετο δορυάλωτον· ἀλλ' ἤδη γηραλέος τε
ἦν, καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἐκεῖνο φρόνημα καὶ φιλοπόλεμον μετε-
βέβλητο ἐς τὸ ῥαθυμότερον. ταῦτα ἔγνω ἑτέρῳ τρόπῳ καὶ
οὐχὶ πολέμῳ τὴν βαρβαρικὴν ἀποκρούσασθαι δύναμιν. καὶ
κατηγωνίσατο ἂν καὶ ἄρδην ἠφάνισεν, εἰ καὶ μὴ πολέμῳ,
ἀλλ' οὖν εὐβουλίᾳ, εἴ γε μὴ τῷ ὀφειλομένῳ τέλει πρότερον
ἠφανίσθη αὐτός· οὐ γὰρ πολλῷ ὕστερον ᾤχετο ἐκεῖσε. ἐπεὶ B
οὖν ἥκιστα ἦν οἷός τε περιεῖναι, τὴν ἑτέραν ἐτράπετο.

β'. Ὅτι δημηγορήσας ὁ βασιλεὺς, τοῦ τε ἱεροῦ ξυλλόγου
τὸ ἀγχίνουν τε καὶ βουλευτικὸν τοῦ βασιλέως ἐπαινέσαντος,
παραχρῆμα τά τε δῶρα ἔστελλε, σειράς τε χρυσῷ διαπεποι-
κιλμένας καὶ κλίνας, ἐσθῆτάς τε σηρικὰς καὶ ἕτερα πλεῖστα
ἐκμαλθακῶσαι οἷά τε ὄντα ἀλαζονείας ἀνάπλεα φρονήματα,
πρὸς τοῖς καὶ πρεσβευσόμενον Βαλεντῖνον· (εἷς δὴ οὗτος τῶν
βασιλικῶν μαχαιροφόρων·) καὶ προὔτρέπετο τὸ φῦλον ὁμαι-
χμίαν ἐσάγειν Ῥωμαίοις καὶ κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὁπλίζε-
σθαι, ἐμφρονέστατα οἶμαι προμηθευσάμενος ὁ βασιλεὺς, ὡς
ἢ νικῶντες οἱ Ἄβαροι ἢ καὶ ἡσσώμενοι ἐξ ἀμφοῖν περιθῶσι C

2. οὐ Val., ὁ vulg. 17. φρονήματα N., φρονήματος vulg. 19. καὶ deest vulg. 22. περιθῶσι N., παραδῶσι H., περὶ δῶσι vulg.

tarent, donarentur. Haec Candich Imperatori. Erat ea tempestate Imperator effoeto corpore: non eadem illi vis animi, qua florebat, cum iuvenis adhuc Gelimerem Vandalum et Vittigem Gothum captivos fecit. Itaque iam senex exacta aetate, cum animi robur et belli amorem desidia et otio commutasset, barbarorum exercitum non bello, sed alia ratione a finibus imperii depellere constituit. Et sane vicisset eum et penitus exstinxisset, si minus proeliis, at prudentia et consilio, nisi ipse debito fine prius exstinctus esset. Etenim non multo post ex vita migravit. Quum igitur vi barbaros superare non posset, aliam viam ingressus est.

2. De ea re Imperator concionem apud sacrum senatum habuit, qui eius prudentiam et in rebus gerendis consilii vim et acerrimum iudicium valde collaudavit. Hoc facto statim Imperator dona ad legatos misit, catenas áuro variegatas et lectos et sericas vestes et alia quam plurima, quibus leniret et demulceret animos superbiae et insolentiae plenos. Misit quoque legatum Valentinum, (is erat unus ex imperatoriis satellitibus,) cui praecepit, ut gentem Romanis societate coniungeret et efficeret, ut suos inimicos bello aggrederentur. Sic enim valde prudenter, opinor, Imperator sentiebat,

p. A. C. 558 Ind. 6 Iustin. 32 Ῥωμαίοις τὸ συνοῖσον. τοῦ δὲ Βαλεντίνου ἐκεῖσε ἀφικομένου καὶ τὰ δῶρα παρασχομένου, καὶ ὅσα ἐσήμηνεν ὁ βασιλεὺς ἐξειπόντος, πρῶτον μὲν ἐξεπολεμήθησαν Οὐτιγούροις, εἶτα Ζάλοις, Οὐννικῷ φύλῳ· καὶ Σαβείρους δὲ καθεῖλον.

γ'. Ὅτι ἐπεὶ οἱ ἄρχοντες Ἀντῶν ἀθλίως διετέθησαν καὶ παρὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐλπίδα ἐπεπτώκεσαν, αὐτίκα οἱ Ἄβαροι ἔκειρόν τε τὴν γῆν καὶ ἐληΐζοντο τὴν χώραν. πιε- V. 68 ζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιδρομαῖς ὡς οἷόν τε, ἐπρεσβεύσαντο ὡς αὐτοὺς Μεζάμηρον τὸν Ἰδαριζίου, Κελαγαστοῦ ἀδελφὸν, ἐπὶ τὴν πρεσβείαν χειροτονήσαντες· ἐδέ- D οντό τε πρίασθαι τῶν τινας τοῦ οἰκείου φύλου δορυαλώτων. καὶ τοίνυν Μεζάμηρος ὁ πρεσβευτὴς, στωμύλος τε ὢν καὶ ὑψαγόρας, ὡς Ἀβάρους ἀφικόμενος ἀπέῤῥιψε ῥήματα ὑπερήφανά τε καὶ θρασύτερά πως. ταῦτά τοι ὁ Κοτράγηγος ἐκεῖνος, ὁ τοῖς Ἀβάροις ἐπιτήδειος, ὁ κατ' Ἀντῶν τὰ ἔχθιστα βουλευσάμενος, ἐπεὶ ὁ Μεζάμηρος ὑψηλότερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν διελέγετο, εἶπεν ὡς τὸν Χάγανον· „οὗτος ὁ ἀνὴρ μεγίστην ἐσότι περιβέβληται δύναμιν ἐν Ἄνταις, οἷός τε πέφυκε κατὰ τῶν ὁπωσοῦν αὐτῷ πολεμίων ἀντιτάττεσθαι. δεῖ τοιγαροῦν ἀποκτανθῆναι τοῦτον, καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ἐπιδραμεῖσθαι τὴν ἀλλοτρίαν." τούτῳ πεισθέντες οἱ Ἄβαροι παρωσάμενοι τὴν τῶν πρέσβεων αἰδῶ, ἐν οὐδενί τε λόγῳ θέμε-

3. Οὐϊγούροις vulg. 5. Ἀντῶν Val., τῶν vulg. 8. ὡς οἷόν τε B., οἴονται vulg. 14. Κοτρίγουρος coni. N. 15. et p. 285. 2. Ἀντῶν Val., αὐτῶν vulg. 18. Ἄνταις Val., αὐταῖς vulg.

sive Avares vincerent, sive vincerentur, in utramque partem, et ut res cecidisset, ea, quae evenirent, suo commodo cessura. Cum igitur Valentinus ad eos profectus esset et munera praebuisset et mandata Imperatoris exposuisset, primum quidem Utiguros, tum Salos, Hunnicam gentem, debellarunt, et Sabiros everterunt.

3. Cum duces Antarum parum prospere res gessissent et spe sua excidissent, confestim Avares hostium terram vastarunt, et regionem sunt depopulati. Hi vero inimicorum excursionibus vexati ad Avares legationem miserunt, ad quam gerendam Mezamirum, Idarisii filium, Celagasti fratrem, suffragio elegerunt, et ab eo petierunt, ut captivorum aliquos gentis suae redimeret. Mezamirus igitur legatus, vir vanus et magniloquus, ubi ad Avares pervenit, in verba superbiora et arrogantiora prorupit. Cotragegus autem ille, Avarum perquam familiaris et necessarius, cum Mezamirus insolentius, quam legatum decebat, esset locutus, Chagano dixit: „Vir ille magnae est apud Antas auctoritatis, et in quoscunque voluerit inimicos vim parare potest. Oportet igitur ipsum de medio tollere, deinde intrepide in regionem inimicam excursiones facere." Ab illo

νοι τὴν δίκην, ἀναιροῦσι τὸν Μεζάμηρον. ἐξ ἐκείνου πλέον, p. A.C. 558 ἢ πρότερον, ἔτεμνον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν, καὶ οὐκ ἀνίεσαν P. 101 ἀνδραποδιζόμενοι καὶ ἄγοντές τε καὶ φέροντες.

δ'. Ὅτι ἐδέξατο Ἰουστινιανὸς παρὰ Ἀβάρων πρέσβεις, A. C. 562 ἐφ' ᾧ σφᾶς περιαθρῆσαι γῆν, ὅποι τὸ φῦλον θήσονται τὰς Ind. 10 Iustin. 36 οἰκήσεις. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς, Ἰουστίνου τοῦ στρατηγοῦ σημήναντός οἱ, ἐν βουλῇ ἐποιήσατο ἐς τὴν Ἐρούλων χώραν κατοικίσαι τὸ ἔθνος, ἔνθα πρὸ τοῦ ᾤκουν οἱ Ἔρουλοι· δευτέρα δὲ προσαγορεύεται Παιονία· καὶ εἴ γε θυμῆρες αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ κατένευσεν ἂν ὁ βασιλεύς. ἀλλ' ἐκεῖνοι Σκυθίας οὔ τι ᾤοντο δεῖν ἔσεσθαι ἐκτός· αὐτῆς γὰρ δήπουθεν ἐσότι ἐφίεντο. τοῦτο μὲν οὖν οὐ προὔβη, ἔστειλε δὲ ὅμως Ἰουστῖνος B ὁ στρατηγὸς τοὺς πρέσβεις ἐς τὸ Βυζάντιον, ἐδήλωσέ τε τῷ βασιλεῖ, ὡς ἂν αὐτοῦ ἐν κατοχῇ ἔσοιντο ἐπὶ πολύ. ἐφιλοποιήσατο γὰρ τῶν πρέσβεων ἕνα ὄνομα Οἰκουνίμων· ἐν ἀποῤῥήτῳ τέ οἱ ἔλεγεν ὁ Οἰκουνίμων, ὡς ἕτερα διαλεγόμενοι ἕτερα γνωματεύουσι, καὶ ὡς λόγοις μὲν ἐς τὰ μάλιστα μετρίοις χρῶνται καὶ [ὡς] τὴν ἐπιείκειαν παραπέτασμα προβάλλονται τοῦ δόλου, τῷ ἐμπεδῶσαι δῆθεν τὸ εὔνουν ὡς τοὺς Ῥωμαίους, ὡς ἂν ταύτῃ διαπεραιωθεῖεν τὸν Ἴστρον, τὸ δέ γε βουλόμενον αὐτοῖς τῆς γνώμης ἔχει ἑτέρως, καὶ ὡς, εἴγε διέλθοιεν

2. ἢ πρότερον H., τε πρότερον vulg. 3. καὶ ante ἄγοντές om. vulg. 7. Ἐρούλων et mox Ἔρουλοι N., Ἐλούρων et Ἔλουροι vulg. 10. ἂν post κατένευσεν pos. B., ἐγ. ἂν κ. κατ. vulg. 14. ἐφιλοποιήσατο Cant., ἐφιλοποιήσαντο vulg. 19. δούλου vulg.

adducti Avares, spreta ea, quae legatis debetur, reverentia, nulla habita iuris ratione, Mezamirum necant. Et ab eo tempore latius et liberius depopulari Antarum terram coeperunt, neque captivos aut praedas agere cessaverunt.

4. Iustinianus legatos ab Avaribus excepit, qui postulabant, ut illis liceret circumspicere terram, in qua eorum gens sedes et domicilia poneret. Et Imperator quidem, Iustino duce suadente, in ea terra, ubi prius habitabant Heruli, quae secunda Pannonia vocatur, eos collocare animum induxit, et, si illis placuisset, ipse non esset adversatus. Sed Avares Scythia sibi excundum non censuerunt, quasi huius desiderio valde tenerentur. Hoc igitur etsi irritum cecidit, tamen Iustinus legatos misit Byzantium et Imperatorem eos aliquamdiu custodia retinere iussit. Iustinus enim sibi conciliaverat unum ex legatis, Oecunimonem nomine, qui secreto eum monuit, Avares aliud in ore habere et aliud sentire. Eos blanda quam maxime oratione uti et suae fraudi obtendere simulatam erga Romanos benevolentiam, tantisper dum Istrum traiiciant, sed longe aliter id, quod in mente gerant, se habere. Etenim simul atque Istrum transmiserint, omnibus copiis eos in bellum erupturos. Quae cum

A. C. 562 τὸν ποταμὸν, βούλονται πανστρατεὶ ἐπιθέσθαι. τούτων οὖν Ind. 10 Iustin. 36 Ἰουστῖνος ἐγνωσμένων, αὐτῷ τῷ βασιλεῖ ἐσήμηνεν, ὡς ἂν οἱ C πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐγκαθειργμένοι ὦσιν ἐν Βυζαντίῳ· ταύτῃ γὰρ οὐκ ἀνέξοιντο διελθεῖν τὸ ῥεῖθρον, πρὶν ἢ ἀφεθῶσιν οἱ πρέσβεις. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἔπρασσεν ὁ Ἰουστῖνος, οὐχ ἧττον παρεσκευάζετο ἅμα φυλάξων τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ· Βῶνον γὰρ τὸν πρωτοστάτην τοῦ θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ τῇ τοῦ ποταμοῦ ἀπένειμε φυλακῇ. οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐπεὶ οὐδέν τι ὤνησαν ὧνπερ αἰτοῦντες πρὸς βασιλέα ἀφίκοντο, δῶρα, ὥσπερ σύνηθες ἦν αὐτοῖς, παρ' αὐτοῦ εἰληφότες, καὶ μὲν οὖν ὠνησάμενοι τὰ ὅσα χρεὼν, τοῦτο δὲ καὶ ὅπλων, ἀφέθησαν μέν· ὅμως δὲ οὖν Ἰουστίνῳ D λάθρα ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεὺς τρόπῳ τῳ τὰ ὅπλα ἀφελέσθαι παρὰ σφῶν. καὶ οὖν ὁ στρατηγὸς ἐπεὶ ἐδέξατό γε αὖθις ἐπανιόντας τοὺς πρέσβεις, κατὰ ταῦτα ἐποίει. ἐντεῦθεν ἤρξατο ἡ δυσμένεια Ῥωμαίων τε καὶ Ἀβάρων, ἤδη ἐκ πολλοῦ ὑποτυφομένη, καὶ μάλιστα τῷ μὴ ὡς θᾶττον ἀφεθῆναι τοὺς πρέσβεις. συνεχέστατα γὰρ ἐσήμηνεν ὁ Βαϊανὸς, ὡς ἂν ἐπανέλθοιεν· τὸ μελετώμενον δὲ σάφα ἐπιστάμενος ὁ βασιλεὺς ἄλλοτε ἄλλως διετίθει τὸ παρὸν, ὅπως ἐς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐγκαθειργμένοι εἶεν.

A. C. 566 ε΄. Ὅτι ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ νέου οἱ τῶν Ἀβάρων πρέσβεις παρεγένοντο ἐν Βυζαντίῳ, τὰ συνήθη δῶρα ληψόμενοι,

12. ὅπλων] πλῆθος add. N. 20. ἄλλοτε B., ἄλλο vulg. 21. εἶεν Val., εἶναι vulg.

cognovisset Iustinus, eorum omnium Imperatorem certiorem fecit, ut legatos Avarum Byzantii quamdiu posset retineret. Nec enim Avares Istrum prius traiecturos, quam legati dimissi essent. Ea cum Iustinus mandaret, non minus curae et operae impendebat, quo Avares fluvii traiectione prohiberet. Bonum enim, domesticarum copiarum ducem, fluminis custodiae praefecit. At vero Avarum legati, ubi nihil profecerunt eorum, quae ab Imperatore petitum venerant, munera, ut consuetum erat, acceperunt, et ea, quae sibi opus erant, compararunt, arma etiam emerunt, et ita dimissi sunt. Verum Imperator secreto mandavit Iustino, ut quacumque ratione et via posset, in reditu arma illis eriperet. Itaque dux cum legatos exciperet, Imperatoris mandata est exsecutus. Hinc coeperunt inter Romanos et Avares inimicitiae multis antea ex causis accensae: maxime, quod non statim legati eorum dimissi essent. Praeceperat enim Baianus, ut quamprimum redirent. Sed Imperator cum sciret, quid cogitarent, varia identidem tentaverat, ut aliquamdiu eos in urbe detineret.

5. Iustino Iuniore imperante Avarum legati Byzantium venerunt,

ἅπερ τῷ κατ' αὐτοὺς ἔθνει Ἰουστινιανὸς ὁ πρὸ τοῦ βασιλεὺς A. C 566
ἐδίδου· ἦσαν δὲ καλώδιά τε χρυσῷ διαπεποικιλμένα, ἐς τὸ Ind. 14
εἴργειν τι τῶν ἀποδιδρασκόντων ἐπινενοημένα. καὶ κλῖναι ὁ- Iustini 2 P. 102
μοίως καὶ ἄλλα τινὰ ἐς τὸ ἁβρότερον ἀνειμένα. τότε δὴ
οὖν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀβάρων ἐς πεῖραν ἰέναι τοῦ βασιλέως
ἐβούλοντο, εἴγε οὐκ ἄλλως δῶρα λαμβάνειν αὐτοῖς, καὶ τῇ
Ῥωμαίων ῥαθυμίᾳ ἐπεντρυφᾶν, καὶ τὸ ἀμελὲς αὐτῶν οἰκεῖον
τίθεσθαι κέρδος. καὶ δὴ παρὰ βασιλέα φοιτᾶν ἠξίουν. καὶ V. 69
οὖν τοῦτο ἐφειμένον αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ διὰ τῶν ἑρμη-
νέων ὅ,τι βούλονται λέγειν, τοιοῖσδε ἐχρήσαντο λόγοις· „χρε-
ὼν, ὦ βασιλεῦ, κληρονομοῦντά σε τῆς πατρῴας ἀρχῆς καὶ B
τοὺς πατρῴους φίλους οὐκ ἄλλως, ἧπερ ὁ πατὴρ ὁ σὸς, εὖ
ποιεῖν, καὶ ταύτῃ φαίνεσθαι μᾶλλον διάδοχον εἶναι τετελευ-
τηκότος τῷ μηδὲν ἐναλλάττειν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε περιών.
οὕτω γὰρ καὶ ἡμεῖς τῆς αὐτῆς ἀνθεξόμεθα γνώμης, καὶ οὐχ
ἧττον τὸ τῆς εὐεργεσίας ὄνομα μεταθήσομεν, εἰ σὲ καὶ μετ'
ἐκεῖνον εὐεργέτην ἀποκαλέσοιμεν· πρός γε καὶ αἰσχυνθησό-
μεθα τῷ πεπονθέναι καλῶς μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμείβεσθαι τὸν
δεδρακότα. καὶ γὰρ πατέρα τὸν σὸν δώροις ἡμᾶς φιλοφρο-
νούμενον ἀντεδωρούμεθα τῷ καὶ δυνάμενοι μὴ κατατρέχειν
τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἀλλὰ πλέον ἐνδείκνυσθαί τι. τοὺς γὰρ ἐκ C
γειτόνων ὑμῖν βαρβάρους, τὴν Θρᾴκην ἀεὶ περικόπτοντας,

3. κλίνας vulg. 6. οὐκ ἄλλως] οὐδαμῶς ἐξέσται coni. N. 16. σὲ Cantocl., δὲ vulg. 19. ὑμᾶς vulg.

ut consueta munera acciperent, quae Iustinianus, qui ante eum imperium tenuerat, conferre erat solitus; erant autem catellae auro variegatae, quasi ad vinciendos fugientes comparatae, lecti et alia quaedam ad delicatiorem cultum spectantia. Tunc Avares voluntatis Imperatoris periculum facere statuerunt, an forte ampliora munera capere et, inertia Romanorum decepta, sua sibi commoda inde comparare possent. Itaque Imperatoris adeundi sibi potestatem fieri petierunt, quod illis est permissum, quin et per interpretem, quicquid libitum esset, proponere. Hac vero usi sunt oratione: „Oportet, o Imperator, te, qui imperium paternum hereditate suscepisti, paternos quoque amicos aeque, ac ille, beneficiis augere, teque in eo maxime patris successorem praebere, si nihil eorum, quae vivus statuit, eo mortuo immutes. Ita fiet, ut nos eandem erga te voluntatem conservemus, neque minus in te beneficentiae nomen transferamus, te post ipsum auctorem nostrarum fortunarum nuncupantes. Et sane erubesceremus, si a te commodis ornati non eadem tibi retribueremus. Sic enim patrem tuum, qui in nos liberalis et munificus fuerat, remunerati sumus. Etenim cum eius regiones vastare possemus, non modo abstinuimus, verum etiam, quo nos propensiores erga ipsum ostenderemus, vicinos barbaros Thraciam invadentes

A. C. 566 ἠφανίσαμεν ἀθρόον, καὶ οὐδεὶς ὁστισοῦν αὐτῶν περιλέλειπται
Ind. 14 τὰ Θρακῶν ὁρίσματα καταδραμούμενος· δεδίασι γὰρ τῶν Ἀ-
Iustini 2 βάρων τὴν δύναμιν φιλίως ἔχουσαν πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. πεπείσμεθα δὴ οὖν, ὡς ἐν τούτῳ μόνῳ καινοτομήσεις ἡμᾶς τῷ πλέον παρέχειν ἡμῖν, ἢ ὁ σὸς ἐδίδου πατήρ· ἀνθ' ὧν καὶ ἡμεῖς ἤπερ ἐκείνῳ γενησόμεθα σοὶ κατὰ τὸ πλέον ὑπεύθυνοι, καὶ μείζονας ἐποφλήσομέν σοι τὰς χάριτας. παρέσμεν οὖν ληψόμενοι τὰ κατὰ τὸ εἰωθός. γνῶθι γάρ, ὡς ἄλλως οὐκ ἔστι δυνατὸν τὸν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνα σοί τε καὶ
D τῇ Ῥωμαίων εὐνούστατον ἔσεσθαι πολιτείᾳ, εἴ γε μὴ ἐγχειρισθείη πρότερον αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς οὐ κινεῖν ὅπλα κατὰ Ῥωμαίων ἔγνω." οἱ μὲν τῶν Ἀβάρων πρέσβεις τοιαῦτα διεξῆλθον, ἐπαμφοτερίζοντες τῇ γνώμῃ· τοῦτο μὲν γὰρ ἐδόκουν ἱκετεύειν, τοῦτο δὲ ἀπειλεῖν. ᾤοντο γάρ, ὡς ταύτῃ δεδίξονταί τε καὶ ἐκφοβήσουσι τὸν βασιλέα, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀναγκασθήσονται Ῥωμαῖοι ὥσπερ ὑπόφοροι εἶναι Ἀβάρων. ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδὲν ἕτερον ἢ ψόφον ἡγησάμενος τῶν Ἀβάρων ῥήματα, ἀντέλεξεν οὕτω· „προβαλλομένων ὑμῶν σὺν ἱκετείᾳ τὴν μεγαληγορίαν, οἰομένων τε τῇ συγκράσει ταύτῃ τῶν λό-
P. 103 γων τὸ σπουδαζόμενον ὑμῖν ἀνύσειν, ἀμφοτέρας, ὡς εἰπεῖν, ἐκπεπτώκατε τῆς ἐλπίδος· οὐδὲ γὰρ ὑποθωπεύοντες ἡμᾶς ἀπατήσετε, οὐδὲ μὴν ἀπειλοῦντες ἐκφοβήσετε. πλείονα δὲ ὑμῖν

8. ὡς ἄλλους H., ἐς ἄλλως vulg. 14. δεδίξονται H., δεδείξονται vulg. 17. ψόφον B., ψόγον vulg. 18. ἡμῶν vulg.

uno impetu delevimus, neque quisquam eorum postea est inventus, qui Thraciae fines populationibus vexaret. Metuebant enim Avarum potentiam, qui amicitiam colebant cum Romanis. Persuasum igitur habemus, te nulla alia in re ab iis, quae a patre statuta sunt, discessurum, nisi in eo, quod nobis maiora largiturus sis, quam pater largitus est. Pro quibus et nos multo tibi, quam patri, devinctiores erimus, et tibi multo quoque maiores gratias retribuemus. Adsumus igitur, qui consueta munera accipiamus. Sed scito, non aliter fieri posse, ut noster dux tibi et Romanorum rei publicae sit amicus, quam si ea acceperit, quibus receptis contra Romanos arma non movere constituit." Haec Avarum legati disseruerunt, et modo se in hanc, modo in aliam partem vertebant: modo precibus agebant, modo minas ingerebant. Existimabant enim, se Imperatorem perterrefacturos, et ex eo coactum iri Romanos illis quasi tributarios esse. Verum Imperator quum nihil aliud, quam vanos clamores, Avarum orationem esse existimaret, sic respondit: „Vos quidem humiles preces magna cum arrogantia in medium profertis et in spem adducimini, hac sermonis commistione facilius quod cupitis consequi. Sed ex utraque spe, ut verum aperte dicam, excidistis. Nam neque blandimentis me decipietis, neque minis terrebitis. Atque ego multo plura vobis tri-

ἐγὼ παρέξω τοῦ ἡμετέρου πατρὸς τὸ πέρα τοῦ δέοντος ἐπηρμένους ὑμᾶς τῷ πρέποντι σωφρονίζειν· ὁ γὰρ μεταῤῥυθμίζων τοὺς ἀτάκτους τῶν λογισμῶν, καὶ ὥσπερ παιδεύων τε καὶ ἀνακόπτων τῆς ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν αὐθαδιζομένων ὁρμῆς, ὀφθήσεται κατὰ τὸ μᾶλλον εὐεργέτης ἤπερ ὁ χορηγὸς τῆς τρυφῆς, ὃς φιλεῖν μὲν δοκεῖ, προφάσεως δὲ μικρᾶς ἐπιλαβόμενος τὸν δῆθεν εὐεργετούμενον ἠφάνισεν εὐθέως. ἄπιτε B τοιγαροῦν πλεῖστον πριάμενοι παρ' ἡμῶν κἂν γοῦν ἐν ζῶσι τελεῖν, καὶ ἀντὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρημάτων τὸν καθ' ἡμᾶς φόβον εἰς σωτηρίαν εἰληφότες. οὔτε γὰρ δεηθείην ποτὲ τῆς καθ' ὑμᾶς συμμαχίας, οὔτε τι λήψεσθε παρ' ἡμῶν ἢ καθόσον ἡμῖν δοκεῖ, ὥσπερ δουλείας ἔρανον, καὶ οὐχ ὡς οἴεσθε, φορολογίαν τινά." τοιοῦτον ἐπισείσαντος φόβον τοῦ βασιλέως τοῖς πρέσβεσι τῶν Ἀβάρων, κατεγνωκότες ἐκ τῶν εἰρημένων οἱ βάρβαροι, ὡς οὐκ ἀνέξεται σφῶν τῆς πλεονεξίας, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἔτι δοθήσεται ὧν ἐκομίζοντο πρὸ τοῦ, καὶ ὡς τὸ C λοιπὸν ἀδεῶς οὐκ ἐπιδραμοῦνται τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἐν δυσθυμίᾳ τε ἐτύγχανον πολλῇ, καὶ ἀναλογιζόμενοι ἦσαν ὅποι τὰ παρόντα ἐκβήσεται καὶ ὅποι τύχης αὐτοῖς χωρήσοι τὰ πράγματα· οὐδὲ γὰρ μένειν ἐν Βυζαντίῳ ἀνόνητα ἤθελον, οὔτε μὴν ἄπρακτοι ἀπιέναι ἐβούλοντο. ὅμως δ' οὖν τῶν κακῶν αὐτοῖς αἱρετώτερον ὑπῆρχεν ἀπονοστῆσαι ὡς τοὺς ὁμοφύλους.

A. C. 566
Ind. 14
Iustini 2

11. ἡμᾶς vulg. 16. ἔτι δοθήσεται B., ἐκδοθήσεται vulg.

buam, quam pater meus: etenim vos ad maiores, quam par est, spiritus sublatos ad aequitatem et saniora consilia reducam. Qui enim hominum in exitium voluntarium ruentium turbatos affectus cohibet et obedientes rationi facit, beneficentior est eo, qui sumptus in delicias praebet, et amare videtur, sed minima captata occasione, eum, quem beneficio affecit, statim perdit et tollit. Abite igitur, qui magni pretii rem a nobis obtinetis, quod vobis salvis licet vitam peragere, et pecuniarum loco, quas a Romanis accipere vultis, nostri timorem ad salutem vestram reportate. Neque enim nos unquam vestro egebimus auxilio, neque quicquam a nobis accipietis, nisi quantum nobis visum fuerit, idque tanquam mercedem servitutis, non pro tributo, ut vos falso existimatis." Postquam Imperator tantum sui terrorem legatis Avarum incussit, et cognoverunt ex his, quae dixerat, minime eum superbiam ipsorum toleraturum, neque quicquam eorum, quae prius accipere consueverant, daturum, nec vero ipsos impune posthac incursiones in fines Romanos facturos, in magnam animi anxietatem inciderunt, et secum cogitarunt, quo tandem res casurae essent, et quis futurus esset earum exitus. Nec enim Byzantii, quandoquidem nihil proficere poterant, manendum diutius statuebant, neque re infecta discedere vo-

A. C. 566 Ind. 14 Iustini 2 καὶ τούτοις ἑνωθέντες ἐς τὴν τῶν Φράγγων χώραν ἀφίκοντο, τοῦ βασιλέως τὴν ἀπολογίαν θαυμάσαντες.

ϛʹ. Ὅτι ἠγγέλθη Ἰουστίνῳ, ὡς ἐκ τῆς Περσῶν ἐπικρατείας V. 70 ἐξώρμησεν ὁ Ζὶχ πρεσβευσόμενός τε καὶ διαλεχθησόμενος D περὶ Σουάνων ἐν ταὐτῷ καὶ φιλοφροσύνης ῥήματα ἀποκομίσων βασιλεῖ, ἔτι τε καὶ τὰ ἐφ' οἷς Ῥωμαῖοι προσεγκαλοῦσιν εὖ διαθησόμενος. ὁ δὲ Ἰουστῖνος ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο ἢ μὴ προσδέξασθαι τὴν πρεσβείαν, ἢ προσδεχόμενον εἰδέναι τὸν Ζὶχ, ὡς τὰ κατὰ νοῦν αὐτῷ ἀνυσθήσεται οὐδαμῶς. καὶ δὴ ξυγκροτηθείσης αὐτῷ ἐκκλησίας, δοκεῖ κατάδηλον γενέσθαι ἔτι ὁδοιποροῦντι τῷ Ζὶχ διὰ συλλαβῶν Ἰωάννου, ὡς τὸ παράπαν οὐδὲν τῶν δοκηθέντων προσεδέξατο ὁ βασιλεύς. τούτου γενομένου, τὸ γράμμα ἐνεχειρίσθη Τιμοθέῳ τῶν ἅμα Ἰωάννῃ γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν πρὸ τοῦ. καὶ οὖν Τιμοθέῳ ἐνεκελεύσατο βασιλεὺς ῥήματα μὲν δῆθεν τῆς P. 104 ἐς Ῥωμαίους φιλίας ἀποκομίσαι βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὑπαντιάζοντι δὲ, ὥσπερ εἰκὸς, τῷ πρεσβευτῇ ἐπιδεῖξαι τὴν Ἰωάννου ἐπιστολὴν, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐξεπιστάμενος ὁ Ζὶχ καὶ σαφέστατα προγινώσκων τὴν βασιλέως βουλήν. Τιμόθεος οὖν, τοῦτο ἐπιτετραμμένον αὐτῷ, παρεγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις. γνοὺς δὲ, ὡς οὔπω πάρεστιν ὁ Περσῶν πρεσβευτὴς, ἐπορεύετο ὅ γε αὐτίκα πρὸς Χοσρόην. ξυμβὰν δὲ οὕτω, τοῦ Ζὶχ δι' ἑ-

5. Σοάνων vulg. 13. τῶν — γενομένων ἐνὶ κατὰ δὴ τὴν Val., τῷ — γενομένῳ ἐνίκα τάδε τὴν vulg., ἐνὶ κατά γε τὴν H. 22. οὕτω B., αὐτῷ vulg. τῷ Z. vulg.

lebant. Tutius tamen visum illis est a Romanis discedere et ad suos se recipere. Sic illi Imperatoris responsum admirati coniuncti cum suis in Francorum regionem abierunt.

6. Iustino nuntiatum est a Persarum imperio, Zichum legatum ad se missum esse, qui de Suanis ageret, Persarumque erga Imperatorem benevolentiam testificaretur, et ea, de quibus Romani quererentur, amice componeret. Iustinus vero, aut minime legationem admittere, aut, si admitteret, Zicho significare constituit, nequaquam rem optatum exitum habituram. Et accedente senatus auctoritate censuit, ut Ioannes per litteras Zicho adhuc iter peragenti palam faceret, Imperatorem in nullo eorum, quae speraret, assensurum. Quo facto Timotheo, ex numero eorum, qui iam antea cum Ioanne in Perside fuerant, litterae traditae sunt. Iusserat Imperator Timotheo, ut regi Persarum ob significationem in se benevolentiae gratias ageret, litteras vero Ioannis legato, quem obvium in itinere, sicut itineris ratio ferebat, habiturus esset, traderet, ut Zichus exploratam perspectamque Imperatoris voluntatem haberet. Haec ubi Timotheo sunt imperata, ad limites contendit. Illic cum cognovisset, nondum advenisse Persarum legatum, confestim ad Chosroëm est profectus. Forte

A. C. 566 Ind. 14 Iustini 2

τέρας ἀτραποῦ ἐς τὴν Νίσιβιν ἀφικομένου, ἐκεῖ τε διατρίψαντος τῷ διατεθῆναι τὸ σῶμα ἀῤῥώστως, ἐν τοσούτῳ Τιμόθεος πρὸς τῶν Περσῶν βασιλέως ἀφεθεὶς, ἐπεὶ κατέλαβε B τὸν Ζὶχ ἐπανερχόμενος κατὰ δὴ τὴν Νίσιβιν ἔτι νοσώδη, τά τε γραφέντα οἱ πρὸς Ἰωάννου ἐνεχείρισεν. ὁ δὲ καταμαθὼν, † ὡς ἐς τοὐναντίον αὐτῷ τῶν ἐλπισθέντων ἡ ὁδὸς γίνεται καὶ ὡς οὐκ αἰσίως οἱ προβήσεται τὰ τῆς πρεσβείας, δυσθυμίᾳ περιπεσὼν καὶ τῇ νόσῳ κάτοχος ὢν κατέστρεψε τὸν βίον. καὶ μὲν δὴ καὶ Ἰωάννην αὐτίκα συνέβη τεθνάναι. μετὰ ταῦτα ἀγγέλλεται ἐν Βυζαντίῳ, ὡς ἕτερος ἥξει πρεσβευτὴς ὁ προσαγορευόμενος Μεβώδης. οὗτος ἐς τὴν βασιλίδα ἐπορεύετο ἐξογκούμενος καὶ μάλα βρενθυόμενος, καὶ ἐλπίδα ἔχων, ὡς περὶ Σουανίας αὐτῷ κινηθήσονται λόγοι καὶ ὅτι Πέρσας ἀρέσκουσαι γενήσονται ξυνθῆκαι. C τοιαύτῃ διανοίᾳ ἐπηρμένος ἐν Βυζαντίῳ ᾔει, αὐθαδέστερον ἢ κατὰ πρεσβευτὴν θέμενος τοῖς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν. παραγενομένου δὲ, (βασιλεὺς γὰρ ἤδη ἐπέπυστο Μεβώδου τῆς ἀλαζονείας πέρι, καὶ ὁποῖα ἄττα ἐλπίζων τὴν ἄφιξιν ἐποιήσατο,) τὰς μὲν ἐκ βασιλέως Περσῶν ἔδοξε δέχεσθαι προσρήσεις κατὰ τὸν εἰωθότα θεσμὸν, περιεφρόνησε δὲ ὅμως τὸν Μεβώδη καὶ ἀπεφλαύριζε μηδὲ τὴν οἱανοῦν συνουσίαν ὡς αὐτὸν ποιούμενος. ὡς δὲ ἐς τοὐναντίον, ἤπερ ἐβούλετο, τὰ τῆς πρεσβείας οἱ ἐχώρει, καὶ τὸ παράπαν οὐδὲν αὐτῷ ἔλεξε περὶ Σουανίας ὁ βασιλεὺς, ἔπειτα ἐξελιπά- D

4. νοσώδης vulg. 11. ἐξογκώμενος vulg. 14. τοιαύτῃ B., ταύτῃ vulg.

enim contigerat, ut Zichus alia via Nisibim diverteret, ibique valetudinis causa detineretur. Interea Timotheus a Persarum rege dimissus rediens Nisibi Zichum adhuc aegrotantem assecutus, ei Ioannis litteras tradidit. Is cum intellexisset, iter suum haud prospere cedere, neque ex voto legationem peractum iri, animo cecidit, et ex morbo, quo detinebatur, vitam morte commutavit. Nec multo post Ioannes quoque mortuus est. Post haec Byzantium nuntiatur, advenire alium legatum, Mebodem nomine. Is vana confidentia inflatus in regiam pervenit magnam spem habens, sermonem motum iri de Suania, seque foedus ex Persarum sententia facturum. Hac cogitatione elatus, dum Byzantium iter habet, arrogantius, quam legatum decebat, erga omnes, quibuscum convenit, se gessit. Ut venit, Imperator, qui hominis arrogantiam et importunitatem, et quorum obtinendorum spe iter instituisset, iam didicerat, gratulationes a Persarum rege benigne, ut mos erat, excepit. Sed Mebodem Imperator contemptui habuit, neque illi ullum familiaritatis signum exhibuit. Sic illi praeter spem legatio cessit, neque ullum omnino verbum Imperator de Suania fecit. Deinde Mebodes magnopere petiit, ut

A C. 566 Ind. 14 Iustini 2 ρει ὁ Μεβώδης τοὺς ἅμα οἱ Σαρακηνοὺς ἐς λόγους ἰέναι τῷ αὐτοκράτορι. εἵποντο γὰρ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα οἰκείῳ τινὶ πρεσβευτῇ ταττόμενοι. ὁ γὰρ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος Ἄμβρος ἐκπέμψας ὑπῆρχε καὶ ὅ γε ξὺν τῷ Μεβώδῃ πρεσβείαν διαλεχθησομένους περὶ ὧν χρημάτων πρὸς Ἰουστινιανοῦ ἐκομίζοντο. Μεβώδης οὖν τοῦ σκοποῦ τοῦ περὶ Σουανίας ἁμαρτών, ὡς ἂν μὴ πάντῃ ἄπρακτος ἀναχωρήσοι, ἐπιμελέστατά πως ἠντιβόλει τῆς ὡς βασιλέα τυχεῖν εἰσόδου τοὺς Σαρακηνούς. καὶ τοίνυν ὑπολαβὼν ὁ αὐτοκράτωρ, „τί γὰρ δῆτα," ἔφη, „βούλονται οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοί;" ὡς δὲ ἐγκείμενον ἑώρα, κατένευσε μόνῳ εἰσιέναι τῷ ἐκείνων πρεσβευτῇ. ἠπίστατο γάρ, ὡς ἀπαυθαδιαζόμενος οὐκ ἂν ἕλοιτο ἄνευ τῶν
P. 105 ἑπομένων ὡς βασιλέα φοιτῆσαι, ἀλλ' ὥσπερ ἡνίκα παρὰ Ἰουστινιανὸν ξὺν ἅπασι τοῖς ἅμα αὐτοῖς τῶν Σαρακηνῶν οἱ πρέσβεις ἐγίνοντο, καὶ τὸν οὕτω βούλεσθαι τὸ σύνηθες διασῴζοντα ποιήσειν. ἐντεῦθέν τε εὐπρόσωπον ᾤετο ἕξειν αἰτίαν, ὡς αὐτὸς μὲν τὰ ἁρμόδια βασιλεῖ διεπράξατο, ὁ δὲ Σαρακηνὸς ἥκιστα ἔγνω τὰ δέοντα· εἶτα κατὰ δὴ τοῦ βαρβάρου ἀντιστραφήσεται τὸ ἐπίκλημα. καὶ οὐκ [ἂν] ἄλλως ἀπέβη, ἢ βασιλεὺς ἐστοχάσατο. ὁ γὰρ δὴ Σαρακηνὸς ἀπρεπὲς εἶναι τὸ παρεῖναί οἱ μόνῳ ὡς βασιλέα ὑποτοπήσας, καὶ τὸ κρατῆσαν δῆθεν καταλύειν οὐχ αἱρετέον αὐτῷ, ἀπηνήνατο τὴν ἐς

10. ἡμᾶς vulg. 15. καὶ τόνδε H. 19. ἢ N., τι vulg., ἢ ὅ,τι H. 21. τὸ H., τῷ vulg.

Saracenis, qui cum eo erant, Imperatorem adeundi potestas esset. Erant enim in eius comitatu circiter quadraginta proprio legato parentes. Miserat autem cum Mebode Ambrus, Saracenorum phylarchus, et ipse legatos, qui de pecuniis, quas a Iustiniano impetraverant, agerent. Itaque cum Mebodes, quantum ad Suaniam attinebat, spe sua excidisset, ne nulla re obtenta discederet, cura omni contendit, ut Saracenorum legati aditum ad Imperatorem nanciscerentur. De ea re cum Mebodis orationem Imperator excepisset, „Quid nobis volunt, inquit, Saraceni?" ut instantem vidit, concessit eorum legato, ut solus ad se accederet. Neque enim legatum, qui superbior erat, toleraturum existimabat, ut remotis comitibus in Imperatoris conspectum veniret: sed quemadmodum quondam Imperatorem Iustinianum eorum legati cum omnibus comitibus suis adiissent, hunc quoque pertinacius in eo persistiturum esse, ut mos solitus observaretur. Qua in re Imperator se optimi iuris speciem prae se laturum esse speravit, quod ipse quae Imperatorem decerent, fecisset, Saracenus autem minime, quae fieri oportuisset, intellexisset: se igitur omnem culpam in barbarum coniecturum. Neque aliter res cecidit, quam suspicatus fuerat Imperator. Etenim Saracenus haud decorum sibi esse existimans, solum sine ullo comitatu ad

βασιλέα πάροδον. τότε ὁ βασιλεὺς τὸν μὲν Σαρακηνὸν τελεώτατα A C. 566 περιεφρόνησεν, ὁ δὲ ἐς τὸν Μεβώδη παρήγαγε τὰς Ind. 14 Iustini 2 αἰτίας. ὁ δὲ τῶν Περσῶν πρεσβευτὴς, „ὦ δέσποτα," ἔλεξεν, V. 71 „οὐ πάρειμι συνεπαμύνων, εἴγε ὁ Σαρακηνὸς ἐπλημμέλησέ B τι, ἄλλως δὲ ἀκουσόμενος, ὅπως, εἰ μὲν ἁρμόδια τῷ δικαίῳ λέγοι, μὴ περιόψομαι, εἰ δέ γε ἐς τοὐναντίον ὀφθήσεται ἀδίκως ἐπεγκαλῶν, αὐτὸς ἐγὼ καταδιαιτήσω τοῦ Σαρακηνοῦ." ὁ βασιλεὺς ἐπιτωθάζων· „ἥκεις, ὡς ἔοικεν, οὐχὶ πρεσβευσόμενος, ἀλλὰ δικάσων." ὁ Μεβώδης αὐτίκα ὅ γε τῷ πληκτικῷ τοῦ λόγου συγχέας τὸ πρόσωπον ἐφοινίττετο. τοιγαροῦν παραχρῆμα τὸν αὐτοκράτορα προσειπὼν ᾗπερ θέμις, οὕτως ἀνε- C χώρησεν. ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις αὖθις ἐς τὰ βασίλεια παρελθὼν παρῃτεῖτο λιπαρῶς περὶ τῆς τῶν Σαρακηνῶν εἰσόδου. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνανεύοντος, οὐχ ὅσιον ἔφασκεν εἶναι μὴ τὰ ὅσα ἐπετέλει πρὸ τοῦ παρὰ Ῥωμαίους πρεσβευόμενος ὁ Ζὶχ, καὶ ἐμὲ αὖθις ἐπιτελεῖν. „οἱ γὰρ καθ' ἡμᾶς Σαρακηνοὶ ἅμα αὐτῷ παρὰ βασιλέα ἐγίνοντο. δεῖ οὖν καὶ ἐμὲ τῶν ἴσων ἐκείνῳ ἀπολαύειν, ὡς ἂν μὴ ὥσπερ λελωβημέναι ὦσιν αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν συνθῆκαι." ὁ βασιλεὺς πρὸς ταῦτα ὀργίλως ἔχων· „τί οὖν, εἰ καὶ πεφώραται ὁ Ζὶχ ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ ἑτέρῳ ὅτῳ πλημμελήματι τῶν ἀνηκέστων D ἁλοὺς, καὶ σοὶ κατ' ἴχνος ἐκείνῳ ἰτέα; ἢ οὐ ξυναισθάνῃ βα-

8. ἥκεις N., ἥκειν vulg. 15. μὴ τὰ Val., μετὰ vulg.

Imperatorem accedere, neque a more, qui iamdudum obtinuerat, sibi recedendum esse ratus, Imperatoris aditum renuit. Tunc Imperator valde despexit Saracenum, de qua re cum apud Mebodem questus esset, Persarum legatus Imperatori dixit: „Ego quidem, domine, adsum, haud defensionem suscepturus Saraceni, si in aliquo deliquerit, sed rem cogniturus, ut, si verum ad me detulerit, causam eius non deseram, sin iniuria accusasse apparebit, ego ipsum condemnem." Cui Imperator mordens: „Venisti igitur non legationis munus obiturus, sed iudicis officio functurus." At Mebodes acerba et mordaci Imperatoris responsione confusus erubuit vultu, atque confestim Imperatore, sicut fas erat, salutato, recessit. Paucis post diebus iterum Mebodes Imperatorem adiit, et suppliciter postulavit, Saracenum ad eum introduci, et Imperatore abnuente, minime iustum esse, dixit Mebodes, sibi non eadem perficere licere, quae Zichus ante se legatus perfecisset. „Nam nostra memoria, inquit, Saraceni ad Imperatorem una cum ipso accesserunt. Itaque oportet me iisdem frui, quibus ille, ne in aliquo inter Romanos et Persas induciae sint quodammodo violatae." Ad quae Imperator iracundia percitus: „Si igitur Zichus in adulterio, aut aliquo alio gravi crimine deprehensus esset, tu illus vestigiis tibi insistendum pu-

A.C. 566 σιλεῖ Ῥωμαίων καὶ Ἰουστίνῳ διαλεγόμενος;" τότε κατοῤῥω-
Ind. 14 δήσας ὁ Μεβώδης, περιδεής τε γενόμενος, πρηνὴς ἔκειτο
Iustini 2 ἐπ' ἐδάφους, πρὸς ἄρνησίν τε καταφεύγων καὶ ἀναινόμενος
εἰρῆσθαί οἱ τὰ τοιάδε. τοιαύτῃ ἀπολογίᾳ χρωμένου, ὁ αὐτο-
κράτωρ ἔδοξεν ὑπάγεσθαι τῇ πειθοῖ, ἔλεξέ τε· „ἔοικεν οὖν ὁ
ἑρμηνεὺς ἡμῖν ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων φράσαι. εἰ τοίνυν οὐδὲν
λέλεκταί σοι παρὰ τὸ προσῆκον, ἴσθι τὸ ἐπίκλημα ἀπονιψά-
μενος." οὕτως ὁ βασιλεὺς ἑκοντὶ αποπροσποιησάμενος τὰ λε-
χθέντα πρὸς αὐτοῦ εἰδέναι, τῶν εἰρημένων τὴν ἄγνοιαν ὑπε-
κρίνετο, καὶ δὴ ἐς τὸ ἠπιώτερον μετηνέχθη, ὡς ἂν μὴ θρα-
P. 106 σύτερός τε καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ὑψαγόρας ἔσοιτο ὁ Μεβώδης
τῷ ἐς ἔννοιαν ἔχειν συνειδέναι τὸν αὐτοκράτορα τῇ ῥημάτων
τραχύτητι. οὕτω δὴ οὖν τοῦ βασιλέως παρακρουσαμένου τὴν
ὑπόνοιαν, „οἰμωζέτω," ἦ δὲ ὁ Μεβώδης, „καὶ τὰ Σαρακηνικὰ
φῦλα ἅπαντα καὶ Ἄμβρος αὐτὸς καὶ ἡ πρεσβεία ἡ κατ' αὐ-
τούς· ἐμοὶ γὰρ σιγὴ ἔσοιτο ἑκατί τε αὐτῶν, οὐδ' εἴποιμί τι
λοιπόν." τούτων οὕτω κεκινημένων, πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα ὁ
βασιλεὺς τὸν Σαρακηνὸν εἶπε κακῶς, καὶ ὡς μεταβολεύς τε
καὶ παλιγκάπηλος ἥκοι. πρὸς τοῖς δ' ἔφασκεν, ὡς οὐχ οἷός
τε πέφυκε λήσειν, ὅτου ἕνεκα βασιλεῖ ἐντευξόμενος ἀφίκετο.
B „φησὶ γάρ, ὡς ἐθέλοι τὰ συνήθη χρήματα κομίσασθαι πρὸς
ἡμῶν, ἀνθ' ὧν οἶμαι κομιεῖται ξυμφορὰς ὁ κατάρατός τε

4. τοιαύτῃ B., ταύτῃ vulg. 14. ἦ δὲ B., ἤδη vulg.

tares? Annon sentis, te cum Romanorum Imperatore et Iustino sermonem habere?" Tum consternatus Mebodes prae pavore pronus in terram se ad eius pedes prostravit et ad mendacia confugiens negavit, a se talia prolata fuisse. Qua excusatione cum uteretur, Imperator fidem habere videbatur, et dixit: „Videtur igitur interpres nobis alia pro aliis suggessisse. Itaque si nihil a te dictum est ab officio et decoro alienum, scito te crimen purgasse." Ad hunc modum Imperator sponte ea, quae dicta fuerant, cum eorum ignorationem simularet, dissimulatione transegit, et ad animi aequitatem est delapsus, ne forte Mebodes in posterum fieret audacior, aut verbis elatior, quum recordaretur, Imperatorem sermonis eius impudentiam animadvertisse. Itaque quum sic Imperator quod sensit, repressisset, Mebodes exclamavit: „Abeant in malam rem et Saracenicae gentes omnes et Ambrus ipse et legatio eorum: mihi vero de ipsis silentium sit neque quidquam in posterum dicam." Quae quum dixisset, Imperator quoque maledicta in Saracenum coniecit, eumque institorem et cauponem appellavit. Ad haec dixit, se silentio praeterire non posse, qua de causa Imperatoris congressum tantopere concupisset. „Scilicet dicit, se a nobis solitas pecunias accipere velle, pro quibus calamitates, opinor, scelestus et improbus feret.

καὶ ἀπολούμενος. γελοιῶδες γάρ, εἰ Σαρακηνῶν ἔθνει, καὶ ταῦτα νομάδων, Ῥωμαῖοί γε ὄντες τεταξόμεθα ἐς φόρων ἀπαγωγήν." ὁ Μεβώδης, „εἶεν," ἔφη, „ὦ δέσποτα· εἰ καὶ ἄπρακτον, ὅμως ἀπόπεμψον αὐτόν." ὁ βασιλεύς· „καὶ εἰ μὴ παρεγένετο, ὅσον τό γε ἐφ' ἡμῖν, ἀλλ' οὖν ἀπίτω." „καὶ ἐμὲ ξὺν αὐτῷ κέλευσον," ἦ δὲ ὁ Μεβώδης. εἰς τέλος ἐλθούσης τῆς πρεσβείας ἐν τούτοις, τόν τε Περσῶν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς ὁ βασιλεὺς ἅμα ἀφῆκεν ἐς τὰ πάτρια ἤδη ἀπονοστήσοντας. οὕτω δὲ ἀπεσιγήθη ἅπαντα τῇ τοῦ αὐτοκράτορος νουνεχείᾳ τὰ ὅσα Ἰωάννης ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ διεπράξατο οὐ κατὰ τὸ προσῆκον. ὡς δὲ οἱ Σαρακηνοὶ ἔνδον τῆς C ἑαυτῶν ἐγένοντο, ἀπήγγειλάν τε τῷ Ἄμβρῳ τὴν τοῦ βασιλέως βουλὴν περὶ τοὺς μηδίζοντας τῶν Σαρακηνῶν, τότε ὁ Ἄμβρος Καμβώσῃ τῷ ἀδελφῷ, ὃς Ἀλαμουνδάρῳ τῷ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους Σαρακηνῶν ἡγουμένῳ ἀντικαθιστάμενος ἦν, σημαίνει καταδραμεῖν τὴν Ἀλαμουνδάρου γῆν. ἥδε δὲ ἡ γῆ ὑπὸ Ἀραβίαν τελεῖ.

A. C. 566 Ind. 14 Iustini 2

ζ. Ὅτι ἀρχομένου τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς Ἰουστίνου βασιλείας πρεσβεία τῶν Τούρκων ἀφίκετο ἐν Βυζαντίῳ. ὡς γὰρ τὰ τῶν Τούρκων ἐπὶ μέγα ἤρθη, οἱ Σογδαῗται οἱ πρὸ τοῦ μὲν Ἐφθαλιτῶν, τηνικαῦτα δὲ Τούρκων κατήκοοι, τοῦ σφῶν βασιλέως ἐδέοντο πρεσβείαν στεῖλαι ὡς Πέρσας, ὡς V. 72 ἂν ἐκεῖσε ἀπιόντες οἱ Σογδαῗται ὤνιον παράσχοιντο τὴν μέ- D

A. C. 568 Ind. 1 Iustini 4

1. ἀπολλύμενος vulg. 1. 2. τούτῳ καὶ ν. vulg. 4. ἄπρακτον et ἀπόπεμψον B., ἄπρακτοι et ἀποπέμψειν vulg. 6. ἦ δὲ N., ἥδε vulg. 14. Καβώσῃ mg. H.

Ridiculum enim esset, si nos Romani tributum Saracenicis gentibus iisque nomadibus penderemus." Tum Mebodes, „Esto, inquit, o domine; at tu illum, licet re infecta, dimitte." Et Imperator, „Quamvis melius non venisset, quantum in me est, abeat tamen." „Et me quoque iube, inquit Mebodes, cum ipso abire." In his finivit legatio. Itaque Persarum legatum et Saracenos ad sua redituros Imperator dimisit. Atque ita Imperatoris prudentia pacata sunt et emendata omnia, quae Ioannes in sua legatione perperam egerat. Ut vero Saraceni domum reverterunt, consilium Imperatoris de Saracenis, qui Medorum partibus adhaerebant, Ambro retulerunt. Tunc Ambrus Camboso fratri, qui Alamanduro, Saracenorum partes Romanas foventium duci, erat oppositus, mandavit, ut Alamanduri terram, quae Arabiae contermina erat, excursionibus vexaret.

7. Initio quarti anni imperii Iustini legatio Turcorum Byzantium accessit. Ut enim Turci opibus et potentia creverunt, Sogdaïtae, qui prius quidem Ephthalitarum, tunc vero Turcorum subditi erant, a rege suo precibus contenderunt, ut legationem ad Persas mitteret, quo Sogdaïtis eo proficiscentibus sericum venum exponere

A. C. 568 Ind. 1 Iustini 4 ταξαν τοῖς Μήδοις. καὶ οὖν πείθεται ὁ Διζάβουλος, ἀφίησί τε πρεσβευσομένους Σογδαΐτας. ἐξηγεῖται δὲ τῆς πρεσβείας Μανιάχ. ἀφικόμενοι δὴ οὖν παρὰ βασιλέα Περσῶν ἐδέοντο τῆς μετάξης πέρι, ὅπως ἄνευ τινὸς κωλύμης αὐτοῖς προέλθοι ἐπ' αὐτῇ τὰ τῆς ἐμπορίας. ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς (οὐδαμῶς γὰρ αὐτῷ ἤρεσκε τὰ τοιάδε, ὡς ἂν μὴ ἐνθένδε ἄδεια ἔσοιτο Τούρκοις τοῖς Περσῶν ἐμβατεύειν ὁρίοις) ἀνεβάλετο ἐς τὸ αὔριον. καὶ μὲν οὖν αὖθις ἀναβολῇ ἐχρῆτο πάλιν ἑτέρᾳ. ὡς δὲ ἄλλοτε ἄλλως τὸ παρὸν ἀπεκρούετο, τῶν Σογδαϊτῶν P. 107 ἐκλιπαρούντων τε καὶ ἐγκειμένων, τότε Χοσρόης ἐκκλησιάσας ἀνελογίζετο. καὶ οὖν ὁ Κάτουλφος ἐκεῖνος ὁ Ἐφθαλίτης, ὃς διὰ τὴν ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως γεγενημένην βιαίαν μίξιν τῇ γυναικὶ προὔδωκε τὸ ὁμόφυλον τοῖς Τούρκοις, οὗτος γοῦν (μετανάστης γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ ἐγεγόνει τοῦ χρόνου καὶ ἐμήδιζεν ἤδη) παρῄνεσε βασιλεῖ τῶν Περσῶν τὴν μέταξαν οὐδαμῶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὠνήσασθαι καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς μὲν καταθέσθαι τιμήματα, θεωμένων δὲ αὐτῶν τῶν πρέσβεων ταύτην ἀφανίσαι πυρί, ὡς ἂν μήτε ἀδικεῖν B δόξῃ, μήτε μὴν βούλεσθαι χρῆσθαι τῇ ἐκ Τούρκων μετάξῃ. καὶ ἡ μὲν μέταξα ἐπυρπολήθη· αὐτοὶ δὲ ἐς τὰ πάτρια ἤθη ἀνεχώρησαν, τῷ γεγενημένῳ ἥκιστα χαίροντες. ἐπειδὴ δὲ τῷ Διζαβούλῳ τὰ ξυγκυρήσαντα ἔφρασαν, αὐτίκα ὅ γε καὶ ἑτέ-

7. *Τούρκοις* B., *τούτοις* vulg. 9. *ἄλλοι τε* vulg. 10. *ἐκκλησιάσας* B., *ἐκκλησιάσαι* vulg. 13. *οὗτος* H., *οὕτως* vulg. 17. *αὐτῶν* N., *ἄλλων* vulg. 18. *ἀδικεῖν* H., *ἀδικῇ ἐν* vulg.

apud Medos liceret. Disabulus eorum precibus obtemperans permisit Sogdaitis legationem mittere, cuius princeps fuit Maniach. Profecti igitur ad Persarum regem precati sunt, ut liberum illis esset sine ullo impedimento apud ipsos serici commercium. At Persarum rex, cui minime hoc gratum erat, ne impune illis esset Persarum fines ingredi, responsum distulit in crastinum, deinde alia atque alia dilatione iterum usus est. Cum diem ex die traxisset, et obnixe Sogdaïtae peterent et urgerent, Chosroes, consilio convocato, deliberavit. Catulfus autem ille Ephthalites, qui propter stuprum, a rege uxori suae per vim illatum, gentem Turcis prodiderat et deinde ad Medorum partes transierat, hortatus est Persarum regem, ut sericum minime praetermitteret, sed emto eo, pretium traderet; tum autem ante oculos legatorum illud in ignem iniiceret, ne iniuste agere, neve Turcorum serico uti velle videretur. Et sericum quidem igni crematum est, legati vero haud laeti ad proprias sedes remearunt. Deinde quum Disabulo, quae decreta fuerant, renuntiassent, is confestim alia legatione ad Persas usus est, qua rei publicae suae eos conciliare studebat. Ubi vero iterum legatio a Turcis advenit,

ρᾳ πρεσβείᾳ ἐχρῆτο ὡς Πέρσας, φιλοποιήσασθαι τὴν κατὰ A. C. 568 σφᾶς πολιτείαν βουλόμενος. ἐπεὶ δὲ ἡ Τούρκων πρεσβεία αὖ- Ind. 1 Iustini 4 θις ἀφῖκτο, ὁ βασιλεὺς ἅμα τοῖς ἐν τέλει Περσῶν καὶ τῷ Κατούλφῳ ἐγνωμάτευε, πάντη ἀξύμφορον εἶναι Πέρσαις φιλίαν θέσθαι ὡς Τούρκους· τὸ γὰρ Σκυθικὸν εἶναι παλίμβολον. ταύτῃ τοι καὶ παρενεγγύησε δηλητηρίῳ φαρμάκῳ ἐνίους διαφθαρῆναι τῶν πρέσβεων, ὅπως ἀπείποιεν τῆς ἐκεῖσε μετέπειτα παρουσίας. καὶ δὴ οἱ πλεῖστοι τῶν πρεσβευσαμένων C Τούρκων τῇ περὶ τὴν ἐδωδὴν μίξει τῶν ἀναιρετικῶν φαρμάκων αὐτοῦ που τὸν βίον κατέλυσαν, πλὴν τριῶν ἢ τεσσάρων. θροῦς δὲ ἐφοίτησε Πέρσαις, ὡς διώλοντο τῷ πνιγηρῷ τῶν Περσῶν αὐχμῷ τῶν Τούρκων οἱ πρέσβεις, ἅτε τῆς αὐτῶν χώρας θαμὰ νιφετῷ παλυνομένης, καὶ ἀδύνατον ὂν αὐτοῖς ἄνευ κρυμώδους καταστήματος βιοτεύειν. ταύτῃ τοι καὶ ἄλλως ὑποτοπήσαντες, οἵ γε τὴν ἐπιβουλὴν διέφυγον, οὕτω ξυμβὰν εἰς τὴν πατρῴαν ἐπανελθόντες τὰ ἅπερ οἱ Πέρσαι καὶ οἵ διεψιθύρισαν ταῦτα. ὅμως ὁ Διζάβουλος (ἀγχίνους γάρ τις καὶ δεινὸς) οὐκ ἠγνόησε τὸ πραχθὲν, ᾠήθη δὲ, ὅπερ καὶ ἦν, ὡς ἐδολοφονήθησαν οἱ πρέσβεις. ἔνθεν τοιγαροῦν ἡ δυσ- D μένεια ἤρξατο Περσῶν τε καὶ Τούρκων. καὶ λαβόμενος ὁ Μανιὰχ, ὃς τῶν Σογδαϊτῶν προειστήκει, τοιοῦδε καιροῦ ξυμβουλεύει τῷ Διζαβούλῳ, ἄμεινον εἶναι Τούρκοις ἀσπάσασθαι

9. ἀναιρετικῶν Val., αἱρετικῶν vulg. 14. βιοτεύειν H., βιοτεῦον vulg. 21. τοιοῦδε B., τοῦδε vulg.

Persarum rex una cum primoribus Persarum et Catulfo censuit, minime e re Persarum esse, amicitiam iungere cum Turcis. Omne enim Scythicum genus perfidum et mutabile. Quin etiam iussit, veneficio tolli nonnullos legatorum, ut in posterum aversarentur ad suas regiones accessum Sic evenit, ut fere omnes legati, exceptis tribus aut quatuor, mixto cibis letali veneno, sint perempti. Rumor ex eo inter Persas dissipatus est, Turcorum legatos nimis calido et sicco terrae Persidis situ periisse: quia, cum Turcorum regio crebris nivibus contecta sit, non nisi in frigida aëris temperie vivere possent. Quin et illi, qui insidias evaserant, quamvis aliter suspicarentur, eandem, quae per Persidem percrebuerat, famam quoque apud suos divulgarunt. Sed Disabulus, homo callidus et versutus, quae patrata erant, non ignorabat Credebat enim, sicut erat, legatos dolo necatos esse. Hinc inimicitiae Turcorum et Persarum originem ceperunt. Et hanc occasionem Maniach, qui Sogdaïtis praeerat, arripiens, Disabulo persuasit, utilius esse Turcis Romanos colere, et eorum amicitiam amplecti, et ad illos serici commercium transferre, qui illud in frequentiori usu haberent, quam reliqui homines, seque paratissimum esse dicebát Maniach, una cum legatis Turcorum ad eam legationem

A. C. 568 τὰ Ῥωμαίων, καὶ παρ' αὐτοὺς ὤνιον ἀποκομίζειν τὴν μέτα-
Ind. 1 Iustini 4 ξαν, ὥς γε καὶ κατὰ τὸ πλέον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων χρωμέ-
νους. ἑτοιμότατα δὲ ἔχειν ἔφη ὁ Μανιὰχ καὶ αὐτὸς συνα-
παίρειν τοῖς πρέσβεσιν τῶν Τούρκων· καὶ ὡς ταύτῃ φίλοι
ἔσονται Ῥωμαῖοί τε καὶ Τοῦρκοι. τούτοις δήπου κατανεύσας
τοῖς ῥήμασιν ὁ Διζάβουλος ἐκπέμπει αὐτόν τε καὶ ἑτέρους
τινὰς ὡς βασιλέα Ῥωμαίων πρεσβευσομένους, προσρήσεις
τε ἀποκομιοῦντας καὶ δῶρα μετάξης, οὐκ ὀλίγον τι χρῆμα,
P. 108 καὶ συλλαβάς τινας. τοιάσδε τινὰς ἐπιστολὰς ἐπιφερόμενος
ὁ Μανιὰχ ἀπήρξατο τῆς ὁδοιπορίας. καὶ δὴ ἐς τὰ μάλιστα
πολλὴν διανύσας ἀτραπὸν, χώρους τε διελθὼν ἐσότι πλεί-
στους, ὄρη τε μέγιστα καὶ ἀγχινεφῆ καὶ πεδία καὶ νάπας,
λίμνας τε καὶ ποταμοὺς, εἶτα τὸν Καύκασον αὐτὸν τὸ ὄρος
ὑπερελθὼν, τὸ τελευταῖον ἀφίκετο ἐς Βυζάντιον. καὶ τοίνυν
εἰς τὰ βασίλεια παρελθὼν καὶ παρὰ βασιλέα γενόμενος ἅπαν-
τα ἔπραξε τὰ ὅσα ἕπεται τῷ τῆς φιλίας θεσμῷ, τό,τε γράμ-
μα καὶ τὰ δῶρα ἐνεχείρισε τοῖς ἐς τοῦτο ἀνειμένοις, καὶ
B ἐδεῖτο μὴ ἀνονήτους αὐτῷ γενέσθαι τοὺς τῆς ὁδοιπορίας
ἱδρῶτας. ἀτὰρ ὁ βασιλεὺς ἀναλεξάμενος διὰ τῶν ἑρμηνέων
V. 73 τὸ γράμμα τὸ Σκυθικὸν ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν πρε-
σβείαν. τοιγαροῦν ἤρετο τοὺς πρέσβεις περὶ τῆς τῶν Τούρ-
κων ἡγεμονίας τε καὶ χώρας. οἱ δέ γε ἔφασαν τέτταρας αὐ-

2. ὥς γε B., ὥστε vulg. 3. δὲ B., καὶ vulg. αὐτὸς συναπαίρειν B., αὐτὸν οὖν ἀπαίρειν vulg. 7. πρεσβευσαμένους ed. Par. 13. αὐτὸν B., αὐτὸ vulg.

proficisci, ut Romani et Turci hac conditione fierent amici. His verbis Disabulus assensus mittit ipsum et quosdam alios, qui legationem obirent apud Imperatorem Romanum, eique gratulationes et dona serici non parvi pretii una cum litteris deferrent. Hanc epistolam ferens Maniach in viam se dedit. Cum longum itineris spatium confecisset multasque regiones peragrasset, montes praeruptos et undique nivibus coopertos, loca plana et silvosa, paludes et flumina, deinde Caucasum superasset, Byzantium pervenit, et in regiam introductus ad Imperatorem accessit. Hic omnia exsecutus est, quae inter socias gentes observari solent, et litteras et dona in manus tradidit eorum, quorum hoc officium erat, et precatus est, ne sibi irriti fierent tam longi itineris sudores. Imperator autem, ubi legit per interpretem litteras Scythice scriptas, legationem lubenti animo admisit. Itaque legatos percunctatus est de Turcorum principatu et regione: illi vero responderunt, quatuor apud eos praefecturas, sed summum totius gentis imperium penes solum Disabulum esse. Ad haec dixerunt subegisse Ephthalitas eosque tributum pendere coegisse. „Omnis igitur, inquit Imperator, a vobis est eversa Ephthalitarum

τοῖς εἶναι ἡγεμονίας· τὸ δέ γε κράτος τοῦ ξύμπαντος ἔθνους ἀνεῖσθαι μόνῳ τῷ Διζαβούλῳ. πρός γε ἔλεξαν, ὡς παρεστήσαντο καὶ Ἐφθαλίτας μέχρι καὶ ἐς φόρου ἀπαγωγήν. „πᾶσαν οὖν," ἔφη ὁ αὐτοκράτωρ, „τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐκποιήσασθαι δύναμιν." „πάνυ μὲν οὖν" ἔλεξαν οἱ πρέσβεις. αὖθις ὁ βασιλεύς· „κατὰ πόλεις ἢ που ἄρα κατὰ κώμας ᾤκουν οἱ Ἐφθαλῖται;" οἱ πρέσβεις· „ἀστικοὶ, ὦ δέσποτα, τὸ φῦλον." „εὔδηλον οὖν," ἦ δὲ ὁ βασιλεὺς, „ὡς ἐκείνων δήπου τῶν πόλεων κύριοι καθεστήκατε." „καὶ μάλα" ἔφασαν. ὁ βασιλεύς· „ἄρα ἡμᾶς ἀναδιδάξατε ὅση τῶν Ἀβάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπικρατείας, καὶ εἴ τινες ἔτι παρ' ὑμῖν;" „εἰσὶ μὲν, ὦ βασιλεῦ, οἵ γε τὰ ἡμέτερα στέργουσιν ἔτι· τοὺς δὲ δήπουθεν ἀποδράσαντας οἶμαι ἀμφὶ τὰς εἴκοσιν εἶναι χιλιάδας." εἶτα ἀπαριθμησάμενοι οἱ πρέσβεις ἔθνη κατήκοα Τούρκων, τὸ λοιπὸν ἠντιβόλουν αὐτοκράτορα εἰρήνην τε ξυνεστάναι καὶ ὁμαιχμίαν Ῥωμαίοις τε καὶ Τούρκοις. προσετίθεσαν δὲ, ὡς καὶ ἑτοιμότατα ἔχουσι καταπολεμῆσαι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας τὸ δυσμενὲς, ὁπόσον ἐς τὴν κατ' αὐτοὺς ἀγελάζονται ἤπειρον. ἐπὶ τούτοις ἅμα τῷ λέξαι τὼ χεῖρε ὑψοῦ ἀνατείνας ὁ Μανιὰχ οἵ τε ξὺν αὐτῷ ὅρκῳ ἐπιστώσαντο μεγίστῳ, ἦ μὴν ὀρθογνώμονι διανοίᾳ ταῦτα εἰρῆσθαι. πρός γε καὶ κατέχεον ἀρὰς σφίσιν αὐτοῖς, ἔτι γε μὴν καὶ τῷ Διζαβούλῳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ παντὶ τῷ ἔθνει, εἴ γε οὐχὶ

A. C. 568 Ind. 1 Iustini 4 — C — D

4. ἰδιοποιήσασθε aut ᾠκειώσασθε coni. B. 6. κατὰ κώμας Val., κατὰ κώμης vulg., καὶ τὰ κ. mg. H. 8. ἦ δὲ B., ἤδη vulg. 10. ὅση B., ὡς ἡ vulg. 11. ἀφηνίας ἐν ἐπικρατείᾳ vulg., Val. em. ὑμῶν vulg. 18. αὐτὰς vulg. 20. τε N., γε vulg.

potentia." Adnuentibus legatis, Imperator rogavit: „Utrum in urbibus, an vicatim habitabant Ephthalitae?" „Gens, o domine, urbes colit." „Ergo, subiecit Imperator, manifestum est, vos omnium urbium, quae illorum fuerunt, factos esse dominos." „Sic est, Imperator," dixerunt. „Sed nos docete, quanta sit Avarum multitudo, quae vestri imperii frenum excussit, et num pars etiamnum vobis subiecta sit." „Sunt qui nostro imperio adhuc pareant. Qui vero a nobis defecerunt, arbitror esse circiter viginti millia." Postremo Imperatori dinumerarunt gentes Turcis subditas. Deinde ab eo, ut pax et armorum societas Romanis et Turcis esset, petierunt. Addiderunt, se paratissimos esse, pugnare contra omnes, qui Romanae dominationi infesti, eos prope ipsorum fines bello appeterent. Haec simulatque pronuntiarunt, Maniach, manibus in coelum sublatis, et qui cum ipso erant, iureiurando maximo, sese ex animi sui sententia bona fide haec omnia dicere et promittere affirmarunt; ni ea vera essent, aut si scientes fallerent, neque ea observarent,

A. C. 568 Ind. 1 Iustini 4 τὰ ἐπηγγελμένα ἀληθῆ τε εἴη καὶ πρακτέα. οὕτω μὲν οὖν τὸ φῦλον οἱ Τοῦρκοι φίλοι ἐγένοντο Ῥωμαίοις, καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτείᾳ.

A. C. 569 Ind. 2 Iustini 5 η'. Ὅτι διαθρυλληθὲν κατὰ τὴν Τουρκίαν, ὅσοι ἀγχίθυροι ἦσαν, ὡς Ῥωμαίων ἐνδημοῦσι πρέσβεις καὶ ὡς πορεύονται τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἅμα πρεσβείᾳ Τούρκων, ὁ P. 109 τῶν ἐκείνῃ ἐθνῶν ἡγεμὼν ἐδήλωσε τῷ Διζαβούλῳ ξὺν ἱκετείᾳ, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ σφετέρου τινὰς ἀποστεῖλαι ἔθνους ἐπὶ θέαν τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας. καὶ τοίνυν ὁ Διζάβουλος ἐφίετο. καὶ ἕτεροι δὲ προεστῶτες ἐθνῶν ταῦτα ἐζήτουν· ὁ δὲ οὐδενὶ ξυνεχώρησε τῶν πάντων, ἢ μόνον τῷ τῶν Χλιατῶν ἡγεμόνι. καὶ οὖν καὶ τοῦτον παρειληφότες οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ λεγομένου ποταμοῦ Ὠὴχ*, καὶ ἀτραπὸν διανύσαντες οὐδαμῶς ὀλίγην, ἐγένοντο κατὰ δὴ τὴν λίμνην τὴν ἄπλετον ἐκείνην καὶ εὐρεῖαν. ἐνταῦθα ὁ Ζήμαρχος ἐνδιατρίψας ἡμέρας τρεῖς στέλλει Γεώργιον, ὃς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν B ἐπιτομωτέρων συλλαβῶν ἀπαγγελίαν, προδηλώσοντα τῷ βασιλεῖ τὴν σφῶν αὐτῶν ἐκ Τούρκων ἐπάνοδον. καὶ οὖν ὁ Γεώργιος ἅμα Τούρκοις δέκα πρὸς τοῖς δύο ἀπήρξατο τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ὁδοῦ, ἀνύδρου τε μάλα οὔσης καὶ πάντῃ ἐρήμου, ὅμως δ' οὖν ἐπιτομωτέρας. ὁ δὲ Ζήμαρχος κατὰ δὴ τὸ ψαμαθῶδες τῆς λίμνης παροδεύων ἐπὶ ἡμέρας δέκα

5. ἐνδημοῦσι N., ἐνδήμους vulg. 7. ἐκείνῃ N., ἐκείνης vulg. 10. ἐφίετο N., ἐφίκετο vulg. ἑτέροις vulg. 15. εὔροιαν vulg. Iaxartes fluvius, lacus Aral. N.

sibi ipsis et ipsi Disabulo totique genti diras sunt imprecati. Ad hunc modum gens Turcica Romanis amica est facta.

8. Postquam fama ad finitimas Turciae gentes pervenerat, legatos Romanorum advenisse, eosque una cum Turcorum legatis Byzantium redire, eius regionis dux Disabulum supplex oravit, ut reipublicae Romanae visendae gratia sibi quoque legatos mittere liceret. Quod Disabulus non recusavit. Sed quum aliarum quoque gentium duces idem peterent, nulli alii, quam soli Chliatium duci, concessit. Itaque hunc etiam Romani assumentes, traiecto flumine Oich, haud breve viae spatium emensi, ad illam ingentem et latam paludem pervenerunt. Hic Zemarchus tres dies commoratus, mittit Georgium, cui munus breviores epistolas perferendi delatum erat, ut Imperatori legatorum a Turcis reditum significaret. Georgius igitur cum duodecim Turcis desertam quidem et inaquosam, sed breviorem viam Byzantium versus ingressus est. Zemarchus autem per arenosa paludis iter faciens per duodecim dies, loca praerupta praetergressus, attigit ripas non solum fluminis Hichi, sed etiam Daichi, et rursus per alias paludes ad Attilam pervenit, inde ad Uguros,

καὶ δύο, δυσβάτους τέ τινας χώρους παραμειψάμενος, ἐγέ- A.C. 569
νετο κατὰ τὰ ῥεῖθρα τοῦ Ἴχ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Ind. 2
Δαΐχ, καὶ διὰ λιμνῶν ἑτέρων αὖθις ἐς τὸν Ἀττίλαν· πάλιν Iust 5
ὡς Οὐγούρους, οἳ δὴ καί σφισιν ἀπήγγειλαν, ὡς εἰς τὰ περὶ C
τὸν Κωφῆνα ποταμὸν ἐς τὰ λάσια τέσσαρες χιλιάδες Περ-
σῶν ἐπιτηροῦσι προλελοχισμένοι, ὡς ἂν χειρώσονται παριόν-
τας αὐτούς. ταύτῃ τοι ὁ τῶν Οὐγούρων ἡγούμενος, ὃς διέ-
σωζεν ἐκεῖσε τοῦ Διζαβούλου τὸ κράτος, πληρώσας ὕδατος
ἀσκοὺς παρέσχετο τοῖς περὶ Ζήμαρχον, ὡς ἂν ἔχοιεν ὅθεν
ὑδρεύσοιντο διὰ τῆς ἀνύδρου ἰόντες. εὗρον δὲ καὶ λίμνην,
καὶ παραμειψάμενοι τὸ μέγα τοῦτο ὑδροστάσιον ἀφίκοντο ἐς
ἐκείνας τὰς λίμνας, ἐν αἷς ἐπιμιγνύμενος ἀπόλλυται ὁ Κω-
φὴν ποταμός. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χώρου πέμπουσι διοπτῆρας
προδιασκεψομένους, εἴγε ὡς ἀληθῶς οἱ Πέρσαι ἐνεδρεύουσιν·
οἳ δὴ ἀνιχνεύσαντες ἀπήγγειλαν μηδένα ἰδεῖν. ὅμως ξὺν με- D
γίστῳ φόβῳ ἀφίκοντο ἐς Ἀλανίαν, κατὰ τὸ μᾶλλον δεδιότες
τὸ φῦλον τῶν Ὀρομοσχῶν.

θ'. Ὅτι γενόμενοι ἐν Ἀλανίᾳ παρὰ Σαρώδιον τὸν ἐκεί-
νων ἡγεμόνα, καὶ ἅμα τοῖς ἑπομένοις Τούρκοις ἐσφοιτῆσαι V. 74
βουλόμενοι, ὁ Σαρώδιος τὸν μὲν Ζήμαρχον καὶ τοὺς ἑπομέ-
νους ἐδέξατο ἀσμένως, τοὺς δὲ δὴ πρέσβεις τῶν Τούρκων
ἔφασκε μὴ πρότερον τῆς ὡς αὐτὸν εἰσόδου τυχεῖν, ἢ κατα-

2. 3. 5. Iemba, Iaik, Volga (Ethel), Kuma, fluvii. N. 3. *διὰ λιμνῶν* H., *διάλιμνον* vulg. 4. *Οὐτιγούρους* et 7. *Οὐτιγούρων* coni. N. 6. *παριόντας* Cantocl., *παρόντας* vulg. 7. *ὁ* om. vulg.

qui Romanos monuerunt, in densis et arboribus consitis locis circa Cophenem flumen latere in insidiis collocata Persarum quatuor millia, qui praetereuntes eos captivos facerent. Ugurorum dux, qui illic ex auctoritate Disabuli imperium habebat, utres aqua implevit et praebuit Zemarcho et eius comitibus, ut, cum per deserta irent, haberent unde aquarentur. Invenerunt et paludem et magnum illud stagnum praetergressi, pervenerunt ad eas paludes, in quas immixtus Cophen amnis sese effundit. Ex eo loco mittunt qui explorarent, an verum esset, Persas in insidiis esse. Hi iisdem totam regionem perscrutati renuntiarunt, se neminem vidisse. Nihilo secius in Alaniam magna cum trepidatione, propterea quod metuebant gentem Oromoschorum, properarunt.

9. Quum in Alaniam pervenissent, et Sarodium, Alanorum ducem, una cum Turcis adire vellent, Sarodius quidem Zemarchum et qui cum eo erant benigne et comiter excepit, sed Turcorum legatos prius, quam arma deposuissent, in suum conspectum venire noluit. Maximo igitur inter ipsos super hac re orto et continuato per tres dies certamine, dissidentium arbiter fuit Zemarchus. Tandem, armis depositis, ut Sarodio placuerat, eum adierunt. Sarodius au-

A. C. 569 Ind. 2 Iustini 5 θεμένους τὰ ὅπλα. τοιγάρτοι καὶ ἅμιλλα αὐτοῖς ἐγένετο περὶ τούτου ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, καὶ Ζήμαρχος ἦν τῶν φιλονεικουμένων διαιτητής. τέλος ἀποθέμενοι τὰ ὅπλα οἱ Τοῦρκοι, ὡς Σαρωδίῳ ἐδόκει, ὡς αὐτὸν ἐσεφοίτησαν. ὁ δὲ δὴ Σαρώδιος παρενεγγύησε τοῖς περὶ Ζήμαρχον διὰ τῆς τῶν Μινδιμιανῶν ἀτραποῦ ἥκιστα ἰέναι, τῷ κατὰ τὴν Σουανίαν τοὺς Πέρσας ἐνεδρεύειν· ἄμεινον δὲ εἶναι διὰ τῆς λεγομένης Δαρεινῆς ἀτραποῦ οἴκοι
P. 110 ἀποχωρεῖν. ταῦτα ἐπεὶ ἔγνω ὁ Ζήμαρχος, διὰ τῆς Μινδιμιανῆς ἔστειλεν ἀχθοφόρους δέκα μέταξαν ἐπιφερομένους, ἀπατήσοντας Πέρσας τῷ προεκπεμφθῆναι τὴν μέταξαν καὶ προτερῆσαι τῇ ὁδῷ, ἐκ τούτου τε ὑποτοπῆσαι ὡς ἐς τὸ αὔριον παρέσται καὶ Ζήμαρχος. καὶ οἱ μὲν ἀχθοφόροι ᾤχοντο ἀπιόντες, ὁ Ζήμαρχος δὲ διὰ τῆς Δαρεινῆς παρεγένετο ἐς Ἀψιλίαν, τῇ Μινδιμιανῇ χαίρειν εἰπὼν, ἐς τὰ εὐώνυμά τε ἐάσας αὐτὴν, ᾗ ἐπίδοξοι ἦσαν ἐπιθήσεσθαι οἱ Πέρσαι. καὶ ἧκεν ἐς τὸ Ῥογατόριον, εἶτα κατὰ δὴ τὸν Εὔξεινον Πόντον, εἶτα ναυτιλίᾳ χρησάμενος ἐς Φᾶσιν ποταμόν· πάλιν ἐς Τρα-
B πεζοῦντα. οὕτω τε δημοσίῳ ἵππῳ ἐς Βυζάντιον παρὰ βασιλέα εἰσελθὼν ἔφρασε τὸ πᾶν. Ζημάρχῳ μὲν οὖν ἐν τοιοῖσδε ἔληξεν ἡ πορεία καὶ ἀποπορείας ἐπὶ Τούρκους.

c. A. C. 565 Ind. 13 Iustini 1 ι'. Ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγκων σπεισαμένων πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς εἰρήνης ἐμπεδώτατα ἐχούσης, ἐσήμηνεν ὁ Βαϊανὸς Σιγισβέρτῳ τῷ τῶν Φράγκων ἡγεμόνι οἷα λιμῷ πιεζομένης αὐτῷ τῆς στρατιᾶς, καὶ ὡς χρεὼν εἴη βασιλέα καθε-

5. Misimiani Agathiae. N. 9. ἐπιφερομένους, ἀπατήσοντας B., ἀποφερομένους, ἀπαντήσοντας vulg. 17. εἶτα del. N. χρησάμενος mg. H., χρησάμενοι vulg. 20. ἀποπορεία coni. B.

tem monuit Zemarchum, ne per Mindimianos iter faceret, propterea quod Persae circa Suaniam in insidiis essent: consultius faceret, si per Darinem iret. His cognitis, Zemarchus per Mindimianam decem equos misit, serico onustos, qui Persas fallerent, quasi sericum praemissum esset, et ipsi praeirent, unde coniicerent, Zemarchum crastino die secuturum. Et hi quidem profecti sunt. Zemarchus vero per Darinem in Apsiliam venit, Mindimiana ad laevam relicta, (hac enim parte suspicio erat Persas insidias struere,) et Rogatorium accessit, deinde ad Pontum Euxinum, et navibus usus usque ad Phasin, tum Trapezuntem pervenit, unde equo publico Byzantium ad Imperatorem delatus, illi omnia narravit. Hic igitur profectio et reditus Zemarchi finem accepit.

10. Quum Avares et Franci foedera invicem sanxissent, et pax firma inter eos esset, Baianus, Avarum dux, significavit Sigisberto, Francorum duci, suum exercitum commeatus inopia laborare. Decere eum, qui rex esset et inter suos, minime negligere exercitum sibi

στῶτα, καὶ πρός γε αὐτόχθονα, μὴ περιιδεῖν στράτευμα ἔν- c.A.C. 565 σπονδον. ἔφασκε δὲ, ὡς, εἴγε ἐπιῤῥώσει τῶν Ἀβάρων τὸ Ind. 13 Iustini 1 στράτευμα τοῖς ἀναγκαίοις, οὐ πλέον ἢ τρεῖς ἡμέρας αὐτοῦ ἐνδιατρίψει, εἶτα ἀπαλλαγήσεται. ταῦτα ἐπειδὴ ἀπήγγελτο C τῷ Σιγισβέρτῳ, παραχρῆμα ὅ γε ἄλευρά τε ἔστειλε τοῖς Ἀβάροις καὶ ὄσπρια καὶ ὄϊς καὶ βόας.

ια΄. Ὅτι Ἀλβούιος ὁ τῶν Λογγιβάρδων μόναρχος (οὐ A. C. 566 γὰρ αὐτῷ ἀπέληγεν ἡ πρὸς Κονιμοῦνδον ἀπέχθεια, ἀλλ' ἐκ Ind. 14 Iustini 2 παντὸς τρόπου ᾤετο δεῖν καταστρέψασθαι τὴν τῶν Γηπαίδων ἐπικράτειαν) ταύτῃ τοι πρέσβεις ἐξέπεμψεν ὡς τὸν Βαϊανὸν, ἐς ὁμαιχμίαν παρακαλῶν. παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβεων, ἠντιβόλουν μὴ περιϊδεῖν σφᾶς ὑπὸ Γηπαίδων τὰ ἀνήκεστα πεπονθότας, μάλιστα καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄγαν ἐχθίστων Ἀβάροις συμμαχούντων τοῖς Γήπαισιν. ἐδίδασκον δὲ, ὡς οὐ κατὰ τοσοῦτον πρὸς Γήπαιδας τὸν πόλεμον ἀναῤῥίψωσι, καθόσον Ἰουστίνῳ μαχήσονται, βασιλεῖ τῷ τῶν Ἀβάρων ἔθνει D ἐς τὰ μάλιστα δυσμενεστάτῳ γε ὄντι, ὃς παρωσάμενος τὰς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μητραδέλφου σπονδὰς πρὸς Ἀβάρους ἐκ πολλοῦ γεγενημένας τῶν εἰωθότων ἐστέρησε. προσετίθεσαν δὲ, ὡς, εἴ γε ἔσοιντο ἅμα Λογγοβάρδοις, ἀκαταμάχητοι γενήσονταί πως, καὶ ὡς καταστρεφόμενοι Γήπαιδας τοῦ τε πλούτου σφῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τῆς ἐκείνων κοινῇ κρατήσουσι χώρας, καὶ ὡς ἡ Σκυθία τὸ λοιπὸν αὐτοῖς εὐημεροῦσί γε ἐς ἀεὶ, καὶ μὲν οὖν ἡ Θράκη αὐτὴ ἔσται εὐεπίβατος, καὶ

8. *Κονιμοῦντον* vulg 23. *εὐημεροῦσι* H., *εὐημεριοῦσι* vulg.

foedere coniunctum. Promittebat autem, si exercitum Avarum necessariis rebus recreasset, se tertio die castra moturum, neque diutius in his locis commoraturum. Haec ubi Sigisberto sunt nuntiata, statim farinam, legumina, oves et boves ad Avares misit.

11. Alboinus, Longobardorum rex, qui inimicitias, quas cum Cunimundo, Gepidarum rege, exercebat, minime deponebat, sed quacunque ratione Gepidarum opes sibi evertendas ducebat. Itaque legatos ad Baianum misit, quibus eum ad armorum societatem adhortabatur. Legati cum advenissent, precibus cum Baiano agebant, ne se contemneret, qui nefanda omnia a Gepidis passi essent, praesertim quum etiam Romani, Avarum genti quam infestissimi, Gepidas bello iuvassent. Neque tam in Gepidas bello ferri dicebant, quam contra Iustinum pugnare cuperent, regemAvarum genti inimicissimum, qui foedera cum Iustiniano, eius avunculo, iam pridem transacta pro nihilo habens Avares consuetis muneribus privaret. Adiecit, si cum Longobardis se coniungerent, fore, ut invicti essent, et, Gepidis exterminatis, eorum opibus et regione communiter potirentur. Tum pacatis et coniunctis ipsis facile fore Scythiam et ipsam Thraciam occupare, et

A. C. 566 ἁπλῶς ξὺν οὐδενὶ πόνῳ ἐκ γειτόνων ὁρμώμενοι τὴν Ῥωμαί-
Ind. 14 ων καταδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄχρις αὐτοῦ γε δή που τοῦ Βυ-
Iustini 2 ζαντίου ἐλάσουσιν. ἔφασκον δὲ οἱ τῶν Λογγιβάρδων πρέ-
σβεις, ὡς καὶ συνοίσει τοῖς Ἀβάροις τὴν πρὸς Ῥωμαίους
P. 111 ἀσπάσασθαι μάχην· ἢ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι προτερήσουσι, καὶ ἐκ
παντὸς τρόπου καθελοῦσι τὴν Ἀβάρων δύναμιν, ὅπου καὶ γῆς
τυγχάνουσιν ὄντες.

ιβ'. Ὅτι ὁ Βαϊανὸς τοὺς τῶν Λογγιβάρδων πρέσβεις δε-
ξάμενος ἐδόκει τούτους περιφρονεῖν, τῷ βούλεσθαί γε αὐτὸς
κερδαλεώτερον θέσθαι ὡς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν, καὶ πῇ
μὲν τὸ μὴ δύνασθαι, πῇ δὲ τὸ δύνασθαι μὲν προΐσχετο,
μὴ βούλεσθαι δέ. ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν, ἅπαντα τρόπον
B ἀπάτης τοῖς δεομένοις ἐπισείσας ἔδοξε μὲν πείθεσθαι μόλις,
V. 75 οὐκ ἄλλως δὲ ἢ εἰ τὸ δεκατημόριον τῶν τετραπόδων ἁπάν-
των, ὅσα παρὰ Λογγιβάρδοις ὑπῆρχεν, αὐτίκα κομίσαιντο,
καὶ ὡς, εἰ γένοιντο καθυπέρτεροι, ἥμισυ μὲν τῆς λείας ἕξου-
σιν αὐτοὶ, τὴν δὲ τῶν Γηπαίδων χώραν εἰς τέλεον. ἃ δὴ
καὶ ἐγένετο. καὶ ἐχώρουν Γήπαισι πολεμήσοντες. ἐπειδὴ
δὲ ἐπύθετο Κονιμοῦνδος, λέγεται δείσας, ὡς καὶ αὖθις παρὰ
βασιλέα Ἰουστῖνον ἔπεμψε πρέσβεις, καὶ ὡς οὐδὲν ἧττον, ἢ
πρότερον, ξυνεπιλαβέσθαι οἱ τοῦ κινδύνου ἱκέτευε, καὶ πάλιν
τὸ Σίρμιον καὶ τὴν εἴσω Δράου ποταμοῦ χώραν ἐπηγγέλλετο

3. ἐλάσουσι H., ἐκλάβουσι vulg. Λογγοβάρδων vulg. 9. αὐτὸς B., αὐτὸν vulg. 10. αὐτοὺς N., αὐτῇ vulg. 14. εἰ add. N. 19. ἐπείθετο vulg.

ex vicinis locis moventes minimo negotio Romanorum regiones armis percurrere et Byzantium usque ferri. Dixerunt quoque Longobardorum legati, Avaribus expedire Romanos ultro bello petere: alioquin enim illos praeventuros, et quoquo terrarum Avares constiterint, eos persecuturos et quacumque ratione deleturos.

12. Baianus legatos quidem Longobardorum excepit, sed eos parvi facere decrevit, ut ea ratione conditionibus, quae suis rationibus utiles essent, ad armorum societatem secum contrahendam pelliceret. Et modo se non posse, modo posse, iactabat, sed nolle. Cumque se precantes omni fraudis genere, ut breviter dicam, concussisset, tandem eorum petitioni assentiri videbatur, sed non alia conditione, quam si decimam partem quadrupedum, quae tunc temporis apud Longobardos essent, confestim acciperet, si superiores evaderent, dimidium manubiarum et tota Gepidarum regio eius iuri cederet. Atque haec cum ita conventa essent, bellum inferre Gepidis deinceps instituerunt. Quae ubi Conimundus intellexit, dicitur timore perculsus legatos quoque misisse ad Iustinum Imperatorem, et eum esse obtestatus, ut non minus, quam antea, in partem periculi veniret. Tum rursus, se illi Sirmium et omnem regi-

δώσειν, αἰδώς τε αὐτὸν οὐκ εἶχεν ἤδη περὶ τῶν αὐτῶν ὀμωμοκότα ἅπαξ καὶ τοῖς ὅρκοις οὐχὶ ἐγκαρτερήσαντα. [A.C. 566 Ind. 14 Iustini 2] διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς Ἰουστῖνος εὖ εἰδώς τε καὶ τεκμαιρόμενος [C] τοῖς φθάσασιν, ὡς Κονιμούνδῳ ἔνεστι πίστεως οὐδὲν ὁτιοῦν, ἀνήνασθαι μὲν οὔ τι ᾤετο χρῆναι τὴν ξυμμαχίαν, ἀναβολῇ δὲ ὅμως παρεκρούσατο τοῦ βαρβάρου τὴν αἴτησιν· ἔφη γὰρ, ὡς διεσκεδασμένα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὑπάρχει στρατεύματα, ξὺν σπουδῇ δὲ ὡς οἷόν τέ ἐστιν ἀθροίσας αὐτίκα ἐκπέμψοι. ἀκήκοα δὲ περὶ Κονιμούνδου καὶ τοιάδε, ἐμοὶ δὲ οὐ πιστά· λίαν γὰρ ἀναιδὲς ὑπῆρχε τὸν παρασπονδήσαντα περὶ τῶν αὐτῶν δεῖσθαι καὶ πάλιν. λέγεται δὲ, ὡς καὶ Λογγίβαρδοι τηνικαῦτα [D] ἐπρεσβεύσαντο παρὰ Ἰουστῖνον, καὶ ὅτι Γήπαιδας τῆς ὡς Ῥωμαίους ἀγνωμοσύνης πλεῖστα ὅσα κατηγορήσαντες, τὴν ἐκ Ῥωμαίων μὲν θηρώμενοι συμμαχίαν ἤνυσαν οὐδὲν, κατεπράξαντο δὲ ὅμως πρὸς τοῦ βασιλέως μηδὲ ἑτέρους τῆς Ῥωμαίων ἀπολαῦσαι ἐπικουρίας.

ιγ΄. Ὅτι Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, ἐν ᾧ χρόνῳ [f. A.C. 568 Ind. 1 Iustini 4] τὸ Σίρμιον ἠβούλετο πολιορκήσειν, Βιταλιανόν τε τὸν ἑρμηνέα καὶ Κομιτᾶν εἶχεν ἐν δεσμοῖς. ἄμφω γὰρ τὼ ἄνδρε τούτω Ἰουστῖνος ὁ βασιλεὺς ἤδη στείλας ὑπῆρχεν ὡς αὐτὸν, αἰτήσοντας αὐτοῦ, ὡς ἂν ἅττα διαλεχθείη γε αὐτοῖς. ὁ δὲ παρὰ τὸν κοινὸν τῶν πρέσβεων θεσμὸν εἶχεν ἐν δεσμοῖς.

11. καὶ B., μὴ vulg. 12. Ἰουστῖνον N., Ἰουστίνου vulg. Γήπαιδες vulg. 20. αἰτήσαντες vulg. 21. ἅττα ἐγκαλοίη διαλ. coni. N.

onem, quae intra Dravum fluvium est, concessurum esse pollicitus est. Neque pudore afficiebatur, quod idem iam semel iurasset, neque iureiurando stetisset. Ex quo cum Imperator perspiceret et coniiceret ex his, quae evenerant, nihil inesse Conimundo fidei, minime quidem illi denegandum auxilium, sed dilatione et procrastinatione petitionem eius ducendam existimavit. Respondit enim, per varias provincias dispersos esse Romanorum exercitus: cum celeritate et studio illos coacturum et quam citissime suppetias missurum. Haec quoque mihi de Conimundo audita: sed minime verisimilia videntur. Mihi enim satis impudens videtur is, qui cum foedera ruperit, eadem rursus petit. Dicitur vero, non solum tunc temporis Longobardos legatos ad Iustinum misisse, sed quavis ratione eos Gepidas apud Romanos ingrati erga illos animi insimulatos esse, quo magis ipsi auxilio digni viderentur, sed nihil profecerunt. Hoc tamen ab Imperatore consecuti sunt, ut neutra gens a Romanis auxiliis iuvaretur.

13. Baianus quo tempore de obsidendo Sirmio cogitabat, Vitallianum interpretem et Comitan in vincula coniecit. Hos autem duos viros Iustinus Imperator dudum ad illum miserat, ut aditum ad colloquendum cum illo de quibusdam rebus peterent. Is autem contra fas et commune ius gentium eos in vinculis habuit.

A.C. 569 Ind. 2 Iustini 5 P. 112 ιδʹ. Ὅτι ὁ Βαϊανὸς μετὰ τὴν τειχομαχίαν στέλλει τινὰς ἀμφὶ τῆς εἰρήνης διαλεχθησομένους. ἔνιοι δὲ τῶν ἐν Σιρμίῳ ἀνὰ τὸ ἠλίβατον τοῦ βαλανείου, ὃ δῆτα τῷ δήμῳ ἐτύγχανεν ἀνειμένον, ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν πολεμίων κατὰ τὸ σύνηθες ἐνιζάνοντες, καὶ ἐν ἀπόπτῳ καραδοκοῦντές τε καὶ θεώμενοι εἴ που ἐπήλυσις ἔσται βαρβαρική, ὡς κατενόησαν τοὺς τῶν Ἀβάρων ἀγγελιαφόρους ἤδη προσιόντας, τῷ μήκει τῆς ἀτραποῦ ἀποπλανηθέντες καὶ οὔπω κατεγνωκότες τὸ ἀκριβὲς ὑπετόπησαν εἶναι πληθὺν Ἀβαρικὴν, ἐδήλωσάν τε αὐτίκα, καὶ τὸ σημεῖον καθεῖλον. ὁ δὲ Βῶνος πρὸς τοῦτο δυσχεράνας σαφέστερον ἔσπευσε καταμαθεῖν τἀληθές. γνοὺς δὲ ὀλίγους εἶναι τοὺς Ἀβάρους καὶ βούλεσθαί οἱ ἐπικηρυκεύσασθαι, B ἐξέπεμψε καὶ αὐτὸς τοὺς ποιησομένους τὰς καταλλαγὰς ἐς τὰ ἔξω τοῦ τείχους. ἔτι γὰρ ἐκ τοῦ ἕλκους περιώδυνος ἦν, καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ ἰατρὸς οὐκ εἴα τὸν στρατίαρχον ἐν φανερῷ γίνεσθαι τοῖς ἐναντίοις. εἰκὸς γὰρ μηδὲ ἔφασκε τοὺς πολεμίους ὡς ἐβλήθη. εἰ δὲ τοῦτο κατάδηλον ἔσται αὐτοῖς, τότε ἀνάγκη μὴ ὑποκρύπτειν, ὡς ἂν μὴ ὑπόνοια γένηταί σφισι τοῦ ἀποβεβιωκέναι αὐτόν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ἕτεροι περὶ τῆς εἰρήνης ἦλθον διαλεχθησόμενοι καὶ οὐχὶ αὐτὸς, ὑπενόησαν, ὡς διώλετο ὁ στρατηγὸς, καὶ αὐτῷ ἐθέλειν ἔφασκον ἐν συνουσίᾳ γενέσθαι. τότε ὁ Θεόδωρος, τοῦ συνοίσοντος εὖ μάλι-

6. ἐπήλυσις H., ἐπίλυσις vulg. 16. μηδὲ] μηδὲ εἰδέναι B. τοῖς πολέμοις (sic) H.

14. Baianus post murorum oppugnationem misit, qui de pace agerent. Nonnulli ex his, qui Sirmii erant, ad summum fastigium balnei, quod populi usui erat destinatum, ad speculandos hostes, ut moris est, ascenderunt. Hi ex specula circumspicientes, si qua barbari eruptionem facerent, adverterunt Avarum nuntios, qui iam se in viam dederant, e longinquo per iter vagantes. Hos cum certo dignoscere non possent, suspicati sunt, esse ex hostium exercitu. Itaque illico signo dato adventum eorum nuntiaverunt. At Bonus, cum illi in dubio haereret animus, re diligentius explorata, cognovit barbaros esse parvo numero, et pacis conditiones esse laturos. Itaque et ipse misit, qui extra muros cum illis colloquia sererent. Decumbebat enim ex vulnere, neque illi per Theodorum medicum licebat hostibus obviam ire. Neque vero hostes eum vulneratum esse scire suspicabatur. Nam si id rescissent, tum non amplius illi latendum esse dixit, ne suspicionem iniiceret, ducem e vivis excessisse. Sed hostes ubi viderunt alios, qui de pace disceptarent, venire, suspicati sunt, ducem periisse. Itaque colloquium coram eo fieri velle dixerunt. Tunc Theodorus, qui quod utile foret, praecipue spectabat, dixit non iam tempus postulare, ut dux

στα στοχασάμενος, ἔλεξεν, ὡς τὸ λοιπὸν οὐ χρεὼν ἀποκρύ- f. A.C. 569
πτεσθαι τὸν στρατηγὸν, μᾶλλον μὲν οὖν ἐς τὰ ἔξω ἰέναι τῆς Ind. 2 Iustini 5
πόλεως καὶ ἐς ὄψιν γίνεσθαι τῶν βαρβάρων. καὶ φαρμάκῳ C
τινὶ τὸ ἕλκος περιστείλας ἀφίησιν αὐτόν. καὶ δὴ προελθὼν
ὁ Βῶνος, ἀγχοῦ τε τῶν βαρβάρων γενόμενος, ἐφάνη σφισί.
τότε οἱ πρέσβεις τοιάδε ἀμοιβαίῳ τῷ λόγῳ ἔφασαν· „ταῦτα
ἡμῖν, ὦ Ῥωμαῖοι, διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς ὁ τῶν Ἀβάρων
ἐκέλευσε δεσπότης· μή μοι μέμψιν τινὰ ποιήσασθαι πόλεμον
ἀραμένῳ· ὑμεῖς γὰρ πρῶτοι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου δεδώ-
κατε. πολλοῖς γὰρ πόνοις ὁμιλήσας, καὶ ἀποδημίας οὐχ ἥκι-
στα ποιησάμενος, μόλις ἐχειρωσάμην ταύτην τὴν χώραν, καὶ V. 76
ὑμεῖς ἀφείλεσθέ μοι βιαίως αὐτήν. πρὸς τοῖς καὶ τὸν Οὐ- D
σδήβαδον τῷ τῶν δορυαλώτων ἀνήκοντά μοι νόμῳ ἔχετε λα-
βόντες. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὕβρεις ἐς τὰ μάλιστα πικρὰς ὁ καθ'
ὑμᾶς κατέχεέ μοι βασιλεὺς, οὐ μόνον ἅπαξ ἢ δὶς, ἀλλὰ
καὶ πολλάκις· τῶν δεόντων τε οὐδὲν ἠβουλήθη διαπράξα-
σθαι. εἰ τοίνυν τοιαῦτα πρὸς ὑμῶν ἠδικημένος τοῖς ὅπλοις
ἐχρησάμην, οὐδαμῶς ὑπάρχω μεμπτέος. καὶ νῦν οὖν εἴ γε
βούλεσθε περὶ σπονδῶν τε καὶ εἰρήνης ἡμῖν θέσθαι λόγους,
ἑτοιμότατα ἔχομεν· ἐν ὑμῖν τε κείσθω προτιμῆσαι τὸ συνοῖ-
σον καὶ τὰ εἰρηναῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἑλέσθαι." πρὸς ταῦ-
τα ἀπεκρίνατο ὁ Βῶνος· „πρότερον μὲν ἡμεῖς οὐκ ἠρξάμεθα
πολέμου· οὐδὲ γὰρ καθ' ὑμῶν ἠλάσαμεν. ἐς τοὐναντίον

15. ἡμᾶς vulg. μοι] μου B. 18. μεμπτέος H., πεμπτέος vulg.

domi in occulto se contineret, sed potius, ut extra civitatem prodiret, et in conspectum barbarorum veniret. Itaque vulnere unguento illito, Bonus a medico dimissus cum barbaris convenit. Tunc legati mutuo sermone, huiusmodi verbis sunt usi: „Avarum dominus, o Romani, apud vos haec proponere iussit. Ne illi succenseretis, si contra vos bellum suscepit. Etenim priores bello causam dedistis. Multis exhaustis laboribus et non minoribus itinerum fatigationibus toleratis vix istam, inquit, regionem ceperam, cum mihi illam vi eripuistis. Praeterea Usdebatum, qui iure captivorum dominio meo cesserat, mihi ereptum retinetis. Multas quoque alias acerbas contumelias in me effudit Imperator vester, neque id semel atque iterum, sed saepius, neque quicquam eorum, quae iusta erant et aequitati consentanea, facere voluit. Itaque si tot tantisque iniuriis et damnis a vobis affectus et lacessitus, armis sum usus, in nullo sum reprehendendus. Quod si vultis nunc etiam de foedere et pace nobiscum verba facere, prompto animo id faciemus. Vestri igitur arbitrii est, quod expedit, praeoptare, et pacem bello praeponere." Ad quae Bonus respondit: „Priores quidem nos minime bellum occepimus, aut in vos grassati sumus: e contrario tu prior

f. A.C.569 μὲν οὖν σὺ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἤλασας, λοιπὸν δὲ, ὅτι καὶ Ind. 2 ὁ βασιλεὺς ἐν βουλῇ ἐποιήσατο χρήματά σοι ἐπιδοῦναι· τοι- Iustini 5 P. 113 γαροῦν καὶ παρέσχε τοῖς κατὰ σὲ πρέσβεσιν. ἐπεὶ δὲ κατενόησεν αὐθαδιαζόμενον καὶ ὑπὲρ αὐτὴν δή που τὴν βαρβαρικὴν ἀλαζονείαν ἐξογκούμενον, ῥήματά τε ὑπερήφανα σημαίνοντα καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καθυπέρτερα, τηνικαῦτα καὶ αὐτὸς ἅτε ἀγχίνους ἐπετέλεσε τὰ οἰκεῖα. καὶ τὸ νῦν δὲ ἔχον, ἡμέτερόν ἐστιν ὡς βασιλέα στεῖλαι οὓς ἂν σὺ βουληθείης πρέσβεις τοὺς βεβαιώσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. μηδὲ γὰρ ἐν ἡμῖν εἶναι νόμιζε κἂν γοῦν φθέγξασθαί τι, μήτι γε
B καὶ ἑτέρως ἢ καθὰ βασιλεῖ τῷ ἡμετέρῳ δοκεῖ διαπράξασθαι." ταῦτα Βώνου εἰρηκότος, εὖ ἔχειν ἔδοξε τῷ Βαϊανῷ τὰ ῥήματα. ἐσήμανε δὲ αὖθις· „ἐπειδὴ τὰ ἐς ὁμαιχμίαν ἑπόμενά μοι ἔθνη αἰσχύνομαι, αἰδώς τέ με ἔχει, εἴ γε πάντῃ ἄπρακτος ἐνθένδε ἀναχωρήσω, μηδέν τι ὀνήσας ἐμαυτόν· ὡς ἂν μὴ οὖν δόξω μάτην πεποιηκέναι καὶ ἀκερδῆ τὴν ἐπιχείρησιν, βραχέα μοί τινα πέμψατε δῶρα. καὶ γὰρ ἐν τῇ Σκυθίᾳ περαιωθεὶς οὐδὲν ὁτιοῦν ἐκομισάμην, καὶ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ κἀντεῦθεν ἥκιστα ὠφεληθέντα με ἀπελεύσεσθαι." Βώνῳ δὲ τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς ὅσοι γε ἀμφ' αὐτὸν (ἦν δὲ ὁ τῆς
C πόλεως μέγιστος ἱερεὺς) ἔδοξεν εὔλογον μὲν εἶναι τὸ προτεινόμενον· οὐδὲ γὰρ πλεῖστα ἐβούλετο κομίσασθαι, ἀλλ' ἄχρι

5. ἐξογκώμενον vulg. 9. βεβαιώσαντας vulg. 11. ἢ add. B.

in Romanos irruisti. Quin etiam Imperator dona tibi mittere animum induxit, idque legatis ad te missis mandavit. Sed cum te audaciorem factum cerneret, et ultra barbaricam insolentiam vana gloria elatum et tumentem, ita ut illi verba arrogantiora, longe tuas vires excedentia, denuntiares: nimirum prudens et cautus rebus suis prospexit. Et ut nunc sunt res, nostrum est ad Imperatorem legatos, quos tibi videbitur, mittere, qui de pace conveniant. Nec enim existimes velim, in nostra potestate esse quicquam aliter, quam Imperator praescripserit, dicere aut facere." Haec ubi Bonus dixit, recta quidem eum et iusta dixisse Baianus censuit: sed haec subiecit: „Sane ego propter gentes, quae me ad bellum secutae sunt, verecundia ducor, si nulla re effecta recedere, neque quicquam operae pretii fecisse videar. Ne igitur videar frustra tantum laboris pertulisse et sine ullo emolumento expeditionem suscepisse, parva munuscula ad me mittite. Etenim e Scythia huc transmittens, nihil quicquam mecum extuli neque mihi, si nihil rei, quod me iuvet, percepero, hinc excedere licet." Bono quidem duci et ceteris, qui cum eo erant, inter quos erat supremus urbis sacerdos, visum est, Baianum iusta et rationi consentanea proponere. Nec enim immoderata munera Baianus sibi dari petebat, solum unam pateram ex argento factam, nec multum auri, praeter haec togulam Scythicam. Verum Bonus

δίσκον ἑνὸς ἀργυροποιήτου καὶ ὀλίγου χρυσίου, ἔτι γε f. A C.569
μὴν καὶ ἀμπεχονίου Σκυθίου. πλὴν ἐδεδίεσαν οἱ περὶ Ind. 2
Βῶνον ἰδιοβουλῆσαι καὶ οὐχὶ γνώμῃ τοῦ αὐτοκράτορος ἅ- Iustini 5
παντα διαπράξασθαι. ἀντεσήμαναν τοιγαροῦν αὐτῷ, ὡς
„νῦν ἔχομεν βασιλέα φοβερόν τε καὶ ἐμβριθέστατον, καὶ οὐκ
ἀνεξόμεθα, οὐδὲ ὅσα οἷόν τέ ἐστι διαλαθεῖν αὐτὸν ἐπιτελέ-
σαι αὐθαιρέτως, ἄλλως τε καὶ ἡμεῖς, ἅτε ἐν στρατεύματι
τυγχάνοντες, οὐκ ἐπιφερόμεθα χρημάτων περιουσίαν ἢ μόνον
στρατιωτικὴν ἐφεστρίδα, ἥν γε δή που καὶ περιβεβλήμεθα, D
ἔτι τε τὰ ὅπλα. δωροφορῆσαι δὴ οὖν τῷ τῶν Ἀβάρων ἡ-
γουμένῳ ἐξ ὧν ἐνταῦθα ἥκομεν ἔχοντες εὐτελῶν, ἄθρει, ὦ
Χάγανε, μὴ καὶ ὕβρις πέφυκέ τις. ἀξιότιμον δὲ, καθὰ ἔ-
φην, ὧδε οὐκ ἔχομεν· τὰ γὰρ τιμαλφέστερα τῶν ἐφοδίων
ἡμῖν ἐν ἑτέροις ὑπάρχουσι τόποις καὶ ὡς πορρωτάτω ἡμῶν.
εἰ οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ φιλοφρονήσεταί σοι δώροις,
οὐκ ὀκνήσομεν δή που καὶ ἡμεῖς γεγηθότες τε καὶ τῷ βασι-
λεῖ ἑπόμενοι ταῦτα διαπράξασθαι, καθόσον οἷοί τέ ἐσμεν,
ὥσπερ φίλῳ προσφερόμενοι καὶ ὁμοδούλῳ." πρὸς ταῦτα ἀ-
γανακτήσας ὁ Βαϊανὸς σὺν ὅρκῳ ἠπείλησεν, ἦ μὴν στράτευμα
ἐκπέμψειν τὴν Ῥωμαίων ἐπιδραμούμενον. καὶ δὴ τοῦ P. 114
στρατηγοῦ κατάδηλον αὐτῷ πεποιηκότος, ὡς ἐξέσται μέν οἱ
ποιεῖν ὅσα ἂν δυνήσοιτο, εἰδέναι δὲ, ὡς οὐ πάντως ἐπ' ἀ-

2. *Σκυθίου*] *σηρικοῦ* coni. B. *ἐδεδίασιν* (sic) vulg. 8. *τυγχάνον* vulg. 12. *πέφυκέ τις* H., *πεφυκότες* vulg.

et qui ei adstabant aliquid proprio consilio inconsulto Imperatore facere timebant. Itaque Baiano contra respondit: „Habemus nunc Imperatorem, qui facile ad iracundiam adducitur; quare ne ea quidem, quae fortasse eum laterent, nostra sponte et proprio animi iudicio facere sustinebimus. Praeterea quum in castris degamus, pecunias in numerato minime habemus, neque quicquam nobiscum ferimus nisi castrensem suppellectilem, et ea, quibus induimur. Denique Avarum duci ex iis, quibus modice instructi huc venimus, dona offerre vide, o Chagane, ne iniuria et ignominia aliqua sit: nam nihil tanto honore digni habemus. Pretiosiora enim viaticorum nostrorum sunt in aliis locis et longe a nobis remotis posita. Quodsi vos Imperator noster muneribus demereri voluerit, non cunctabimur, tibi et nobis gratulantes, et Imperatoris iussa facere, et omne, quoad eius fieri poterit, quod tibi conducet, exsequi, tanquam amici et eius, qui una nobiscum uni domino paret, utilitatibus inservientes." Ob haec indignatus Baianus iurans minatus est, se immissurum exercitum in Romanorum ditionis regiones, qui populationes faceret. Ad quae cum dux palam praedicaret, illi quidem licere omnia, quae posset, aggredi et tentare, sed persuasum

J.A.C.569 γαθῷ τῶν στελλομένων ἔσται ἡ ἐπιδρομή, αὐτὸς ἔφη, ὅτι Ind. 2 Iustini 5 „τοιούτους ἐπαφήσω τῇ Ῥωμαϊκῇ, ὡς, εἰ καὶ συμβαίη γέ σφισι θανάτῳ ἁλῶναι, ἀλλ' ἔμοι γε μὴ γενέσθαι συναίσθησιν.“ καὶ δὴ παρεκελεύσατο δέκα χιλιάδας τῶν Κοντριγούρων λεγομένων Οὔννων διαβῆναι τὸν Σάον ποταμὸν καὶ δῃῶσαι τὰ ἐπὶ Δαλματίαν, αὐτὸς δὲ ξὺν πάσῃ τῇ κατ' αὐτὸν πληθύϊ διελθὼν τὸν Ἴστρον ἐς τὰ τῶν Γηπαίδων διέτριβεν ὅρια.

B ιε'. Ὅτι αὖθις ἦλθε Ταργίτιος βουλόμενος πρεσβεύσασθαι ὡς βασιλέα, ἐκεῖνά τε ἔφη τῷ βασιλεῖ καὶ ἤκουσε πρὸς αὐτοῦ ἅπερ καὶ ἄλλοτε. τήν τε γὰρ πόλιν τὸ Σίρμιον ἐβούλετο V.77 πρὸς Ῥωμαίων κομίσασθαι, ἅτε οἰκεῖον ὂν αὐτῷ κτῆμα ἐξότε τὰ τῶν Γηπαίδων ὑπ' αὐτοῦ διέφθαρτο πράγματα· ἔτι τε καὶ χρήματα, ἅπερ Ἰουστῖνος τοῖς Οὔννοις ἐφ' ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ ἐδίδου· καί, οἷα μηδὲν εἰληφότων αὐτῶν ἐκ τῶν παροιχομένων ἐτῶν, ἅπαντα ὁμοῦ Ταργίτιος εἰσπράττειν ἠξίου, οὕτω τε λοιπὸν τὰς ἐνιαυσιαίας συντάξεις ἐῤῥωμένας κατατιθέναι Ῥωμαίοις. πρός γε καὶ τὸν Οὐσδήβαδον ἐξήτει οἷα προσήκοντα τῷ τῶν δορυλήπτων αὐτῷ θεσμῷ. καὶ ἕτερα C δέ τινα προεβάλλετο ὁ Ταργίτιος ὑπερηφανίας ἀνάπλεα, ὧν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ γάρ τά τε λεγόμενα πρὸς αὐτοῦ ἀπεφλαύριζε, καὶ μὲν οὖν βασιλικῶς ἐχρῆτο τοῖς ῥήμασιν. ἐπὶ τούτοις οὖν διάφοροι πρεσβεῖαι φοιτήσασαι,

2. τοσούτους H. 4. Cotriguri Agathiae. 11. ἐξότε B., καὶ ὅτι vulg. 17. ἐξήτει B., ἐζήτει vulg. 18. προσήκοντα B., προσῆκον vulg.

habere, fore, ut istae excursiones his, qui in eas mitterentur, non bene verterent, respondit, se tales missurum, qui si perierint, damnum nullum ex eorum exitio ad eius sensum esset perventurum. Itaque iussit dena millia Hunnorum, qui Contriguri dicebantur, traiicere Saum et vastare Dalmatiam. Ipse vero cum omni suo exercitu, transmisso Istro, in finibus Gepidarum substitit.

15. Venit denuo Targitius, ut legatione fungeretur apud Imperatorem. Eadem vero dixit Imperatori, et audivit ab Imperatore, quae et antea. Petebat enim a Romanis sibi tradi Sirmium oppidum, tanquam quod esset sua privata et domestica possessio, quia ab ipso Gepidarum res essent eversae; tum etiam pecunias, quas Iustinus Hunnis quotannis pendebat, postulabat, et quasi superioribus annis nihil accepissent, omnes simul Targitius sibi persolvi volebat, et ita in posterum annua cum Romanis foedera se rata habiturum dixit. Usdibatum quoque poscebat, tanquam qui suus captivitatis iure et lege esset. Plurima alia etiam in medium proferebat Targitius, insolentiae et superbiae plena, quorum omnium Imperator nullam rationem habuit, sed elusit et contempsit, et verbis Imperatoriam maiestatem decentibus est usus. Denique cum per di-

ὡς διηνύσθη πλέον οὐδὲν, διαφῆκε τὸν Ταργίτιον ὁ βασιλεὺς, εἰρηκὼς αὐτῷ στέλλειν ἐκεῖσε Τιβέριον αὐτοκράτορα στρατηγὸν, περὶ τοῦ παντὸς διαλεχθησόμενον καὶ βεβαιώσοντα τὰ ἕκαστα. A. C. 569 Ind. 2 Iustini 5

ιϛʹ. Ὅτι ἄλλα τε πολλὰ αἴτια ἐγένοντο τοῦ πολέμου Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν, τὸ δὲ μᾶλλον ἀναπτερῶσαν Ἰουστῖνον ὃ κινῆσαι κατὰ Περσῶν τὸ ἔθνος οἱ Τοῦρκοι ἐγένοντο. οἵδε γὰρ ἐσβάλλοντες ἐς τὴν Μηδικὴν τῆς τε γῆς ἔτεμον, ἔστειλαν δὲ καὶ ὡς Ἰουστῖνον πρεσβείαν ἐφ᾽ ᾧ συνεκπολεμῶσαί γε αὐτὸν Πέρσαις, κοινῇ τε καθελεῖν ἐξαιτοῦντες ἀμφοτέρων D τοὺς δυσμενεῖς, καὶ τῶν Τούρκων μᾶλλον ἀσπάσασθαι· οὕτω γὰρ ἂν τῇ μὲν Ῥωμαίων, τῇ δὲ Τούρκων ἐπιθεμένων ἐν μέσῳ τὰ Περσῶν διαφθαρῆναι. ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐπηρμένος Ἰουστῖνος ῥᾳδίως ᾤετο τὴν Περσῶν καταστρέψεσθαι δύναμιν καὶ ἐς τὸ μὴ εἶναι ξυνελάσειν. καὶ οὖν, ὡς οἷόν τε ἦν, ἐν βεβαίῳ ἕξειν αὐτοῦ τὴν πρὸς Τούρκους φιλίαν ἅπαντα παρεσκευάζετο. f. A. C. 570 Ind. 3 Iustini 6

ιζʹ. Ὅτι αὖθις οἱ Ἄβαροι πρεσβείαν ἔστειλαν ὡς Ῥωμαίους, καὶ περὶ ὧν πολλάκις, περὶ τῶν αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο. ὡς δὲ οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Ῥωμαῖοι, (οὐ γὰρ Ἰουστῖνον P. 115 τὸν αὐτοκράτορα ἤρεσκε,) τὸ τελευταῖον τοῦ Ἀψὶχ ἐς πρεσβείαν ἐληλυθότος, ξυνήρεσε Τιβερίῳ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀψὶχ

1. διηνύσθαι vulg. 7. καὶ κινῆσαν N. 11. καὶ τὰ τῶν coni. N. 20. Ἰουστῖνον vulg.

versas et multas legationes super his commeantes nihil quicquam effectum esset, Targitium dimisit Imperator, et illi dixit, se illuc missurum Tiberium, qui summum in exercitu habebat imperium, qui de omnibus rebus ageret, et singula pacaret et firmaret.

16. Multae quidem aliae belli causae inter Romanos et Persas exstiterunt, maxime vero Turcorum gens impulit Imperatorem, ut contra Persas arma moveret. Etenim Turci Mediam invaserant et depopulati erant. Itaque Iustinum missa legatione, ut bellum Persis secum inferrent, quo communibus hostibus exitio essent, sollicitabant. Etenim ex una parte Romanis, ex altera Turcis ingruentibus, Persas, qui in medio constituti erant, facile opprimi posse. Harum rerum fiducia elatus Iustinus, facile fore existimabat, ut Persarum potentiam everteret, et ad interitum adduceret. Itaque quantum in illo erat, omnia curabat, quo sibi Turcorum amicitiam fidam et tutam conservaret.

17. Avares legationem de iisdem rebus, de quibus saepius antea, ad Romanos miserunt, cui legationi cum Romani minime aures praeberent: (nondum enim Iustino placuerat:) tandem Apsicho legationem obeunte, Tiberius et Apsich in ea sententia constiterunt, ut

f. A.C. 570 Ind. 3 Iustini 6 παρασχεθῆναι γῆν τοὺς Ῥωμαίους, ἵνα κατοικίζεσθαι μέλλοιεν οἱ Ἄβαροι, εἴ γε τῶν παρά σφισιν ἀρχόντων λήψονται τοὺς παῖδας ὁμηρεύσοντας. καὶ οὖν τὰ τοιάδε Τιβέριος ἐσήμηνε βασιλεῖ. ἀλλὰ γὰρ τῷ αὐτοκράτορι οὔ τι ἐδόκει τοῖς πράγμασι τῶν Ῥωμαίων εἶναι λυσιτελές· οὐκ ἄλλως δὲ εἰρηνεύσειν ἔφασκεν, εἴ γε μὴ αὐτοῦ δῆτα τοῦ Ἀβάρων ἡγουμένου λάβοι τῶν παίδων τινὰς ἐς ὁμήρους. B Τιβερίῳ δὲ οὐ ταὐτὰ ἐδόκει· ἐγνωμάτευε γάρ, ὡς, εἴ γε τῶν παρὰ Σκύθαις ἀρχόντων λήψονται τοὺς παῖδας, οἷα εἰκὸς, βουλευομένου τοῦ Χαγάνου τὰ ξυντεθειμένα παρώσασθαι, οὐ συγχωρήσειν τῶν ὁμηρευόντων τοὺς πατέρας. Τιβέριος μὲν τοιᾶσδε ὑπῆρχε γνώμης, βασιλεῖ δὲ οὐχ οὕτως ἐδόκει. ἀλλὰ γὰρ δή που καὶ ἐνεμέσιζε τοῖς Ῥωμαίων στρατιάρχαις τὸν πόλεμον ἀναβαλλομένοις, συλλαβαῖς τε ἐχρῆτο ὡς αὐτοὺς διαγορευούσαις, ὡς δέοι τοῖς βαρβάροις ἐνδείκνυσθαι, ὅτι γε δή που Ῥωμαίοις οὐχὶ ἐς τὸ ἀβροδίαιτον ὁ βίος . . ., ἄλλως δὲ ὡς φιλοπόλεμοί τέ εἰσι καὶ φερέπονοι. C ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς ἔριδος ἐνίκα καὶ ὁ πόλεμος ἠπειλεῖτο, Τιβέριος ἐσήμηνε Βώνῳ ἐν γράμμασι φυλάξασθαι τὰς διαβάσεις τοῦ ποταμοῦ.

ιη'. Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν Ἀβάρων, ἡττηθέντος Τιβερίου τοῦ στρατηγοῦ, μετὰ τὰς ξυνθήκας συνήρεσε πρεσβεύ-

6. Ἀβάρων N., Ῥωμαίων vulg. 8. ταὐτὰ vulg. 14. διαγορευούσαις B., διαγορεύσας vulg. 16. ἀβροδίαιτον ὁ βίος ἐστὶν H. mg., ἀβροδίας τὸν ὁβίονος vulg.

Avaribus Romani terram, in qua habitarent, darent, si obsides filios eorum, qui apud ipsos imperia gerebant, acciperent. Quae Tiberius Imperatori significavit. Quod tamen minime rationibus Romanorum conducere Imperator censuit, neque aliter se pacem facturum dixit, nisi aliquos ex liberis ipsius ducis Avarum obsides sumeret. Tiberio vero non ista probantur. Sic enim iudicabat, si aliquos liberos eorum, qui apud Scythas imperitabant, obsides haberet, fore, ut, si Chaganus a pace recedere vellet, patres haud dubie eorum, qui apud Romanos obsides essent, non permitterent. Tiberii igitur haec erat sententia. Sed Imperatori pacem omnino minime faciendam videbatur. Quinimo ipsis exercituum ducibus succensuit, quod bellum gerere cunctarentur, litteris quoque eos admonuit, oportere, ut barbaris ostenderent, Romanorum mores non in mollitiem et inertiam degenerasse, sed se laborum patientes et belli cupidos esse. Ut discordia praevaluit et bellicum cani coeptum est, Tiberius litteris Bonum admonuit, ut diligentem fluvii custodiam faceret.

18. Tiberio victo, et victoria potitis Avaribus, conventum est, legationem per inducias ad Imperatorem mitti. Ad quam Tiberius

σασθαι ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα. καὶ δὴ Τιβέριος f. A.C.570
ξυναπέστειλε τῇ πρεσβείᾳ Δαμιανὸν ταξίαρχον, ἐσήμηνέ τε Ind. 3 Iustini 6
τῷ βασιλεῖ ἅπαντα τὰ ξυνενεχθέντα, καὶ περὶ ὧν βούλεται
τὸ Ἀβαρικόν. καὶ ἐσπείσαντο τελέως Ῥωμαῖοί τε καὶ Ἄβαροι.

ιθ'. Ὅτι τῶν Ἀβάρων σπεισαμένων καὶ ἐς τὰ οἰκεῖα ἀ-
περχομένων, οἱ Σκαμάρεις ἐγχωρίως ὀνομαζόμενοι ἐνεδρεύ-
σαντες ἀφείλοντο ἵππους τε καὶ ἄργυρον καὶ ἑτέραν ἀπο- D
σκευήν. τούτων ἕνεκα πρεσβείαν ἔστειλαν αὖθις ὡς Τιβέ-
ριον, τῶν κεκλοφότων πέρι ἐπιμεμφόμενοι, ἔτι καὶ τὰ ἀ- V. 78
φαιρεθέντα ἀνακομίσασθαι βουλόμενοι. καὶ δὴ ἀνερευνη-
θέντες οἱ τὴν κλοπὴν εἰργασμένοι ἐν φανερῷ τε γενόμενοι,
μοῖράν τινα ἀπεκατέστησε τοῖς Ἀβάροις.

κ'. Ὅτι τοῦ δεκάτου ἔτους ἀνυσθέντος τῶν πεντηκον- A. C. 571
τουτίδων σπονδῶν, μετὰ τὴν σφαγὴν Σουρήνα, ἐν τούτῳ ὁ Ind. 4 Iustini 7
Περσῶν βασιλεὺς στέλλει Σεβόχθην, ἄνδρα Πέρσην, ἐς πρε-
σβείαν ὡς Ἰουστῖνον τὸν βασιλέα, τῶν ἐν Περσαρμενίᾳ μὲν
ξυνενεχθέντων ἄγνοιαν δῆθεν ὑποκρινόμενος, ἄλλως δὲ τὸ
συντεταγμένον Ῥωμαίους κατατιθέναι χρυσίον βουλόμενος, οἷα
δὴ τῆς δεκαετίας περαιωθείσης, ἧς τὰ χρήματα ὑφ' ἓν ἐκο-
μίσατο, εἶτα ἐμπεδώτατα ξυνεστάναι τὴν εἰρήνην, καθά που
ἐνεγέγραπτο ἐν ταῖς ξυνθήκαις. σφόδρα γὰρ ἐν ἀρχαῖς ἐ-
τάραξε Χοσρόην αἰσθόμενον, ὡς βασιλεὺς Ῥωμαίων πρὸς P. 116

3. ξυνεχθέντα vulg. 13. ἀπεκατέστησαν H. (male).

Damianum, ordinis ductorem, misit, qui illum eorum, quae contigerant et quae Avares vellent, certiorem faceret. Tandem foedus inter Romanos et Avares est factum.

19. Foedere inito, cum Avares ad sua redirent, Scamares patrio nomine dicti, ex insidiis illis vim fecerunt, et equos, argentum et reliquam suppellectilem eripuerunt. Quapropter legationem ad Tiberium miserunt, quae de rebus ablatis quereretur et rapta repeteret. At deprehensis, qui latrocinium fecerant, et in apertum adductis, partem aliquam Avaribus restituit.

20. Exacto decimo quinquaginta annorum induciarum anno, post Surinae caedem, Persarum rex Sebochthem, virum Persam, legatum ad Iustinum Imperatorem mittit. Ille quidem ignorationem eorum, quae in Persarmenia gesta erant, fingebat, et cum decem anni praeteriissent, quorum tributa in unam collata, fuerant soluta, deinceps Romanos aurum, de quo convenerant, solvere, ut foederibus scriptum erat, et pacem constare petebat. Nam cum initio Chosroes suspicaretur, Romanorum Imperatorem a conditionibus pacis recedentem ad bellum ferri, valde perturbatus fuerat. Verebatur enim, ne ex improviso Imperator cum magno apparatu se bello

A. C. 571 Ind. 4 Iustini 7 πόλεμον ὥρμα τὰ εἰρηναῖα παρωσάμενος. ἐδεδοίκει τε, μή πως ἐκ μεγάλης παρασκευῆς ἐπιθοῖτό τε αὐτῷ. καὶ ἄλλως οὐχ ἥκιστα φροντίδα ἐτίθετο, εἰς ἔσχατον γῆρας ἐληλακὼς καὶ ἤδη ἐκλελυμένος ταῖς ὁρμαῖς τοῦ πολέμου, ὥστε ἐῤῥῶσθαι τὰ εἰρηναῖα, καὶ ὥσπερ ἀμέλει πατρῷον κτῆμα τοῖς γε αὐτοῦ παισὶ ἀσάλευτά τε καὶ ἄτρωτα καταλιπεῖν. Σεβόχθην μὲν οὖν Ἰουστῖνος φοιτήσαντα ἐς τὸν βασιλέα οὔ τι μάλα προσίετο, ἐπεὶ καὶ ἄλλως, ἡνίκα εἰσῆλθε κατὰ δὴ τὸ εἰωθὸς τὸν αὐτοκράτορα προσκυνήσων, χαμαὶ ῥίψαντος ἑαυ-
B τὸν, οὕτω ξυμβὰν, ὁ πῖλος ὃς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κατὰ τὸ νενομισμένον Πέρσαις ἐπέκειτο ἐς τοὔδαφος ἔπεσε. τούτῳ αἰσίῳ τινὶ συμβόλῳ χρησάμενοι οἱ ἐν τέλει καὶ ὁ δῆμος ταῖς κολακείαις τὸν βασιλέα ἐπτέρωσαν, ὡς ὅσον οὔπω ὑποπεσεῖται αὐτῷ ἡ Περσίς. τῷ τοι ἄρα Ἰουστῖνος ἐπηρμένος ἦν ταῖς ἐλπίσι καὶ μετεωρίζετο τῇ διανοίᾳ, τὰ κατὰ νοῦν ῥᾷστα ἐκβήσεσθαι οἰόμενος. Σεβόχθην δὴ οὖν ἀγγείλαντα ἐφ' οἷς παρεγένετο, ὁ βασιλεὺς περιεφρόνησέ γε αὐτὸν, καὶ ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιεῖτο τὸν ἄνδρα. ἔφη τοιγαροῦν ὡς αὐτὸν, ὡς ἡ φιλότης χρήμασι βεβαιουμένη οὐκ ἀγαθή· αἰσχρὰ γὰρ καὶ ἀν-
C δραποδώδης ὠνητή τε ἡ τοιάδε. φιλίαν δὲ τὴν ἰσόῤῥοπόν τε καὶ οὐχὶ κερδαλέαν ὁρίζεσθαι, ἐν ᾗ καὶ τὸ βέβαιον πέπηγε φύσει τινί. πρὸς τοῖσδε ἀνεπυνθάνετό γε πρὸς αὐτοῦ, μή τι καὶ περὶ τῆς κατὰ σφᾶς Ἀρμενίας βούλοιτο διαλέγεσθαι. Σε-

1. ὥρμα N., ὥστε vulg. 21. πέπηγε H., πέπειγε vulg.

aggrederetur. Et omnino illi maxime curae erat, cum iam ad extremam senectutem pervenisset, et bellorum consilia omisisset, pacem inviolatam servare, et nullis bellis interturbatam et impeditam regni paterni possessionem liberis suis relinquere. Imperator autem Sebochthem ad se venientem non magni faciebat, praesertim quum accidisset, simulatque ingressus est Imperatorem, ut moris erat, venerans, et ad pedes eius humi procubuit, ut pileus, quem in capite, ut Persarum leges ferunt, gestabat, in terram caderet. Hoc omine principes viri et cetera turba, tanquam divinitus immisso, uti, et foeda adulatione Imperatorem extollere, et dicere, fore, ut Persis brevi ei submitteretur. Hac cogitatione mente elatus Iustinus, in spem adducebatur, omnia, quae animo volvebat, ad optatum exitum perventura. Itaque cum Sebochthes ea, quorum causa venerat, renuntiaret, Imperator eum contempsit, et nullo numero habuit, dixitque, amicitiam pecuniis contractam haud probari. Turpem enim et servilem esse, quippe quae pretio empta esset. Amicitiam autem, cuius ratio constans et natura bene fundata esset, aequalem, non quaestu comparatam definiri. Deinde ex ipso quaesivit, numquid vellet de his, quae in Armenia, quae eorum iuris

βόχθης δὴ οὖν ἀπεκρίνατο, ἀκηκοέναι μὲν τὸν αὐτοῦ βασιλέα, A. C. 571 ὡς ἀνὰ τὰ ἐκείνῃ βραχεῖά τις ἐγένετο ταραχὴ, στεῖλαι δὲ ὅ- Ind. 4 Iustini 7 μως τινὰ τὸν δυνάμενον ἐν κόσμῳ θέσθαι τὰ γεγενημένα καὶ τὸν θόρυβον καταπαύσοντα. Ἰουστῖνος δὲ Περσαρμενίους προφανέστατα ἔφη εἰσδέξασθαι Περσῶν ἀποχωρήσαντας, καὶ οὐ περιόψεσθαι σφᾶς ἀδικουμένους, οἷα δὴ ὁμογνώμονας τὰ εἰς θεόν. Σεβόχθης δὴ οὖν ἐν Πέρσαις ἀγχίνους τε ἅμα D καὶ νομίζων τὰ περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ καθὰ νομίζουσι Χριστιανοὶ, ἐπιμελέστατά πως ἐδεῖτο τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου μὴ κινῆσαί τι τῶν ἐν κόσμῳ, ἐν νῷ τε βαλέσθαι τὸν πόλεμον, οὕτως ἄδηλον πρᾶγμα καὶ οὔτε ἐπὶ ῥητοῖς εἰωθότα χωρεῖν. καὶ ὅτι δὴ, εἴγε οὕτω τύχοι, καὶ κρατούντων Ῥωμαίων, ἐς τοὐναντίον αὐτοῖς περισταίη τὰ τῆς νίκης. ἐσιόντες γὰρ ἐς τὴν Περσῶν καὶ ἐπὶ μικρότατον ὁδοιπορίας ἐλαύνοντες εὑρήσουσιν ἅπαντάς γε δή που περὶ τὸ θεῖον οὐκ ἄλλως, ἧπερ αὐτὸν, ἐσπουδακότας· ὡς, εἴγε ἕλοιντο τοὺς τοιούσδε ἀποκτιννύναι, οὐδὲν ἧττον αὐτοὶ πάλιν ἡττηθήσονται. P. 117 οὐ δῆτα οὖν χρεὼν κατὰ Χριστιανῶν τοὺς ὁμοδόξους θήγειν τὰ ξίφη. ἀλλὰ γὰρ τοῖς οὕτω λίαν ὁμαλοῖς τε καὶ ἐπιεικέσι λόγοις Ἰουστῖνος οὐκ ᾤετο χρῆναι ἔσεσθαι πειθήνιος. ἔφη δὲ, ὡς, εἴγε παραθείη δάκτυλον ἕνα, κινηθήσεται, καὶ ὡς ἐς τὴν Περσῶν ἐλάσοι· θαῤῥεῖν τε, ὡς, εἰ πρὸς πόλεμον ὁρμή-

10. τε add. N. 14. μακρότατον coni. N.

erat, contigerant, disserere. Et ille quidem regem suum accepisse, respondit, exortum quemdam in illa provincia tumultum, levem et exiguum; ad eum sedandum misisse, qui comprimeret et res pristino statui restitueret. Iustinus vero palam dixit, se Persarmenios, qui a Persis defecissent, in fidem tutelamque suam recepisse, neque si quis eos iniuria afficeret, neglecturum, quippe qui eadem, quae ipse, de religione sentirent. Sebochthes autem, qui apud Persas prudentia excellebat, cum eandem, quam Christiani, de religione opinionem haberet, etiam atque etiam vehementer Iustinum orabat, ne ea, quae se bene haberent, moveret, et ut animum induceret, bellum esse rem valde incertam neque certis legibus fluere. Quodsi forte fortuna contingeret, ut Romani victoria potirentur, ipsam victoriam fortasse in contrarium casuram. Etenim qui Persarum regionem vel brevissimo itinere cognoverint, eos compertum habere, omnes non alio ritu religionem, quam ipse colat, colere et amplecti. Hos si occidere susceperint, nihilominus postea longe ipsis inferiores fore. Proinde iniuste eos contra homines eadem cum Christianis religione utentes enses esse stricturos. His tam aequis et lenibus sermonibus Iustinus minime sibi acquiescendum existimavit, sed dixit, etiamsi unum digitum apponeret, se expeditionem suscepturum et Persidem invasurum. Confidere, se, si in bellum eru-

A. C. 571 σοι, καθελεῖ τε Χοσρόην καὶ αὐτὸς βασιλέα χειροτονήσοι
Πέρσαις. οὕτω τοίνυν ὑπερόρια εἰπὼν ἀπέπεμψε Σεβόχθην.
A. C. 575 κα'. Ὅτι ἐπεὶ Ἰουστῖνος τὰς φρένας παρεκόπη καὶ Τι-
Ind. 8 βέριον ἀνεδέξατο διοικεῖν τῆς πολιτείας τὰ πράγματα, ἐν ἀ-
Iustini 11 P. 118 πόρῳ ἦσαν αὐτός τε Τιβέριος καὶ ἡ βασιλὶς Σοφία ὅπως διά-
V. 79 θοιντο τὰ τῶν πολέμων. ἀλλὰ γὰρ ἔλυσε τὸ ἄπορον σφῶν
βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα στείλας
Ἰάκωβον, ὃς τὰ Περσικὰ ῥήματα τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ διασα-
C φηνίζειν ἠπίστατο. συννοήσας γάρ, ὡς εἰς ἔσχατον νῦν ἐλ-
πίδος οἱ Ῥωμαῖοι κατολισθήσαντες ἥδιστον μὲν ἂν ἔχοιεν
ἐπὶ ταῖς οἱαισοῦν ξυνθήκαις διαλῦσαι τὸν πόλεμον, οὐ μὴν
θαῤῥῆσαι πρεσβείαν τινὰ στεῖλαι διὰ τὸ οὐκ εὐπρόσωπον εἶναι
τὸν ἀρξάμενον πολέμου ἀπάρξασθαι καὶ ἱκετείας· προτερή-
σας οὖν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τὴν αἰσχύνην προανεῖλε, καὶ
τῷ κατεπτηχότι τῆς γνώμης αὐτῶν ἐπενόησε πρόφασιν, ὡς
ἂν ἔλθοιεν ἐς λόγους αἰτησόμενοι μεθ' ἱκετηρίας εἰρήνην.
D στέλλει τοίνυν Ἰάκωβον, ἄμεινόν πως βουλευσάμενος, ὡς οὔ
V. 80 πώποτε ἂν εὐκλεέστερον Πέρσαι τὸν πρὸς Ῥωμαίους κατά-
θοιντο πόλεμον· τοσαῦτα γὰρ ἐνδώσειν Ῥωμαίους, ὅσα ἂν
ἐθελήσωσι Πέρσαι αὐτοί. ἡ δὲ σταλεῖσα πρὸς αὐτοῦ ὡς
Ἰουστῖνον ἐπιστολὴ οὔτε τῆς ἡλικίας ἦν τοῦ Περσῶν βασιλέ-

Post fragm. 20. sequuntur in vulg. duo ex Simocatta petita, et lemma ἐκ τῆς β' βίβλου, quod ad eundem pertinet. 3. Τιβέριος coni. B. 4. ἀνεδείξατο coni. N. 9. ὡς εἰς ἔσχατον νῦν N., ὡς ἔσχατον ὡς νῦν vulg. 12. θαῤῥήσειαν coni. B. 20. αὐτοῦ N., αὐτὸν vulg. 21. Ἰουστῖνον H. mg., Ἰουστινιανὸν vulg.

perit, Chosroem de medio sublaturum, et regem Persis daturum. Ad hunc modum insolenter locutus, Sebochthem missum fecit.

21. Cum Iustinus mentis imbecillitate laboraret, et Tiberium reipublicae administrandae praefecisset, Tiberius et regina incerti erant, quid de rebus bellicis statuerent; sed dubitationem exemit Persarum rex, qui Iacobum legatum ad Romanorum Imperatorem misit. Is Persica verba Graece exprimere noverat. Nam Persarum rex, Romanorum res in ultimum discrimen adductas esse ratus, et nihil iucundius et opportunius illis contingere posse, quam quibusvis conditionibus bellum pace finire, cuius rei gratia tamen eos puderet legationem mittere, quod indecorum existimarent, eum, qui bellum suscepisset, initium supplicandi facere, hunc pudorem praeveniendo sustulit. Et quoniam consternati animo erant, rationem et occasionem excogitavit, ut per speciem colloquii pacem supplices orarent. Itaque mittit Iacobum, Persas nunquam gloriosius bellum contra Romanos deponere posse existimans, quia Romani omnia, quae Persae voluerint, essent concessuri. Atque haec missa per Iacobum ad Iustinum epistola neque aetati regis Persarum accommodata erat, (nam puerilem in modum conscripta erat,) neque alte-

ως, μειρακιώδης οὖσα παντοίως, οὔτε δὲ ἄλλου τινὸς οἶμαι A. C. 575
ἐμφρονεστάτου. ἕτερον γὰρ τὸν ὁντιναοῦν ἀπαυθαδίζεσθαι Ind. 8
οὐκ ἀπὸ τρόπου ἦν· ἐκεῖνον μέντοι οὐ βρενθύεσθαι ἴσως ἐ- Iustini 11
χρῆν, οὐδὲ ὑψαγόραν τινὰ εἶναι καὶ ἀπειρόκαλον. ἡ γὰρ
ἐπιστολὴ ὕβρεώς τε μεστὴ καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ μεμεθυσμένων
ῥημάτων ὑπῆρχε. καὶ ἡ μὲν ἐπιστολὴ ὑπερηφανίας τε ἦν P. 119
καὶ ἀλαζονείας πλήρης· εἰσάγεται δ' οὖν Ἰάκωβος, οὐ μὴν
ὡς Ἰουστῖνον, ἅτε νοσώδη τυγχάνοντα, ἀλλὰ γὰρ ὡς τὴν βα-
σιλίδα, ἐπεὶ αὐτὴ ξὺν Τιβερίῳ ἅπαντα ἔπραττεν. ἀναλεξα-
μένη τοίνυν τὰ γράμματα ἐπηγγείλατο καὶ αὐτὴ στέλλειν τὸν
πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν καὶ ἀμφὶ τῶν ὁπωσοῦν
κεκινημένων διαλεχθησόμενον. στέλλεται δ' οὖν Ζαχαρίας,
ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἰατροῖς, ἐπιφερόμενος
γράμμα ἐκ τῆς βασιλίδος.

κβ'. Ὅτι ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος οἱ τῶν Ῥωμαίων A.C. 576
στρατηγοὶ εἰσβολὴν ἐς Ἀλβανίαν ποιησάμενοι, καὶ ὁμή- Ind. 9
ρους λαβόντες Σαβείρων καὶ ἄλλων ἐθνῶν, ἧκον ἐς Βυ- Iustini 12 B
ζάντιον. ἀφικομένους δὲ ἐν Βυζαντίῳ τοὺς πρέσβεις τῶν
ἐνδεδωκότων ἑαυτοὺς Ἀλανῶν τε καὶ Σαβείρων ὁ Καῖσαρ
ἀποδέχεται ἐπιεικῶς καὶ πάνυ φιλανθρώπως· πυθόμενός τε
παρ' αὐτῶν ὁπόσα χρήματα αὐτοῖς ἐδίδου ὁ Περσῶν βασι-
λεὺς, δεδωκώς τε ἐξουσίαν σφισὶν ἐς ὅσον ἠβούλοντο ἐξᾶραι

5. ὕβρεως N., ὕβρεων vulg. 10. στέλλειν H., στέλλει vulg.
22. ἐξουσίαν B., ἐξουσίας vulg.

rius opinor viri prudentia praediti fuit. Alium enim quempiam insolentem esse, non alienum fuisset, sed illum minime superbire aut audacius loqui decebat. At epistola contumeliae et probri et verborum insolentium plena fuit. Itaque etiamsi epistola arrogantiae et contemptus plena esset, tamen introductus est Iacobus, non quidem ad Iustinum, qui gravi morbo afflictus erat, sed ad reginam, quae omnia imperii negotia cum Tiberio curabat. Lecta epistola, regina respondit, se quoque missuram legatum ad regem Persarum, qui de omnibus, de quibus inter ipsos controversia mota erat, ageret. Itaque mittitur Zacharias inter Imperatoris medicos adscriptus, qui tulit litteras reginae.

22. Sub Tiberio Caesare Romanorum duces, impetu in Albaniam facto, obsidibus a Sabiris et aliis gentibus acceptis, Byzantium venerunt. Eo cum legati Alanorum et Sabirorum venissent, qui se Romanis dederant, Caesar eos benigne et humaniter excepit. Cum autem ex eorum verbis audisset, quantas pecunias illis Persarum rex largitus fuisset, facta potestate, quantum vellent oratione rem exaggerare, et verum dicendo obscurare, „Duplo maiora praemia vobis largiar, inquit, non solum viris in dignitate constitutis, sed etiam unicuique vestrum." Haec barbaris laetitiam attulerunt, et visi

A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 τῇ ψευδολογίᾳ τὸ χρῆμα καὶ τῷ κόμπῳ τἀληθὲς ἐπικαλύψαι, „διπλάσια τούτων ἔγωγε παρέξω," ἔφη, „τοῖς τε ἐν τέλει ὑμῶν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς." ἐπὶ τούτοις ἥσθησάν τε οἱ βάρβαροι, καὶ ἐδόκουν χάριν εἰδέναι τῷ κρείττονι ἀνθ' ὧν C ὑπήκοοι Ῥωμαίων ἐγένοντο. ἤγγελον δὲ, ὡς ὁ Ἀβεὶρ ἀπέστη οὐκ ἐς μακρὰν, ὀλίγα τε φροντίσας τῶν ὁμήρων Πέρσαις προσετέθη. τοῖς μὲν οὖν πρέσβεσιν αὖθις ἐν συνουσίᾳ γενόμενος ὁ Καῖσαρ τὰ ὅσα ἁρμόδια διελέχθη, καὶ ἔφη τούς τε προσχωροῦντας αὐτῷ ἑκοντὶ μάλα εὐεργετήσειν, τοὺς δέ γε οὐ βουλομένους καὶ ἄκοντας ἕξειν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα βίᾳ καὶ δυνάμει.

κγ'. Ὅτι τῶν στρατηγῶν δῃούντων τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν, ἐν τούτῳ παρεγένετο Ναδώης, ἐς τὴν λεγομένην σμικρὰν χειροτονηθεὶς πρεσβείαν, πρὸς Χοσρόου ἐκπεμφθείς· ὃς τῆς διὰ Θεοδώρου τοῦ Βάκχου πρεσβείας ἔδοξεν ἀμοιβαίαν ἀποκομίζειν ἐκ τοῦ Χοσρόου ἀγγελίαν, κυρίως δὲ ὡς D ἑτοιμότατα ἔχοι καὶ αὐτὸς στεῖλαι τοὺς ἄρχοντας κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἕω, ὡς ἂν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τοῖς ἐκ Ῥωμαίων ἐκπεμφθησομένοις σκοπήσοιέν τε καὶ διασκέψοιντο ὅπως χρὴ τὰ ὅπλα καταθέσθαι. ἀνακρινομένου τούτου πρῶτον τίς ἄρα πολιτεία τῆς λύσεως τῶν πεντηκοντουτίδων σπονδῶν αἰτία ἐγένετο; ᾧτινί γε δή που ἐμφρονέστατά πως ἀπεκρί-

5. *Σαβεὶρ* Val. 15. *ὃς τῆς* H., *ὅστις* vulg. 21. *τίς ἄρα πολιτεία* H., *τῆς ἄρα πολιτείας* vulg.

sunt Deo gratiam habere, quod subiecti facti essent Romanis. Retulerunt autem, Abirem paullo ante defecisse et, nulla obsidum habita ratione, cum Persis se coniunxisse. Deinde Caesar cum legatis congressus, quae apta videbantur, disseruit et dixit, erga eos, qui sponte in eius potestatem venirent, se liberalem futurum, et eos, qui se suae potestati submittere recusarent, vi et armis suo imperio parere coacturum.

23. Dum Romanorum duces Persarum Armeniam populationibus vexarent, advenit Nadoes electus et a Chosroe missus ad minorem, quam vocant, legationem obeundam. Hunc responsum ferre ad legationem Theodori Bacchi iussit Chosroes, et nominatim nuntiare Romanis, sese paratum esse mittere primarios viros ad fines Orientis, ut cum his, quos Romani mitterent, prospicerent et viderent, qua ratione arma deponerent. Quum ille primum quaereret, quaenam causa et ratio fuerit quinquaginta annorum inducias violandi: prudenter Caesar respondit, se quidem regem Persarum, qui senior esset, quippe qui, se adhuc puero, in flore aetatis suae constitutus foret, secuturum, et sive arma, sive pacem vellet, utrum elegisset, gratum acceptumque habiturum. His dictis Caesar Nadoem dimisit, nec multo post dele-

νατο ὁ Καῖσαρ, ὡς πρεσβυτέρῳ τυγχάνοντι βασιλεῖ Περσῶν A. C. 576 αὐτὸς ἔτι νέος ὢν, καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας Χοσρόου Ind. 9 Iustini 12 παῖς καθεστὼς, ἕτοιμος εἴη ἐφ' ὅπερ ἂν ἐκεῖνος ἡγήσοιτο ἕπεσθαί οἱ, καὶ, εἴτε τὰ ξίφη βούλοιτο εἴτε τὴν ἡσυχίαν, ἀκολουθήσειν. ἀποπέμψας οὖν ἐπὶ τοιοῖσδε τὸν Ναδώην ὁ Καῖσαρ οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἔστειλε κατὰ τὴν ἑῴαν τοὺς εὖ διαθήσοντας τὰ ἀμφίβολα, ἐς ταὐτὸν συνελευσομένους P. 120 τοῖς Περσῶν ἡγεμόσιν. ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ καταλόγων πρὸ τούτου γενόμενος ἡγεμὼν τηνικαῦτα τῶν βασιλεῖ ἀνειμένων προειστήκει θησαυρῶν, οἵ γε ἀπὸ τῆς δαψιλείας τῇ Ῥωμαίων προσαγορεύονται φωνῇ, (Λαργοὺς γὰρ οἱ Λατῖνοι τὸ δαψιλὲς ὀνομάζουσιν,) Ἰωάννης τε καὶ Πέτρος, ἄμφω τῇ τῶν ὑπάτων τετιμημένοι ἀξίᾳ, πρός γε καὶ Ζαχαρίας ἐν τοῖς βασιλείοις καταταττόμενος ἰατροῖς. οἳ δὴ γενόμενοι ἐς Κωνσταντίναν πόλιν, τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν, ἀνέμενον ἐλευσόμενον ἐκ τοῦ Χοσρόου ἐς τὰ περὶ Νίσιβιν καὶ τὸ Δάρας B Μεβώδην τὸν Σανναχοερύγαν, ᾧ δὴ τὸ κῦρος τῶν περὶ τὴν εἰρήνην ἐπέθηκε Χοσρόης. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον καὶ Ἀστέριος, εἷς τῶν βασιλείων διαιτητῶν, οὓς δὴ ἀντιγραφέας ἀποκαλέσοις, δορυάλωτος ὢν ἀνῃρέθη ὑπὸ Χοσρόου, φωραθεὶς ὡς κρύβδην ἐγεγράφει βασιλεῖ τῶν Ῥω- V. 81 μαίων ἐπιθέσθαι κεκακωμένοις νῦν Πέρσαις. Μεβώδου δὲ ἀφικομένου ἐν τοῖς ὁρίοις ἅμιλλα μέν τις γέγονε πρότερον αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἀμφὶ Θεοδώρῳ καὶ Ζαχαρίᾳ περὶ

2. αὐτὸς H., αὐτοῖς vulg. 12. τοὺς δαψιλεῖς coni. N. 15. Κωνσταντίνου πόλιν τὴν H. (male).

gavit ad partes Orientis, qui controversias componerent et cum Persarum principibus convenirent. Fuerunt vero qui missi sunt a Romanis Theodorus, Petri filius, ante dux numerariorum, tunc temporis thesaurorum comes, quos largitiones Romana lingua vocant, (largos enim eos, qui liberalius sua profundunt, Latini vocant,) Ioannes et Petrus ambo consulatus dignitate ornati: praeterea Zacharias in regiorum medicorum numerum relatus. Hi vero ubi Constantinam urbem in Mesopotamia sitam advenerunt, Mebodem Sannachoerigam, qui a Chosroe in loca circa Nisibin et Daras missus erat, exspectarunt. Huic enim plenam pacis confirmandae auctoritatem Chosroes commiserat. Eodem fere tempore Chosroes Asterium (is erat unus ex Imperatoris iudicibus, quos contrascribas vocaveris,) occidit, quia deprehensus est, dum captivus esset, clam litteras scripsisse ad Imperatorem Romanorum, ut, dum res Persarum afflictae essent, eos adoriretur. Mebodes cum ad limites accessisset, certamen illi cum Theodoro et Zacharia imprimis fuit, quo in

A. C. 578 Ind. 9 Iustini 12 τοῦ ὅποι δέον ποιήσασθαι τὴν ξυνέλευσιν. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ἠξίουν ἐν τοῖς τελοῦσιν ἐπὶ τὸ Δάρας χωρίοις, οἷα δὴ C οἰκείοις καθεστῶσι, ξυγκροτεῖσθαι τὴν ἐκκλησίαν· ἀτὰρ οἱ Πέρσαι ἔφασκον, ἐπεὶ ἡ πόλις αὐτοῖς τῷ θεσμῷ τοῦ πολέμου ὑπεκλίθη, οὐκ ἀπὸ τρόπου, καὶ τὰ ὅσα γε ὑπὸ τὴν πόλιν ἁρμόζειν αὐτοῖς, καὶ οὐ δέον ἐκεῖσε ξυνιέναι, οἷα μὴ καθεστώτων ὁροθεσίων. μετὰ γοῦν ταῦτα, οὕτω δοκοῦν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι, ξυνῆλθον ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ Ἀθραήλων πρὸς τοῖς καὶ οἱ ἐπιχώριοι ἄρχοντες πολιτείας ἀμφοτέρας. καὶ τοίνυν προὐτίθεσαν ἅς γε δήπουθεν ᾤοντο κατ' ἀλλήλων τὰς πολιτείας ἔχειν αἰτίας, ὡς τῆς ἑτέρας τὴν ἑτέραν ἄδικά τε καὶ οὐχ ὅσια εἰργασμένης, παρασπονδησάσης τε καὶ πό- D λεμον ἄδικον ἑλομένης. πλείστων δὲ ὅσων ῥημάτων ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, ὥς πη ἔτυχεν, ἐῤῥιμμένων, χύδην τε περιουσῶν τῶν δικαιολογιῶν τῷ ἕκαστον ἐθέλειν τῇ κατ' αὐτὸν πολιτείᾳ, οἷα εἰκὸς, εὐνούστατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι, τέλος ἐς δημηγορίαν πρῶτοι Ῥωμαῖοι κατέστησαν.

κδ'. Ὅτι οἱ πρέσβεις ξυνελθόντες τε καὶ εἰς ἓν γενόμενοι κατὰ δὴ τὰ ὅρια τῆς ἕω ἐξ ἀμφοτέρας πολιτείας, τὴν εἰρήνην ὅπως βεβαιωθῆναι δέον διασκεψόμενοι, γλαφυρά τε καὶ ποικίλα ῥήματα ἕκαστοι ἀποῤῥίψαντες, εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες τὰ ὅσα χρεὼν, τυχὸν καὶ τὰ ὅσα μὴ χρεὼν, τέ-

2. ὑπὸ B., ἐπὶ vulg. 6. καὶ om. ed. Par. 7. ὁροθέσιον vulg. 10. ἅς B., ὡς vulg. 11. τῆς πολ. vulg.

loco convenirent. Romani petebant, conventum agi in finitimis Daras locis, quippe quae sua essent. Contra Persae dicebant, quandoquidem ea urbs iure belli Romanis subiecta esset, non a verisimilitudine alienum esse, omnem regionem circa illam eorum partibus adhaerere, neque illic ad colloquium convenire oportere, quia minime regio illa esset inter limitaneas censenda. Post haec, sic enim utrisque visum, ad colloquendum convenerunt in loco, qui dicitur Atraelon, et cum illis quoque utriusque rei publicae principes, qui eas regiones incolebant. Illic in medium proposuerunt, quas ultro citroque existimabant habere se mutuo accusandi causas, quae alter populus alteri damna intulisset aut bellum facere praeoccupasset. Itaque cum utrique plures sermones super hac re iactassent, et unusquisque abunde, quo se suae patriae, ut decebat, amantem et studiosum ostenderet iustas, rationes, quibus eam tueretur et defenderet, attulisset, tandem primi Romani concionem apud conventum habuerunt.

24. Legati convenientes et in unum congressi ad fines Orientis ab utroque regno, ut dispicerent, quomodo pacem firmam facerent, lubrica et ambigua verba utrimque emiserunt, et quae dici oportuit, dixerunt et audierunt, et forte quae minime dici debue-

λος ξυνῆκαν οἱ πρέσβεις περὶ μὲν τοῦ διαῤῥαγῆναι τὰς σπονδὰς τίς αἴτιος καὶ οὗ, τὸ τοιόνδε σιγηθῆναι, διερευνῆσαι δὲ τρόπον, ὅτῳ ἐμπεδωθήσεται τὰ εἰρηναῖα τοῦ λοιποῦ καὶ αἱ ἀμφήριστοι πολιτεῖαι κατάθοιντο τὰ ὅπλα. εὐθὺς οὖν Μεβώδου κατὰ τὰς πρώην ξυνθήκας, αἳ ξυνέστησαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, τὰς τριάκοντα χιλιάδας τῶν νομισμάτων φήσαντος χρῆναι τοὺς Ῥωμαίους τῇ πολιτείᾳ Περσῶν κατατιθέναι ἀν' ἔτος, ἔτι γε μὴν ἀποχωρῆσαι Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, πρὸς δέ γε καὶ αὐτοὺς τοὺς ὅσοι γε αἴτιοι τῆς ἀποστασίας ἀποδοθῆναι βασιλεῖ τῶν Περσῶν χρησομένῳ σφισὶ ταῖς προσηκούσαις φωναῖς. τοσαῦτα τοῦ Μεβώδου κατατείναντος, οἱ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις, τὸ τοιόνδε ἐκ τοῦ Καίσαρος παρεγγυηθὲν αὐτοῖς, αὐτίκα οἵ γε τοῦτο αὐτὸ οὐδὲ τοὔνομα προσίεσθαι ἔφασαν τῆς εἰρήνης, εἴπερ ἐπὶ συντελείᾳ τινὶ καὶ ἅτε ἐς φόρου ἀπαγωγὴν Πέρσαι ἐλπίζοιεν Ῥωμαίους ἕξειν τοῦ λοιποῦ· μηδὲ γὰρ ἀνέξεσθαι τοῦ τοιοῦδε τὸν Καίσαρά τι παρασχέσθαι, μήτε μὴν ὥσπερ ἀμέλει ὤνιόν τι χρῆμα πρίασθαι τὴν εἰρήνην. οὕτω δὴ γὰρ εἰ ἔσοιτο, οὔ τι εἶναι μόνιμον οὐδὲ βεβαίαν. χρῆναι τοίνυν Ῥωμαίων ἔλεγον οἱ πρέσβεις πρότερον τοῦ τοιοῦδε ἀπειπεῖν, οὕτω τε ἐφ' οἷς δέοι τὰ τῆς εἰρήνης προϊέναι διασκέψασθαι. καὶ αὖθις ἕκατι τοῦ τοιοῦδε τερθρείας λόγων ἀπεῤῥιμμένης πολλῆς ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν, καὶ οὐχ ὑποχαλώντων ἐν ἀρχῇ

A. C. 577 Ind. 10 Iustini 13 P. 121 — B — C

3. ὅτου vulg. 8. Περσαρμενίας B., περὶ Ἀρμενίας vulg. 11. φωναῖς] ποιναῖς coni. B.

runt. Tandem illud disquirere supersederunt, utri populo foederis violatio attribuenda esset, et rationem investigare conati sunt, quomodo in posterum pax firmis conventionibus stabiliretur, et inimicae gentes ab armis discederent. Statim Mebodes suggessit, aequum esse, Romanos pendere Persarum reipublicae quotannis triginta millia aureorum. Sic enim conventionibus cautum esse, quae tempore Iustiniani Imperatoris factae erant. Praeterea Persarmenia et Iberia cederent, et omnes defectionis auctores regi Persarum redderent, quos merita morte afficeret. Haec et alia huiusmodi Mebode proponente, Romanorum legati secundum Caesaris mandata contra disseruerunt, et confestim responderunt, se hoc ne pro nomine quidem pacis admittere, si cum tributi pensitatione Persae sperarent in posterum Romanos sibi obnoxios constituere. Nec enim Caesarem quicquam pendere, neque pacem, tanquam rem venalem, emere velle, quae, si ita contingeret, non diu permaneret, neque firma foret. Oportere igitur imprimis totum hunc sermonem omittere, tum demum, quibus conditionibus pax vincienda sit, advertere. Rursus super his cum utraeque partes in multas altercationes erupissent, et Persae minime cederent, sed obnixe contenderent, iustum esse,

A. C. 577 Ind. 10 Iustini 13

τῶν Περσῶν, ἀλλ᾿ ἢ τὰς ἀνέκαθεν τριάκοντα χιλιάδας τοῦ χρυσοῦ νομίσματος ἢ προσάπαξ ὡς χρὴ μέγα τι καταθέσθαι δικαιολογουμένων, τὸ τελευταῖον ἔδοξεν ὁ Μεβώδης ἐπιδεικνύναι δῆθεν αὐτοῖς ἐκ τοῦ κατ᾿ αὐτὸν βασιλέως γράμμα ἄρτι σταλὲν, ἐν ᾧ περιείχετο, ὡς χάριν τῆς πρὸς Καίσαρα φιλίας ἀνέξοιτο καὶ χρημάτων ἐκτὸς ἐξ ἰσοτιμίας ἀναῤῥῶσαι τὴν εἰρήνην. τοῦτο ἐπεί [οἱ] κατὰ τὴν βασιλίδα διεθρυλλήθη D πόλιν, ἅπαντες ἀνεπτερώθησάν τε, καὶ ἐδόκουν οἵ τε ἐν τέλει καὶ ὅσος ἕτερος ὅμιλος ἤδη ἀργήσειν τὰ ξίφη καὶ ἐμπεδώτατα καθέξειν τὴν εἰρήνην, ἐπεὶ ὁ Καῖσαρ Περσαρμενίας τε καὶ δὴ Ἰβηρίας αὐτῆς ἑτοιμότατα εἶχε παραχωρῆσαι Πέρσαις, σαφέστατα ἐξεπιστάμενος ὡς οὐ πώποτε ἐνδώσοιεν τοσαύτης ἐστερημένοι χώρας, οὐδέ γε εἰ τελέως κατολισθήσοι καὶ ἐξίτηλα ἔσοιτο τὰ πράγματα Περσῶν. τοὺς μέντοι V. 82 γενεάρχας Περσαρμενίων, ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς τῷ γένει σφῶν ἡνωμένους, καὶ ἁπλῶς τὸν ὁντιναοῦν οἵ γε αὐτομολήσαντες ἦσαν ὡς Ῥωμαίους, οὔτε ἐκδώσειν· ἀλλ᾿ οὐδὲ ἑτέρως ἐμπεδώσειν ἔφασκε τὴν εἰρήνην, εἴ γε μὴ ἄδεια ἔσοιτο τοῖς βουλομένοις Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων, τὴν σφετέραν ἐκλιπόντας, ἀνασκευάσασθαι ἐς τὴν Ῥωμαίων. λόγον γὰρ οὐχ ἥκιστα ἐποιεῖτο πολὺν ὁ Καῖσαρ τῶν ὀμωμοσμένων ὑπὸ

6. ἀναῤῥῶσαι N., ἀναθαῤῥῶσαι vulg. 7. οἱ uncis inclusit B. 9. ὅσος B., ὅσοι vulg. ἐμπεδώτατα H., ἐμπεδῶ ταῦτα vulg. 11. παραχωρῆσαι Cantocl., παραῤῥῆσαι vulg., παραρῦσαι Πέρσας mg. H. 13. εἰ Val., ἢ vulg.

Romanos aut constitutum triginta millium aureorum tributum quotannis pendere, aut semel magnam aliquam pecuniae summam, tandem Mebodi Romanis litteras Persarum regis nuper ad se scriptas ostendere placuit, quibus se propter Caesaris amicitiam etiam nulla pecuniarum habita ratione aequis conditionibus pacem facturum esse indicavit. Huius rei fama simulatque ad regiam urbem perlata est, omnes laetati sunt et Senatus et plebs, eamque animo opinionem praeceperunt, tempus advenisse, quo ensibus quietem indicerent, et firmiter pacem colerent: maxime cum Caesar Persarmeniam et Iberiam Persis cedere paratus esset. Sic enim statuebat, Persas, etiamsi eorum res perditae forent et ad nihilum redactae, nunquam quieturos, quamdiu his tantis regionibus privarentur. Principes tamen Persarmeniorum, et qui illis genere coniuncti erant, et omnes, qui a Persis ad Romanos confugissent, nullo modo tradendos esse statuit: imo non alia conditione pacem servandam, nisi liberum sit Persarmeniis et Iberis, qui suam patriam reliquerint, ad Romanorum partes transire. Etenim Caesar multum in eo sermone versatus est, a Iustiniano Imperatore iureiurando fidem datam esse Persarmeniis et his, qui ex Iberia migraverant. Atque

Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τοῖς Περσαρμενίοις καὶ τοῖς με- A. C. 577
ταχωρήσασιν Ἰβήρων. ὀμωμόκει γὰρ ὁ βασιλεύς, ὡς καθόσον Ind. 10 Iustini 13
οἷόντέ ἐστιν αὐτῷ, ἅπαντα ἀνακινήσειν τρόπον, ὡς ἂν καὶ P. 122
αὐτήν γε δήπου τὴν θρεψαμένην σφᾶς ποιήσεται ὑποχείριον·
εἰ δέ γε ἄχρι τέλους οὔ τι ἔσοιτο δυνατὸς πρὸς τὸν πόλεμον
ἀνθέξειν, ἀλλὰ τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τοὺς τῷ
αἵματί σφισι προσήκοντας, ξυνελόντα δὲ εἰπεῖν τοὺς ὅσοι
βούλονται Ῥωμαϊκῆς μετασχεῖν πολιτείας, οὐ πώποτε ποι-
ήσεσθαι ἐκδότους. ἐδόκει δὲ καὶ βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἥδε-
σθαι ἐπὶ τοῖσδε, ὡς ἂν Ῥωμαῖοι μὲν ἐκστήσοιντο τῆς
Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας, ἐξουσίαν δὲ αὐτὸς προσνέμοι, B
ὅποι ἐθέλουσιν οἱ τῇδε οἰκήτορες ἰέναι, οὔ τι ἀπὸ τρόπου
γε οἶμαι. ἠπίστατο γάρ, πλὴν ὀλιγίστων τῶν ἐν τέλει, οἳ
τῆς ἀποστάσεως ἦρξαν, ὡς οὐδεὶς Περσαρμενίων καὶ Ἰβήρων,
πόθῳ τῆς θρεψαμένης ὃς φύσει τοῖς ἀνθρώποις ἐνιζάνει τε
καὶ προσπέπηγεν, ἀνασκευάσοιτο ἐς τὴν ὀθνείαν. ἄλλως τε
καὶ ἅμα ἤλπιζε, τοῦ πολέμου λωφήσαντος ἐν δέοντι θέσθαι
τὰ Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας· αἵδε γὰρ αὐτῷ αἱ χῶραι
πάμφοροί τε ὑπῆρχον, καὶ πλεῖστα ἐσότι ἐδασμοφόρουν.
τοιγαροῦν διὰ ταῦτα ἠρέσκετο βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ τοῖσδε
τὸν πόλεμον καταθέσθαι. προσῆλθε δὲ τῷ Καίσαρι διανο-
εῖσθαι, ὡς ἂν τὸ λοιπὸν μηδεμία ὑπολείποιτο τοῦ πολέμου C

7. ξυνελόντα δὲ N., ξύνολον τάδε vulg. 11. Περσαρμενίας Val., Περσῶν Ἀρμενίας vulg. 16. ἀνασκευάσοιντο vulg. 20. ἠρέσκετο βασιλεὺς B., ἤρεσκε τοῦ βασιλέως vulg.

adeo ipsum Imperatorem iurasse, quantum in se esset, omni ope annisurum, quo terram, quae ipsos aluerat, sibi subiectam efficeret. Neque tamen si bellum ad finem usque perducere non posset, defectionis auctores, aut qui ex eorum genere et consanguinitate essent, aut alium quemquam, et ut omnia verbo complecteretur, qui particeps reipublicae Romanae fieri vellet, unquam deditum iri. Grata et iucunda res Persarum regi contigit, Romanos Armenia et Iberia cedere, modo harum regionum incolis, quo vellent ire habitatum, potestatem faceret. Nec sine ratione, meo quidem iudicio. Satis enim noverat, paucis exceptis ex principibus, qui defectionis ad Romanos auctores fuerant, fore, ut reliqui amore et desiderio terrae altricis capti, (hoc enim natura omnibus hominibus innatum est,) minime ad exteros demigrarent. In spem etiam adducebatur, bello posito in commodiorem statum res Persarmeniae et Iberiae redactum iri. Nam hae regiones erant foecundae et omnium, quae ad vitam necessaria sunt, feraces, unde ampla tributa et vectigalia colligi poterant. Itaque Persarum regi placuit his conditionibus a bello discedere. Ad haec, ne qua in posterum restaret belli causa, Caesari venit in mentem cogitare, ut pro Persarmenia et Ibe-

A.C. 577 Ind. 10 Iustini 13 αἰτία, τῆς Περσαρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας ἕκατι τὴν πόλιν τὸ Δάρας παρὰ σφῶν ἀντιλήψεσθαι, ἥκιστα μὲν τοῦ κερδαλέου χάριν· οὐ γάρ δή τι τὸ Δάρας ἡ πόλις ἐς ἕτερόν τι ὀνησιφόρος ἢ τῷ ἀσφαλέστατα ἔχειν καὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους ἑῴας ὥσπερ τι ἔρυμα προβεβλῆσθαι. ἅμα οὖν τὸ ἀτύχημα ἀκέσασθαι βουλόμενος τῷ ἀπειληφέναι Ῥωμαίους τὰ οἰκεῖα, ἅμα δὲ καὶ μηδένα σπινθῆρα τοῦ πολέμου καταλιπεῖν ἐθέλων, ἔγνω ἀνασώσασθαι τὸ Δάρας ἢ χρήμασιν ἤγουν ἑτέρῳ τρόπῳ τινί. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρῆναι ἐξ ἰσοτιμίας τὴν εἰρήνην προελθεῖν, πρὶν ἢ διακριθῆναι τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ πόλεμον ἐδόκει καὶ ξυνέθεντο Πέρσαι. μελλόντων δὲ ὅσον οὔπω D παραχωρῆσαι Ῥωμαίοις καὶ τοῦ Δάρας ἢ οὐδενὸς ἤγουν ὀλιγίστης χρυσίου ποσότητος, εὔδηλον ὂν πρότερον ἀφισταμένων Ῥωμαίων Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, ἐν ᾧ τὰ τοιάδε οἱ ἐξ ἑκατέρων διαλεγόμενοι πρέσβεις, γέγονε τὰ κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ξυμπλοκὴν, ἐν ᾗ προσπταίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι μεγάλως παρὰ πολὺ τῆς ἐλπίδος ἐς τὸ ἧττον ὠλίσθησαν. διὸ δὴ τῶν Περσῶν ταῖς εὐπραγίαις ἐπηρμένων, ὁ σφῶν βασιλεὺς ἔφασκεν ὅλως περὶ τὸ τὴν πόλιν τὸ Δάρας ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις μὴ ἐνδέξασθαι λόγον τινά. αὐτὸς μὲν γὰρ κατὰ τὸν κοινὸν τοῦ πολέμου θεσμὸν βίᾳ καὶ δυνάμει ἐξελεῖν καὶ P. 123 προσκτήσασθαι τὸ Δάρας ἐπισχυρίζετο· τοὺς δέ γε Ῥωμαί-

13. εὔδηλον ὂν] δηλονότι coni. B. 15. διαλέγονται coni. B. ἡ κατὰ τ. Ἀ. συμπλοκὴ coni. B. 21. θεσμὸν Cantocl., θερμὸν vulg.

ria oppidum Daras a Persis vicissim acciperet: non quod in eo oppido quaestum faceret: nam nihil aliud utilitatis hoc oppidum praebet, quam quod munitissimum est et propugnaculi loco Orientali Romani imperii parti: sed hoc adversis Romanorum rebus solatio esse voluit, quod sua recuperarent, simul et nullam belli scintillam relinquere cupiebat. Ea de causa Daras recipere aut pecuniis aut alio quovis modo studebat. Pacem igitur facere aequis conditionibus, antequam bello in Armenia decertaretur, lubebat, et assentiebantur Persae. Sed quum Persae iam in eo essent, ut Romanis oppidum Daras cederent, aut nulla, aut quantulacumque accepta pecuniae summa, simulac constaret, Romanos Armenia et Iberia excessisse, et quum haec legati inter se disceptarent, pugnatum est in Armenia, in qua pugna multum sua spe exciderunt Romani: nam victi caesique sunt. Itaque cum Persae ex secundis suis rebus spiritus sumpsissent, rex eorum dixit, se nunquam passurum, ullam mentionem de oppido Daras Romanis dedendo fieri, quod vi et virtute ex communi belli lege cepisset et obtinuisset. Romanos vero contra foedera Persarmeniam et Iberiam ad defectionem excitasse, et earum regionum incolas, qui a Persis deficiebant, tueri et suscipere. Itaque barbarum

A. C. 577 Ind. 10 Iustini 13

ους Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν ἀποστῆσαι παρασπονδήσαντας, πρὸς δέ γε καὶ ἀφηνιάσαντας τοὺς ταύτῃ οἰκοῦντας ἀπὸ Περσῶν ὑποδέξασθαι. καὶ τοίνυν αὖθις ὁ βάρβαρος θρασύς τε καὶ ὑψαύχην ἦν, καὶ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς ξυνενεχθεῖσιν ἐβρενθύετο μέγα. ἠπείλει τε καὶ πρὸ τοῦ πέρατος τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς ἤδη ξυνεστώσης ἐκεχειρίας, ἧς ἐντὸς ἐδόκει τὴν εἰρήνην ἀνὰ τὴν ἕω ἐῤῥῶσθαι, τὰ ὅπλα κινήσειν, καὶ κατ' αὐτήν γε δήπου τὴν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα χώραν ξυγκροτήσειν τὸν πόλεμον, πρότερον κατατιθέμενον Ῥωμαίοις τὸ B ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀνακωχῆς δεδομένον χρυσίον, ἡνίκα Ζαχαρίας ὁ ἰατρὸς καὶ τόδε ἐμπεδώσας ὑπῆρχεν. ἔφασκε δὲ τὰ χρήματα ἀποδώσειν κατὰ τοσοῦτον, καθόσον ἐνέλιπε τῇ V. 83 τριετίᾳ· εἶτα οὕτως πολέμου ἀπάρξεσθαι αὖθις. ταύτην οὖν Μεβώδου οἷα δὴ ἐκ βασιλέως Περσῶν ἀπαγγείλαντος τὴν γνώμην, οἱ τῶν Ῥωμαίων ἄρχοντες παραβήσεσθαι μὲν οὔδε τὰς ξυνθήκας ἥκιστα ἔλεγον· οὐδὲ γὰρ ξυντετάχθαι ἐν ταῖς ἐξεῖναι θατέρῳ βουλομένῳ τῶν μερῶν ἢ τοῦ χρυσίου παντὸς ἤγουν μοίρας τινὸς ὡς τὴν παρασχόμενον ἀναδραμούσης διαῤῥηγνύναι τὰς σπονδάς. ὅμως δ' οὖν περὶ τούτων αὖθις C ἐν ἀποῤῥήτῳ ἀλλήλοις Μεβώδης τε καὶ Ζαχαρίας ἐν τῷ αὐτῷ ξυνερχομένῳ διελεγέσθην, ἐκοινολογοῦντό τε, καὶ προὐτίθεσαν τὰ ὅσα ἄμφω τὼ ἄνδρε ᾤοντο χρῆναι εἰρῆσθαι· ἐπειρῶντό τε ἕτερος ἑτέρου, ὅπως ξυνέλθοιεν ἐς καταλλαγὰς

1. ἐπιστῆναι vulg. 5. τε B., δέ τε vulg. 6. ἧς B., οἷς vulg. 7. τῆς ἕω vulg. 13. ἀπάρξασθαι vulg. 15. παραβήσασθαι vulg. 17. ἢ B., ἐκ vulg. 18. ἀναδραμούσης Val., ἄνδρα μούσης vulg. 21. διελεγέσθην B., διελέσθην vulg., διελέχθησαν H.

secundae res, quae illi evenerant, superbiorem et ferociorem reddebant. Minabatur etiam, antequam tres anni elaberentur, quibus induciae tunc temporis durabant, intra quos pacem fieri per Orientem placuerat, fore, ut arma moveret, immo et bellum in Occidentales regiones inferret: sed prius aurum, quod Romani pro induciis impetrandis, quas Zacharias pepigerat, pependerant, ad rationem eius temporis, quod de triennio superesset, restituturum, et ita se bellum renovaturum. Hanc cum regis Persarum sententiam esse Mebodes renuntiaret, Romanorum principes, se quidem minime inducias et foedera transgressuros esse, dixerunt: nec pactum esse, ut liceret alteri partium, restituto omni auro aut aliqua eius parte, foedera rumpere. De hac re tamen secreto Mebodes et Zacharias ibidem convenientes collocuti disseruerunt. Deinde hi duo viri, communicato consilio, inter se proposuerunt, quae ad eam rem pertinere existimaverunt. Tum etiam alter alterum percunctatus est, quibus conditionibus inter utramque gentem pax et concordia esset Et

A. C. 577 Ind. 10 Iustini 13 αἱ πολιτεῖαι. καὶ Μεβώδης μὲν ἰσχυρότατά πως ἀπομνύμενος ἦν, ὡς βούλεται τῷ Καίσαρι χρησιμώτατα ἐξειπεῖν * αἰτήσασθαι, καὶ μὲν δὴ ἐπιτηδειότατος εἶναί οἱ· Ζαχαρίας δὲ, εἰ οἷόντε εἴη λαθραιότατα καὶ ἥκιστα ἐξεπισταμένου τινὸς ὑπὲρ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας ῥητόν τι παρασχέσθαι χρυσίον. Ζαχαρίας δὲ ἔφασκε τὰ τοιάδε, ἐπιτετραμμένον D αὐτῷ πρὸς τοῦ Καίσαρος, οὐκ ἐς τὸ ἐμφανὲς, οὐδὲ μὴν ἑτέρου ἐξεπισταμένου τινὸς, ἢ Μαυρικίου τοῦ Παύλου, τὰ μάλιστα εὐνούστατα ὡς τὸν Καίσαρα ἔχοντος, ὃς ἐν τῷ τότε τὸν βασίλειον ἰθύνειν ἐκληρώσατο λόγον· ὥστε ἀμέλει μηδὲ πρὸς τῶν βασιλείων γραφέων τὰ περὶ τοῦ τοιοῦδε γεγράφθαι, τῷ μάλα ἐν παραβύστῳ εἶναι τὰ βεβουλευμένα τῷ Καίσαρι. γράφει δ' οὖν Ζαχαρίας, ὡς εἴποις σὺ Μεβώδης λύτρα δῆθεν τοῦ Δάρας τὸν βασιλέα κομίσασθαι Περσῶν, αὐτῷ πεισθήσεται ὁ Καῖσαρ τὰ χρήματα καταθήσειν, καὶ δὴ οὐκ ἐς ἀναβολήν. ταῦτα τοίνυν Ζαχαρίου, εἰ καὶ μὴ ἀναφανδὸν, ὑπαινιττομένου δὲ ὅμως τῷ Μεβώδῃ, οὐδὲν ὅγε ἔφασκε περὶ τούτου ἐπιτετράφθαι πρὸς τοῦ βασιλέως Περσῶν, οὐδὲ μὴν ἀνέξεσθαι ὅλως ἐπὶ χρήμασι μεταθεῖναι τὸ Δάρας. διεβεβαιοῦτο ἔμπης, καὶ ὅρκοις τισὶν ἐπετίθει τὸ P. 124 πιστὸν, ὡς νῦν εἰ προέλθοιεν αἱ ξυνθῆκαι, ὕστερον αἰτοῦντι τῷ Καίσαρι δώσειν ὥσπερ ἐξαίρετόν τι δῶρον τὸν βασιλέα

1. ἐπομν. Val. 3. οἱ εἶναι H. mg. 4. Post δὲ ins. ἤρετο N. εἴη N., εἰ vulg. 7. μὴν Val., μεῖναι vulg. 9. ὡς vulg. pro ὃς. 13. Ζαχαρίᾳ, ὡς, εἰ λέγοι σοι Μεβ. N. 20. δὲ ante ἔμπης ins. N.

Mebodes asseveranter affirmavit, sibi in animo esse, quae maxime Caesari expedirent proponere, et illi quam maxime morem gerere. Zacharias autem rogavit, an fieri posset, ut aurum, si quod esset conventum pro civitate Daras, clam omnibus et nemine id resciente solveretur. Zacharias dixit hoc, quia a Caesare hoc mandatum occultissime sibi creditum erat, neque ullo alio conscio, quam Mauricio, Pauli filio, qui Caesari bene ex animo cupiebat, et tunc temporis principis rationes curabat, ut ne ullus quidem Imperatoris scribarum quicquam de ea re scriptum haberet, quo Caesaris consilia secretiora essent. Itaque scripsit ad Zachariam, si ipsi Mebodes polliceretur, regem Persarum accepturum pecunias pro redemptione urbis Daras, Caesarem nulla mora interposita pecuniam numeraturum esse. Haec cum non aperte quidem, sed obscurioribus verbis Zacharias Mebodi indicaret, respondit Mebodes, nihil sibi a rege Persarum de ea re mandatum, neque omnino regem Daras pro pecuniis restitui passurum esse. Nihilominus tamen conventa res est et quibusdam iuramentis fides praestita: si conventiones, ut tunc

Περσῶν τὴν πόλιν. πρόδηλος οὖν ἦν ἐντεῦθεν μὴ ἐῤῥωμένα φρονῶν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἀλλὰ πόῤῥω τῆς ἀληθείας φθεγγόμενος, βουλόμενός τε Ῥωμαίους μὲν ἀμαχητὶ ὑπαναχωρῆσαι τῆς Περσαρμενίας καὶ Ἰβηρίας, τελευταῖον δὲ ἀμφὶ τοῦ Δάρας αἰτεῖν καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἥκιστα τυγχάνειν, εἶτα τὴν ἐν ὑστέρῳ βουλὴν, καθὰ δήπου τὸ περιφερόμενον ἐκεῖνό φησι, μὴ ἔχειν ἰσχὺν, ὥσπερ καὶ Σουανίας πέρι ἐν τῷ πρώτῳ ἠπατήθη Πέτρος ὑπὸ τοῦ Ζίχ. ὁμοίως οὖν καὶ ὁ Μεβώδης ἠβούλετο δράσειν. ἐπεὶ δὲ ἑώρα Ζαχαρίαν ἐσότι ἐμφρονέστατον καὶ οὐχ οἷόν τε ὂν αὐτῷ παρακρούσασθαι τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ τὴν ἑτέραν ἐτράπετο, ὡς ἂν τρόπῳ τῇ ἀπάτῃ περιέλθοι τοὺς Ῥωμαίους. ἐπὶ χρόνον γάρ τινα ξυνῄει ἐς ταὐτὸ τοῖς ἀμφὶ Ζαχαρίαν, ἐλπίσι ὑποστρωννὺς, ὡς ἔσοιτο εἰρήνη καὶ ὡς ἐπινεύσοι ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐνδοῦναι Ῥωμαίοις τὸ Δάρας, ταύτῃ οἰόμενος ἐκλύσειν τὴν εἰς τὸν πόλεμον προθυμίαν τοῦ Καίσαρος. καὶ οὖν ἐν τοιοῖσδε τριβομένου τοῦ χρόνου, καὶ τῶν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας πρέσβεων περὶ ταῦτα ἐνησχολημένων, οὕτω τε φερομένου τοῦ ἐῴου πολέμου ἐπ' ἀδήλοις, κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος Τιβερίου Κωνσταντίνου Καίσαρος βασιλείας ἐν τῇ Θρᾴκῃ ξυνηνέχθη τὸ Σκλαβηνῶν ἔθνος μέχρι που χιλιάδων ἑκατὸν Θρᾴκην καὶ ἄλλα πολλὰ ληΐσασθαι.

A. C. 577 Ind. 10 Iustini 13 — B — C

κέ. Ὅτι ὁ Καῖσαρ ἔστειλε κατὰ τὴν Ἰταλίαν χρυσίον συχνὸν, ἄχρι κεντηναρίων τριάκοντα, ἅτινά γε δή που Παμ-

11. τῇ] τῷ coni. B. 13. ἐλπίδα coni. B. 16. τοῖσδε H. mg.

se habebant, manerent, regem deinceps Caesari petenti Daras tanquam peculiare donum traditurum. Qua in re satis apparebat, eum minime salutaria Romano imperio sentire, et quae a vero abhorrebant, dicere. Nam eo tendebat, ut Romani sine ulla pugna Persarmenia et Iberia excederent: deinde sibi Daras tradi peterent, quod minime obtinerent, nimirum quia quae in posteriori colloquio constituta essent, tritissima illa excusandi formula, nullam vim haberent: sicut et prius de Suania Petrus deceptus fuerat a Zicho. Idem quoque Mebodes volebat facere. Ubi vero vidit Zachariam cautiorem esse, neque se posse hominem quo volebat pertrahere, alia aggressus est via, ut aliquo modo fraude Romanos circumveniret. Itaque paullo post Zachariam convenit et spem ei subdidit, pacem futuram, et regem Persarum consensurum Daras reddere, eo consilio, ut Caesaris alacritas et belli cupiditas languesceret. Dum in istis sermonibus legati utriusque gentis occupati tempus terunt, intereaque bellum in Oriente in suspenso fuit, circa quartum imperii Tiberii Constantini annum centum fere millia Sclavorum in Thraciam irruperunt et Thraciam multasque alias regiones praedati sunt.

25. Caesar misit in Italiam magnam auri vim ad triginta cen-

A.C. 577 Ind. 10 Iustini 13 φρόνιος ὄνομα, ἀξίωμα βασιλέως πατὴρ, ἐκομίσατο ἐκ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα τηνικαῦτα ἀφιγμένος ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ δεήσεις τῷ Καίσαρι προσαγαγεῖν D τῇ Ἰταλίᾳ ἐκτετρυχωμένῃ ταῖς τῶν Λογγιβάρδων ἐπιδρομαῖς ἐπαμῦναι. ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐπεὶ αὐτῷ ὁ πόλεμος ὁ Περσικὸς ἅπαντα ἦν καὶ ἐνέκειτό γε ὅλος, ἐκεῖσε στρατιὰν οὐχ οἷός τε ἦν ἐκπέμπειν. οὐδὲ μὴν ἅμα τῇ ἕῳ καὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν πολεμητέα γε αὐτῷ εἶναι ἐδόκει. χρήματα δὲ ἄλλως ἐπέδωκε V. 84 Παμφρονίῳ, ἐφ' ᾧ τινας τῶν ἡγεμόνων τοῦ Λογγιβάρδων ἔθνους, εἴ πως γε ἔσται αὐτῷ δυνατὰ, πείσοι τοῦ κέρδους ἱμείραντας μεταβαλέσθαι ὡς Ῥωμαίους ξὺν τῇ κατ' αὐτοὺς δυνάμει, καὶ τοῦτο μὲν τῇ Ἰταλίᾳ μὴ ἐνοχλεῖν, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἕω πολεμησείοντας καὶ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ ἐπικουρῆσαι. ἀπειθούντων δὲ τῶν Λογγιβάρδων, οἷα εἰκὸς, τὴν ἑτέραν ἰέναι, καί τινας τῶν Φραγγικῶν ἡγεμόνων διὰ τῆς τῶν χρημάτων ἐπιδόσεως ἑταιρίσασθαι, καὶ ταύτῃ * σελεῖηναί τε καὶ ἐκτρίψαι τῶν Λογγιβάρδων τὴν δύναμιν.

A.C. 578 Ind. 11 Iustini 14 κϛ'. Ὅτι οἱ Μῆδοι δεδιότες τὴν τῶν Ῥωμαίων εἰσβολὴν κατὰ τῆς Περσῶν ὅσον οὔπω ἐσομένην, καὶ ἐπανιόντες P. 125 τὸ λεγόμενον Θαυνάριος φρούριον, χηρεῦον Ῥωμαϊκῆς ἐπικουρίας, ἐν κατοχῇ ἐποιήσαντο· καὶ ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν, μηδὲν τὸ παράπαν τῆς ἀναισχύντου τῶν σπονδῶν ξυγχύσεως

11. ἱμείραντας B., ἱμεῖραν τοῦ vulg., ἱμείροντας H. 12. μὲν om. vulg. 16. δὲ λεῆναί H., σαλεύειν N. 18. εἰσβολὴν N., ἐκβολὴν vulg. 22. σπονδῶν — πορισάμενοι N., Περσῶν — προορισάμενοι vulg.

tenaria, quae Pamphronius nomine, dignitate patricius, a vetere Roma ad Imperatorem attulerat. Is tunc ad regiam venerat, ut precibus a Caesare impetraret, ut Italiam a Longobardorum excursionibus oppressam in libertatem vindicaret. Caesar vero, cui omnia prae bello Persico nullius momenti erant, quippe qui totus in illud incumberet, exercitum mittere non potuit, neque bellum in Oriente et in Occidente simul sibi gerendum statuit. Sed pecunias dedit Pamphronio, quibus, si qua posset, aliquos Longobardorum commoveret, ut ad Romanos transirent una cum eorum exercitu, et Italiam minime turbarent. Quod efficerent, si in Orientem arma vertere vellent et Romanis auxilium ferre. Si Longobardi renuerent, ut verisimile erat, aliam viam eum ingredi iussit, Francorum ducum aliquos mercede sibi socios adiungere, et hac ratione Longobardorum potentiam labefactare et infringere.

26. Persae veriti, ne Romani in fines suos irrumperent, Thaunarium castellum, nudatum praesidio Romanorum, invadentes, occuparunt et domum reverterunt, cum nihil dignum tam turpi foe-

ἄξιόν τι πορισάμενοι, μήτε μὴν μέγα τι Ῥωμαίους βλάψαντες, ὡς ὑπωπτεύθησαν τὴν ἀρχήν. A. C. 578 Ind. 11 Iustini 14

κζ΄. Ὅτι Ταχοσδρὼ σαφῶς ἐξεπιστάμενος καὶ αὐτὸς τὴν Χοσρόου βουλὴν, ὡς Μεβώδης ἀναπτερώσας αὐτὸν εἴη μὴ μεῖναι τὸ πέρας τῶν τριετηρίδων σπονδῶν, αἵ γε ἀμφὶ τῆς ἕω ἐμπεδωθεῖσαι ἐτύγχανον, καὶ ὅτι οὕτω δοκοῦν αὐτῷ ἀναμφιβόλως ἐμβαλεῖν αὐτόν τε Μεβώδην καὶ Σαπώην τὸν Μαιράνου κατὰ τῆς πρὸς τὴν ἕω τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας, εἴτε προστεταγμένον οἱ τοιάδε ἐκ Χοσρόου, εἴτε B καὶ αὐτομάτως τοῦτο σκοπῶν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὥσπερ ἀμέλει δευτέραν ἀφεὶς ἄγκυραν, ἐκτραπεὶς ἀπὸ τοῦ Κιθαρίζων ὥρμησε καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐν ἀνατολῇ χώρας ἀπὸ τῶν Ἀρμενίας ἐμβολῶν, διπλῆν ἐκεῖσε τὴν ταραχὴν ποιησόμενος.

κη΄. Ὅτι πολιορκούντων Ῥωμαίων τὸ Χλωμάρων, καὶ A. C. 579 προσβολὰς ἐν κύκλῳ ποιουμένων, τάς τε ἑλεπόλεις μηχανὰς Ind. 12 Tiber. 2 περιστησάντων, πρὸς δέ γε καὶ ὑπονόμους ἔνερθεν ὑπορυττόντων ἐς τὸ ἀφανὲς, στέλλει Βιγγάνης ὡς Μαυρίκιον τόν [τε] τοῦ φρουρίου ἀρχιερέα· Χριστιανοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τῆς Ἀρζανηνῆς ἅπαντες. ταύτῃ τοι, ὡς αἰδοῦς ἀξιωθησόμενον C πρὸς Ῥωμαίων Χριστιανῶν ὄντων τὸν προεστῶτα τῶν ἱερῶν τοῦ Χριστοῦ, ἱκετεύειν ἐπέτρεψε τῷ μυσταγωγῷ, εἰληφότας

3. *Ταχοσδρὼ* Val., *τὰ Χοσδρὼ* vulg. 5. *μεῖναι* N., *μείνας* vulg. 10. *ἀφ' ἑαυτοῦ* H. 11. *Κιθαρίζων* Val., *κιθαρίζειν* vulg. 19. *Ἀρξανηνῆς* vulg.

deris violatione fecissent, et minime tanta damna, quanta initio sibi proposuerunt, Romanis intulissent.

27. Quum Tachosdro quoque Chosrois consilia rescivisset, Mebodem Chosroem in eam mentem impulisse, ut non exspectaret diem, qua finiebant tricennales induciae, quae in Oriente conventae fuerant, et illum imperasse Mebodi et Sapori, Merani filio, invadere Romanorum ditionem in Oriente, ipse, sive hoc mandatum fuerat a Chosroe, sive sua sponte apud se eandem rem animo volvisset, tanquam scilicet secundam anchoram iniiciens, a Citharizon castello egressus, in Romanorum ditionis regiones, quae ad Orientem erant, impetum fecit, circa Armeniae aditus duplicem tumultum et terrorem oblaturus.

28. Cum Romani Chlomaron oppidum obsiderent et armatis hominibus cingerent, et machinas, quibus urbes capiuntur, admoverent, cuniculi quoque subterranei in occulto subter terram ducerentur, Biganes misit urbis Episcopum, (erant enim Christiani omnes incolae Arzanenae.) quem Romanos, quia Christiani erant, maiore reverentia et honore excepturos, tanquam sacrorum antistitem, existimavit, ad Mauricium, eumque orare iussit, ut accepto quicquid apud obsessos erat auri et argenti, Romani obsidionem solverent,

A. C. 579 ὁπόσος ἦν αὐτοῖς χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀπαναστῆναι καὶ
Ind. 12 Tiber. 2 μὴ πέρα πονεῖν. οὔτε γὰρ ἐνδώσειν ποτὲ, Βιγγάνου τὸν
ἥλιον ὁρῶντος, τοὺς ὅσοι γε ἐς τὸ Χλωμάρων εἰσὶ Ῥωμαίοις
ἑαυτούς· προσμενόντων τε τῇ πολιορκίᾳ Χριστιανῶν ἔσεσθαι
τὸ διαφθειρόμενον πλῆθος, καὶ ἀσεβήσειν Ῥωμαίους πρὸς
θεὸν περιορῶντας ἀναιτίως τοὺς ἔνδον ἀπολλυμένους. ταῦτα
Βιγγάνης ἐδήλου. Μαυρίκιος δὲ πολλά τε καὶ ἐπαγωγὰ τῷ
D ἱερεῖ διαλεχθεὶς καὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ πρὸς ἱκετείαν ἀφικομέ-
νοις, πίστεις τε εὐνοίας πρὸς τοῦ ἱερέως εἰληφὼς, ἀπαγγέλ-
λειν ἐκέλευσε Βιγγάνῃ, ὡς, εἴπερ ἑαυτὸν ἐνδώσει Ῥωμαίοις,
ἀξιώματός τε μείζονος ἤπερ ἐφ' οὗ νῦν ἐστι παρὰ Πέρσαις
ἀξιωθήσεται πρὸς Ῥωμαίων, κτήσεώς τε διπλασίας καὶ ἄλ-
λης εὐπορίας γενήσεται κύριος. καὶ ἕτερα δὲ, ὁπόσα ἦν
ἐφολκὰ, εἰπὼν ἀφίησιν αὖθις ἔνδον τοῦ φρουρίου γενέσθαι
τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ. ἀλλὰ γὰρ ὁ Βιγγάνης εὐνού-
στατα ἔχων ὡς βασιλέα Περσῶν καὶ ἐς τὴν κατ' αὐτὸν πο-
λιτείαν, ἔτι γε μὴν τῷ χώρῳ πίσυνος, ἥκιστα ταῖς μεγίσταις
P. 126 ὑποσχέσεσι Μαυρικίου τὰ ὦτα ὑπέσχε, καὶ ταῦτα βάρβαρος
ὢν οὐκ ἀφηνίασε τοῦ πρέποντος, τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς δουλείαν
τιμιωτέραν ἡγήσατο πλούτου. στέλλει δὲ αὖθις τὰ ἐς ἁγι-
στείαν τοῦ θεοῦ ἀνειμένα, περιῤῥαντήριά τε καὶ ἐκπώματα
καὶ ἄλλα ὅσα τιμαλφέστατα σκεύη, ὡς Μαυρίκιον, καθάπερ

7. ἀπαγωγὰ vulg. 13. ἐμπορίας vulg. 17. ἕτοιμοί γε vulg., ἔτι γε μὴ H.

neque ultra in vanum laborarent. Neque enim unquam, quamdiu Bigani solem intueri liceret, Christianos, qui in oppido essent, Romanis sese tradituros. Quodsi obsidionem continuarent, fore, ut Christianorum multitudo periret. Ex quo fieret, ut Romani impii erga deum essent, qui Christianos, qui intra oppidum essent, sine ulla sua culpa misere perire paterentur. Haec Biganes praedicavit. At Mauricius, cum comiter multa cum episcopo esset collocutus, et cum his, qui una ad exorandos Romanos venerant, bona fide utrinque iureiurando firmata, eum renuntiare iussit Bigani, si se Romanis traderet, in maiore honore eum apud Romanos futurum, quam nunc apud Persas sit, et possessionem duplo ampliorem et omnium rerum affluentiam nacturum; pluraque alia, quibus illum alliceret, dictitans, dimisit sacerdotem et eos, qui cum eo erant, ut in urbem reverterentur. Sed Biganis summa erat erga regem et rem publicam Persarum voluntas, et magna loci fiducia. Itaque quamvis barbarus esset, maximis Mauricii pollicitationibus minime aures praebuit, neque ab honesto recessit. Iustam enim et legitimam servitutem erga eum, qui regno praeerat, longe divitiis honorificentiorem duxit. Quamobrem iterum aquiminaria et pocula et alia pretiosiora vasa,

ἀμέλει λύτρα τούτου τοῦ φρουρίου ταῦτα ὑποδέχεσθαι ἀντι- A.C. 579 βολῶν, τὴν πολιορκίαν καταλύσοντα. ἀτὰρ ὁ στρατηγὸς Ind. 12. Tiber. 2 ἐπειδὴ ταῦτα ἐθεάσατο, οὐ προσήκατο, καίτοι ἐρίτιμα τυγχάνοντα· ἥξειν γὰρ ἔφασκεν οὐ τὰ ἱερὰ σκυλεύσων οὔτε μὴν Χριστῷ μαχησόμενος, ἀλλὰ σὺν Χριστῷ πολεμήσων, καὶ μᾶλλον ἐξαιρησόμενος τοὺς ὁμοδόξους πρὸς τῶν οὐκ ὀρθὰ B φρονούντων Περσῶν. εἶτα ἐν ἀποῤῥήτῳ ἔλεξε τῷ ἱερουργῷ V. 85 ὅσα ἐχρῆν, συνεχώρησέ τε αὖθις εἴσω γενέσθαι τοῦ φρουρίου. ὡς δὲ ἐπανῆκε τὸ τελευταῖον ὁ ἱερεὺς ὁ βάρβαρος, καὶ οὐδὲν ὁτιοῦν ἐς τὸ ἰθὺ τῆς γνώμης ἐφθέγξατο, ἐς τοὐναντίον μὲν οὖν τὰ Περσῶν ἐπεφώρατο ἀσπαζόμενος, ξυλλαμβάνεται μὲν ὅγε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ, αὖθις δὲ ἐγκελευσαμένου τοῦ στρατηγοῦ, εἴχοντο τῆς πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι.

κθʹ. Ὅτι Ἰταλία ἐπὶ τῶν Λογγιβάρδων σχεδὸν ἅπασα ἐπεπόρθητο. διὸ δὴ καὶ ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἅμα ἱερεῦσιν ἐκ τοῦ προεστῶτος [τῆς] ἐν C Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν πεμφθέντων τινῶν, παρεγένοντο πρεσβευόμενοι ὡς τὸν αὐτοκράτορα, τοῖς ἐκεῖσε μέρεσιν ἐπαρκέσαι. ἀλλ' ὁ Περσικὸς πόλεμος ἐν Ἀρμενίᾳ τε κατὰ ταὐτὸν καὶ ἐς τὰ περὶ τὴν ἑῴαν ξυνεστηκώς τε καὶ οὐκ ἀπολήγων, μᾶλλον μὲν οὖν ἐπὶ τὰ μείζονα δυσχερῆ ἐκτεινόμενος, οὐδεμίαν ἀξιόλογον συνεχώρησε στρατιάν τε τὸν αὐτοκράτορα, οὐδὲ μὴν ἀποχρῶσαν τοῖς ἐκεῖσε πράγμασι δύναμιν στεῖλαι. ὅμως δὲ

3. ἐρίτιμα H., ἐρύτημα vulg. 12. δὲ om. vulg. 14. ὑπὸ N.

quae Dei cultui inserviebant, ad Mauricium misit, orans, ut ea pro oppidi redemptione sumeret et ab obsidione desisteret. Sed dux ubi haec vidit, quamvis magni pretii essent, tamen contempsit. Illuc enim dixit se venisse, non ut sacra expilaret, aut Christo bellum faceret, sed potius ut Christo opitulante et favente bellum gereret, et recta de fide sentientes contra Persas, qui a vera Dei cognitione aberrabant, tueretur. Deinde quaedam secreto cum sacerdote, quae ad negotium, quod inter eos tractabatur, pertinebant, collocutus, concessit, ut rursus in oppidum rediret. Postremo ut rursus sacerdos exiit nihil quicquam, quod ex re esset, afferens, sed aperte Persarum rebus faveret, ipse et qui cum eo erant iussu ducis in vincula coniecti sunt. Romani vero obsidionem continuarunt.

29. Italia tota fere a Longobardis est eversa et diruta. Itaque nonnulli ex Senatu veteris Romae cum quibusdam sacerdotibus, quos qui summae sacrorum praeerat delegaverat, ad Imperatorem legati venerunt orantes, ut his partibus subveniret. Sed Persicum bellum hoc tempore in Armenia et in Oriente erat, quod non modo non intermittebat, immo in ardentiorem contentionem ingrave-

A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2 καὶ ἐκ τῶν παρόντων τε καὶ ἐνδεχομένων στράτευμα ξυναγείρας ἔστελλεν ὁ βασιλεύς· καὶ τὴν ἄλλην ἐτίθετο ἐπιμέλειάν τε καὶ σπουδὴν, εἴ πώς τινας τῶν ἡγουμένων τοῦ D Λογγιβάρδων ἔθνους δεξιώσηται δώροις ὑποπείθων καὶ μεγίστας ἐπαγγελλόμενος χάριτας. ἤδη τε πλεῖστοι τῶν δυνατῶν μετετίθεντο ὡς Ῥωμαίους, τὴν ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος ὠφέλειαν προσδεχόμενοι.

λ'. Ὅτι Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων Χαγάνος οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἢ σκήψεως λαβόμενος, οὐδὲ ψευδῆ γοῦν κατὰ Ῥωμαίων αἰτίαν ἀξιώσας τινὰ συνθεῖναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τόδε ὁμοίως τὸ ἔτος Ταργίτιον πρὸς βασιλέα στείλας, ὡς τὰ συνταχθέντα κομίσαιτο τῶν χρημάτων, (ὀγδοήκοντα δὲ χιλιάδες ὑπῆρχον εἰς ἔτος ἕκαστον νομισμάτων,) ἐπειδὴ τόν τε ἄλλον φόρτον, ὃν ἐκ τῶν χρημάτων ἐνεπορεύσατο, καὶ τὸ χρυσίον ἔχων ἐπανῆκεν ὡς αὐτὸν, ἐκεῖνος ἀναισχυντότατα P. 127 καὶ βαρβαρώτατα ἄφνω παραλύσας τὰς συνθήκας, ἃς πρὸς Τιβέριον τῆς Καίσαρος ἐπιβάντα τύχης εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς ἐποιήσατο, καὶ πανστρατιᾷ κινήσας, ἀφικνεῖται κατὰ δὴ τὸν Σάον ποταμὸν, μεταξὺ Σιρμίου πόλεως καὶ Σιγγηδόνος. καὶ γεφυροῦν ἐπεχείρει τὸν ῥοῦν, ἐπιβουλεύων μὲν Σιρμίῳ τῇ πόλει καὶ παραστήσασθαι ταύτην βουλόμενος· δείσας δὲ, μὴ διακωλυθείη πρὸς τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐπιφυλαττόντων ἐν Σιγγηδόνι καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πεῖράν τε καὶ ἐπι-

8. Ἀβάρων H., Ἀράβων vulg. 23. Σιγγηδῶνι passim vulg.

scebat. Eo factum est, ut Imperator nullas idoneas copias, quae illarum partium rebus sublevandis sufficerent, mitteret. Verumtamen delectu, ut res tulit, habito, exercitum, quem potuit, misit, atque etiam omne studium et diligentiam adhibuit, quo Longobardorum duces donis demereretur, quos magna illis praemia retributurus, ad suas partes traduceret. Itaque plerique ex Longobardorum principibus, largitione Imperatoris accepta, ad Romanos defecerunt.

30. Baianus, Avarum Chaganus, eodem anno Targitium ad Imperatorem, qui praestari solita stipendia exigeret, misit, (erant autem octoginta millia nummorum, quae quotannis pendebantur,) et ubi cum reliquis mercibus, quas emerat, et cum auro ad illum redierat: barbarus, nulla occasione aut causa conficta, ne falsam quidem accusationem in Romanos comminisci dignatus, impudentissime, qui barbaris mos est, foedera, quae cum Tiberio initio eius imperii fecerat, rupit, et cum omni exercitu movens ad Savum fluvium inter Sirmium oppidum, (hoc ex insidiis capere cogitabat,) et Singedonem castra ponit, et fluvium ponte iungere suscipit. Cum autem timeret, ne a Romanis impediretur, qui Singedone in praesi-

στήμην ἐν ταῖς τοῦ ποταμοῦ ναυσὶν ὑφειδόμενος, βουλόμε- A. C. 579
νός τε πρὸ τοῦ τὴν βουλὴν ἐς τὸ φανερὸν ἐκπεσεῖν τὸ ἐγχεί- Ind. 12 Tiber. 2
ρημα τελεώσασθαι, πλοῖα συναγείρας κατὰ τὴν ἄνω Παννω- B
νίαν εἰς τὸν Ἴστρον πολλὰ βαρέα, καὶ οὐ κατὰ λόγον τῆς ναυπηγικῆς τέχνης, ὅμως ἐκ τῶν ἐνόντων μακρὰς συμπηξάμενος στρατιώτιδας ναῦς, καὶ πολλοὺς ἐν αὐταῖς ἐπιβιβάσας ὁπλίτας ἐρέτας τε, οὐ κατὰ κόσμον ἀλλὰ βαρβαρικῶς τε καὶ ἀνωμάλως ταῖς κώπαις τύπτοντας τὸ ὕδωρ, κινήσας ἀθρόον, ταῖς τε ἐπακτρίσι τὸν ποταμὸν, καὶ αὐτὸς μετὰ πάσης τῆς Ἀβάρων στρατιᾶς πεζῇ διὰ τῆς Σιρμιανῆς πορευόμενος νήσου, παραγίνεται κατὰ τὸν Σάον ποταμόν. διαταραχθέντων δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις Ῥωμαίων καὶ τὸ ἐγχείρημα συννοησάντων, τοῦ τε ἐν Σιγγηδόνι στρατηγοῦ, Σήθου τοὔνο- C
μα, στείλαντος πρὸς τὸν Χαγάνον, καὶ ἐπερωτῶντος ὅ,τι δὴ καὶ βουλόμενος, εἰρήνης βεβαίας τε καὶ φιλίας συνεστώσης αὐτῷ τε καὶ Ῥωμαίοις, πρὸς τὸν Σάον ἀφίκετο ποταμόν; ἅμα δὲ λέγοντος, ὡς οὐ περιόψεται γεφυροῦν ἐπιχειροῦντος αὐτοῦ τὸν ποταμὸν, οὐκ ἐπιτρέποντος ὅλως τοῦ αὐτοκράτορος· οὐ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος ἔφη βούλεσθαι πηγνύναι τὴν γέφυραν, ἄλλως δὲ κατὰ Σκλαβηνῶν χωρεῖν, καὶ διαπεραιούμενος τὸν Σάον ἐπιβαίνων τε ἐς τὴν * Ῥώμην αὖθις τὸν Ἴστρον διαβήσεσθαι κατ' αὐτῶν, πλοίων αὐτῷ πολλῶν παρὰ

2. πρὸ τοῦ N., πρὸς vulg., πρὶν Val. 5. συμπηξάμενος H., ἀμπηξάμ. vulg. 13. Σιγγηδόνι H. mg., Σιγγιδόνι vulg. 14. δὴ H. δεῖ vulg. 21. διαπερανούμενος vulg.

diis erant, maxime quod multum usum et scientiam navium fluminis habebant; consilium suum, antequam in vulgus innotesceret, exsecuturus, multa vectoria graviaque navigia in Istro per superiorem Pannoniam coegit, ex quibus, quaecumque nancisci potuit, non quidem ad artis navium aedificandarum rationem, tamen naves ea magnitudine, ut ad bellum aptae essent, exstruxit, et eas hominibus armatis et remigibus instruxit, qui barbarum in morem inconditis ictibus aquam verberabant. Ita simul classe magno motu flumine devecta, cum omnibus Avarum pedestribus copiis per Sirmianam insulam cursum tenuit, et ad Saum fluvium pervenit. Hoc conspecto apparatu, Romani, qui in urbibus in ea parte sitis habitabant, vehementer sunt perturbati. Erat Sethus Singedone praefectus. Is ad Chaganum misit, qui ex ipso quaereret, quoniam pax et amicitia illi cum Romanis esset, quid sibi vellet, quod ad Saum venisset, quem si ponte iungere inconsulto Imperatore tentaret, non passurus esset. Ille, non ut quicquam mali Romanis machinaretur, pontem se struere ait, sed ut contra Sclavinos expeditionem susciperet. Se transmisso Sao, et finibus Romanorum percursis, rursus Istrum traiecturum, multis ad traiectionem

A. C. 579 τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτορος ἐς τὴν διάβασιν παρασκευαζομένων.
Ind. 12 Tiber. 2 τοῦτο γὰρ δὴ καὶ πρότερον πρὸς χάριν τοῦ Ῥωμαίων βασι-
V. 86 λέως πρᾶξαι, καὶ πολλὰς αἰχμαλώτων μυριάδας ἐκ τῆς Ῥω-
D μαίων γῆς Σκλαβηνοῖς δεδουλωμένων ἐλευθέρας αὖθις Ῥω-
μαίοις ἀποδοῦναι. νῦν δὲ ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς αὐτῶν
οὐ βουλομένων τὸ συνταχθὲν τηνικαῦτα τέλος παρὰ σφῶν
καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπ' αὐτὸν κατατιθέναι· καὶ πρέσβεις δὲ
Ἀβάρων σταλέντας πρὸς αὐτῶν ἀνῃρῆσθαι. διὰ ταῦτά τε
ἥκειν ἐς τὸν Σάον, καὶ ἐπὶ τούτῳ πρέσβεις ἐκέλευσε δέξα-
σθαι παρ' αὐτοῦ τὸν Σῆθον σταλησομένους δι' αὐτοῦ ὡς τὸν
αὐτοκράτορα, καὶ αἰτήσοντας παρασκευάσαι κατὰ τὸν Ἴστρον
αὐτῷ τὰ πλοῖα διαπεραιοῦσθαι μέλλοντι κατὰ Σκλαβηνῶν.
ὀμνύειν τε ἔλεγεν ἔχειν ἑτοίμως τοὺς νομιζομένους μεγίστους
παρά τε Ἀβάροις καὶ Ῥωμαίοις ὅρκους, ὡς οὐδεμίαν τινὰ
P. 128 κατὰ Ῥωμαίων ἢ κατὰ τῆς Σιρμίου πόλεως μηχανώμενος
βλάβην, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ ἔθνους τῶν Σκλαβηνῶν ἐφόδῳ τὴν
γέφυραν βούλοιτο πήξασθαι. ταῦτα οὐ πιστὰ μὲν οὔτε Σήθῳ
αὐτῷ οὔτε τοῖς ἐν Σιγγηδόνι ἐδόκει Ῥωμαίοις. ὅμως δὲ οὔτι πα-
ρασκευὴν ἱκανὴν ἔχειν οἰόμενοι, στρατιωτῶν τε ὀλίγων αὐτοῖς
παρόντων καὶ δρομάδων νεῶν πολλῶν οὐ παρουσῶν, οἷα τῆς
κινήσεως ταύτης ἐξαίφνης τε καὶ ἀπροσδοκήτως γενομένης· ἅμα
τε τοῦ Χαγάνου διαπειλεῖν ἀρξαμένου καὶ διαμαρτύρασθαι,
ὡς αὐτὸς μὲν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους συντεθειμέναις αὐτῷ

1. τῶν] τοῦ coni. B. 5. αὐτῶν Val., αὐτὸν vulg. 10. Σῆθον H., δῆδον vulg., δῆθεν mg. H. 21. τε N., τῷ vulg.

ab Imperatore Romanorum impetratis navibus. Idem se iam antea in gratiam Romanorum Imperatoris fecisse, et multa Romanorum millia, qui in servitutem a Sclavinis redacti fuissent, libertate donata, Romanis restituisse. Nunc vero dicebat, se a Sclavinis iniuria affectum, quia nollent tributum quotannis illo tempore indictum sibi solvere, tum etiam quia Avarum legatos a se missos sustulissent, et eam esse causam, cur ad Saum accessisset. Itaque Sethum excipere iussit legatos, quos ad Imperatorem mittebat, qui peterent, ut sibi in Sclavinos traiecturo naves per Istrum praepararet. Adiecit, se per ea, quae et apud Romanos, et Avares sanctissima habentur, paratum iurare, se nullum damnum cogitare aut Romanis, aut oppido Sirmio inferre, sed tantum, quo sibi aditum ad Sclavinos patefaciat, pontem facere instituisse. His quidem Sethus et Romani, qui Singedone erant, minime fidebant. Sed se idoneo exercitu instructos, aut militibus (paucos enim habebant) aut navibus velocibus minime satis paratos esse cogitabant. Hic enim motus de improviso et praeter spem acciderat. Praeterea Chaganus minitari coepit et testificari, se solum conventis inter se et Romanos pacis

περὶ τῆς εἰρήνης ἐμμένοι συνθήκαις, κατὰ δὲ τῶν ἑαυτοῦ A. C. 579 τε καὶ Ῥωμαίων πολεμίων Σκλαβηνῶν χωρῶν οὐκ ἀφέξεται Ind. 12 τοῦ ἔργου τῆς γεφυρώσεως· εἰ δέ τις θαῤῥήσοι Ῥωμαίων Tiber. 2 B ἓν γοῦν ἀφεῖναι βέλος κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων πηγνύναι τὴν γέφυραν, γινώσκειν αὐτούς, ὡς αὐτοὶ τῆς αἰτίας τῆς τῶν σπονδῶν ἦρξαντο καταλύσεως, καὶ τὸ ἐντεῦθεν, ἅτε ἐκπολεμώσαντας αὐτοὺς τὸ Ἀβάρων ἔθνος, μὴ μέμφεσθαι, ὅ,τι ἂν παρ' αὐτῶν ἡ Ῥωμαίων ἡγεμονία πάθῃ. ταῦτα δείσαντες οἱ ἐν Σιγγηδόνι τοὺς ὅρκους γοῦν αὐτὸν ὀμνύναι προεκαλοῦντο. καὶ ὃς παραυτίκα τούς τε Ἀβαρικοὺς ὤμνυεν ὅρκους, ξίφος σπασάμενος καὶ ἐπαρασάμενος ἑαυτῷ τε καὶ C τῷ Ἀβάρων ἔθνει παντί, ὡς, εἰ κατὰ Ῥωμαίων τι μηχανώμενος γεφυροῦν βουλεύοιτο τὸν Σάον, ὑπὸ ξίφους μὲν αὐτός τε καὶ τὸ Ἀβάρων ἅπαν ἀναλωθείη φῦλον, τὸν δὲ οὐρανὸν ἄνωθεν αὐτοῖς καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θεὸν πῦρ ἐπαφήσειν, καὶ τὰ πέριξ ὄρη καὶ τὰς ὕλας αὐτοῖς ἐπιπεσεῖσθαι, καὶ τὸν Σάον ποταμὸν ὑπερβλύσαντα συγκαλύψειν αὐτούς. τοιαῦτα βαρβαρικῶς ἀπομοσάμενος ὁ Χαγάνος, „νῦν," ἔφη, „καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὅρκους ὀμνύναι βούλομαι." καὶ ἅμα ᾔτει παρ' αὐτῶν, τί δὴ πιστόν τε καὶ σεβάσμιον ἔχειν νομίζοιεν, καθ' οὗ τοὺς ὀμνύντας τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν, ἣν ἐπιορκοῖεν, οὐκ D ἐκφεύξεσθαι. παραχρῆμα οὖν ὁ τῆς Σιγγηδόνος πόλεως τὴν

12. παντοίως, εἰ H. mg. 13. ὑπὸ om ed. Par. 16. αὐτοῖς H., αὐτῆς vulg. 21. οὗ τοὺς B., αὐτοὺς vulg. ἣν] ἂν ᾖ, ἦν H.

conditionibus stare, et quoniam in communes suos et Romanorum hostes pergat, minime se opus pontis construendi intermissurum. Quodsi quis Romanorum audeat vel unum telum coniicere in eos, qui ponti aedificando manum admoverent, ab ipsis foederum violandorum initium factum esse, meminisse eos iussit, et quum ipsi Avares in bellum impulissent, si quid inde Romanorum res publica detrimenti ceperit, de eo queri vetuit. Hoc veriti Romani, qui Singedone erant, Chaganum ad iusiurandum provocarunt. Itaque confestim Avarico ritu iusiurandum ad hunc modum praestitit. Ense educto, sibi et Avarum genti dira est imprecatus, si quid mali comminisceretur Romanis in eo, quod pontem super Sao flumine facere susceperit, ut ipse et universa gens ad internecionem usque ferro periret, coelum ex alto super ipsis, et Deus, qui in coelo est, ignem immitteret, silvae et montes casu et ruina illos obtererent, et Saus fluvius inundatione eos submergeret. Haec ubi barbaro more Chaganus emisit, „Nunc ego, inquit, iusiurandum Romanorum iurare volo. Tum quaesivit ex ipsis, quid esset, quod sanctum et religiosum ducerent, per quod iurantes, si fallerent, dei iram minime evitaturos crederent. Tum qui in Singedone urbe summam

A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2 ἀρχιερωσύνην διέπων τὰς θεσπεσίας βίβλους αὐτῷ διὰ τῶν ἐν μέσῳ τὰς ἀγγελίας διακομιζόντων ἐνεχείρισε. καὶ ὅς, δολερώτατά πως ἐπικρυψάμενος τὸν νοῦν, ἀνίσταταί τε ἐκ τῆς καθέδρας, καὶ σὺν φόβῳ δῆθεν πολλῷ καὶ σεβάσματι ταῦτα προσποιησάμενος δέχεσθαι, καὶ προσκυνήσας προθυμότατα, ὄμνυσι κατὰ τοῦ λαλήσαντος τὰ ἐν ταῖς ἁγίαις διφθέραις ῥήματα θεοῦ, μηδὲν τῶν εἰρημένων παρ' αὐτοῦ διαψεύσεσθαι. δέχεται τοιγαροῦν ὁ Σῆθος τοὺς παρ' αὐτοῦ πρέσβεις, καὶ ἀποστέλλει εἰς τὴν βασιλίδα Τιβερίῳ τῷ αὐτοκράτορι. ἕως δὲ οἵ τε πρέσβεις τὴν εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ὁδὸν διήνυον, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἔμελλε ταῦτα ἀκούσεσθαι, ὁ Χα-
P. 129 γάνος ἐν μέσῳ διαμελλήσας οὐδὲν, πάσῃ σπουδῇ καὶ πολυχειρίᾳ, συμπάσης αὐτῷ τῆς Ἀβάρων, ὡς εἰπεῖν, στρατιᾶς συμπονούσης, ἐγεφύρου τὸν ποταμὸν, θεῖναι βουλόμενος πρὶν ἢ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτοῦ συννοήσας τὸ βούλευμα διακωλύειν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπιχειρήσοι.

λα'. Ὅτι ἀφικομένων τῶν πρέσβεων τῶν Ἀβάρων εἰς τὴν βασιλίδα, καὶ αἰτούντων τὸν αὐτοκράτορα παρασκευάσαι τὰς ναῦς τῷ Χαγάνῳ καὶ τῇ στρατιᾷ τῶν Ἀβάρων ἐς τὸν Ἴστρον διαβησομένῃ κατὰ Σκλαβηνῶν, (θαῤῥοῦντα γὰρ ἤδη τὸν Χαγάνον ἐς τὴν φιλίαν τὴν αὐτοῦ τὴν γέφυράν τε ἐς τὸν
V. 87 Σάον ἐργάζεσθαι ποταμὸν, καὶ βούλεσθαι τοὺς κοινοὺς

2. ἐνεχείρισε add. H. 5. προθυμώτατα vulg. 6. ὄμνυμι vulg. 7. τῶν add. N. 10. εἰς τὴν add. N. διήνυον H., διδώνου vulg., διώδευον N. 14. θεῖναι] πέρας ἐπιθεῖναι N.

sacrorum potestatem habebat, statim sancta Biblia per internuntios tradi iussit. Et ille quidem occultans ea, quae mente volvebat, multo cum tremore et magna cum reverentia se ea suscipere simulans, procedit e cathedra, et alacri animo in genua provolutus, iuravit per deum, qui sacrorum librorum verba emisisset, se in nullo eorum, quae dixisset, mentiri et fallere. Itaque Sethus admisit legatos ab eo missos, et ad Imperatorem Tiberium in regiam urbem transmisit. Dum legati iter peragunt, et Imperator eos admittere parat, Chaganus interea opus non intermisit, sed omni cura, studio et diligentia, toto Avarum exercitu in eam rem incumbente, pontem super Sao flumine absolvit. Etenim perficere opus statuerat, antequam ea res ad Imperatoris cognitionem veniret, ne, si resciret, aedificationem disturbare tentaret.

31. Itaque profecti Avarum legati in regiam urbem, ab Imperatore petierunt, ut naves praepararet Chagano et Avarum exercitui, quibus Istro traiecto in Sclavinos moverent. Etenim Chaganum fidentem amicitia, quae illi cum Romanis erat, iam pontem struere super Sao flumine propositumque habere, communes suos hostes et Roma-

ἐχθροὺς αὐτοῦ τε καὶ Ῥωμαίων Σκλαβηνοὺς ἐκτρίψαι,) — A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2 ταῦτα ἀπαγγειλάντων εὐθὺς μὲν τὸ ἐπιχείρημα καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Χαγάνου διέγνω σαφῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς τὴν B πόλιν τὸ Σίρμιον ἐξελεῖν βουλόμενος ἐργάζοιτο τὴν γέφυραν, ἀποκωλῦσαι βουλόμενος τὴν τῶν ἀναγκαίων εἰσκομιδὴν, ὅπως λιμῷ παραστήσοιτο τὴν πόλιν. οὐ γὰρ ἦν ἀποχρώσας δαπάνας ἐς αὐτὴν προαποθέμενος, τῇ συνεστώσῃ πρὸς Ἀβάρους εἰρήνῃ θαῤῥῶν. ἀπορῶν δὲ στρατιᾶς, οὔ τι λέγω πρὸς τὴν Ἀβάρων δύναμιν ἀντιταξομένης, ἀλλ' οὐδὲ ὀλιγίστης ὅλως ὑπαρχούσης αὐτῷ, πάντων τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων ἐς C τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον ἐν Ἀρμενίᾳ τε καὶ τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν ἐνησχολημένων, ἀπεπροσποιεῖτο δῆθεν ὡς οὐ συννοήσας τὸ βουλευθὲν τῷ Χαγάνῳ. ἔφασκε δὴ βούλεσθαι μὲν καὶ αὐτὸς κατὰ Σκλαβηνῶν αὐτοὺς χωρῆσαι, πολλὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας δῃούντων· οὐκ εἶναι δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν καιρὸν Ἀβάροις συμφέροντα, Τούρκων ἤδη περὶ Χερσῶνα ἐστρατοπεδευμένων καὶ ταχεῖαν αἴσθησιν αὐτῶν, ἢν τὸν Ἴστρον διαπεραιωθῶσι, δεξομένων. ἀλλὰ ἐπισχεῖν γὰρ νῦν εἶναι καλὸν αὐτοὺς, καὶ ὑπερβαλέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν. αὐτὸς δὲ οὐ πολλοῦ τὴν διάνοιαν γνώσεσθαι Τούρκων, ὅποι δὴ καὶ τῆς ἐφόδου τὴν ἔννοιαν ἔχοιεν, καὶ ταύτην δήλην D ποιήσειν τῷ Χαγάνῳ. ταῦτα οὐκ ἔλαθε τὸν Ἀβάρων πρε-

4. ἐργάζοιτο B., ἐργάζοι vulg. 8. ἀπορῶν H. mg., ἀποῤῥῶν vulg. 15. οὐκ εἶναι N., οὐ μεῖναι vulg.

norum contere et labefactare. Haec legatis nuntiantibus, statim aperte Imperator cognovit conatum et mentem Chagani. Cum enim oppido Sirmio potiri cuperet, pontem fecerat, ut oppidi incolas omnium rerum commeatu intercluderet et fame ad deditionem compelleret. Nam cum Imperator minime paci cum Avaribus compositae diffideret, in urbem commeatus ad obsidionem tolerandam idoneos invehi non curaverat. Praeterea copias, non dico quae satis essent ad resistendum Avaribus, sed ne minimas quidem omnino habebat. Etenim omnes exercitus, quos conscripserat, Persico bello in Armenia et Mesopotamia occupati erant. Quae tamen omnia dissimulabat, tanquam non intelligeret, quo Chaganus tenderet. Itaque Imperator respondit, se quoque velle Sclavinos, quoniam plerasque Romanorum regiones praedati fuerant et latrociniis vexaverant, bello persequi. Sed tunc temporis non opportunum esse Avaribus eam expeditionem suscipere, quia Turci iam circa Chersonem agerent, et si illi Istrum traiicerent, celeriter eius rei nuntios accepturi essent. Itaque commodius illis esse supersedere et differre expeditionem in aliud tempus. Quid velint Turci et qua parte progressuri sint, se brevi cogniturum, de quibus omnibus Chaganum certiorem facturum. Haec non latebat Avarum legatum, e

A. C. 579 σβευτὴν ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦ βασιλέως συμπεπλασμένα, καὶ
Ind. 12 ὡς τὸν ἀπὸ Τούρκων αὐτοῖς προβαλλόμενος φόβον ἐφέξειν
Tiber. 2 ἤλπιζε τῆς ἐπινοίας αὐτούς. ἔδοξε δ' οὖν πείθεσθαι, καὶ
συνετίθετο πάντως ἐπισχήσειν τὸν Χαγάνον. ἦν δὲ οὗτος
ὁ μάλιστα ἐνάγων αὐτὸν ἀεὶ καὶ παροτρύνων ἐς τὸν κατὰ
Ῥωμαίων πόλεμον. καὶ οὗτος μὲν δῶρα, ἐφ' οἷς ὑπέσχετο,
πολλὰ κομισάμενος ἐξώρμησε τῆς βασιλίδος· καὶ συνέβη κατὰ
τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διοδεύοντα μετὰ τῶν προπεμπόντων ὀλίγων
Ῥωμαίων πρὸς τῶν κατατρεχόντων τὴν χώραν Σκλαβηνῶν
ἀναιρεθῆναι. οὐ πολλαὶ δὲ διέδραμον ἡμέραι, καὶ παραυ-
P. 130 τίκα ἕτερος ἧκεν ἐκ τοῦ Χαγάνου σταλεὶς ἐς τὴν βασιλίδα
πρεσβευτής, Σόλαχος τοὔνομα, ὃς εἰσόδου πρὸς βασιλέα τυ-
χὼν φανερώτατα ἤδη καὶ μετὰ γυμνῆς τῆς ἀναιδείας ἔφη
ὧδε· „ὡς ὁ Σάος μὲν ἤδη διαπέφρακται ποταμὸς γεφυρω-
θείς, ἠλίθιόν τι νομίζω διαβεβαιοῦσθαι· τὸ γὰρ προδηλό-
τατον ἐν εἰδόσι λέγειν ψόγος τῷ λέγοντι· καὶ οὐδεμία μη-
χανὴ Ῥωμαίους ἐπαρκέσαι Σιρμίῳ τῇ πόλει, μήτε τροφῆς
μήτε μὴν ἑτέρας τινὸς βοηθείας διὰ τοῦ ποταμοῦ τὸ λοιπὸν
ἐς αὐτὴν ἐσπλευσομένης, πλὴν εἰ μὴ τοσαύτη Ῥωμαίων
ἀφίκοιτο πληθύς, ὡς δυνάμει καὶ βίᾳ τήν τε τῶν Ἀβάρων
B ἀπελάσαι στρατιὰν καὶ διαλῦσαι τὴν γέφυραν." χρῆναι γοῦν
τὸν αὐτοκράτορα μηδαμῶς ἐκπολεμῶσαι μιᾶς ἕνεκα πόλεως
εὐτελοῦς, μᾶλλον δὲ χύτρας, (ταύτῃ γὰρ αὐτῇ δήπουθεν

3. δ' add. B. 8. διοδεύοντα Val., διοδεύειν τὰ vulg. 10. πολλαὶ — ἡμέραι B., πολλὰς — ἡμέρας vulg. 16. οὐδεμιᾷ μηχανῇ vulg.

re nata ab Imperatore conficta, qui obiecto Turcorum metu Chaganum abducere ab incoepto opere sperabat. Sed idem se sentire simulavit et promisit, se effecturum, ut ab ea mente Chaganus desisteret. Itaque legatus, qui praecipue Chaganum ad bellum Romanis inferendum impulerat, amplissimis donis acceptis, quae pro mercede postulaverat, e regia urbe proficiscitur. Sed cum per Illyrium iter faceret cum paucis Romanis ad eum tutandum praemissis, a Sclavinis, excursiones in eas partes facientibus, occisus est. Non multis interiectis diebus, ecce alter legatus venit a Chagano in regiam urbem, Solachus nomine, qui apertissima et nuda impudentia ita locutus est: „Ponte iunctum fluvium Saum, supervacuum existimo affirmare. Manifesta enim is, qui probe scienti narrat, vituperatione dignus est. Neque vero ulla arte Romani Sirmium oppidum ab obsidione liberare, neque commeatum, aut aliam ullam rem, quae obsessis levamento sit, flumine in urbem invehere possunt, nisi tantam multitudinem illuc mittant, quae vi et fortitudine possit Avarum exercitum ab obsidione depellere et pontem deiicere. Itaque Imperatorem consultius facturum, si pro una minime opu-

ἐχρήσατο τῇ λέξει,) Ἀβάρους τε καὶ τὸν τῶν Ἀβάρων Χαγάνον· ἀλλ' ἐξαγαγόντα σώους ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ στρατιώτας τε καὶ οἰκήτορας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς τῶν φέρεσθαι δυναμένων κτημάτων, παραχωρῆσαι τῷ Χαγάνῳ τῆς πόλεως, γυμνῆς τε καὶ ἐρήμου τὸ λοιπὸν καθεστώσης. δεδοικέναι γὰρ αὐτὸν, μὴ νῦν μὲν ταῖς τῆς εἰρήνης ἐμμένειν προσποιοῖντο Ῥωμαῖοι συνθήκαις, μέχρι τὸν κατὰ Περσῶν διαθεῖντο πόλεμον, διαθέμενοι δὲ μετέπειτα πανστρατιᾷ κατὰ Ἀβάρων χωρήσοιεν, ἑτοιμότατον ἐπιτείχισμα ταύτην γε δήπου τὴν πόλιν ἔχοντες κατ' αὐτῶν, καὶ οὔτε ποταμῷ μεταξὺ μεγίστῳ οὔτε μὴν ἑτέρᾳ τινὶ δυσχωρίᾳ παντελῶς διειργόμενοι. σαφές τε εἶναι καὶ φανερώτατον, ὡς οὐκ ἐπὶ καλῷ τῷ Ἀβάρων, εἰρήνης τῷ αὐτοκράτορι πρὸς αὐτοὺς σταθερᾶς συνεστώσης, τηλικαῦτα περὶ τὴν πόλιν τὸ Σίρμιον ᾠκοδομήσατο τείχη. χαίρειν μὲν γὰρ ἔφασκε τὸν Χαγάνον καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον ἔτος στελλομένοις αὐτῷ παρὰ βασιλέως δώροις. καλὸν γὰρ ὑπάρχειν κτῆμα, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μὲν οὖν ἐσθῆτα σηρικήν· ἁπάντων δ' οὖν ἀξιοκτητότερον εἶναι τούτων καὶ τιμιώτερον τὴν ψυχὴν, περὶ ἧς φοβούμενον αὐτὸν καὶ ἀναλογιζόμενον ὡς τὰ πολλὰ τῶν εἰς τὸν φθάσαντα χρόνον κατ' ἐκείνην δήπου τὴν χώραν ἐπελθόντων ἐθνῶν τοιούτοις δώροις Ῥωμαῖοι προκαλέσαντες, τέλος ἐς καιρὸν ἐπιθέμενοι πανωλεθρίᾳ διέφθειραν, οὐκ

A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2 — C — D — V. 88

8. διαθέμενοι B., διατιθέμενοι vulg. 17. καλὸν N., κἂν vulg.

lenta urbe, magis pro una olla, (ea enim dictione usus fuerat,) non bellum in Avares et Avarum Chaganum susciperet, sed si contentus educere salvos et incolumes omnes milites Romanos et urbis incolas una cum suis rebus, quicquid earum efferre potuerint, urbem nudam et desertam Chagano cederet. Hunc enim veritum esse, ne Romani stare pacis conditionibus in animo haberent tantisper dum bellum, quod cum Persis gererent, confecerint, eoque confecto, omnibus viribus in Avares impetum facere, quum hanc urbem promptissimum adversus ipsos propugnaculum haberent, neque interiecto fluvio maximo aut alia loci difficultate impedirentur. Ceterum perspicuum et apertum esse, Imperatorem commodi Avarum nullam habuisse rationem, qui, etiam pace constituta, oppidum Sirmium validioribus moenibus cinxerit. Frui quidem Chaganum donis, quae singulis annis accipiat ab Imperatore; nam magni pretii bona esse aurum, argentum et sericam vestem, sed carissimum et pretiosissimum omnium bonorum esse vitam, cui quum timeret, et animo repeteret, Romanos multas gentes in his locis donis et muneribus ad se accivisse et pertraxisse, quas deinde tempore procedente subegerint et funditus everterint, neque dōnis, neque promissis, neque

A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2 ἀποστήσεσθαι τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐ δώροις, οὐκ ἐπαγγελί-
αις, οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τῶν πάντων, πρὶν ἂν τὴν πόλιν τὸ Σίρ-
μιον χειρωσάμενος τὴν Σιρμιανὴν ἅπασαν οἰκειώσηται νῆσον,
ἣν δικαιότατα καὶ προσήκειν αὐτῷ Γηπαίδων πρότερον κτῆ-
μα γενομένην, αὐτῶν δὲ ὑπὸ Ἀβάρων πολεμηθέντων, ὡς
ἐντεῦθεν καὶ τὰ κτήματα κατὰ τὸ εἰκὸς αὐτῷ μᾶλλον καὶ
οὐ Ῥωμαίοις ἁρμόζειν. ταῦτα ἐτάραξε μέν, καὶ τὴν διά-
P. 131 νοιαν δεινῶς ὑπό τε ὀργῆς καὶ λύπης συνέχεε τοῦ αὐτοκρά-
τορος· τοῖς εἰκόσι δέ, ὡς ἐνῆν, λόγοις καὶ αὐτὸς χρησάμενος
ἀντέλεξεν ὧδε· „ὡς οὔτε δυνάμει καὶ ἀνδρείᾳ χειρὸς οὔτε
σοφίᾳ περιῆλθεν ἡμᾶς ὁ Χαγάνος, ἀλλὰ εἰρήνας τε καὶ συν-
θήκας καὶ θεὸν τὸν ὀμοθέντα καθυβρίσας, παντί που δῆλον.
πλέον δὲ ὅμως οὐδὲ αὐτῷ τὴν ἀπιστίαν οἶμαι παρέξειν· θᾶτ-
τον γὰρ ἂν αὐτῷ μίαν τῶν θυγατέρων κατεγγυήσω, δυοῖν
ὑπαρχουσῶν, ἢ τὸ Σίρμιον τὴν πόλιν ἑκὼν παραδώσω. εἰ
δέ γε δυνάμει καὶ βίᾳ ταύτην ἐξέλοι, καὶ οὕτω τὸν ὑβρι-
σμένον παρ' αὐτοῦ θεὸν ἔκδικον ἀναμένων αὐτὸς ἥκιστά τι
B καταπροέσθαι τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἐννοηθείην ποτέ." ἐπὶ
τούτοις τὸν πρεσβευτὴν ἀποπεμψάμενος, παρεσκευάζετο ἐκ
τῶν ἐνόντων τῇ πόλει ἀμύνειν, στρατιὰν μέν, ὡς ἔφθην
εἰρηκώς, οὐδὲ βραχεῖάν τινα ἔχων, στρατηγοὺς δὲ καὶ ἡγε-
μόνας καὶ λοχαγοὺς στέλλων, τοὺς μὲν διὰ τῆς Ἰλλυριῶν,
τοὺς δὲ διὰ Δαλματίας, ὡς ἂν τὴν πόλιν διὰ φρουρᾶς ἔχοιεν.

3. Σιρμιανὴν H., Σιρμισιανὴν vulg. 4. ἣν δικαιότατα Val., ἣν δικαιώματα vulg. 5. καταπολεμηθέντων coni. N. 11. ὑμᾶς vulg.

ulla alia re illum moveri posse, ut desistat ab incoepto, neque quieturum donec urbem ceperit, et omnem Sirmianam insulam propriam sibi fecerit. Seque iure id facere, quia Gepidarum prius haec insula fuerit, quorum res et urbes iustius Avares sibi vindicare possent, qui eos devicerint, quam Romani. Haec Imperatorem valde perturbarunt, et graviter eius mentem ira et dolore perculerunt, tamen idonea et ipse, quantum potuit, oratione usus ita respondit: „Neque copiis, neque fortitudine manus, neque prudentia nos Chaganus circumvenit, sed eum pacem et deum, per quem iuravit, delusisse, omnibus manifestum est. Nihilominus illi perfidiam parum profuturam esse spero. Sed potius unam ex filiabus, quas duas habeo, illi desponderem, quam Sirmium oppidum volens traderem. Quod si vi expugnarit, ego deum ultorem exspectans, cuius numen violavit, imperio Romano me non defuisse existimabo.“ Tum dimisso legato, urbi suppetias ferre quoad potuit, paravit. Etenim, ut superius dixi, nullas habebat copias, itaque exercituum praefectos, duces et turmarum ductores, hos per Illyrium, alios per Dalmatiam mittit, ut urbem, quoad fieri posset, custodirent.

A. C. 580 Ind. 13 Tiber. 3

λβ'. Ὅτι Θεόγνις ἐπεὶ ἐν Κασίᾳ καὶ Καρβωναρίᾳ ταῖς νήσοις ἐγένετο, λόγων αὐτῷ κινηθέντων περὶ σπονδῶν, προσεδέξατο. παραγενομένου τε τοῦ Βαϊανοῦ καὶ τοῦ ἵππου ἀποβεβηκότος, τεθείσης οἱ καθέδρας χρυσῆς ἐνιζάνει αὐτοῦ, ἐκ διαλίθων ὑφασμάτων σκευασθείσης αὐτῷ ὥσπερ καλύβης τινός. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὥσπερ ἀντ' ἐρύματος πρὸ τῶν στέρνων C αὐτῷ καὶ τοῦ προσώπου προὐβάλλοντο θυρεοὺς, διὰ τὸ μὴ ἐκτοξεῦσαι Ῥωμαίους τυχὸν οὕτω δὴ ἀθρόον ἐς αὐτόν. ἀτὰρ οἵ γε ἀμφὶ Θεόγνιν παραγενόμενοι, βραχύ τι ἀφεστῶτες τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Βαϊανὸς ἐφεζόμενος ἦν, διελέγετο ἑρμηνέων Οὔννων τὰς πίστεις διεσαφηνίζοντο περὶ σπονδῶν. καὶ ὁ μὲν Βαϊανὸς ἔφασκε δεῖν ὑπείκειν οἱ Ῥωμαίους ἀμαχητὶ τοῦ Σιρμίου, οἷα δὴ τὸ λοιπὸν μηδεμιᾶς ὑπολελειμμένης μηχανῆς ἐς τὸ μὴ ἁλῶναι τὸ ἄστυ. πρὸς τῷ καὶ τῶν ἀναγκαίων θᾶττον ὑποβληθήσεσθαι, τοῦτο μὲν ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν κεκωλυμένης αὐτῇ τῆς σιτοπομπίας, τοῦτο δὲ καὶ τῆς τῶν Ἀβάρων δυνάμεως τῷ πολέμῳ μὴ ὑποχαλώσης, ἄχρις οὗ ὑποχείριον ποιήσοιντο τὴν πόλιν. προὐβάλλετο δὲ καί τινα D εὐπρόσωπον αἰτίαν τοῦ ἱμείρειν δεσπόσαι τοῦ ἄστεως, διὰ τὸ μὴ αὐτομόλους ἐκ τῆς Ἀβαρικῆς στρατιᾶς, ἀγχιθύρου οὔσης τῆς πόλεως, ἑαυτοὺς ἐνδιδόναι Ῥωμαίοις. τούτων οἱ

1. *Θεόγνις*, sic, *παροξυτόνως*; quod in scriptore VI. saeculi exeuntis mutare nolui, antiquae in eodem nomine rationis non nescius. N. 5. *διαλίθων* H. mg., *δύο λίθων* vulg. 9. *τι* B., *τε* vulg. 10. *διελέγετο*] *δι'* B., *διελέγοντο* H. 14. *τὸ* vulg. *καὶ*] *καὶ σπάνει* N. 15. *ἀποκλεισθήσεσθαι* B. pro *ὑποβληθ.* 22. *αὐτὸς* N., *αὐτῷ* vulg.

32. Theognis ubi in Casiam et Carbonariam insulas pervenit, sermones ad se, ut foedera fierent, delatos excepit: itaque Baianus advenit, et de equo descendens, in sella aurea consedit, quae stragulis gemmis ornatis in formam tentorii comparata erat. Ante pectus illius et vultum propugnaculi modo erat obiectum scutum, ne a Romanis forte in eum tela iaculantibus appeteretur. Etenim qui cum Theogni erant, non longo intervallo distabant a loco, ubi Baianus sedebat: itaque Hunni interpretes clara voce fidem datam de induciis pronuntiarunt. Tum Baianus dixit, oportere Romanos illi sine pugna Sirmium cedere, quia nihil illis opis iam reliqui erat, quominus oppidum caperetur. Nam praeterquam quod urbem res necessariae deficerent, impedita ab utraque parte frumenti invectione, etiam Avarum multitudinem nullis laboribus defatigatum iri, usque dum urbem suae potestati subiiciant. Proposuit etiam aliquam verisimilem causam, cur desideraret urbis dominium adipisci, ne transfugae ex Avarico exercitu, quia urbs esset illis contermina, ad Romanos receptum haberent. Cum haec ad hunc modum locuti essent,

A. C. 580 Ind. 13 Tiber. 3 διαλεγομένων, ἀντεῖπε Θεόγνις, ὡς πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὸς ἐνδώσει τῷ πολέμῳ πρότερον, ἢ τὸ Ἀβαρικὸν ἐνδοῦναι· ἄλλως τε μὴ ἐλπίζειν τὸν Βαϊανὸν τοιούτους εὑρήσειν Ῥωμαίους, ὁποίους καὶ βούλεται. ταῦτα αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποφηναμένων, καὶ ξυμφωνησάντων οὐδαμῶς πρὸς εἰρήνην, διαῤῥήδην Θεόγνις ἀπειρηκὼς τῶν σπονδῶν ἔφη ὡς τὸν Βαϊανὸν
P. 132 ἀναχωρεῖν τε αὐτὸν καὶ πρὸς πολέμου παράταξιν ἐξοπλίζεσθαι, ἅτε αὔριον καὶ οὐκ ἐς ἀναβολὴν ἀναῤῥήξοντος αὐτοῦ τὴν μάχην. ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν.

contra respondit Theognis, se non prius a bello recessurum, quam Avaricus exercitus cesserit, neque alia conditione Baianum sperare debere, se faciles Romanos ad ea, quae velit, reperturum. Haec inter se altercantibus et concertantibus, aperte foedus Theognis icere recusavit et dixit Baiano, ut se ab oculis Romanorum subduceret, et arma ad pugnam capessendam caperet, tanquam crastina die sine ulla dilatione manus illi secum conserendi potestatem facturus. His dictis abierunt.

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΗ.

EX HISTORIA MENANDRI PROTECTORIS EXCERPTA DE LEGATIONIBUS ROMANORUM AD GENTES.

ARGUMENTUM.

Iustinianus Hunnos Utiguros contra Cotriguros excitat (1). *Ammigus, dux Francorum, Romanis bellum minatur* (2). *Petrus Patricius, Iustiniani legatus, et Zichus, a Chosroë missus, in confiniis utriusque imperii congressi de pace inter Romanos et Persas firmiter componenda agunt. Quum Suaniam provinciam poscenti Romano nequaquam concederet legatus Persarum, Petrus ad Chosroëm ipsum proficiscitur, ut ab eo aequiores conditiones impetret* (3). *Petrus de Suania nihil amplius precibus consecutus pacem componit: Byzantium reversus moritur* (4). *Iustinus Imperator Ioannem legatum ad Chosroëm mittit, qui de cedenda Suania ageret: verum is infecta re Byzantium redit* (5). *Ioannes ob rem male gestam omnibus honoribus exuitur* (6). *Zemarchi legatio ad Turcos* (7). *Descriptio itineris eius et congressus cum Disabulo, Turcorum duce* (8). *Targitius, Avarum legatus, Sirmium oppidum et pecunias sibi tradi petens, superbe a Iustino dimittitur* (9). *Zacharias medicus a Sophia Imperatrice ad Chosroëm missus annuas inducias cum Persis componit* (10). *Traianus post Zachariam missus quinque annorum inducias paciscitur* (11). *Quas quum Tiberius accipere detrectet, Persae in fines Romanorum incursiones faciunt* (12). *Legatio Theodori, Bacchi filii, ad Chosroëm, quem in Armenia belligerantem comitatur* (13). *Valentinus, Romanorum ad Turcos legatus, a Turxatho, duce eorum, contumeliis afficitur* (14). *Turci bellum Romanis inferunt* (15). *Baianus, Avarum dux, a Tiberio Caesare instigatus cum magno exercitu in sedes Sclavinorum irrumpit* (16). *Chosroës inter ipsas pacis actiones bellum cum Ro-*

manis renovat (17). *Eodem tempore Zacharias ad Chosroëm et Pherogdathes ad Tiberium de pace legati mittuntur* (18). *Zacharias et Theodorus cum aequis pacis conditionibus ad Persas missi, ab Hormisda, post Chosroëm Persarum rege, indigne excepti, infectis rebus domum revertuntur* (19). *Zacharias iterum a Tiberio ad pacem componendam in Persiam missus in confiniis cum Andigan legato Persarum, convenit, sed longis disceptationibus nihil efficitur* (20). *Romani Sirmium urbem Baiano, Avarum duci, dedere coguntur* (21).

---

p. A. C. 558 Ind. 6 Iustin. 32 α΄. Ὅτι ἐπειδὴ Μῆδοι τῇ περιμαχήτῳ τῶν Κόλχων χώρᾳ προσκαθεζόμενοι, ὡς ἂν ποιήσωνταί γε αὐτὴν κατήκοον (P. 132), μετὰ πολλοὺς ὅσους ἀγῶνας, χρόνου τε συχνοῦ τριβέντος (V. 89) αὐτοῖς, οὐδέν τι περαιτέρω ἔδρασαν· ἀλλὰ γὰρ (B) τά τε πλείονα τῆς Λαζικῆς καὶ ὁ Φᾶσις ἡ πόλις, ἔνθα λέγεται εἶναι τὰ τοῦ Αἰήτου βασίλεια, οὐδὲν ἧττον ὑπὸ Ῥωμαίους ἐτύγχανον ὄντα· τέλος δὲ ἔδοξε Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, ὧν μὲν ἐν κατοχῇ ὑπῆρχον, (C) εἴτε φρούρια εἴτε ἕτερα ἄλλα, οὔτι μεταθεῖναι, εἶναι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μέχρις οὗ ἀσφαλέστερον διευκρινηθείη τὰ τῆς διαφορᾶς. καὶ τοίνυν ἐδόκει οὐκ ἄλλως, ἐκεχειρία τέ τις ἐγεγόνει ὅσον οὔπω τελεωτάτης εἰρήνης ἔχουσα ἐλπίδα, τά τε μέγιστα τῶν πολιτευμάτων ἡσυχίαν ἦγον. ἐπεὶ οὖν ταῦτα τῇδε ἐχώρει καὶ οἵ γε ἀμφὶ τὸν Ζαβεργὰν Οὖννοι πόῤῥω που τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀπεληλαμένοι ἐτύγχανον, τηνικαῦτα Ἰουστινιανὸς (ἐν νῷ γὰρ εἶχεν, ὡς ἐλεύσονται καὶ αὖθις οἱ Κοτρίγουροι δῃώσοντες τὰ ἐπὶ Θρᾴκης,) ἐγκείμενός τε ἦν τῷ

10. τὰ τῆς H., τε τῆς vulg. 14. Ζαβέργαν vulg. 16. ἐν νῷ H., ἐν ᾧ vulg. Κοτρίγουροι N., v. Agath. pag. 301, 6., Κοτράγηροι vulg. hic et infra.

1. Medi in Colchorum regionem, de qua certabatur, irruerunt, ut ipsam sibi subiicerent, et post multa et varia certamina multumque temporis consumptum nihil quicquam profecerunt. Etenim maxima pars Lazicae regionis, maxime vero Phasis urbs, ubi quondam, ut aiunt, Aeetis regia fuit, nihilominus semper remanserant in fide et potestate Romanorum. Itaque Romanis et Persis a possessione sive oppidorum munitorum, sive aliarum rerum, quae quisque bello occupaverat, discedere minime placuit, sed ut omnia in eodem statu manerent, donec controversia prorsus diiudicaretur. Quod quum utrinque decretum esset, induciae factae sunt, quae spem praebebant, fore, ut brevi perfecta pax componeretur: quo facto maxima illa duo imperia quiescebant. Haec quum ita gesta essent et Hunni, qui Zabergani parebant, longe ab imperii Romani finibus fuissent repulsi, Iustinianus suspicans, Cotriguros iterum

Σανδίλχῳ τῷ τῶν Οὐτιγούρων ἡγεμόνι, ἀνίει δὲ οὐδαμῶς p.A.C.558 παραινῶν, πρεσβείας τε συχνὰς ἐκπέμπων καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ Ind. 6 Iustin. 32 τρόπῳ ἀνερεθίζων, ὡς ἂν ἀμωσγέπως ἐκπολεμώσῃ γε αὐτὸν D ὡς τὸν Ζαβεργάν. προσετίθει δὲ ταῖς ὡς τὸν Σάνδιλχον ἀγγελίαις ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς, εἴ γε καταγωνίσοιτο τοὺς Κοτριγούρους, καὶ τὰ ὅσα ἐτήσια χρήματα ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀπονεμηθέντα ἦσαν τῷ Ζαβέργᾳ, μεταθήσειν ὡς αὐτόν. καὶ τοίνυν ὁ Σάνδιλχος (Ῥωμαίοις γὰρ ἐπιτήδειος ἐβούλετο εἶναι) βασιλεῖ ἐσήμηνεν, ὡς „πέφυκεν οὐχ ὅσιον μὲν οὐδὲ ἄλλως εὐπρεπὲς τοὺς ὁμοφύλους ἀφανίσαι ἄρδην, μή ποτε ὁμόγλωσσοί τέ εἰσι καὶ ὁμόσκευοι ἡμῖν, καὶ ὁμοίᾳ χρῶνται στολῇ καὶ διαίτῃ, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ συγγενεῖς καὶ P. 133 ἑτέροις τισὶ τετάχαται ἡγεμόσιν. ὅμως δ᾽ οὖν (Ἰουστινιανὸς μὲν γὰρ ὁ τὰ τοιάδε ἐγκελευσάμενος) καὶ αὐτίκα τὴν ἵππον τοὺς Κοτριγούρους ἀφελόμενος οἰκεῖον ποιήσομαι κτῆμα, ὡς ἂν μὴ ἔχοιεν ὅτῳ ὀχούμενοι σίνοιντο τοὺς Ῥωμαίους."

β΄. Ὅτι Ἄμμιγος ὁ Φράγγος ἐστρατοπεδεύσατο ἄντικρυ f.A.C.561 τοῦ ποταμοῦ Ἀττίσου, ᾗ προσδόκιμοι ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι δια- Ind. 9 Iustin. 35 βήσεσθαι. ὁ δὲ Ναρσῆς τοῦτο ἐγνωκὼς Παμφρόνιον, ὃς ἐν τοῖς βασιλέως πατράσιν ἐτέλει, καὶ Βοῦνον, προεστῶτα τῆς αὐτοῦ βασιλέως περιουσίας, ἐκπέμπει πρεσβευσομένω ἄμφω B ὡς Ἄμμιγον, ἐδήλωσέ τε αὐτῷ ἐκ ποδῶν γενέσθαι καὶ μη-

1. Οὐτηγούρων vulg. δὲ] τε coni. B. 4. προσετίθει H., προστίθει vulg. 9. ἐσήμηνεν H., σεσέμηνεν vulg. 11. ποτε] ὅτι coni. B. ὁμόσκευοι H., ὁμόσκενοι vulg. 12. κἂν ἑτέροις N. 18. ᾗ H., ἣ vulg. 20. Βῶνον coni N. 21. πρεσβευσαμένω vulg.

Thraciam populationibus vexatum venturos, totus in Sandilchum, Utigurorum ducem, incubuit, quem frequentibus legationibus hortari non destitit, et omni ratione ad bellum contra Zaberganem excitare conatus est. Praeter alias conditiones Imperator Sandilcho pollicitus est, si Cotriguros debellasset, ad ipsum annuas pecuniarum pensiones, quae quotannis Zabergani pendebantur, redituras esse. Itaque Sandilchus, tametsi necessitudinem sibi cum Romanis esse cuperet, Imperatori significavit, minime sibi pium aut decens fore omnes suos contribules ad internecionem usque delere. „Nam non solum, inquit, illi eadem nobiscum lingua et vivendi ratione utuntur, sed etiam sunt nostri consanguinei, quamvis aliis ducibus pareant. Nihilominus (Iustinianus enim est, qui hoc nobis imperet,) omnes Cotrigurorum equos illis ademtos nostros faciemus, ne habeant, quo vecti et insidentes Romanis amplius noceant.

2. Ammigus Francus castra locavit ex adverso fluminis Athesis, quod Romani transire constituerant. Hoc cognito Narses Pamphronium, qui unus ex Patriciis erat, et Bonum, comitem rei privatae Imperatoris legatos ad Ammigum mittit. Per hos denuntiavit

f. A. C. 561 Ind. 9 Iustin. 35 δαμῶς πόλεμον αὖθις κινῆσαι κατὰ Ῥωμαίων· ἐκεχειρία γάρ τις ἐγεγόνει μεταξὺ τοῦ χρόνου Φράγγοις τε καὶ Ῥωμαίοις. ὁ δὲ Ἄμμιγος διὰ τῶν πρέσβεων ἀπεκρίνατο, ὡς οὐκ ἐνδώσοι ποτὲ ἔστ' ἂν αὐτῷ τὸ ἀκόντιον οἷατέ ἐστι κραδαίνειν ἡ χείρ.

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 γ'. Ὅτι ἀνὰ τὴν ἕω τε καὶ Ἀρμενίαν τελεωτάτη τις εἶναι εἰρήνη ἐδόκει, κατὰ δὲ τὴν Λαζικὴν ἐκεχειρία ἦν Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις. ἐπεὶ οὖν ὥσπερ ἡμιτελῆ τὰ τῆς εἰρήνης ὑπῆρχεν, ἐδέδοκτο δὲ Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν τοῖς C βασιλεῦσι πληρεστάτην ἡσυχίαν ἄγειν, τούτου ἕνεκα Ἰουστινιανὸς στέλλει Πέτρον, ὃς τῶν κατὰ τὴν αὐλὴν ταγμάτων V. 90 ἡγεῖτο, διαλεχθησόμενον Χοσρόῃ περὶ τῶν καθόλου σπονδῶν. καὶ τοίνυν ἀφικομένου ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ Δάρας, κατάδηλόν τε ποιήσαντος τῷ τῶν ἑῴων βαρβάρων βασιλεῖ, ὡς πάρεστιν ἐπικηρυκευσόμενος ἀμφὶ τοῦ καταθέσθαι τὰ ὅπλα ἑκασταχόσε, ἐκπέμπεται αὐτόθι καὶ Περσῶν πρεσβευτὴς, ᾧ δῆτα ὑπῆρχε μὲν ἀξίωμα τὸ Ζὶχ, μέγιστόν τι τοῦτο παρὰ τοῖς Πέρσαις γέρας, προσηγορία δὲ αὐτοῦ Ἰεσδεγουσνάφ. οὗτος δὲ παρευναστὴρ τοῦ κατ' αὐτὸν βασιλέως ὑπῆρχε. καὶ τοίνυν ἐν ταὐτῷ γενόμενοι οἱ πρέσβεις, καὶ τῶν κατ' αὐτῶν D ἐπιχωρίων ἀρχόντων εἰς ἓν ξυναθροισθέντων, κατέστησαν ἐς ἐκκλησίαν. καὶ Πέτρος ὁ τῶν Ῥωμαίων πρεσβευτὴς, ἀποχρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης παιδείας καὶ τῆς τῶν νόμων,

2. τις H., τι vulg. 15. ἐπικηρυκευσόμενος B., ἐπικρυκευσάμενος vulg., ἐπικηρυκευσάμενος Val. 17. ἀξίωμα τὸ H., ἀξιώματι vulg. 19. αὐτὸν H., αὐτῷ vulg. 20. ἐν ταὐτῷ B., ἐν αὐτῷ vulg.

Ammigo, ut decederet, neque iterum bellum contra Romanos gereret. Induciae enim per id tempus inter Francos et Romanos factae erant. Ammigus vero respondit, se non cessurum, quamdiu manus telum iaculari posset.

3. Per Orientem et Armeniam perfecta pax esse videbatur. At per Lazicam Romani inducias cum Persis pepigerant. Itaque quum ad perfectam pacis constitutionem non multum desideraretur, et utriusque populi reges quietem penitus restituere cuperent, Iustinianus Petrum, magistrum officiorum, ad Chosroën mittit, qui de pace in universum ageret. Is ad fines circa Daras oppidum accedens significavit Orientalium barbarorum regi, se illic adesse, ut de armis ab utraque parte ponendis foedere conveniret. Illuc quoque missus a Persis legatus dignitate Zichus, quae maximae est apud Persas auctoritatis, nomine Iesdegusnaph, qui erat etiam regis cubicularius, advenit. Legati igitur convenerunt, et una quoque cum illis ipsarum regionum viri primarii, ut de his rebus deliberarent, sunt congregati. Apud quos Petrus, Romanorum legatus,

ἔλεξεν ὧδε· „πάρεσμεν, ὦ ἄνδρες Πέρσαι, πρὸς τοῦ Ῥω- A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 μαίων βασιλέως σταλέντες. ὁποῖος δὲ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεύς, περιττὸν ἂν εἴη λέγειν, πραγμάτων τὸν ἄνδρα διηγουμένων ὑμῖν. πάρειμι μὲν οὖν ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἤδη γεγενημένης ἐς τελεωτάτην εἰρήνην μετασκευάσαι. ἀναδιδάξαι δὲ βούλομαι πρότερον πρὸς οἵαν ὑμῖν πολιτείαν καὶ ὅσην αἱ σπονδαὶ βεβαιωθήσονται. ἀλλ' εἰ καί τις μεγαλοῤῥήμων εἶναι δόξω, τὸ συνοῖσον ἀμφοτέραις ταῖς πολιτείαις θηρώμενοι μὴ ἀχθεσθῆτε τῇ περιττολογίᾳ. οὐκ ἐς μακρὰν γὰρ ἐν δέοντι δόξει τὰ τοιαῦτα λελέχθαι, ἐπαινεθήσομαί τε πρὸς ὑμῶν, τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἀναδιδασκόντων τὴν ἐκ τῶν λόγων ὠφέ- P. 134 λειαν. γενήσονται τοίνυν ὑμῖν αἱ ξυνθῆκαι πρὸς Ῥωμαίους. ἀρκέσει δὲ Ῥωμαίους εἰπεῖν· δηλοῖ γὰρ ἡ προσηγορία τὰ λειπόμενα. χρεὼν οὖν ὑμᾶς, ὡς πρὸς τοσαύτην πολιτείαν σπεισομένους καὶ οὐ περὶ βραχέων βουλευομένους, τὰ κάλλιστά τε καὶ συνοίσοντα μᾶλλον ἑλέσθαι, καὶ ἀντὶ τῶν ἀδήλων τοῦ πολέμου τὸ προδηλότατον πᾶσιν ἀνθρώποις, τὴν εἰρήνην, ἀγαθὸν ἀσπάζεσθαι. καὶ μή τις ὑμᾶς ἀπατάτω λογισμός, ὡς νενικήκατε Ῥωμαίους, ἐπηρμένοι τῷ τὴν Ἀντιόχειαν ἁλῶναι πρὸς ὑμῶν καὶ ἄττα Ῥωμαϊκὰ χωρία. B τὸ γὰρ ὑπερβάλλον τῆς Ῥωμαϊκῆς εὐτυχίας ὁ θεὸς ἐκόλασεν ἐν τούτῳ, τῷ μὴ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου διαφέρειν

6. οἵαν H., οἷα vulg. 9. δόξει Cl., δείξει vulg.

quum omnibus disciplinis valde excultus, tum praecipue in iure versatus, „Adsumus, o viri Persae, inquit, a Romanorum Imperatore missi. Quis vero et qualis sit noster Imperator, supervacuum est dicere. Etenim eius opera vobis virum demonstrant et indicant. Adsum igitur, ut iam initas et factas conventiones ad perfectam et absolutam pacem traducam. Ego vero primum quali et quam potenti cum populo amicitiam contracturi sitis, vobis ostendere volo. Quodsi multus in dicendo esse videbor, tamen quod Romanis et Persis conducat respicientes, quaeso ne orationis longitudine offendamini. Nam brevi, haec opportuno dicta esse, apparebit et laudem a vobis consequar, cum res ipsae vos docuerint eam quam ex oratione mea capietis utilitatem. Vos igitur foedus et amicitiam contrahetis cum Romanis; sufficit vero dicere Romanos. Etenim hac sola denominatione reliqua facile intelliguntur. Oportet igitur, quandoquidem vos cum tam potenti gente foedus initis, neque de rebus parvi momenti consilium habetis, honestissima et utilissima quaeque capessere et pro incertis belli certissimum omnibus mortalibus bonum, pacem, amplecti et servare. At ne qua blanda cogitatio vos deludat, tanquam Romanos viceritis, elati, quod Antiochiam et alia quaedam ignobilia loca, quae Romanorum erant, cepistis, in

A. C. 562 πολύ. καὶ εἰ μὲν τὸ φύσει δίκαιον ἐκράτει, οὔτε ῥητόρων Ind. 10 οὔτε νόμων ἀκριβείας οὔτε μὴν ἐκκλησίας καὶ τῆς περὶ ταῦτα Iustin. 36 ποικιλίας τῶν λόγων ἔδει· αὐθαίρετα γὰρ τοῖς βιωφελέσι τῶν πραγμάτων προσετέθημεν. ἐπειδὴ δὲ πάντες ἄνθρωποι δίκαια καθεστάναι νομίζομεν, προσδεῖ καὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων τερθρείας ἡμῖν. τοιγαροῦν καὶ ἐς ἐκκλησίαν ξυνεληλύθαμεν, C ὡς ἂν πείσοιμεν ἕκαστοι τοὺς δεινότητι λόγων ἐπιεικεῖς εἶναι. ὅτι μὲν οὖν ἀγαθὸν εἰρήνη καὶ τοὐναντίον πονηρὸν ὁ πόλεμος, οὐδεὶς ἀντερεῖ. εἰ γὰρ καὶ παρὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν βέβαιον ἡγησόμεθα τὸ νικᾶν, οἶμαι τὸν νενικηκότα κάκιστα ζῆν ἐξ ὧν δακρύουσιν ἕτεροι. οὕτω δήπου καὶ τὸ κρατεῖν λυπηρὸν, μή τί γε τὸ κρατεῖσθαι λυπηρότερον. διὸ τοίνυν ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἀπέσταλκε σπεισομένους ἡμᾶς καὶ προτέρους ἱκετεύσοντας καταθέσθαι τὸν πόλεμον, οὐχ ὡς δεδιὼς μὲν τὰ πολέμια, φοβούμενος δὲ, μὴ D προφθάσοιτε διαλεγόμενοι πρότεροι περὶ τῆς εἰρήνης τῆς † φιλτάτης ἡμῖν. μὴ δῆτα οὖν, ὡς πρὸς τῆς τῶν θορύβων ἀπαλλαγῆς, τὰς κατ' ἀλλήλων ἐπεκτείνωμεν δυσμενείας. πολιτείας γὰρ εὖ πολιτευομένης ἀλλότριον πέφυκέ πως τὸ μὴ στοχάζεσθαι τῶν συμβησομένων ἐκ τοῦ πολέμου. διαγραφέ-

4. προσετέθη μὲν vulg. 5. νομίζομεν] τὰ κεχαρισμένα add. N. προσδεῖ N., πρὸς δὴ vulg. 7. πείσομεν ed. Par. ἕκαστοι τοὺς] ἡμᾶς αὐτοὺς coni. B., ἄλλους add. N.

hoc deus felicitatem Romanorum, quae nimia erat, punivit, neque hominem homini multum praestare debere indicavit. Quodsi quod natura iustum est dominaretur, nihil opus esset neque rhetorum, neque legum cultu et diligentia, nec concionibus, aut orationum ubertate, quae in his usurpatur. Sponte enim rerum utilitatem sequeremur. Sed quum omnes mortales, quae sibi placent, iusta esse velint: etiam orationis illecebris nobis opus est. Hanc ob causam convenimus, ut unusquisque nostrum evincat orationis vi et gravitate, se iustum esse. Pacem vero bonam esse, bellum autem rem malam, nemo dubitat, etiamsi, contra id, quod vulgo homines opinantur, certum exploratumque haberemus nos victoriam adepturos, opinor tamen, eum, qui vicit, infeliciter agere, quod alterum graviter afflictum videt. Sic igitur vincere quoque molestum est, etsi vinci est molestius. Itaque noster Imperator misit nos, ut foedera vobiscum iniremus, et priores deprecaremur, ut bellum deponatis: non quod timeat adversam belli fortunam, sed ne eum praeveniatis in pace, quae nobis tam cara est, petenda. Itaque non amplius foveamus inimicitias nostras, ut tandem aliquando belli curis et molestiis liberemur. Alienum est enim ab omni re publica bene constituta, non providere casus, qui in bello accidere possunt. Unusquisque vestrum quaeso ante oculos ponat, et apud animum

τω τις ὑμῶν ἐν ταῖς ψυχικαῖς θεωρίαις ὥσπερ παρόντας A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 τοὺς πεπτωκότας κατολοφυρομένους· ἀναλογιζέσθω καὶ τὰς καιρίας τῶν πληγῶν ἐπιδεικνύντας ἀποικτιζομένους τε καὶ ἐπεγκαλοῦντας ὡς τῇ κρατούντων ἀβουλίᾳ διέφθαρται τὸ ὑπήκοον· εἶτα τοὺς περιόντας εἰσπράττοντας ἡμᾶς τοὺς ἀπολωλότας τυχὸν μὲν γονεῖς, τυχὸν δὲ παῖδας, ξυμβὰν δὲ V. 91 τοὺς φιλτάτους, ἢ τὸν ὁντιναοῦν καὶ ἁπλῶς ἄνθρωπον. ἐν- P. 135 θυμηθῶμεν χηρωθείσας τὰς οἰκίας ἀνδρῶν, καὶ τὴν νεωτάτην ἡλικίαν ὀρφανισθεῖσαν, καὶ πανταχοῦ μεριζόμενον τὸν θρῆνον, ἐφ' ἑκάστῳ συγγενείας ὀνόματι. εἰ γὰρ καὶ δοίημεν τὸ πίπτειν ὑπὲρ πατρίδος εἶναι καλὸν, πάσης ἀφροσύνης ἐστὶν ἀνάπλεων δύνασθαι μὲν ἄνευ κινδύνων χάριν ἐκτίνειν τῇ θρεψαμένῃ, τῷ δὲ δοκεῖν μειονεκτεῖσθαι τῶν ἀντιπάλων μὴ βούλεσθαι. οἶμαι καὶ τὴν Περσίδα γῆν καὶ τὴν Ῥώμην αὐτὴν, εἴπερ ἠδύναντο φωνὰς ἀφιέναι, ταῦτα δήπουθεν ἡμᾶς ἀντιβολεῖν. μὴ οὖν αἰσχυνθῶμεν τοῦ πολέμου καταθέσθαι τὸ φορτίον. τὸ γὰρ ἐπικαίρως ἅπαντα πράσσειν μᾶλ- B λον ἡμῖν προσοίσει τῆς ἀνδρείας τὴν εὔκλειαν. μηδέ τις ἡμῖν, ἐς προκάλυμμα τοῦ μὴ ἐθέλειν κατατιθέναι τὰ ὅπλα, τοῦτο δὴ τὸ κάλλιστον τὴν εἰρήνην δυσεύρετον εἶναί τι χρῆμα καὶ δυσπόριστον εἴποι. οὐ γὰρ, ὡς οἴονται πολλοὶ, τὰ κάκιστα μὲν προχειρότατα καὶ αὐθαίρετα προσίπταται τοῖς ἀνθρώποις, τὰ δὲ αὖ βέλτιστα τῶν πράξεων διαδιδράσκει τε καὶ

18. προσοίσει H., πρόσεισι vulg. τις ὑμῖν vulg.

suum contempletur, tanquam praesentes, eos, qui cum acerbo dolore cadunt; recordetur eorum, qui letalia vulnera ostendentes lamentantur, et dominantes incusant, quasi pravo eorum consilio subditi pereant: deinde etiam superstites consideremus, qui a nobis repetunt eos, quos in bello amiserunt, forte parentes, forte liberos, ut plurimum certe amicissimos quosque, aut alium quemvis hominem. Denique animo lustremus viduatas viris domos et infirmissimam aetatem, patribus et matribus orbatam, et passim diffusum per omne cognationis nomen luctum. Nam etsi dederimus, honestum esse mori pro patria, tamen summae dementiae est, quum possimus sine periculo terrae altrici gratiam referre, id recusare, quia nobis non idem cum adversariis consecuti esse videmur. Opinor Persidem terram et Romanam, si possint vocem emittere, hoc a nobis postulaturas fuisse. Quare neminem nostrum pudeat deponere belli onus. Nam prudenter omnia instituendo melius famae nostrae consulemus, quam bellica virtute. Ne vero quisquam hanc nobis belli non omittendi causam obiiciat, quod pulcherrimum illud pacis beneficium haud facile inveniri et comparari possit. Non enim, ut multi existimant, pessima quaeque prompte et ultro in sinum hominum

A. C. 562 διολισθαίνει καὶ δυσάλωτα πέφυκέ πως. πᾶν γὰρ ἀγαθὸν
Ind. 10 Iustin. 36 εἰρήνη δοκεῖ . . . . ἐγὼ δὲ κατεπλάγην ἂν ταῖς κομψολογί-
αις, εἰ μὴ Ῥωμαῖοι μὲν ὑμεῖς, ἡμεῖς δὲ Πέρσαι ἐτυγχά-
C νομεν ὄντες. μὴ οὖν οἴεσθε περιόδῳ ῥημάτων λήσειν ἡμᾶς,
ὁποῖοί τινες καθεστῶτες ἥκετε τευξόμενοι τοῦ συνοίσοντος.
ἐπειδὴ δὲ προβάλλεσθε τὴν εἰρήνην ὥσπερ παραπέτασμα τῆς
δειλίας, καὶ ταύτῃ τὸ φανερώτατον τῆς ἀτιμίας ἐπισκιάζειν
οἴεσθε, βραχέα διαλεχθείην· οὐ γὰρ σύνηθες ἀνδρὶ Πέρσῃ
περιττολογίᾳ διεξιέναι τῶν πραγμάτων τὰ καίρια. Χοσρόης
ὁ πάντων ἀνθρώπων, εἴπερ βούλεται, βασιλεὺς, οὔτε τὴν
Ἀντιοχείας ἅλωσιν ἐγκαλλώπισμά τι καὶ ἐγκώμιον ἑαυτῷ πε-
ριτίθησιν. εἰ γὰρ καὶ φοβερὸν ὑμῖν καὶ ἐργωδέστατον εἶναι
δοκεῖ τὸ παρ' ἡμῶν πραχθὲν, ὅμως ἡμεῖς πάρεργον ἡγού-
μεθα τὸν ὁντιναοῦν τῶν πολεμίων νικᾶν. πεπαιδεύμεθα γὰρ
ἀκριβῶς τὸ κρατεῖν, καθόσον τὰ λοιπὰ τῶν ἀνθρώπων γένη
D κρατεῖσθαι μεμαθήκασιν ὑφ' ἡμῶν. οὔτε μὴν ἑτέρας Ῥω-
μαϊκῆς πόλεως καταστροφὴ πρὸς ὄγκον ἡμᾶς ἐξαίρει ποτέ·
τὸ γὰρ προχειρότατον ἡμῖν οὐ θαυμαστόν. καὶ ταῦτα μὲν ἀρ-
κέσει πρὸς ἔλεγχον τῆς μάτην ἀπερριμμένης παρ' ὑμῶν ἀδο-
λεσχίας. Ῥωμαῖοι δὲ τὸ σύνηθες πράττουσι, περὶ σπονδῶν
πρότεροι διαλεγόμενοι Πέρσαις. ἡσσηθῆναι πρὸς ἡμῶν νενι-

2. Deest initium orationis legati Persarum. 3. τυγχάνομεν vulg. 5. τευξόμενοι H., εὐξόμενοι vulg. 19. τῆς] τοῦ vulg. 21. ἡσσηθέντες N.

advolant, optima diffugiunt, et sese a nobis subtrahunt; tanquam natura ita comparata sint, ut vix apprehendi et teneri possint. Pax enim ex omni parte bonum censetur. . . . . Ego quidem vestris verborum praestigiis moverer, nisi vos Romani, et nos Persae essemus. Itaque ne existimetis vestras orationis ambages nos celaturas, vos vestrae utilitatis causa huc venisse. Quemadmodum autem per pacem, quam proponitis, colorem timiditati vestrae quaeratis, et ita vestrum dedecus, quod satis undique patet et manifestum est, tegi posse putetis, paucis ostendam. Etenim viro Persae insolens est, superfluis verborum ambagibus extra propositum egredi et excurrere. Chosroes omnium hominum, si illi lubet, rex, quod Antiochiam ceperit, haud id sibi ornamento et laudi tribuit. Vos quidem quod gessimus, magnum aliquid, et quod nostri terrorem pariat, existimatis, nos vero non item. Non enim rem operae pretii ducimus, si qualemcumque hostem devicerimus. Etenim eximie vincere didicimus, cum reliquum hominum genus a nobis vinci didicerit. Neque alterius ex Romanis urbibus expugnatio nos unquam ad altiores spiritus tollet. Hoc enim in nobis minime mirum, quippe quod usitatum et in promptu est. Atque hoc sufficiat ad reprehensionem nugarum, quas frustra effudistis. Romani vero, quod consueverunt,

κήκατε τῷ τάχει, προτερήσαντες τὴν εἰρήνην αἰτεῖν. καὶ A. C 562
ταύτῃ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀδοξίαν ἐπικαλύπτετε, τῷ δῆθεν Ind. 10
μὴ ἐφιέμενοι μάχης ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν. ὅπερ ἂν ἡμεῖς, Iustin. 36
εἴπερ ἐμελλήσατε, καὶ κρατοῦντες ἐπράξαμεν. ὅμως δεχό- P. 136
μεθα τοὺς λόγους, τὴν εἰρήνην περὶ πλείστου ποιούμεθα. φρόνημα γὰρ εὐγενὲς τῷ πρέποντι ξυμμεταρυθμίζειν τὰ πράγματα." οὕτω δὲ καὶ τοῦ Ζὶχ εἰπόντος, οἱ ἀμφοτέρων ἑρμηνεῖς διασαφηνίσαντες ἐφ' ἑκάτερα μέρη τὰ ῥήματα διδάσκαλοι τῶν νοημάτων ἐγίγνοντο, πλείστων καὶ ἑτέρων ἀπεῤῥιμμένων λόγων, νῦν μὲν αὐτοῦ τοῦ χρειώδους χάριν, νῦν δὲ καὶ κόμπου ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἧττον ἔχοντας τῆς εἰρήνης ἐφίεσθαι. Πέρσαι μὲν διηνεκεῖς ἠξίουν ἔσεσθαι τὰς σπονδάς, πρὸς δέ γε καὶ χρυσίον ῥητὸν ἐφ' ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ κεχρῆσθαι τοῖς ὅπλοις κομίζεσθαι ἀπὸ
Ῥωμαίων· καὶ τεσσαράκοντα μὲν ἐτῶν, τὸ γοῦν ἐλάχιστον B
τριάκοντα, προειληφότας ἐκτὸς συντελεσθησομένων ἐν ἑνὶ ξυναθροισμῷ, οὕτω βούλεσθαι κατατιθέναι τὰ ὅπλα. Ῥωμαῖοι δὲ τοὐναντίον ὀλιγοχρονίους τὰς ξυνθήκας εἶναι ἐβούλοντο, πρὸς τοῖς μήτε μὲν κατατιθέναι τι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. ἁμίλλης δὲ περὶ τούτου ἐπὶ μέγα κινηθείσης καὶ λόγων προελθόντων ἥκιστα ὀλίγων, τέλος ἔδοξεν ὥστε ἐπὶ πεντήκοντα μὲν ἔτη ξυνεστάναι τὴν εἰρήνην, Ῥωμαίοις δὲ ἐπιδοθῆναι

16. ἐκτὸς συντ.] πᾶν τὸ συντελεσθησόμενον N. 19. πρὸς τῷ μήτε μὴν B. 20. προσελθόντων vulg.

faciunt, qui primi cum Persis de pace colloquium instituunt. Vos alioqui victi in eo vincitis, quod pacis petendae celeritate praevenitis, et acceptum ex bellis dedecus hac ratione tegitis, et in eo humanitatis laudem affectatis, quod a pugnando abhorretis. Id quidem et nos, si quando tardius mentionem pacis fecissetis, etiam vincentes fecissemus. Itaque et pacem magni aestimamus, et sermones pacis admittimus. Nam generosi animi est, honestatis leges in omnibus rebus sequi." Haec Zichus et amborum legatorum interpretes, ab utrisque prolata explicantes ea, quae unaquaeque pars sentiebat, exposuerunt, cum in multos quoque alios sermones erupissent, quum utilitatis, tum ornatus causa, et ne pacis desiderio minus teneri viderentur. Persae autem pacem continuam esse et certam auri quantitatem, ne armis uterentur, singulis annis accipere volebant. Praeterea quadraginta aut ad minus triginta annorum auri praestationem uno cumulo coacervatam sibi dari, ut ab armis discederent, postulabant. Romani contra ad breve tempus foedera fieri aequum censebant, et quicquam pro pace solvere recusabant. Magno super hoc certamine exorto. cum pluribus verbis inter se disseruissent, tandem decreto sancitum est, ut per quinquaginta annos pax esset, Romanis Lazicam Persae redderent: ut pacis conditiones vale-

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 τὴν Λαζικήν· στεῤῥάς τε εἶναι καὶ ἐῤῥωμένας τὰς συνθή-
κας, καὶ κρατεῖν ἑκασταχόσε, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν ἕω,
C τοῦτο δὲ καὶ [κατὰ τὴν] ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν αὐτῇ
δήπου τῇ Λαζικῇ, οὕτω μέντοι ὡς τριάκοντα χιλιάδας
ἐτησίας χρυσίου νομίσματος ἀποφέρεσθαι Πέρσας τῆς εἰρή-
V. 92 νης ἕνεκα ἀπὸ Ῥωμαίων. ἐβεβαιώθη δὲ τοῦτο, ὥστε Ῥω-
μαίους ἐν ὁμάδι δεκαετίας ποσότητα προπαρασχεῖν οὕτω,
παραχρῆμα μὲν ἐνιαυτῶν ἑπτὰ, καὶ μετὰ τὴν τῶν ζʹ ἐτῶν
παραδρομὴν, οὐκ ἐς ἀναβολὴν, κατατιθέναι τῶν λοιπῶν
τριῶν ἐτῶν τὴν συντέλειαν· εἶθ' οὕτω καθ' ἕκαστον ἔτος
πορίζεσθαι Πέρσας τὸ ὡρισμένον ἐνιαυσιαῖον. ἔδοξε δὲ καὶ
περὶ τοῦ κατασκαφῆναι τὸν μοναστήριον οἶκον τὸν λεγόμενον
Σεβανὸν καὶ ἱδρυμένον ἐν τοῖς μεθορίοις, καὶ ἀπολήψεσθαι
D Ῥωμαίους τὸν τόπον, Ῥωμαίων μὲν καθεστῶτα ἀπ' ἀρχῆς,
Περσῶν δὲ παρασπονδησάντων καὶ ἐν κατοχῇ τούτου ἤδη
γενομένων, τείχει τε κατησφαλισμένων τὸ ἱλαστήριον. οἱ δὲ
ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐς τέλεον κατέσκαψαν, οὔτε μὴν ἐνεχείρισαν
Ῥωμαίοις. ταῦτά τοι οὐδὲ ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐμφέρεται. ἐστέρ-
χθη δὲ ὥστε τὰς λεγομένας τῇ Λατίνων διαλέκτῳ σάκρας
ἐξ ἀμφοῖν τοῖν βασιλέοιν αὐτοῦ ἐπικομισθῆναι, ἐπιβεβαιού-
σας ἅπαντα, ὅσα πρὸς τῶν πρέσβεων ἐμπεδωθέντα ἐτύγχανε.
καὶ τοίνυν τὰ τοιάδε ἐστάλη αὐτόθι. ξυνέβησαν δὲ καὶ ἐς

3. *κατὰ τὴν* uncis inclusit B. 5. *Πέρσας* H., *Πέρσαις* vulg. 7. *ἐν ὁμάδι* Val., *ἐνομάδι* vulg. 8. *ἐνιαυτῶν* Val., *ἔνια τῶν* vulg. 11. *πορίζεσθαι*] *κομίζεσθαι* coni. B. *Πέρσαις* coni. N. 17. *ἐνεχείρισαν* H., *ἐνεχείρησε* vulg.

rent et ubique observarentur, et per Orientem, et per Armeniam et per ipsam quoque Lazicam: sic tamen ut triginta aureorum millia singulis annis pro pace Romani Persis praestarent: de eo quoque convenerunt, ut decem annorum tributum una prius solveretur, ita ut septem annorum summa praesenti pecunia, trium reliquorum annorum, qui restabant ex decem, statim post peractum septennium penderetur; deinde per reliquos singulos annos ex conventione solutio fieret. Actum quoque est de diruenda monastica domo, quae Sebanus vocatur, aedificata in confinibus, cuius aream Romani acciperent. Etenim ab initio Romanorum fuerat: sed eam Persae, cum pacem rupissent, occupaverant, et cum in eius possessione diu fuissent, hanc aedem moenibus sepserant. Non tamen illi eam funditus demoliti sunt, neque Romanis tradiderunt. Foedera enim de ea re nihil quicquam continebant. Conventum etiam fuit, ut litterae, quas sacras Latina lingua vocant, ab utrisque, et ab Imperatore, et a rege, adferrentur, quibus ratas haberent et confirmarent pacis conditiones, de quibus legati consenserant. Et hac confestim illuc sunt missae. Conditionibus quoque adscriptum erat, ut separatim

τοῦτο, ὥστε κατὰ μίαν μοῖραν προελθεῖν τὴν καλουμένην A. C. 562
σάκραν ἐκ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ἐπιψηφιζομένην περὶ Ind. 10
τῶν προδοθησομένων χρημάτων τῆς τριετίας μετὰ τὸν ἕβδο- Iustin. 36
μον ἐνιαυτὸν, ὡς καταθήσουσι ταῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσαις.
ἐκυρώθη, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως Περσῶν ὁμολογίαν ἐν P. 137
γράμμασι προελθεῖν, ὡς, ἡνίκα πορίσαιντο Πέρσαι τῶν τριῶν ἐτῶν τὸ ὀφειλόμενον χρυσίον, βασιλεῖ Ῥωμαίων τὸ περὶ τοιοῦδε βεβαιωτικὸν ἀναδοθήσεται γράμμα. ἡ μὲν τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογία, τὴν συνήθη φέρουσα προγραφὴν, γνώριμος ἡμῖν ἐς τὰ μάλιστα τυγχάνει. ἡ δὲ τοῦ Περσῶν βασιλέως γράμμασι μὲν ἐγράφη Περσικοῖς, τῇ δὲ Ἑλληνίδι φωνῇ κατὰ ταῦτα δήπουθεν ἰσχύει τὰ ῥήματα· „θεῖος, ἀγαθὸς, εἰρηνοπάτριος, ἀρχαῖος Χοσρόης, βασιλεὺς βασιλέων, εὐτυχὴς, εὐσεβὴς, ἀγαθοποιὸς, ᾧτινι θεοὶ B
μεγάλην τύχην καὶ μεγάλην βασιλείαν δεδώκασι, γίγας γιγάντων, ὃς ἐκ θεῶν χαρακτηρίζεται, Ἰουστινιανῷ Καίσαρι, ἀδελφῷ ἡμετέρῳ." ἡ μὲν οὖν προγραφὴ οὕτω πη ἐδήλου, ἀτὰρ ἡ δύναμις τῶν λεχθέντων τοιάδε ὑπῆρχεν. εἴποιμι δὲ αὐτήν γε δήπου τῶν λόγων τὴν συνθήκην· ἀναγκαῖον γὰρ ἔγωγε ᾠήθην χρῆσθαι οὐκ ἄλλως, ὡς ἂν μὴ ὑποτοπήσοι τις ἑτέρᾳ φράσει παρατετράφθαί τι τῶν ἀληθῶς . . . εἶχεν οὕτω· „χάριν ἀπονέμομεν τῇ ἀδελφότητι τοῦ Καίσαρος περὶ

1 et 6. προελθεῖν B., προσελθεῖν vulg. 5. ἐκυρώθη δὲ ὥστε coni. N. 6. κομίσαιντο coni. B. 15. μεγάλην τύχ. N., μετὰ τύχ. vulg. 21. τῶν] ὧν H. ἀληθῶν. ἡ δ' ἄρ' εἶχεν N.

sacra sanctio ab Imperatore Romano emitteretur, qua pecunias pensionis trium reliquorum annorum, qui restabant ex decem, se statim exeunte septimo anno Persis numeraturum caveret. Pactum quoque est, ut Persarum rex cautionem interponeret, se, simulatque aurum, quod stipulatus erat, pro tribus annis recepisset, securitatis litteras Imperatori Romano traditurum. Et Romani Imperatoris pacis ratihabitio solitam prae se ferebat inscriptionem, quae satis nota est. Persarum vero regis Persica lingua scriptae verba Graece haec sonant: „Divinus, bonus, pacificus, summus Princeps, Chosroës, rex regum, felix, pius, beneficus, cui Dii magnum imperium cum magnis opibus indulserunt, Gigas Gigantum, ad deorum exemplar compositus, Iustiniano Caesari, fratri nostro." Atque inscriptio erat huiusmodi. Vis autem eorum, quae comprehensa sunt litteris, talis fuit. Referam ego ipsam verborum structuram et dispositionem. Necessarium enim esse duxi non aliter facere, ne quis suspicaretur, ex veritate aliquid a me immutatum. Haec sic se habent: „Gratias agimus Caesaris fraternitati pro pace inter ista duo regna constituta. Nos quidem Iesdegusnapho, divi-

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 τῆς χρείας τῆς εἰρήνης τῆς μεταξὺ τούτων τῶν δύο πολιτειῶν. ἡμεῖς μὲν Ἰεσδεγουσνὰφ, θείῳ κουβικουλαρίῳ, ἐκελεύC σαμεν καὶ ἐξουσίαν δεδώκαμεν· ἡ ἀδελφότης τοῦ Καίσαρος Πέτρῳ μαγίστρῳ τῶν Ῥωμαίων καὶ Εὐσεβίῳ ἐκέλευσε καὶ ἐπέτρεψε καὶ ἐξουσίαν δέδωκε λαλῆσαι καὶ τρακταῖσαι. καὶ ὁ Ζὶχ καὶ ὁ λεγόμενος παρὰ Ῥωμαίοις μάγιστρος καὶ Εὐσέβιος τὰ περὶ τῆς εἰρήνης κοινῶς ἐλάλησαν καὶ ἐτρακτάϊσαν, καὶ ἐτύπωσαν τὴν εἰρήνην πεντήκοντα ἐνιαυτῶν, καὶ ἔγγραφα πάντες ἐσφράγισαν. ἡμεῖς οὖν καθ᾽ ἃ ὁ Ζὶχ καὶ ὁ μάγιστρος τῶν Ῥωμαίων καὶ Εὐσέβιος ἐποίησαν, βεβαίως ἔχομεν τὴν εἰρήνην, καὶ ἐμμένομεν αὐτοῖς." οὕτω μὲν ἐπὶ λέξεως εἶχεν. ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ἡ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ἐτύγχανεν οὖσα ὁμολογία, ἄνευ τῆς προγραφῆς ἧς εἶχε τὸ βασί-

D λειον γράμμα τὸ Περσικόν. καὶ ἐν τοιοῖσδε ὁ ξύλλογος διελύθησαν. ἐν δὲ δὴ ἑτέρᾳ ξυνελεύσει μεγαλαυχοῦντος τοῦ Ζὶχ καὶ ἐπὶ Χοσρόῃ βασιλεῖ κομπολογίᾳ χρωμένου, φάσκοντός τε, ὡς ἀμαχώτατός τέ ἐστι καὶ νίκας περιεβάλετο πολλὰς, καὶ ὡς ἐξ οὗ χρόνου τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο, ἀμφὶ τὰ δέκα ἔθνη καταγωνισάμενος κατέστησεν ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, καὶ ὅτι τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν κατεστρέψατο δύναμιν, καὶ μὲν οὖν βασιλεῖς ἐχειρώσατο πλείστους, καὶ ὡς ἄγανταί τε αὐτὸν καὶ τεθήπασιν οἱ ἐκείνῃ βάρβαροι, καὶ ὡς κατὰ τὸ προσῆκον καὶ

9. καθ᾽ add. N. 22. ἐκείνῃ Val., ἐκεῖνοι vulg.

no cubiculario nostro, iussimus et potestatem dedimus, id negotii conficere. Fraternitas autem Caesaris eius procurationem Petro, Romanorum magistro, et Eusebio commisit, ut de pace colloquium haberent et tractarent. Et quidem Zichus, et qui a Romanis magister dicitur, et Eusebius, re inter se deliberata et perpensa, tractaverunt et in scriptis redegerunt pacem in quinquaginta annos Persis et Romanis esse, et quae scripta sunt, suis sigillis impressis approbaverunt. Itaque nos omnia, quae Zichus et magister Romanorum et Eusebius de pace convenerunt, rata firma valere volumus, et conditionibus dictis stamus." Et ista quidem ad verbum ita scripta se habebant. Eodem sensu Romanorum Imperatoris ratihabitio scripta fuit, sed sine inscriptione illa, quam litterae regis Persarum habebant. Super his solutum est inter legatos colloquium. Cum denuo ad colloquium venissent et Zichus magnificis verbis iactaret, et attolleret Chosroën, et diceret, illum invictum esse et multas victorias retulisse, et ab eo tempore, quo cidari redimitus fuisset, decem gentes, cum quibus dimicasset, tributum pendere coegisse, et Ephthalitarum potentiam evertisse, et multos reges subegisse, et omnes illarum terrarum barbaros ipsum colere et venerari, unde iure et merito regis regum appellationem sibi sumeret:

οὐκ ἀπεικὸς αὐτῷ ἡ ἐπωνυμία κεκόμψευται τὸ βασιλέα προσ- A. C. 562
αγορεύεσθαι βασιλέων, ταῦτα καὶ τὰ τοιάδε τοῦ Ζὶχ περὶ Ind. 10
Χοσρόου μεγαληγορίᾳ χρησαμένου ἐν διηγήματι ἐξῆλθεν ὁ Iustin. 36 V. 93
Πέτρος τοιάνδε ἱστορίαν τινά· ὡς ἐγένετό τις ἐν τοῖς πάλαι P. 138
τε καὶ ἀνωτάτω χρόνοις βασιλεὺς Αἰγύπτιος, ὄνομα Σέσωστρις, καὶ οὖν γε συμπνεούσης αὐτῷ τῆς τύχης μεγάλα ἐφύσα καὶ ἔθνη μέγιστα καθεῖλεν, ὡς δουλαγωγῆσαι καὶ βασιλεῖς, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀρθῆναι ἀλαζονείας, ὡς καὶ ὄχημα χρυσοκόλλητον συμπήξασθαι, καὶ ἀνθ' ὧν ἵππους δέον ἢ ἕτερα ἑλκυστήρια ζῶα, τοὺς δοριαλώτους ἐκείνους βασιλεῖς ὑπαγαγεῖν τῷ ζυγῷ, οὕτω τε διφρευόμενον διὰ τῶν λεωφόρων ἐπιφέρεσθαι τοῖς ὑπηκόοις. τοῦτο ἐπεὶ ὁσημέραι ἐπε- B
τέλει, τῶν τις βασιλέων τὸ ὄχημα ἑλκόντων κατὰ τὸ ἄκρον ἐζευγμένος, συνεχέστατά πως καὶ λεληθότως εἰς τοὐπίσω τὸ βλέμμα ἐπιστρέφων, ἐθεᾶτο τὸν τροχὸν κυλινδούμενόν τε καὶ τῇ τῆς κινήσεως συνεχείᾳ ἐν ἑαυτῷ περιελιττόμενον. ἐποχούμενος δὴ οὖν ὁ Σέσωστρις, (ἐπέσκηψε γάρ,) „τί δῆτα," ἔφη, „τοῦτο ποιεῖς, ὦ οὗτος;" ὁ δὲ ἀμοιβαδὸν ἔφη· „ὦ δέσποτα, ὁρῶν τὸν τροχὸν, ὡς θαμὰ περιδινούμενος οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως μένει ὅδε, ἀλλὰ γὰρ ἄνω κάτω φερόμενος τὴν ἁρματοτροχίαν ἐργάζεται." τοῦτο ἀκηκοὼς ὁ Αἰγύπτιος, καὶ μὲν οὖν τεκμηράμενος, ὡς ὑπαινίττεται τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ παλίμβολον τῆς τύχης καὶ ὡς τροχῷ κυλιομένῳ ἔοικε C

12. ἐπιφαίνεσθαι coni. B. 14. πεπηγότως coni. B.

cum haec et huiusmodi Zichus de Chosroë praedicaret, et magnifice loqueretur, Petrus paulum a proposito digrediens, hanc historiam recitavit. Erat, inquit, olim priscis temporibus quidam Aegyptiorum rex, nomine Sesostris. Is, cum illi fortunae aura afflaret, magnos spiritus sumpsit, et potentes gentes domuit, et earum reges captivos fecit, eoque devenit arrogantiae, ut currum deauratum fabricaret, et equorum et aliorum animalium vecturae aptorum loco reges illos captivos iugo aptaret. Et ita vectus per vias publicas sese subditis exhibebat. Quae cum quotidie factitasset, accidit, ut quodam die unus ex illis regibus, qui erat summo iugo aptatus, intente et defixe vultum retorquens, spectaret rotam se circumvolventem et continuatione motus in se ipsam revertentem. Cum id Sesostris, qui vehebatur, animadvertisset, eum increpans, „Quid rerum agis?" inquit. „Contemplor, respondit ille, domine, hanc rotam, quae se alternis frequenter in orbem circumagit, quae nunquam eodem loco manet, sed fertur modo superius, modo inferius, et ita currus agitationem facit et operatur." Haec quum audisset rex Aegyptius, et sentiret, illum indicare fortunae inconstantiam et volubilitatem, quae semper volvitur, neque eodem loco

A. C. 561 Ind. 10 Iustin. 36 τὰ ἀνθρώπεια, ξυνῆκε, μὴ ἄρα καὶ αὐτὸς χρόνῳ ποτὲ τοιούτῳ προσπταίσῃ δυστυχήματι, τοῦ λοιποῦ τε ἐπαύσατο κατὰ τὸν προλεχθέντα τρόπον ἁρματηλατεῖν· πρὸς τοῖς δεδουλωμένους οἱ βασιλεῖς ἀφῆκε καὶ ταῖς σφῶν αὐτῶν ἡγεμονίαις ἐνεβίβασεν αὖθις. ἐνταῦθα Πέτρῳ ἐπαύσατο τῆς ἱστορίας ὁ λόγος, ἐγχαλινώσαντι τὴν τοῦ Ζὶχ περὶ Χοσρόου μεγαληγορίαν. εἶτα διελέγοντο αὖθις περὶ τῶν πρακτέων. ἅπαντα μὲν γὰρ, ὡς ἐνῆν, ἀμφίβολα ἐν τάξει καὶ κόσμῳ καθειστήκει. τὰ οὖν περὶ Σουανίαν ἔτι ἐν μετεώρῳ ὑπῆρχε, καὶ D ὑπελέλειπτό σφισι μόνα ἐπ' ἀμφιβόλῳ. τῷ τοι ἔλεξεν ὧδε Πέτρος· „πλείστων ἐπαίνων ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ, ὃς τέλεια βουλευόμενος τέλειον ἐπιθήσοι ταῖς πράξεσι τὸ πέρας. εἰ γὰρ ἐλλείπει τι τῶν δεόντων, ἐλλιπὲς οἶμαι καὶ τῷ βουλευομένῳ φρόνημα. οὐκ εἰκῆ δὲ καὶ μάτην εἴρηται νῦν ἡμῖν ὁ λόγος· πρὸς σὲ δὲ φερόμενος, ὦ Ζὶχ, Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις φανήσεται λυσιτελέστερος. εἴποιμι δέ πως φανερώτερον. Σουανία Ῥωμαίοις ὑπῆρχε, καὶ Ῥωμαῖοι Σουάνοις ἐκέλευον. ἀμέλει Τζαθίου Σουάνων ἐξηγουμένου Δειτατός τις Ῥωμαῖος ἀνὴρ τῶν ἐκεῖσε Ῥωμαϊκῶν καταλόγων ἐτύγχανε προεστώς· ἀλλὰ καὶ ἕτεροί τινες Ῥωμαίων ἐν Σουάνοις ἐποιοῦντο τὰς διατριβάς. δυσμενείας δέ τινος . . . . μεταξὺ τοῦ Λαζῶν

3. *πρός γε τοὺς* coni. B., *πρὸς τοῖς τοὺς δ.* coni. N. 10. *μόνα* H. *μόνη* vulg. 18. *Δείτατος*: idem mox p. 357., 7. *Ἐξίσατος* nominatur. 21. *τινος*] excidit participium *οὔσης*, quod H. supplet, vel *γενομένης*.

permanet, et rotae semper volventi res humanas similes esse: veritus, ne ipse posthac in aliquam calamitatem incideret, abstinuit deinceps eo modo, quo diximus, vehi, et reges apud se servitutem servientes in sua regna, ut illic, quemadmodum antea, regnarent, dimisit." Hic finem accepit Petri sermo historiam recitantis, quo Zichi magniloquentiam repressit. Deinde disseruerunt de his, quae agenda restabant. Cetera enim omnia, quoad eius fieri potuerat, quae in controversia fuerant, composita transactaque erant, exceptis quae ad Suaniam pertinebant, quae sola in suspenso adhuc et incerta manebant. Itaque Petrus Zicho dixit: „Multis laudibus vir ille dignus est, qui perfecte utilia suadet, eademque perfecte ad exitum perducit. Etenim, si quid in his deest, imbecillitati opinor iudicii eius, qui negotium suscepit, attribuitur. Non immerito neque temere haec a me habetur oratio, quae ad te directa, o Ziche, tandem in magnam Romanorum et Persarum utilitatem est redundatura. Dicam ego paulo apertius. Suania ditionis Romanorum fuit, et Suanis Romani imperarunt. Quo tempore autem Tzatheus eorum dux erat, Ditatus quidam, Romanus, praeerat Romanis militibus, qui illic in praesidiis agebant: tum quoque multi

βασιλέως καὶ Μαρτίνου τοῦ Ῥωμαίου τηνικαῦτα ἐκεῖσε στρα- A. C. 562 τηγοῦντος, τούτου ἕνεκα ὁ Κόλχος οὐκ ἀπέστειλε Σουάνοις Ind. 10 τὸ σύνηθες σιτηρέσιον· ἔθος γὰρ πέμπεσθαι σῖτον ἐκ τοῦ Iustin. 36 P. 139 Κόλχων βασιλέως. διὸ δυσανασχετοῦντες οἱ Σουάνοι τῷ τῶν νενομισμένων στερηθῆναι, κατάδηλον ἐποιήσαντο Πέρσαις, ὡς, εἰ γενήσοιντο αὐτοῦ, Σουανίαν ἐγχειρίσουσιν αὐτοῖς. ἐν τοσούτῳ Ἐξισάτῳ καὶ τοῖς ἑτέροις ἡγεμόσιν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἔφησαν, ὅτι „πολυπληθία Περσῶν ἀγγέλλεται χωροῦσα κατὰ Σουάνων, πρὸς ἣν ἀξιόμαχον οὐκ ἔχομεν δύναμιν. ἀλλὰ τὸ συνοῖσον βουλεύσασθε, ξὺν τοῖς ἐνταῦθα Ῥωμαίων καταλόγοις ὑποχωροῦντες τῇ Μηδικῇ στρατιᾷ." το- B σούτῳ χρησάμενοι Σουάνοι δόλῳ, καὶ δώροις ἀναπείσαντες τοὺς τῶν καταλόγων ἐπιστάτας, ἀπεβάλοντο παρὰ σφῶν τὴν Ῥωμαίων φυλακήν. οἱ δὲ Πέρσαι ξὺν τάχει παραγενόμενοι Σουανίαν ἔλαβον. ληπτέον οὖν ἐντεῦθεν, ὡς καὶ Ῥωμαίων ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν, καὶ Ῥωμαίοις ἁρμόζει τήμερον. εἰ γὰρ δικαιότατα Λαζικῆς κύριοι καθεστήκαμεν, καθὰ δήπουθεν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, Σουανίας τῆς ὑπὸ Λαζικὴν οὐκ ἀπὸ τρόπου δεσπόσομεν." ὁ δὲ Σουρήνας ἔφη· „ἄχθεσθε μᾶλλον Ῥωμαῖοι, ὅτι ἔθνος αὐθαίρετα καὶ ἑκουσίως προσεπέλασεν ἡμῖν."

4. *Τουάνοι* H., *Σαυνοὶ* vulg. 5. *στερηθῆναι* B., *ὑστερηθῆναι* vulg. 6. *Σουανίαν* H., *Σουανιῶν* vulg. 8. *ἀγγέλλεται* N., *ἀγάλλεται* vulg. 10. *βουλεύσασθαι* vulg. 12. *Σουάνοι* H., *Σουάνιοι* vulg. 13. *καταλόγων* N., *λόγων* vulg., *λόχων* Cantocl. *ἀπεβάλλοντο* vulg. 16. *ὑπῆρχον* vulg.

Romani inter Suanos domicilium habebant et commorabantur. Orta quadam inter Lazorum regem et Martinum, Romanorum tunc temporis in his partibus ducem, discordia, Colchus mittere Suanis praestari solitum frumentum recusavit. Mos enim erat mitti a rege Colchorum frumentum. Suani graviter et iniquo animo tulerunt, se privatos esse his, quae sibi ex conventione debebantur. Quamobrem significarunt Persis, se, si illuc accederent, eorum manibus Suaniam tradituros. Eodem tempore Exisato et reliquis Romanis ordinum ducibus dixerunt, magnam Persarum manum Suanis bellum inferre nuntiari. Quamobrem cum non idoneas ad resistendum haberent copias, petere, ut ipsorum salutis causa cum Romanorum copiis exercitui Persarum obviam irent. Hoc dolo Suani usi, et donis demeriti legionum nostrarum duces, Romanorum praesidium eiecerunt. Persae autem celeriter accedentes, Suaniam suae potestatis fecerunt. Hinc facile est intelligere, olim Romanorum iuris fuisse Suaniam, hodieque iure illis competere. Nam si optimo iure constituti sumus domini Lazicae, (sic enim et vos iampridem aequum censuistis,) non absque ratione Suania, quae infra Lazicam sita est, in nostrum ius dominiumque cedere debet." Cui Surenas respondit: „Eo iniquiori animo et gravius ista fertis, o Romani,

A. C. 562 ὁ Ζὶχ ὑπολαβὼν ἔφη· „αὐτόνομοι γεγόνασι Σουάνοι, καὶ οὔ
Ind. 10 Iustin. 36 πώποτε τῇ Κόλχων ὑπεκλίθησαν ἀρχῇ.“ αὖθις ὡς τὸν Ζὶχ
C ἔλεξεν ὁ Πέτρος· „εἴγε μὴ βούλει, ὦ Ζὶχ, ἐν τοῖς τῆς εἰρή-
V. 94 νης συμβουλαίοις ὄνομα τὸ Σουανίας ἐγχαράξαι, σήμανον, ὡς ἀποδίδως μοι Λαζικὴν ξὺν τοῖς ὑποτεταγμένοις ἔθνεσιν αὐτῇ.“ ὁ Ζὶχ, „εἰ τοῦτο,“ ἔφη, „ποιήσω, ἄδειά σοι δοθήσεται καὶ περὶ Ἰβηρίας ἀμφισβητεῖν, κατ' ἐξουσίαν τε εἴποις ἂν, ὡς καὶ αὐτὴ κατήκοος ἐγεγόνει Λαζῶν.“ „ἐν δηλώσει δὲ,“ ὁ Πέτρος, „γεγένησαι, ὦ Ζὶχ, ὡς οὐ βούλει πᾶσαν ἡμῖν ἀποδοῦναι Λαζικὴν, ἀλλά τινα μοῖραν αὐτῆς.“ πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες Σουανίας πέρι, ὅμως οὐ ξυνέβησαν. δοκεῖ τοιγαροῦν αὐτοῖς περὶ τοῦ
D τοιοῦδε τὸν βασιλέα ἐπισκοπῆσαι Περσῶν. καὶ ὅρκῳ ἐπιστώσατο ὁ Ζὶχ, ᾗ νενόμισται Πέρσαις ὀμνύειν, ξυνεπιλαβέσθαι Πέτρῳ ὡς Χοσρόην ἀφικνουμένῳ ἕνεκα Σουανίας. εἶτα τοῦ Ζὶχ τοὺς περὶ Ἄμβρου τοῦ Ἀλαμουνδάρου τοῦ τῶν Σαρακηνῶν ἡγουμένου κινήσαντος λόγους, φάσκοντός τε, ὅτι γε δήπου καὶ αὐτὸν, ὥσπερ καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ ἡγεμόνα τοῦ Σαρακηνικοῦ, κομίζεσθαι χρεὼν τὰς ἑκατὸν χρυσίου λίτρας, ἀντεῖπεν ὁ Πέτρος, ὥστε „τὸν πρὸ Ἄμβρου ἡγεμόνα δωρεᾷ τινι ἀγράφῳ, ὅσῳ ἂν ἠβούλετο χρυσίῳ καὶ ὁπηνίκα, ὁ

4. ὄνομα τὸ N., ὀνόματι vulg. 14. ᾗ H., ἢ vulg. 16. Ἀλαμουνδάρου N., Ἀλαμάνδρου vulg. 19. Σαρακηνοῦ ed. Par.

quod ea gens sua sponte et ultro sese nostrae potestati permisit." Zichus eius verba suscipiens: „Suani suis legibus sunt usi, inquit, neque unquam Colchorum imperio paruerunt." Tum Petrus: „Si tu, o Ziche, Suaniae nomen in conventione pacis omitti mavis, hoc tamen commemora, te mihi Lazicam reddere cum gentibus, quae huic regioni subiectae sunt." — „Sic hoc facio, inquit Zichus, aditus tibi aperietur de Iberia quoque controversiam movere. Nam in tuo arbitrio erit dicere, ipsam quoque subiectam fuisse Lazis." „Manifestum est igitur, o Ziche, te nolle nobis integram Lazicam restituere, sed eius partem." — Multa etiam alia ultro citroque Persae et Romani et dixerunt et audierunt de Suania, neque tamen convenire potuerunt. Sed totam rem ad regis Persarum arbitrium reiecerunt, apud quem Zichus se Petro neque studio neque gratia defuturum, quum primum ad Chosroëm rediisset, iureiurando, quod apud Persas sacrosanctum habetur, fidem suam obstrinxit. Deinde Zichus sermonem movit de Ambro, Alamundari filio, Saracenorum duce, dixitque illi debere centum auri libras et aequum esse, ut eas acciperet, sicut et is, qui ante Saracenorum dux fuerat. Contra dixit Petrus: „Saracenorum ducem, qui ante Ambrum fuerat, Imperator noster libero auri dono nullis litteris obstricto, quando ipsi placebat, ornare solebat. Mittebatur igitur ad Saracenum

A. C. 562 Ind. 10 Iustini 36 P. 140

καθ' ἡμᾶς ἐφιλοφρονεῖτο δεσπότης. τοιγαροῦν ἐστέλλετο τῇ ταχυτῆτι τῶν δημοσίων ἵππων ὀχούμενος ἀνὴρ ἀγγελιαφόρος ὡς τὸν Σαρακηνὸν, ἀποκαταστήσων οἱ τὸ ὅπερ ἐτύγχανεν αὐτῷ πεμφθὲν πρὸς τοῦ Ῥωμαίου βασιλέως. οὕτω τε ἐς τοὔμπαλιν ἐκ τοῦ Σαρακηνοῦ ὡς βασιλέα τὸν ἡμεδαπὸν ἐπέμπετο δωροφορῶν πρεσβευτής. εἶτα ἀντιδώρῳ αὖθις ἐφιλοφρονεῖτο τὸν Σαρακηνὸν ὁ καθ' ἡμᾶς αὐτοκράτωρ. εἰ βούλεται οὖν †καὶ Ἄμβρος κατὰ ταῦτα ποιεῖν, εἰ δοκεῖ καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖ· εἰ δέ γε οὐ βούλεται, κινεῖ τηνάλλως, πρός γε καὶ ἠλιθιώτατα φρονεῖ. ἀποίσεται γὰρ οὐδὲν ὁτιοῦν." τούτων διαμφισβητηθέντων καὶ ἑτέρων, ἐγράφησαν αἱ πεντηκοντούτι- B δες σπονδαὶ Περσιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ, μετεβλήθη τε τὸ Ἑλληνικὸν εἰς Περσίδα φωνὴν καὶ τὸ Περσικὸν εἰς Ἑλληνίδα. οἱ δὲ τὰς ξυνθήκας βεβαιοῦντες Ῥωμαίων μὲν Πέτρος ὁ τῶν περὶ βασιλέα καταλόγων ἡγεμὼν καὶ Εὐσέβιος καὶ ἕτεροι, Περσῶν δὲ ὁ Ἰεσδεγουσνὰφ καὶ Σουρήνας καὶ ἕτεροι. τῶν οὖν ἐξ ἑκατέρου μέρους ὁμολογιῶν ἐν συλλαβαῖς ἀναληφθεισῶν, ἀντιπαρεβλήθησαν ἀλλήλαις τῷ ἰσοδυνάμῳ τῶν ἐνθυμημάτων τε καὶ ῥημάτων. ὅσα δὲ ἐσήμηνε τὰ τῆς εἰρήνης γραμματεῖα, λελέξεται. καὶ δὴ δόγμα ἐγράφη πρῶτον, ὡς διὰ τῆς στενοπορίας τῆς εἰσόδου τοῦ λεγομένου Χορουτζὸν C καὶ τῶν Κασπίων πυλῶν μὴ ἐφεῖναι Πέρσας ἢ Οὔννους ἢ Ἀλανοὺς ἢ ἑτέρους βαρβάρους πάροδον ποιεῖσθαι κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· μήτε δὲ Ῥωμαίους ἐν αὐτῷ δήπου

nuntius, qui vectus celeritate equorum publicorum, redderet quod illi Imperator donatum volebat. Sed ante Saracenus per legatum, quem mittebat, Imperatorem nostrum donis sibi conciliabat. Tunc iterum Imperator vicissim aliqua liberalitate Saracenum sibi devincire studebat. Si Ambrus igitur ita facere decreverit, et Imperatori nostro idem placuerit, bene est; sin minus, frustra contendit, et demens est, neque quicquam impetrabit." Haec et alia multa cum inter se agitassent, foederum in quinquaginta annos conditiones sunt perscriptae Graece et Persice. Deinde Graeca in sermonem Persicum, et Persica in Graecum sunt translata. Foederibus autem scribendis et faciendis affuerunt e Romanis Petrus, dux militum, qui circa Imperatorem militabant, Eusebius et alii, ex Persis Iesdegusnaph, Surenas et alii. Quum igitur conventiones ab utraque parte litteris mandatae essent, utramque inter se compararunt, ut verba et sententiae idem valerent. Quae autem pacis libelli continerent, dicentur. Primum igitur decretum fuit: ne per angustias eius introitus, qui Chorutson appellatur, et portas Caspias Persis, aut Hunnis, aut Alanis, aut aliis barbaris in Romanorum

A. C. 562 τῷ χώρῳ, μήτε μὴν ἐν ἄλλοις Μηδικοῖς ὁρίοις στράτευμα
Ind. 10 στέλλειν κατὰ Περσῶν. δεύτερον, ὡς ἂν οἱ σύμμαχοι Σαρα-
Iustin. 36 κηνοὶ ἑκατέρας πολιτείας ἐμμένοιεν καὶ οἵ τοῖς βεβαιωθεῖσι, καὶ μήτε τοὺς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων, μήτε τοὺς Ῥωμαίων ὁπλίζεσθαι κατὰ Περσῶν. κατὰ τρίτην τάξιν, ὥστε τοὺς ἐμπόρους Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν τῶν ὁποιωνοῦν φορτίων,
D τούτους δὲ καὶ τοὺς τοιούσδε ποριστὰς κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς κρατῆσαν ἔθος ἐμπορεύεσθαι διὰ τῶν εἰρημένων δεκατευτηρίων. δ΄, ὡς ἂν οἱ πρέσβεις καὶ οἱ τῇ ταχυτῆτι χρώμενοι τῶν δημοσίων ἵππων πρὸς τὰς ἀπαγγελίας, ὁ μὲν ἐς τὰ Ῥωμαίων, ὁ δ' ἐς τὰ Περσῶν ἤδη ἀφικνούμενοι, κατὰ ταύτην ἀξίαν καὶ τὸ προσῆκον ἕκαστοι τιμηθεῖεν, καὶ τῆς δεούσης τεύξονται ἐπιμελείας· ἀπαλλάττεσθαί τε σφᾶς μὴ χρονοτριβοῦντας. ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰς ἐμπορίας, ἃς ἐπιφέρονται, ἀμοιβάζειν ἀκωλύτως τε καὶ ἄνευ συντελείας τινός. ε΄ διετυπώθη, ὥστε τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ τοὺς ὁποιουσοῦν βαρβάρους ἐμπόρους ἑκατέρας πολιτείας μὴ διὰ ξένων ἀτραπῶν ποιεῖσθαι τὰς πορείας, μᾶλλον μὲν οὖν διὰ τῆς Νισίβεως καὶ τοῦ Δάρας, μήτε μὴν ἄνευ κελεύσεως ἀρχικῆς ἰέναι κατὰ τὴν ἀλλοδαπήν. εἰ μέντοι παρὰ τὸ δοκοῦν τολμήσωσί τι, ἤγουν, τὸ λεγόμενον,
P. 141 κλεπτοτελωνήσουσιν, ἀνιχνευομένους ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὁρίοις
V. 95 ἀρχόντων, ξὺν τοῖς ὅσα ἐπιφέρονται, εἴτε Ἀσσύρια φορτία

11. ὁ δ' ἐς H., ὁ δὲ vulg. 14. χρονοτριβοῦντες vulg. 21. ὑπὸ H., ἀπὸ vulg.

fines transire liceret, neve Romani in ea loca aut in aliam quamcunque partem finium Medicorum exercitum contra Persas mitterent; ut Saraceni, utriusque civitatis socii, eadem pacta servarent, neque hi, qui Romanorum partium essent, contra Persas, neque qui Persarum, contra Romanos arma ferrent; tertio capite cavetur, ut Romani et Persae, quarumcumque mercium mercatores et negotiatores, secundum veterem morem neque in aliis locis, quam in quibus decimarum solutio est indicta, mercaturas faciant; ut legati et reliqui, qui, cum quid nuntii perferant, equis publicis utantur, tum qui per Romanorum, tum qui per Persarum regiones iter habeant, pro cuiusque gradu et dignitate honore afficiantur, et debita cura excipiantur, neque cunctentur, et merces si quas adferunt, permutent sine ullo impedimento aut tributi exactione; sancitum praeterea est, ne mercatores Saraceni aut alii quicumque barbari in amborum regum regionibus per incognitas et minime tritas vias incedant, sed Nisibim aut Daras petant, neque sine iussu principum alienam regionem adeant. Si quid tamen praeter quod statutum est audeant, aut, ut dicitur, vectigalia fraudaverint, si deprehendantur ab his, qui limitibus praesunt, una cum mercibus, quas vehunt, sive sint merces Assyriae, sive Romanae, poenas et mulctas a legibus

εἶεν εἴτε Ῥωμαῖα, παραδίδοσθαι εὐθύνας ὑφέξοντας. ϛʹ, ὡς A. C. 562 εἴ τινες, ἐν ᾧ χρόνῳ ὁ πόλεμος ξυνειστήκει, ηὐτομόλησαν, Ind. 10 Iustin. 36 τοῦτο μὲν ὡς Πέρσας ἀπὸ Ῥωμαίων, τοῦτο δὲ ἀπὸ Περσῶν ὡς Ῥωμαίους, εἴγε βούλοιντο οἱ προσκεχωρηκότες ἐς τὰ οἴκοι ἐπαναστρέφειν, μὴ γίνεσθαί σφισιν ἐμποδὼν μήτε μὴν κωλύμη χρήσασθαί τινι. τοὺς μέντοι ἐν καιρῷ εἰρήνης αὐτομόλους ἤγουν καταφεύγοντας ἐξ ἑτέρων εἰς ἑτέρους μὴ ὑποδέχεσθαι, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἄκοντας ἐγχειρίζεσθαι τοῖς ἐξ ὧν καὶ ἀπέδρασαν. ζʹ μέρος τῶν σπονδῶν, ὥστε τοὺς ἐπεγκαλοῦντας περὶ τοῦ σίνεσθαί τι σφᾶς τοὺς B ἀντιπολιτευομένους δίκῃ τέμνεσθαι τὸ φιλονεικούμενον, ἢ δι' ἑαυτῶν τῶν τὴν βλάβην πεπονθότων ἢ δι' οἰκείων ἀνθρώπων ἐν τοῖς μεθορίοις παρὰ τοῖς ἄρχουσιν ἑκατέρας πολιτείας ξυνιόντων· οὕτω δὲ τὸν ζημιώσαντα ἀκέσασθαι τὸ σκάζον. ηʹ, ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ ἐγκαλεῖν Πέρσας Ῥωμαίοις ἕνεκα τοῦ ἐπικτίζεσθαι τὸ Δάρας, ἔδοξε καὶ ἀμφοτέραν πολιτείαν τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς ἐπιτειχίζειν, ἤγουν περιοχῇ τινι κατασφαλίζειν τι τῶν ἐν τοῖς ὁροθεσίοις χωρίων, ἵνα μὴ πρόφασις ἐντεῦθεν ἔσοιτο ταραχῆς, καὶ ἐκ τούτου διαλυθήσονται αἱ σπονδαί. θʹ, μὴ ἐπιέναι ἢ πολεμεῖν ὑπηκόῳ ἔθνει ἢ χώρᾳ τινὶ ἄλλῃ τοὺς ἑτέρας πολιτείας· μᾶλλον μὲν οὖν ἄνευ βλά- C βης καὶ κατ' οὐδὲν ὁτιοῦν πημαινομένους ἐν τῷ αὐτῷ μέ-

3. ἀπὸ ante Περσῶν ex coni. addidisse videtur H. 4. προκεχωρηκότες vulg. 9. τοῖς ἐξ H., τοὺς ἐξ vulg. 22. πημαινομένους N., πη μενομένους vulg.

statutas luant; ut his, qui, dum bellum erat, sive a Romanis ad Persas, sive a Persis ad Romanos transierunt, si regredi et ad sua redire voluerint, nullum impedimentum aut molestia fiat; sed qui per pacem deinceps aufugient et migrabunt ex alterius ditionis terris, in alterius regionem minime admittantur, sed omni modo etiam inviti reddantur his, a quorum dominatu effugerunt; pars quoque foederum fuit, ut, si qui quererentur, sibi quid damni illatum esse a contrariae partis civibus, iudicio dirimatur controversia sive per eos ipsos, qui iniuriam passi sint, sive per certos homines, qui in confiniis apud utriusque partis praefectos conveniant, et ita, qui peccaverit, damno medeatur; ut in posterum Persae Romanis non succenseant, quod Daras muniant, placuit, utramque rem publicam a muniendis locis prope fines sitis porro abstinere, neque ea muris et propugnaculis circumdare, ne inde turbarum occasio nascatur, et foedera dissolvantur; neminem invadere aut bello lacessere gentem aut regionem, quae sub alterutrius imperio sit, sed potius omnes nulla iniuria lacessitos eodem statu manere, ut illis quoque pace frui liceat; ne magna militum manus Daras ultra quam custo-

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 νειν, ὡς ἂν καὶ οἵδε ἀπολαύοιεν τῆς εἰρήνης. ι', ὥστε μὴ πολυπληθίαν στρατοῦ ἐς τὸ Δάρας ἐνιζάνειν, πλὴν ὅση γε ἀρκέσει πρὸς φυλακὴν τοῦ ἄστεος. μήτε δὲ τὸν τῆς ἕω στρατηγὸν κατὰ ταύτην ἐνιδρῦσθαι, τοῦ μὴ ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἐπιδρομὰς ἢ βλάβας γίνεσθαι κατὰ Περσῶν. εἰ δέ γε ἄρα τι τοιοῦτον ξυνενεχθείη, ἐπαγιώθη τὸν ἄρχοντα τοῦ Δάρας διατιθέναι τὸ πλημμεληθέν. μία πρὸς τῇ δεκάτῃ τῶν σπονδῶν βεβαίωσις, ὥστε, εἰ πόλις ἑτέραν ζημιώσει πόλιν ἢ ὁπωσοῦν διαφθείρει τι τῶν αὐτῆς, μὴ τῷ νόμῳ τοῦ πολέμου D μήτε μὴν δυνάμει στρατιωτικῇ, ἄλλως δὲ δόλῳ τινὶ καὶ κλοπῇ — εἰσὶ γάρ τοιοίδε τινὲς ἀνοσιουργοὶ οἱ ταῦτα πράσσοντες, ὡς ἂν πολέμου ἔσοιτο πρόφασις· ἐβεβαιώθη τοιγαροῦν τὰ τοιουτότροπα ἀναζητεῖν ἐς τὸ ἀκριβὲς, καὶ ἐπανορθοῦσθαι τοὺς δικαστὰς τοὺς ἐν τοῖς πέρασιν ἑκατέρας πολιτείας ἱδρυμένους. εἰ δέ γε αὐτοὶ οὐκ ἔσονται ἱκανοὶ ἀναστέλλειν τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀστυγειτόνων φθορὰς, ἐστέρχθη, ὥστε τὴν διαδικασίαν ἀναπέμπεσθαι ὡς τὸν τῆς ἕω στρατηγὸν, ὡς, εἴ γε εἴσω μηνῶν ἓξ μὴ τμηθείη τὰ τῆς ἁμίλλης καὶ ὁ ζημιωθεὶς μὴ λήψεται τὸ ἀπολωλὸς, τὸν ἀδι- P. 142 κήσαντα λοιπὸν ἐπὶ ποινῇ ἐς τὸ διπλάσιον τῷ ἠδικημένῳ εἶναι ὑπεύθυνον. ὡς, εἴ γε μηδὲ οὕτω πέρας ἕξοι, διετυπώθη τὸ πονοῦν μέρος πρεσβείαν στέλλειν ὡς τὸν βασιλέα τοῦ ἠδικηκότος. εἶτα εἰ μηδὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενήσεταί οἱ τὸ απο-

8. ἑτέραν B., ἑτέρα vulg. 17. διαδικασίαν H., διὰ δικαίαν vulg.

diendo oppido satis sit, conveniat, neque dux Orientis circa ea loca commoretur, ne fiant inde excursiones in Persas, et damna illis inferantur. Quodsi quid tale contigerit, statutum est, ut praefectus Daras oppidi damnum rependat. Undecima foederis conditio haec est: Si una civitas alteri detrimento fuerit, et quocunque modo, non legitimo bello, neque exercitus vi, sed dolo et clandestina invasione damnum intulerit, (sunt enim multi homines ad huiusmodi facinora perpetranda admodum proclives, quo belli inde occasio oriatur,) statutum est, ut in eiusmodi iniurias diligenter inquiratur, et iudices, qui in utriusque regni confiniis iuri dicundo sunt praepositi, in eos animadvertant. Qui si coercendis finitimorum dissidiis non sufficiant, sancitur, ut disceptatio ad praefectum Orientis transmittatur, qui si intra sex menses concertationes illas non resecuerit, et damno affectus non receperit, quod perdidit, eum, qui iniuriam intulit, obnoxium fore alteri in duplum. Si ne sic quidem res finem acceperit, pars, quae oppressa fuerit, legationem mittat ad regem eius, qui vim fecerit, a quo rege damnum si non rependatur, neque duplicem iniuriae restitutionem laesus intra praescriptum anni tempus acci-

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36

χρῶν καὶ διπλοῦν τὸ ὀφληθὲν ἀναλήψεται κατὰ τὸ ὡρισμένον ἐντὸς ἐνιαυτοῦ, ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ τῷ δόγματι διαλελύσθω τὰ τῶν σπονδῶν. δευτέραν πρὸς τῇ δεκάτῃ μοῖραν τῶν σπονδῶν κατανοήσεις τὰς πρὸς θεὸν ἱκετείας, ἔτι τε καὶ τὰς ἀράς, οἷον τῷ μὲν στέργοντι τὴν εἰρήνην εἶναι τὸν θεὸν ἵλε- B ών τε καὶ ξύμμαχον διὰ παντός, τῷ δὲ ἀπατηλῷ τῶν τε ἐμπεδωθέντων νεοχμῶσαί τι βουλομένῳ τὸν θεὸν ἔσεσθαι ἀντίπαλόν τε καὶ πολέμιον. τρίτη πρὸς τῇ δεκάτῃ τῶν νομισθέντων ἰσχύς, πεντηκοντούτιδας εἶναι τὰς σπονδάς, ἐῤῥῶσθαί τε τὰ τῆς εἰρήνης ἐπὶ πεντήκοντα ἐνιαυτούς, ἀριθμουμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ἑκάστου ἔτους τῇ τριακοσιοστῇ καὶ ἑξηκοστῇ καὶ πέμπτῃ ἡμέρᾳ περατουμένου. ἰσχῦσαι δὲ καὶ τοῦτο, καθὰ ἔφην, ὥστε ἐξ ἀμφοῖν ἀποκομισθῆναι συλλαβὰς ἐκεῖσε, δηλούσας ὡς καὶ ἄμφω στέρξαι ταῦτα ἐφ' οἷς ἐβεβαίωσαν οἱ πρέσβεις. πέρας τε δεξαμένων τῶν συνθηκῶν, ἀντεδόθησαν αἱ λεγόμεναι σάκραι. τούτων δὲ δοξάντων καὶ ἰσχυροποιηθέντων ἐκτὸς ἐνομίσθη C τὰ περὶ τῶν ἐν Περσίδι Χριστιανῶν, ὥστε καὶ νεὼς οἰκοδομεῖν καὶ ἐπιθειάζειν σφᾶς ἀδεῶς, καὶ τοὺς χαριστηρίους ὕμνους, καθὰ νενόμισται ἡμῖν, ἀκωλύτως ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ V. 96 γὰρ μήτε καταναγκάζεσθαι μαγικὴν μετιέναι θρησκείαν, μήτε μὴν θεοκλυτεῖν ἀκουσίως τοὺς παρὰ Μήδοις νενομισμένους θεούς. καὶ οἱ Χριστιανοὶ δέ, ὥστε ἥκιστα καὶ οἶδε τολμῷεν

15. ταῦτα H., τὸν τὰ vulg. 21. Ante μαγικὴν vulgo εἰς inseritur, sed uncis inclusum.

piat, foedus hoc quidem capite violatum erit. In duodecima foederum parte videbis ad deum preces, et exsecrationes quoque, scilicet ut deus pacem colenti sit propitius et perpetuus adiutor: contra decipienti et aliquid in conditionibus novare cupienti hostis et inimicus. Tertio et decimo capite additur, quinquagenarias esse pactiones, et in quinquaginta annos durare pacem: annum numerandum esse, secundum morem antiquum, qui terminatur trecentesimo sexagesimo quinto die. Illud quoque obtinere, ut utrimque, sicuti dictum erat, adferrentur litterae, quae declararent, utrumque regem approbare ea, quae a legatis gesta transactaque erant. Constitutis igitur pacis conditionibus, mutuo sunt traditae, quae vocantur sacrae. His ita decretis et confirmatis, separatim pacta sunt interposita de Christianis, qui in Perside vivunt, ut illis liceret templa construere, et sine ullo timore sacra peragere, et gratiarum actiones per hymnos deo, sicut apud nos fieri solet, canere, neve cogerentur magicis ceremoniis interesse, aut invitos colere et venerari, qui apud Medos deorum numero habentur. Neque tamen ideo Christiani auderent conari magica sectantes in nostram religionem pertrahere.

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 μετατιθέναι μάγους ἐς τὴν καθ᾽ ἡμᾶς δόξαν. ἐκράτησε δὲ ὥστε καὶ τοὺς θνήσκοντας τοῖς Χριστιανοῖς ἐπ᾽ ἐξουσίας εἶναι θάπτειν ἐν τάφοις, ᾗ νενόμισται παρ᾽ ἡμῖν. τούτων οὕτω προελθόντων καὶ ἐν κόσμῳ καὶ τάξει γενομένων, ἐπεὶ ἀνε- D δέξαντο οἵ γε ἐς τοῦτο τεταγμένοι τὰς συλλαβὰς τοῖν δυοῖν βιβλίοιν, καὶ ἀπηκρίβωσαν τῷ ἰσοῤῥόπῳ τε καὶ ἰσοδυνάμῳ τῶν ῥημάτων τὰ ἐνθυμήματα, αὐτίκα οἵγε ἰσόγραφα ἕτερα ἐπετέλουν. καὶ τὰ μὲν κυριώτερα ξυνειληθέντα τε καὶ κατασφαλισθέντα ἐκμαγείοις τε κηρίνοις, ἑτέροις τε οἷς εἰώθασι Πέρσαι χρῆσθαι, καὶ ἐκτυπώμασι δακτυλίων ὑπὸ τῶν πρέσβεων, ἔτι μὴν καὶ ἑρμηνέων δέκα πρὸς τοῖς δύο, ἓξ μὲν Ῥωμαίων, οὐχ ἧττον δὲ Περσῶν, ἀμοιβαίᾳ τῇ δόσει τὰ τῆς εἰρήνης βιβλία παρέσχοντο ἀλλήλοις. τὸ μὲν τῇ Περσῶν φωνῇ γεγραμμένον ἐνεχείρισε Πέτρῳ ὁ Ζὶχ, καὶ Πέτρος δὲ τῷ Ζὶχ τὸ τῇ Ἑλληνίδι· καὶ αὖθις τοῦ Ζὶχ τὸ ἰσοῤῥοποῦν τῇ Ἑλληνίδι βιβλίον γράμμασι Περσικοῖς διασεσημασμένον, ἄνευ τῆς τῶν ἐκτυπωμάτων ἀσφαλείας, εἰληφό- P. 143 τος, τὸ σωθήσεσθαί οἱ τὰς μνήμας, καὶ Πέτρος οὐκ ἄλλως ἐπετέλεσεν ἀμοιβαίως. εἶτα ἐπὶ τούτοις διελύθησαν, τῶν τε ὁρίων ἄπο ἐγένοντο, καὶ ὁ Ζὶχ εἰς τὰ πάτρια ἤδη ἐπορεύετο. ἀτὰρ ὁ Πέτρος ἔμεινεν αὐτοῦ, ἐπιθειάσων τῇ γενεθλίῳ ἑορτῇ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ· ἤδη γὰρ προσεπέλαζε τῆς ἡμέρας τὸ σέβας. ἔτι δὲ καὶ τῇ τοῦ θεοῦ ἐπιφανείᾳ τὰ νόμιμα ἁγιστεύ-

3. ᾗ H., ἡ vulg. 18. τὸ] ἐς τὸ N.

Obtinuit quoque, ut Christianis potestas esset mortuos sepulcris condere, et illis ad nostrum morem iusta persolvere. Haec cum ita rite et ordine gesta administrataque fuissent, litteras hi, quibus eius rei cura demandata erat, duobus libellis exaratas susceperunt, et earum vim et sensum accurate inter se contulerunt, quarum statim altera exempla confecerunt. Et quidem eae tabulae, quibus plenior fides haberetur, diligenter involutae, et securitatis causa cera iterum expressae, et aliis rebus, quae apud Persas sunt in usu, firmatae sunt: tum etiam legatorum sigilla annulis impressa, et duodecim interpretum, sex Romanorum, et totidem Persarum. Sic mutua traditione inter se sibi pacis tabulas Zichus Petro Persarum lingua scriptas, et Graeca Petrus Zicho tradiderunt. Rursus cum Zichus accepisset a Petro aliud illius pactionis exemplum Graeca lingua, sed litteris Persicis exaratum, sine ulla sigillorum impressione, quod ad solam rei gestae memoriam valeret, eadem itidem Petrus a Zicho pari forma accepit. His transactis seorsim alter ab altero procul a confiniis abierunt, et Zichus quidem ad sedes patrias remeavit: sed Petrus illic remansit, ut festum Nativitatis Christi dei (instabat enim veneranda dies,) sancte et religiose cole-

σας, μετὰ ταῦτα ἐπέβη τῆς Περσῶν. καὶ ἐν τοῖσδε πέρας εἰλήφει τὰ τῶν ξυνθηκῶν. πρὸ δὲ δὴ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν πρέσβεων, παραγενομένων τινῶν Περσῶν εἰς τὸ Δάρας, οἷς τὸ τοιόνδε ἐν φροντίσιν ὑπῆρχεν, ἅμα ἐνίοις τῶν ἑρμηνέων B καὶ τοῖς τῶν πλαστίγγων ἐπιστάταις, ἀπεκατέστη τοῖς περὶ τὸν Ζὶχ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα τῶν ζ΄ ἐνιαυτῶν, ἐφ᾽ οἷς αἱ ξυνθῆκαι προῆλθον. ὡς δὲ Πέτρος ἀφίκετο πρὸς βασιλέα Περσῶν ἐν τῷ προσαγορευομένῳ Βιθαρμαῒς, διαλεχθησόμενός οἱ περὶ Σουανίας, ἐς τὰ βασίλεια προελθὼν ἔλεξεν ὧδε· „ἥκομεν, ὦ βασιλεῦ, παρὰ σὲ, τὸ μὲν ἐν βεβαίῳ τὴν εἰρήνην ἔχειν εὐτυχήσαντες ἤδη, τὸ δὲ καὶ ὀψὲ γοῦν τευξόμενοι τῶν δικαιοτέρων παρὰ σοῦ μὴ ἀχθησόμενοι. ὁ γὰρ τὸ παρὸν εὖ διαθεὶς καὶ σχεδιάσας, ὡς εἰπεῖν, τὸ συνοῖσον πῶς οὐχὶ τῶν μελλόντων προμηθεύεται πολλῷ τῷ διαφόρῳ, καθόσον C καὶ χρόνῳ τῷ πλείονι; μεγίστου τοίνυν πέφυκε βασιλέως τὸ δύνασθαι μὲν πλέον ἔχειν, μὴ βούλεσθαι δέ· τὸ γὰρ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος ἐν σώφρονι κολάζεται λογισμῷ. ἐπεὶ οὖν τὸ ζέον τοῦ πολέμου κατέσβεσται νῦν ἡμῖν καὶ ὥσπερ ἀνεπνεύσαμεν, εἷς δὲ μόνος ὑπολείπεται σπινθὴρ, (φημὶ δὲ σπινθῆρα κακῶν τὴν Σουανίαν, ἀπειλοῦσαν ἡμῖν μεγίστην ἔσεσθαι δυσμενείας ἐμπύρωσιν,) γενοῦ κώλυμα τῶν δεινῶν, καὶ προκατάπαυσον ἡμῖν ἐλπίδα τῶν κακῶν. ἐν σοὶ γὰρ τῶν

A. C. 562 Ind. 10 Iustini 36

6. αἱ ξυνθῆκαι H., ἐξυνθῆ καὶ vulg. 9. Σουανίας et προελθὼν H., Σουάνας et προελθεῖν vulg.

ret. Nec multo post illic adhuc Epiphaniae festum solenni more celebravit: deinde ad Persas profectus est. Et sic quidem pacis transactio ad finem perducta est. Ante profectionem legatorum, cum ex Persis hi, quibus ea res curae erat, ad Daras accessissent una cum interpretibus et iis, qui trutinas adferebant, repraesentatae sunt quae Zicho pro septem annorum pensionibus promissae fuerant pecuniae. Petrus vero ad regem Persarum accessit in loco, qui Bitharmais appellatur, ut de Suania cum illo ageret, et in regiam introductus sic locutus est: „Venimus, o rex, ad te, quum magna ex parte pacis beneficium iam adepti simus, ut in reliquis quoque quamvis sero iustitiam a te impetremus; nec nos deceptum iri speramus. Nam qui praesentem rerum statum recte composuit, et instantia commoda respexit, quanto magis is futuris providebit, quia et diuturniora sunt? Magni regis est posse quidem plus habere, sed nolle. Quicquid enim potentiae superat, cohibetur et comprimitur prudenti moderatione Itaque cum fervens belli inter nos ardor iam deferbuerit et quodammodo respiremus, una scintilla relicta est: Suaniam dico scintillam malorum, quae minatur nobis maximum inimicitiarum incendium Sis igitur obstaculo et impedimento gravissimis qui impendent casibus, et restingue malorum

A. C. 562 ἀμηχάνων τὸ ἄπορον ἀνεθέμεθα, μηχανησαμένῳ τὰ δέοντα.
Ind. 10 Iustini 36 μία γάρ τίς ἐστι τελεωτάτη τοῦ πολέμου κατάλυσις, τὸ προσ-
D τεθῆναι καὶ Σουανίαν ἡμῖν, εἴπερ Λαζικῆς κύριοι καθε-
στήκαμεν. ὁ γὰρ δεσπόσας τοῦ ἡγεμονικοῦ πῶς οὐχ ἕξει
τὸ ὑποβεβηκός; οὔτε γὰρ Λαζοὶ οὔτε μὴν αὐτοὶ Σουάνοι
πρὸς ἀμφισβήτησιν ἴοιεν, ὡς οὐχ ὑπήκοος ἡ Σουανία Λαζῶν
ἀνέκαθεν ἦν, καὶ ὅτι ψήφῳ τοῦ Λαζῶν βασιλέως ὁ Σουανίας
ἄρξων τὸ κῦρος ἐδέχετο." ταῦτ' εἰπὼν Πέτρος ἐν γράμμασιν
ἐπεδείκνυ Χοσρόῃ παλαιτέρους Λαζῶν βασιλεῖς, καὶ ἄλλους
ὑπὸ ἄλλων χειροτονηθέντας Σουάνων βασιλέας. εἶτα καὶ
αὖθις ἔλεξε· „τοῦ δικαίου τοίνυν ἡμῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ Σουα-
P. 144 νίαν παρέχοντος, οὐχὶ σὺ προτηρήσας ἐν κέρδει σχήσεις ἀμ-
φότερα, καὶ τὸ δόξαι μὴ ἀδικεῖν καὶ τὸ δοκεῖν δωρεῖσθαι
τὸ προσῆκον πᾶσιν; οὕτω γὰρ ἂν καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς
οἴοιτο ἀδικεῖσθαι, εἴγε τὸ οἰκεῖον ὥσπερ δῶρον λήψεται παρ'
ὑμῶν, ἐπεὶ καὶ Λαζικὴν οἴεται οὐκ ἄλλως ἔχειν. διαβεβαι-
V. 97 ουμένων γὰρ ἡμῶν καὶ ἐναργέστατα δεικνύντων ὡς Ῥωμαίων
ἐκ πλείστου χρόνου κτῆμα, ἀντεῖπας αὐτὸς τῷ τοῦ πολέμου
νόμῳ Λαζικὴν οἰκειώσασθαι, καὶ ὅμως, τῷ βούλεσθαι τὴν

1. τὸν πόρον H., τὸ εὔπορον B. μηχανησαμένῳ H. mg., μηχανησαμένων vulg. 6. ἴοιεν N., εἴποιεν H., ἴδοιεν vulg. 8. κῦρος H., κύριος vulg. 10. βασιλέας] ἡγεμόνας H. mg., βασιλείας ed. Par. 11. καὶ] τὴν N. 14. οὔτε pro οὕτω coni. N. 15. οἴοιτο] οὐκ add. Val.

imminentium exspectationem. Nos enim dubia et controversa, quae secare non potuimus, ad te reiecimus, ut quae convenirent statueres. Unica enim et sola belli prorsus finiendi ratio est, si quidem domini Lazicae sumus, ut Suaniam quoque nobis restituas. Qui enim dominium assequitur eius, quod imperat, qui fieri potest, ut non quoque dominus sit eius, quod alteri paret? Atqui Lazi, sed ne quidem ipsi Suani, minime in dubium revocaverint, Suaniam olim subiectam fuisse Lazicae, et regi Lazorum ius fuisse arbitrio suo, qui Suaniam regeret, constituere." Quae cum diceret Petrus, ex tabulis Chosroëm docuit, Lazorum reges antiquiores esse, et reges Suanorum ab iis subinde esse creatos: deinde sic dicere pergit: „Quum igitur ipsa iustitia, o rex, Suaniam nobis attribuat, nonne tu magni facies, prius concedendo utrumque assequi, ut et nemini iniuriam intulisse, et omnibus, quae debes, largitus esse videaris? Sic enim rex noster minime se laesum esse existimabit, si quod suum est, tanquam dono acceperit, cum et Lazicam non alio modo suam effectam putaverit. Cum enim asseveranter contenderemus, quod etiam aperte ostendebamus, Lazicam a longo tempore a Romanis possessam fuisse, tu contra eam tibi belli iure propriam effectam dixisti, nihilominus illaesam iustitiam esse voluisti, et temperatam habere cogitationem, quam manum potentem potius duxisti.

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36

δίκην ἄτρωτον εἶναι, προυργιαίτερον ἔθου σώφρονα κεκτῆσθαι λογισμὸν ἢ χεῖρα δυνατήν. τοιγαροῦν ἐποιήσω τὴν οὐκ ἀνάγκην ἀνάγκην, καὶ τῷ γενναίῳ τῆς μεγαλοφροσύνης ἐψηφίσω B κατὰ σαυτοῦ, καὶ νικᾶν ἠξίωσας ἡττημένος τοῦ πρέποντος, καὶ ἁπλῶς ἀπεκατέστησας ἡμῖν Λαζικὴν ὥσπερ οἰκεῖόν τι κτῆμα μεταθεὶς καὶ τὴν ἐξουσίαν μεταγαγὼν ἐφ' ἡμᾶς. οὐκ ἄλλως δὲ καὶ περὶ Σουανίας ἀντιβολοῦμεν, τὸ οἰκεῖον προῖκα λαβεῖν· καὶ χάριν δὲ ὁμολογήσειν ἡμᾶς ὑμῖν, τῷ μὴ ἐζημιῶσθαι τὸ οἰκεῖον· ὑμᾶς δὲ τῷ κρείττονι, τῷ δύνασθαι τοσοῦτον ὥστε δωρεῖσθαι δοκεῖν καὶ τὸ μὴ ὑμέτερον." καὶ ὁ βασιλεὺς ἔλεξεν ὧδε· „οὕτω δῆτα ψυχὴν λόγων χηρεύουσαν καὶ τοῦ πείθειν ἔρημον εὑροῦσα ἡ τῆς σοφίας δύναμις, περιφρονοῦσα C τὸ ἀσθενὲς καταγωνίζεται, ὥσπερ φάρμακον ἐν ἕλκει προσπλαττόμενον καταβιβρώσκει μὲν τὸ νοσοῦν, συναναζωπυρεῖ δὲ τὴν ὑγείαν τῷ κάμνοντι. εἰ γὰρ τὸ δίκαιον οὐκ εἶπέ τισιν, εἴ πη δὲ τὸ ἁρμόδιον, οὐδὲν ἧττον καὶ οὕτω κινήσει. τοιγαροῦν ἡ σοφία τούτου ἕνεκα τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων κρατεῖ, ὅτι πολέμου μὲν δύναμις οὐχ οἷα τε πέφυκε τοῦ πρακτέου γενέσθαι, εἰ μή πω καὶ ἑαυτὴν αὐτὴ διαχρήσεται, τὸ δὲ τῆς σοφίας ἀσώματον καὶ φρούριον καθέστηκεν ἑαυτῆς· πρός γε καὶ φρουρεῖ τὸν κεκτημένον αὐτήν. ἐντεῦθεν

8. δὲ ὁμολογήσειν H., σε ὁμολ. vulg. 10. ὑμέτερον N., ὕστερον vulg. 16. εἴ πη] εἴποι coni. N. 19. περιγενέσθαι N. αὐτὴ N., αὐτῇ vulg.

Quare, quae nulla erat necessitas, eam sponte tibi necessitatem imposuisti, et generoso iudicio contra te ipsum pronuntiasti: ab honestate te victum esse confessus, plane nobis Lazicam restituisti, et tanquam nostrum proprium patrimonium eam tradens eius possidendae potestatem in nos transtulisti; quod et idem de Suania supplices petimus, ut gratis quod nobis proprium est, recipiamus, et ut nos vobis gratias habeamus, quod eo, quod nostrum est, minime nos mulctaveritis: vos autem summo numini, quod tantum potestis, ut etiam quae vestra non sunt, dono dare videamini." Rex autem ita respondit: „Equidem sapientiae vis si offenderit animum ratione destitutum et persuadendi facultate orbatum, quod infirmum et imbecillum est, prosternit et conterit, quemadmodum medicamentum ulceri adhibitum depascitur, id quod dolorem facit, et sanitatem restituit aegrotanti. Quamvis enim minime iusta sit ea, quae apud huiusmodi hominum genus habetur oratio, si tamen apte et concinne quis dicat, dicendo evincit. Ea de causa sapientia longe armorum vim superat, quod bellica virtus non possit aliquod egregium facinus edere, nisi se ipsam quoque consumat, prudentia autem et suum ipsius praesidium constitutum est, et eum,

A. C. 562 οὖν οὐδὲ αὐτὸς σὲ, ὦ Ῥωμαίων πρεσβευτὰ, ὥσπερ εἰκὸς
Ind. 10 ἐν τοσαύτῃ φιλοσοφίᾳ τεθραμμένον, ἧ περιεῖναι τοῖς ῥήμασι
Iustin. 36 D μεμάθηκας, μεμφθείην πρός τινος ἔγωγε μὴ πείθειν μαθών·
πλὴν ὡς ἂν οἷόστε ὦ, κἂν εἰ μὴ τοῖς ῥήμασι τηλαυγῶς,
ἀλλ' ὅμως τῷ βουλομένῳ τῆς γνώμης, ὡς ἔνεστιν, ἐν φανερῷ
προθείην τὸ δίκαιον· δοίημεν, ὡς ἐδικαιολογήσω περὶ Σουα-
νίας, τὴν ἀλήθειαν οὕτως ἔχειν. Λαζικὴν μὲν ἐχειρωσάμην,
Σουάνοις δὲ οὐδὲ προσέβαλον, ἢ μόνῃ ἀκοῇ τῷ τὸν Μερμε-
ρόην ἡμῖν σημῆναι, ὡς οὐκ ἔστιν ἀξιόλογος οὐδὲ μὴν περι-
P. 145 μάχητος ἡ χώρα, οὐδὲ βασιλικῆς ἔργον ἐκστρατείας, ἀλλ'
ἓν ὑπάρχει τῶν ἐθνῶν τῶν περὶ τὸν Καύκασον, καὶ ὡς
ἔχουσι βασιλίσκον, καὶ ὡς ὁ χῶρός ἐστι Σκυθῶν πάροδος.
ἀπεβίω Μερμερόης, εἶτα ὁ Ναχόεργαν ὑπῆλθε τῇ στρατη-
γίᾳ. γέγραφε τοίνυν ἡμῖν καὶ αὐτὸς οὐκ ἄλλως περὶ αὐτῶν,
ὅτι τοῦ Καυκάσου τὰς ἀκρωρείας οἰκοῦσι, καὶ ὅτι δῆτα
κλῶπές τε καὶ λαφυραγωγοὶ καὶ χαλεπῶν ἔργων καὶ ἀνοσίων
καθεστήκασιν ἐργάται. ἠβουλόμην οὖν κατὰ σφῶν ἐλάσαι
στρατείαν, οἱ δὲ κατοῤῥωδήσαντες ἀντὶ Σουάνων ἐγένοντο
Πέρσαι. ὡς εἶναι δῆλον ἐντεῦθεν ἀνήκειν μοι τὴν χώραν,
καὶ ἔχειν οὐκ ἀρνοῦμαι. καὶ τοίνυν δηλοῦσιν ὑπακούοντες
B ἡμῖν ἀσμενέστατα τῷ καὶ τοῖς δούλοις ἄρχεσθαι τοῖς ἡμῶν.

1. σὲ add. N. 2. τεθραμμένον N., τεθραμμένος vulg. ἧ περιεῖναι N., εἴπερ εἶναι vulg., ἧπερ εἶναι H. 4. εἰ μὴ τοῖς H., εἰμὶ τοῖς vulg. 13. Ναχοραγὰν Agathiae. 15. ἢ ὅτι H. 16. χαλεπῶν H., χαλεπῶς vulg.

qui ipsam possidet, salvum et incolumem servat et praestat. Quamobrem nolim hoc mihi vituperio dari, o Romanorum legate, si ego, qui a nemine didici, tibi non persuadeam, qui philosophicis disciplinis adeo innutritus et imbutus fueris, ut oratione superiorem esse didiceris: tamen quantum in me erit, etsi non luculento verborum artificio, ex animi mei sententia quod iustum est promam. Demus, de Suania te vera dixisse, et ita se rem habere: at Lazicam bello subegi; Suanos nunquam bello appetii. Solo auditu a Mermeroe accepi, qui significavit, regionem non esse dignam nostra cura, neque pro qua certaremus, neque regem decere huic terrae bellum inferre. Sitam esse inter eas gentes, quae circa Caucasum habitant, habere regulum, et esse transitum Scytharum. Decessit Mermeroes, administrationem exercitus suscepit Nachoergan. Scripsit ille nobis eadem: Suanos iuga Caucasi habitare, esse latrones, praedarum abactores et quorumcumque gravium et immanium scelerum patratores. Constituimus adversus illos exercitum mittere, sed subito metu compulsi ex Suanis Persae facti sunt: unde satis apertum est, hanc regionem in nostra potestate esse, et eam me tenere minime inficior. Nec obscurum est, illos nobis lubenti animo

ἀμέλει καὶ τοῦ Ζὶχ ἐν γράμμασι δηλώσαντος, ὡς Ῥωμαῖοι A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 Σουανίαν ἐπιζητοῦσι λαβεῖν, τοσοῦτον πόῤῥωθεν ᾠήθην ὑμᾶς τοῦ δικαίου φῆσαι, καθόσον οὐ πλησίον ἐγενόμην τοῦ πείθεσθαι τῷ παραλόγῳ τῆς ἀκοῆς. πλὴν ἡττηθήσομαι τοῦ δυνατοῦ, καθόσον οἰηθείην περιέσεσθαι, μὴ οὐχὶ ταῦτὰ φρονεῖν τῷ καθ' ὑμᾶς βασιλεῖ." ταύτας δήπουθεν αὐτὰς ἀπεκύησε τῷ νῷ τὰς ἐννοίας ὁ Περσῶν βασιλεὺς, καὶ ἐν τούτοις ὁ λόγος ἐπέπαυτο πρὸς βραχὺ περὶ Σουανίας αὐτῷ. καὶ αὖθις, ὥσπερ ἐν μεταξυλογίᾳ τινὶ, περὶ Ἄμβρου τοῦ Ἀλαμουνδάρου τοῦ Σαρακηνοῦ διελεγέσθην ἄμφω, τοῦ βασιλέως C οὕτω πως ἀρξαμένου· „ὁ καθ' ἡμᾶς Ἄμβρος ὁ Σαρακηνὸς οὐχ ἥκιστα ἐπιμέμφεται τῷ Ζὶχ, καὶ καταβοὴν πεποίηται τἀνδρὸς οὐκ ἐλαχίστην, ἅτε οὐδέν τι ὀνήσαντός γε αὐτὸν, ἡνίκα ἐσπενδόμεθα ὡς ὑμᾶς." καὶ ὁ Πέτρος, „ἐν οὐδενὶ χρόνῳ πώποτε," ἔφη, „ῥητόν τι χρυσίον ἐκομίσαντο ἐκ Ῥωμαίων οἱ καθ' ὑμᾶς Σαρακηνοὶ, οὔτε μὴν ἀνάγκῃ τινὶ, οὔτε καθ' ὁμολογίαν τινά· ἀλλὰ δῆτα ὁ πατὴρ Ἄμβρου Ἀλαμούνδαρος ἔστελλε δῶρα τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι, καὶ ὅ γε δεχόμενος ἀντεδωρεῖτό γε αὐτόν. ὅπερ ἐφ' ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ τὸ τοιόνδε ἐγίγνετο οὐδαμῶς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πέντε παρῳχημένων ἐτῶν. V. 98 τοῦτο γοῦν διεσώθη τε καὶ διεφυλάχθη Ἀλαμουνδάρῳ τε D

5. φηθείην vulg. ταῦτα vulg. 12. καταβοὴν B., καταβολὴν vulg. 16. ἡμᾶς vulg.

parere, et a nostris servis regi. Postremo Zichus nos per litteras certiores fecit, Romanos repetere Suaniam, in quo tam longe vos ab eo, quod iustum erat, discedere existimavi, quantum abfui a fide adhibenda his, quae ad me contra rationem deferebantur. Sed cedam, quantum fieri potest, rerum necessitati, quamquam me victurum esse speraveram, quo minus a rege vestro dissentiam.“ Has igitur cogitationes e mente sua effudit rex Persarum: et tum paulum quievit disceptatio de Suania. Mox autem, veluti medio quodam colloquio rursus de Ambro Saraceno inter eos exortus est sermo. Rex sic incepit: „Qui apud nos est Ambrus, Alamundari filius, Saracenus, non parum Zicho succenset, neque parvam querelam de eo instituit, quod illius rationibus consulere, cum inter nos pacem fecit, praetermisit.“ Et Petrus, „Nullo unquam tempore, inquit, Saraceni, qui apud vos sunt, certam auri summam a Romanis abstulerunt. Nec enim id nostrarum rerum necessitas unquam postulavit, neque nobis cum his quicquam convenerat. Sed pater Ambri, Alamundarus, misit dona ad Romanorum Imperatorem: is cum ea accepisset, vicissim eum donis est remuneratus, quod tamen unoquoque anno nequaquam factum est, sed aliquando interpositum est spatium quinquennii. Hoc igitur inter Alamundarum et nos usurpatum et observatum est non brevi tempore. Deus autem no-

A. C. 562 Ind. 10 Iustin 36 καὶ ἡμῖν ἐπὶ χρόνον ἥκιστα ὀλίγον. ἐξεπίσταται δὲ τὸ κρεῖττον, ὅτι οὐχὶ δῆτα ἐῤῥωμένα φρονῶν ἐς Πέρσας τὰ τοιάδε ἔπρασσεν Ἀλαμούνδαρος. τοιγαροῦν διεβεβαιοῦτο, ὡς, εἰ καὶ ὑμεῖς πόλεμον κινήσοιτε καθ' ἡμῶν, Ἀλαμουνδάρῳ γε ἄπρακτός τε καὶ ἀνενέργητος ἔσται ἡ μάχαιρα τῆς Ῥωμαίων ἔκατι πολιτείας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπί τινα διέμεινε χρόνον. νῦν δὲ ὁ σὸς μὲν ἀδελφὸς, δεσπότης δὲ ἐμὸς, ἔθετο ἐν νῷ ἐμφρονέστατα οἶμαι, ὦ βασιλεῦ, ἔφη τε, ὡς, εἰ βεβαίως ἔχει τὰ πολιτεύματα τὴν εἰρήνην, τί δήποτε ἄρα λυσιτελήσει μοι τοῦ λοιποῦ ὑπηκόοις τε καὶ δούλοις προσφθέγγεσθαι Περσῶν, ὡς ἂν καταπρόοιντο τῶν κεκτημένων τὰ πράγματα, P. 146 ἤγουν πορίζειν τι αὐτοῖς ἢ πορίζεσθαι παρὰ σφῶν;" „εἰ πρὸ τῆς εἰρήνης," ἔλεξεν ὁ βασιλεὺς, „ἑκατέρωθεν ἐστέλλοντο πρεσβεῖαι καὶ ἀμοιβαίοις ἐφιλοφρονεῖσθε δώροις ἀλλήλους, χρῆναι οἶμαι ἄτρωτα εἶναι τὰ ὅσα ἐστέρχθη πρὸ τοῦ." ταύταις μὲν οὖν αὐταῖς καὶ περὶ Ἄμβρου ταῖς δικαιολογίαις ἐχρησάσθην, καὶ αὖθις ἀντελογίζοντο περὶ Σουανίας. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· „ὁπηνίκα ἔγωγε παρεστησάμην Σκένδεις τε καὶ Σάραπα καὶ Λαζικὴν, ὑμεῖς οὔ φατε ὅτι τηνικαῦτα Σουανίαν B ἐν ὑπηκόων εἴχετε μοίρᾳ. εὔδηλον οὖν ἐντεῦθεν, ὡς οὐκ ἐτύγχανον ὄντες ὑπὸ Λαζούς. ἢ γὰρ ἂν καὶ αὐτοὶ ξὺν τοῖς κρατοῦσιν ἡμῖν προεχώρησαν." ὁ Πέτρος ἔφη ἀμοιβαδόν·

6. *τινα* H., *τινι* vulg. 11. *καταπρόοιντο* H., *κατὰ πρόην τῷ* vulg. 19. *ὅτι* deest vulg. 21. *ἢ γὰρ ἂν* N., *ἡ γὰρ ἦν* vulg., *τοιγαροῦν* H.

vit, Alamundarum hoc fecisse, cum rebus Persicis minime studeret. Conventum enim fuit, si bellum contra nos moveritis, ut Alamundari ensis adversus rem publicam Romanam quiesceret et ab omni bellico opere immunis esset. Haec igitur aliquo tempore durarunt. Nunc vero frater tuus, meus dominus, o rex, prudenter, opinor, in animum induxit suum, et ait: Si pacem ista duo regna observent, quid mihi porro proderit, subditos et servos Persarum sollicitare, ut dominos suos prodant, et quicquam illis largiri, aut ab illis accipere?" „Si ante pacem, respondit rex, mutuo missae sunt legationes, et vos invicem donis amice coluistis, existimo inviolata et illaesa permanere debere, quae inter vos sunt prius constituta." His igitur quo suam quisque causam de Ambro tueretur, argumentis usi sunt: deinde rursus inter se de Suania contenderunt, et rex dixit: „Cum occupavi Scendes, Serapa et Lazicam, tum ipsi negatis nos Suaniam quoque sub nostra ditione habuisse. Ex quo apparet, eam nunquam subiectam fuisse Lazis. Si enim ita se res habuisset, una cum Lazis, quippe qui imperium eius tenerent, in nostram potestatem venisset." Petrus contra respondit: „Hoc fa-

„τοῦτο οὐ γέγονεν, ἐπεὶ ὁ Σουάνος οὐκ ἀπέστη, καθὰ δή- [A.C. 562] πουθεν οὐ δοῦλος ἦν ὁ Λαζός. φημὶ δὲ, ὡς τοῦ καθ' ἡμᾶς [Ind. 10] δούλου ὁ δοῦλος ἀφηνίασεν οὐδαμῶς." „τήμερον," εἶπεν ὁ [Iustini 36] βασιλεὺς, „δέκα ἤδη παρῳχήκασιν ἐνιαυτοὶ, ἐξ οὗ Σουανίαν ἐν κατοχῇ ἐποιησάμην· πρέσβεις πολλάκις ἐδεξάμεθά τε καὶ ἐξεπέμψαμεν ὡς Ῥωμαίους· καὶ τί δῆτα ἐξ ἐκείνου τὸν ὀντιναοῦν οὐ κεκινήκατε λόγον ἕνεκα Σουανίας;" „ἐπειδὴ τηνικαῦτα," ἔλεξεν ὁ Πέτρος, „καὶ Λαζικῆς κύριος ἐγεγόνεις. καὶ εἴπερ ἔφην· ὡς δεῖ παραχωρῆσαί μοι Σουανίας, ἀντέλεξας [C] ἄν· τίνος χάριν· καὶ εἴπερ αὖθις ἔφην· ἐπεὶ Λαζικῆς ἐστι κατήκοος, ἀπεκρίνω· τίνα γάρ σε γνωρίζομεν Λαζικῆς; καὶ λοιπὸν ἀντερεῖν εἴχομεν τὸ παράπαν οὐδέν." „τοῦτο φῄς," εἶπεν ὁ βασιλεὺς, „ὅτι Σουανία Λαζῶν ὑποχείριος ἦν. εἴπερ ἐν γράμμασιν οἷόςτε εἶ τεκμηριῶσαι τὸ τοιόνδε, ἥκιστα ἀποτεύξῃ τοῦ δέοντος." καὶ ὁ Πέτρος· „οὔ τι μελλήσω, ἀναδιδάξω δέ σε τἀληθές. ἀρχαῖον ἔθος, ὦ δέσποτα, τόδε ἐκράτησε παρὰ Λαζοῖς. ὁ Σουανίας ἡγεμὼν ὑπήκουε τῷ Λαζῷ, καὶ ἀνάγραπτός οἱ ἐπεφύκει ἐς δασμοφορίαν. καὶ τοίνυν ἐκομίζετο παρ' αὐτοῦ ὁ Λαζὸς καρπούς τε μελιττῶν καὶ δέρρεις καὶ ἕτερα ἄττα. ὁπηνίκα δὲ οὖν ὁ Σουάνος ἄρχων ἀπε- [D] βίῳ, ἐχειροτόνει ὁ τοῖς Λαζοῖς ἐφεστὼς τὸν διαφυλάξοντα τοῦ ἀποιχομένου τὴν ἀρχήν. ἐν τούτῳ γράμμασιν ἐχρῆτο

2. οὐ N., ὁ vulg. 3. εἶπεν H., εἶδεν vulg. 9. δεῖ N., δὲ vulg. 21. ὑφεστὼς vulg.

ctum non est, quia Suani a nobis non defecerunt, quemadmodum Lazi, quibus subiecti erant. Hoc igitur affirmo, servos servorum nostrorum nunquam a nobis descivisse." At rex: „Hodie praeterierunt decem anni, ex quo Suaniam occupavimus. Legatos saepius a vobis excepimus, et ad vos misimus. Cur tandem nullam unquam mentionem de Suania fecistis?" „Quia, Petrus ait, Lazices dominium eras adeptus. Etenim si te adiissem, ut mihi Suaniam cederes, causam, cur id faceres, interrogasses; quam si reddidissem: quia Lazis est subdita: An nescis me Lazicae dominum effectum esse? respondisses, neque nobis quicquam reliqui fuisset, quod ultra eloqui potuissemus." „Ain tu, inquit rex, Suaniam Lazis fuisse subiectam? Hoc si tu tabulis scriptis probare poteris, impetrabis quod iustum est." Et Petrus: „Haud cunctabor. Docebo te verum. Vetus mos, o domine, obtinuit, apud Lazos hicce: quum Suaniae dux subesset Lazo, inter hos, qui illi tributa pendebant, adscriptus erat. Quamobrem Lazus accipiebat ab ipso fructus, mella, pelles et alia quaedam. Quando autem Suaniae princeps vita excedebat, suffragio eius, qui Lazis praeerat, eligebatur, qui in locum defuncti regionis administrationem susciperet. Tunc Lazorum praefectus lit-

A. C. 562 ὡς τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα τῶν ξυμβεβηκότων πέρι· καὶ
Ind. 10 αὐτὸς ἀντιγράφῳ ἐπιστολῇ ἐνεκελεύετό οἱ ἐκπέμψαι τὰ σύμ-
Iustin. 36 βολα τῆς τῶν Σουάνων ἡγεμονίας ὅτῳ μὲν βούλοιτο, Σουάνῳ δ' ὅμως ἀνδρί. τοῦτο τὴν ἰσχὺν ἔλαβεν ἐκ τῶν Θεοδοσίου τοῦ καθ' ἡμᾶς βασιλέως χρόνων μέχρι Περόζου τοῦ ὑμετέρου πάππου καὶ Λέοντος τοῦ καθ' ἡμᾶς." εἶτα ἐκ τῆς χλαμύδος ὁ Πέτρος ἐν φανερῷ προκομίζει βιβλίδιόν τι, ἐν ᾧ στοιχηδόν τε καὶ διῃρημένως ἐδηλοῦντο Λαζῶν βασιλεῖς, οἳ Σουάνων ἐχειροτόνησαν ἡγεμόνας. εἶχε δὲ οὕτω τοῦ γραμματείου ἡ δύναμις, εἰ καὶ μὴ οὕτω τὰ ῥήματα· „οἵδε Λα-
P. 147 ζῶν βασιλεῖς, οἵ γε βασιλίσκους ἐπέστησαν Σουάνοις, ἐξ οὗ χρόνου Θεοδόσιος τὸ Ῥωμαίων διήνυσε κράτος καὶ Οὐαράνης τὸ Περσῶν ἄχρι Λέοντος αὐτοκράτορος καὶ Περόζου." καὶ διεξελθὼν ὁ Πέτρος ἔφη· „ἄχρι τούτων ἴσμεν ἐν γράμμασι Λαζῶν τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ὅσοι ὑπὸ Λαζοῖς ἄρχοντες ἐγένοντο Σουάνων." καὶ ὁ βασιλεύς· „εἰ ξυγχωρήσομέν σοι τὸ παρὰ σοῦ προκομισθὲν γράμμα ξυναιρόμενον τῇ κατὰ σὲ πολιτείᾳ ἔχειν τὸ πιστόν, ἆρα καὶ τὰ ἡμέτερα συμβόλαια πιστευθήσονται δικαιότατα;" — „οἶμαι." — „πλήν," ἦ δὲ
B ὁ βασιλεύς, „ὅπερ ἔφης, ἔχεται πειθοῦς, ὅτι δῆτα οὗτοι οἱ
V. 99 βασιλεῖς οἱ μὲν οὕτως, οἱ δὲ ἄλλως ἐγένοντο. ἐπειδὴ δὲ νῦν περὶ ἀμφηρίστου διαλεγόμεθα δούλου, εἰ μὲν ἐναργέστατά

19. ἦ δὲ N., ᾔδεν vulg., εἶπεν H.

teris Imperatorem certiorem faciebat de his, quae evenerant. Et Imperator Lazicae praefecto per epistolam iubebat ipsum mittere insignia praefecturae Suaniae cui vellet, modo Suanus esset. Quod iam a tempore Theodosii, Imp. nostri, usque ad Perosem, avum vestrum, et Leonem, qui apud nos imperavit, invaluit." Deinde e chlamyde Petrus in medium protulit libellum, in quo numerabantur ordine et distincte Lazorum reges, qui Suanis duces elegerant. Haec autem erat huius tabulae vis: verba enim non id expresse continebant: „Hi erant Lazorum reges, qui regulos Suanis constituerunt a tempore, quo Theodosius Romanum rexit imperium, et Varanes Persarum, ad Leonem Imperatorem et Perosem usque." Hos postquam Petrus recitaverat, dixit: „Ad hos usque habemus in scriptis Lazorum reges, et omnes, qui ab eis Suaniae praefecti constituti fuerunt." Et rex: „Si concesserimus, libellum a te exhibitum, qui vestrae rei publicae causam tuetur, fidem facere, nonne nostris quoque fidem haberi aequissimum est?" — „Opinor." — „Quare, sicut dicis, inquit rex, haec res in fide posita est, utrum sic, an aliter illi reges creati sint. Sed quoniam de servo inter nos contentio est, qui cuius sit, dubium est: si claris et manifestis argumentis probare potes tuum esse, accipies: sin minus id potes, et Suanus

πῶς δυνηθείης ἀποφῆναι, ὡς πέφυκε σὸς, λήψῃ γε αὐτόν· εἰ A. C. 562 δὲ τὸ τοιόνδε οὐχ οἷόστε εἶ πιστώσασθαι, καὶ ἄλλως βού- Ind. 10 Iustin. 36 λεται ὁ Σουάνος ὑποτετάχθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ἥκιστα ἔσομαι ἐμποδών. τούτου περαιτέρω οὐδὲν ὁτιοῦν δυνήσομαι ποιεῖν." ὁ δὲ Πέτρος· „οὐχὶ πεύσῃ, ὦ δέσποτα, πρὸς τοῦ Σουάνου, ὅποι βούλεται εἶναι; ἐξουσιάζει γὰρ αὐτὸς, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ γε δήπου τῇ μοίρᾳ." „ἄθρει δὲ," ὁ βασιλεὺς, „ὡς C οὐ βούλομαι περὶ Σουανίας τῆς χώρας τι πυθέσθαι πρὸς τῶν Σουάνων, ἐπεὶ οὐδὲ ὅσιον οὔτε μὴν ἄλλως δίκαιον [τὴν] περὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐν δούλου κινδυνεύεσθαι κρίσει." οἵδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν.

δ'. Ὅτι οὐδὲν προέβη περὶ τῆς Σουανίας, ἀλλ' ὁ Πέτρος ἄπρακτος ἀνεχώρησε τῶν Μηδικῶν ὁρίων. ὅμως δ' οὖν ἐσπείσατο Πέρσαις, καὶ κατέθεντο τὸν πόλεμον ἀμφότεραι πολιτεῖαι. καὶ οἱ μὲν Μῆδοι ἐκ τῆς τῶν Κόλχων γῆς ἐπ' οἶκον ἀνεχώρησαν· ἀτὰρ ἐς τὸ Βυζάντιον ἀφικόμενος ὁ Πέτρος οὐ πολλῷ ὕστερον κατέλυσε τὸν βίον.

ε'. Ὅτι Ἰουστῖνος ὁ ἀνεψιὸς Ἰουστινιανοῦ κατ' ἐκεῖνο και- A. C. 565 ροῦ Ἰωάννην τὸν Κομεντίολον ἐς τὰ Περσῶν ἤθη ἔστειλε πρε- Ind. 13 Iustini 1 σβευσόμενον. παρενεγγύησε δέ οἱ ἐκ μὲν τοῦ ἐμφανοῦς ἀνακή- P. 148 ρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀναγορεύσεως V. 100 κατὰ τὸ εἰωθὸς Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, ἐν ταὐτῷ δὲ, εἴγε

2. οἷόστε H., οἷόντε vulg. 6. ὅποι] ὅτου Cantocl. 9. τὴν uncis inclusimus. 11. Sequebantur quae exstant in ecl. 11. de sent. p. 428, 17. 14. ἐσπείσατο Val., ἐπίστατο vulg. 20. Δομεντιόλου vulg., Κομεντίολον Labb. ad Theoph. ap. Photium cod. 61. 21. οἱ Val., μοι vulg.

tamen velit Romanorum imperio subesse, non intercedam. Nec est ultra id quicquam, quod facere possim." Tum Petrus: „Non percontaberis e Suano, o domine, cuius velit esse? hac enim conditione delata se in libertatem assereret." „Noli hoc rogare, respondit rex; non enim in animo habeo, quantum ad regionem Suaniam, quicquam Suanorum voluntati credere. Etenim neque fas, neque iustum est, de terra ipsa servi iudicii periculum subire." Atque hi inter utrosque habiti sunt sermones.

4. Nihil vero quicquam Petrus de Suania obtinuit, sed infecto negotio a finibus Medorum recessit; pacem tamen cum Persis composuit, et utraque regna bellum deposuerunt, et Medi quidem a Colchorum finibus domum reverterunt. Nec multo post Petrus cum Byzantium rediisset, mortuus est.

5. Iustinus minor, Iustiniani nepos, illo tempore misit Ioannem Comentiolum in Persiam, ut legatione fungeretur. Mandavit ei, ut ad speciem quidem pro more inter Romanos et Persas recepto nuntiaret, Iustino imperium delatum: simul autem, si

A. C. 565 καλέσοι καιρὸς, καὶ ἀμφὶ Σουανίας κινῆσαι λόγους. ταύτην
Ind. 13 Iustini 1 γὰρ οὔπω Χοσρόης ἀπεκατέστησε Ῥωμαίοις, καίτοι τῆς Λα-
B ζικῆς παραχωρήσας, ἧς ὑπήκοος οὖσα ἡ Σουανία ἐτύγχανεν.
ἀλλ' αἱ μὲν πεντηκοντούτιδες σπονδαὶ ἦσαν, ἃς ἔθετο Πέτρος
ὁ τῶν περὶ βασιλέα καταλόγων ἡγεμών· τὰ δὲ περὶ Σουανίας
ἐπ' ἀμφιβόλῳ ἦν. Ἰουστῖνος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνεκελεύσατο
Ἰωάννην, ὡς, εἴγε βούλοιντο Πέρσαι καὶ ὤνιον ἀποδίδοσθαι
C τὴν χώραν, ἑτοιμότατα φῆσαι ἔχειν. ἡ γὰρ Σουανία ἀξιό-
λογος μὲν οὐδαμῶς, ὅμως δὲ ἐπιτηδείως ἔχουσα θέσεως ἐς
τὰ μάλιστα ὀνίνησι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τῷ μὴ δι' αὐτῆς
ἐπιτιθεμένους Πέρσας τὰ τῶν Κόλχων ὅρια λυμαίνεσθαι.
Ἰωάννης οὖν ἐκ Βυζαντίου ἄρας, καὶ ὡς τάχιστα τὴν πο-
ρείαν ἀνύσας, ἐν ταῖς κατὰ τὴν πάροδον πόλεσι τῶν ἀναγ-
P. 149 καίων φροντίδα θέμενος πολλὴν, τοῦτο προειρημένον αὐτῷ
ἐκ βασιλέως, ἀφίκετο εἰς τὸ Δάρας. ἐνταῦθα τὸν κατὰ πό-
λιν ὁλκὸν τοῦ ὕδατος ἐπεσκεύασε καὶ ὑδροχοεῖα ἐπενόησε,
καὶ μὲν οὖν ἄλλα ἄττα τῶν ἐν ἄστει ἀναγκαῖα εἰργάσατο.
διήγαγε δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα τῷ τὴν ἐν τῇ Νισίβει τῇ
πόλει πανηγυρίζειν τε καὶ ἄγειν ἑορτὴν, κἀκ τούτου τὴν πρε-
σβείαν μὴ ὑποδέξασθαι. ὁ δὲ Ἰωάννης δεχθεὶς μετὰ τὴν
ἑορτὴν τὴν Φουρδίγαν προσαγορευομένην, ὅ ἐστιν Ἑλληνιστὶ

2. ἀπεκατέστησε B., ἀπεκράτησε vulg. 3. παραχωρήσας ἧς N., παραχωρησάσης vulg. 5. καταλόγων H., κατὰ λόγον vulg. 6. ἐνεκελεύσατο B., ἐνεκαλέσατο vulg. 10. δι' αὐτῆς Val., διὰ τοὺς vulg. 17. ἀναγκαίων coni. B. 18. τὴν] τοὺς N. 18. et p. 375, 1. Νισίβῃ vulg.

se offerret occasio, in sermonem de Suania incideret. Nondum enim eam iuri Romanorum Chosroës cesserat, quamvis Suania ditioni Lazicae subiecta esset, quae ipsa Romanis tradita erat. Foedera quidem, quae in quinquagesimum annum Petrus, magister officiorum, pepigerat, observabantur: sed quoad Suaniam res adhuc in suspenso remanserant. Iustinus vero Imperator Ioanni in mandatis dederat, si Persae illam regionem vendere vellent, ut se paratum esse diceret. Erat Suania non ipsa quidem magni momenti aut pretii, sed situ valde commodo et apto, ut magnum adiumentum adferret ad arcendos Persas ab invadendis Colchorum finibus. Itaque Ioannes Byzantio profectus, cum urbium, per quas iter illi erat, ut ab Imperatore praescriptum fuerat, multa cura et diligentia rebus subvenisset, ad Daras pervenit. Illic aquae ductum reficiendum curavit, et aquae receptacula condidit, et alia quaedam opera necessaria exstruxit. Ibi per decem dies est commoratus, tantisper dum Nisibi festum celebraretur et peragerctur. Haec causa erat, cur legatio admitti non poterat. Festo peracto, quod apud eos Furdigan dicitur, feralia diceres, exceptus Ioannes a

νεκυία, ἐκ τῶν ἐν τῇ Νισίβει ἀρχόντων ἐξεπέμφθη σὺν τῇ [A. C. 565 Ind. 13 Iustini 1] νομιζομένῃ τιμῇ πρεσβεύειν ἐς τὰ βασίλεια Περσῶν· καὶ ἅπαντα, ὧν ἕνεκα ἔσταλτο, ἐν δέοντι καταστησάμενος, ἐν [B] τούτοις ὑπῆρχεν. ὁ δὲ Χοσρόης ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τῶν Σαρακηνῶν πέρι αὐτῷ ἐκίνησε λόγους. τὰ γὰρ Σαρακηνικὰ φῦλα μυριάδες ταῦτα, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐρημονόμοι εἰσὶ καὶ ἀδέσποτοι· καὶ μὲν οὖν τῆς Ῥωμαίων, ἐστὶν ἃ καὶ τῆς Περσῶν ὑπήκοα πολιτείας. οὕτω δὲ διακεκριμένων αὐτῶν, Ἰουστινιανὸς, μεγαλόφρων ἀνὴρ καὶ βασιλικώτατος, τοὺς μηδίζοντας Σαρακηνῶν δώροις ἐδεξιοῦτο κρατούσης εἰρήνης. ὁ δὲ Ἰουστῖνος, ἐμβριθής τε ὢν καὶ βαρβάρων φρονήματι ἥκιστα ὑποχαλῶν, ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο τοὺς ὅσοι ἐμήδιζον τῶν Σαρακηνῶν. οἱ δὲ (πλεονεκτικώτατον γὰρ [C] τὸ φῦλον) ἀποκοπὴν τοῦτο ἡγησάμενοι τῷ βασιλεῖ ἐνέκειντο Περσῶν μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς αὐτῷ ἀνακειμένους. τῷ τοι ἄρα καὶ Πέτρου ἐκεῖσε πρεσβευσαμένου, ὥσπερ τοῖς Σαρακηνοῖς ὑπευθύνους ὄντας Ῥωμαίους ἔλεγε δεῖν ὁ Χοσρόης ἀποδίδοσθαί σφισι τὸ χρέος. εἶτα καὶ Ἰωάννου αὐτόσε ἀφικομένου τοῖς αὐτοῖς ἐχρήσατο ῥήμασι. διισχυρίζοντο γάρ πως οἱ Σαρακηνοὶ, ὡς ὑπὲρ τοῦ εἰρήνην ἄγειν καὶ μὴ κατα- [V. 101] θέειν τὴν Ῥωμαίων τὰ τοιαῦτα ἐκομίζοντο χρήματα, ἐντεῦθέν τε ἐβιάζοντο τὴν τοῦ πράγματος φύσιν. ὁ δὲ Ἰωάννης,

3. ἅπαντα, ὧν B., ἃ πάντων vulg 6. μυρία δὲ τ. Val. 7. καὶ μὲν] τὰ μὲν coni. B. 11. Ἰουστῖνος Val., Ἰουστινιανὸς vulg. 14. ἀνέκειντο vulg.

primoribus Nisibis cum solenni honore ad exsequendam legationem in regiam Persarum est dimissus. Is eo accessit, et omnibus, quorum causa missus fuit, rite peractis, responsum manebat. Chosroes autem quadam die sermonem movit de Saracenis. Gentes enim Saracenicae innumerae sunt, quarum maxima pars per deserta pascentes et sine domino vagantur, aliae Romanorum, aliae Persarum imperio parent. Ita divisae cum essent, Iustinianus, magni iudicii vir, et qui magnum usum regiae administrationis habebat, Saracenos, qui in Medorum partibus erant, per pacem donis prosecutus fuerat. Sed Iustinus, vir gravis et constans neque quidquam barbarorum superbiae cedens, Saracenos, qui Persis favebant, contemptui habuit, et nihili fecit. At illi (est enim gens avidissima) cum tanquam quod suum esset, sibi eripi existimarent, Persarum regem, ne se ad sua genua prostratos contemneret, supplices orarunt. Itaque Chosroës, cum Petrus apud eum legatum ageret, Romanos Saracenis debitum solvere aequum censebat. Deinde cum Ioannes ad eum accessisset, iisdem verbis est usus. Saraceni enim asseverabant, se ob eam causam, ut quietem agerent, neque Ro-

A. C. 565 Ind. 13 Iustini 1 ὡς ἑώρα σφᾶς οὐ κατὰ τὸ δέον τὸ ἐπίκλημα ποιουμένους, εἶπεν· „εἰ μὲν ἕτερός τις, καὶ οὐχὶ Χοσρόης ὁ πάνυ, ξυνε- D πελαμβάνετο τοῖς ἀδίκως ἐπεγκαλοῦσι Σαρακηνοῖς, ἧττον ἂν ὑπῆρχε δεινόν. τοσοῦτον δὲ βασιλέα Περσῶν, περὶ πλείστου ποιούμενον τὰ μὴ ἐναντία τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως, προσθήσω δὲ καὶ τὰ Ῥωμαίων ἀσπαζόμενον, συνηγοροῦντα τοῖς ἐθέλουσιν ἀδικεῖν θαυμάσαιμι λίαν καὶ ὑπερεκπλαγείην. ὅμως δὲ ῥαθυμίᾳ τὸν νοῦν οὐκ ἐπιτρέψω, Ῥωμαῖος πεφυκώς, ἀναδιδάξω δὲ τὸ πᾶν, καίτοι τοῦ βασιλέως οὐ δεομένου διδασκαλίας, ἀλλ' ἐν εἰδόσι τῆς διηγήσεως προϊούσης. ὁ γὰρ προεγνωκὼς ἤδη τὰ ὅσα τῷ δικαίῳ ξυνᾴδει, ταῦτα πάλιν P. 150 ἀναδιδαχθεὶς ἐπιῤῥώσει τῷ ἀδεκάστῳ τὸ συνειδός. Πέτρος μὲν γὰρ ὁ πρὸ ἡμῶν πρεσβευτής, ὃς ἔναγχος παραγενόμενος ἐβεβαίωσε τὰ τῆς εἰρήνης, ἐμπειρίᾳ λόγων καὶ δεινότητι πειθοῦς καὶ τὰ περὶ τῶν νῦν ἐπεγκαλούντων Σαρακηνῶν, καὶ ἕτερα ὅσα διημφισβητήθη, οἷος ἐγένετο παρακρούσασθαι. ἐγὼ δὲ ῥητορεύειν τε καὶ πείθειν ἠσκημένος οὐδαμῶς, ὅμως τῷ περιεῖναι τῇ δίκῃ τῶν Σαρακηνῶν ἔξω πρὸς ὑμῶν, τῷ μὴ στέργειν ὑμᾶς ἀντὶ Ῥωμαίων Σαρακηνούς, καὶ ταῦτα τοὺς ἀδικωτάτους, καὶ ἀντὶ τοῦ συνοίσοντος τοῖς καθ' ἡμᾶς

2. μὲν Cl., μὴ vulg. 11. ξυνᾴδει H., ξὺν αἰδεῖ vulg. 18. τὸ περ. τ. δ. τ. Σ. ἔξω coni. H., πρὸς τῷ περ. et τὸ μὴ στέργειν N. 20. ὑμᾶς coni. B.

manorum terris infesti essent, eas pecunias accipere, et hac ratione in causa defendenda maxime nitebantur. Itaque Ioannes, ut vidit Saracenos, praeterquam quod fas erat, criminari et accusare Romanos, dixit: „Si quis alius, quam Chosroës, Saracenorum causam, qui Romanos iniuste criminantur, tueretur, minus id quidem grave et molestum esset. Persarum vero tantum regem, qui quae rerum naturae consentanea sunt, plurimi facit, addam etiam, qui bene de Romanis rebus sentit, consentire his, qui volunt iniusta facere, simul et admirarer, et quererer: sed animum non socordiae dabo: Romanus enim sum: et docebo omnia: tametsi regem doceri minime necesse est, sed ad haud inscios narratio mea convertitur. Qui enim semel ea, quae iustitiae et aequitati sunt consentanea, cognovit, si eadem iterum doceatur, immutata veritate perspecta, conscientiam suam firmabit. Petro quidem, qui ante me legatus fuit, et pacem stabilivit, facile fuit, cum eloquentia et persuadendi vi polleret, ea, quae nunc obiiciuntur de Saracenis, et reliqua, quaecumque adhuc controversa erant, diluere et refutare. Ego vero, qui nunquam eloquentiae et persuadendi arti operam dedi, tamen et causae nostrae aequitate Saracenos vincam, et hoc saltem a vobis impetrabo, ut ne Romanis Saracenos, omnium mortalium iniustissimos, neque vestrae utilitati manifesta incommoda

πολιτεύμασι τὸ ἀξύμφορον. οἱ καθ' ὑμᾶς γὰρ Σαρακηνοὶ A. C. 565
(ὅταν δὲ λέγω Σαρακηνοὺς, ἀναλογίζεσθε, ὦ Μῆδοι, τὸ ἀλλό- Ind. 13 Iustini 1
κοτόν τε καὶ παλίμβολον τοῦ ἔθνους,) οὗτοι δῆτα οὖν πρὸς B
βασιλέως Ἰουστινιανοῦ δῶρα μὲν λαμβάνειν εἰώθεισαν, τὸ δὲ ἔθος αὐτοῖς τῷ τοῦ παρέχοντος ἐβεβαιοῦτο βουλήματι. ὑπερηδόμενος γὰρ τῇ εἰρήνῃ, καὶ οἷς οὐκ ἐχρῆν τὸ μεγαλόδωρον ἐπεδείκνυτο. καὶ μᾶλλον ἐκαίνιζεν ἑκουσίως φιλανθρωπίας ὑπερβολῇ πρὸς τὸ μὴ ἀναγκαῖον τὰ πράγματα, ἤπερ ἀκουσίως, εἰ θέμις εἰπεῖν, ἐποιεῖτο τῶν ἀναγκαίων τὴν σύστασιν. μαρτύριον δέ μοι σαφέστατον τοῦ δῶρα τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ οὐχ ὡς ὑπὲρ σπονδῶν, ὥς φασι, κομίζεσθαι τὰ τοιαῦτα χρήματα, καὶ αὐτοὺς ἀντιδωροφορεῖν τὸν καθ' C
ἡμᾶς βασιλέα. καὶ πρὸς ταῦτα μὲν οἶμαι μηδ' ὁντιναοῦν ἀντερεῖν. εἰ δὲ καὶ δοίημεν, ὡς Ἰουστινιανὸς αὐτοὺς κατὰ ξυνθήκας ἐφιλοφρονεῖτο τοῖς χρήμασι, συνεμετρήθη τῷ βίῳ τοῦ δωρουμένου βασιλέως καὶ συναναπαύσατο τούτου τῇ τελευτῇ τὸ δωρούμενον. οὐ γὰρ ἑνὸς ἀνδρὸς ἔθει, φημὶ δὲ (τὸ πλέον) καὶ νόμῳ μὴ λυσιτελοῦντι, καὶ εἰ πέφυκε βασιλεὺς ὁ τὸ ἔθος ἰσχυροποιήσας ἤγουν νομοθετήσας, πολιτεία καταδικασθήσεταί ποτε. ἡμεῖς δὲ τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ διδόναι τι τὸ λοιπὸν Σαρακηνοῖς, καθόσον Ἰουστινιανὸς μὲν

1. ἡμᾶς vulg. 5. ἔθος N., ἔθνος vulg. 6. ὑπερηδ. Val., ὑπερειδ. vulg. 9. ἤπερ Val., εἴπερ vulg. 14. δὲ B., γε vulg.

praeferatis. Qui enim apud vos sunt Saraceni, (cum Saracenos dico, animo perpendite, o Medi, gentis perfidiam et inconstantiam,) dona quidem ab Imp. Iustiniano accipere consueverant; sed haec consuetudo liberalitate eius, qui dabat, invaluit. Cum enim pace magnopere laetaretur, se quoque liberalem erga eos, quos non oportebat, exhibebat, et eo tempore liberalitatis modum sponte sua, cum minime opus erat, excedere maluit, quam ut invitus, si dicere fas est, necessitati rerum cederet. Sed manifestissimum argumentum eius rei, quod pecunias non ex conventione, ut dicunt, sed dono acceperunt, illud est, quod illi vicissim Imperatorem nostrum muneribus coluerunt. Neque quemquam istis contradicturum puto. Quodsi concederemus, Imperatorem Iustinianum ex conventione illis pecunias largitum, haec conventio spatio vitae eius, qui pecunias solveret, esset terminata et circumscripta, et morte eius donatio finem accepisset. Neque unius hominis consuetudine, aut lege minime utili, (dico autem ut plurimum,) licet rex ipse sit, qui hanc consuetudinem aut legem constituerit, tota gens aut res publica teneri debet. Nos vero eo magis abest, ut quicquam dono dare Saracenis velimus, quod quantum Imperator Iustinianus erga barbaros benignus et beneficus fuit, is, qui nunc Romanis imperat, tanto magis constituit se cunctis praebere formidandum. Ita-

A. C. 565 καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἠπιώτατος, ὁ δὲ νῦν Ῥωμαίων αὐ-
Ind. 13 Iustini 1 τοκράτωρ πρὸς πάντας εἶναι βούλεται φοβερώτατος. οὐ χρεὼν
D οὖν ταῦτα τοὺς Σαρακηνοὺς ὀνειροπολεῖν· οὐ γάρ τι τοιοῦ-
τον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἕλοιτο ποιεῖν. εὐκτὸν δὲ ὑμῖν
γενήσεται τὸ τὴν εἰρήνην αὐτὸν ἐθέλειν ἐῤῥῶσθαι, καὶ μὴ
οἴεσθαί γε αὐτὸν ἔλαττον ἔχειν Ῥωμαίους ἐν ταῖς ἤδη γεγε-
νημέναις σπονδαῖς. ταύτῃ γὰρ ἀνέξεται μὴ ὅπλα κινεῖν."
οὗτος μὲν οὖν οὕτως ἔλεξε. καὶ περὶ μὲν τῶν Σαρακηνῶν τὸ
λοιπὸν οὐδεμία τις ἐφέρετο μνήμη. ἐπιτηρήσας δὲ τῷ δο-
κεῖν οὐκ ἐργωδῶς ἀμφὶ Σουανίας ἀπέῤῥιψε λόγους, ὡς δέον
ὑπὸ Ῥωμαίους αὐτὴν καθεστάναι, εἴ γε καὶ Λαζικῆς ἐπε-
P. 151 λάβοντο ἐννομώτατα αὐτοί. ὁ δὲ Περσῶν βασιλεὺς τοὺς
περὶ Σουανίας μὲν λόγους ἔδοξε παραδέχεσθαι, χρῆναι δὲ
αὐτὸν ἔφη περὶ ταύτης ἅμα τοῖς ἐν τέλει τῶν Μήδων βου-
λεύσασθαι. μετὰ ταῦτα ὁ Ἰωάννης λόγους προσήγαγε τῷ Ζίχ
τῷ καὶ Ἰεσδεγουσνὰφ, καὶ μὲν οὖν ἑτέροις τισὶ τῶν παρὰ
Πέρσαις ἡγεμόνων. οἱ δὲ ἔλεξαν, ὡς ἑτοιμότατα ἔχοιεν Σου-
ανίας παραχωρῆσαι Ῥωμαίοις, οὕτω μέντοι ἐφ' ᾧ χρήματα
λήψεσθαι καὶ ὤνιον θέσθαι τὴν ἀπαλλαγήν. καὶ πρός γε
V. 102 συνθήκας ἄλλας τινὰς δεῖν ἔφασκον γενέσθαι, αἰσχράς τε
καὶ ἀναξίας τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ βεβαιούσας οὐδαμῶς
B τὴν περὶ βασιλέως Ἰουστίνου κρατήσασαν δόξαν, ὥς ἐστι
μάλα ἐμβριθής τε καὶ κατηκριβωμένος. Ἰωάννης δὲ τὰ τοι-

4. ἡμῖν vulg. 9. τὸ coni. N.

que non oportet Saracenos haec sibi somnia fingere. Nunquam enim Imperator haec facere sustinebit. Vobis autem optandum est, ut pacem servare in animum suum inducat, neque existimet foederum conventiones in aliqua re Romanorum maiestatem laedere et minuere. Si enim id existimaret, ab armis inferendis non abstineret." Atque hic ad hunc modum est locutus, neque deinceps ulla mentio de Saracenis est facta: sed mox devenit in sermonem de Suania: cum magnopere cavisset, ne id de industria facere videretur, quandoquidem Lazica optimo iure illis restituta esset, oportere quoque ipsam Suaniam Romanorum potestati permitti. Visus est autem Persarum rex sermones de Suania excipere, et sibi amplius de ea re cum principibus Medorum deliberandum dixit. Nec multo post Ioannes colloquium habuit cum Zicho, qui etiam Iesdegusnaph nominabatur, et reliquis Persarum primoribus. Illi quidem dixerunt, paratos se esse Romanis cedere Suaniam hac conditione, ut pretium eius acciperent et eius cessionem venderent, multasque alias conventiones in medium proponebant turpes et indignas Romani imperii maiestate, et quae minime existimationi, quam Iustinus adeptus erat, consentiebant. Gravis enim et elati animi vir, et qui

ἄδε ἀκηκοὼς, καὶ οὐ σφόδρα τῆς τοῦ αὐτοκράτορος στοχαζόμενος γνώμης, ἀβουλότατα διεπράξατο· ἔστειλε γὰρ παρὰ Σουάνους, τὸν σφῶν βασιλέα βουλόμενος δεξιώσασθαι, δελεάσαντος οὖν αὐτὸν ἐς τοῦτο ἀτοπίας ἐλθεῖν αὐτοῦ Χοσρόου, ἐσκήπτετο δὲ τὸ τοιόνδε καὶ ἐμηχανᾶτο, ὅπως ἔσοιτό γε αὐτῷ ἐς δικαιολογίαν τινὰ, ὡς αὐτοὶ Σουάνοι, καίτοι προτραπέντες, οὐκ ἀνάσχετα ποιοῦνται Ῥωμαίοις ὑπακούειν. ἐξηπίστατο γὰρ ὅτι οὖν ὤνησαν οἱ πρὸς Ἰωάννου σταλέντες. μετὰ ταῦτα ἐπηγγείλατο Χοσρόης στέλλειν πρεσβευτὴν ὡς C βασιλέα Ῥωμαίων, τὸν ταῦτα ἅπαντα ἐν δέοντι καταστησόμενον· καὶ ἀνέζευξεν Ἰωάννης ἐς τὸ Βυζάντιον.

A. C. 565 Ind. 13 Iustini 1

ς'. Ὅτι Ἰουστῖνος ὁ βασιλεὺς ἐπεὶ ἐπύθετο, ὡς ἐν Σουανίᾳ εἴη πέμψας, καὶ ὅτι τοῖς Ῥωμαίων οὐ προσέθεντο Σουάνοι, ἐχαλέπαινεν, οἷα εἰκός. καὶ παραπρεσβείας ἐκρίνετο Ἰωάννης, ἅτε οὐ πρὸς τὸ συνοῖσον τῇ πολιτείᾳ διαπραξάμενος. οὐδὲ γὰρ χρῆναι αὐτὸν ἔφασκε στεῖλαι, εἴγε μὴ τοῦτο ἐνεκελεύσατο ὁ βασιλεύς· κἀκ τούτου δοῦναι πρόφασιν Πέρσαις τὸ ἀδίκημα ξυσκιάζειν, καὶ προφέρειν λόγους, ὡς αὐτοὶ D Σουάνοι ἀπηνήναντο τὰ Ῥωμαίων. ἀλλ' οὐδὲ ἐν ἀρχῇ τὴν τοιαύτην προσδέξασθαι πρόκλησιν, ἢ Σουάνους προτρέψασθαι εἶναι ὑπὸ Ῥωμαίους, ἢ τούτου γε ἕνεκα πρεσβευτὴν ἐν Βυζαντίῳ γενέσθαι. οὐδέτερον γὰρ ἐξ ἀμφοῖν εὐπρεπὲς εἶναι

A. C. 566 Ind. 14 Iustini 2

5. ἔσοιτό Val., ὅσοι τὸ vulg. 10. ἐν δέοντι H., ἐνδέον vulg. 21. πρεσβευτὴς vulg.

omnia diligenter perpenderet, habebatur. Quae cum Ioannes audisset, neque satis ad ea, quae Imperator illi praeceperat, advertisset, imprudenter fecit, et ad Suanos misit, qui regem eorum salutarent eiusque gratiam conciliarent. Eo absurditatis eum pellexerat Chosroës. Qui callide hoc commentus ita instituit, ut haberet, quod quasi iure suo diceret, Suanos ipsos quamvis rogatos Romanis parere recusasse. Noverat enim, quantum qui a Ioanne missi fuerant, efficerent. Nec multo post Chosroës pollicitus est, se legatum ad Romanorum Imperatorem missurum esse, qui haec omnia componeret et reversus est Ioannes Byzantium

6. Iustinus Imperator ubi accepit, Ioannem legatos in Suaniam misisse, Suanos autem se non imperio Romanorum subiecisse, graviter molesteque tulit et Ioannem legationis non ex utilitate rei publicae gestae condemnavit. Nec enim se inscio, aut non iubente, debuisse mittere et ex hoc occasionem Persis praebere, qua suam iniustitiam tegerent, et palam praedicarent, Suanos ipsos Romanorum imperium detrectasse. Nec enim hanc ab imperio suscepisse provinciam, ut aut Suanis suaderet, ut se Romanis subderent, aut huius rei gratia Byzantium legatus veniret. Neutrum enim imperio

A. C. 566 Ind. 14 Iustini 2 τῇ πολιτείᾳ ἡγήσατο. Ἰωάννην οὖν περιφρονήσας ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῇ τῶν ἀνεπιτηδείων ἔταξε μοίρᾳ, ἐγνωμάτευσε δὲ ὅπως τὰ ἡμαρτημένα εὖ διαθείη.

A. C. 568 Ind. 2 Iustini 4 ζ'. Ὅτι τῶν Τούρκων, τῶν Σακῶν καλουμένων τὸ πάλαι, πρεσβείας ποιησαμένων πρὸς Ἰουστῖνον περὶ εἰρήνης, ἐν βουλῇ ἐποιήσατο ὁ βασιλεὺς ἐκπέμψαι πρεσβείαν ὡς Τούρκους. καὶ δὴ Ζημάρχῳ τῷ Κίλικι ἔλεγε παρασκευάζεσθαι ἐπὶ τούτῳ, ὃς τῶν πρὸς ἕω πόλεων τηνικαῦτα ὑπῆρχε στρατηγός. ἐπεὶ οὖν ἅπαντα αὐτῷ τὰ ὅσα πρὸς μακρὰν ὁδὸν ἐξηρτυμένα ἦν, ἡνίκα πρὸς τὸ πέρας ἠνύετο τῆς Ἰουστίνου βασι-
P. 152 λείας τὸ τέταρτον ἔτος, τῷ δευτέρῳ ἐνιαυτῷ τῆς πεντεκαιδεκαετηρίδος περιφορᾶς, περὶ τὰ προοίμια τοῦ παρὰ Λατίνοις Αὐγούστου μηνὸς, ὁ μὲν Ζήμαρχος ἀπῆρεν ἐκ Βυζαντίου ξὺν αὐτῷ Μανιάχῳ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν.

η'. Ὅτι πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν διανύσαντες οἱ περὶ Ζήμαρχον, ἐπειδὴ παρῆσαν ἐν τοῖς τῶν Σογδαΐτῶν τόποις, ὁπηνίκα τῶν ἵππων ἀπέβησαν, τῶν Τούρκων ἔνιοι (ὡς ἔοικεν, ἐς τοῦτο ἀνειμένοι,) ὤνιόν σφισι προΐσχοντο σίδηρον, οἶμαι τῷ ποιήσασθαι ἔνδειξίν τινα ὡς μέταλλα αὐτοῖς ὑπάρχει σιδήρου. λέγεται γὰρ, ὡς παρ' αὐτοῖς οὐκ εὐπόριστόν τι χρῆμα ὁ σίδηρος· ταύτῃ ἔνεστι τεκμηριῶσαι, ὡς ὑπαινιττόμενοι ἔχειν γῆν σιδηροφόρον τῷ τοιῷδε ἐχρήσαντο κόμπῳ. ἕτεροι

9. ἐξηρτημένα vulg. 14. αὐτῷ] αὖ τῷ H. Μανιάχῳ H., Μανιάχον vulg. 16. ἐν τοῖς N., αὐτοῖς vulg. 22. κόμπῳ H., κόπῳ vulg.

Romano dignum esse existimabat. Itaque Ioannem Imperator a se abalienatum dimisit et eorum numero habuit, qui minime commodi suis rebus essent: tum excogitavit, qua ratione inconsulte facta in melius corrigeret.

7. Iustinus, cum Turci, qui Sacae antiquitus vocabantur, legatos ad eum de pace misissent, consilium cepit legationem quoque ad eos mittere. Itaque Zemarcho Cilici, qui tunc temporis erat praefectus urbium Orientis, iussit, ut ad eam se praepararet. Is cum necessaria ad tam longum iter comparasset, circa finem quarti anni imperii Iustini, exacto secundo quindecennalis periodi anno, initio mensis, qui Latinis vocatur Augustus, profectus Byzantio, viam ingressus est una cum Maniacho et suis comitibus.

8. Multorum dierum itinere peragrato, Zemarchus et qui cum eo erant, cum in regionem Sogdaïtarum pervenissent, ut ex equis descenderunt, obvios habuerunt ex Turcis nonnullos, ad id missos, qui ferrum vendendum offerrent, opinor, ut indicarent, apud eos reperiri ferri fodinas. Ferebatur enim ferrum apud eos esse rem minime paratu facilem. Ea de causa hoc commento usi sunt, ut

δέ τινες τοῦ φύλου τὸ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἀναφανέντες, οὓς A. C. 568
εἶναι ἔλεγον τῶν ἀπαισίων ἐλατῆρας, ἀγχοῦ ἦλθον τῶν περὶ Ind. 2
Ζήμαρχον. καὶ τοίνυν ἅπαντα ὅσα ἐπεφέροντο φορτία ἀρά- Iustini 4 B
μενοι, ἔθεσαν ἐν μέσῳ. εἶτα τοῖς τοῦ λιβάνου κλάδοις πῦρ
ἀνάψαντες, τῇ Σκυθικῇ φωνῇ βάρβαρα ἄττα ῥήματα ὑπεψιθύ-
ριζον, ἐπιπαταγοῦντες δὲ κώδωνί τινι καὶ τυμπάνῳ ὕπερθεν
τοῦ φόρτου περιέφερον τὸ φυλλῶδες τοῦ λιβάνου τῇ φλογὶ
λακιζόμενον, καὶ ἅμα γινόμενοι μανιώδεις καὶ ἐμβριμούμενοι
τὰ πονηρὰ ἀπελαύνειν ἐδόκουν· οὕτω γὰρ ἀποτρόπαιοί τινες
εἶναι καὶ ἀλεξίκακοι ἐδόκουν. ἀποδιοπομπησάμενοι δὴ οὖν,
ὡς ᾤοντο, τὰ δυσχερῆ, Ζήμαρχόν τε αὐτὸν δι' αὐτῆς πα-
ρήγαγον τῆς φλογός· ὧδέ τε ἔδοξαν καὶ σφᾶς ἀφαγνίζειν.
τούτων δὲ ταύτῃ γεγενημένων, ἔπειτα ἐπορεύοντο ξὺν τοῖς
ἐς τὸ τοιόνδε τεταγμένοις, ἵνα ὁ Χαγάνος αὐτὸς ἦν, ἐν ὄρει C
τινὶ λεγομένῳ Ἐκτὰγ, ὡς ἂν εἴποι χρυσοῦν ὄρος Ἕλλην ἀνήρ.
καὶ τοίνυν αὐτοῦ ἀφικόμενοι, ὅπη τηνικαῦτα τῷ Διζαβούλῳ
ἦσαν αἱ διατριβαὶ, κατὰ δὴ κοιλάδα τινὰ τοῦ προσαγορευ-
ομένου χρυσοῦ ὄρους· ἐπεὶ οὖν οἱ περὶ Ζήμαρχον ἐκεῖσε
ἐφοίτησαν, μετάκλητοι γενόμενοι παραχρῆμα τοῦ Διζαβούλου
ἦλθον ἐς ὄψιν. ἦν δὲ ἄρα ἔνδον σκηνῆς, καθῆστο δὲ ἐπὶ δι-
τρόχου καθέδρας χρυσῆς, ἑλκομένης, ὁπηνίκα ἔδει, ὑφ' ἵπ- V. 103
που ἑνός. προσειπόντες δὲ τὸν βάρβαρον, ὡς ἔθος αὐτοῖς,
τὰ δῶρα προΐσχοντο. καὶ τοίνυν οἷς γε τοῦτο ἐν φροντίσιν

2. *ἀπαισίων* N., *ἀπουσίων* vulg. 3 — 5. Verba *ἐπεφέροντο — βάρβαρα*, quae in Ecl. exciderunt, ex Suida s. v. *φορτία* restituit Toupius I. p. 552. (ed. L.) N. 5. *ἐάττα* vulg. *εἰᾶτο* H. Recte Val.

ostenderent, in sua regione ferri fodinas esse. Alii quoque homines ex eadem gente se ipsos sponte exhibuerunt, quos dicebant esse averruncos. Hi cum ad Zemarchum accessissent, sarcinis depositis, thuris folia incenderunt, Scythicaque lingua nescio quae verba susurrarunt, et tintinnabulis atque tympanis resonantes, folium thuris igne cum strepitu laceratum circumferebant, et furore perciti frementesque, daemones depellere videri volebant. Adversa igitur, ut existimabant, alio aversuri, Zemarchum ipsum per flammam duxerunt, quo ritu se ipsos quoque lustrasse sibi videbantur. His ita confectis, deducentibus quibus hoc munus incumbebat, ad locum, ubi erat Chaganus, in monte, qui vocatur apud ipsos Ectag, montem aureum diceres, profecti sunt. In huius convalle tum temporis erat Disabuli domicilium. Illuc cum venissent, vocati statim ad Chaganum accesserunt. Is vero intra tentorium suum sedebat in sella duabus rotis suffulta, quae, si opus esset, uno equo trahebatur. Quem cum salutassent, munera, ut mos est, protulerunt, quae hi, quibus hoc mandatum erat, susceperunt. Tum Zemarchus: „Tibi, inquit, o

A. C. 568 ἣν ὑπεδέξαντο. ἀτὰρ ὁ Ζήμαρχος, „σοὶ δῆτα," ἔφη, „ὦ το-
Ind. 2 Iustini 4 σούτων ἐθνῶν ἡγεμὼν, ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς ὁ μέγας, ἀγ-
D γελοφόρῳ χρησάμενος ἐμοὶ, ἐσήμηνεν εἶναι ἐσαεὶ τὴν τύχην
αἰσίαν τε καὶ ἀγαθὴν, ἐν ἡδονῇ ποιουμένῳ σοι τὰ Ῥωμαίων,
καὶ πρός γε φιλοφρονουμένῳ ἡμᾶς. ἔστω δέ σοι κρατεῖν ἀεὶ
τῶν δυσμενῶν καὶ λαφυραγωγεῖν τὸ πολέμιον. ἀπέστω δὲ
βασκανία τις ὡς ποῤῥωτάτω ἡμῶν, οἷα τε οὖσα διαῤῥηγνύ-
ναι τοὺς τῆς φιλίας θεσμούς. ἐπιτήδεια ἔμοιγε τῶν Τούρκων
τὰ φῦλα, καὶ ὅσα κατήκοα Τούρκων· ἕξετε δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς
καὶ ὑμεῖς οὐκ ἄλλως." τοιαῦτα ἄττα ἔλεξεν ὁ Ζήμαρχος· ὁ
δὲ δὴ Διζάβουλος καὶ αὐτὸς προσρήσεσιν ἐχρήσατο ὁμοίαις.
P. 153 εἶτα τὸ λοιπὸν ἐτράπησαν ἐς θοίνην, καὶ πανημερίᾳ εὐωχούμενοι
διετέλουν ἐν αὐτῇ δήπου τῇ σκηνῇ. κατεσκεύαστο δὲ αὐτῷ
ἐξ ὑφασμάτων σηρικῶν τε καὶ διαπεποικιλμένων τοῖς χρώ-
μασιν ἀτέχνως. οἴνῳ μὲν οὖν ἐχρήσατο, οὐχ ὁμοίῳ δὲ
τῷ παρ' ἡμῖν ἐκθλιβομένῳ ἐκ τῆς ἀμπέλου· οὐ γὰρ δὴ ἀμπε-
λοφόρος αὐτοῖς ἡ γῆ, οὐδὲ μὴν ἐγχωριάζει παρ' αὐτοῖς τὸ
τοιόνδε γένος· ἑτέρου δέ τινος βαρβαρικοῦ ἐνεφορήθησαν
γλεύκους. καὶ ἀνεχώρησαν, ὅποι αὐτοῖς ἡ κατάλυσις ἦν. εἶτα
ἐς τὸ αὔριον ἐν ἑτέρᾳ τινὶ καλύβῃ ξυνῆλθον, ἠμφιεσμένῃ δὲ
καὶ καταπεποικιλμένῃ οὐκ ἄλλως ἐξ ἱματίων σηρικῶν· ἔνθα
B καὶ ἀγάλματα διάφορα τῇ μορφῇ εἱστήκει. ὁ δὲ Διζάβουλος
ἐνίζανεν ἐπὶ κλίνης τινὸς, ὅλης ἐκ χρυσοῦ. κατὰ δὲ δὴ τὸ

2. καθ' B., παρ' vulg. 9. τὰ κ. ἡ. coni. N. 12. πανημέριοι coni. B. 15. εὐτέχνως et mox ἐχρήσαντο coni. N. δὲ vulg. ponitur post οἴνῳ, deest post ὁμοίῳ. 17. μὴν B., μὲν vulg.

tot gentium dux, quia Romanos diligis, et eorum te secundae res delectant, noster magnus Imperator, me internuntio, precatur, ut in perpetuum felix sis, faustaque fortuna utaris. Detur tibi inimicos semper superare, et praedas agere ex hostibus. Invidia autem quam longissime a nobis absit, quae amicitias dissolvere potest. Equidem Turcos et gentes illis subditas necessariorum loco habeo: et vos eodem erga nos animo eritis." Cum Zemarchus huiusmodi orationem habuisset, Disabulus ad eandem sententiam respondit. Inde se ad convivium converterunt, et quod reliquum fuit diei in eodem tentorio genio indulgentes transegerunt. Erat autem illud tentorium instructum sericis tapetibus, affabre per colores variegatis. Vinum praebitum quidem illis est, non autem id genus, quod ex uvis exprimitur: neque enim eorum regio vitium ferax est, neque huius generis potu uti assueti sunt; sed alio barbaricae potionis genere, ad musti similitudinem factae satiati ad hospitium, quo diverterant, redierunt. Postridie etiam in alio tugurio convenerunt, quod erat simili tapetum sericorum genere adornatum, et in quo effigies varia

μέσον τοῦ ἐνδιαιτήματος κάλπεις τε χρυσαῖ καὶ περιραντήρια, ἔτι τε πίθοι χρυσοῖ. θοινησάμενοι δ' οὖν καὶ αὖθις, καὶ τὰ ὅσα ἐχρῆν ἐν πότῳ εἰπόντες τε καὶ ἀκηκοότες, ἀνεχώρησαν. A. C. 568 Ind. 2 Iustini 4.

τῇ ἑξῆς ἐν ἑτέρᾳ ἐγένοντο διαίτῃ, ἔνθα ξύλινοι κίονες ἦσάν τινες, ἐνδεδυμένοι χρυσῷ, χρυσήλατός τε κλίνη ὁμοίως, ἥντινά γε δήπου καὶ τάωνες χρυσοῖ τέτταρες ᾐώρουν. κατὰ δὲ δὴ τὸ ἐμπρόσθιον τῆς διαίτης ἐπὶ πολὺ παρετέταντο ἅμαξαι, ἐν αἷς πολύ τι χρῆμα ἀργύρου ἐπῆν, δίσκοι τε καὶ κανᾶ· C οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τετραπόδων ἰνδάλματα πλεῖστα, καὶ αὐτά γε δήπουθεν ἀργυροποίητα, οὐδέν τι ἀποδέοντα τῶν παρ' ἡμῖν. τοῦτο μὲν οὖν τῷ τῶν Τούρκων ἡγεμόνι ἔνεστι χλιδῆς. τῶν δὲ περὶ Ζήμαρχον ἔτι ἐκεῖσε ἐνδιατριβόντων, ἔδοξε τῷ Διζαβούλῳ, ὥστε αὐτὸν μὲν Ζήμαρχον ἅμα εἴκοσι θεραπευταῖς τε καὶ ὀπαδοῖς ἕπεσθαί οἱ ἐκστρατευομένῳ κατὰ Περσῶν, τοὺς δὲ ἄλλους Ῥωμαίους ἐπαναστρέφοντας κατὰ δὴ τὴν χώραν τῶν Χολιατῶν ἀναμένειν τὴν Ζημάρχου ἐπάνοδον. καὶ δὴ ὃς [τῷ] προὔβη, δώροις τε φιλοφρονησάμενος αὐτοὺς ἀφῆκε· τὸν δὲ Ζήμαρχον καὶ θεραπαίνῃ ἐτίμησε δο- D ριαλώτῳ, ἡ δὲ ἦν ἐκ τῶν λεγομένων Χερχίς. καὶ ὁ Ζήμαρχος σὺν τῷ Διζαβούλῳ ἐπορεύετο μαχησομένῳ Πέρσαις. ἐν ταύτῃ δήπου τῇ πορείᾳ γενόμενοι, ἐν χώρῳ τινὶ καταλυσάντων αὐτῶν ἐπικαλουμένῳ Τάλας ὑπαντιάζει τῷ Διζαβού-

11. τοῦτο H., οὕτω vulg. 11. μέτεστι coni. Cl. 16. Χολιατῶν] Χοαλιτῶν H. Iidem supra pag. 300., 12. Χλιάται dicebantur. 17. τῷ uncis inclusit H.

forma cernebantur. Sedebat autem ipse Disabulus in lecto, qui totus erat ex auro confectus, et in medio conclavis erant urnae, aquiminaria et dolia aurea. Postquam iterum convivati erant, et inter potandum quae convivio conveniebant dixerant et audierant, discesserunt. Postridie in alio tentorio convenerunt, in quo erant columnae ligneae, auro involutae: auratum etiam cubile, quatuor pavonibus aureis fultum. Ad vestibulum eius loci, ubi commorabatur, disposita erant plaustra, quibus inerat multa argentea supellex, disci et lances, et plurimae statuae animalium argento elaboratae, quae venustate et elegantia non concedebant nostris. Eo usque opulentia ducis Turcorum processit. Quum Zemarchus et qui cum eo erant illic moram traherent, placuit Disabulo, ut se proficiscentem contra Persas Zemarchus sequeretur cum viginti ex suis, qui illi ministrarent: interea reliqui Romanorum eius reditum in Chliatarum regione opperirentur. Atque is eos in discessu muneribus donatos a se dimisit. Zemarchum quoque honoravit captiva concubina ex his, quae Cerchis dicuntur. Ita Zemarchus cum Disabulo bellum cum Persis gesturo profectus est. Iter emensi in loco, qui dicitur Talas, consederunt.

A. C. 568 Ind. 2 Iustini 4 λῳ Περσῶν πρεσβευτής. καὶ τοίνυν ξυνεκάλεσε παρ' αὐτῷ ἑστιασομένους τούς τε Ῥωμαίων καὶ Περσῶν πρέσβεις. καὶ δὴ παραγενομένων αὐτῶν, τοὺς Ῥωμαίους ὁ Διζάβουλος ἐν τιμῇ πλείονι ἐποιήσατο, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπικυδεστέραν ἀνακλῖναι στιβάδα. πρός γε καὶ πλεῖστα ἐπιμεμφόμενος ἦν τοὺς Πέρσας, ἅτε δὴ πρὸς αὐτῶν ἄδικα πεπονθὼς, καὶ ὡς τούτου ἕνεκα ἔρχεται πολεμήσων. ὁ δὲ Περσῶν πρεσβευτὴς, τοῦ Διζαβούλου συντονώτερον ἐπεγκαλοῦντος, περιφρονήσας τὸν νόμον τῆς σιωπῆς τὸν ἰσχύοντα παρ' αὐτοῖς ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν, ἐπιτροχάδην ἤρξατο διαλέγεσθαι, τοῦ Διζαβούλου P. 154 γενναίως τὰ ἐπικλήματα ἀπωθούμενος, ὡς καὶ θαυμάσαι τοὺς παρόντας τὸ ὑπερβάλλον τῆς αὐτοῦ ὀργῆς, ὡς παρ' οὐδὲν θέμενος τὸν νόμον πολλοῖς τε καὶ ἀκολάστοις ἐχρήσατο. ἐν τούτοις ἀπαλλαγέντων, ὁ μὲν Διζάβουλος παρεσκευάζετο τὴν ἐπὶ Πέρσας. τῷ τοι ἄρα τοὺς ἀμφὶ Ζήμαρχον μετακαλεσάμενος, καὶ ὡς ἐνῆν, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους φιλίαν ἐμπεδώσας, ἀφῆκεν αὖθις ἀπονοστήσοντας, ἕτερον πρεσβευτὴν αὐτοῖς συναποστείλας τῷ τὸν πρότερον λεγόμενον Μανιὰχ τεθνάναι. ἦν δὲ ἐπίκλησις τῷ μετ' ἐκεῖνον πρεσβευτῇ Τάγμα αὐτῷ, ἀξίωμα δὲ Ταρχάν. οὗτος δὴ οὖν ἐστάλη ὑπὸ Διζα- B βούλου ὡς Ῥωμαίους πρεσβευσόμενος. καὶ μὲν οὖν σὺν αὐτῷ ὁ τοῦ ἤδη ἀποιχομένου παῖς, φημὶ δὴ τοῦ Μανιὰχ, κο-

16. πρὸς et φιλίαν N., περὶ et φιλίας vulg. 17. ἀπονοστήσοντας B., ἀπονοστήσαντας vulg. 19. ἐκείνων vulg. πρεσβευτῇ H., πρεσβευτὴν vulg. 22. ὁ τοῦ H., ὅτου vulg.

Hic obviam venit Disabulo Persarum legatus, quem una cum Romanorum legato ad coenam invitavit. Ad eam cum accessissent, multo plus honoris detulit Disabulus Romanis, quam Persicis legatis, et Romanorum legatum honoratiore loco accumbere iussit. Quin etiam multum de Persis est questus, tanquam ab his multa iniusta passus esset, quae ut bello et armis vindicaret, venerat. Cum Disabulus acerbius inveheretur, Persarum legatus legem silentii apud ipsos in conviviis observari solitam transgressus, summatim coepit disserere et magno animo Disabuli criminationes refutavit, ut qui aderant mirarentur, eum in tam violentam iram exardescere, ut, nulla habita legis ratione, multis intemperantibus verbis uteretur. Post haec cum discessissent, Disabulus in Persas contendit. Et Zemarcho et eius comitibus ad se vocatis, ubi amicitiam cum Romanis confirmasset, eos, ut ad sua redirent, missos fecit. Cum his quoque alium a se ad Romanos legatum misit, quia Maniach, de quo supra diximus, vita excesserat. Huic legato nomen erat Tagma, dignitas vero Tarchan. Hic igitur ut legationem apud Romanos obiret, a Disabulo missus est: una cum eo Maniach eius, qui nuper

μιδῇ μειράκιον, ὅμως δὲ τὸ πατρῷον διαδεξάμενος γέρας, A.C. 568 Ind. 1 Iustini 4 ἔτι μὴν καὶ τὴν μετὰ τὸν Ταγμὰ Ταρχὰν κληρωσάμενος ἀξίαν. οἶμαι δὲ τῷ ἐπιτηδειότατόν τε καὶ εὐνούστατον γενέσθαι τῷ Διζαβούλῳ τὸν Μανιὰχ τοῦ πατρῴου τὸν παῖδα τυχεῖν ἀξιώματος. ἐπεὶ οὖν ὁ Διζάβουλος διαφῆκε τοὺς περὶ Ζήμαρχον, ἐπικαταλαμβάνουσι τοὺς πρότερον ἀφεθέντας Ῥωμαίων, οὗ ἦν ξυντεθειμένον αὐτοῖς, καὶ τοίνυν ἐν τῷ αὐτῷ γενόμενοι τῆς ἐς τὰ οἰκεῖα ὁδοιπορίας ἀπήρξαντο. καὶ δὴ καταλελοιπότες τὴν πρω- C τεύουσαν πόλιν τῶν Χοαλιτῶν, διὰ φρουρίων ἐπορεύοντο.

θ'. Ὅτι ὁ Βαϊανὸς ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγεμὼν ἐν βουλῇ A.C. 568 Ind. 1 Iustini 4 ἐποιήσατο πρεσβεύσασθαι καὶ περὶ σπονδῶν λόγους προσαγαγεῖν. τὸν δὲ Βιταλιανὸν ἐζήτει χρυσίον οἱ παρασχεῖν, ὡς ἂν μὴ λεηλασίᾳ χρήσοιτο κατὰ δὴ τὸν τῆς ἐκεχειρίας καιρόν. ὁ δὲ Ἰοβουλήδας, καὶ εἰληφὼς ἐκ τοῦ τῆς Ἰλλυρίδος ὑπάρχου νομίσματα οὐ μεῖον ἢ ὀκτακόσια, παρέσχετο τῷ Βαϊανῷ. ταύτῃ τοι καὶ ἔστειλε τὸν Ταργίτιον ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, ξὺν τῷ καὶ Βιταλιανὸν τὸν ἑρμηνέα, τῷ βασιλεῖ λέξοντας ὥστε τὸ Σίρμιόν οἱ ἐνδοθῆναι, καὶ τὰ συνήθη χρή- D ματα, ἃ Κουτρίγουροι καὶ Οὐτίγουροι πρὸς Ἰουστινιανοῦ ἐκομίζοντο βασιλέως, οἷα δὴ αὐτοῦ ἄμφω τὼ φύλω τούτω καθελόντος· πρὸς τοῖς καὶ Οὐσδίβαδον τὸν Γήπαιδα. ἔφασκε γὰρ τοὺς Γήπαιδας ἅπαντας αὐτῷ ἀνήκειν, ἅτε δὴ καὶ αὐτοὺς πρὸς αὐτοῦ καταπολεμηθέντας. ἀφικομένων δὴ οὖν τῶν

1. γῆρας vulg. 3. τῷ ἐπιτ. Val.; τὸ ἐπιτ. vulg. 16. ταύτῃ H., ταύτην vulg. 19. ἃ N., οἱ vulg. Κουτρίγοροι vulg. 22. αὐτοὺς Cl., αὐτοῦ vulg. 23. καταπολεμηθέντος vulg.

mortuus erat, filius admodum adolescens. Is patri in magistratu successerat, et dignitate proxime ad Tagma Tarchan accessit. Ideo, puto, hic honor puero obtigit, quia pater eius Disabulo carissimus et fidelissimus fuerat. Dimissus a Disabulo Zemarchus, assumptis his ex Romanis, quos certo loco consistere iusserat, cum primum coniuncti erant, viae se commiserunt, et Chliatarum primaria urbe relicta, per castella iter direxerunt.

9. Baianum, Avarum ducem, voluntas coëgit legatos ad Romanos mittere, qui de foederibus verba facerent. A Vitaliano etiam sibi aurum dari petiit, ut a praedis agendis per inducias abstineret. At Iobulides, acceptis a praefecto Illyrici nummis non minus octingentis, ea Baiano tradidit. Quamobrem Avarum dux misit Targitium, qui una cum Vitaliano interprete Imperatori denuntiarent, ut Sirmium et pecunias, quas Cotriguri et Utiguri a Iustiniano accipere soliti erant, quia utramque gentem subegerat, illi traderet, et praeterea Usdibadum etiam Gepidam. Dicebat enim, et omnes Gepidas in suum ius dominiumque venisse, quia eos devicerat. Itaque legati

f. A.C. 568 Ind. 1 Iustini 4 πρέσβεων κατὰ δὴ τὴν βασιλίδα πόλιν, παρελθόντων τε ὡς τὸν αὐτοκράτορα, ἔφη ὁ Ταργίτης· „ὦ βασιλεῦ, πάρειμι σταλεὶς ὑπὸ τοῦ σοῦ παιδός· πατὴρ γὰρ αὐτὸς ἀληθῶς Βαϊανοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς δεσπότου. πέποιθα δὴ οὖν, ὡς ἐπιδείξασθαι προθυμηθείης τὴν περὶ τὸν παῖδα στοργὴν τῷ διδόναι τὰ τοῦ παιδός. οὕτω τοίνυν ἐχόντων ἡμῶν, τάχα δὲ σοῦ καὶ ἡμῶν, ἆρα οὐχὶ παραχωρήσεις αὐτῷ τῶν γερῶν; οὐ γὰρ ἐς ἀλλότριον οὔτε μὴν πολέμιόν τινα τὰ διδόμενα μεταθήσοις σχεδόν· οὐδὲ μεταβήσεται τῶν παρεχομένων ἡ κυριότης, ἣ πάλιν εἰς σὲ ἀναδραμεῖται διὰ τοῦ παιδός, εἴγε παρά- P. 155 σχοις αὐτῷ τὰ ἐφ' οἷς ἥκω, τήν τε πόλιν τὸ Σίρμιον καὶ τὰ χρήματα κατ' ἔτος, ὅσα βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τοῖς Κουτριγούροις καὶ Οὐτιγούροις ἐδίδου [οἱ], Βαϊανοῦ τήμερον δεσπόζοντος τούτων γε δήπου τῶν ἐθνῶν. ἔτι καὶ Οὐσδίβαδον τὸν Γήπαιδα καὶ τοὺς περὶ αὐτόν· οὐδὲ γὰρ περὶ τούτων ἀντερεῖ τις, ὡς οὐχὶ πεφύκασιν ἀνδράποδα Βαϊανοῦ." ταῦτα ὁ Ταργίτης ἔλεξεν. ἀτὰρ ὁ βασιλεύς· „οὐ πρεσβευσόμενος ἥκεις, ὡς ἔοικεν, ὦ Ταργῖτα· μᾶλλον μὲν οὖν πρὸς ἀγνοοῦντας ἡμᾶς τεκμηριώσασθαι βουλόμενος τῶν Ἀβάρων τοὺς τρόπους. εἰ γάρ, ὥς B φατε, δοίημεν ὑμῖν τὰ ὅσα τοῖς πρώην Οὔννοις, οἴκτῳ μᾶλλον καὶ οὐ φόβῳ, τῷ μὴ ἐθέλειν αἷμα ἐκχεῖν, Ἰουστινιανὸς ἐδίδου, γελοῖόν γε ἂν εἴη, καὶ οἷς τὸ φιλάνθρωπον ἀπονέ-

12. *Κουτραγούροις* vulg. 13. *οἱ* uncis inclusimus.

ubi in regiam urbem ad Imperatorem venerunt, Targites sic eum est affatus: „O Imperator, adsum a tuo filio missus. Tu enim vere pater es Baiani, eius, qui apud nos dominatur. Confido igitur, te affectum paternum exhibiturum esse filio in eo, quod reddes ea, quae filii sunt. Cum igitur nos hoc animo simus, et fortasse tu aeque ac nos, nonne tu illi sua praemia praebebis? Quod si feceris, ea non in extraneum, neque in hostem contuleris, neque earum rerum mutabitur dominium. Etenim rursus ad te redibit per filium, si ea indulseris, quae a te petitum venio. Scilicet Sirmium et pecunias, quotannis quas dabat Imperator Iustinianus Utiguris et Cotriguris, cum Baianus hodie dominium sit adeptus harum omnium gentium; deinde Usdibadum et eius comites sibi tradi poscit. Nec enim Usdibadum quisquam negarit factum esse Baiani mancipium." Haec Targites; cui Imperator: „Tu quidem, ut videtur, minime, ut legationem faceres, venisti, sed magis, ut mores Avarum, antea nobis penitus ignotos, cognitos perspectosque efficeres. Si enim, ut dicitis, concesserimus vobis ea, quae nuper Iustinianus, commiseratione potius quam terrore adductus, quia ab effundendo sanguine abstinere volebat, Hunnis largitus est, ridicula res sane erit, *si etiam liberalitatem et humanitatem in eos

†μειν δεῖ, καὶ οἷς ἀντιτάττεσθαι φανῶμεν οἱ αὐτοί· ὁπότε οἱ f. A.C.568
δείλαιοι Κουτρίγουροί τε καὶ Οὐτίγουροι, οὓς διαβεβαιοῦσθε Ind. 1
πρὸς ἡμῶν κομίζεσθαι χρήματα, τοῦτο μὲν φυγόντες ἡμᾶς, Iustini 4
τοῦτο δὲ πεπτωκότες ὑφ' ἡμῶν τυγχάνουσιν ἄρδην ἠφανισμένοι. τί οὖν παράσχοιμεν ὑμῖν τὰ τῶν ἡσσωμένων; ἀλλ' οὐ τῇ φύσει ξυνᾴδει τῶν πραγμάτων καὶ κρατεῖν ἅμα, καὶ ὑπὲρ τῶν κεκρατημένων ἑτέροις χρήματα καταθεῖναι. οὐ γὰρ ἀποχρῶν, εἰ φανείημεν ἅπαξ τοῦ τὰ δέοντα φρονεῖν C
ἐστερημένοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς συνήθειαν ἕλκειν τὴν ἀφροσύνην οἴεσθε δεῖν; τί οὖν ποιοῦμεν τὸν Οὐσδίβαδον; ὑμῖν ἀποδοίημεν; οὐχ οὕτω πεφύκαμεν ἠλίθιοι, ὥστε τὰ ἡμέτερα καταπροέσθαι, καὶ ταῦτα βαρβάροις καὶ λυμαινομένοις τῇ καθ' V. 105
ἡμᾶς πολιτείᾳ. ὁ γὰρ πρὸ ἡμῶν τὸ βασίλειον ἀναδεδεγμένος κράτος Γήπαιδας ἐπήλυδας ὄντας εἰσεποιήσατο, καὶ χώραν αὐτοῖς ἀπένειμε τὴν περὶ τὸ Σίρμιον, εἶτα καὶ πολέμου κινηθέντος αὐτοῖς ὡς Λογγοβάρδους, ὥσπερ εἰκὸς, ξυνεπελαβόμεθα τοῦ κινδύνου τοῖς οἰκείοις. καὶ ἂν ἐκράτουν οἱ Γήπαιδες τῇ Ῥωμαίων χειρὶ, εἴγε μὴ ἀνδραποδώδεις ὤφθησαν καὶ τῷ τῆς γνώμης δολερῷ τοὺς εὐεργέτας ἐλύπησαν. D
ἀνθ' ὧν ἐπιβουλεύσαντας ἡμῖν ἀσύγγνωστα οὐ Ῥωμαίοις ἔδοξε μετελθεῖν τοὺς ἀγνωμονήσαντας, οἷς ἔνεστι μὴ ἀντιτιθέναι τὰς τιμωρίας ἰσοῤῥόπους τοῖς πλημμελήμασι, μᾶλλον

2. Κοτράγουροι vulg. 10. οἴεσθε N., οἴεσθαι vulg. 14. ἐπήλυδας H., ἐπελύδας vulg.

exercere oporteat, contra quos in acie stare, nemo est, qui nos non viderit, quando miseri Cotriguri et Utiguri, quos affirmatis a nobis accepisse pecunias, modo fugientes, modo caesi, a nostro exercitu sunt ad internecionem usque deleti. Cur igitur vobis largiemur bona eorum, quos vicimus? Hoc enim abhorret a communi sensu, simul et vincere, et eorum, quos viceris, bona aliis tribuere. Nonne satis est, si semel visi sumus prudentia destituti? An censetis, imprudentiam nobis etiam ad consuetudinem trahendam esse? Quid igitur de Usdibado faciemus? vobisne eum reddemus? non sumus adeo dementes et stolidi, ut nostra profundamus, maxime in barbaros, et eos, qui nostrae rei publicae gravia damna intulerunt. Qui enim Imperatoriam maiestatem ante nos administravit, Gepidas vagantes excepit, et illis regionem circa Sirmium, quam incolerent, distribuit. Deinde exorto inter ipsos et Longobardos bello, sociis nostris, ut par erat, opem tulimus, et Romanorum auxilio Gepidae vicissent, nisi servilem animum prodidissent. Nam mala mente benefactoribus suis infesti fuerunt, et pro beneficiis in eos collatis insidias, in quo nulla venia digni sunt, nobis struxerunt; Romanis tamen minime visum est homines ingratos persequi, qui nunquam dignas poenas pro peccatis dare possunt; sed potius pati,

f. A.C.568 Ind. 1 Iustini 4 μὲν οὖν περιιδεῖν, ὡς ἂν ὑφ' ἑτέρων ἐς τὸ παντελὲς διαφθαρήσοιντο. εἰ τοίνυν ἄλλως οὐκ ἔχει ταῦτα, ἐπείπερ ἡμεῖς ἐπεγκαλεῖν ἄξιοι καθεστήκαμεν, ὅτι τοὺς ἡμῖν ἀνήκοντας ἔχετε Γήπαιδας, ἀντέστραπται καθ' ἡμῶν τὰ τῶν ἐγκλημάτων. ὑμεῖς μὲν γὰρ τὸν Οὐσδίβαδον, ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς Γήπαιδας ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς εἰσπράξοιμεν. Ῥωμαῖοι γὰρ P. 156 ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς σωφρονίζειν ἐτάχθημεν τὸ ἀνόητον, οὐ μὴν ἀνόητοί τινες εἶναι νομίζεσθαι. ἀλλὰ τὸ Σίρμιον ἐγχειρίσωμεν βαρβάροις; οὐκ ἀρκέσει γὰρ ὑμῖν τὸ περιεῖναι μέχρις ὅπλα κινεῖν οὐ βούλοιντο Ῥωμαῖοι. ἀλλ' ἐρεῖς, ὦ Ταργῖτα, ὅτι διαβήσεται Ἴστρον ὁ Χαγάνος, ἔτι γε μὴν καὶ τὸν Ἕβρον· καὶ ὅτι τὰς ἐπὶ Θρᾴκης αὐτοβοεὶ παραστήσεται πόλεις. ἀλλὰ προφθάσουσιν αἱ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις, καὶ B τῆς ἐλπίδος αὐτὸν ἀφαιρήσονται, καὶ μᾶλλον αὐτοὶ σκευαγωγήσουσι τὰ Ἀβάρων. καὶ οὐ παυσόμεθα καταβάλλοντές τε καὶ χειρούμενοι, ἕως ἂν ἐφυβρίσῃ τὸ βάρβαρον. λυσιτελήσει δὲ Ῥωμαίοις ἀντὶ τῆς εἰρήνης ὁ πόλεμος. Ἀβάρων γὰρ τῶν νομάδων τε καὶ ἐπηλύδων καθεστάναι φίλους τῆς ὡς αὐτοὺς δυσμενείας βαρύτερον, ἄλλως τε καὶ φιλίας ὑπούλου καθεστώσης. κρεῖσσον ἐν τοῖς σώμασι καὶ οὐχὶ ταῖς ψυχαῖς φέρειν τὰ τραύματα. πρὸς ταῦτα, ὦ Ταργῖτα, καὶ τόξα C καὶ ἵπποι καὶ μυρίαι δυνάμεις ὁπλιτῶν ἔστωσαν ἐν παρασκευῇ· οὐ γὰρ ἡσυχία τοῦ συνοίσοντος αἱρετώτερον." τοσαῦ-

12. Ἔμβρον vulg. 18. καὶ om. Par.

ut ab aliis funditus everterentur. Cum igitur non aliter se res habeant, si nobis iure de vobis conqueri licet, quod eos, qui nostri optimo iure fuerunt, possideatis, nunc a vobis eadem in nos retorquentur. Vos enim Usdibadum, nos Gepidas, qui reliqui sunt, a vobis repetimus. Etenim nos Romani ab initio et ab omni hominum memoria imprudentes coërcere officium nostrum duximus, non ipsi imprudentes habebamur. Nosne Sirmium barbaris trademus? Non igitur satis vobis superesse videtur, quousque Romanis nondum arma ferre placuit? Sed ais, o Targita, Chaganum Istrum traiecturum et Hebrum quoque, et Thraciae urbes primo impetu occupaturum. At praevenient et occurrent Romanorum copiae, et cum spe depellent sua, imo agent et rapient quae Avarum erunt. Neque grassari et praedas agere cessabimus, dum barbari superbient; et certe longe Romanis utilius bellum quam pax. Etenim cum Avaribus et Nomadibus et advenis amicitiam tenere gravius et acerbius est, quam eos hostium numero habere. Nam subdola est eorum amicitia, et praestat vulnera corpore, quam animo, gerere, Quamobrem, o Targita, et arcus et equi et infinitae copiae armatorum in apparatu erunt. Nec enim quies utilitate po-

f. A.C. 568 Ind. 1 Iustini 4

τα εἰπὼν ὁ αὐτοκράτωρ, μεγαληγορίᾳ τε χρησάμενος πολλῇ, τῶν Ἀβάρων ἀφῆκε τοὺς πρέσβεις, πρότερον Βώνῳ τῷ στρατηγῷ ἐν γράμμασι πλεῖστα ἐπιμεμψάμενος, ὅτι γε ὅλως ὡς αὐτὸν τοιάδε προϊσχομένους ἔστειλεν ἐς Βυζάντιον· πρός γε καὶ σημήνας ἔργου ἔχεσθαι καὶ πάντα τὰ πολεμιστήρια ὄργανα ἐπισκευάζειν, σαφῶς ἐπιστάμενον, ὡς ξυγκροτηθήσεται ὁ πρὸς Ἀβάρους πόλεμος καὶ μάλα αὐτίκα. καὶ δὴ ὁ Βῶνος, ἐπεὶ τὸ βασίλειον ἀνελέξατο γράμμα, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο.

Ἐκ τοῦ ϛ' λόγου.

A. C. 574 Ind. 7 Iustini 10 D

ι'. Ὅτι ἡ βασιλὶς Σοφία Ἰουστίνου πρέσβυν στέλλει ὡς τῶν Περσῶν βασιλέα Χοσρόην, ἐν τοῖς βασιλείοις ἰατροῖς καταταττόμενον. καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενος, τεσσαρακονταπέντε χιλιάδας χρυσοῦ νομίσματος παρασχὼν, τίθεται τὰς ξυνθήκας ἀνὰ τὴν ἕω ἐνιαυσιαίας, ὡς ἂν ἔσοιτο ἐκεχειρία. ἐν τοσούτῳ γὰρ ἔφασκε σταλήσεσθαι πρὸς τῆς βασιλίδος μέγιστον πρεσβευτὴν τὸν τελεώτερά πως περὶ ἁπάντων διαλεχθησόμενον, ἔτι μὴν καὶ τὸν πόλεμον διαλύσοντα, τυχὸν ἐν μέσῳ καὶ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως μεταβαλόντος ἐς τὸ ἐῤῥωμένον. οὕτω μὲν τὰς ἐπ' ἐνιαυτὸν ποιησάμενος σπονδὰς περὶ τῆς κατὰ τὴν ἕω Ῥωμαίων ἐπικρατείας, οὐ μὴν καὶ περὶ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ, καταθέμενος δήπουθεν

3. ὡς αὐτὸν H., αὐτὸν vulg. 5. ἔργου H., ἔργον vulg. 11. πρέσβυν] Ζαχαρίαν πρέσβυν N. 20. ποιησάμενον vulg.

tior." Haec cum Imperator alto spiritu dixisset, Avarum legatos dimisit. Prius tamen Bonum ducem per litteras magnopere increpavit, quod ad se illos legatos, qui talia proponerent, Byzantium misisset. Ad haec illum monuit, quia certus erat, quamprimum bellum contra Avares erupturum esse, ut omni opera et studio bellicas machinas praepararet. Et Bonus, lectis Imperatoris litteris, omnia, quae ad bellum pertinebant, diligenter curavit.

Ex libro secundo.

10. Imperatrix Sophia Iustini (Zachariam) legatum misit ad Chosroëm, Persarum regem, ex medicis Imperatoris. Is ubi ad Persas accessit, quadraginta quinque millia aureorum dedit et inducias annuas per Orientem fecit, tantisper, ut dicebat, dum ab Imperatrice maximus legatus mitteretur, qui de omnibus rebus accuratius ageret et bello finem imponeret, si forte etiam interea accideret, ut Iustinus convalesceret. Itaque in Oriente, qua Romanis parebat, excepta tamen Armenia, per annum, ut ab armis cessaretur, est

A. C. 574 Ind. 7 Iustini 10 αὐτοῦ καὶ μόνου ἕνεκα με' χιλιάδας χρυσῶν νομισμάτων, ἐπανῆκεν. ἐμπεδωθέντων δὲ ἄρα τῶν τοιούτων Εὐσέβιος ὁ στρατηγὸς ἐς Βυζάντιον μεταστέλλεται.

P. 157 ια'. Ὅτι δὴ στέλλεται κατὰ τὴν Περσῶν χώραν πρεσβευτὴς Τραϊανὸς, ἐν τοῖς βασιλείοις πατράσι τελῶν καὶ τὴν λεγομένην τοῦ Κοιαίστορος διέπων ἀρχὴν, ἣν οἶμαι ἐκ τοῦ ἀναζητεῖν ὧδε λελέχθαι Ῥωμαίοις. ξυναπεστάλη δὲ καὶ Ζαχαρίας, οὗ ἔναγχος ἐμνήσθην, ἐφ' ᾧ, εἰ μὲν οἷοίτ' ἔσονται, ἅμα ἐμπεδῶσι κατά τήν τε ἑῴαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἐντὸς
V. 106 τριῶν ἐνιαυτῶν ἐκεχειρίαν. ἐν τοσούτῳ ξυνέλθοιεν ἐξ ἑκατέρας πολιτείας ἐν τοῖς ὁρίοις, οἳ διαλύσουσι τὰ ἀμφίβολα, βουλεύσαιντό τε καὶ τρόπῳ τῷ καταθήσουσι τὰ ὅπλα ἐς τέλεον· εἰ δέ γε μὴ οὕτω προχωροίη, τοῖς γοῦν πρὸς ἥλιον
B οἰκοῦσιν τὴν τοιάνδε ἐκεχειρίαν παντὶ τρόπῳ ποιήσασθαι. παραγενόμενοι τοίνυν οἱ πρέσβεις πρὸς βασιλέα Περσῶν, ἐς ἐκκλησίαν τε καταστάντες, ἐλεξάτην τοιάδε. — πολλῶν δὲ κεκινημένων λόγων, καὶ τῶν μὲν Περσῶν μακροτέραν ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην ἱεμένων, ἄχρι δὲ πέντε ἐνιαυτῶν βεβαιοῦν τὴν ἐκεχειρίαν, τῶν δὲ Ῥωμαίων τριετηρίδας εἶναι βουλομένων τὰς σπονδὰς, τέλος οὔτ' ἴσχυσαν οἱ πρέσβεις, καθὰ ἐπετέτραπτο, σφᾶς ποιήσασθαι τὰς συνθήκας· ἐπὶ πέντε ἐνιαυτοὺς εἶναι ἐῤῥωμένας συνήρεσεν ἀμφοτέρᾳ πολιτείᾳ,

8. οἷοίτ' H., οἷοι (sic) vulg. 10. ἐν] ὡς ἂν ἐν coni. B. 11. οἳ N., ὁ vulg. 16. In margine codicis adscriptum est: Ζήτει ἐν τῷ περὶ δημηγοριῶν. 20. οὐκ coni. N. 21. ἐπὶ δὲ πέντε N.

statutum. Cum igitur huius rei tantummodo consequendae gratia quadraginta quinque aureorum millia numerasset, rediit. Et his transactis Eusebius dux Byzantium arcessitur.

11. Mittitur deinde in Persarum regionem legatus Traianus, inter patricios ascriptus, qui quaestoris magistratu fungebatur, quem a quaerendo a Romanis sic dictum esse puto. Missus est una quoque Zacharias, cuius antea meminimus, ut, si possent, trium annorum inducias per Orientem et Armeniam facerent, tantisper dum alii ex utroque regno in finibus convenirent, qui controversias dirimerent et consilium haberent, qua ratione in perpetuum arma deponerent: si hoc minime succederet, induciae saltem tanti temporis pro his, qui ad Orientem incolunt, omni ratione obtinerent. Legati ubi ad regem Persarum accesserunt, in concionem vocati haec dixerunt. — Multis ultro citroque motis sermonibus Persae in quinquennium inducias, Romani per triennium tantum valere volebant. Postremo legati Romanorum, sicut ipsis mandatum erat, in eo non perstiterunt, ut trium annorum induciae fierent; sed in quinquennium inducias esse placuit utrique civitati tantummodo per Orientem, ob

κατὰ δὴ τὴν ἕω μόνον, τριάκοντά τε χιλιάδας νομισμάτων χρυσῶν κατατιθέναι Ῥωμαίους ἔτει ἑκάστῳ. ξυνήρεσε δὲ τὰ τοιάδε, εἰ βασιλεὺς ὁ Ῥωμαίων ἐπιψηφίσοιτο. A.C. 574 Ind. 4 Iustini 10 C

ιβ΄. Ὅτι ἐπειδὴ Τιβερίῳ ἤδη τὰ τῆς πολιτείας περιεκέχυντο πράγματα, Τραϊανός τε καὶ Ζαχαρίας τὼ πρέσβει ὡς αὐτὸν ἐγεγράφεσαν μὴ βούλεσθαι Πέρσας ἄχρι τριῶν ἐτῶν ποιήσασθαι τὰς ξυνθήκας, πενταετηρίδας δὲ εἶναι μᾶλλον. καὶ οὐκ ἐπινεύσας (οὐ γὰρ αὐτὸν ἤρεσκε μακροτέραν ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν,) ἐσήμαινεν ὡς αὐτοὺς μάλιστα μὲν ἄχρι δύο ἐνιαυτῶν τὰς τοιάσδε βεβαιῶσαι σπονδάς· εἰ δέ γε ἀδύνατα ἔχοιεν, περαιτέρω μὴ ἀνέξεσθαι ἢ τριετίας. σταλείσης δὴ οὖν [ὡς] τοῖς πρέσβεσι τῆς τοιᾶσδε ἐπιστολῆς, καὶ δὴ ἀναλεξαμένων ὅ,τι ἐδήλου τὸ γράμμα, Μεβώδου ἐπὶ τούτῳ ἀφικομένου ἐν τοῖς ἀμφὶ τὸ Δάρας ὁρίοις, αἰσθανομένου τε ὡς ταῖς ἤδη ὑπὸ Τραϊανοῦ καὶ Ζαχαρίου δοκιμασθείσαις σπονδαῖς οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίησι τὸν Ταχόσδρω κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ ὃς ἀθρόον ἐπιδραμὼν ἐνέπρησε τὰ ὅσα πλησιόχωρα τοῦ Δάρας, ἕως ἐπείσθη Μεβώδης δέξασθαι τὰς τριάκοντα χιλιάδας τῶν χρυσῶν νομισμάτων ἀν' ἔτος τῆς τριετηρίδος ἕνεκα εἰρήνης, ἐφ' ᾧ ἐν τοσούτῳ τοὺς ἄρχοντας ἑκατέρας πολιτείας εἰς ἓν ξυνιόντας βουλεύσασθαι ὅπως δὴ τὰ ὅπλα καταθέσθαι τελέως. προνοίᾳ δὲ δή τινι στοχαζόμενος τοῦ συνοίσοντος, τὰ τοιάδε ἐπετέλει ὁ Καῖσαρ· ἠπίστατο γάρ, ὡς ἄχρι ἐνιαυτῶν τριῶν ἀποχρῶσα

A. C. 575 Ind. 5 Iustini 11 D

6. ἐγεγραφείτην Par. 12. ὡς uncis inclusimus. 14. αἰσθανομένους vulg.

quas quotannis Romani triginta millia aureorum penderent; quae pacta tamen non alia conditione, nisi ea Imperator suffragio suo comprobasset, rata forent.

12. Ut Tiberius negotiorum administrationem suscepit, Traianus et Zacharias legati ad eum rescripserunt, Persas nolle ad tres annos, sed ad quinque inducias pacisci. Quae cum non approbasset, (nec enim ei in tam longum tempus inducias facere placebat,) mandavit, ut in duos annos paciscerentur, si non obtinere possent, nihil ad tres annos adiicerent. Missa est igitur haec ad legatos epistola, et cum ea, quae continebat, legissent, Mebodes, qui ad responsum accipiendum ad fines Daras venerat, satis intellexit, Romanos inducias, quas Traianus et Zacharias fecerant, non approbare. Itaque Tachosdronem immisit, qui terras ditionis Romanorum subito invasit, et propinqua loca Daras igne vastavit. Sed fide Mebodi data, illi numeratum iri quotannis per tres annos triginta millia aureorum pro induciis, statutum est, ut interea principes viri utriusque regni in unum convenirent, et aliqua ratione firmam pacem constituerent. Id utile suis rationibus fore Caesar existimabat,

A. C. 575 Ind. 8 Iustini 11 P. 158 αὐτῷ ἔσται ἡ παρασκευὴ Πέρσαις τε ἀξιόμαχος ἀναφανήσεται. ξυνῃσθάνοντο δὲ καὶ Πέρσαι τῆς τοιᾶσδε προμηθείας τοῦ Καίσαρος, ὡς οὐδενὸς ἑτέρου ἕνεκα γίνεται αὐτῷ ἀναβολὴ ἢ προορωμένῳ τοῦ μέλλοντος, ὅπως ἐς τὸ δέον αὐτῷ προπαρασκευασθήσοιντο αἱ δυνάμεις. κατεφρόνουν δὲ ὅμως τῶν Ῥωμαίων, ἅτε ἀναμαχήσασθαι οὐ δυναμένων, εἰ καὶ πλείων αὐτοῖς ἐνδοθείη χρόνος. ἐπεὶ οὖν ἀνακωχὴ ἐγεγόνει ἀνὰ τὴν ἕω, μετενήνεκτο δὲ ἅπας ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ὁ θόρυβος, ἄλλου ἄλλα αὐτῆς διακληρωσαμένων, ἦρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος.

A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 ιγ΄. Ὅτι ὁ Τιβέριος ὁ Καῖσαρ στέλλει Θεόδωρον τὸν Βάκχου πρεσβευσόμενον ὡς βασιλέα Περσῶν, τῷ δοκεῖν μὲν B ὁμολογήσοντα χάριτας ἀνθ᾽ ὧν τὸν μέγιστον Ῥωμαίων πρεσβευτὴν ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε Τραϊανὸν, ἡνίκα ἐναγχός γε δήπου τὴν δι᾽ αὐτοῦ ἐδέξατο πρεσβείαν, ἔκπαλαι τὸ τοιόνδε νομισθὲν ὡς ἀμφοτέρας πολιτείας, ὥστε μετὰ τοὺς μεγάλους πρέσβεις στέλλεσθαι ἑτέρους ἥσσονας τῆς τῶν μεγίστων πρέσβεων ἀποδοχῆς τε ἕκατι καὶ φιλοφροσύνης. ἅμα δὲ ἐνετείλατό οἱ διαλεχθῆναι, ὡς ἑτοιμότατα ἔχοι, κατὰ τὸ ἤδη ἐμπεδωθὲν, ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἕω στεῖλαι τοὺς Ῥωμαίων ἄρχοντας γνωματεύσοντας ξὺν τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐκπεμφθησομένοις ἡγεμόσι Περσῶν ἀμφὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ ἀμφίβολα C διευκρινήσοντας. Θεόδωρον μὲν αὐτοῦ ἀφικόμενον, βασιλεὺς

2. ξυνῃσθάνοντο N., ξυνιστάνοντο vulg.

et providentia quadam faciebat: confidebat enim, se intra tres annos idoneas copias coacturum, quibus se satis munitum et instructum ad Persis resistendum ostenderet, ut etiam ex aequo cum eis pugnare posset. Praesenserant et Persae hanc Imperatoris providentiam, quod nulla alia ratione tantopere de hac dilatione impetranda laboraret, quam ut per id temporis spatium idoneas copias praepararet. Contemnebant tamen Persae Romanos, tanquam qui adversum se in acie stare et pugnando pares esse non possent, etiamsi longius tempus iis indulsissent. Quamobrem postquam belli cessatio ad tempus rata per Orientem fuit, omnis motus in Armeniam est translatus, et cum alius aliud munus in illa regione obiret, ineunte vere bellum est exortum.

13. Tiberius Theodorum, Bacchi filium, legatum ad regem Persarum mittit, specie quidem gratias agendi causa, quod Traianum, nobilissimum Romanorum legatum, summo honore affecisset, cum paulo ante legationem eius accepisset. Iam diu enim in more erat apud utrumque principem, post magnos legatos mittere alios minores, qui gratiam agerent ob priores legatos benigne receptos, et amicitiam testificarentur. Huic autem simul praeceperat, ut regi exponeret, se esse paratum, (iam enim id convenerat,) mittere in fines utriusque ditionis viros nobiles, qui de pace cum his, quos

ὁ Περσῶν καταλέλοιπεν ἐν τῷ Δάρας τῇ πόλει τούς τε τὸν A. C. 576
ἄνδρα ἄξοντας, ἐγκελευσάμενος, ἔνθα ἂν μάθοιεν τὸν βα- Ind. 9
σιλέα εἶναι, ἐπικαταλαβεῖν, ὡς ἂν μὴ τὰ εἰθισμένα ἐπὶ Iustini 12
πρεσβευτῇ πράσσων ἀναβολῇ χρήσοιτό τινι. ἅμα γὰρ ἠβού-
λετο καὶ πολέμοις ὁμιλεῖν καὶ δέχεσθαι τὴν πρεσβείαν·
ταύτῃ γὰρ ἐκφοβήσειν ᾤετο ἐς τὰ μάλιστα Ῥωμαίους. τῷ τοι
ἄρα τὴν ὁδοιπορίαν διανύσας διὰ τοῦ λεγομένου Ἀῤῥεστῶν V. 107
κλίματος καὶ τοῦ Μαρεπτικῶν ἀφίκετο ἐν Περσαρμενίᾳ, οὐκ
οἰομένων τῶν Ῥωμαίων οὕτω γε δήπου θᾶττον ἥξειν αὐτόν.
εἰωθότων γὰρ τῶν Περσῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀμφὶ
τὸ πέρας τοῦ τὴν ἐπωνυμίαν Αὐγούστου κληρωσαμένου μη- D
νὸς ἀναφαίνεσθαι κατὰ δὴ τῆς Περσῶν Ἀρμενίας καὶ τηνι-
καῦτα τὸν πόλεμον συγκροτεῖν, προτερήσας αὐτὸς εἰσήῤῥησεν
αὐτόθι. ξυνηνέχθη τοιγαροῦν ἅπαξ προκατειλημμένους καὶ
ἐφυστερήσαντας τοὺς Ῥωμαίους δι' ὅλου τοῦ ἔτους οὐδὲν
ὁτιοῦν σφᾶς διαπράξασθαι ἐν καιρῷ. οὔτε γὰρ τὸ στράτευμα
ξυνήθροιστο τὸ Ῥωμαϊκὸν, ἀλλ' οἱ μὲν περὶ Κοῦρσον καὶ
Θεόδωρον τοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἀπήγγελτο, ὡς νε-
μεσᾷ τε καὶ ἀγανακτεῖ ὁ Καῖσαρ, ὅτι δὴ ἐσβαλόντες ἐν Ἀλ-
βανίᾳ μὴ ἀνέστησαν ἅπαντας Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανοὺς,
ἀλλ' ὅτι ὁμήροις πεποιθότες ἐξεχώρησαν· κατεγνωκότες τε ἐξ
αὐτῆς τῆς πείρας, τῷ ἀφηνιάσαι αὐτίκα ἀπὸ Ῥωμαίων τὸν P. 159

2. ἐγκελευσάμενος B., ἐγκαλεσάμενος vulg. 15. ὑφυστερήσαντας vulg. 17. περὶ om. ed. Par. 18. στρατηγοὺς coni. B. ἀπήγγελτο B., ἀπήγγελλον vulg.

ipse eo ad id mitteret, agerent et controversias dirimerent. Quum Theodorus ad Daras accessisset, Persarum rex ibi reliquerat, qui eum eo deducerent, ubi regem commorari comperissent, ne, ulla re, quae legato praestari solebat, omissa, moram illi faceret. Volebat enim simul bellum gerere et legationem excipere: sic enim se Romanis terrorem iniecturum esse sperabat. Qua de causa cum iter per regionem, quae Arestorum et Marepticorum dicitur, fecisset, in Persarmeniam pervenit, inopinantibus Romanis, qui tam cito eo illum perventurum, nunquam credidissent. Solebant enim Persae antea circa finem mensis, qui Latinis vocatur Augustus, in Persarmenia apparere, et inde ad bellum accingi: nunc autem Chosroës prius illuc accessit. Accidit autem, ut Romani semel praeventi, cum tardius rebus suis prospexissent, nihil toto illius anni spatio feliciter et opportune gererent. Nec enim exercitus Romanorum collectus erat; sed militibus, qui sub Curso et Theodoro merebant, nuntiatum erat, Imperatorem iratum esse propterea quod in Albaniam irruentes, Sabiros et Albanos non penitus sustulissent et exterminassent, sed obsidibus confisi discessissent: quod quam imprudenter fecerint, ipsos ex eventu cognitum habere: etenim confestim Sa-

A.C.576 Ind. 9 Iustini 12 Σαβεῖρα, ὡς οὐ κατὰ τὸ δέον ἐπεπράχεσαν, παρώφθη τε ὑπὸ σφῶν τὸ συνοῖσον, ὥσπερ ἀμέλει ἐκ μεταμελείας αὖθις ἐλάσαντες ἐν Ἀλβανίᾳ * πρεσβείας ἦγον τοὺς Σαβείρους τε καὶ Ἀλβανοὺς, πανοικίᾳ σφᾶς μετοικίζοντες ἐς τὰ τῇδε τοῦ Κύρου ποταμοῦ, ὡς λοιπὸν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ διαιτᾶσθαι χώρᾳ. ἔτι οὖν Θεόδωρός τε καὶ Κοῦρσος ἐν τούτοις ἐνησχολημένοι ἐτύγχανον. εἶτα ἐγκαλεσαμένου τοῦ Καίσαρος Ἰουστινιανὸν τὸν τῆς ἕω στρατηγὸν μεταφοιτῆσαι καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ γενέσθαι αὐτὸν ἡγησόμενον τοῦ πολέμου, οὐδὲν ἧττον καὶ Ἰουστινιανὸς οὔπω παρῆν, τῷ σημῆναι τοῦτο αὐτῷ τὸν Καίσα-
B ρα ὀψὲ καὶ οὐκ ἐν καιρῷ τοῖς πράγμασι χρήσασθαι, πρός γε καὶ τῆς συνήθους διανομῆς τοῦ χρυσίου τοῖς ἑῴοις καταλόγοις γεγενημένης οὐκ ἐπικαίρως, ἀλλὰ δῆτα ἐφυστερησάσης. ἐπ' ἀδείας οὖν οὕτω πως καὶ ἀκονιτὶ ἐλάσαντος ἐν Περσαρμενίᾳ Χοσρόου, μηδενός οἱ ἀντικαθισταμένου, οἱ μὲν δασμοφόροι τῆς ἥττονος Ἀρμενίας οὔτε ἐχρήσαντο φυγῇ, ἐκλελοιπότες τοὺς ἀγροὺς οἵγε, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ὅσα ἐπιτήδεια ξυνεκόμιζον τῷ στρατῷ. προβαίνοντι δὲ Χοσρόῃ ἀνὰ τὰ πρόσω οἱ ἐν τῷ κλίματι Μακραβανδῶν καὶ Ταραννῶν ἥκιστα ἔμενον, ὡς μηδένα πάμπαν, μήτε ἄνθρωπον μήτε μὴν ὑποζύγιόν τι ὀφθῆναι. ἅτε γὰρ πολεμίου βασιλέως ἐπελθόντος
C ἀπέδρασε πᾶν τὸ γεηπονοῦν, καὶ πάντῃ τὰ ἐκείνῃ ἐχήρευεν

21. τε pro τι vulg.

biri a Romanis defecerant. Itaque rebus tam male gestis, poenitentia commoti, rursus in Albaniam impetum fecerunt, et legationibus Sabiros et Albanos suis sedibus excitos citra ripas Cyri amnis collocarant, ut in posterum in Romanorum ditionis regionibus habitarent. Quibus rebus peragendis Cursus et Theodorus adhuc occupati erant. Itaque Caesar Iustinianum ducem per Orientem proficisci, et in Armenia bello gerendo praeesse iussit. Nihilominus neque Iustinianus venit, quia hoc illi serius Caesar significarat, neque rei in tempore gerendae opportunitate usus fuerat. Ad haec auri distributio, quod orientalibus exercitibus debebatur, non suo tempore, sed tardius facta fuerat. Itaque Chosroës Armeniam liber ab omni metu sine ulla difficultate occupavit, cum nemo inventus esset, qui illi resisteret. Neque vero etiam minoris Armeniae incolae, qui Romanis vectigales erant, fugam ceperunt, neque agros dereliquerunt, sed commeatus exercitui subministrarunt. Sed cum Chosroës ulterius progrederetur, qui in regione Macrabandorum et Tarannorum habitabant minime manebant, ut nemo mortalium, neque vero etiam ullum animal vecturae aptum in his locis conspiceretur. Cum enim rex hostiliter irrumperet, omnes agricolae aufugerunt et omnia late hominibus vacua erant, * neque

† ἀνθρώπων. ἀλλὰ καὶ γηράσαι βουλόμενον μηδέν τι τῶν A. C. 576 πάντων ζώων ἐντυχεῖν. Ind. 9 Iustini 12 ἐν τούτῳ καὶ Θεόδωρος ὁ Βάκχου ἐφοίτησεν ὡς αὐτόν, ἐδέξατό τε τὸν ἄνδρα καὶ ξυνόμιλός οἱ ἐγένετό [πως] ἡμερώτατά πως, τὸν μὲν Καίσαρα δι' εὐφημίας ἄγων, φάσκων τε ἀσπάζεσθαι τὴν ὡς αὐτὸν εἰρήνην τε καὶ φιλοφροσύνην· μηδὲ γὰρ γεγονέναι τῆς ἔχθρας τῶν σπονδῶν αἴτιον· Ἰουστῖνον δὲ τὸν βασιλέα ἐς τοὐναντίον λέγων κακῶς. εἶτα ἐς τὰ πρόσω ἤλαυνε διὰ τῆς καλουμένης Βαδιανῆς, ἑπομένου οἱ καὶ Θεοδώρου· ἐσβάλλει τε εἰς τὴν Ῥωμαίων Ἀρμενίαν κατὰ Θεοδοσιούπολιν, λήγοντος ἤδη D τοῦ ἔαρος· ὥστε κατὰ ταὐτὸν ξυνενεχθῆναι τούς τε ἀγγελιαφόρους ἀφικέσθαι ἐν Βυζαντίῳ τοὺς δηλώσοντας, ὡς ἀπροσδόκητα ἐπέστη τῇ Ῥωμαίων Ἀρμενίᾳ βασιλεὺς ὁ Περσῶν καὶ ὅσον οὔπω προσενεχθήσεται Θεοδοσιουπόλει, καὶ αὐτὸν ἐκεῖσε παρεῖναι. ἐπεὶ οὖν ἐγένετο αὐτοῦ, ἐστρατοπεδεύσατο ἐς τὸ Ἀραβησσῶν ἐπικεκλημένον χωρίον, ἀμφὶ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τοῦ ἄστεος, τὸ δὲ δὴ Ῥωμαίων στράτευμα, αὐτό γε δήπου τὸ συναθροισθὲν, ὡς πρὸς ἄρκτον περὶ τὸ κλίμα τὸ καλούμενον * συναγόμενον, ἐς ὑπώρειάν τινα ὄρους. ἀτὰρ ὁ Χοσρόης αὐτοῦ περὶ Θεοδοσιούπολιν, ἐπ' ὄψεσι Θεοδώρου, ἐξέταττε τὰς ἱππικὰς δυνάμεις, ἐς λόχους τε καὶ φάλαγγας P. 160 διακρίνων τε καὶ μετακοσμῶν. καὶ αὐτὸς τὸν ἵππον διελαύ-

1. θηρᾶσαι coni. Cantocl. 2. ζώων H., ζώεν vulg. ἔτυχεν H. 6. ἔχθρας] λύσεως N. 7. δὲ add. B. 11. κατὰ ταὐτὸν B., κατ' αὐτὸν vulg. 21. λόχους N., λόγους vulg., λοχαγοὺς H.

usquam aliquid vivi conspiciebatur. Interea Theodorus, Bacchi filius, venit ad eum; is hominem benigne excepit, et cum eo familiariter conversatus de Caesare bene locutus est, seque cum illo et pacem et amicitiam cupere dixit: nec enim eum inimicitiarum, quae ex violato foedere ortae erant, auctorem esse; Iustinum autem Imperatorem sermonibus male habebat. Deinde ulterius per Vadianam progressus est, et eum sequebatur Theodorus. Vere iam exacto, Armeniam, quae Romanis parebat et Theodosiopoli proxima erat, invasit: quo factum est, ut eodem tempore nuntii Byzantium pervenirent Persarum regem Armeniam, qua Romani dominabantur, ex improviso adortum, Theodosiopolim usque penetrasse nuntiarent; et ipse in his locis esset. Eo cum advenisset, e regione oppidi ad meridiem sita quae Abaressorum vocatur, castra posuit: Romanorum vero exercitus, quantum militum cogi potuit, septentrionali parte in regione * vocata, in radice cuiusdam montis constitutus est. Ceterum Chosroës in conspectu Theodori equitatum in aciem eduxit, quem in turmas et phalangas divisit, et ipse, equo conscenso, quasi id inopi-

A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 νῶν ἐνδεικνύμενος ἦν, οἷα δὴ οὐκ ἐκ προνοίας τινὸς, ὡς ἔτι ἔῤῥωται αὐτῷ καὶ σφριγᾷ τὸ σῶμα. διενοεῖτο δέ πως Θεοδοσιούπολιν ἐκπολιορκῆσαι· ἔννοια γάρ οἱ ἐσεφοίτησε μὴ οἷόν τε ἔσεσθαι ἂν ἄλλως τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν ἀνακτήσασθαι καὶ Ἰβηρίαν, εἰ μή πω ὀχυρωτάτην ἐσότι Ῥωμαίων V. 108 χειρώσοιτο πόλιν, ἐκεῖσέ τε καθεδούμενος ἀνασώσεται τὴν ἐς τοὐπίσω λοιπὸν ἐγκαταλελειμμένην Περσαρμενίαν τε καὶ Ἰβηρίαν. τοιγαροῦν ἀναμφιβόλως εἶχε Θεοδοσιούπολιν αἱρήσειν. B ὥστε ὑποφαίνων τε καὶ αἰνιττόμενος, ὡς ἁλώσεταί γε αὐτῷ πάντως ἡ πόλις, ἤρετο Θεόδωρον ὁποία δὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἀνάλωτος εἶναι δοκεῖ πόλις, τὸ Δάρας ἢ δῆτα ἡ Θεοδοσιούπολις; ὡς, εἴγε οὕτως ἀσφαλεστάτην, ἐδήλου δὲ τὸ Δάρας, ἐξεῖλε, πόσῳ μᾶλλον τὴν οὐχ οὕτως ἰσχυρὰν παραστήσοιτο Θεοδοσιούπολιν. Θεόδωρος μὲν οὖν ἀπεκρίνατο ἐμφρονέστατά πως, ἀνάλωτον εἶναι ἐκείνην φήσας τὴν πόλιν τὴν ἐσαεὶ φρουρουμένην ὑπὸ θεοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ Περσῶν, πρὶν ἢ Θεόδωρον πρὸς αὐτοῦ ἀφεθῆναι, ὡς ἐγένετο ἀγχοῦ Θεοδοσιουπόλεως, κατενόησε τὴν πόλιν εὖ μάλα καὶ ὡς ἀληθῶς ἐς τὰ C πολέμια παρεσκευασμένην. καί τινων μεταξὺ γενομένων ἀφίησι βασιλεὺς ὁ Περσῶν Θεόδωρον ἐς Βυζάντιον ἐλευσόμενον, ἐν γράμμασι μὲν κατάδηλον ποιήσας τῷ Καίσαρι, ὡς ἥδεται καὶ

6. ἀνασώσεται B., ἀναδώσει τε vulg. 11. ἀσφαλεστάτην N., ἀσφαλεστάτη vulg. 12. εἴγε ὄντως et ἐδήλου δ' εἰ τὸ H.

nato et casu, non de industria faceret, quam valido et vigenti corpore esset, ostentabat. Sperabat autem, Theodosiopolin se aliquo modo expugnare posse: haec enim cogitatio illius animo occurrebat, se non alia ratione Persarmeniam et Iberiam posse sibi subiicere, quam si unam ex Romanis urbibus eamque munitissimam caperet, in qua belli sedem constituens, quod Persarmeniae et Iberiae post tergum esset, tueretur. Nec enim illi dubium erat, se Theodosiopolim expugnaturum. Idque indicans et iactans, se illam omni modo capturum, Theodorum interrogavit, quae illi urbs expugnatu difficilior videretur? Daras, an Theodosiopolis? Quibus verbis significare volebat, quum Daras, oppidum munitissimum, cepisset, quanto magis Theodosiopolim, quae non aeque munita erat, caperet. Theodorus autem valde prudentur respondit: eam demum urbem esse inexpugnabilem, quam deus in suam custodiam tutelamque in perpetuum recepisset. At Persarum rex, priusquam Theodorum a se dimitteret, satis perspexit, urbem iis rebus omnibus, quae ad resistendum hostibus necessariae erant, egregie paratam esse. Cum autem multa interea contigissent, Theodorum Persarum rex Byzantium rediturum dimisit. Litteris Caesari significavit, se quoque pace delectari, et si antequam exercitum comparasset, Theodorus

αὐτὸς τῇ εἰρήνῃ, καὶ ὡς, εἰ πρὶν ἐκστρατεύοι ἀφίκετο Θεό- A. C. 576
δωρος, οὐδὲ ἐξετάξατο ἂν αὐτὸς οὐδέ γε ἐκίνησε τὰς δυνά- Ind. 9
μεις. νῦν δὲ ἀκλεὲς αὐτῷ εἶναι δοκεῖ ἐκστρατευσαμένῳ ἤδη Iustini 12
διαλῦσαι τὸ στράτευμα· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους ἢ τοῦ κερδα-
λέου γε ἕκατι ἢ δόξης ὀρεγομένους ἅπαντα πράσσειν. ἐπηγ-
γέλλετο δὲ, ὡς ἀπονοστήσας ἐς τὰ οἰκεῖα ἐκπέμψοι τοὺς ἐπι-
τηδείους αὐτῷ ἄρχοντας ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἕω, διαλεχθησο-
μένους τε καὶ διαθήσοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης ἅμα τοῖς D
ἐκπεμφθησομένοις Ῥωμαίων ἡγεμόσιν. ταῦτα μὲν οὖν ἐσή-
μηνε τῷ Καίσαρι. ἐκλιπαροῦντος δὲ αὐτὸν Θεοδώρου ὥστε
ἐπισχεῖν τὴν εἰσβολὴν, ἔδοξεν ἐπινεύειν, εἴ γε ἄχρι λʹ ἡμε-
ρῶν ἀγγελία φοιτήσοι ὡς αὐτὸν σταλεῖσα ἐκ τοῦ Καίσαρος
τὰ δέοντα βουλευσαμένου. ἐπειδὴ δὲ Θεόδωρον ἀφῆκεν, ὡς
ἔγνω μήτε ἐξ ἐφόδου τὴν Θεοδοσιούπολιν οἷόντε ὂν αὐτῷ
ἐξελεῖν, μήτε γε μὴν πολιορκίᾳ τε καὶ μηχανήμασιν ἔσεσθαί
οἱ ἐς τὸ λυσιτελὲς ἀποπειραθῆναι τοῦ τείχους, (ξυνελεύσεσθαι
γὰρ ἐν τοσούτῳ τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις,) καὶ δὴ ἀφῆκε τὴν
Θεοδοσιούπολιν.

Ἐκ τοῦ ηʹ λόγου. P. 161

ιδʹ. Ὅτι περὶ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Τιβερίου Καίσαρος A. C. 575

1. γρ. τῇ εἰρήνῃ mg. H., τὴν εἰρήνην vulg. 3. ἐκστρατευσαμένῳ N., ἐνστρατευσαμένῳ vulg. 14. ὂν N., ὄντα vulg. 16. ξυνελεύσεσθαι Cantocl., ξυνελέσθαι vulg. 19. Errorem in numero libri esse apparet, siquidem legatio ad Turcas anno secundo Tiberii Caesaris, superstite Iustino, missa est. N.

advenisset, neque ipsum in aciem descensurum fuisse, neque copias educturum. Nunc quoniam cum exercitu moverit, sibi dedecori fore, si exercitum solvat et missum faciat. Omnia enim mortales facere aut quaestus gratia, aut quo sibi gloriam quaerant. Promisit autem, simulatque domum revertisset, se missurum in fines Orientis ex principibus sibi necessitudine coniunctis, qui cum primariis viris ex Romanis, quos Caesar eius rei gratia delegaret, de his, quae ad pacem facerent, inter se disceptarent et statuerent. Haec igitur ad Caesarem misit. Cum vero Theodorus eum suppliciter oraret, ut ab incursionibus abstineret, id quidem concedendum censuit, si intra quadraginta dies nuntius ad se a Caesare veniret, qui illum, quid suae voluntatis esset, certiorem faceret. Dimisso Theodoro, ut cognovit in sua potestate minime situm esse, improvisa invasione Theodosiopolim capere, neque si obsidione aut machinis muros tentaret, quicquam profecturum esse, (Romanorum enim copias inter id temporis spatium conventuros,) ab obsidione Theodosiopolis discessit.

Ex libro octavo.

14. Secundo Tiberii Caesaris imperii anno, paulo ante, quam

A. C. 575 Ind. 8 Iustini 11 ἡγεμονίας, μικρῷ πρότερον ἢ τάδε ξυνενεχθῆναι τὰ περὶ Χοσρόην, πρεσβεία ἐστάλη αὖθις ἀπὸ Ῥωμαίων ὡς Τούρκους, Οὐαλεντίνου ἐς τοῦτο χειροτονηθέντος· εἷς δὲ οὗτος τῶν βασιλείων ξιφηφόρων. καὶ οὖν ἐπεὶ αὐτῷ ἐπετέθη ἡ πρᾶξις, ἄρας ᾤχετο ξὺν τοῖς κατ' αὐτὸν ὀπαδοῖς, ἔτι γε μὴν B καὶ Τούρκοις ἑκατὸν πρὸς τοῖς ἕξ. ἐνεδήμουν γὰρ τηνικαῦτα Τοῦρκοι κατὰ τὸ Βυζάντιον ἤδη ἐκ πολλοῦ ὑπὸ τοῦ σφετέρου ἄλλοτε ἄλλοι ἐκπεμφθέντες ἔθνους. ἐνίους μὲν γὰρ αὐτῶν Ἀναγκάστης ἐνταῦθα ἐπεκόμισεν, ἐς πρεσβείαν ἐκεῖσε ἀφικόμενος· τινὲς δὲ ἅμα Εὐτυχίῳ τὴν ἄφιξιν ἐποιήσαντο κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν· ἄλλοι δὲ ἐτύγχανον κατὰ τὸ Βυζάντιον διατρίβοντες μετ' αὐτοῦ δῆτα Οὐαλεντίνου πρότερον ἀφιγμένοι, (δὶς γὰρ Οὐαλεντῖνος ἐπρεσβεύσατο ὡς Τούρκους,) ἄλλοι δὲ σὺν Ἡρωδιανῷ, ὁμοίως δὲ καὶ ἅμα Παύλῳ τῷ C Κίλικι, ὡς ἐξ ἁπάντων τούτων ξυναθροισθῆναι Σκύθας ἄνδρας ἐκ τοῦ φύλου τῶν ἐπιλεγομένων Τούρκων ἓξ πρὸς τοῖς ρ', οὓς δὴ ἅπαντας ἀναλαβὼν Οὐαλεντῖνος ἀπῆρε τοῦ βασιλείου ἄστεος. χρησάμενος δὲ ταῖς ταχυπλόοις τῶν ὁλκάδων, διά τε Σινώπης καὶ Χερσῶνος, ἣ ἐστιν ἄντικρυ ἡ ἰὸν τοῦ ἡλίου ἀνατολῶν πέφυκεν ἱδρυμένη· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἀπατούρας, ἔτι τε καὶ διὰ φύλων. κατὰ δὴ τῆς ψαμαθῶδες τῆς . . . . . παρέθει τὰ ὄρη τῆς Ταυρικῆς τὰ νεύοντα

17. ἀπῆρε H., ἀπεῖρε vulg. 19. Locum fractum et foedissime depravatum, ita ut ab Hoeschelio editus est, relinquere cogor: nihil enim de Apatura et Phylis, locisve, quorum nomina in has formas mutari potuissent, equidem invenio. De Chersone tamen suspicor scriptum fuisse: ἣ ἐστιν ἀντικρὺ Σινώπης [καὶ τῶν τοῦ Ἴστρου στομάτων πρὸς τῶν ἰσημερινῶν] τοῦ ἡλίου κ. τ. λ. N. Ἠϊόνος pro ἡ ἰὸν H. 21. τὸ ψαμαθ. H.

ea, quae de Chosroë narravimus, gererentur, legatio denuo missa est a Romanis ad Turcos. Valentinus (is erat unus ex Imperatoris satellitibus) ad id muneris est delectus, quod ubi illi demandatum fuit, cum his, qui eum comitabantur, profectus est. Una quoque centum sex Turcos assumpsit. Turci enim Byzantii iamdudum consederant, a sua gente alii alia de causa missi. Nonnullos Anancastes, cum illuc ad legationem profectus esset, secum adduxerat. Alii cum Eutychio ad imperatoriam urbem accesserant; alii circa Byzantium commorabantur, qui cum ipso Valentino prius venerant. Bis enim Valentinus legatus ad Turcos est profectus. Erant et alii, qui cum Herodiano et cum Paulo Cilice illuc devenerant. Ex his omnibus igitur collegit centum sex Turcos, et a regia urbe citis navibus profectus . . . . . Tauricae montes, qui ad meridiem vergunt, praetervectus est. Inde Valentinus campos, circa quos stagnantes aquae decurrebant, equis perequitavit, et alios plures arun-

ἐπὶ μεσημβρίαν. ἐκεῖνα δὴ οὖν τὰ ἐκ τῶν λιμναίων ὑδάτων A. C. 575
περιθεόμενα πεδία οἵ γε ἀμφὶ Οὐαλεντῖνον ἱππασάμενοι, καὶ Ind. 8
ἑτέρους δὲ πλείστους δονακώδεις τε καὶ λοχμώδεις, ἔτι τε Iustini 11 V. 109
καὶ ὑδατώδεις διεληλυθότες χώρους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ D
τῆς λεγομένης Ἀκκάγας, (ὄνομα δὲ γυναικὸς ἀρχούσης τῶν ἀνὰ τὰ ἐκείνῃ Σκυθῶν, χειροτονηθείσης τηνικαῦτα ἐς τοῦτο ὑπὸ Ἀναγαίου, ὃς ἐκράτει τοῦ φύλου τῶν Οὐτιγούρων,) ὡς δὲ ξύμπαν εἰπεῖν, πολλαῖς ἀτραποῖς ὁμιλήσαντες καὶ δυσχωρίαις, παρεγένοντο ἔνθα τὰ πολεμικὰ σύμβολα τοῦ Τουρξάνθου ἐτύγχανεν ὄντα· οὗτος δὲ εἷς τῶν παρὰ Τούρκοις ἡγεμόνων. ἐν ὀκτὼ γὰρ μοίραις διεδάσαντο τὰ ἐκείνῃ ἅπαντα, οἷς γε τοῦ φύλου τῶν Τούρκων ἔλαχε προεστάναι. Ἀρσίλας δὲ ὄνομα τῷ παλαιτέρῳ μονάρχῳ Τούρκων. ὁ γοῦν Οὐαλεντῖνος παρὰ τὸν Τούρξανθον ἀφικόμενος, ὃς πρὸ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ὑπαντιάζων ἐτύγχανε τοῖς ἐκεῖσε παραγενομένοις, εἶτα συνησθῆναι φράσας τῷ Καίσαρι Ῥωμαίων. ἐς τοῦτο γὰρ ἀφῖκτο ἐκεῖσε, προσφθεγξόμενος τοὺς προεστῶτας τοῦ φύλου τῶν Τούρκων, Τιβερίου ἤδη ἐς τὸ τῶν Καισάρων ἀναβεβηκότος κράτος· πρὸς τοῖς καὶ ὡς ἂν ἡ φιλοφροσύνη οὐχ ἧττον ἐν βεβαίῳ ἔσοιτο καὶ αἱ μεταξὺ Ῥωμαίων τε καὶ P. 162
Τούρκων προελθοῦσαι σπονδαὶ, ἃς ἔθετο Διλζίβουλός τε καὶ Ἰουστῖνος ὁ βασιλεὺς, Ζημάρχου πρώτου ἐκεῖσε φοιτήσαντος, ἡνίκα ἐσήμανεν ὁ Διλζίβουλος, ὡς Ῥωμαίων φίλος οὐχ ἧτ-

2. *Οὐαλεντινιανὸν* vulg. 6. *τὰ* om. ed. Par. 7. *Οὐϊττιγούρων* vulg. 9. *Τουρξάθου* vulg. 11. *διεδάσαντο* N., *διεδαίσατο* vulg. 14. *Τούρξαθον* vulg. 21. *ἔθεντο* N. *Διλζίβουλος* idem est, qui supra cap. 8. *Διζάβουλος* dicebatur.

dinosos, fruticosos et palustres locos superavit. Regionem quoque, quae dicitur Accagas peragravit, (est autem nomen mulieris quae illius partis Scythis imperabat, suffragio Anagaii, qui Utiguris praeerat, regnum adepta,) et ut breviter dicam, multa et difficilia itinera emensi, ad ea loca pervenerunt, ubi Turxanthi bellicae stationes erant. Erat hic unus ex Turcorum ducibus: etenim in octo partes regnum diviserant qui Turcorum principatum tenebant; seniori autem Turcorum duci nomen erat Arcesilas. Itaque Valentinus ad Turxanthum accessit, qui primus Turcorum ducum obvius factus erat venientibus, eumque gaudere iussit novo Romanorum Caesare creato: idcirco enim venerat, ut Turcorum duces salutaret, Tiberio ad Caesarum potentiam evecto; ad haec, ut non minor inter eos benevolentia esset, et foedera eadem valerent, quae inter Disabulum et Iustinum per Zemarchum, qui primus ad eos venerat, pacta conventaque fuerant. Disabulus enim Romanorum amicos sibi quoque amicos fore, et hostes itidem, idque immutatum et firmum

A.C. 575 Ind. 8 Iustini 11 τον καὶ αὐτῷ ἐπιτήδειος καὶ δυσμενὴς ὁμοίως, καὶ ὅπως τὰ τοιάδε ἄτρωτά τε καὶ ἀπερίσπαστα μένοι. τῷ τοι ἄρα ἐπειδὴ τηνικαῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσας ἐπολέμουν, ἐπὶ τῇ προσρήσει ἔφη Οὐαλεντῖνος, δέον εἶναι ἐν καιρῷ καὶ αὐτὸν ἐπιθέσθαι Πέρσαις. ταῦτα πρεσβεύοντος αὐτίκα ὁ Τούρξανθος, „ἆρα οὖν οὐχὶ ὑμεῖς," ἔφη, „οὗτοι ἐκεῖνοί ἐστε Ῥωμαῖοι, δέκα μὲν γλώσσαις, μιᾷ δὲ χρώμενοι ἀπάτῃ;" καὶ ἅμα λέγων B ἐπέβυσε τοῖς δέκα δακτύλοις τὸ στόμα τὸ ἑαυτοῦ. εἶτα ἔλεξεν αὖθις· „ὥσπερ νῦν ἐπὶ τῷ κατ' ἐμὲ στόματι δάκτυλοί εἰσι δέκα, ὡσαύτως δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ Ῥωμαῖοι πλείοσι κέχρησθε γλώσσαις· καὶ ταύτῃ μὲν ἐμὲ ἀπατᾶτε, τῇ δὲ ἄλλῃ τὰ κατ' ἐμὲ ἀνδράποδα τοὺς Οὐαρχωνίτας. καὶ ἁπλῶς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ῥημάτων τε ποικιλίᾳ καὶ τῷ δολερῷ τῆς διανοίας, εἰρωνευόμενοί τε καὶ ὑποθωπεύοντες αὐτὰ μὲν ὥσπερ ἐπὶ κεφαλὴν ὠσθέντα τῇ βλάβῃ περιφρονεῖτε, ὑμῖν δὲ αὐτοῖς τὸ λυσιτελὲς ἐκπορίζετε. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὑμεῖς οἱ πρέσβεις ἠμφιεσμένοι τὸ ψεῦδος ἥκετε ὡς ἐμὲ, καὶ ὁ στείλας ὑμᾶς οὐχ ἥκιστα πέφυκεν ἀπατεών. καὶ ὑμᾶς μὲν διαχειρίσομαι πα- C ραχρῆμα καὶ οὐκ ἐς ἀναβολήν· ὀθνεῖον γάρ τι καὶ ἔκφυλον ψεύδεσθαι Τούρκῳ ἀνδρί. ὁ δὲ καθ' ὑμᾶς βασιλεὺς ἐκτίσει μοι δίκας ἐν δέοντι, ἐμοὶ μὲν φιλίας ἐχόμενα διαλεγόμενος, τοῖς δὲ δὴ Οὐαρχωνίταις τοῖς ἡμετέροις δούλοις," (ἐδήλου δὲ τοὺς Ἀβάρους,) „ἀποδράσασι τοὺς δεσπότας γενόμενος ἔν-

10. *κέχρησθε* H., *κεχρῆσθαι* vulg. 12. *Οὐαρχωνίτας* N., *ὄντας* vulg. 15. *ὠσθέντα* H., *ὡς θέντα* vulg.

esse pronuntiaverat. Quare quum Romani eo ipso tempore bellum cum Persis gererent, Valentinus oratione sua ostendit, oportere illum quoque, cum tempus opportunum venerit, Persas bello aggredi. Haec legato dicente, confestim Turxanthus, „Num, inquit, vos estis illi Romani, qui decem quidem linguis, sed una fraude utimini?" Haec simul ut dixit, decem digitos in os suum coniecit, deinde rursus sic est locutus: „Ut meo ori decem meos digitos nunc admoveo, ita et vos Romani pluribus et variis utimini linguis, quibus modo me, modo eos, qui mea mancipia sunt,* decipitis. Et sane omnino omnes gentes verborum illecebris et ingenii versutia demulcetis et deluditis, deinde eas, ubi damnis afflicti sunt, negligitis, et ipsi partis eorum labore commodis fruimini; et vos quoque legati undique fraude et dolo succincti ad me venitis, et nihilo secius is, qui vos ad me mittit, fraudulenter et insidiose mecum agit. Ego vero vos statim interficiam, neque cunctabor: inusitatum enim et a gente nostra alienum, ut homo Turcus mentiatur et fallat. Qui autem apud vos regnat, mihi debitas persolvet poenas. Dum enim mecum amica verba loquitur, foedera iniit cum Var-

σπονδος. οἱ μὲν Οὐαρχωνῖται, ἅτε κατήκοοι Τούρκων, ἡνί- A. C. 575 κα βούλομαι, ὡς ἐμὲ ἥξουσι· καὶ εἴγε τὴν κατ' ἐμὲ ἱππεί- Ind. 8 Iustini 11 αν ἐσαθρήσουσι μάστιγα ὡς αὐτοὺς ἐκπεμφθεῖσαν, ἐς τὰ κατώτατα φεύξονται τῆς γῆς· ἀντιβλέποντες δὲ ἡμῖν, ὡς εἰκὸς, οὐ φονευθήσονται ξίφεσι, μᾶλλον μὲν οὖν ταῖς ὁπλαῖς καταπατηθήσονται τῶν ἡμετέρων ἵππων, καὶ δίκην ἀπολοῦνται D μυρμήκων. καὶ περὶ μὲν τῶν Οὐαρχωνιτῶν ταῦτα ὑμῖν ἐν βεβαίῳ. ὑμεῖς δὲ, ὦ Ῥωμαῖοι, τί δῆτα ἄρα τοὺς κατ' ἐμὲ πρέσβεις διὰ τοῦ Καυκάσου ὁδοιποροῦντας ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἄγετε, ὡς ἐμὲ φάσκοντες μὴ εἶναι ἑτέραν ἀτραπὸν, δι' ἧς αὐτοῖς ἔσται ἡ πορεία; ταῦτα δὲ ἐπιτελεῖτε, ὡς ἀπείποιμι διὰ τὰς δυσχωρίας ἐπιθέσθαι τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ. πλὴν ἔγωγε ἐξεπίσταμαι μάλα ἀκριβῶς ὅποι τε ὁ Δάναπρις ποταμὸς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Ἴστρος ἔνθα καταῤῥεῖ, καὶ ἵνα ὁ Ἕβρος, ὁπόθεν τε ἐπεραιώθησαν ἐς τὴν Ῥωμαϊκὴν τὸ ἡμέτερον δουλικὸν οἱ Οὐαρχωνῖται. οὐκ ἀγνοῶ τὴν καθ' ὑμᾶς δύναμιν. ἐμοὶ γὰρ ὑποκέκλιται πᾶσα ἡ γῆ, ἀρχομένη μὲν ἐκ τῶν τοῦ ἡλίου πρώτων ἀκτίνων, καταλήγουσα δὲ ἐς τὰ πέρατα τῆς P. 163 ἑσπέρας. ἐσαθρήσατε, ὦ δείλαιοι, τὰ Ἀλανικὰ ἔθνη, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ φῦλα τῶν Οὐτιγούρων, οἵ γε ἐπὶ πολὺ θαῤῥαλέοι τέ τινες ὄντες καὶ τῇ οἰκείᾳ πίσυνοι δυνάμει ἀντετάξαντο μὲν τῷ ἀκαταμαχήτῳ τῶν Τούρκων, οὐκ ἀπώναντο δὲ τῶν ἐλπίδων. ταύτῃ τοι καὶ ὑπακούουσιν ἡμῖν, καὶ ἐν μοίρᾳ V. 110

3. *ἐσαθροίσουσι* vulg. 11. *ἀπείποιμι* Val., *ἂν εἴποιμι* vulg.
20. *Οὐνιγούρων* vulg. 23. *ὑμῖν* vulg.

chonitis, servis nostris, (indicabat autem Avares,) qui a dominis suis aufugerunt. Et Varchonitae quidem, tanquam Turcorum subditi, cum voluero, ad me redibunt, et si flagellum meum, quo eques impello, conspexerint, aufugient, et in interiora terrae se abdent: si consistere ausi fuerint, caedentur, ut par est, non gladiis, sed formicarum instar conterentur unguibus equitatus nostri; de Varchonitis igitur res sunt in tuto. Vos autem Romani, quid est quod legatos meos per Caucasum iter Byzantium instituere iubetis, et dicitis aliam viam non esse? Id vero facitis, ut propter itineris difficultatem ab invadendis Romanorum finibus absistam. Sed ego probe scio, qua Danapris fluvius, qua Ister, qua Hebrus fluat, qua transierint in Romanorum ditionem Varchonitae, servi nostri, ut ipsam invaderent. Neque ego sum nescius vestrarum virium. Omnis enim terra inde a primis solis radiis usque ad ultimos occidentis terminos mihi paret: vobis, o miseri, ob oculos ponite Alanorum gentem atque Utigurorum. Hi insigni fortitudine et audacia praditi et domesticis copiis freti contra invictam Turcorum gentem acie congressi, nihil quicquam eorum, quae speraverant, con-

A. C. 575 Ind. 8 Iustini 11 καθεστήκασι δοῦλον." τοσαῦτα μὲν οὖν τῷ Τουρξάνθῳ ἐκεκόμπαστο· ὑψαγόρας γάρ τις ἀνὴρ καὶ ἀλαζονείᾳ χαίρων. ὁ δὲ Οὐαλεντῖνος ἀκηκοὼς ἔλεξεν ὧδε· „εἰ μὴ χαλεπώτατόν πως καὶ ἀνιαρὸν ὑπῆρχεν, ὦ Τούρκων ἡγεμὼν, καὶ παντὸς ὀλε- B θριώτερον θανάτου τὸ τεθνάναι ἡμᾶς ὑπὸ σοῦ, ζῶσαν δὲ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τὴν κακηγορίαν περινοστεῖν· καὶ τοῦτο δὴ μὴ πώποτε πραχθὲν, καινοτομούμενον ὑπὸ σοῦ, τῇ πράξει τὴν μαρτυρίαν διασαφηνίζειν ἔμελλεν, ὡς ἀπέκτεινας ἄνδρας πρέσβεις, καὶ τὸ τῇ ἀκοῇ καὶ μόνῃ φοβερὸν ἔργῳ δειχθήσεται φοβερώτερον· εὐξαίμην ἂν τῷ κατὰ σὲ ξίφει τήμερον τὴν τελευταίαν ἰδεῖν, τοῦτο μὲν ψευδολογίᾳ χαίρειν ἀκηκοὼς τὸν κατ' ἐμὲ βασιλέα, τοῦτο δὲ ψευδομένους αὐτῷ τοὺς πρέσβεις. διὸ δὴ ἐκλιπαροῦμεν πρᾳότερον ἡμῖν προσβλέψαι, καὶ ὑποχαλᾶν τῆς ὀργῆς, καὶ τὸ λίαν ὀξύθυμον C φιλανθρώπῳ καταμαλάττειν, ἔτι γε μὴν τῷ κοινῷ τῶν πρέσβεων πείθεσθαι νόμῳ. εἰρήνης γάρ ἐσμεν ἐργάται, καὶ πραγμάτων ὁσίων ταμίαι καθεστήκαμεν. ἄλλως τε δεῖ σὲ καὶ τῆς πατρῴας κληρονομοῦντα γῆς τε καὶ τύχης καὶ τοὺς πατρῴους διαδέχεσθαι φίλους, καὶ ὥσπερ ἡγεῖσθαι καὶ αὐτοὺς κτῆμα πατρῷον εἶναι, ὁπότε καὶ Διλζίβουλος ὁ πατὴρ ὁ σὸς, αὐθαίρετα προσδραμὼν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ, τὸ φιλορώμαιος μᾶλλον ἢ φιλοπέρσης ἠσπάσατο. μεμένηκε

4. ἡγεμὸν coni. B. 7. καινοτομούμενον H., καινοτονούμενον vulg. 17. ταμίαι Val., ταμεῖα vulg. 22. ἠσπάσατο] εἶναι ἠσπάσατο N.

secuti sunt, sed nobis parent, nostrorumque servorum numero habentur." Haec Turxanthus cum magno fastu iactavit et effudit; erat enim homo vanae gloriae cupidus: cui Valentinus ita respondit: „Nisi gravissimum foret et maxime nefandum, o Turcorum dux, et qualibet morte perniciosius, nos a te occidi, ex quo nunquam interitura apud omnes homines te maneret infamia, et quo facto tu facinus nunquam antea commissum ausus, si legatos necares, re ipsa omnibus notum testatumque relinqueres, quod auditu ipso horrendum, facto longe horribilius et detestabilius appareret; ego hic ense tuo traiectus optarem extremum diem videre, cum audio a te dici, tum Imperatorem nostrum mendacio delectari, tum nos legatos eius. Itaque te supplices oramus atque obtestamur, ut nos benignis oculis intuearis, et tuae irae modum faciens, acerbiorem animi tui motum aequitate et humanitate mitiges et places, et legi, quae sacrosanctos legatos esse constituit, parcas. Sumus enim pacis ministri et sanctis rebus dispensandis praesumus. Atque etiam cum tui patris morte eius regni et omnium fortunarum hereditas ad te pervenerit, paternos quoque amicos, tanquam paternam possessionem, tibi ex eius successione obvenisse existimes

τοιγαροῦν ὑμῖν τὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἄχρι καὶ νῦν ἄφθαρτά τε A. C. 575 καὶ ἀσάλευτα, καὶ δὴ τῆς αὐτῆς ἐχόμενοι φιλοφροσύνης δι- Ind. 8 Iustini 11 ατελοῦμεν ἡμεῖς. οὐκ ἄλλως δὲ καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς, εὖ οἶδα, D τῷ βεβαίῳ στήσεται· ὀρθότατα γὰρ διάνοια προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας, καὶ μὴ ἐκτραπεῖσα τοῦ πρέποντος, οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδήλῳ τῆς ψυχῆς ἀνταλλάγματι." Οὕτω δὲ Οὐαλεντίνου εἰρηκότος, ὁ Τούρξανθος ἔφη, ὡς „δέον ὑμᾶς ἐνταῦθα ἀφιγμένους, ὦ Ῥωμαῖοι, ἐν μεγίστῳ τε πένθει εὑρόντας ἐμὲ, (ἀρτιθανὴς γάρ μοι Διλζίβουλος ὁ πατὴρ,) καταχαράττειν τὰ πρόσωπα ταῖς μαχαίραις, ἑπομένους τῷ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσιν ἰσχύοντι νόμῳ." καὶ δὴ αὐτίκα Οὐαλεντῖνος, καὶ ὅσοι γε αὐτῷ ἐπηκολούθησαν, τοῖς αὐτῶν ξιφειδίοις διεχαράξαντο τὰς σφᾶς αὐτῶν παρειάς. τότε δὲ ἐν μιᾷ τῶν πενθίμων ἡμέρᾳ τέτταρας δορυαλώτους Οὔννους δεσμώτας ἀγαγὼν κατοιχομένῳ ἤδη τῷ πατρὶ, (δόχια δὲ τῇ P. 164 οἰκείᾳ γλώττῃ προσαγορεύουσι τὰ ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι νόμιμα,) τούτους δὴ οὖν τοὺς δειλαίους ἐς μέσον ἀγαγὼν ἅμα τοῖς πατρῴοις ἵπποις, τῇ βαρβάρῳ ἐνεκελεύετο φωνῇ ἐκεῖσε ἀπιοῦσιν ἀναγγεῖλαι Διλζιβούλῳ τῷ πατρὶ, ὁπόσην αὐτῷ . . . . ἐπειδὴ δὲ τὰ τῆς πατρῴας ταφῆς ἐπετέλεσεν ὁ Τούρξανθος,

1. ἡμῖν vulg. τοῦ del. B. Verum post ἡμᾶς inser. βασιλέως N. 4. Haec verba: ὀρθότατα — ἀνταλλάγματι in Excc. de sententiis p. 361. ed. Rom. leguntur: quo loco in nostra editione praetermissa sunt. 6. ἀδήλῳ H. et ed. Rom., ἀδείλῳ vulg. ψυχῆς] τύχης coni. B. Non var. ed. Rom. 13. διεχαράξαντο N., διεχάραξάν τε vulg. 19. ὅπως ἦν αὐτῷ Cantocl.

oportet. Etenim pater tuus sponte sua ad nostrae rei publicae amicitiam accurrens, magis Romanorum amicus, quam Persarum esse cupiebat. Itaque et vobis foedera nobiscum ad hoc usque tempus inviolata manebant, et nos in eadem benevolentiae voluntate perstamus. Vos quoque in nos eodem animo perseveraturos esse confidimus. Nam vera animi probitas, quae nunquam ab honesto aberravit, non propter incertam aliquam iudicii mutationem fidem fallet." Haec Valentinus, et Turxanthus, „Quandoquidem, o Romani, inquit, huc venientes me in maximo luctu constitutum offendistis, (nuper enim pater meus est mortuus,) oportet vos facies vestras gladiis deradere, et legi, quae apud nos in iustis mortuorum invaluit, obtemperare." Tum confestim Valentinus et omnes, qui cum eo erant, gladiolis genas suas lacerarunt. Uno etiam ex luctus diebus quatuor captivos Hunnos vinctos adducens, patri mortuo (dochia eorum lingua vocant, quae in iustis mortuorum observari apud eos solent,) illos, inquam, miseros in medium proferens una cum paternis equis, barbara voce iussit hinc abeuntes patri suo renuntiare, quantam ipsi . . . . Funere patris curato, Turxanthus multos alios sermones habuit cum Valentino, et eum dimisit in interiora dominatus Turco-

A. C. 575 Ind. 8 Iustini 11 ἕτερα πλεῖστα ὅσα διαλεχθεὶς Οὐαλεντίνῳ, εἶτα ἀφῆκεν ἐς τοὺς ἐνδοτέρω ἡγεμόνας Τούρκων, ἔτι τε καὶ ὡς τὸν αὐτοῦ ὅμαιμον, τὸν λεγόμενον Τάρδου, ποιούμενον τὰς διαίτας κατὰ δὴ τὸ Ἐκτὲλ ὄρος· δύναται δὲ τὸ Ἐκτὲλ χρυσοῦν. ἐκεῖσε τοίνυν κατὰ τὸ B Ἐκτὲλ ὄρος ἀπιόντος Οὐαλεντίνου, ἠπείλησεν ὁ Τούρξανθος ἦ † μὴν αὐτίκα ἐκπολιορκήσειν τὸν Βόσπορον ἀρξαμένων. τοιγαροῦν παραχρῆμα ὅγε σὺν πλείστῃ δυνάμει Τούρκων ἐξέπεμψε τὸν Βώχανον καθαιρήσοντα Βόσπορον, Ἀναγαίου ἤδη περὶ τὰ ἐκεῖσε στρατοπεδευομένου σὺν ἑτέρᾳ δυνάμει Τούρκων.

ιε'. Ὅτι ἐν ᾧ ἡ πόλις [καὶ] ὁ Βόσπορος ἥλω, οἱ πρέσβεις ἔτυχον παρὰ Τούρκοις οἱ τῶν Ῥωμαίων, κἀκ τούτου γέγονε δῆλον, ὡς Τοῦρκοι ἐξεπολεμήθησαν Ῥωμαίοις. τῷ τοι ἄρα καὶ τοὺς σταλέντας, ἐν οἷς Οὐαλεντῖνος ὑπῆρχε, κατέσχεν ὁ Τούρξανθος, ἐφυβρίζων τε ἐς αὐτοὺς καὶ ἀποφενακίζων, καὶ C τὰ ἄλλα κακῶς χρώμενος, εἶτα οὕτως ἀφῆκεν.

A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 V. 111 ις'. Ὅτι κεραϊζομένης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Σκλαβηνῶν καὶ ἁπανταχόσε ἀλλεπαλλήλων αὐτῇ ἐπηρτημένων τῶν κινδύνων, ὁ Τιβέριος οὐδαμῶς δύναμιν ἀξιόμαχον ἔχων οὐδὲ πρὸς μίαν μοῖραν τῶν ἀντιπάλων, μή τί γε καὶ πρὸς πᾶσαν, οὔτε μὴν οἷόστε ὢν πολέμοις σφισὶν ὑπαντιάζειν τῷ ἀνὰ τοὺς ἑῴους πολέμους τὰς Ῥωμαίων τετράφθαι δυνάμεις, πρεσβεύεται ὡς Βαϊανὸν τὸν ἡγεμόνα τῶν Ἀβάρων, τηνι-

10. *καὶ* uncis inclusit N. 11. *Τούρκοις* N., *Τούρκους* vulg. 12. *ἐξεπολεμώθησαν* coni. Cl. 13. *σταλέντας* H., *ταλέντας* vulg. 20. *πᾶσαν*] *πάντας* B.

rum, et ad Tardu, consangineum suum. Is sedes suas habebat in monte Ectel; Ectel autem significat aureus. Eo cum Valentinus proficisceretur, ei minatus est Turxanthus, se quam primum Bosporum expugnaturum. Et revera Bochanum statim cum valida Turcorum manu miserat, qui Bosporum caperet. Praeterea Anagaeus iam dudum cum alio Turcorum exercitu castra in his locis habebat.

15. Dum Bosporus oppidum caperetur, erant Romanorum legati apud Turcos; ex eo inde tempore Turci adversum Romanos aperte bellum gerebant. Eos igitur, qui missi fuerant, inter quos erat et Valentinus, Turxanthus retinuit, neque prius dimisit, quam omni ludibrii genere eos illuserat et exagitaverat.

16. Quum a Sclavinis Graecia vastaretur, et undique alia ex aliis pericula imminerent, neque Tiberius satis copiarum haberet, quibus ne unam quidem partem hostium, nedum coniunctas eorum vires sustineret, neque ullo modo hostibus obviam ire posset, propterea quod Romanorum vires ad Orientis bellum conversae erant, legatum misit ad Baianum, Avarum ducem. Is tunc temporis non erat erga Romanos male animatus, imo quo tempore primum Tiberius imperium suscepit, iure rei publicae nostrae frui cupiebat. Huic igitur persuasit, ut cum Sclavinis bellum susciperet, quo illi, qui Romano-

ταῦτα οὐ δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς Ῥωμαίους, ἄλλως δὲ τῇ A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ χαίρειν ἐθέλοντα δῆθεν εὐθὺς ἐκ προοιμίων τῆς αὐτοῦ Τιβερίου βασιλείας. ταύτῃ τοι καὶ πείθει γε αὐτὸν κατὰ Σκλαβηνῶν ἄρασθαι πόλεμον, ὡς ἂν ὁπόσοι D τὴν Ῥωμαίων δῃοῦσι, τοῖς οἰκείοις ἀνθελκόμενοι κακοῖς, ἐπαρκέσαι τε βουλόμενοι τῇ πατρῴᾳ κατὰ τὸ μᾶλλον, παύσαιντο μὲν τοῦ τὴν Ῥωμαϊκὴν ληλατεῖν, οἱ δὲ περὶ τῆς οἰκείας τὸν κίνδυνον ἀναδέξονται. τοῦ Καίσαρος τοίνυν τὴν τοιάνδε ὡς αὐτὸν στείλαντος πρεσβείαν, οὔ τι ἠπείθησεν ὁ Βαϊανός. ἐκπέμπεται δ' οὖν ἐπὶ τούτῳ Ἰωάννης, ὃς δὴ τῶν νήσων διήνυε τὴν ἀρχὴν τηνικαῦτα καὶ τὰς Ἰλλυρίδος ἰθύνειν ἔλαχε πόλεις. οὗτος παραγενόμενος ἐν Παιονίᾳ τῇ χώρᾳ, μετήγαγεν ἐς τὴν Ῥωμαίων αὐτόν τε τὸν Βαϊανὸν καὶ τὰς τῶν Ἀβάρων δυνάμεις, ἐν ταῖς δὴ λεγομέναις ὁλκάσι μακραῖς τὰ βαρβαρικὰ διαβιβάσας πλήθη. καὶ λέγεται ἀμφὶ τὰς ξʹ χιλιάδας ἱππέων θωρακοφόρων ἐς τὴν Ῥωμαίων διαπορθμευθῆναι. ἐνθένδεν αὖθις διὰ τῆς Ἰλλυριῶν P. 165 διαγαγών, εἶτα ἐς τὴν Σκυθῶν ἀφικόμενος, ἔμπαλιν διελθεῖν παρεσκεύασε τὸν Ἴστρον ἐν ταῖς καλουμέναις ἀμφιπρύμνοις τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δὲ ἐπεραιώθη ἐς τὸ κατάντικρυ τοῦ ῥείθρου, παραχρῆμα τάς τε κώμας ἐνεπίμπρα τῶν Σκλαβηνῶν καὶ ἐσίνετο τοὺς ἀγρούς, ἦγέ τε καὶ ἔφερεν ἅπαντα, οὐδενός πω τῶν ἐκεῖσε βαρβάρων θαῤῥήσαντός οἱ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, ἐς τὰ λάσια δὲ καὶ κατηρεφῆ τῆς ὕλης καταπεφευ-

10. τούτῳ B., τούτων vulg. 11. Ἰλλυρίδας coni. N.

rum terras invaserant, ad sua defendenda propriis malis revocarentur, et cum patriae suae opitulari potius ducerent, rapinas agere ex Romanae ditionis terris desinerent. Hac igitur legatione ad Baianum a Caesare decreta; ei nequaquam non obtemperavit. Ad ea procuranda Ioannes mittitur. Huic tunc insularum, quae in eo tractu erant, praefectura et Illyricarum urbium administratio erat demandata. Is cum Paeoniam accessisset, Baianum et Avarum copias, longis navigiis flumine traiecto, in Romanorum fines traduxit. Sexaginta fere equitum armatorum millia transiisse dicuntur: quae ubi huc perduxerat, ea rursus per Illyricum Scythiam versus iter facere, et iterum Istrum navigiis, quae utrimque puppim habebant, transvehi iussit. Baianus in ulteriorem fluminis ripam transgressus, confestim vicos et pagos Sclavinorum igni ferroque vastavit, et cum nemo barbarorum auderet cum illo manus conserere, (etenim in silvas et cavernas aufugerant,) omnia, quae potuit, rapuit. Atque huic Avarum in Sclavinos eruptioni non solum Caesaris legatio causam dedit, aut quod Baianus Romanis gratiam referre vellet, quod eum Caesar liberalitate prosecutus fuerat, sed etiam cum privatae inimicitiae movebant, quia Baianus Sclavinis vehementer erat in-

A. C. 576 Ind. 9 Iustini 12 γότων. ἡ δὲ τῶν Ἀβάρων κίνησις κατὰ Σκλαβηνῶν οὔτι γε μόνον τῆς τοῦ Καίσαρος ἕνεκα πρεσβείας καὶ τῷ βούλεσθαι τὸν Βαϊανὸν Ῥωμαίοις ἐκτῖσαι χάριν ἀνθ' ὧν ἐς τὰ μάλιστα ἐφιλοφρονεῖτό γε αὐτὸν ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ὅτι γε αὐτῷ καὶ B ἔχθιστοι ὑπῆρχον ἰδίας ἕκατι δυσμενείας. ἔστειλε γὰρ ὡς αὐτὸν Δαυρέντιον καὶ τοὺς ὅσοι ἐν τέλει τοῦ ἔθνους ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος, σφᾶς τε ὑπακούειν κελεύων Ἀβάροις, καὶ ἐς φόρου ἀπαγωγὴν ἔσεσθαι ἀναγράπτους. Δαυρίτας δὲ καὶ οἵ γε ξὺν αὐτῷ ἡγεμόνες, „καὶ τίς ἄρα," ἔφασαν, „οὗτος πέφυκεν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς τοῦ ἡλίου θέρεται ἀκτῖσιν, ὃς τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπήκοον ποιήσεται δύναμιν; κρατεῖν γὰρ ἡμεῖς τῆς ἀλλοτρίας εἰώθαμεν, καὶ οὐχ ἕτεροι τῆς ἡμεδαπῆς. καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐν βεβαίῳ, μέχρι πόλεμοί τε ὦσι καὶ ξίφη." οὕτως ἀπαυθαδισαμένων τῶν Σκλαβηνῶν, οὐκ ἄλλως καὶ οἱ C Ἄβαροι διετέλουν χρώμενοι μεγαληγορίαις. εἶτα ἐκ τούτου προπηλακισμοὶ καὶ ὕβρεις. καὶ ἅτε βάρβαροι, τῷ σκληρά τε καὶ ὀγκώδη φρονήματα ἔχειν, τὴν ὡς ἀλλήλους ἀνεσόβησαν ἔριν. καὶ οἱ Σκλαβηνοὶ τὸ σφῶν αὐτῶν ὀργίλον οὐχ οἷοί τε ὄντες ἐγχαλινῶσαι τοὺς ἐκεῖσε ἀφιγμένους πρέσβεις ἀναιροῦσιν, ὡς ἑτέρωθεν ἀμέλει ἔκπυστα γενέσθαι ταῦτα Βαϊανῷ. τοῦτο τοιγαροῦν κατὰ Σκλαβηνῶν ἐπίκλημα ποιούμενος ἐκ πολλοῦ ὁ Βαϊανὸς, καὶ ὑποκρύφιον ἔχων ὡς αὐτοὺς τὸ ἔχθος, καὶ ἄλλως ἀσχάλλων, ὅτι αὐτῷ ὑπήκοοι οὐκ ἐγένοντο, μή τί γε πρὸς αὐτῶν καὶ τὰ ἀνήκεστα πεπονθέναι, καὶ ἅμα

4. ἐγίνετο post Καῖσαρ add. N. 6. et 8. Δαυρέντιον et Δαυρίτας sine causa dedit Parisina. 9. ἡγεμόνες B., ἡγεμόνων vulg. οὗτος H., οὕτως vulg. 15. μεγαληγορίας vulg. 16. τῷ B., τὰ vulg.

fensus. Miserat enim Avarum dux ad Daurentium, Sclavinorum ducem et eos, qui apud gentem auctoritatem habebant, ut Avaribus dicto audientes essent, et eorum numero se adscribi sinerent, qui tributa illis pendebant. At Dauritas et gentis principes: „Quis hominum, inquiunt, est? num quis solis radiis tepescit, qui nostram potentiam possit sibi subigere et domare? Aliorum enim regionis dominatum acquirere solemus, non alii nostrae; hoc nobis certum manet, donec erunt bella et enses." Ad hunc modum superbe et arroganter loquentibus Sclavenis, non minori superbia et arrogantia erga eos Avares sunt usi. Hinc in probra et convicia itum, et ut barbarorum est ferox et impotens ingenium, in rixas et contentiones inter se praecipites ferri. Sclavini cum irae moderari nequirent, legatos, qui ad se venerant, occiderunt, quod ipsum per alios Baianus resciit. Cum igitur a multo inde tempore hoc haberet, quod illis obiiceret, reconditum odium in pectore gerebat, atque adeo, quia imperata facere noluerant, moleste ferebat, praeterquam quod summam

μὲν χάριν εἰδέναι βουλόμενος τῷ Καίσαρι, ἅμα καὶ πολυ- A. C. 576
χρήματον τὴν χώραν εὑρήσειν οἰόμενος, ἅτε ἐκ πολλοῦ τῆς Ind. 9
Ῥωμαίων ὑπὸ Σκλαβηνῶν . . . ., τῆς δὲ κατ' αὐτοὺς γῆς Iustini 12 D
πρὸς ἑτέρου τινὸς πάντων ἐθνῶν οὐδαμῶς.

ιζ΄. Ὅτι ἡνίκα Τραϊανὸς καὶ Ζαχαρίας ὁ βασίλειος ἰα- A. C. 578
τρὸς τὰς σπονδὰς ἐτίθεντο, παρ' ἕκαστον τηνικαῦτα τῶν ὁ- Ind. 11
πωσοῦν προϊόντων λόγων ἢ καὶ γραφομένων ἐν ταῖς ξυνθή- Tiber. 1
καις, εἴγε Τραϊανὸς ἢ Ζαχαρίας, ἐφ' οἷς οἱ Πέρσαι ἔπρασ-
σον, οἵγε οὐκ ἠβούλοντο ξυνομολογεῖν, Μεβώδου τηνικαῦτα
ἢ σιωπᾶν καὶ μόνον τὸ προσταττόμενον δέχεσθαι κελεύοντος,
ἢ τουτονὶ τὸν ἄνδρα ἀπειλοῦντος αὐτοῖς ἐπαφήσειν, καὶ ἅμα
τῷ λόγῳ ἐπιδεικνύντος τὸν Ταναχοσρὼ τηνικαῦτα τοῖς ὁρίοις
ἐφεστηκότα τῆς ἑῴας, καὶ δὴ τέλος ἐπαφέντος, καὶ πλεί-
στας ὅσας κώμας τε καὶ ἀγροὺς ἐμπρήσαντος, ἕως οἵ γε P. 166
ἀμφὶ Τραϊανὸν αὐτοὶ τὸ χρυσίον ἧκον κομίζοντες τῶν σπον-
δῶν. καὶ τοσαύτῃ δήπου χρησαμένου κατὰ Ῥωμαίων ὕβρει
Μεβώδου, ὡς μηδὲ ἀξιῶσαι τὰ εἰρηναῖα χρήματα ἐν τοῖς V. 112
μεθορίοις κομίσασθαι, ἐγκελεύσασθαι δὲ Ῥωμαίοις ἐς τὴν Νίσιβιν
ἀποσῶσαι, ἕτερά τε οὐκ ἀνεκτὰ περὶ τὴν τοῦ χρυσίου παράλη-
ψιν καταυθαδισαμένου τε καὶ ἐπεντρυφήσαντος αὐτοῖς · ὕστερον
δὲ ἐς τοῦτο αὐτὸ περιελθεῖν καὶ δεηθήσεσθαι Ῥωμαίους Χοσ-

3. *Σκλαβηνῶν*] *πεπορθημένης* add. N. 4. *ἑτέρου* H., *ἕτερον* vulg. 12. *Ταναχοσρὼ*: idem, qui p. 329. l. 3. et 416. l. 3. Tachosdro dicitur. 16. *χρησαμένου* H., *χρησάμενοι* vulg. 18. *Νίσιβιν* H., *Νίσιμιν* vulg. 21. *Ῥωμαίοις* Par.

iniuriam ab illis acceperat; tum quoque Caesari gratificari volebat. Accedebat quod multum auri se in eorum regione reperturum sperabat, quia Sclavini vicinas Romanorum terras saepe vastaverant, ipsorum autem fines a nulla alia gente unquam infestati erant.

17. Traianus et Zacharias, Imperatoris medicus, quum de induciis componendis agerent, neque ullam conditionum earum, quae tum a Persis verbis aut scripto paciscendi causa proponebantur, sive Traianus sive Zacharias, probarent, Mebobes tandem aut silere eos et praescripta accipere iussit, aut se hunc hominem (demonstrabat autem Tachosdrum) immissurum minatus est, qui tum prope fines Orientis, qua Romanis parebat, constitutus erat. Postremo immissus Tachosdrus, plurimos vicos incendit, et agros populatus est, donec Traianus ipse cum comitibus advenit, qui aurum pro foederibus adferrent. Et Mebodes tanta erga Romanos usus est contumelia, ut non dignaretur pecunias pro foederibus conventas in limitibus accipere, sed iuberet Romanos ipsorum periculo Nisibim deportare, multaque alia non toleranda in exactione pecuniae erga Romanos superbe et contumeliose se gerens, commisit. Chosroës

A. C. 578 Ind. 11 Tiber. 1 ρόης ἐλπίσας, εἴγε καταπροτερήσοι τὸν τῆς ἐφόδου καιρὸν τῶν σπονδῶν ἀφροντιστήσας, ἢ καὶ δράσειν ἴσως τι μέγα,
B καὶ καταπλαγέντα τὸν Καίσαρα τελέως τῆς Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας καὶ τῶν ἐκείνῃ χωρίων ἀποστήσεσθαι, παρὰ πολὺ τὴν τῆς ἕω δῄωσιν τῆς Περσαρμενίων τε καὶ Ἰβήρων προσχωρήσεως ἡγούμενον· ἅμα δὲ καὶ ἐπέπυστο Χοσρόης παρασκευάζειν στρατιὰν ἐς τὰ μάλιστα πολλὴν τὸν Καίσαρα, καὶ ἤδη στέλλειν κατὰ τὴν ἑῴαν ἱππαγωγοὺς ὁλκάδας· ὀλίγῳ πρότερον ἢ αἱ τριετηρίδες σπονδαὶ τελευτήσεσθαι ἔμελλον, πρὸ ἡμερῶν δήπου τεσσαράκοντα ἐπαφίησι κατὰ τῆς Ῥωμαίων γῆς τῆς ἐκ τῶν ὁρίων τοῦ Δάρας ἐς τὴν μέσην τῶν πο-
C ταμῶν στρατιὰν ἱππικήν, ἀμφὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, ἧς περὶ τὰς δώδεκα μὲν ἦσαν Πέρσαι, θυρεοφόροι τε καὶ ἱπποτοξόται, Σαρακηνοὶ δὲ καὶ Σαβεῖροι .... σὺν τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσι περὶ τοῦ πῶς δεῖ προελθεῖν τὴν ἐν γένει ὀρεινὴν διασκεπτόμενοι. ὃ δὴ καὶ μάλιστα ἀλαζονείας τε καὶ ἀναισχυντίας οὐ μικρὰν προσῆψε τῷ Χοσρόῃ δόξαν, τάς τε ξυνθήκας οὕτω πως ἀναίδην οὐκ ὀκνήσαντι ξυγχέαι, καὶ ταῦτα ὀλίγης πρὸς τὸ πέρας αὐτῷ ἐνδαψιλευομένης παραδρομῆς ἡμερῶν· καὶ ὅτι γε τὸν αὐτόν, ἅτε δὴ ἐπεγγελῶν Ῥωμαίοις, ἅμα τε καὶ
D περὶ εἰρήνης διαλεχθησόμενον ἐν τοῖς ὁρίοις ἐχειροτόνησεν, καὶ

5. *Περσαρμενίων* H., *περὶ σαρμενίων* vulg. 14. *Σαβῆροι* vulg. 14. Post *Σαβεῖροι* excidisse coni. N. *ὧν ξυμπάντων ἦρχον οἱ*, et 15. scr. *τὴν ἐν γένει* (ut sit idem quod *γενικὴ*) *εἰρήνην*. 18. *ἀναίδην* H., *ἀναίδειν* vulg.

enim in spem adducebatur, si, neglecto foedere, opportune incursionem facere auderet, fore, ut eodem quoque postea res recideret, et Romani supplicarent, aut si forte aliquod egregium facinus ederet, Caesarem perterrefaceret, qui tandem Persarmenia et Iberia et locis finitimis cederet, et pluris vastationem Orientis Persarmeniorum et Iberorum cessione faceret. Certior etiam Chosroës factus erat, Caesarem quam maximum praeparare exercitum, et iam navigia ad equites transvehendos in Orientem mittere. Itaque paulo antequam triennales induciae finiturae essent, quadraginta fere dies, Chosroës ex finitimis locis Daras immittit in mediam regionem fluviorum viginti millia equitum, quorum duodecim millia erant Persae scutiferi et sagittarii; Saraceni autem et Sabiri .... cum ducibus Romanorum, qua breviorem per montes viam ingrederentur, dispiciebant. Hoc autem non parvam attulit Chosroï vanae gloriae et impudentiae apud omnes opinionem, quod inducias, tametsi pauci admodum dies usque ad exitum restabant, impudenter violare non est cunctatus. Accedebat quod, quasi Romanos irridens, eundem delegerat, qui in confiniis cum iis de pace ageret, quique in iisdem locis eodem tempore et belli et tumultus et violandarum inducia-

ἅμα ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις, ἐν αὐταῖς ὡς εἰπεῖν ταῖς ἡμέραις πολέμου τε καὶ ταραχῆς καὶ σπονδῶν συγχύσεως αἴτιον. τοῦτον δὴ οὖν τὸν Μεβώδη βουλευμάτων τε ἡγούμενον καὶ τοῦ παντὸς ἔχοντα κῦρος ὁπλίσας ἐξέπεμψε· πρός γε καὶ Σαπώην τὸν Μεαιράνου, ἀνδρὸς οὐκ ἀγεννοῦς ἀπενεγκάμενον δόξαν. A. C. 578 Ind. 11 Tiber. 1

ιη΄. Ὅτι ὁ Τιβέριος καὶ ἕτερόν τι προστίθησι τῷ δεδογμένῳ, καὶ ἐς τὰ μάλιστα θεῷ κεχαρισμένον. πολλοὺς γὰρ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις δορυκτήτων Περσῶν, μάλιστα τοὺς ἐν τέλει, ὧν ἔνιοι καὶ τῷ βασιλείῳ γένει ξυνημμένοι ἦσαν, ἔστειλε Χοσρόῃ δωροφορήσας. εἶτα πρέσβεις ἐπὶ τῷ τοιῷδε ἐξέπεμψε Ζαχαρίαν τε αὖθις, τὸν βασίλειον ἰατρὸν, ἅτε πολλάκις χρησιμώτατά τε καὶ εὐνούστατα ἐξυπηρετησάμενον ταῖς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον πρεσβείαις. τοῦτον δὴ οὖν τὸν ἄνδρα τῇ λεγομένῃ ἀπὸ ἐπάρχων ἀξίᾳ διακοσμήσας ἐχειροτόνησε καὶ πάλιν, καὶ δὴ πρεσβευσόμενον ἀφῆκεν, οἷα δὴ καὶ αὐτοῦ Ζαχαρίου τὴν πρεσβείαν ταύτην P. 167 γενέσθαι ξυνωθήσαντος· σὺν τῷ καὶ Θεόδωρόν τινα, ἕνα τῶν βασιλείων μαχαιροφόρων, ἀξίωμα καὶ αὐτῷ στρατηγοῦ περιθείς. τούτω τὼ ἄνδρε πρεσβευσομένω ἀπονείμας Χοσρόῃ ἐξέπεμψεν, ἔγραψέ τε ἐπιεικείας ἀνάπλεα ῥήματα. ὁ δὲ νοῦς τῆς ἐπιστολῆς· „ἐγὼ καὶ βούλομαι τὴν εἰρήνην καὶ διὰ τὸ θεόσδοτον οὖσαν ἀσπάζομαι· καὶ ὥσπερ φύσει τινὶ προσιζάνει μοι τὰ τῆς φιλίας ὑμῶν. τοιγαροῦν ἑτοίμως ἔχω τῆς A. C. 579 Ind. 12 Tiber. 2

5. *Μαιράνης* supra appellatus est p. 329. l. 8. 22. *προσιζάνοι* vulg.

rum auctor esset. Is erat Mebodes, dux et auctor omnium eorum consiliorum. Hunc, qui summam omnium rerum haberet auctoritatem, cum exercitu misit, et una cum ipso Sapoem Meaerani, viri, qui magnam virtutis laudem reportaverat, filium.

18. Tiberius addidit decreto aliud deo maxime gratum. Multos enim Persas Romanorum captivos, praecipue ex primariis viris, quorum numero erant nonnulli ex regio genere orti, dono dedit Chosroï. Deinde legatos ad haec misit, inter eos Zachariam iterum, regium medicum. Hic plures et admodum Romanorum rebus utiles legationes in hoc bello fecerat. Itaque eum ad hanc legationem Imperator elegit, et dignitate exconsulis ornatum ad illam obeundam dimisit, quod et ipse Zacharias legatos mittendos esse, inprimis admonuerat, una quoque Theodorum quendam ex Imperatoris satellitibus, quem ad ducis dignitatem extulit. Hos igitur duos viros, quibus hanc legationem attribuit, ad Choesroën misit, ad quem quoque litteras humanitatis plenas scripsit. Sententia huius epistolae haec fere erat: „Ego pacem opto, et a deo datam colo et tamquam naturali quodam instinctu ad vestram amicitiam feror. Itaque pa-

A. C. 579 Περσαρμενίας τε πάσης ἀφίστασθαι καὶ Ἰβηρίας, οὐ μὴν
Ind. 12 τῶν βουλομένων ἡμῖν ὑπακούειν Περσῶν Ἀρμενίας τε καὶ
Tiber. 2
B Ἰβήρων. ἀναδίδωμι δὲ καὶ τὸ Ἀφουμῶν φρούριον, καὶ τῆς Ἀρζανηνῆς ὑμῖν παραχωρήσω, τὸ Δάρας μόνον ἀντὶ τοσούτων ἀνακομιζόμενος πρὸς ὑμῶν." ταῦτα Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ Χοσρόῃ σημήνας, ἐφῆκε Ζαχαρίᾳ τε καὶ Θεοδώρῳ καὶ μεγίστων πρέσβεων ἔχειν ἰσχὺν καὶ τὴν εἰρήνην ὡς ἂν οἷοί τε ἔσοιντο διατιθέναι. μετὰ ταῦτα τῆς ὁδοιπορίας ἔτι σχομένω, σταλέντε ἄνδρε οὕτω παρασχὸν, καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν βασιλεὺς καταπλαγεὶς τοῖς ξυμβεβηκόσι, προφθάσας ἐκπέμπει
C ὡς τὸν Ῥωμαίων αὐτοκράτορα πρεσβευτὴν, καὶ ἀφικνεῖται χειμῶνος ἀρχομένου ἤδη ὃς ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἐχειροτονήθη Πέρσης ἀνὴρ, τοὔνομα Φερογδάθης, οὐχ ἧττον καὶ αὐτὸς
V. 113 φιλανθρωποτάτους ἐν ἐπιστολῇ διακομίζων λόγους πρὸς τοῦ Περσῶν βασιλέως, ἐν ᾗ ἐγέγραπτο ὧδε· „εἰ μὲν τὸ δίκαιον ποιῆσαι βουληθείης, ὦ Ῥωμαίων βασιλεῦ, καλῶς ἂν πράξοις τούς τε τὴν ἀποστασίαν τῆς Περσαρμενίας βουλεύσαντας γενεάρχας ἐκδιδοὺς ἡμῖν ὑφέξοντας ποινὰς, ἐν τοῖς ὁρίοις τε τῆς Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων ἀναρτηθησομένους· διδοὺς δὲ καὶ τὴν ἐντεῦθεν συμβᾶσαν ζημίαν Πέρσαις. εἰ δὲ
D πρὸς ταῦτα ἐναντίως ἔχεις, πρᾶξαι τὸ φίλοις πρέπον· τοῦτο δέ ἐστι ξυνδραμεῖν ἐν τοῖς ὁρίοις αὖθις τοὺς ἑκατέρας

4. Ἀρζανικῆς vulg. 9. παρέσχην mg. ed. Par. 11. τὸν B., τῶν vulg.

ratus sum, omnem Persarmeniam et Iberiam vobis concedere, praeter eos Persarmenios sive Iberos, qui nobis parere malint. Restituo et Afumum castellum, et Arzanenem vobis cedo, modo oppidum Daras pro his omnibus a vobis obtineam." Haec Tiberius Imperator, per Zachariam et Theodorum, quibus maximorum legatorum potestatem dedit, Chosroï litteris significavit. His etiam pacem pro arbitrio, ut res ferrent, facere permisit. Et illi quidem, dum adhuc iter faciebant, accidit, ut Chosroës quoque, Persarum rex, iis, quae illi contra sententiam evenerant, perculsus, propere ad Romanorum Imperatorem legatum mitteret, qui iam hieme ineunte profectus erat. Is erat vir Persa, qui ad hanc legationem fuit delectus, nomine Pherogdates, et a Persarum rege ad Imperatorem litteras non minus humanas et officiosas detulit. Hae sic se habebant: „Siquidem rem iustam facere velles, imperator Romanorum, recte quidem te gereres, si Persarmenios genearchas defectionis auctores nobis traderes, ut meritas poenas mihi darent, et in finibus Persarum et Romanorum suspenderentur; et si damna Persis illata rependeres. Si ista improbas, amicis officia debita ne deneges. Hoc feceris, si dederis operam, ut utriusque rei publicae primarii viri in confiniis conveniant et pacem, si fieri possit, inter utramque gentem statuant et

ἄρχοντας πολιτείας, τὰ τῆς εἰρήνης, ὡς ἂν δύναιντο, με- A. C. 579
ταξὺ τῶν ἀλλήλων διαθησομένους. ἐφ' ᾧ δὲ τὰ τοιαῦτα Ind. 12 Tiber. 2
προελθεῖν, ἀνακωχὴν γενέσθαι τινά." ὧδε μὲν οὖν καὶ ἡ
Χοσρόου ἐδήλου ἐπιστολή· πλείστων δὲ ἡμερῶν κατὰ τὴν βα-
σιλίδα πόλιν διαγενομένων ἐν ταῖς ἐν μέσῳ συνουσίαις Τιβερίου
τοῦ βασιλέως καὶ Φερογδάθου τοῦ Περσῶν πρεσβευτοῦ, γρά-
φεται μὲν ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν Ζαχαρίᾳ τε καὶ Θεο-
δώρῳ τοῖς πρέσβεσιν ἐνδιατρίψαι κατὰ τὴν ἕω, καὶ οὔ τι
μάλα ἐν σπουδῇ θέσθαι δηλῶσαι σφῶν αὐτῶν τὴν παρου-
σίαν βασιλεῖ τῶν Περσῶν, πρὶν ἢ ἐκ τῆς βασιλίδος ἀφεθείη
Φερογδάθης ὁ Περσῶν πρεσβευτής. προελθόντων δὲ καὶ κε-
κινημένων ἐσότι πλείστων λόγων, ἐκπέμπει τὸν Φερογδάθην
ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τούτοις, οἷς δὴ καὶ πρὸ τοῦ ἐγεγράφει διὰ P. 168
τῶν Ῥωμαίων πρέσβεων. ἐκεχειρίαν δὲ οὔ τι ᾤετο δεῖν ἐπὶ
μήκιστον χρόνον ἐνδιδόναι Πέρσαις· ἀποχρῆν γὰρ ἔφασκε τῷ
βουλομένῳ τὴν εἰρήνην καὶ μὴ διὰ τῆς τοῦ χρόνου πλείονος
ἀπάτης προμηθευομένῳ παρασκευῆς ἀφορμήν, καὶ δύο μη-
νῶν ἢ τριῶν παραδρομήν. καὶ οὖν ἀπῆρεν ἐπὶ τοῖς τοιοῖσ-
δε ὁ Φερογδάθης ἐκ τοῦ Βυζαντίου.

ιθ'. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Πέρσαι ξυνεστήσαντο ἂν τὴν εἰ- A. C. 580
ρήνην, εἰ μὴ Χοσρόης ᾤχετο ἐξ ἀνθρώπων καὶ Ὁρμίσδας Ind. 13 Tiber. 3
ὁ Χοσρόου, ἀνοσιουργὸς ὄντως ἀνήρ, τὴν κίδαριν ἀνεδήσα-
το. οἶμαι μὲν οὖν ἔγωγε οὐκ ἄλλως, πλὴν ἀλλὰ καὶ ὥς B

2. τῶν del. N. 15. ἀπεχρῆν vulg. 22. ὄντως H., οὕτως vulg. 23. ὡς vulg.

stabiliant. Quae, ut ad exitum perducantur, oportet belli intermissionem fieri." Atque haec epistola Chosroïs continebantur. Dum Pherogdates, Persarum regis legatus, in regia urbe cum Tiberio Imperatore plures dies transigit, Zachariae et Theodoro, qui in legationem profecti erant, per litteras significatur, ut in Oriente subsistant, neque suum adventum Persarum regi indicare festinent, priusquam a regia urbe Pherogdates sit dimissus. Tandem Imperator Pherogdaten dimittit, cum multos cum illo habuisset sermones de his, quae prius ad Romanorum legatos scripserat. Inducias in longissimum tempus Persis concedendas esse non putabat. Sufficere enim duorum aut trium mensium spatium ei, qui bona fide pacem tueri instituisset, neque per fraudem longioris temporis apparatus faciendi occasionem quaereret. His ita confectis discessit a Byzantio Pherogdates.

19. Romani et Persae sane pacem fecissent, nisi Chosroës ex hominum numero sublatus, et Hormisdas, eius filius, ferocis ingenii vir, cidari redimitus fuisset. Sed tum quoque, opinor, nihil aliud decernitur, quam ut Zacharias et Theodorus, tamquam adhuc superstite Chosroë, Persidem intrarent. Etenim tunc temporis non-

A. C. 580 Ind. 13 Tiber. 3

ἐκυρώθη, ἅτε Χοσρόου ἔτι περιόντος, Ζαχαρίαν τε καὶ † Θεόδωρον ἐσφοιτῆσαι ἐς τὴν Περσῶν πρεσβευσομένους. οὔπω γὰρ τὴν τῶν Σύρων παραμειψάμενοι ἦσαν, καὶ οὐδὲν ὅ,τι τῆς Ῥωμαίων ἐνηλλάγη πρεσβείας. διὸ καὶ ἐκ βασιλέως αὐτοῖς γράμματα ἐστάλη ἔχεσθαι τῆς ὁδοιπορίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς· γνῶναι μὲν γὰρ ἐν μέσῳ τὴν Χοσρόου τελευτὴν, ὅμως δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου παῖδα οὐκ ἄλλως φρονεῖν, ἑτοίμως δὲ ἔχειν τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῖς ἤδη Χοσρόῃ γραφεῖσι καταλῦσαι. C ἔτι γε μὴν καὶ τοὺς ἀφεθέντας αἰχμαλώτους ὡς ἂν ἐγχειρίσωσι τῷ Περσῶν βασιλεῖ. προσημήναντες τοίνυν οἱ Ῥωμαίων πρέσβεις σὺν πολλῇ τε τιμῇ καὶ εὐφημίᾳ κατὰ τὴν Νίσιβιν ἐγένοντο· ἐν θαύματί τε μεγίστῳ ἐποιοῦντο Πέρσαι τὴν Ῥωμαίων ἀμφὶ τοὺς δοριαλώτους φιλανθρωπίαν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ στέλλει αὖθις, τοῦ ἦρος ἀρχομένου, Μαυρίκιον κατὰ τὴν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἀποκαραδοκήσοντα τὸ ἐσόμενον, ἐγκελευσάμενός οἱ, πρὸς ὅπερ ἂν ὁ Περσῶν βασιλεὺς τραπῇ, ὑπαντιάζειν τε καὶ παρασκευάζεσθαι πρὸς ἑκατέραν τῶν πραγμάτων ῥοπήν. καὶ ὁ μὲν, καθὰ βασιλεῖ ἐδόκει, ἀνὰ τὴν ἕω ἔμενε, τὸ πρακτέον ἐπιτη- D ρῶν· προϊόντων δὲ τῶν πρέσβεων ἐς τὰ ἤθη Περσῶν, ἐπειγομένων τε θεάσασθαι τὸν ἄρτι τῷ βασιλείῳ θρόνῳ ἐπιβεβηκότα, οἰομένων τε ἐς τὰ μάλιστα τεύξεσθαι τιμῆς, οὐ μὴν

1. ἐκυρώθη ἂν εἴτε Χ. Val. 2. Post Θεόδ. ins. συνέβαινεν Val. 22. τεύξασθαι vulg.

dum Syriam transgressi erant, neque quicquam ideo ex eorum legatione mutatum est. Itaque litterae ab Imperatore illis redditae sunt, ut continuarent iter: sibi quidem nuntiatum esse, inter id temporis Chosroëm mortem obiisse. Verumtamen, se esse eodem in filium animo, et paratum secundum ea, quae a Chosroë scripta erant, a bello discedere; neque propterea omitterent Persas captivos, libertate donatos, in manus regis Persarum tradere. Itaque Romanorum legati, nuntiis praemissis, cum honore et faustis acclamationibus Nisibim pervenerunt. Et Persae quidem Romanorum erga captivos humanitatem magnopere sunt admirati. Interea Tiberius Imperator, vere ineunte, rursus misit Mauricium in orientalem imperii partem, qui, quod eveniret, exspectaret, et illi imperavit, ut regi Persarum, quocumque se verteret, occurreret: et in quamcumque partem res caderent, ad omnes casus se praepararet. Et ille quidem, ut rex praeceperat, in Oriente substitit, et observabat, quid facto opus esset. Cum igitur legati in Persidem venissent, Persarum regem, qui recenter in regium solium ascenderat, salutare magnopere cupiebant, et spem habebant, sibi non solum multum honoris et humanitatis impertitum iri, sed etiam, quae peterent, sese impetraturos. Etenim post tam insignem victoriam sermones adferebant ab Imperatore Romano comitate et humanitate plenos et ab omni inso-

ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαζομένων οὔτε ἀποτεύξεσθαι, (οἷα μετὰ A. C. 580
τοσαύτην νίκην πράους τε καὶ πάσης αὐθαδείας ἀπηλλαγμέ- Ind. 13
νους τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ἐπικομιζόμενοι λόγους· καὶ ὡς Tiber. 3
οὐ μόνον ἄχρι ῥημάτων αὐτῷ τὸ φιλάνθρωπον, μᾶλλον μὲν
οὖν ἔργοις ἐπιδεικνυμένου, τῷ τοσούτους δοριαλώτους τοῖς
Πέρσαις αὐτοὺς ἐπαναγαγεῖν,) τούτων ἐλπιζόντων γε αὐ-
τῶν κυρῆσαι ἀναμφιβόλως, ἐς τοὐναντίον ξυνέβη ἅπαν. πρῶ-
τον μὲν γὰρ κατὰ μέσον τῆς ὁδοιπορίας τῶν τις παρὰ
Πέρσαις τοῖς βασιλικοῖς τε καὶ δημοσίοις πράγμασιν ἐξυ-
πηρετουμένων (οὓς, εἴ τις τῇ Λατίνων χρήσοιτο φωνῇ,
ἀσηκρῆτίς τε προσαγορεύσειεν,) ὑπαντιάσας ἤρετο σφᾶς ὅ,τι P. 169
βούλοιντό τε καὶ ὅ,τι ἥκοιεν, καὶ ὁποίαν ἀποκομίζοιεν ἀγγε- V. 114
λίαν. ἀλλὰ τούτῳ μὲν οἵγε ἀμφὶ Ζαχαρίαν τε καὶ Θεόδω-
ρον ὧδε ἀπεκρίναντο, ὡς τὰ τοιάδε τῷ παρὰ Πέρσαις μα-
γίστρῳ (καθὰ τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι) ῥητέον, καὶ οὐχὶ
αὐτῷ. ταῦτα εἰπόντες εἴχοντο τῆς ὁδοῦ. ἐξ ἐκείνου ἧκεν ἕτε-
ρός τις ἐκ Περσῶν, ὃς ἔτριβε τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῖς καὶ
διαμέλλειν ἐποίει, βραδυτῆτος χρώμενος ἐπινοίαις, ἰέναι τε
ἐς τὰ πρόσω μὴ συγχωρῶν. σταθμοῖς τε γὰρ πλησιαιτέροις
καὶ παρασάγγαις ὀλίγοις ἐχρῆτο, ἄλλοτε ἄλλους χώρους πε-
ριφέρων τε καὶ ἀποπλανῶν, κἀκ τούτου τὰ κάκιστά σφισι B
προεδήλου, καὶ ἐδείκνυ τῇ περὶ τὴν ὁδοιπορίαν πλάνῃ οὐ-
δέν τι φιλοφροσύνης ἐχόμενον ἢ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς
πρέσβεσιν. ἦν δὲ τὸ πραττόμενον ἐξ ἐπιβουλῆς τε καὶ μελέ-

1. οὐδενὸς coni. N. 11. τε del. N. 21. κάκιστά σφισι H., κάκικα πρίσι cod.

lentia remotos. Neque vero solum se verbis comem et benignum praebebat Imperator, verum etiam re ipsa, cum tot captivos Persis restitueret. Et ex eo putabant fore, ut quae sperabant, sine controversia consequerentur. Sed universa res in contrarium vertit. Primum enim unus ex his, qui regi in negotiis et regiis et publicis ministerium praebent, quos Latini a secretis vocant, obvium se media via legatis tulit, et eos est percunctatus, quid vellent, qua de causa venirent, et quid nuntii adferrent. Huic Zacharias et Theodorus responderunt, id non illi, sed magistro (ut loquuntur Romani) dicendum. Haec ubi dixerant, viam perrexerunt. Post hunc alius quoque ex Persis venit, qui peregrinationem illis impediebat: tardius enim de industria incedebat, et eos cunctari faciebat, neque ulterius progredi sinebat; propiores stationes eligebat et paucas parasangas conficiebat, et ex aliis locis in alia loca huc illuc errantes et palantes traducebat: et in eo se illis male cupere satis indicabat. Etenim eos nulla humanitate colebat, et nulla habita ratione observantiae, quae legatis debetur, viarum erroribus fatigabat. Et id quidem Persae data opera et praemeditato consi-

A.C.580 Ind. 13 Tiber. 3 της, ὥστε ἐπισχεῖν σφᾶς ὅσον ἂν χρόνον οἷοί τε ὦσιν, ἐν τούτῳ τὴν κατὰ δύναμιν ποιησομένους τοῦ πολέμου παρασκευὴν, τὰ ἐπιτήδειά τε συναθροίζοντας ἀποτεθησόμενα κατὰ δὴ τὸ ὅσον οὔπω ἀναγκαῖον ἐς Νίσιβίν τε καὶ τὸ Δάρας τὰς πόλεις, ἔτι γε μὴν καὶ τὰ πέραν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ καὶ τὰ τῇδε φρούρια ἀνάπλεα θέσθαι τῶν ἐδωδίμων, C ὡς ἀκρίδος οὕτω ξυμβὰν καταδηλησαμένης τοὺς ἐκείνῃ καρποὺς, καὶ ἅμα ἐρημωθέντων κατὰ τὴν προλαβοῦσαν Ῥωμαίων ἐπιδρομὴν ἁπάντων τῶν κατὰ ταῦτα χωρίων, λιμοῦ τε σφοδροτάτου τοῖς ἐκεῖσε ἐνσκήψαντος, πρὸς δέ γε ἐφ' ᾧ καὶ στρατολογῆσαι, ἅτε πολεμησείοντος ἐς τὸ ἐμβριθὲς τοῦ βασιλέως Περσῶν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα αὐτοῖς ἐβεβούλευτο, μόλις μετὰ πλείστας ὅσας ἡμέρας ἐδόθη τοῖς πρέσβεσιν ἐς τὰ βασίλεια ἐσφοιτῆσαι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα, καθὰ τῇ συνηθείᾳ ἐδόκει, θοινησάμενοι καὶ τὸ ἐκ βασιλέως γράμμα ἐγχειρίσαντες, πρός γε καὶ τοὺς δοριαλώτους ἀποδεδωκότες, ἐνθένδε D ἀνεχώρησαν, φιλοφροσύνης μηδὲν ὁτιοῦν εὑρηκότες. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ παρὰ Πέρσαις τῆς αὐλῆς ἡγεμὼν καὶ Μεβώδης ἐπυνθανέσθην τὴν δύναμιν τῆς πρεσβείας. τῶν δὲ εἰπόντων, ὅτι δὴ περὶ εἰρήνης ἥκοιεν πρεσβευσόμενοι, αὐτίκα οἵ γε οὐ δὴ προσίεντο τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν λόγους, φάσκοντες οὐκ ἐπιτετράφθαι τι τοιοῦτον δὲ, ἀλλὰ συλλαβὰς ἀποδόντας

3. ἀποτεθεισόμενα vulg. 11. ἅτε πολεμησείοντος H., ἦτε πολεμήσει ὄντος vulg. 17. εὑρηκότες N., εἰρηκότες vulg. 22. τοιόνδε H.

lio faciebant, quo legatos morarentur, et quam diutissime detinerent, ut maximum interea belli apparatum facerent, et copias frumenti ad quamvis necessitatis occasionem paratas in urbibus Nisibi et Daras congererent, atque etiam ultra Tigrim amnem castella necessariis copiis implerent; quia locustae in illis regionibus omnes agrorum fruges consumserant, et proximis Romanorum incursionibus agri desolati permanserant. Itaque acerbissima fames instabat, praesertim quum rex Persarum ad grave bellum suscipiendum exercitus pararet. Cum Persae hoc consilii cepissent, vix post multos dies permissum est legatis, in regiam pedem inferre. Et primum quidem, ut moris est, sunt convivio excepti, quo facto, postquam litteras ab Imperatore tradidissent, et captivos reddidissent, cum eos Persae nullo liberali et benigno sermone dignati essent, discesserunt. Postridie aulae apud Persas praefectus et Mebodes eos interrogaverunt, quae esset ipsorum legationis potestas. Cum legati respondissent, se, ut de pace agerent, venisse, nullos de ea re sermones Persae admiserunt, nihil eiusmodi sibi demandatum esse, dicentes. Itaque litteras eos proferre, et vicissim accipere, et quam

ἀντιλαβεῖν χρῆναι, καὶ ὡς θᾶττόν γε δήπου τῆς Περσῶν A. C. 580
ἀπαλλαγῆναι. ἐν φανερῷ τοίνυν ποιησαμένων τὴν ἐφιεῖσαν Ind. 13
αὐτοῖς τοῦτο κέλευσιν, ἔγνωσαν ἐν βραχεῖ, ὅ,τι δύναται ἡ Tiber. 3
ἐπιστολὴ τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος, καὶ τὴν ἄφιξιν τῆς πρε-
σβείας ἅπασαν, ὡς ἕτοιμος εἴη κατασβεννύναι τὰ ἐκ τοῦ πολέμου
χαλεπὰ, καὶ τὴν περιμάχητον αὐτοῖς Ἀρμενίαν ἅπασαν ἀμα-
χητὶ ἐνδοῦναι, παραχωρῆσαι δέ σφισι καὶ Ἀρζανηνῆς, ἀν-
τιχαριζόμενος τοῦ Δάρας τὸ Ἀφουμῶν φρούριον. ἐδέξατο P. 170
μὲν οὖν καὶ αὖθις αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Περσῶν, τραχύτητι
δὲ χρώμενος πρὸς ἕκαστα τῶν φιλανθρώπως γεγραμμένων
οὔτε ἀποστήσεσθαι ἔφη πώποτε τοῦ Δάρας, οὐ μᾶλλόν γε ἢ
τῆς Νισίβιος ἢ Σηγγάρων, ἅπερ καὶ αὐτὰ ἐκ Ῥωμαίων
ἀπισχυρίζετο ἔχειν Πέρσας, οὔτε μὴν ἐλαττώσειν τι τῶν
πατρῴων κτημάτων, ἀλλ' εἰ μὲν οἷόντέ ἐστιν, ἐς αὔξησιν
αὐτὰ ἐνεγκεῖν, εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ γὰρ καταλελειμμένα φυλά-
ξειν. Χοσρόην μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἔφη, ὡς, εἴγε περιῆν,
ἴσως τὸ τοιόνδε ἔπραξεν ἂν καὶ τὸ Δάρας ἀφῆκε Ῥωμαίοις.
τῷ γὰρ προσκτησαμένῳ τι καὶ τοῦτο ἀποβεβληκότι οὐχ οὕ- B
τως αἰσχρόν· αἰσχύνη δὲ ὁμοίως ἅπασιν ἀνθρώποις κατα-
προέσθαι τὰ πατρῷα. ταῦτα εἰρηκὼς, διὰ Μεβώδου πάλιν
αὐτοῖς ἐποίησε κατάδηλον ὡς „ἐπὶ τίνι μέγα φρονοῦντες
ἀξιοῦσι πρὸς ἡμῶν ἀνακομίζεσθαι τὸ Δάρας; ποῖον νενικη-

2. ὑπαλλαγῆναι vulg. 13. μὴν B., μὴ vulg. 17. ἀφῆκε N., ἐφῆκε vulg. 21. ἐπί τινι vulg.

primum a Persarum finibus excedere iusserunt. Et cum legati mandata sua exhibuissent, Persae omnia, quorum causa legatio decreta esset, cognoverunt: ut Imperator paratus esset, mala ex bello orta sopire et Armeniam, de qua tot certamina fuissent, sine proelio eorum iuris et potestatis facere; quin et Arzanenem cedere, et pro Daras oppido Afumorum castellum illis tradere. Denuo Persarum rex legatos excepit, et ad ea, quae Imperator ad illum perhumane scripserat, acerbe admodum et arroganter respondit, se nunquam urbe Daras cessurum non magis, quam Nisibi aut Singaris, quas urbes a Romanis per vim captas haberent Persae, neque quicquam ex possessionibus, quas illi pater reliquerit, se diminuturum, sed potius, si non auctiores faciat, saltem quantum in se esset, intacta conservaturum. „Pater Chosroës, inquit, si vixisset, fortasse eo descendisset, et Daras Romanis restituisset. Ei enim, qui ipse imperii fines protendit, parta rursus amittere, non tam turpe est. Pudori autem est omnibus hominibus paterna profligare." Haec ubi dixisset, rursus per Mebodem alia fere huiusmodi suggessit: quanam de causa elati Romani Daras ab ipsis recipere poscant, qua victoria potiti, quibus tropaeis se iactantes? ubi denique superiores

A. C. 580 Ind. 13 Tiber. 3 κότες πόλεμον; ποίοις ἐγκαλλωπιζόμενοι τροπαίοις; ποῖ δῆτα καθυπέρτεροι γενόμενοι Περσῶν; ἀλλ' ὅτι ἀπειρίας δραξάμενοι τοῦ Ταχοσδρὼ, καὶ περιαγαγόντες αὐτὸν ἐς ἄλλοτε ἄλλους χώρους, ἐπειδὴ περιπλανωμένου ἐξ Ἀρμενίας ἐκείνου εἰς Ἀρζανηνὴν καὶ ἀπὸ Ἀρζανηνῆς ἐς Ἀρμενίαν ἄδειαν ἔσχον οἱ Ῥωμαῖοι καταδραμεῖν τὴν ἕω Περσῶν· τῷ τοι ἄρα
C βρενθύονται ἴσως καὶ μεγαλαυχοῦσιν, ὑποτοποῦντες ἐν ἐλάτ-
V. 115 τονι μοίρᾳ τὰ ἡμέτερα κεῖσθαι. ἴστωσαν οὖν, ἔφη, Ῥωμαῖοι, ὡς οὐδὲ ἄλλως ἀνέξομαι τῆς εἰρήνης, εἰ μή πω κατατιθέναι μέλλοιεν καὶ τὰ ὅσα πρὸς βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐκομιζόμεθα χρήματα ἀν' ἔτος." τοσαύτῃ μεγαληγορίᾳ χρησαμένου Ὁρμίσδα, μόλις ἀφείθησαν Ζαχαρίας τε καὶ Θεόδωρος, ἄχρι τριῶν ἤδη φθινόντων μηνῶν ἐκεῖσε ἐνδιατρίψαντες, πάντων δὲ τῶν δυσχερῶν ἐς πεῖραν ἐλθόντες· καὶ γὰρ οὐδὲ ὅσον ἀέρα καθαρὸν ἀναπνεῦσαι, οὐ μὴν προκύψαι ἐκ τοῦ τέγους,
D ἵνα ἐνδιαιτώμενοι ἦσαν, ξυνεχώρουν οἷς ἡ φυλακὴ τῶν πρέσβεων ἀνειμένη ἐτύγχανε· τό τε δωμάτιον αὐτὸ ζοφῶδές τε ἦν καὶ διάπνευτον καὶ ὥρᾳ θέρους ἐς τὰ μάλιστα ἀναρμόδιον, ὡς δοκεῖν εἶναι τὸ χρῆμα εἱρκτήν. τοῖς τοιοῖσδε τοίνυν δεινοῖς ἐκτετριμμένους διαφῆκαν, πολλῷ δυσκολώτερον αὖθις πρὸς τὴν ἐπάνοδον αὐτοῖς χρησάμενοι, ὡς μήτε τῶν ἀναγκαί-

7. *βρενθύονται* H., *βρενεύονται* vulg. 9. *ἄλλως* N., *ἄλλων* vulg. 10. *βασιλέως* H., *βασιλέα* vulg. 11. *ἀν' ἔτος* H., *ἄνετος* vulg. 14. *ἐλθόντων* vulg. 18. *διάπνευστον* H., *ἀδιάπνευστον* N.

Persis evaserunt? Imperitia quidem et imprudentia Tachosdri res bene gesserunt, dum ipsum ex una regione in aliam circumagunt, et modo ex Armenia in Arzanenem, modo ex Arzanene in Armeniam excurrere cogitur, regionem Persarum, quae est ad Orientem, depopulati sunt. Hoc est fortasse, quod magnos spiritus gerunt, quo superbiunt, existimantes deteriore conditione res nostras prostratas iacere. „Sciant Romani, inquit, me non aliis conditionibus pacem fieri permissurum, quam si persolvant omnes pecunias, quas Iustinianus singulis annis nobis pendere erat solitus." Hac insolenti oratione Hormisda uso, vix tribus demum post mensibus elapsis, Zacharias et Theodorus difficillima et gravia quaeque experiendo perpessi, missionem obtinuerunt. Neque enim purum aëra haurire, neque libere ex tecto, sub quo diversabantur, in apertum exire eorum custodiae praepositi permittebant. Domus vero, in qua habitabant, erat obscurior, et cum in eam ex omni parte venti perflarent, aestate inprimis valde molesta erat; denique re vera domus carcer esse videbatur. His igitur malis et incommodis attritos et confectos multo graviora in reditu passuros dimisit. Nam nec illis rerum necessariarum copiam, quoad satis esset, administrabant,

ων ἐς τὸ ἀποχρῶν σφισι μεταδιδόναι, τρίβειν τε τὸν χρό- A. C. 580
νον καὶ μακροτέραν αὐτοῖς τὴν πορείαν ἐργάζεσθαι. μιᾶς Ind. 13. Tiber. 3.
γὰρ ἡμέρας ὁδὸν σφᾶς ἀγαγόντες ἐπὶ τὰ πρόσω, τῇ ἐφεξῆς δι' ἑτέρας ἀτραποῦ ἐς τοὔμπαλιν ἐπανῆγον, ἕως πολλῶν ἀνιαρῶν αὐτοὺς ἀναπλήσαντες, ὡς καὶ ἑκάτερον ἀμέλει νόσῳ βαρυτάτῃ περιπεσεῖν, ἐξώθησαν τῆς Περσῶν. ἀφικομένης δὲ ταύτης τῆς ἀγγελίας παρὰ βασιλέα Ῥωμαίων καὶ P. 171
παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα προσπεσούσης, (οὐ γὰρ ᾠήθη πώποτε Πέρσας ἐπὶ σμικροῖς οὕτω καὶ λίαν συμμέτροις τὴν εἰρήνην μὴ προσδέξασθαι,) Μαυρικίῳ μὲν εἰκότως ἐσήμαινεν ἔχεσθαι τοῦ πολέμου κατὰ τὸν προχωροῦντα τρόπον, καὶ τὰ ἄλλα περιεσκόπει, ὡς ἂν ἀμηγέπῃ οἷόστε ἔσοιτο βοηθῆσαι τοῖς πράγμασιν. οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐκ εἶχε κακῶς τὸ στράτευμα· καὶ γὰρ τὴν διανομὴν τῶν χρημάτων ἐπεποίητο.

κ'. Ὅτι παρεσκευάζετο ὁ Τιβέριος διαλῦσαι τὸν πρὸς A. C. 581
Πέρσας πόλεμον. τοιγαροῦν οὕτως ἀρέσαντα βασιλεῖ, ἀφίη- Ind. 14 Tiber. 4
σιν ἐπὶ τούτῳ Ζαχαρίαν ἐν τοῖς Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν B
μεθορίοις πρεσβευσόμενον καὶ αὖθις· ὃν δὴ καὶ πολλάκις ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἐχειροτόνησε χρείαις. ὁ δὲ ἀφικόμενος, καὶ δῆλον καταστήσας ἐφ' ᾧ ἐποιήσατο ὡς Πέρσας τὴν ἄφιξιν, ὁ μὲν ὑπῆρχεν ἐν τούτοις, βασιλεὺς δὲ Περσῶν ἐκπέμπει Ἀνδίγαν. οὗτος δὲ ἀνὴρ κατὰ τοσοῦτον ἐχέφρων τε ἦν καὶ

5. Quae vulgo post verbum ἀναπλήσαντες ex proxime superioribus absurde repetuntur: ἐπὶ τὰ πρόσω, τῇ ἐφεξῆς, del. B.
6. ἐξώθησαν] ἐξώσθησαν H.: at ne hoc quidem verum videtur.
13. οἱ] τῷ coni. B.

diem de die ducebant, et longioribus itineribus eos fatigabant. Etenim quam viam uno die confecerant, eam postridie retro eos ducebant, donec multis aerumnis conflictati, ita ut uterque in gravissimum morbum incideret, tandem Perside excesserunt. Cuius rei nuntius quum ad Imperatorem afferretur, et praeter omnem exspectationem illi accideret, (non enim existimaverat, cum Romani ita faciles et moderatos se praebuissent, fore, ut Persae a pace abhorrerent,) iure et merito Mauricio praecepit, ut bellum strenuo pararet, et cetera omnia ita instituit, ut omni modo suis rebus consuleret. Neque vero exercitus quoad cetera male habebat. Stipendia enim persoluta fuerant.

20. Tiberius bellum contra Persas finire in animo habebat. Itaque, hoc consilio capto, iterum Zachariam elegit, quem ad limites Romanorum et Persarum legaret. Iam enim et saepius antea eius opera in huiusmodi rebus usus fuerat. Is quum advenisset, quaque de causa ad Persas profectus esset, exposuisset, ipse in iis locis manebat, et Persarum rex Andigan eodem mittit. Hic vir erat admodum prudens, et multorum

A. C. 581 Ind. 14 Tiber. 4 πράγμασι πλείστοις ὁμιλήσας, καθόσον τε αὐτῷ ἐπὶ μακρότατον καὶ τὰ τοῦ χρόνου ξυνέβαινεν ἐπισφραγίζοντι τῷ πάνυ γηραλέῳ τὸ νουνεχές. ἐπειδὴ δὲ συνηλθέτην ἀγχοῦ τῆς πόλεως τοῦ Δάρας, ξὺν τοῖς καὶ οἱ τῶν ἐκείνῃ πόλεων Ῥωμαίων τε καὶ Περσῶν ἡγεμόνες, οἱ μὲν δὴ ἐξηρτύοντο ἑκάστοι διαλεχθησόμενοι περὶ τοῦ ὅπως δέον καταθέσθαι τὸν πόλεμον· ὁ δέ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτίκτωρ (δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον ἀξίας, τὸν βασίλειον προσκεπαστήν,) οὗτος δὴ οὖν κατεσκεύασε καλύβας, ἐν αἷς ἔμελλον ἑκατέρας πολιτείας πρέσβεις τὰ εἰρημένα διασκέπτεσθαι· τοῦτο γὰρ τὸ λειτούργημα ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ προτίκτωρι ἐπιτέτραπται. παρασκευασθέντων οὖν τῶν τοιῶνδε ἐνδιαιτημάτων, καὶ γενομένων ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Ἀνδίγαν τε καὶ Ζαχαρίου καὶ τῶν τῆς περιοικίδος ἀρχόντων, τοῦ μὲν Ἀνδίγαν τὴν συνέλευσιν ποιουμένου ἐκ τοῦ Δάρας, Ζαχαρίου δὲ ἐκ τοῦ Μάρδις, καὶ αὖθις οὐχ ἧττον ταῖς αὐταῖς χρωμένων δικαιολογίαις, αἷσπερ καὶ ἐν ταῖς προτέραις πρεσβείαις· καὶ τῶν μὲν Περσῶν βουλομένων κομίζεσθαι ἀπὸ Ῥωμαίων τὰ ὅσαπερ ἐκ πλείστου χρόνου εἰώθεσαν χρήματα τοῦ διομολογηθέντος ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ χρόνων, πρὸς τούτοις ἔχειν καὶ τὸ Δάρας· τῶν δὲ δὴ Ῥωμαίων ἐξεναντίας ἀπισχυριζομένων ὥστε μηδὲν κατατιθέναι μήτε μὴν ὥσπερ τιμήματός τινος πρίασθαι τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ γὰρ καὶ

1. καθόσον H., καθὸν vulg. 3. ἐπειδὴ δὲ H., ἔτει δεῖ δὲ vulg. 20. Ἰουστινιανῶν vulg.

negotiorum peritissimus, quia diuturnum temporis spatium (erat enim aetate longe provectus) senectute ipsa sapientiam eius firmaverat. Postquam autem ad Daras convenerunt, et cum his urbium tam earum, quae Romanis, quam earum, quae Persis parebant, primarii viri: utrique in ea disquisitione versati sunt, quomodo bello finis imponi posset. Ille, qui confinium protector erat, (sic Romani eum appellant, qui ad dignitatem praefecti regii electus est,) ille, inquam, tentoria praeparanda curavit, (hoc enim munus est illius magistratus a primis inde temporibus,) sub quibus ab utraque re publica missi convenirent et colloquerentur. Itaque istic praeparatis diversoriis, cum in illis Andigan et Zacharias et principes confinium viri congressi essent, (eo enim Andigan ex Daras, et Zacharias ex Mardis oppido venerant,) iisdem rursus rationibus ius suum ab utraque parte defenderunt, quibus in superioribus colloquiis erant usi. Volebant enim Persae a multo tempore pecunias, quas soliti erant ex conventione et pacto temporibus Iustiniani inito, a Romanis accipere, et praeterea retinere Daras. Romani vero contra, ne quid pecuniarum darent, pugnabant; neve quasi poena et mulcta

ἀνασώσασθαι ἀπὸ Περσῶν τὸ Δάρας, ἀντάλλαγμα μέντοι A. C. 581
παρέχοντας τὴν ἐξ ἀρχῆς Περσαρμενίαν τε καὶ Ἀρζανηνὴν, Ind. 14 Tiber. 4
ἄνευ τῶν ἀμφοτέρας χώρας οἰκητόρων τῶν ὅσοι τῇ Ῥωμαί- V. 116
ων προσεχώρησαν πολιτείᾳ, — πλείστων οὖν, ὥσπερ εἰκὸς, ἐπὶ P. 172
τηλίκῳ πράγματι προενηνεγμένων λόγων καὶ ἥκιστα εἰς ἔργον ἀχθέντων, μήτε μὴν τῇ συμφωνίᾳ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν ξυμβαινόντων ἀλλήλοις, τὸν Ἀνδίγαν παρακρούσασθαι Ζαχαρίαν ὑποτοπήσαντα ἐφ' ᾧ θέσθαι συνθήκας οὐκ ἐς τὸ εὐπρεπὲς, ἀλλὰ γὰρ πάντῃ ἀσυμφόρους τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, φάναι λέγεται τοιάδε· „τείχη καὶ πύλαι, καὶ εἴτι τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες, φυλακτήριον, φυλάττειν μὲν, ὡς εἰκὸς, δυνήσεται καὶ πόλιν καὶ πολιτείαν ὅλην. ἐν οἷς δὲ τυγχάνουσιν οἱ τούτοις περιπεφραγμένοι, κρύπτειν οὐ ῥᾴδιον. φήμη γὰρ ἀεὶ χειροῦται τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκοῦντά πως ἄδηλα καθεστά- B
ναι προτίθησι ταῖς ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν φανερῷ τῷ βουλομένῳ πρίασθαι ὤνια. τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ἐξεπιστάμεθα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμοις ἀντερείδουσαν πλείστοις, καὶ πολλαχόσε τῆς οἰκουμένης ὅπλα κινοῦσαν, καὶ τῇ δυνάμει μεμερισμένην σχεδὸν ἐφ' ἑκάστῳ βαρβάρῳ γένει, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς πολιτείαν οὐκ ἄπο τρόπου Ῥωμαῖοι γινώσκουσι μηδενὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων νῦν πολεμοῦσαν ἢ Ῥωμαίοις μόνοις. ὡς οὖν ὑμῶν μὲν πολλοῖς ἔθνεσι μαχομένων, ἡμῶν δὲ

7. Ζαχαρίαν N., Ζαχαρίᾳ vulg. 13. οὐ add. N. Verba: φήμη —— ὤνια in Exc. de sent. p. 363. ed. Rom. paulum mutilata exstant.

quadam pacem redimere viderentur. Daras quoque recuperare cupiebant, et eam Persarmenia et Arzanene commutare volebant, modo earum provinciarum incolae, qui se ad rei publicae Romanae auctoritatem contulissent, ea deditione non continerentur. Quum multi de ea re sermones habiti essent, neque ulla res ad finem pervenisset, quia neutiquam partes inter se conveniebant: Andigan in Zachariam, qui illum pacis conditiones minime honestas, imo Romanorum rebus ex omni parte damnosas et inutiles ferre, suspicatus erat, his verbis invectus esse fertur: „Moenia et portae et aliud, o viri, munimentum poterit quidem et urbem et universam rem publicam tueri: sed qua conditione ii se habeant, qui inclusi continentur, non facile occultari potest. Fama enim in omnibus rebus dominatur, et vel ea, quae abscondita esse videbantur hominum auribus, sicut merces in foro emtoribus, exponit. Quamobrem et nos certo scimus, Romanum imperium cum multis populis bello contendere, et per plerasque terrae oras arma circumferre. Ex quo fit, ut eius copiae late dispersae sint adversus unumquodque fere barbarorum genus. At vero Romani sciunt nostrum imperium, non sine ratione, cum nullo alio hominum genere, quam cum Romanis,

A. C. 581 Ind. 14 Tiber. 4 μόνοις ὑμῖν, οὕτω καὶ τὰς ξυνθήκας ἀνάγκη διατιθέναι. βέβαιον γὰρ ἂν γένοιτο Ῥωμαίοις τε τὸ περιεῖναι καὶ πρὸς C πολλὰ διαγωνιζομένοις ἔθνη καὶ πρὸς μίαν τῶν Περσῶν πολιτείαν, καθάπερ καὶ ἡμῖν ἐν βεβαίῳ γενήσεται τὸ κρατεῖν πρὸς οὐδένα τῶν ἄλλων ἢ πρὸς Ῥωμαίους μόνους ἔχουσι τὴν διαφορὰν, καὶ τῷ πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν παρατάττεσθαι πόλεμον." ταῦτα ἐπεὶ ἔλεξεν ὁ Ἀνδίγαν, ἀκηκοότα Ζαχαρίαν λέγεται ὑπομειδιᾶσαι καὶ ὧδε εἰπεῖν· „εὖ σοι γένοιτο, ὦ Ἀνδίγαν, καὶ Πέρσῃ πεφυκότι καὶ μαρτυροῦντι Ῥωμαίοις τῆς ἀνδρείας καὶ παρατρώσαντι τὴν ἀλήθειαν οὐδαμῶς. εἰ D γὰρ μὴ, ὡς ἔφης, ἡ Ῥωμαίων περιεσπᾶτο δύναμις, καὶ τὴν πολυχειρίαν τοῦ κατ' αὐτὴν στρατοῦ κατὰ πολλὰ τῆς οἰκουμένης ἐξέτεινεν ἔθνη, καὶ ὡς ἐγεφύρωσε τῇ δυνάμει τὴν θάλατταν καὶ τὰς ἠπείρους ἔζευξε τῷ πανταχοῦ παρεῖναί τε καὶ περιεῖναι, τί ἂν οἴει πεπονθέναι Πέρσας ἢ ἐπὶ πόσον ἀντισχεῖν τῷδε τῷ πολέμῳ; οἶμαι μὲν οὖν ἔγωγε καὐτό γε δήπου τοὔνομα συμφθαρῆναι Πέρσαις, καὶ μόνῳ νικῆσαι τῷ μηδέποτε φέρεσθαι τῇ μνήμῃ." τούτων Ζαχαρίᾳ εἰρημένων ὁ Ἀνδίγαν τῇ σιγῇ ἐδήλωσε τὸ νενικῆσθαι τῷ λόγῳ. τοιαῦτα μὲν οὖν ἄμφω διελεγέσθην. ἐν τοσούτῳ δὲ ὁ Ταχοσδρὼ, Περσῶν στρατηγὸς, ἅμα τῇ Περσικῇ στρατιᾷ ἐς τὰ ἱππά- P. 173 σιμα τὰ περὶ τὴν Νίσιβιν ἐστρατοπεδεύετο κατὰ τὸν Μυγδόνιον

12. τῆς om. vulg. 14. ἠπείρους ἔζευξε H., ἠπειριέζευξε vulg. 19. τὸ νενικῆσθαι H., τῷ νεν. vulg. 22. Μαγδόνιον vulg.

bellum gerere. Itaque quoniam vos cum multis gentibus bello decertatis, nobis autem cum vobis solis bellum est, ad hunc modum etiam induciae faciendae sunt. Nam Romani se victuros esse confidunt, etiam cum multis nationibus, et contra unum Persarum imperium bellum gerentes, sicut nobis certa explorataque erit victoria, quandoquidem cum nullis aliis, quam cum solis Romanis, nobis erit certamen; et contra unum eundemque hostem unum idemque bellum instruemus." Quae cum Andigan dicentem Zacharias audiisset, dicitur subrisisse et ita locutus: „Bene tibi sit, o Andigan, et homini in Persia nato, qui fortitudinis et virtutis testimonium Romanis praebes, neque a veritate aberras. Nisi enim, ut dicis, Romani ingentem multitudinem suorum exercituum ad tam multas gentes terrae extendissent, et copiis, tanquam ponte, mare iunxissent, et omnes terras praesenti imperio continuissent; quid existimas Persas passuros, aut quandiu hoc bello tolerando pares futuros fuisse? Iam nunc ipsum nomen Persicum cum Persis interiturum eosque nulla alia re, quam aeterna oblivione, victuros fuisse." Haec ubi dicta sunt a Zacharia, Andigan satis silentio indicavit, se dicendo a Zacharia superatum. Dum autem inter se colloquerentur, Tachos-

ποταμόν. Μαυρίκιος δὲ χαρακώσας ὑπῆρχε τὰς ἀμφ' αὐτὸν δυ- A. C. 581
νάμεις ἐν τῷ δὴ λεγομένῳ Μονόκαρτον, ἐν ἀγχιθύρῳ Κωνσταντί- Ind. 14
νης τῆς πόλεως. ἔστι γὰρ δήπου τὰ περὶ τὸ Μονόκαρτον ἅπαντα Tiber. 4
ἔνυδρά τε καὶ ἱππόβοτα καὶ στρατῷ ἐνσκηνήσασθαι ἀγαθά.
οὕτω μὲν οὗτοι ἀπεταφρεύοντο. ἀτὰρ ὁ Ἀνδίγαν ἔτι ξυνε-
στώσης τῆς ἐκκλησίας ἐχρᾶτο καὶ πτοίαις τισὶ καὶ φενακι-
σμοῖς, Ζαχαρίᾳ ὑποδηλῶν, ὡς αὐτὸς εἴη μόνος ὁ διακωλύων τὸν B
Ταχοσδρὼ τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν κατασεῖσαι ἅπασαν. τυχὸν γάρ,
ἐν ᾧ διαλεγόμενος ἦν, ἀνεφαίνετό τις τούτων δὴ τῶν ἐς
τάχος ἱππαζομένων τε καὶ τὰς ἀγγελίας τῷ τάχει τῶν ἵππων
διακομιζόντων, πλαττόμενος ἐκ τοῦ Ταχοσδρὼ ἐστάλθαι. καὶ
δὴ τὸν Ἀνδίγαν ἰδίᾳ λαμβάνων ἐνεχείριζέ οἱ ἐπιστολήν, ἐν
ᾗ ἐνεφέρετο, ὡς Ταχοσδρὼ δῆθεν γεγραφότος, οἷα ἀκαθέκτου
οὔσης τῆς Περσῶν στρατιᾶς, μάλα τε ὁρμώσης μὲν δὴ ἐμ-
βαλεῖν ἐς τὴν Ῥωμαϊκήν. τοιαῦτα ψευδομένης τῆς ἐπιστολῆς,
συνεψεύδετο τοῖς γεγραμμένοις καὶ ὁ κονιορτός, ὃς τῷ ἀγγε-
λιαφόρῳ, ἅτε ἄρτι ἀφιγμένῳ ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, συμπεπλα- C
σμένος τε καὶ ἐνιζάνων πολὺς περὶ τὴν κόμην ὑπῆρχεν. ἅμα V. 117
δὲ καὶ ὁ Ἀνδίγαν διαλεγόμενος τῷ ἤθει ὑπεκρίνετο, καὶ τῇ
ἄλλῃ κινήσει τοῦ σώματος ὑπεφαίνετο οἷα μὴ ἐφιέμενος πο-
λέμου. τὸ μετὰ ταῦτα κατὰ δὴ τὸν ξύλλογον ἑαυτὸν ἀναμι-

4. ἱππόβατα Par. 13. ἀκαθέκτου H., καθέκτου vulg.

drus, Persarum dux, cum exercitu Persico castra habebat ad Mygdonium amnem, circa Nisibim in campis equestri pugnae et alendo equitatui perquam opportunis. Mauricius vero vallo continebat suos milites in loco, quem vocant Monocartum, prope portas urbis Constantinae. Sunt enim omnia loca circa Monocartum aquosa et equorum pastioni commoda, et exercitui sub pellibus habendo apta. Ad hunc modum illi se fossa et vallo munierant. Ceterum Andigan, dum adhuc in concilio essent, exterrere Zachariam et deludere est aggressus: se enim solum impedimento fuisse praedicabat, quominus Tachosdrus omnes Romanorum agros igni ferroque proscinderet. Tum forte eodem tempore, quo cum illo verba faciebat, ex composito in eorum conspectum venit unus ex his, quorum sunt partes citis equis adequitare, et nuntios equorum velocitate perferre, qui se a Tachosdro missum fingebat. Is Andigan secreto abducit, et epistolam, tanquam a Tachosdro scriptam, tradit. Hac continebatur, exercitum Persarum minime contineri posse, quin Romanorum terras invadat et in eas impetum faciat. Huic mendaci epistolae et his, quae in illa scripta erant, congruebat pulvis, qui nuntio, tanquam recens de via adventanti, ex fictione capillis multus inerat. Andigan quoque cum nuntio disserens, vultum componebat, et omni corporis motu simulabat, se minime bellum appetere. Et paulo post quum ad colloquium rediisset, Zachariae dixit,

A.C. 581 Ind. 14 Tiber. 4 γνὺς, καὶ ἔφασκε Ζαχαρίᾳ, ὡς ἐνοχλοῖτο ὑπὸ τοῦ Ταχοσδρῶ καὶ ὡς ἐσήμηνέν οἱ, τὴν προθυμίαν τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀφόρητον, ἐγχαλινοῦσθαί τε ἀδύνατον, τοῦτο μὲν ἐν πολλαῖς μυριάσι ξυνισταμένης τῆς Περσικῆς δυνάμεως, τοῦτο δὲ καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἱεμένης τὴν Ῥωμαίων ἅπασαν καὶ δὴ παραυ- D τίκα πυρπολήσειν· καὶ ὡς, εἰ μὲν Ῥωμαῖοι ἕλοιντο, καθ' ὃν ἂν βούλοιντο τρόπον Πέρσαι, ἐμπεδῶσαι τὰς σπονδὰς, ἀφέξεσθαι τῶν ὅπλων· εἰ δέ γε οὐ βούλοιντο, ξυγχωρήσειν αὐτῷ ἐμβαλεῖν παραχρῆμα ἐς τὴν ἑῴαν Ῥωμαίων· οὐδὲ γὰρ ἀνθέξειν αὐτοὺς κἂν γοῦν τὸν κτύπον τῶν φαρετρῶν τοῦ Περσικοῦ ἀκούσεσθαι πλήθους. ἄλλως τε δὲ δεδιέναι τὴν τοῦ κατ' αὐτοὺς βασιλέως ὀργὴν ἐς χρόνον τοσόνδε ἀναβαλλομένους τὸν πόλεμον. οὕτω μὲν οὖν ὁ Ἀνδίγαν δολερώτατά τε καὶ ἀλαζονικώτατα τῷ κόμπῳ χρησάμενος τῶν ῥημάτων, ἐπλάττετο ἑκοντὶ μὴ προσίεσθαι τοῦ πολέμου τὸ αὐτεξούσιον. συνεὶς δὲ καὶ Ζαχαρίας τὸ ἀπατηλὸν τῶν εἰρημένων, καὶ τὴν κομπολογίαν παραπέτασμα εἶναι τοῦ ψεύδους, „ὦ Ἀνδίγαν,"
P. 174 ἔφη, „οὐκ ἐν τῷ ἀπατᾶν τὸ ἐχέφρον δηλοῦται, μάλιστα τοῦ ἀπατωμένου ξυνειδότος. ἢ γὰρ οἴει με μὴ ἐξεπίστασθαι, ὡς πλάσματά ἐστι τὰ ὑπὸ Περσῶν πρασσόμενά τε καὶ λεγόμενα, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἢ δόκησις καὶ ἀποσκιάσματα καὶ φενακισμοί; καὶ ὡς σὺ αὐτὸς ἅπαντα ταῦτα ἐδραματούργη-

sibi molesta esse, quae a Tachosdro nuntiarentur: etenim per litteras significare, incredibilem esse Persici exercitus ad pugnandum alacritatem, quae nullo modo comprimi posset. Constare Persarum aciem multis hominum millibus, quibus nihil aliud sit in animo, quam in Romanorum fines impetum facere, eosque igni ferroque vastare; illos quidem armis temperaturos, si Romani ea conditione, qua Persae voluerint, foedera fecerint. Sin recusarint, se illis permissurum, ut Romanos ad Orientem aggrederentur. Quod si accidat, Romanos ne auditu quidem ipso strepitum pharetrarum Persicae multitudinis sustenturos esse. Ni faciant, timere ne in se iram regis sui commoveant, quod tanto tempore distulerint bellum gerere. Ad hunc modum Andigan doloso et magniloquo verborum fastu utens, simulabat minime se volente bellum fieri, quod sponte erupturum esset. Cum autem Zacharias satis intelligeret fraudem, quae suberat his, quae Andigan dixerat, et exquisito verborum ornatu quaeri colorem et praetextum mendacio, „O Andigan, inquit, non in decipiendo prudentia declaratur, maxime si is, qui decipitur, id, quod agitur, intelligat. Num enim existimas me ignorare, ista omnia, quae Persae dicunt et faciunt, esse res fictas, neque aliud, quam simulationem, et artes et tectas fraudes, quas tu ipse commentus es, ut Romanos perterrefacias? Sed non faciam,

ἐας, ἐννοῶν ἐκφοβήσειν Ῥωμαίους; ὡς ἂν οὖν βούλει καὶ A. C. 581
ἀρεστόν σοι εἴη, ἐφίημι ποιεῖν. πλὴν εὖ ἴσθι, ὡς ἐν ἀρχαῖς Ind. 14
τοῦδε τοῦ πολέμου Ῥωμαίοις τε ὁπλοφορεῖν φορτικώτατόν τι Tiber. 4
ἐφαίνετο· ὥστε ἀμέλει καὶ ἱκετείαις χρώμεθα ὡς ὑμᾶς, μὴ
ἀναγκασθῆναι σφᾶς ἐπιλαβέσθαι ὅπλων. κατὰ τοσοῦτον γὰρ
ἐς τὸ ἀπόλεμον ἐπιῤῥεπέστατα εἶχον, ὡς καὶ ἄχρις Ἀπαμεί- B
ας ἐλάσαι Πέρσας, καὶ μὲν οὖν ἄχρι αὐτῆς γε δήπου Ἀν-
τιοχείας. ὑμῶν τε πρὸς ταῦτα μὴ ὑποχαλασάντων, ἀφ' οὗ
ἠσπάσαντο Ῥωμαῖοι τὸ ἐθελοκίνδυνον, οἶμαι μὴ ἀγνοεῖν Πέρ-
σας, ὡς οὐδὲ μέχρις αὐτῶν τῶν μεθορίων ἀναιμωτὶ οἷοι ἐγέ-
νεσθε ἀφικέσθαι. νῦν γοῦν πεπαιδευμένων ἀκριβῶς Ῥωμαίων
τὸν πόλεμον, θαῤῥαλέοι τέ ἐσμεν καὶ εὐέλπιδες, ὡς, εἴγε
κινήσοι ὁ Ταχυσδρὼ, ὑπαντιάσειν οἱ ἐν αὐτοῖς γε δήπου
τοῖς ὁρίοις δόρυ Ῥωμαϊκὸν εὖ μάλα τεθηγμένον, διατιτρᾶν
τὰς λαπάρας οἷόντε ὂν αὐτοῦ. ὡς οὖν εὖ ἐξεπισταμένων
Ῥωμαίων τοὺς Περσῶν δόλους, πρᾶττε οὕτω." τούτων οὖν C
καὶ ἑτέρων πλείστων εἰρημένων μὲν, μάτην δὲ ὅμως, (προῆλ-
θε γὰρ οὐδὲν ὁτιοῦν,) τότε Μαυρικίῳ ἐν γράμμασι δηλοῖ
Ζαχαρίας ἀφικέσθαι ἐς τὰ πρὸ Κωνσταντίνης πεδία, οἷα δὴ
ἐκεῖσε τὸν πόλεμον ξυγκροτήσοντι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Τα-
χοσδρὼ κινήσας τὰ Περσικὰ στρατεύματα ἐπαγόμενος ᾔει ἐς
τὰ περὶ Κωνσταντίνην.

13. ὑπαντιάσει N. 14. διατιτρᾶν τὰς H., διατιτράντα vulg.

mihi crede, quod voles et tibi libitum erit. At tu scito, initio quidem huius belli Romanis grave et durum fuisse ad arma gestanda devenire. Etenim vos deprecati sumus, ne eo rem adduceretis, ut nos arma capere cogeretis. Tunc enim Romani ad cessationem a bello tam propense ferebantur, ut Apameam, immo et Antiochiam usque Persae cum manu militari progressi sint. Cum autem Romani, vobis non cedentibus, sponte periculum subirent, scire vos opinor, vos non sine sanguine ne ad fines quidem pervenire potuisse. Nunc enim artes bellicas necessario edocti, audaciores facti sumus, et spe ducimur, si se commoverit Tachosdrus, obviam eius conatibus in ipsis confinibus ituram Romanorum acutam hastam, quae latus eius facile transfigat. Quare sic age, ut memineris, Romanos probe nosse Persarum dolos." Hos et plures huiusmodi inter se habuerunt sermones, sed frustra, nihil enim inde est consecutum. Tum Zacharias Mauricium per litteras monuit, ut in planitiem, quae est ad Constantinam, descenderet, et proelium committeret. Similiter Tachosdro movens cum omnibus Persarum copiis, eas ad Constantinam adduxit.

A. C. 581 Ind. 14 Tiber. 4 κα΄. Ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας πόλεμος Ῥωμαίοις καὶ Ἀβάροις συνεκροτήθη, μηδεμιᾶς δυνάμεως Ῥωμαϊκῆς κατὰ τὴν πρὸς Δαλματίᾳ γέφυραν ἐπιφανείσης, καίτοι σαθρότατα ἔχουσαν. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ Ἀψὶχ καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Ἀβαρι- D κὸν αὐτοῦ ἐφεδρεύοντες πρότερον τοσαύτην καταφρόνησιν ἐπεδείξαντο κατὰ Ῥωμαίων, ὥστε μετενεχθῆναι σφᾶς κατὰ δὴ τὴν ἑτέραν γέφυραν, ἄλλην τε δύναμιν προστεθῆναι τῇ δυνάμει Βαϊανοῦ. πιεζομένων τοιγαροῦν τῶν ἐν τῷ Σιρμίῳ λιμῷ μεγίστῳ, ἤδη τε ἁπτομένων ἀθεμίτων τροφῶν τῷ ἐστερῆσθαι τῶν ἀναγκαίων καὶ γεγεφυρῶσθαι τὴν διάβασιν τοῦ Σαοῦ, καὶ Σολομῶνος τηνικαῦτα προεστῶτος τοῦ Σιρμίου ἐκμελέστατά πως διατελοῦντος, καὶ μηδὲν ὁτιοῦν στρατηγίας ἐχόμενον ἐπιδεικνυμένου· πρός γε καὶ τῶν τῆς πόλεως ἀπειρηκότων τοῖς χαλεποῖς, ὀλοφυρομένων τε καὶ ἐς τὰς ἐσχάτας ἐλπίδας ἐξωλισθηκότων, καταμεμφομένων τε τοῖς Ῥωμαίων P. 175 ἡγεμόσι· Θεόγνιδός τε αὐτοῦ ὀλιγοχειρίαν νοσοῦντος· ταῦτα V. 118 Τιβέριος ὁ βασιλεὺς κατέμαθεν, αἱρετώτερον ἡγησάμενος μὴ συναιχμαλωτισθῆναι τῇ πόλει τῶν οἰκητόρων τὸν ὅμιλον, ἐν γράμμασι κελεύει Θεόγνιδι καταλῦσαι τὸν πόλεμον ἐπὶ σπονδαῖς, ὡς ὑπεξελθεῖν παμπληθεὶ τοὺς τῇδε οἰκοῦντας, μηδὲν ἐπιφερομένους τῶν οἰκείων ἢ μόνον τὸ ζῆν καὶ παρασχὸν οὕτω περιβόλαιον ἕν. καὶ δὴ συνέβησαν ἐπὶ ταῖς τοιαῖσδε ξυνθή-

1. τρεῖς ἐνιαυτοὺς N. 4. ἔχουσαν B., ἐχούσης vulg. 8. τῶν add. N. λοιμῷ vulg. 11 τοῦ τηνικ. N. 16. ταῦτα ἐπεὶ Τιβ. N.

21. Romani et Avares per tres dies in exspectatione decertandi fuerunt, sed cum nullae Romanorum copiae apparerent, quae pontem, qua itur in Dalmatiam, tametsi parum munitus esset, oppugnarent, Apsichus et qui cum eo erant Avares, qui illic prius ad pontis custodiam consederant, tam parvi Romanos faciebant, ut ad alium pontem se conferrent, et novas copias copiis Baiani adiicerent. At qui in Sirmio erant ingenti fame oppressi, cibis nefandis se sustentabant, quia rerum necessariarum inopia laborabant, et hostes pontem in Sao fecerant. Praeterea Salomon, qui tunc temporis Sirmio praeerat, parum diligenter res administrabat, neque se ullum rei militaris usum habere ostendebat. Itaque cives et urbis incolae hac calamitate afflicti, eiulabantur, et cum ad extremas spes redacti essent, omnium istorum malorum causam in duces Romanos reiiciebant. Postremo Theognis paucitate militum laborabat. Haec ubi Tiberius didicit, potius esse duxit, civium multitudinem non cum ipsa urbe in deditionem venire: itaque per litteras iussit Theognidem bellum his conditionibus solvere, ut liceret omnibus, qui in urbe habitabant, salvis et incolumibus exire, neque quicquam suarum rerum inde asportare praeter vitam et unam vestem.

καις, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἐλώφησεν, ἐφ' ᾧ παραχωρῆσαι μὲν A. C. 581 Ῥωμαίους Ἀβάροις τῆς πόλεως, Ἀβάρους δὲ Ῥωμαίοις τοῦ Ind. 14 Tiber. 4 ἐν τῇ πόλει πλήθους, ἄνευ τῶν ὅσα ἑκάστῳ ἐν περιουσίᾳ B ὑπῆρχεν. ἐπεζήτει δὲ ὁ Χαγάνος καὶ τριῶν ἐτῶν παρῳχημένων χρυσίον, ὧν οὐκ εἰλήφει τι κατὰ τὸ σύνηθες, τῶν παρεχομένων αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ μὴ χρῆσθαι ὅπλοις. ἦσαν δὲ τὰ εἰρηναῖα χρήματα ἑκάστῳ ἔτει ἀμφὶ χιλιάδας ὀγδοήκοντα χρυσίου νομισμάτων. ἔτι γε μὴν καὶ ἕνα τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ ταττομένων, ὃς προσεχώρησε τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ, καθὰ λέγεται, τῇ γυναικὶ τοῦ Βαϊανοῦ ἐς ἀφροδίσια συνελθών. ταύτῃ τοι κατάδηλον ἐποίησε Θεόγνιδι ἐκδοθῆναί οἱ τὸν αὐτόμολον· ἦ γὰρ ἂν ἄλλως μὴ ἀνέξεσθαι ἰδεῖν ἐς σπονδάς· ὁ C δέ γε ἀντεσήμηνεν, ὡς ἡ γῆ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως μεγίστη τέ ἐστι καὶ ἄπλετος, καὶ ὡς δυσεύρετόν τι φυγὰς ἀνὴρ ἐν αὐτῇ ἀλώμενος, τυχὸν δὲ ὅτι καὶ ὀλέθρῳ ἥλω. πρὸς ταῦτα ἀντέλεξεν ὁ Βαϊανὸς ὀμνύναι τοὺς Ῥωμαίων ἡγεμόνας, ὡς ἀναμαστεύσωσι, καὶ εἴ τι εὕροιεν τὸν φυγάδα, ἀποκρύψοιντο οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου ἐγχειριεῖν αὐτὸν τῷ τῶν Ἀβάρων μονάρχῳ. εἰ δέ γε τετελευτηκὼς εἴη, καὶ οὕτω σημῆναι.

1. ἐλόφησε vulg. 9. προσεχώρησε Val., προσειώρησε vulg.

Itaque in has conventiones consenserunt, et bellum his conditionibus desiit, ut Romani Avaribus urbem dederent, et Avares Romanis omnem, quae in ea erat, multitudinem absque his, quae unusquisque eorum in bonis habebat, concederent. Exegit etiam Chaganus trium praeteritorum annorum aurum, quod non acceperat, et illi Romani solvere solebant, ut armis abstineret. Erant vero pecuniae, quae pro pace unoquoque anno pendebantur, ad octoginta millia nummorum aureorum. Praeterea unus ex his, qui sub eo militabant, in Romanorum regiones fugerat, quia dicebatur adulterium cum Baiani uxore commisisse. Hoc significavit Theognidi, et sibi transfugam reddi postulavit, seque non aliter foederum conditiones ferre posse affirmavit. Theognis respondit, Romani Imperatoris ditionem longe lateque patere, in qua, propterea quod amplissima et vastissima esset, res difficilis inventu foret vir exul in ea errans, qui fortasse etiam iam periit. Ad ea Baianus dixit: „Iurent igitur Romani duces, se perquisituros, et si transfugam repererint, non occultaturos, sed omnino eum in manus Avarum regi tradituros; sin autem fato functus sit, eius rei ipsum certiorem facturos esse."

ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΠΡΟΤΙΚΤΟΡΟΣ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΓΝΩΜΩΝ.

EX HISTORIA
MENANDRI PROTECTORIS
EXCERPTA DE SENTENTIIS.

ARGUMENTUM.

Fragmentum prooemii (1). *Silzibulus adversus Ephthalitas et Avares bellum parat* (2. 3). *Prudentia Catulphi Ephthalitae* (4). *De victoriae inconstantia, de libertate dicendi, de animi constantia* (5 — 10). *Petri Patricii uberior historia de legatione ipsius ad Chosroëm laudatur* (11). *Breves sententiae de inconstantia fortunae, de periculis belli civilis, de providentiae commodis* (12 — 20). *Baiani impudentia adversus Romanos* (21. 22). *De maledicentiae turpitudine* (23). *Menandri epigramma in Isaozitam Magum, qui ad fidem Christianam se convertit* (24). *Isaozitae constantia inter mortis cruciatus* (25). *Sententia* (26). *Procopii laudes* (27). *Variae sententiae* (28 — 34). *Romani poenas luunt pro iniustitia adversus populos vectigales* (35). *Mauricius in Iberia rem male gerit* (36. 37). *Variae sententiae* (38 — 41). *Tachosdro Persa graviter vulneratur* (42). *Mauricius a Persis vincitur* (43).

R. 353 α΄. . . . . λέξεως εὐγενεῖ ὅσον τῇ τῶν πραγμάτων ἀφη-
Cod. 341 γήσει καρποῦσθαι θαῤῥήσας· πῶς γὰρ οἷόντε ἦν ἐμὲ ἐς τοσοῦτον ἀφῖχθαι παιδείας, ὡς καὶ ἐς τὸ συγγράφειν ἰέναι;

1. λέξεως] οὐ τοσοῦτον τῷ τῆς λέξεως N.

1. *Nequaquam tantum* elocutionis nobilitate, quantum rebus narrandis me consecuturum esse speravi. Nam qui fieri potest, ut

ἀμέριμνος γὰρ ἐσότι ἐμοί γε ὁ βίος καὶ ἐκδεδιῃτημένος ὑπῆρχεν.

β΄. Ὅτι ὁ πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἠδικημένος χαλεπαίνει R. 354 *ὡς τὰ πολλὰ τῷ κοινῷ.*

γ΄. Ὅτι ὁ Σιλζίβουλος ὁ τῶν Τούρκων ἡγεμὼν, (ἠκηκόει γὰρ ἤδη τῶν Ἀβάρων τῆς φυγῆς πέρι, καὶ ὡς τὰ Τούρκων διαδηλησάμενοι ᾤχοντο,) οἷα φύσει φρονήματι ἕπεται βαρβάρῳ, ἀπανθαδισάμενος ἔφη, ὡς „οὔτε ὄρνεις πεφύκασιν, ὅπως τῇ πτήσει ἀνὰ αἴθερα διαφύγοιεν τῶν Τούρκων τὰ ξίφη, οὔτε μὴν ἰχθύες, ὡς ἂν ὑποβρύχιοι γενόμενοι ἐς τὰ κατώτατα τοῦ θαλαττίου ἀφανισθήσονται κλύδωνος, ἀλλ᾽ ὕπερθε περινοστοῦσι τῆς γῆς· καὶ ἡνίκα μοι ὁ κατὰ τῶν Ἐφθαλιτῶν διανυσθήσεται πόλεμος, ἐπιθήσομαι καὶ Ἀβάροις καὶ τὰς ἐμὰς ἥκιστα φεύξουσι δυνάμεις." ταῦτα λέγεται ἐπικομπάσαντα τὸν Σιλζίβουλον ἔχεσθαι τῆς ἐπ᾽ Ἐφθαλίτας ὁρμῆς.

δ΄. Ὅτι ὁ Κάτουλφος κωλύων τὸν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἡγεμόνα τῆς πρόσω πορείας, ἐφθέγγετο βαρβαρικὸν μέν τι καὶ R. 355 *παροιμιῶδες, ὅμως δ᾽ ἐχόμενον πειθοῦς, ἕνα κύνα ἐν τοῖς οἰκείοις ὀθνείων δέκα ῥωμαλεώτερον εἶναι.*

ε΄. Ὅτι περ οὐδὲν οὕτω βέβαιον ὡς τὸ τῆς νίκης ἀβέβαιον.

5. *Σιλζίβουλος*: idem, qui in Exc. de Legg. *Διλζίβουλος* vocatur. 7. *φρόνημά τι* ed. 8. *ἀπανθαδησάμενος* ed. 13. *Ἀβάροις* corr. M., *Ἀζμιροῖς* cod. 15. *ἔχεσθαι* N., *ἐλέσθαι* ed. 19. *δ΄*] *γ΄* ed.

ego eruditionem adquisiverim historiae componendae necessariam, qui rudem vitam et sine disciplina duxi?

2. Qui a principe iniuriam passus est, is rem publicam plerumque odit.

3. Silzibulus, Turcorum dux, audita Avarum fuga, in qua hi res Turcorum detrimentis adfecerant, solita barbarorum superbia iactanter ait: neque aves eos esse, ut aërio volatu Turcorum gladios effugere possent: neque pisces, ut profundo pelago submersi undis occultarentur, sed supra terram eos vagari. Quare, inquit, simulatque Ephthaliticum bellum absolvero, Avares adgrediar, qui meis profecto viribus non resistent. Haec aiunt iactantem Silzibulum, adversus Ephthalitas esse profectum.

4. Catulphus ut averteret Ephthalitarum ducem, quominus agmen ulterius duceret, dixit barbaricum quidem proverbium, aptum tamen ad persuadendum, unum canem in propriis aedibus externis decem esse validiorem.

5. Nihil est adeo constans ut victoriae inconstantia.

ϛ'. Ὅτι ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πολλάκις παραπέσῃ γε τῇ τόλμῃ τὸ ἐλπίζεσθαι.

ζ'. Οὐ γάρ ἐμοί γε τἀληθῆ σιγητέον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς χάριν ἂν εἴποιμι τῶν μέγα δυναμένων. οἷς γὰρ οὐκ ἔνεστι τὸ εὐκλεὲς, τούτοις ἐγκώμια προσφέρων τις παρὰ τὴν πάντων δόξαν καταγέλαστον τίθησι τὸν ἐπαινούμενον, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζειν βουλόμενος κἂν τοῖς ὁμολογουμένοις ψεύδεσθαι δόξει.

η'. Ὅτι ἀναπτερωτόν τι χρῆμα ἡ νίκη, καὶ διαδιδράσκειν οἷατε οὖσα ῥᾳδίως. ταῦτά τοι καὶ Ὅμηρος αὐτήν φησιν ἐπαμείβεσθαι τοὺς ἄνδρας.

θ'. Ὅτι ψυχὴ τυραννουμένη πρὸς φόβον τῶν δεόντων κατ' οὐδὲν ὁτιοῦν προμηθεύσεται.

ι'. Πᾶν γὰρ ἀγαθόν τε καὶ κακὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ ταλαντεύεται γνώμῃ, καὶ τῷ βουλομένῳ προσδέχεται τὴν ῥοπήν.

A. C. 562 Ind. 10 Iustin. 36 Cod. 342 B. 356 ια'. Ὅτι φησὶ Μένανδρος ὁ ἱστορικὸς περὶ Πέτρου τοῦ πρέσβεως καὶ Χοσρόου· „οἵδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν, καὶ οὐχ ἕτερα νοήματα ἐλέχθη Σουανίας πέρι· οὐδὲ μὴν ἀνθ' ἑτέρων ἑτέραις λέξεσιν ἐχρησάμην, ἢ τὸ χθαμαλώτερόν πως ἔστιν ᾗ τῶν λόγων, καθόσον οἷόντέ μοι, μετέφρασα ἐς τὸ Ἀττικώτερον. οὐ γὰρ ἐμοί γε θυμῆρες τὰ

1. παρέπεται τῇ τόλμῃ τὸ λογίζεσθαι coni. B. 4. ἂν om. ed. 9. ἀναπτερωτόν B., ἀναπτερώτατόν ed. 18. οἱ add. B. 21. ἔστιν ᾗ N., ἐστιν ἢ ed.

6. In maximis periculis saepe audacia spem superat.

7. Neque a me veritas reticenda est, neque ad gratiam potentium loquendum. Etenim si hominibus, qui nihil commendabile habent, laudes contra omnium sententiam quisquam tribuat, tum is, qui laudatur, ridiculus evadit, tum qui veritati fucum facere nititur, in manifestis etiam rebus mentiri postea videbitur.

8. Volucris admodum victoria est, et facile aufugere solet; atque ob id mihi videtur ipsa ab Homero dici inter homines alternare.

9. Animus timore oppressus nullum officii respectum habebit.

10. Namque omne bonum malumque in humano libratur iudicio, atque a voluntate inclinationem accipit.

11. Menander historicus de Petro legato et de Chosroë sic loquitur: „Hi ergo utrimque habiti sunt sermones, neque aliis sententiis actum est de Suania. Neque enim ego alia aliis verba substitui; neque siquid humilius dictum fuit, id ego conatus sum pro meis viribus in Attici sermonis elegantiam transferre: neque mihi libuit, quae proprie dicta sunt quaeque ad me incorrupta, ut arbitror, de-

εἰρημένα κυρίως καὶ ἐς ἐμὲ ἥκοντα, ὡς οἶμαι, ἐς τὸ ἀκριβὲς, A. C. 562
μεταφέρειν ἐς ἑτερολογίαν, καὶ τῷ γλαφυρῷ τῶν ῥημάτων Ind. 10
οὐχὶ τὰ ὅσα ἐῤῥήθη, ἀλλὰ γὰρ τὴν τῆς ῥητορικῆς ἐπιδείκνυ- Iustin. 36
σθαι δύναμιν, μάλιστα καὶ περὶ σπονδῶν οὕτω μεγίστοιν δυοῖν βασιλέοιν καὶ πολιτείαιν ποιουμένῳ μοι τὴν ἀπαγγελίαν. εἰ δέ γε ἄρα βούλεταί τις τὰ ὅσα Περσῶν βασιλεὺς καὶ Πέτρος τηνικαῦτα ἀκριβολογησαμένω ἤστην εἰδέναι, ἀναλεξάσθω ταῦτα ἐκ τῆς αὐτοῦ Πέτρου συναγωγῆς· ἅπαντα γὰρ αὐτῷ ἀναγέγραπται ἐς τὸ ἀκριβὲς ὁπόσα Χοσρόης καὶ πρέσβεις Ῥωμαίων καὶ Περσῶν ἔλεξάν τε καὶ ἤκουσαν, αὐτοῖς τοῖς λόγοις τῶν φθεγξαμένων εἰρημένα, εἴτε κατὰ θωπείαν τινὰ ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν τυγχάνουσι λεγόμενα, εἴτ' οὖν κατασοβαρευόμενοι σφῶν ἔλεξαν ἅττα ἢ εἰρωνευόμενοι ἢ καὶ ἐπιτωθάζοντες ἢ καὶ ἀποφλαυρίζοντες· καὶ ἁπλῶς ὅσα ἐνῆν καὶ ὅπως περὶ τόσου πράγματος διαλεγομένους τοὺς ἀμφοτέρας πολιτείας ἄνδρας εἰπεῖν, ἐνθένδε ἀναλεκτέον. τεῦχος γὰρ μέγιστον ἐσότι τῶν τοιῶνδε πεπλήρωται, οἶμαι, ξὺν ἀληθείᾳ λόγων, εἰ μὴ Πέτρῳ κεκόμψευταί τι τῆς αὐτοῦ χάριν εὐκλείας, ὡς ἂν τοῖς μετέπειτα δειχθείη ὡς μάλα ἐμβριθὴς καὶ ἀνάλωτος ἐν τῷ ῥητορεύειν τῷ καταμαλάξαι φρονήματα βαρβαρικὰ σκλη- R. 357
ρά τε καὶ ὀγκώδη. ἅπαντα δὴ οὖν ἐν τῇ τούτου βίβλῳ [τ'] ἀναλεγόμενος ὁστισοῦν εὑρήσει· οὐ γὰρ ἐμοί γε ὑπῆρχεν

4. μεγίστων ed. 5. ἐπαγγελίαν ed. 7. ἀκριβολογησάμενος ed. 10. πρεσβεὺς ed. 18. κομψεύεταί ed. 20. τὸ καταμαλάξαι ed. 21. τούτων ed.

venerunt, ea deinde in alia verba convertere: ita ut splendore vocabulorum non singula, quae reapse dicta fuerunt, sed rhetoricam potius vim repraesentarem: praesertim quum foedera narrem tantorum duorum regum atque imperiorum. Quodsi quem scire etiam delectat, quidquid diserte inter Persarum regem Petrumque actitatum est, is adeat Petri ipsius commentarios, in quibus cuncta diligenter scripsit, quaecumque Chosroës legatique tum Romanorum tum Persarum locuti sunt vel audierunt, conceptis ipsis loquentium verbis: sive haec adsentatione quadam utrimque dicta fuerunt, sive serio, sive ironice, sive etiam irridenter et contemptim: atque omnino quae de re tanta et quomodo dicenda habuerint utriusque imperii viri, ea indidem repetere oportet: est enim volumen maximum, plenum veridicorum, ut puto, sermonum: nisi forte Petrus aliquantulum ostentat se, famae suae gratificans; ut nimirum posteritati demonstret, se fuisse praevalidum atque invictum in arte rhetorica ad emoliendos duros atque elatos barbarorum spiritus. Lector igitur omnia eo in libro inveniet. Neque enim mihi necessarium, immo neque concinnum est, scribenti historiam lon-

A.C. 362 Ind. 10 Iustin. 36 ἀναγκαῖον οὐδὲ ἄλλως ἁρμόδιον ἐν ξυγγραφῇ περιττολογίᾳ χρῆσθαι τὸ ἐφ' ἑνὶ κεφαλαίῳ ἐμφιλοχωρεῖν· ὡς, εἴ γε ἅπαντα ἀνεγραψάμην τὰ ὅσα κατ' ἐκείνην γε δήπου φέρεται τὴν διφθέραν, ἀπέχρησέ μοι ἂν ἡ τῶν σπονδῶν ῥαψῳδία ἐς μεγίστης ἱστορίας ὑπόθεσιν. ἐγὼ δὲ ἐκεῖθεν ἀρυσάμενος ὅ,τι χρειῶδες ἐν ὀλίγῳ ἔλεξα."

ιβ'. Ὅτι ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῶν δυσμενῶν διπλασιάζεσθαι πέφυκε τὸ ἔχθος.

ιγ'. Ὅτι τὸ εὐτυχεῖν οὓς οὐκ ἐχρῆν ὑπόθεσις γίνεται
Cod. 351 τοῦ μὴ τὰ δέοντα φρονεῖν τοῖς μὴ λογισμῷ βεβηκότι χρωμένοις τῇ τύχῃ.

ιδ'. Ὅτι φιλοτάραχον χρῆμα ὁ δῆμος, καὶ φύσις αὐτῷ ἡ προπέτεια.

ιε'. Ὅτι χαλεπὸν ἀμελούμενον τὸ χρῆμα καὶ δυσκαταγώνιστον ἐμφύλιος πόλεμος.

ιϛ'. Ὅτι ἀνδρείας ἐπίδειξις προερχομένη κατὰ τῶν φύσει δυσμενῶν καὶ οὐ κατὰ τῶν ὁμοδιαίτων ἐνδοξότερον τίθησι τὸν ἐπιδεικνύμενον.

ιζ'. Ὅτι οἱ Γότθοι παντελῶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἡττήθησαν. καὶ ἐγώ γε τὰ τοιάδε ἄγαμαι οὐδαμῶς· χρόνῳ γὰρ συμμορφοῦσθαι πέφυκε τὰ ἀνθρώπεια, εὕροις τε σχεδὸν ἅπασαν ἱστορίαν τῶν τοιῶνδε χαλεπῶν ἀνάπλεων, γένη τε μέγιστα

2. τὸ] καὶ vel ἢ v. τῷ v. τοῦ coni. B. 3. ἂν ἐγραψάμην ed. 14. ἀμελούμενος παραχρῆμα coni. B. 20. συμμεμορφοῦσθαι ed. 21. ἂν πᾶσαν coni. B.

gis sermonibus uti, atque in uno rerum capite tamdiu versari. Nam si omnia referrem, quae membranis illis continentur, sufficeret foederis illius tractatus ad copiosissimae historiae argumentum. Ego igitur illinc haustis, quae utiliora esse videntur, breviter rem expedivi."

12. Sicubi res prospere eveniunt, tunc malivolorum odium duplicari solet.

13. Indignorum hominum felicitas in causa est, quominus illi congruos spiritus mente agitent, qui non satis firmo animo fortunam suam ferunt.

14. Populus tumultuandi amans est et natura sua temerarius.

15. Incuria difficile et vix superabile bellum civile.

16. Ea demum fortitudo facit hominem inclytum, quae adversus naturales hostes, non quae contra cives exseritur.

17. Gothi a Romanis penitus domiti fuerunt. Neque ego id miror: nam aeque, ut tempus, res humanae mutabiles sunt. Cunctam vero propemodum historiam gravium huiusmodi casuum plenam invenies: et quidem maximas gentes urbesque modo felicissimas,

καὶ πόλεις νῦν μὲν ἐς ἄγαν εὐημερήσαντα, νῦν δὲ ἐς τὸ μὴ εἶναι κατολισθήσαντα παντελῶς. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τοιάδε ἡ R. 358 *περιφορὰ νεοχμοῦσα τοῦ χρόνου καὶ πρὸ τοῦ ἐπεδείξατο, καὶ μὴν ἐπιδείξεται αὖθις, καὶ ἐπιδεικνυμένη οὐ παύσεται, ἔστ' ἂν ἄνθρωποί τε ὦσι καὶ μάχαι.*

ιη'. Ὅτι μέχρι τοσούτου δέον πονεῖν, ἄχρι τῆς ἐκ τῶν πόνων ὠφελίας ἐν ἀπολαύσει καθεστάναι δύναιτό τις· ὁ γὰρ μὴ οὕτω βιοτεύων, εἰ καὶ πλέον ἔσχε τῶν ἄλλων, ἧττον ἔχει τῶν ἀγαθῶν.

ιθ'. Ὅτι ὁ ξὺν τῇ δυνάμει τῶν πέλας νικήσας οὐδὲν ἧττον ὥσπερ νενικηκόσι τοῖς ἡσσημένοις παραχωρήσει μεγαλαυχεῖν τῷ πρὸς διττὴν αὐτοὺς ἀγωνίζεσθαι δύναμιν.

κ'. Ὅτι κινδύνων ἐλπὶς ἄνευ κινδύνων τίθησι τὸν ἐλπίζοντα τῷ προησφαλίσθαι τῶν δυσχερῶν τῇ δοκήσει τὰ πράγματα. πολλάκις γὰρ καὶ τό γ' ἀληθὲς ἐν ὑπονοίᾳ γενόμενον ἀσφαλές.

κα'. Ὅτι καὶ αὖθις ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος ταῖς πρώην ἐχρήσατο ἀπειλαῖς. καὶ ἐπειδὴ κομπάζων καὶ μεγαλορήμων ἐσότι ὑπάρχων οἷόστε οὐκ ἐγένετο ἐκδειματῶσαι τοὺς Ῥωμαίους· οὗτοι γὰρ δὴ πρὸς οἷς οὐκ ὀῤῥωδία τις αὐτοῖς ἐνέσκηψε, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀπεφλαύριζον καὶ περιεφρόνουν τὸν βάρβαρον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κομπωδεστέραις ἐχρῶντο ταῖς ἀντιλογίαις.

4. *μὲν* ed.

modo ad nihilum redactas. Haec et similia, inquam, temporis circumactio ac perpetua novitas tum ante nos demonstravit, tum et deinceps, donec hominum genus erit et bellandi usus, spectanda exhibebit.

18. Eatenus laborandum est, quatenus laborum utilitate frui quis potest: nisi enim ita vivit, is etiamsi ceteros divitiis superet, ubertate tamen verorum bonorum inferior est.

19. Qui finitimorum viribus adiutus vicit, is occasionem praebebit victis, ceu si essent victores, gloriandi, quasi ipsi contra vires duplo suis maiores pugnaverint

20. Periculorum exspectatio extra periculum exspectantem collocat; propterea quod suspicione malorum rebus suis cavet: saepe enim id etiam, quod reapse impendet, si suspicione praeoccupetur, tuto cavemus.

21. Avarum dux praedictas denuo minas intentavit: neque tamen iactantia tumidisque verbis Romanos territare potuit. Porro hi, nullo timore correpti, non solum barbarum contemnebant ac flocci faciebant, sed ultro etiam iactantioribus responsis non temperabant.

κβ'. Ὅτι μεμίσηται τυραννὶς, καὶ ἀντίπαλος εἴη ὁ τυραννούμενος.

κγ'. Ὅτι τῇ κακηγορίᾳ ἔνεστιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπιχαιρε-
R. 359 κάκῳ οὔσῃ ἀόκνως περινοστεῖν τε καὶ ὑπευρύνεσθαι. τὸ
ἑαυτῆς οὖν ἐπιτελοῦσα ἐφότου ψιθυρίζουσα κατὰ τούτου.
ἐπεὶ δὲ ἐνεφώλευε τοῖς ὠσὶ, τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ ἀλλόκο-
Cod. 352 τον τούτου ἐκτραγῳδοῦσα, οἱ . . . . ὑπήκοον ἤχθοντο,
καὶ περιέφερον ἐν στόματι τὸν ἡγεμόνα ἅτε ἀνοσιουργόν.

κδ'. Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι Μένανδρος περὶ Ἰσαοζίτου τοῦ ἐν Περσίδι σταυρωθέντος, τραγῳδίαν θέμενος καὶ τὸν ἄνδρα ἐσότι ἀγασθείς· „ἐν νῷ ἐβαλόμην, ὡς καὶ ἄξιον τῷ τοῦ θεοῦ θεραπευτῇ τῷ βαρβάρῳ ἐν ἑξαμέτρῳ ἐπίγραμμα λέξαι. καὶ δὴ λέλεκταί μοι ἐπίγραμμα ὧδε·

Ἦν πάρος ἐν Πέρσῃσιν ἐγὼ μάγος Ἰσαοζίτης
  εἰς ὀλοὴν ἀπάτην ἐλπίδας ἐκκρεμάσας.
εὖτε δὲ πυρσὸς ἔδαπτεν ἐμὴν πόλιν, ἦλθον ἀρῆξαι,
  ἦλθε δὲ καὶ Χριστοῦ πανσθενέος θεράπων.
κείνῳ δ' ἐσβέσθη δύναμις φλογὸς, ἀλλὰ καὶ ἔμπης
  νικηθεὶς νίκην ἤνυσα θειοτέρην."

1. εἴη] αἰεὶ B. 3. ἐπιχαιρεκάκῳ οὔσῃ N., ἐπὶ χαιρεκάκῳ ὅσσῃ ed. 5. ἐφότου] ἐφοίτα coni. B. 7. οἱ .... ὑπήκοον] οἱ κατὰ τὴν Περσῶν Ἀρμενίαν καὶ Ἰβηρίαν ὑπήκοοι coni. N. 10. τοῦ N., τούτου ed. 11. ἐς τό τι ed. ἐβαλόμην N., ἐβουλόμην ed. 14. Hoc epigramma editum est in Anthologia Gr. T. I. p. 27., ubi hominis nomen scribitur Ἰσβοζήτης.

22. Tyrannis invisa est, fitque inimicus, qui tyrannidem patitur.

23. Maledicentia, quae aliorum miseriis gaudere solet, impudenter grassatur, atque in eo suum officium exsequitur, quod alienae famae obtrectat. Postquam vero aures hominum insedit, inconstantiam et iniquitatem eius supra modum incusans; (*qui Persarmeniam et Iberiam incolebant,*) eum oderant, ac veluti scelestum differebant sermonibus ducem.

24. Ait historicus Menander de Isaozita, qui apud Persas in crucem actus est, postquam multa de luctu suo et de laudibus hominis praemisit: „Eidem destinaveram sex versiculorum epigramma, prout famulo Dei, quamquam barbaro, dignum erat, inscribere. Est autem epigramma hoc:

Eram olim inter Persas magus ego Isaozita,
  Qui perniciosa in fraude spem collocaveram.
Cumque urbem meam ignis corripuit, veni auxiliaturus;
  Venitque simul Christi invicti famulus.
Ille sane vim igneam exstinxit; sed tamen ego
  Victus victoriam retuli diviniorem."

κε΄. Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰσαοζίτης, παραινούντων αὐτὸν ἐσταυρωμένον ὄντα ἐς τὰ πάτρια μεταθεῖναι νόμιμα καὶ σώζεσθαι, ἔφη μεταμελεῖσθαι οὐχ ὅτι ἐς τοῦτο ἔγνω σωτηρίας ἐλθεῖν, R. 360 ἀλλ' ὅτι ἔγνω ὀψέ. ταῦτα ἔλεγε γλιχόμενος κατὰ τὸ ἀπαραίτητόν τε καὶ καρτερὸν τῶν οὐρανίων ἐκ . . διὰ παλαιῶν στεφάνων τὰ ἀκήραια ἀνακεῖσθαι νικητήρια, καὶ ἠξίου τὸ βραχὺ καὶ ἀνόνητον τοῦ βίου δοκεῖν τίθεσθαι ἐπὶ ῥη . . δια . . ες ἀεί.

κϛ΄. Ὅτι ἡ εἰς τὰ μέγιστα τῶν ἐγχειρημάτων ὁρμὴ πλέιον πέφυκε τὸ ἀναχαιτίζον τοῦ παρορμῶντος ἔχειν, ἄλλως τε καὶ ἢν αὖθις ὦσιν οἱ ἐς προὖπτον κίνδυνον ἐθέλοντες ἀφιέναι.

κζ΄. Ὅτι περὶ Προκοπίου τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δικηγόρου φησὶν ὁ Μένανδρος· „οὐ γὰρ ἐμοί γε δυνατὸν, οὐδέ γε ἄλλως πέφυκε θυμῆρες, τοσαύτῃ λόγων ἀκτῖνι τὴν ἐμαυτοῦ θρυαλλίδα ἀντανασχεῖν. ἀρκέσει δέ μοι ἐν μικροῖς [πάγκαλον δεῖσθαι] τοῖς ἐμαυτοῦ, καὶ τῷ Ἀσκραίῳ [ἕπεσθαι] ποιητῇ ἠλίθιόν τινα καὶ παράφρονα εἶναι φάσκοντι τὸν ἐς τοὺς κρείττονας ἁμιλλώμενον."

κη΄. Ὅτι μετὰ τὴν τῶν Ἀβάρων η . . . . λέγεται καὶ τὴν . . . . ὁ τῶν Ἀβάρων . . . . . μον ἐπενεγκεῖν ἐτόλμησ . . . γράμματά τε καὶ διφ . . . .

15. Pro *ἐμαυτοῦ θρυαλλίδα* membr. exhibere visae sunt *ἑκάστου θρύαμδα., μεσημβρινὴν δᾷδα* ed. 16. 17. uncis inclusa Maius ita edidit. 20. *Ἀβάρων ἧτταν* coni. N. 22. *καὶ διφθέρας* coni. N.

25. Idem Isaozita, quum quidam hortarentur eum cruci iam adfixum, ut ad patria sacra revertens fatum supremum declinaret, poenitere se ait, non quod salutis adoptandae consilium cepisset, sed quod sero cepisset. Haec aiebat cupiens per suam firmitatem atque constantiam coelestes coronas adipisci . . . et brevem hanc et inutilem vitam parvi aestimare videri volebat.

26. Magna ausa animum potius reprimere, quam excitare, solent; idque praecipue si ii praesentes sint, qui ad apertum discrimen hominem impellunt.

27. De Procopio historico et iuridico ait Menander: „Neque mihi possibile est, neque alioquin animo destinatum, ut contra tantum eloquentiae splendorem exiguam meam candelam attollam. Satis erit mihi tenuitas mea; Ascraeoque poetae audiens ero, qui cum potioribus certantem stultitiae insimulat atque dementiae."

εἰσίν· ὅθεν ἀναλεγόμενοι γνω . . . . χωτάτῳ ἐς τὰ φύλα . . Τιβέριον δὲ φάναι ἀμοιβαίῳ...

R. 361 κθ'. . . εἶναι ἐπιτήδειον.

Cod. 321 λ'. Ὅτι ἐλπίδι τοῦ νικᾶν τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, τῆς ἀδήλου ῥοπῆς ἀναλογισάμενος τὸ σφαλερὸν, ἕξει τὴν αὐτοῦ δόκησιν ἀβουλίας ὑπόθεσιν.

λα'. Ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐ καθ' αὑτοὺς ἀδικοῦνται μόνον, ἀλλὰ συναδικοῦνται καὶ φίλων, ὡς εἰκὸς, ὑφ' ἑτέρων παθόντων κακῶς.

λβ'. Ὅτι οὐχ ὅστις ἀντεπιβουλεύει τοῦ δικαίου κατόπιν ὀφθήσεται, ἀλλ' ὃς ἐπιβουλεύει τῶν χαλεπῶν ὑπόθεσις γίνεται.

R. 362 λγ'. Ὅτι ἀφιλοπρωτεία μόνη καὶ φθόνου κατάλυσις τὰ καιριώτατα συνιστᾷ.

λδ'. Ὅτι τὸ εὔδαιμον οὐκ ἐξ αὐτομάτου τινὸς ἐπιῤῥεῖ, ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας οἱ πόνοι γονεῖς· ὅθεν καὶ ἡδυτέρα τις ἡ ἐκ τῶν πόνων ἀπόλαυσις.

c.A.C.580 Ind. 13 Tiber. 3 λε'. Ὅτι ὡς ἔοικε, πρὶν ἢ Μαυρίκιον ἡγεμονεῦσαι τοῦ στρατοῦ, τὰ κατὰ τῶν δασμοφορούντων ἀδικήματα ἔσφηλε Ῥωμαίους. ταύτῃ τοι κατά τινα θεήλατον ὀργὴν τὰ δοκηθέντα οὐκ ἐτελέσθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀπέσκηψεν εἰς τοὐναντίον. φιλεῖ γάρ πως τὸ θεῖον τοῖς ἄδικα πεπραχόσιν οὔτ'

5. αὐτοῦ N., αὐτὴν ed. 6. ἀβουλίας cod., εὐβουλίας ed. 22. οὐδ' coni. Cl.

28. . . . .

29. . . . esse idoneum.

30. Qui spe victoriae animum ad plura cupienda adiicit, is si incertorum eventuum lubricitatem secum reputet, falsa de se ipso opinione ad prava consilia ducetur.

31. Homines non in propria tantum persona laeduntur, verum etiam in aliena, cum amici nostri videlicet ab aliquo iniuriam patiuntur.

32. Non qui insidias pari astu repellit, iustitiam deserere videtur; sed qui prior insidiatur, is mali causa est.

33. Sola ambitionis fuga et invidiae omissio res deploratissimas corrigunt.

34. Felicitas haud a caeco eventu fluit, sed reapse bonae fortunae parentes labores sunt. Quare et suavior est post exantlatum laborem voluptas.

35. Antequam Mauricius ductaret exercitum, iam iniuriae, ut arbitror, adversus stipendiarios populos rem Romanam labefactaverant. Eam ob rem atque ob coelestem nescio quam iram suscepta consilia successu caruerunt, immo contrarium exitum nacta sunt.

οἰομένοις τὰς ποινὰς ἐπιφέρειν, ὡς ἂν τῷ παραλόγῳ τῶν c.A.C. 580 ἀποβάντων σωφρονίζοιντο πλέον.

λς'. Ἀφεστηκότος γὰρ ἔτι τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῆς Ῥωμαϊκῆς δεδιότος, καιροφυλακοῦντος δὲ εἴ πῃ διασπασθεῖεν καὶ δώσοιεν αὐτοὶ τῆς καθ' ἑαυτῶν ἐφόδου καιρὸν ἀσύμφορον· ἔδοξε δέ τισι τοὺς ἅμα πάντας ἀπροσμάχους νομιζομένους, τούτους κατὰ τὴν πολεμίαν διαιρεθέντας εὐεπιχειρήτους ποιῆσαι.

λζ'. Ὅτι εἰπὼν περὶ τῶν ὀκτακοσίων λευκῶν ἵππων τῶν ὑπὸ Ἀζαρέφθου ἁλόντων καὶ ἐς θρίαμβον ἀχθέντων, φησὶν ὁ ἱστορικὸς Μένανδρος· „ταῦτα μὲν ἡ ἀβουλία καὶ ἡ καταφρόνησις ἡλίκα κατεργάζονται κακὰ παραστῆσαι βουλομένῳ λέλεκται, καὶ ὡς ὁ θεὸς, ἡνίκα ἂν οὐ ξυνεπιλαμβάνηται, καὶ τὰ δοκοῦντα εὖ βεβουλεῦσθαι περιάγεται ἐς τοὐναντίον, καὶ ὡς ἄγαν χαλεπὸν καὶ πολιτείαν διαφθεῖραι δυνάμενον τὸ τῶν ὑπηκόων ἀνήκοον. Μαυρίκιος μὲν γὰρ ὁ τῶν Ῥωμαίων R. 363 στρατηγὸς εὖ βεβουλευμένος, καὶ καθ' ὅσον οἷόντε ἦν ἀνθρώπῳ προέγνω τὰς ἀδήλους τῶν πράξεων ἀποβάσεις, τῇ δὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἀκοσμίᾳ τὸ μὴ φυλάξαι τὰ πρὸς αὐτοῦ εἰρημένα τε καὶ παρεγγυηθέντα ἐς ἔσχατον κινδύνου τὰ Ῥωμαίων ἤλασε πράγματα. καὶ οὐχ ἡ σταλεῖσα μὲν πρὸς Cod. 322 τοῦ ἡγεμόνος κατά τε τὸ Δούβιον καὶ Ἰβηρίαν ταῦτα ἐδυσ-

4. Ῥωμαϊκῆς] δυνάμεως add. B. 7. κατὰ N., καὶ τὸ ed. 9. τῶν post ἵππων add. B. 12. κατέργαζον τὰ κακὰ ed. 18. δὲ B., τε ed. 19. τὸ] τῷ coni. B.

Solet enim numen iniquis nec opinantibus poenas infligere, ut subitis casibus modestiores reddantur.

36. Nam quum adhuc hostilis procul esset exercitus, copiarumque Romanarum numerum pertimesceret, atque idoneum tempus exspectaret, dum hae fortasse dispergerentur, atque incursioni hostili cum ipsorum damno patescerent; visum est nonnullis optimum fore, si, qui coniunctim invicti essent, eos per hostilem agrum palantes periculis irretirent.

37. Postquam narravit de octingentis albis equis ab Azarephtho captis atque in triumpho ductis, Menander historicus ait: „Quanta quidem mala a stultis consiliis et negligentia manaverint, intelligentibus satis demonstratum est: quodque deus, nisi in partibus nostris sit, ea quoque, quae recte excogitata videntur, in contrarium vertat: et quod gravis sit ac pessumdandae rei publicae idonea subditorum inobedientia. Mauricius enim, Romanorum dux, quamquam consilio praestans, et quantum homini licet, incertos rerum exitus praevidens; tamen ducum ceterorum incomposito ordine, qui eius dicta et monita neglexerunt, res Romanas in extremum discri-

τύχησε στρατιὰ μόνον, αὐτὸς δὲ ὁ Μαυρίκιος ἀπαθὴς κακῶν ἔμεινεν, [ἀλλὰ] κἀκεῖνος εἰς τελευταίας διωλίσθησεν ἐλπίδας, ὅμως διεσώθη μόγις."

λη΄. Ὅτι ἡ τῶν προσδοκηθέντων ἀνάγκη τὸν προσδοκῶντα ῥαθυμότερον διατίθησιν.

λθ΄. . . ἠλλάξατο τοῦ πονεῖν βίον τινὰ α . . . . μενόντων φησὶ καὶ τοῦ ἐνδοξοτέρου τὸ ἄδοξον.

μ΄. Ὅτι οὐκ ἐν ῥώμῃ σώματος, ἀλλ' ἐν ἀνδρίᾳ ψυχῆς ἡ τοῦ πολέμου ῥοπὴ κινδυνεύεται.

μα΄. Ὅτι οὐδὲν οὕτω ῥαστώνης ἢ τρυφῆς καὶ ἀναπαύλης ὡς κίνδυνοι καὶ πόνοι καθέστηκε αἴτιον· πόνοι μὲν γὰρ τῶν προκτηθέντων ἀπόλαυσιν, ὥσπερ ταμεῖόν τι τῆς εὐκλείας καθεστήκασι· τρυφὴ δὲ ἄνευ τοῦ προπαιδεύεσθαι παντὸς τοῦ κάκιστα ζῆν ἡγεμών· ἔστι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν μετὰ τῆς ἀδοξίας ἀπαλλαγή.

B. 364 μβ΄. Ὅτι Ταγχοσδρῷ ἐβλήθη ὑπό τινος ὀλεθρίαν τινὰ πληγήν. καὶ ἐμοί γε οὐκ ἀπότροπον φαίνεται τὸ τοιόνδε γενέσθαι· ἐργάτις γὰρ τῶν τοιούτων ἡ τύχη. πολλοὶ γὰρ πολλάκις τῶν λίαν εὐδοκίμων ἐσφάλησαν, καὶ φύσει τινὶ τὰ παράδοξα τῷ ἀνθρωπείῳ συμπεριφέρεται γένει.

2. ἀλλὰ add. M. 5. ῥαθυμώτερον ed. 6. τινὰ ἀμέριμνον, Μένανδρός φησι, coni. N. 11. αἴτιον B., ὅτι οἱ ed. 12. καθιστᾶσι coni. Cl. 13. πάντως coni. B. 14. ἔστιν ὅτε καὶ coni. B. 17. πληγὴν N., ἀλγὴν ed. ἄπο τρόπου coni. B.

men adduxit. Neque solum exercitus, quem dux in Dubium et Iberiam miserat, rem improspere egit, ita tamen, ut Mauricius incolumis esset; verum et ipse in summis terroribus fuit, atque aegre vitam servavit."

38. Cum ea, quae impendent, vitari nequeunt, tunc ille, qui rem fatalem exspectat, audacior fit.

39. Laborem commutavit cum vita . . . . et decus cum dedecore.

40. Belli cardo non in corporum robore, sed in animorum fortitudine vertitur.

41. Nihil aeque, ut pericula ac labores, quietis et deliciarum et otii facultatem comparat. Et quidem labores ipsam acquisitorum bonorum voluptatem, ceu praeclara custodia, conservant. Nam voluptas, quae disciplina non regitur, pessimae vitae dux est: quin adeo vitam quoque ipsam turpiter eripit.

42. Tanchosdrus ab incerto homine letale vulnus accepit: quae res mihi haud insolita videtur; talium quippe casuum fortuna operatrix est: multi enim clari homines ab ignobilibus interempti fuerunt. Casus enim admirabiles et vulgo inopini naturam humanam comitantur.

μγʹ. Ὅτι Μαυρίκιος ἡττηθεὶς ὑπὸ Περσῶν μεγίστῃ κατείχετο ἀνίᾳ· οἷς γὰρ παρεν . . . τι ἀποβαίνει· καὶ ἐν μὲν τῷ καιρῷ τῆς πράξεως ἀνθέλκονται τῇ τοῦ περισσεύεσθαι ἀνάγκῃ, παραπάσης δὲ τῆς τιμῆς τοῦ ἔργου ἐν ἡσυχίᾳ γενόμενοι τὸ λοιπὸν ἀθυμότατα διατελοῦσι ἄρα λογιζόμενοι...

μδʹ. Ὅτι Θεόγνις * * *

3. ἀνθόλκονται ed. 4. παραπτάσης coni. Cl. 5. ἀθυμώτατα ed.

43. Mauricius a Persis victus, in magno versabatur moerore ... Nam in ipso actionis momento vincendi necessitate abripiuntur: sed ubi laus victoriae avolavit, in desidiam incidunt et animum despondent.

44. Theognis . . .

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ

ΤΗΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

R. 352 α΄. Μένανδρος Προτίκτωρ, ἱστορικός, ὅς λέγει περὶ ἑαυτοῦ· „ἐμοὶ πατὴρ Εὐφρατᾶς ἐκ Βυζαντίου ὁρμώμενος ἦν· οὗτος δὴ οὖν ἥκιστα τῆς τῶν λόγων μετειλήχει παιδείας· Ἡρόδοτος μὲν οὖν μοι ὁμόγνιος, τῆς πρὸς τὸν νόμον ἀπογευσάμενος παιδείας· εἶτα ἀφηνίασε τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς· ἀλλ' ἔγωγε οὔτι χρῆναι ᾠόμην μὴ καὶ νόμοις ὁμιλῆσαι, καὶ ἐς τέλος ἱκέσθαι τῶν πόνων· καὶ δὴ ἀφικόμην, ὥς μοι ὑπῆρχε δυνατόν· ἥκιστα δὲ ἐχρησάμην τῇ ἐπαγγελίᾳ

FRAGMENTA

HISTORIAE MENANDRI

E SUIDA.

---

1. Menander Protector, historicus, de se ipso ita scribit: „Pater mihi fuit Euphratas, Byzantio oriundus; minime ille quidem eruditus. Herodotus vero mihi frater germanus erat, qui legum doctrina degustata, statim ab harum studio recessit. Ego vero et leges minime negligendas esse, et ad finem laborum perveniendum mihi esse existimavi: idque feci, ut licuit. Minime tamen huius

τοῦ ἐπιτηδεύματος· οὐ γάρ μοι θυμῆρες ἦν ἀγωνίζεσθαι δίκας, οὔτε μὴν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ θαμίζειν, καὶ δεινότητι λόγων τὰς τῶν ἐντυγχανόντων οἰκειοῦσθαι φροντίδας· καὶ τὰ σπουδαῖα τοιγαροῦν παρεὶς καὶ τὰ χείριστα ἑλόμενος, κεχηνὼς περινόστουν· καί μοι καταθύμιοι ἦσαν οἵ τε θόρυβοι τῶν χρωμάτων καὶ οἱ ἁμιλλητήριοι τῶν ἵππων ἀγῶνες, ἔτι γε μὴν καὶ ἡ παντόμιμος ὄρχησις· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παλαίστραις ἐναπεδυόμην· καὶ ἐς τοσοῦτον ἐξώκειλα ἀφροσύνης, ὡς καὶ τὸν φαινόλην ἀποδύσασθαι, συναποδύσασθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ νουν- R.353 εχὲς, καὶ ἄλλο ὅ,τι ἐς βίον ἀγλάϊσμα· ἐπεὶ δὲ Μαυρίκιος τὸ βασίλειον διεδήσατο κράτος, τοῦτο μὲν προμηθέστατα ἔχων ἐς τοὺς ἐπηκόους, τοῦτο δὲ καὶ Μουσῶν ἐραστὴς, ποιημάτων τε καὶ ἱστορίας ἥδιστα ἐπαΐων, ὡς καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς μέρος καταναλίσκειν περὶ τὰς τοιαύτας φροντίδας, καὶ παρορμᾷν ἐντεῦθεν καὶ ὀξύνειν τοῖς χρήμασι τοὺς ἀμβλυτέρους τὸν λογισμὸν, ἀγαπητῶς ἐν τῷ τότε ἔγωγε ἀλύων, καὶ δυσανασχετῶν τῷ μὴ τὰ δέοντα ἔχειν, ἀναλογιζόμενος ἦν ὡς οὐκ ἦν χρεὼν ἀνόνητά με περινοστεῖν· ὡς οὖν ἂν μὴ διὰ παντὸς κενεμβατοίην, ὡρμήθην ἐπὶ τήνδε τὴν συγγραφὴν, ἄρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀγαθίου, καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν."

β΄. Μένανδρος ἐν τῇ πρώτῃ. — ἐν ταύτῃ τῇ γῇ πρεσβεύς τις ἀκοντισθεὶς διὰ τοῦ στήθους ἀπώλετο· καὶ ἐντεῦ-

11. *προμηθέστατον* cod. Vatic. 18. *ὥστ' οὖν ἂν* cod. Vat.

studii professione sum usus. Haud enim mihi cordi fuit causas in foro agere, vel regiam porticum frequentare, et eloquentiae facultate aliorum studia mihi conciliare. Quare neglectis rebus seriis, deteriora sectari, et otiosus circumire coepi. Ac placuere mihi strepitus musici, et decursiones equestres: praetereaque saltationes pantomimorum. Ad haec et in palaestris frequenter me exercui, et eo amentiae processi, ut paenulam quoque, et cum ea sanam mentem omnemque modestiam, quae vitam ornat, exuerem. Posteaquam vero Mauricius imperium capessivit, princeps, qui et populi salutem provide curabat, et Musas amabat, poematibusque et historiis audiendis quam plurimum delectabatur, utpote qui magnam noctis partem ipse in iis studiis consumeret, et ingenia hebetiora munificentia excitaret atque acueret: tunc ego merito dolens et animo aeger, quod ea, quibus opus esset, non haberem; mecum reputare coepi, non oportere me vitam adeo inertem et otiosam traducere. Quare ne prorsus nihil agerem, ad hanc historiam animum appuli, eiusque conscriptionem ab obitu Agathiae auspicatus sum."

2. Menander libro primo. — Hac in regione legatus quidam

R. 354 θεν Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσιν αἴνιγμα ἐγίνετο· Θρᾷκες ὅρκια οὐκ ἐπίστανται. voc. Θρᾷκες.

R. 364 γ΄. Εἰς τοῦτο ἀβελτηρίας ἤλασεν αὐτοῖς ὁ νοῦς, ὥστε θάτερον μέρος τὴν κατὰ θατέρου μᾶλλον, ἢ τὴν κατὰ τῶν πολεμίων, εὔχεσθαι νίκην. voc. ἀβέλτερος.

R. 365 δ΄. Ἀλλ᾽ οὐκ αἰσίως αὐτοῖς ἐπέπνευσεν ἡ τύχη· οἱ γὰρ ἐθελοκακοῦντες οὐχ ὑπεστάλησαν. — καὶ τοῦτο οὐκ αἴσιον δόξαι ἂν βασιλεῖ. voc. αἴσιος.

ε΄. Ὠδίγαρ Οὔννων ἡγεμὼν μέγιστος ἔτυχεν ἀναπαύλης. voc. ἀνάπαυλον.

R. 366 ϛ΄. Κατιόντων τῶν Ἀβάρων κατ᾽ ὀλίγους, οἱ στρατηγοὶ γνώμῃ ἐχρῶντο παραχρῆμα ἐπιθέσθαι σφισὶ, κἀκ τούτου ἀνάῤῥοπον τιθέναι τὴν τῶν Ἀβάρων κατάβασιν. voc. ἀνάῤῥοπον.

R. 364 ζ΄. Οἱ Ῥωμαῖοι γὰρ οὐκ ἀπετάφρευον τὸ πρότερον, οὔτε μὴν ἐν ἐπιστήμῃ πάμπαν τὸ τοιόνδε εἶχον πρότερον, ἢ Μαυρίκιον τὸν Παύλου ἡγήσασθαι τοῦ ἑῴου πολέμου· ἐπειδὴ δὲ, ὅτε τὴν στρατηγίαν εἶχεν ἡγεμονεύουσαν αὐτῷ τῆς ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀτραποῦ, τὸ τοιόνδε ῥαθυμίᾳ παροφθὲν ἐς τὸ δέον ἐπανήγαγε· Ῥωμαίοις γὰρ μὴ βουλομένοις ἦν τὸ χρῆμα, καὶ εἰς λήθην κατώλισθεν· πόνος γὰρ ὄκνῳ πολέμιος. voc. ἀπετάφρευον.

6. ἐπέπνευσεν N., ἀπέπν. vulg. 7. οὐχ delendum censet Küst. 9. Ὠδίγαρ e coni. N., ὡδὶ γὰρ vulg. 18. ὅτε ed. Küst.

iaculo per pectus transfixo interiit. Atque hinc apud Ionas Aeolesque proverbium ortum est: Thraces foedera nesciunt.

3. Eo vesaniae progressi sunt, ut a sese invicem magis, quam ab hostibus, victoriam reportare optarent.

4. Verumtamen iis feliciter non adspiravit fortuna; refractarii enim milites obsequium et operam denegaverunt. — Hoc sane regi decorum non videbitur.

5. Odigar, maximus Hunnorum dux, quietem mortis consecutus est.

6. Quum Avares manipulatim descenderent, visum est ducibus illico eos adgredi, atque ita retrogradam efficere illorum incursionem.

7. Romani antea castra sua fossis non muniebant, nec rei eius rationem ullo modo norant, priusquam Mauricius, Pauli filius, in oriente belli dux constitueretur. Ille vero imperio recepto, quod ipsi viam ad imperium munivit, rem praedictam per socordiam iamdiu intermissam in usum revocavit. Quippe Romani laborem eiusmodi defugiebant, remque oblivioni tradiderant. Labor enim ignaviae inimicus est.

η'. Ὁ δὲ ἐπετοξάζετο κατὰ τοῦ βαρβάρου, καὶ μάλα εὐ- R. 365
στοχώτατα τὸ κέρας ἐκτείνας ἀφίησι τὸν ἄτρακτον κατὰ τοῦ Κώχ· τὸ δὲ βέλος ἀνεῳγμένον προφθάσαν τὸ στόμα, ἐκεῖσε ἐμπεσὸν, κατέπαυσε τὴν πτῆσιν· καὶ δὴ ὁ Κὼχ εὐθυωρὸν ἀπεβίω. voc. ἄτρακτον, εὐθυωρόν et Κώχ.

θ'. Μαθὼν ὡς ταῖς ἤδη ὑπὸ Ζαχαρίου δοκιμασθείσαις σπονδαῖς οὐ στέργουσι Ῥωμαῖοι, ἐπαφίησι τὸν Ταγχοσδρὼ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. voc. δοκιμάσας.

ι'. Ὁ δὲ Ταγχοσδρὼ, ὁ τοῦ Χοσρόου στρατηγὸς, οὐχὶ ἐλέφαντάς τε καὶ ἀγροίκων ὅμιλον καὶ ἕτερα ἄττα φόβητρα, κόμπῳ μὲν ἁρμόδια, ἐνεργά τε καὶ ἐμβριθῆ οὐδαμῶς, ἀλλὰ τοὺς μαχιμωτάτους τε καὶ εὐοπλοτάτους ἀγείρας, πλήθους τε ἀγενοῦς ἀντάλλαγμα τοὺς τὰ πολέμια δεινοὺς ἀποκρίνας. voc. ἐμβριθῆ νοῦν et Ταγχοσδρώ.

Καὶ αὖθις· ἑστάναι τε ἐμβριθέστατα καὶ ἐπαμύνειν τῇ πόλει. itidem s. voc. ἐμβριθῆ νοῦν.

ια'. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἐν ἑνὶ τῶν ἑπτὰ λόφων ἀνελθὼν, ἐπεθείαζε ῥήμασι βαρβάροις, καὶ γαυρῷ τῷ φρονήματι μεγαληγορίᾳ ἐχρῆτο. voc. ἐπεθείαζε.

ιβ'. Οἱ δὲ Ἄβαροι κατὰ τὴν τοῦ πολέμου κίνησιν ἐβού- R. 360
λοντο ἦχον ἐγεῖραι ξυμμιγῆ τε καὶ ἄγριον, ἔτι δὲ οὖν ξὺν τῷ ἀλαλάγματι ἐπιδουπῆσαι τοῖς τυμπάνοις, ὅπως ἂν ἐς το-

6. Menandri haec esse, quum sine auctoris nomine prolata sint, perspexit Valesius. 7. τὸν Χοσδρὼ vulg. 11. ἐνεργὰ s. v. Ταγχοσδρώ, ἐναργῆ s. v. ἐμβριθῆ νοῦν. 15. Hoc fragmentum Menandri esse affirmare non ausim.

8. Ille vero arcum in barbarum intendens, iactu haud vano sagittam in Cochum emisit. Porro telum, cum per os apertum intrasset, in gutture haesit. Cochus vero statim vita excessit.

9. Comperto Romanos non acquieturos legibus foederis, quod Zacharias sancierat, Tanchosdrum provinciis Romanis immittit.

10. Tanchosdro autem, Chosroïs copiarum dux, non elephantas turbamque rusticorum, et huius generis terriculamenta, ad ostentationem quidem apta, verum nullo modo firma et secura, collegit, sed viros bellicosos et egregie armatos: selectis his, qui in re bellica excellerent imbellis multitudinis loco.

Et rursus: Firmiter stare in acie, et pugnare pro moenibus.

11. Dux vero in unum e septem collibus conscendit, et lymphatici instar barbara verba proloquens, insolenti fastu orationem iactantiae plenam habuit.

12. Avares autem sub initium proelii dissonum et horridum clamorem tollere, et cum fremitu bellico tympana quoque pulsare statuerant, ut inopino illo vehementique strepitu Romanos percelle-

R. 361 σοῦτον αὐτοῖς ὁ κτύπος ἐξαρθείη, ὡς καταπλῆξαί τε καὶ δεδίξασθαι τὸ Ῥωμαϊκόν· ταῦτα ἐπεὶ προέγνω ὁ Βῶνος, προαφηγήσατο τοῖς στρατιώταις, ὥστε αὐτοὺς τῷ ἀθρόῳ μὴ καταπληγῆναι, ἀλλὰ προανατυποῦντας ὅπερ ἔμελλεν ἔσεσθαι ἐθίζεσθαι τῇ δοκήσει καὶ τῷ μήπω παρόντι πρὸς τὸ ἐσόμενον· καὶ ὅταν αἴσθοιντο τὸν πάταγον τῶν τυμπάνων, ἀντιπαταγεῖν καὶ αὐτοὺς ταῖς ἀσπίσι, καὶ ἐπαλαλάζειν τὸ ἐνυάλιον, καὶ παιανίζειν, καὶ τοῖς ὑδροχόοις ἀγγείοις ξυλίνοις οὖσιν ἐπικτυπεῖν. voc. ἐπιδουπῆσαι et δεδίξασθαι.

R. 358 ιγ'. Ὁ δὲ Ναρσῆς, ὃς εἰώθει τῶν πολεμίων ἀεὶ κρατεῖν, κατά τινα θεήλατον ὀργὴν ἔφυγε προτροπάδην. voc. θεήλατος.

R. 365 ιδ'. Ταύτῃ τοι, καὶ τῆς Νισίβιος πολιορκίας οὐ μέλον αὐτῷ. voc. οὐ μέλον αὐτῷ.

ιε'. Δεδιότες καὶ διανοούμενοι μηχανᾶσθαί τι Ῥωμαίους, καὶ προκαλύμματι ἀποδράσεως περιπέττειν ὅ,τι ἂν εἴη αὐτοῖς τὸ πανούργημα. voc. περιπέττουσι.

R. 354 ις'. Ἐσήμηνε Σιλξίβουλος ὁ Τούρκων ἡγεμὼν, ἐπὶ τῇ προσρήσει, ὡς ὁ Ῥωμαίων φίλος οὐχ ἧττον καὶ αὐτῷ ἐπιτήδειος, καὶ ὁ δυσμενὴς ὁμοίως. ἐπειδὴ οὖν τηνικαῦτα Ῥωμαῖοι Πέρσαις ἐπολέμουν, δέον εἶναι ἐν καιρῷ καὶ αὐτὸν ἐπιθέσθαι Πέρσαις. voc. προσρήσεσι et Σιλξίβουλος.

11. *ὁρμὴν* coni. Küst. 18. *Σιλξίβουλος*] Idem, qui supra *Διλζάβουλος* et *Σιλζίβουλος* vocatur. Verba *ἐπὶ τῇ προσρήσει* vulg. post tres versus, inter *ἐπολέμουν* et *δέον*, ponuntur. N.

rent ac territarent. At Bonus id praecognitum militibus iam praedixerat, ne re subitanea consternarentur; sed opinione praecipientes id, quod futurum erat, assuescerent ei, quod nondum acciderat: et ubi strepitum tympanorum audissent, ipsi quoque vicissim scutis concreparent, et paeana canerent, et situlis ligneis inter se collisis strepitum ederent.

13. Narses autem, qui semper hostes vincere consueverat, tunc immisso divinitus impetu tergum hostibus dedit.

14. Hac de causa, quum Nisibenae urbis obsidio ipsi curae non esset.

15. Timentes autem suspicantesque, ne quid forte Romani molirentur, fugaeque sub obtentu fraudem aliquam occultarent.

16. Turcarum dux Silzibulus significaverat, Romanorum amicos et hostes sibi etiam non minus tales esse. Quoniam igitur tunc Romani bellum cum Persis gererent, illum quoque ex foedere Persas pro oblata occasione adgredi debere.

ιζ΄. Παρὰ δὲ Μενάνδρῳ σπαλίωνές εἰσι μηχανήματα, R. 366
καλύπτραι τινὲς βοείοις δέρμασιν ἐκτάδην ξυντεθειμέναι, ξύλοις τε ἀνδρομήκεσιν αἰωρούμενοι· ὧν ἔνερθεν ὑπεισδύντες ὁπλῖται, ἐν χρῷ τε τῷ τείχει προσπελάζοντες, ὄργανά τε λαοτόμα καὶ τοιχωρύχα μεταχειριζόμενοι ὑπὸ γῆν αὐλῶνας ἐργάζονται, ἐγκείμενοί τε καὶ διορύττοντες, εἴ που τείχους τι μέρος καταῤῥίψαιεν, ἢ ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἐντὸς κενωμάτων γενόμενοι, δυοῖν ἀνύσουσί γε τὸ ἕτερον, ἢ τὴν γῆν ἀναῤῥήξαντες τοῦ περιβόλου γένοιντο εἴσω· ἤγουν κατὰ τοῦ ἔνδον φρέατος τοὺς σήραγγας ἀγαγόντες, ἐπ' εὐθείας ἐκκενώσαιεν ἐφελκύσαντες τὸ ὕδωρ εἰς τὰ γλαφυρά τε καὶ κοῖλα τοῦ ὀρύγματος. voc. σπαλίωνες.

ιη΄. Τὸ γὰρ φίλερι τῆς φιλοπρωτίας μεταξὺ αὐτῶν συμ- R. 365
πεσὸν, διέλυσε τὰς δυνάμεις. voc. φιλεριστῆσαι.

ιθ΄. Πολλοὶ γὰρ ἐκλελοιπότες τὸν χάρακα, τὰς κώμας R. 366
ἐπόρθουν. voc. χάρακα.

Praeterea Valesius cum magna veri specie ad Menandrum scriptorem refert quae apud Suidam de Mauricio Imperatore leguntur, sequentia:

Οὗτος προχειρίζεται στρατηγὸς τῆς ἑῴας ὑπὸ Τιβερίου Καίσαρος. ὃς, Μαυρίκιος, ἐν πολέμοις μὲν καὶ ἀγῶσιν οὐκ

17. Apud Menandrum autem *σπαλίωνες* sunt machinae, seu tecta quaedam ex pellibus bubulis expansis confecta, quae contis viri longitudinem habentibus attolluntur. Ea cum milites armati subierunt, ad moenia accedentes, et instrumenta lapidibus caedendis murisque subruendis tenentes, sub terra cuniculos agunt, terram continuo fodientes, ut vel partem aliquam murorum deiiciant, vel si alio aliquo modo in loca excavata penetrarint, duorum alterum efficiant; aut, terra perfossa, intra muros perveniant; aut cuniculis ad puteum intra urbem situm perductis, aquam recta inde eliciant, et in excavatas fossas derivent.

18. Nam contentio de principatu inter eos orta, copias bellicas dissolvit.

19. Multi enim derelicto vallo pagos diripiebant.

Hic a Tiberio Caesare dux copiarum per Orientem constitutus est: non ille quidem in bellis atque certaminibus innutritus, sed

ἦν ἐντεθραμμένος, ἔμφρων δὲ ἄλλως καὶ ἐμβριθής, καὶ κατηκριβωμένος, ξυγκεράσας τε ἐν ἑαυτῷ ἄμφω τὰ ἐναντίως ἔχοντα ἀλλήλοις, ὄγκον φρονήματος, καὶ πρᾳότητος, πάσης ὑπεροψίας τε καὶ ὀφρύος ἐλεύθερον. τοιοῦτον δή τινα τὸν Μαυρίκιον ὄντα ἡ τῶν πραγμάτων ἡγεμονία παραλαβοῦσα, ἐνέδειξέ πως εὐκλεέστερον τῇ πείρᾳ. voc. Μαυρίκιος — et ὄγκος.

prudens vir et gravis, eruditusque. Qui duas res maxime inter se contrarias in se coniunxit, summam dignitatem et mansuetudinem arrogantia et supercilio plane liberam. Talis quum esset Mauricius natura, adepto imperio magis etiam inclaruit.

Quae Suidas sub vocibus ἀνάριστος et εὔψυχος Menandro historico tribuit, Polybii Appianique esse iam monuit Küsterus. At neque eum, neque Portum vidisse, quae sub voce ἀπ' ἐχθρῶν leguntur, transcripta esse e Scholiis ad Aristophanis Aves v. 375 *seqq. et ita quidem, ut ipsi versus* 378 — 380 *appareant, id vero in viris, quorum uterque poetam cum Scholiis ediderat, levitatem arguit vix credibilem. Menander, cuius verba afferuntur, comicus est.*

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ
ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ,
ΚΑΝΔΙΔΟΥ ΙΣΑΥΡΟΥ,
ΝΟΝΝΟΣΟΥ
ΚΑΙ
ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ.

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ.

EX HISTORIA
OLYMPIODORI
EXCERPTA.

---

[1] Ἀνεγνώσθησαν Ὀλυμπιοδώρου ἱστορικοὶ λόγοι κβ΄. ἄρχεται A. C. 407
ἀπὸ τῆς Ὀνωρίου τοῦ βασιλέως Ῥώμης τῆς ὑπατείας τὸ ἕ- Ind. 5 Hon. 13
βδομον, καὶ Θεοδοσίου τὸ δεύτερον, κατέρχεται δὲ μέχρις A. C. 425
ὅτου Βαλεντινιανὸς ὁ Πλακιδίας καὶ Κωνσταντίου παῖς εἰς Ind. 8 Theodos.
τὴν βασίλειον τῆς Ῥώμης ἀνεῤῥήθη ἀρχήν. οὗτος ὁ συγ- Iun. 18
γραφεὺς Θηβαῖος μέν ἐστιν, ἐκ τῶν πρὸς Αἴγυπτον Θηβῶν P. 3
τὸ γένος ἔχων· ποιητής, ὡς αὐτός φησι, τὸ ἐπιτήδευμα· V. 145
Ἕλλην τὴν θρησκείαν· σαφὴς μὲν τὴν φράσιν, ἄτονος δὲ καὶ
ἐκλελυμένος, καὶ πρὸς τὴν πεπατημένην κατενηνεγμένος χυ-
δαιολογίαν. ὥστε μηδ᾽ ἄξιος εἰς συγγραφὴν ἀναγράφεσθαι
ὁ λόγος· ὃ καὶ αὐτὸς ἴσως συνιδὼν, οὐ συγγραφὴν αὐτῷ
ταῦτα κατασκευασθῆναι, ἀλλ᾽ ὕλην συγγραφῆς ἐκπορισθῆναι
διαβεβαιοῦται· οὕτως ἄμορφος καὶ ἀνίδεος καὶ αὐτῷ τοῦ

[1]

Lecti sunt Olympiodori historiarum libri duo et viginti, ducto initio ab Honorii, Romani Imperatoris, consulatu septimo, et Theodosii secundo: deducitque historiam ad id usque tempus, quo Valentinianus, Placidiae et Constantii filius, Romanus Imperator declaratus est. Scriptor hic ortum ducit Aegyptiacis Thebis, poëta, ut de se ipse profitetur, religione vero gentium imbutus. Dictio illi clara, remissa tamen ac dissoluta, et in protritam devoluta verborum affluentiam. Oratio itaque indigna, ut historiae adnumeretur: cuius ipse fortasse conscius, non historiam hanc a se adornari, sed materiam dumtaxat, seu commentarium historiae suppeditari contendit: adeo informis ac specie

λόγου ὁ χαρακτὴρ κατεφαίνετο. καὶ γὰρ οὐδεμιᾷ τῶν ἰδεῶν
καλλωπίζεται, πλὴν εἴ τις ἔν τισι τῇ ἀφελείᾳ πλησιάζειν ἐκ-
P. 4 *βιάσοιτο. τῷ γὰρ λίαν ταπεινῷ καὶ ἐξευτελισμένῳ καὶ ταύ-*
της ἐκπίπτων, εἰς ἰδιωτισμὸν ὅλως ὑπενήνεκται. ὕλην δὲ
αὐτὸς ἱστορίας ταῦτα καλῶν ὅμως καὶ λόγοις διαιρεῖ, καὶ
προοιμίοις πειρᾶται κοσμεῖν. καὶ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασι-
λέα, ὃς ἀνεψιὸς ἐχρημάτιζεν Ὀνωρίου καὶ Πλακιδίας, Ἀρ-
καδίου δὲ παῖς, πρὸς τοῦτον τὴν ἱστορίαν ἀναφωνεῖ.

A.C. 395 *Διαλαμβάνει τοίνυν περὶ Στελίχωνος, ὅσην τε περιεβέ-*
Ind. 8 *βλητο δύναμιν, καταστὰς ἐπίτροπος τῶν παίδων Ἀρκαδίου*
Honor. 1 *καὶ Ὀνωρίου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῶν Θεοδοσίου τοῦ*
μεγάλου· καὶ ὡς Σερῆναν νόμῳ γάμου ἠγάγετο, Θεοδοσίου
B *καὶ ταύτην αὐτῷ κατεγγυήσαντος. ὅτι τε μετὰ ταῦτα Στελί-*
χων εἰς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Θερμαντίαν τὸν βασιλέα Ὀ-
νώριον γαμβρὸν ἐποιήσατο. καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἔτι μᾶλλον
ἤρθη δυνάμεως, καὶ πολλοὺς πολέμους ὑπὲρ Ῥωμαίων πρὸς πολλὰ
τῶν ἐθνῶν κατώρθωσε. καὶ ὅτι μιαιφόνῳ καὶ ἀπανθρώπῳ
A. C. 408 Ind. 6 *σπουδῇ Ὀλυμπίου, ὃν αὐτὸς τῷ βασιλεῖ προσῳκείωσε, τὸν*
Honor. 14 *διὰ ξίφους ὑπέμεινε θάνατον.*

A. C. 410 *Ὅτι Ἀλάριχος ὁ τῶν Γότθων φύλαρχος, ὃν Στελίχων*
Ind. 8 *μετεκαλέσατο ἐπὶ τῷ φυλάξαι Ὀνωρίῳ τὸ Ἰλλυρικόν· (τῇ γὰρ*
Honor. 16 *αὐτοῦ ἦν παρὰ Θεοδοσίου τοῦ πατρὸς ἐκνενεμημένον βασι-*

carens etiam ipsimet dictionis suae character visus est. Et vero nulla idea hic enitet, nisi quis eum alicubi simplicitati accedere contendat. Etsi neque hanc attingat, dum nimis humili ac vili dictionis genere usus, in idiotismum plebeiumque sermonem prorsus delabitur. Et licet silvam suum ipse opus appellet, libris tamen distinguit, praefationibusque ornare nititur. Historiam inscribit Theodosio [Minori] Imperatori, qui Arcadii filius, Honorii ac Placidiae patruelis fuit.

Narrat itaque, Stilichonem ad magnam pervenisse potentiam, cum eum Theodosius Magnus parens ipse suis liberis, Arcadio atque Honorio, tutorem imposuisset, ac praeterea uxorem Serenam duxisset, a Theodosio aeque ipsi desponsam. Post etiam, filia sua Thermantia nuptui Honorio Imperatori data, illum sibi generum adscivisse: indeque ad summam prorsus evectum potentiam. Multa pro Romanis cum variis gentibus bella gessisse feliciter, donec sanguinaria immanique Olympii opera, qui per Stilichonem Imperatori familiaris factus fuerat, ferro mortem excepit.

Addit, Alarichum, Gothorum praefectum, quem olim evocarat Stilicho, ut Honorio Illyricum armis teneret, (haec enim illi provincia a parente Theodosio in partitione regni obvenerat,) tum ob Stilichonis caedem, tum quod promissum illi datum non esset, ciu-

λείᾳ· οὗτος ὁ Ἀλάριχος, διά τε φόνον Στελίχωνος, καὶ A. C. 410 ὅτι ἃ συνέκειτο αὐτῷ, οὐκ ἐλάμβανε, πολιορκεῖ καὶ ἐκπορ- Ind. 8 θεῖ τὴν Ῥώμην. ἐξ ἧς χρήματά τε ἄπειρα ἐξεκόμισε, καὶ Honor. 16 C τὴν ἀδελφὴν Ὀνωρίου, Πλακιδίαν, ἐν Ῥώμῃ διάγουσαν, ἠχμαλώτισε. καὶ πρὸ τῆς ἁλώσεως δὲ ἕνα τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην ἐπιδόξων, (Ἄτταλος ἦν ὄνομα αὐτῷ,) τὴν ἐπαρχότητα τότε διέποντα εἰς βασιλέα ἀνηγόρευσεν. ἐπράχθη δ' αὐτῷ ταῦτα διά τε τὰς προειρημένας αἰτίας, καὶ ὅτι Σάρον, καὶ αὐτὸν Γότθον ὄντα, καὶ πλήθους μὲν ὀλίγου ἐπάρχοντα, (ἄχρι γὰρ διακοσίων ἢ καὶ τριακοσίων ὁ λαὸς ἐξετείνετο,) ἄλλως δὲ ἡρωϊκόν τινα καὶ ἐν μάχαις ἀκαταγώνιστον, τοῦτον ὅτι Ῥωμαῖοι ἡταιρίσαντο δι' ἔχθρας Ἀλαρίχῳ ὄντα, ἄσπονδον D ἐχθρὸν Ἀλάριχον ἐποιήσαντο.

Ὅτι ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ῥώμης ἀλληλοφαγία τῶν ἐνοι- A. C. 408 Ind. 6 Honor. 14 κούντων ἐγίνετο.

Ὅτι Ἀλάριχος, ἔτι ζῶντος Στελίχωνος, τεσσαράκοντα κεντηνάρια μισθὸν ἔλαβε τῆς ἐκστρατείας.

Ὅτι μετὰ θάνατον Στελίχωνος ἀναιρεῖται ἐναποπνιγεῖσα καὶ Σερῆνα ἡ τούτου γυνή, αἰτία νομισθεῖσα τῆς ἐπὶ Ῥώμην ἐφόδου Ἀλαρίχου. ἀναιρεῖται δὲ πρότερον μετὰ τὴν ἀναίρεσιν Στελίχωνος ὁ ταύτης κἀκείνου παῖς ὁ Εὐχέριος.

Ὅτι τὸ Βουκελλάριος ὄνομα ἐν ταῖς ἡμέραις Ὀνωρίου ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν οὐ μόνων Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ

xisse et cepisse Romam, in eaque urbe incredibilem argenti vim praeda avertisse. Quin et Honorii Placidiam, Romae tum agentem, captivam habuisse. Ante captam vero urbem illustrem tum virum, cui Attalo nomen, summam praefecturam gerentem, Imperatorem renuntiasse. Actaque esse haec ob eas, quas diximus, causas, et ob Sarum, Gothum item genere, sed paucorum hominum praefectum, (vix enim ducentos, aut summum trecentos ductabat,) cetera generosum virum armisque invictum, quem quod socium sibi Romani adiunxissent, Alaricho exosum, hunc sibi implacabilem fecerunt inimicum.

In hac urbis obsidione mutua carne pastos obsessos.

Alarichum, vivente etiamnum Stilichone, militiae mercedem centenarios quadraginta accepisse.

Post Stilichonis interitum suffocatam periisse et Serenam, eius coniugem, quod Alarichi ad urbem adventus causa exstitisse putaretur, interfectum antea, interempto iam Stilichone, filium eius ex Serena, Eucherium.

Buccellarii vocabulum Honorii Imperatoris temporibus tributum

Γότθων τινῶν· ὡς δ' αὔτως καὶ τὸ φοιδεράτων κατὰ διαφόρου καὶ συμμιγοῦς ἐφέρετο πλήθους.

P. 5 Ὅτι Ὀλύμπιος ὁ ἐπιβουλεύσας Στελίχωνα μάγιστρος τῶν ὀφφικίων γέγονεν· εἶτα ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς. εἶτα πάλιν ἐπέβη ταύτης. ἔπειτα ἐξέπεσεν. εἶτα ἐκπεσὼν, ῥοπάλοις ὕστερον ὑπὸ Κωνσταντίου, ὃς ἠγάγετο Πλακιδίαν, παιόμενος ἀναιρεῖται, τὰς ἀκοὰς πρότερον ἐκκοπείς. καὶ ἡ δίκη τὸν ἀνοσιουργὸν εἰς τέλος οὐκ ἀφῆκεν ἀτιμώρητον.

A. C. 406 Ind. 4 Honor. 12 Ὅτι τῶν μετὰ Ῥοδογάϊσον Γότθων οἱ κεφαλαιῶται ὀπτίματοι ἐκαλοῦντο, εἰς δώδεκα συντείνοντες χιλιάδας, οὓς καταπολεμήσας Στελίχων Ῥοδογάϊσον προσηταιρίσατο.

A. C. 410 Ind. 8 Honor. 16 Ὅτι Ἀλαρίχου νόσῳ τελευτήσαντος, διάδοχος αὐτοῦ Ἀδάουλφος καθίσταται ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφός.

B Ὅτι τὸν ξηρὸν ἄρτον βουκέλλατον ὁ συγγραφεὺς καλεῖσθαί φησι· καὶ χλευάζει τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπωνυμίαν, ὡς ἐκ τούτου Βουκελλαρίων ἐπικληθέντων.

Ὅτι Κωνσταντῖνος εἰς τυραννίδα ἀρθεὶς πρεσβεύεται πρὸς Ὀνώριον, ἄκων μὲν καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν βιασθεὶς ἀπολογούμενος ἄρξαι, συγγνώμην δὲ αἰτῶν, καὶ τὴν τῆς βασιλείας ἀξιῶν κοινωνίαν. καὶ βασιλεὺς διὰ τὰ ἐνεστηκότα δυσχερῆ τέως καταδέχεται τὴν τῆς βασιλείας κοινωνίαν, κατὰ τὰς Βρεττανίας δὲ ὁ Κωνσταντῖνος ἐτύγχανεν ἀνηγορευμένος,

militibus, non Romanis solum, sed et Gothis quibusdam. Eodem modo et foederatorum nomen attributum inconditae et e diversis conflatae multitudini.

Olympium illum, qui Stilichoni insidiatus erat, officiorum magistrum factum, ea post dignitate excidisse. Dehinc iterum potitum, rursum privatum esse: tandem fustibus a Constantio, qui Placidiam uxorem duxerat, mactatum occubuisse, cum ei ante caedem auriculae resectae fuissent. Ita impium illum non impunitum obiisse.

Gothorum, qui cum Rodogaiso erant, primarios viros Optimatos appellatos ait, duodecim fere millium numero, quibuscum Stilichonem, Rodogaiso debellato, societatem iniisse.

Alaricho morbi vi exstincto, successorem datum Adaulphum, uxoris fratrem.

Panem siccum scriptor hic buccellatum vocari tradit, illuditque militum cognomini, ut qui hinc Buccellarii sint appellati.

Constantinus ad imperium tyrannice sublatus, ad Honorium legatos mittit excusantes, invitum illum et a militibus coactum imperium suscepisse. Veniam igitur postulare societatemque imperii. Imperator propter impendentes molestias tantisper suscepit in societatem. Constantinus hic in Britannia renuntiatus fuerat, militari tumultu ad imperium adactus. Etenim ante Honorii consula-

στάσει τῶν ἐκεῖσε στρατιωτῶν εἰς ταύτην ἀνηγμένος τὴν ἀρ-
χήν· καὶ γὰρ ἐν ταύταις ταῖς Βρεττανίαις, πρὶν ἢ Ὁνώ-
ριον τὸ ἕβδομον ὑπατεῦσαι, εἰς στάσιν ὁρμῆσαν τὸ ἐν αὐ- A. C. 407
ταῖς στρατιωτικὸν, Μάρκον τινὰ ἀνεῖπον αὐτοκράτορα. τοῦ Ind. 5 Honor. 12
δὲ ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεθέντος, Γρατιανὸς αὐτοῖς ἀντικαθίσταται. C
ἐπεὶ δὲ καὶ οὗτος εἰς τετράμηνον, αὐτοῖς προσκορὴς γεγονὼς,
ἀπεσφάγη, Κωνσταντῖνος τότε εἰς τὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἀνα-
βιβάζεται ὄνομα. οὗτος Ἰουστῖνον καὶ Νεοβιγάστην στρατη-
γοὺς προβαλόμενος καὶ τὰς Βρεττανίας ἐάσας, περαιοῦται
ἅμα τῶν αὐτοῦ ἐπὶ Βονωνίαν, πόλιν οὕτω καλουμένην, πα-
ραθαλασσίαν καὶ πρώτην ἐν τοῖς τῶν Γαλλιῶν ὁρίοις κειμέ-
νην. ἔνθα διατρίψας, καὶ ὅλον τὸν Γάλλον καὶ Ἀκύτανον
στρατιώτην ἰδιοποιησάμενος, κρατεῖ πάντων τῶν μερῶν τῆς
Γαλατίας μέχρι τῶν Ἄλπεων τῶν μεταξὺ Ἰταλίας τε καὶ
Γαλατίας. οὗτος δύο παῖδας ἔσχε, Κώνσταντα καὶ Ἰουλια-
νόν· ὧν τὸν μὲν Κώνσταντα καίσαρα χειροτονεῖ, εἶτα ὕστε- D
ρον κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τὸν Ἰουλιανὸν νωβελίσσιμον.

Ὅτι Ἄτταλος βασιλεύσας κατὰ Ὁνωρίου ἐπὶ Ῥάβενναν A. C. 409
ἐκστρατεύεται, καὶ πέμπεται πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐκ βασιλέως Ind. 7 Honor. 15
Ὁνωρίου πρὸς βασιλέα, Ἰοβιανὸς ἔπαρχος καὶ πατρίκιος, καὶ
Οὐάλης στρατηγὸς ἑκατέρας δυνάμεως, καὶ Ποτάμιος ὁ κοι-
αίστωρ, καὶ Ἰουλιανὸς πριμικήριος τῶν νοταρίων· οἳ ἐδή-
λουν Ἀττάλῳ ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς βασιλείας ἀπεστάλθαι παρὰ
Ὁνωρίου. ὁ δὲ ἀπένευσεν, ἀλλὰ νῆσον οἰκεῖν ἢ ἕτερόν τινα

tum septimum in seditionem illic versus exercitus, Marcum quendam Imperatorem crearat: quo ab ipsis sublato, Gratianus suffectus est. Hic ubi menses quatuor, illis iam fastidio ductis, praefuisset, interficitur. Tum Constantinus Augusti nomine salutatur. Is Iustinum et Neovigasten militarium copiarum duces creans, relicta Britannia, cum suis traiecit, venitque Bononiam, maritimam urbem sic dictam, primam in Galliae finibus positam. Ibi moratus, Gallum omnem et Aquitanum militem sibi adiungens, omni est Gallia potitus ad Alpes usque, quae Italiam a Gallia separant. Huic filii duo erant, Constans et Iulianus. Illum Caesarem constituit, Iulianum deinde eo ipso tempore Nobilissimum nominavit.

Attalus contra Honorium imperans, ad Ravennam castrametatus est, missusque ad illum tamquam ab Honorio Imperatore ad Imperatorem Iovianus, praefectus atque patricius, et Valens, utriusque militiae dux, et Potamius quaestor, et Iulianus, notariorum primicerius. Hi Attalo significant, ab Honorio sese missos, ut cum illo de imperii societate tractent; abnuit vero ille: concedere tamen se, ut insulam inhabitet malorum expers Ho-

A. C. 409 τόπον, ὃν ἂν βούλοιτο, συγχωρεῖν Ὀνώριον, κακῶν ἀπαθῆ.
Ind. 7 ἀποκρίνεται δὲ Ἰοβιανὸς ἡσθεὶς, ἐπαγγελλόμενος καὶ σινῶσαι
Honor. 15 καθ' ἑνὸς μέλους τὸν βασιλέα Ὀνώριον. ἐφ' ᾧ ἐπετίμησεν
P. 6 Ἄτταλος Ἰοβιανῷ, ὡς οὐθενὸς ἔθους ὄντος σινοῦσθαι βασιλέα,
V. 147 ἑκοντὶ τὴν βασιλείαν ἀποτιθέμενον. ἀλλὰ Ἰοβιανὸς μὲν πολλάκις πρεσβεύσας, καὶ μηδὲν ἀνύσας, καταμένει πρὸς Ἄτταλον, πατρίκιος Ἀττάλου ὀνομασθείς. μετέρχεται δὲ κατὰ τὴν Ῥάβενναν ἐπὶ τὸν πραιπόσιτον Εὐσέβιον ἡ δυναστεία. ὃς μετὰ ἱκανὸν χρόνον Ἀλλοβίχου ἐπηρείᾳ καὶ ὑποθήκῃ δημοσίᾳ καὶ ἐπ' ὄψεσι τοῦ βασιλέως ῥάβδοις ἀναιρεῖται· χρόνος ἐῤῥευσεν ἱκανὸς, καὶ μὴ πειθόμενος Ἄτταλος Ἀλαρίχῳ, σπουδῇ δὲ μάλιστα Ἰοβιανοῦ, ὃς ἦν τὴν Ὀνωρίου πρεσβείαν προδεδωκὼς, καθαιρεῖται τῆς βασιλείας· καὶ μένει, τὸν ἰδιώτην παρὰ Ἀλαρίχῳ βίον ἀνθῃρημένος. ἔπειτα μετὰ χρόνον
B τινὰ βασιλεύει. εἶτα καθαιρεῖται. καὶ μετὰ ταῦτα ὕστερον
A. C. 412 Ind. 10 ἐπὶ Ῥάβενναν παραγεγονὼς, καὶ τοὺς τῆς δεξιᾶς χειρὸς δα-
Honor. 18 κτύλους ἀκρωτηριασθεὶς ἐξορίᾳ παραπέμπεται.

Ὅτι Ἀλλόβιχος μετὰ βραχὺ, τὴν ἐφ' ᾧ τὸν πραιπόσιτον Εὐσέβιον ἀνεῖλε δίκην τιννὺς, γνώμῃ τοῦ βασιλέως κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναιρεῖται. καὶ Κωνσταντῖνος ὁ τύραννος τὸν Ἀλλοβίχου θάνατον μαθὼν, ἐπειγόμενος πρὸς Ῥάβενναν, ὥστε σπείσασθαι Ὀνωρίῳ, φοβηθεὶς ὑποστρέφει.

Ὅτι τὸ Ῥήγιον μητρόπολίς ἐστι τῆς Βρεττίας, ἐξ οὗ

norius, vel alium certe, quem velit, locum. Respondet ad haec laetabundus Iovianus, indicatque, exutum iam ab Attalo una regni parte Honorium Imperatorem. Quare Iovianum Attalus increpando, nullum ferre morem dixit, ut spoliari dicendus sit Imperator, qui sponte sua imperio abdicaret. Verum Iovianus saepenumero legatione obita, neque quidquam proficiens, mansit tandem apud Attalum, illiusque patricius est appellatus. Ravennae interim delabitur ad Eusebium praepositum potestas: qui post non diu Allovichi violentia ac decreto publico in oculis Imperatoris fustibus est occisus. Post etiam dum Alaricho non acquiescit Attalus, et vero maxime Ioviani opera, qui Honorii legatos prodiderat, imperio deiicitur: manetque privatam apud Alarichum vitam degens. Deinde non multo post iterum imperavit, ac rursum abdicare coactus est. Post haec tandem ad Ravennam profectus et summis dexterae manus digitis truncatus proscribitur.

Allovichus item post paulo, quod Eusebium praepositum sustulisset, Imperatoris sententia poenas dedit, atque in eius conspectu occiditur. Constantinus tyrannus, cognita Alovichi morte, Ravennam accedens, ut cum Honorio foedus iniret, metu perculsus revertit.

Rhegium metropolim esse Bruttiorum, e qua refert historicus

φησὶν ὁ ἱστορικὸς Ἀλάριχον ἐπὶ Σικελίαν βουλόμενον περαιωθῆναι ἐπισχεθῆναι. ἄγαλμα γάρ φησι τετελεσμένον ἱστάμενον ἐκώλυσε τὴν περαίωσιν. τετέλεστο δὲ, ὡς μυθολογεῖ, παρὰ τῶν ἀρχαίων, ἀποτρόπαιόν τε τοῦ ἀπὸ τῆς Αἴ- C
τνης πυρὸς καὶ πρὸς κώλυσιν παρόδου διὰ θαλάσσης βαρβάρων. ἐν γὰρ τῷ ἑνὶ ποδὶ πῦρ ἀκοίμητον ἐτύγχανε, καὶ ἐν τῷ ἑτέρῳ ὕδωρ ἀδιάφθορον. οὗ καταλυθέντος ὕστερον ἔκ τε τοῦ Αἰτναίου πυρὸς καὶ ἐκ τῶν βαρβάρων βλάβας ἡ Σικελία ἐδέξατο. κατέστρεψε δὲ τὸ ἄγαλμα Ἀσκλήπιος ὁ τῶν ἐν Σικελίᾳ κτημάτων Κωνσταντίου καὶ Πλακιδίας διοικητὴς καταστάς.

Ὅτι Κωνσταντίνου τοῦ τυράννου καὶ Κώνσταντος τοῦ A.C. 411
παιδὸς, ὃς πρότερον μὲν καῖσαρ, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς ἐκε- Ind. 9 Honor. 17
χειροτόνητο, τούτων ἡττηθέντων καὶ πεφευγότων, Γερόντιος ὁ στρατηγὸς, τὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀσμενίσας εἰρήνην, Μάξιμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα, εἰς τὴν τῶν δομεστίκων τάξιν D
τελοῦντα, βασιλέα ἀναγορεύει· εἶτα ἐπιδιώξας Κώνσταντα, κατεπράξατο ἀναιρεθῆναι, καὶ κατὰ πόδας εἵπετο, διώκων καὶ τὸν πατέρα Κωνσταντῖνον. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο, Κωνστάντιος καὶ Οὐλφιλᾶς ἀποστέλλονται παρὰ Ὁνωρίου κατὰ Κωνσταντίνου. καὶ καταλαβόντες τὴν Ἀρήλατον, ἔνθα τὰς διατριβὰς ἐποιεῖτο Κωνσταντῖνος σὺν Ἰουλιανῷ τῷ παιδὶ, ταύτην πολιορκοῦσι. καὶ Κωνσταντῖνος καταφυγὼν εἰς εὐ-

Alarichum, dum in Siciliam traiicere parat, retentum fuisse. Statua enim, inquit, inaugurata, ibi stans, traiectum vetabat. Fuerat vero haec, ut fabulatur, ab antiquis inaugurata, cum ut Aetnae montis ignes averteret, tum ut maris transitu barbaros prohiberet. Altero enim pede perpetuum ignem, altero vero perennem aquam gestabat. Ea igitur statua confracta, tandem ex Aetnaeo igne et a barbaris detrimentum Siciliam cepisse. Eversam vero statuam ab Aesculapio, qui in Sicilia possessionum Constantii et Placidiae curator erat.

Constantino tyranno et Constante filio, qui primum quidem Caesar, post etiam Imperator creatus fuerat, victis fugaque dilapsis, Gerontius, belli dux, cum barbaris pace libens inita, filium suum Maximum, qui inter domesticos numerabatur, Caesarem renuntiat. Constantem deinde insecutus, e medio sustulit, et vestigia consectans, Constantinum quoque patrem persequebatur. Dum haec geruntur, Constantius et Ulphilas ab Honorio adversus Constantinum missi: cumque Arelatem pervenissent, ubi Constantinus cum Iuliano filio agebat, hanc obsident. Constantinus ad templum confugiens, sacerdos ordinatur, iureiurando de salute illi dato. Sic urbis

A. C. 411 Ind. 9 Honor. 17 κτήριον πρεσβύτερος τότε χειροτονεῖται, ὅρκων αὐτῷ ὑπὲρ σωτηρίας δοθέντων. καὶ τοῖς πολιορκοῦσιν αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἀναπετάννυνται· καὶ πέμπεται σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντῖνος πρὸς Ὀνώριον. ὁ δὲ μνησικακῶν αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν ἀ- P. 7 νεψιῶν αὐτοῦ, οὓς ἐτύγχανε Κωνσταντῖνος ἀνελὼν, πρὸ τριάκοντα τῆς Ῥαβέννης μιλίων παρὰ τοὺς ὅρκους προστάττει τούτους ἀναιρεθῆναι. Γερόντιος δὲ, παραγενομένων Οὐλφιλᾶ καὶ Κωνσταντίου, φεύγει· καὶ καταληφθεὶς, ὅτι ἐγκρατῶς ἦρχε τοῦ οἰκείου στρατοῦ, ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ἐπιβουλεύεται. πῦρ γὰρ κατὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἀνῆψαν. ὁ δὲ πρὸς τοὺς ἐπαναστάντας κρατερῶς ἐμάχετο, ἕνα συναγωνιστὴν ἔχων Ἀλανὸν τὸ γένος, εἰς δούλους αὐτοῦ ἀριθμούμενον. τέλος τόν τε Ἀλανὸν καὶ τὴν γυναῖκα, τοῦτο προθυμουμένους, ἀναιρεῖ, ἐπικατασφάζει δὲ καὶ ἑαυτόν. Μάξιμος δὲ ὁ παῖς ταῦτα μαθὼν, πρὸς τοὺς ὑποσπόνδους φεύγει βαρβάρους.

A. C. 412 Ind. 10 Honor. 18 Ὅτι Ἰοβῖνος ἐν Μουνδιακῷ τῆς ἑτέρας Γερμανίας κατὰ σπουδὴν Γωὰρ τοῦ Ἀλανοῦ, καὶ Γυντιαρίου, ὃς φύλαρχος B ἐχρημάτιζε τῶν Βουργουντιόνων, τύραννος ἀνηγορεύθη. πρὸς ὃν παραγενέσθαι Ἄτταλος Ἀδάουλφον παραινεῖ. καὶ παραγίνεται ἅμα τοῦ πλήθους. καὶ Ἰοβῖνος ἀνιᾶται ἐπὶ τῇ Ἀδαούλφου παρουσίᾳ καὶ μέμφεται δι' αἰνιγμάτων τῷ παραινέσαντι Ἀττάλῳ τὴν ἄφιξιν. καὶ Σάρος δὲ ἔμελλε πρὸς Ἰοβῖ-

8. *Κωνσταντίνου* vulg. 16. Olympiodorum *Μογουντιακὸν* nominasse, extra dubium est: de Photio idem asseverare non ausim.

portae obsidentibus militibus apertae sunt, missusque est cum Iuliano filio Constantinus ad Honorium. Ille vero minime ipsis ignoscens ob interfectos a Constantino cognatos suos, ad triginta a Ravenna milliaria contra iurisiurandi fidem interfici eos iubet. Gerontius dein, accedentibus Ulphila et Constantio, fugam capescit: deprehensusque, quod impotentius exercitui praefuisset, suorum insidiis petitus est. Ignem itaque ipsius aedibus iniecerunt; at ille fortiter in adversarios pugnat, uno adiuvante famulo, qui Alanus erat. Re tamen tandem desperata, Alanum illum suamque uxorem, ut ipsi postularant, interimit, ac denique etiam sibi mortem consciscit. Maximus, eius filius, re intellecta, ad foederatos confugit barbaros.

Iovinus apud Mundiacum, Germaniae alterius urbem, studio Goaris Alani et Guntiarii, Burgundionum praefecti, tyrannus creatus est. Cui ut sese adiungeret, Adaulpho auctor fuit Attalus. Et vero hic cum copiis ad illum se confert. Iovinus tamen Adaulphi adventu offensus, obscure et veluti per aenigmata Attalum accusat, quod adventum suasisset. Sarus item ad Iovinum venturus erat,

A. C. 412 Ind. 10 Honor. 16

νον παραγενέσθαι. ἀλλ' Ἀδάουλφος τοῦτο μαθὼν, προϋπαντιάζει χιλιάδας δέκα συνεπαγόμενος στρατιώτην, ἔχοντι ἄνδρας περὶ αὐτὸν Σάρῳ ὀκτωκαίδεκα ἢ καὶ εἴκοσιν. ὃν ἔργα ἡρωϊκὰ καὶ θαυμάσαι ἄξια ἐπιδειξάμενον, μόλις σάκκοις ἐζώγρησαν, καὶ ὕστερον ἀναιροῦσι. Σάρος δ' ἦν ἀπο- [C] στὰς Ὁνωρίου, ὅτι Βελλερίδου, ὃς ἦν αὐτῷ δομέστικος, ἀναι- [V. 148] ρεθέντος οὐδεὶς λόγος τῷ βασιλεῖ τῆς ἀναιρέσεως, οὐδὲ τοῦ φόνου γίνεται εἴσπραξις.

Ὅτι διαλαμβάνει περὶ Δονάτου, καὶ περὶ τῶν Οὔννων, καὶ περὶ τῶν ῥηγῶν αὐτῶν τῆς εὐφυεστάτης τοξείας, καὶ ὡς πρὸς αὐτοὺς καὶ Δονάτον ὁ ἱστορικὸς ἐπρέσβευσε. καὶ τὴν διὰ θαλάσσης αὐτοῦ πλάνην ἐκτραγωδεῖ καὶ τὸν κίνδυνον καὶ ὅπως ὅρκῳ Δονάτος ἀπατηθεὶς, ἐκθέσμως ἀποσφάζεται. καὶ ὅπως Χαράτων ὁ τῶν ῥηγῶν πρῶτος ἐπὶ τῷ φόνῳ εἰς θυμὸν ἀνάπτεται, ὅπως τε πάλιν βασιλικοῖς δώροις διαπραΰνεται καὶ ἡσυχάζει. ἐν οἷς καὶ ἡ πρώτη τῆς ἱστορίας δεκάλογος.

A. C. 413 Ind. 11 Honor. 19

Ἄρχεται δὲ ἡ δευτέρα ὧδε· ὅτι Ἰοβῖνος παρὰ γνώμην Ἀδαούλφου τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Σεβαστιανὸν βασιλέα χειροτονήσας, εἰς ἔχθραν Ἀδαούλφῳ κατέστη. καὶ πέμπει Ἀδά- [D] ουλφος πρὸς Ὁνώριον πρέσβεις, ὑποσχόμενος τάς τε τῶν τυράννων κεφαλὰς καὶ εἰρήνην ἄγειν. ὧν ὑποστρεψάντων, καὶ

3. Σάρῳ N., Ἀσάρῳ vulg. 4. σόκκοις ed. Bek.

sed Adaulphus, cognita re, collectis decem millibus militum, occurrit Saro, viros octodecim aut viginti apud se habenti, quem gesta heroica et stupore digna edentem, scutis adhibitis, vivum aegre capere potuerunt, tandemque occidunt. Desciverat autem ab Honorio Sarus audito, Belleridem, domesticum suum, interfectum, nullam tamen caedis rationem duxisse Imperatorem, nec in percussorem inquirendo vindicasse.

Refert item de Donato et Hunnis deque regum eorum sagittandi peritia. Se ipsum ad illos et Donatum oratorem missum scriptor ait, multisque maris erroribus periculisque iactatum, tragice narrat. Donatum quoque iureiurando circumventum, contra fas iugulatum esse: et Charatonem inter reges primum, ob caedem ira incensum, Imperatoris donis rursum mitigatum placatumque fuisse. Et haec quidem prima operis decade continentur.

Alteram vero hinc auspicatur. Iovinus fratrem suum Sebastianum, invito Adaulpho, Imperatorem creans, in eius odium incurrit. Adaulphus itaque per internuntios, capita se tyrannorum missurum pacemque initurum, Honorio pollicetur. Hi domum ubi redierunt, et iusiurandum praestitum est, Sebastiani mox caput Imperatori mittitur. Iovinus etiam ipse ab Adaulpho obsessus se dedidit, mis-

A. C. 413 Ind. 11 Honor. 19 ὅρκων μεσιτευσάντων, Σεβαστιανοῦ μὲν πέμπεται τῷ βασιλεῖ ἡ κεφαλή· Ἰοβῖνος δὲ ὑπὸ Ἀδαούλφου πολιορκούμενος, ἑαυτὸν ἐκδίδωσι, καὶ πέμπεται κἀκεῖνος τῷ βασιλεῖ, ὃν αὐθεντήσας Δάρδανος ὁ ἔπαρχος ἀναιρεῖ. καὶ ἀποτίθενται ἄμφω αἱ κεφαλαὶ Καρθαγένης ἔξωθεν, ἔνθα καὶ ἡ Κωνσταντίνου καὶ ἡ Ἰουλιανοῦ ἀπετμήθησαν πρότερον, ἥ τε Μαξίμου καὶ ἡ Εὐγενίου, οἳ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου τυραννίδι ἐπιθέμενοι, εἰς τοῦτο τέλους κατέστρεψαν.

P. 8 Ἀδάουλφος δὲ Πλακιδίαν ἀπῃτεῖτο κατὰ σπουδὴν μάλιστα Κωνσταντίου, ὃς ὕστερον αὐτῇ καὶ εἰς γάμους ἔζευξεν. ἀλλὰ τῶν πρὸς Ἀδάουλφον ὑποσχέσεων μὴ περαινομένων, καὶ μάλιστα τῆς σιτοπομπίας, οὔτε ταύτην ἀπεδίδου, καὶ εἰς μάχην ἐμελέτα τὰ τῆς εἰρήνης διαλύεσθαι.

f. A.C. 413 Ind. 10 Honor. 19 Ὅτι Ἀδάουλφος ἀπαιτούμενος Πλακιδίαν, ἀνταπῄτει τὸν ὁρισθέντα σῖτον. ἀπόρων δ' ὄντων τῶν ὑποσχομένων εἰς τὸ δοῦναι, οὐδὲν δὲ ἧττον ὁμολογούντων, εἰ λάβοιεν Πλακιδίαν, παρασχεῖν, καὶ ὁ βάρβαρος τὰ ὅμοια ὑπεκρίνετο, καὶ πρὸς Μασσαλίαν, πόλιν οὕτω καλουμένην, παραγενόμενος, B δόλῳ ταύτην λαβεῖν ἤλπιζεν. ἔνθα πληγεὶς, Βονηφατίου τοῦ γενναιοτάτου βαλόντος, καὶ μόλις τὸν θάνατον διαφυγὼν, εἰς τὰς οἰκείας ὑπεχώρησε σκηνὰς, τὴν πόλιν ἐν εὐθυμίᾳ λιπὼν, καὶ δι' ἐπαίνων καὶ εὐφημίας ποιουμένην Βονηφάτιον.

6. *Μαξιμίνου* vulg. 10. *Κωνσταντίνου* vulg.

susque ad Imperatorem est: quem Dardanus praefectus sua manu percutiens interimit. Utriusque caput extra Carthaginem palis infixum: ubi et Constantini ac Iuliani antea resectum, Maximini item et Eugenii, qui sub Theodosio Magno tyrannidem affectantes, eundem sunt exitum sortiti.

Postulatum est ab Adaulpho, studio maxime Constantii eius, qui illam postea uxorem duxit, Placidiam Honorio fratri ut redderet. Sed quod Adaulpho promissa, praesertim de curanda annona, perfecta non fuissent, neque ipsam reddidit, et pacem bello commutaturus videbatur.

Adaulphus ergo, cum Placidia repeteretur, frumentum vicissim ipse promissum petiit. Cuius conferendi etsi qui promiserant copiam nullam haberent, nihilo tamen secius consentiunt, si Placidiam reciperent, accepturum. Ad quae simili fere et ipse barbarus simulatione utebatur. Massiliam interea sic dictam urbem profectus, dolo eam intercipere tentavit: sed a Bonifacio, nobilissimo viro, vulneratus, et vix salvo capite fugiens, in sua se tentoria recepit, urbe omissa, quae laetitiae plena, laudibus ac bonis ominibus Bonifacium est prosecuta.

Ὅτι Ἀδάουλφος τὸν γάμον μελετῶν Πλακιδίας, Κωνσταντίου ταύτην ἀπαιτοῦντος, βαρυτέρας προὔτεινεν αἰτήσεις, ἵνα διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν αἰτήσεων εὔλογον δόξῃ τὴν κατάσχεσιν αὐτῆς πεποιηκέναι.

Ὅτι Κωνστάντιος δισίγνατος πάλαι γεγονὼς ὕπατος κατὰ A.C. 414 *τὴν Ῥάβενναν προέρχεται, μεθ' οὗ κατὰ τὴν Κωνσταντινού-* Ind. 12 Honor. 20 *πολιν ὑπατεύει Κώνστας. καὶ χρυσίον μὲν σύμμετρον καὶ* C *ἱκανὸν πρὸς τὸ τῆς ὑπατείας ἀνάλωμα εὕρηται ἐκ τῶν τοῦ Ἡρακλειανοῦ, ὃς τυραννίδα μελετῶν ἀνῄρηται· οὐ μήν γε τοσοῦτον εὑρέθη, ὅσον καὶ ἠλπίζετο· χρυσίον μὲν γὰρ οὐδὲ μέχρι κεντηναρίων εἴκοσιν εὕρηται· ἡ δὲ ἀκίνητος αὐτοῦ οὐσία, καὶ αὕτη εἰς δισχιλίας λίτρας συνέτεινε. καὶ ταύτην ἅπασαν τὴν ὑπόστασιν Κωνστάντιος ἐκ μιᾶς αἰτήσεως παρὰ Ὁνωρίου εἰλήφει. ἦν δὲ Κωνστάντιος ἐν μὲν ταῖς προόδοις κατηφὴς καὶ σκυθρωπὸς, μεγαλόφθαλμός τε καὶ μεγαλαύχην, καὶ πλατυκέφαλος, νεύων δι' ὅλου ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ φέροντος αὐτὸν ἵππου, καὶ οὕτω τῇδε κἀκεῖσε λοξὸν ἐκπέμπων τὸ ὄμμα· ὡς, τὸ τοῦ λόγου, πᾶσι φαίνεσθαι, „εἶδος ἄξιον τυραννίδος·" ἐν δὲ δείπνοις καὶ συμποσίοις τερπνὸς καὶ πολιτικὸς, ὡς καὶ ἐρίζειν τοῖς μίμοις πολλάκις, παί-* D *ζουσι πρὸ τῆς τραπέζης.*

Ὅτι Ἀδαούλφῳ σπουδῇ καὶ ὑποθήκῃ Κανδιδιανοῦ ὁ A.C. 414 *πρὸς Πλακιδίαν συντελεῖται γάμος, μὴν ὁ Ἰανουάριος ἐνει-*

Adaulphus idem de Placidiae nuptiis satagens, Constantio eam postulanti graviores praetexit postulationes, ut, si compos illarum non fieret, illa iuste retenta videretur.

Constantius olim designatus, consul aliquando Ravennae creatur, cum quo Constantinopolitanum consulatum Constans gerit. Auri vis iusta et sufficiens ad consulatus sumptus tolerandos reperta in Heracliani bonis, qui tyrannidis affectatae nomine est interemptus, etsi tamen tantum pecuniae repertum non est, quantum speratum erat: auri enim nondum duo millia [denariorum] inventa, et immobilium insuper bonorum ad bis mille libras. Quas quidem facultates omnes una postulatione ab Honorio Constantius accepit. Erat ipse Constantius, cum prodiret, subtristi vultu ac tetrico, ingentibus oculis, sublataque cervice, et plano capite, inclinans se omnino in equi, quo vehebatur, collum, et sic huc illuc oblique torquens oculos, ut, quod veteri verbo dicitur, imperio digna forma omnibus appareret. In coenis tamen atque symbolis iucundus adeo civilisque fuit, ut et cum mimis interdum ad mensam ludentibus contenderit.

Adaulpho studio ac consilio Candidiani nuptiae cum Placidia conveniunt. Ianuario mense nuptiis dictus dies, Narbone, Galliae

A.C. 414 Ind. 12 Honor. 20 στήκει, ἐπὶ δὲ τῆς πόλεως Νάρβωνος, ἐν οἰκίᾳ Ἰγγενίου τι-
νὸς πρώτου τῶν ἐν τῇ πόλει. ἔνθα προκαθεσθείσης Πλακι-
δίας ἐν παστάδι τε Ῥωμαϊκῶς ἐσκευασμένῃ καὶ σχήματι βα-
σιλικῷ, συγκαθέζεται αὐτῇ καὶ Ἀδάουλφος, ἐνδεδυμένος
χλανίδα καὶ τὴν ἄλλην Ῥωμαίων ἐσθῆτα. ἐν οἷς μετὰ τῶν
ἄλλων γαμικῶν δώρων δωρεῖται Ἀδάουλφος καὶ πεντήκοντα
P. 9 εὐειδεῖς νεανίας σηρικὴν ἐνδεδυμένους ἐσθῆτα, φέροντος ἑκά-
V. 149 στου ταῖς χερσὶν ἀνὰ δύο μεγίστων δίσκων, ὧν ὁ μὲν χρυ-
σίου πλήρης, ὁ δὲ τιμίων λίθων, μᾶλλον δὲ ἀτιμήτων ἐτύγ-
χανεν, ἃ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἅλωσιν τοῖς Γότθοις
ἀποσυληθέντα. εἶτα λέγονται καὶ ἐπιθαλάμιοι, Ἀττάλου
πρῶτον εἰπόντος, εἶτα Ῥουστικίου καὶ Φοιβαδίου· καὶ συν-
τελεῖται ὁ γάμος, παιζόντων καὶ χαιρόντων ὁμοῦ τῶν τε
βαρβάρων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς Ῥωμαίων.

Ὅτι μετὰ τὴν ὑπὸ Γότθων ἅλωσιν τῆς Ῥώμης Ἀλβῖνος
ὁ τῆς Ῥώμης ἔπαρχος, ἤδη ταύτης πάλιν ἀποκαθισταμένης,
B ἔγραψε, μὴ ἐξαρκεῖν τὸ χορηγούμενον μέρος τῷ δήμῳ, εἰς
πλῆθος ἤδη τῆς πόλεως ἐπιδιδούσης. ἔγραψε γὰρ καὶ ἐν
μιᾷ ἡμέρᾳ τετέχθαι ἀριθμὸν χιλιάδων δεκατεσσάρων.

Ὅτι Ἀδάουλφος, τεχθέντος αὐτῷ ἐκ τῆς Πλακιδίας παι-
δὸς, ᾧ ἐπέθετο κλῆσιν Θεοδόσιον, πλέον ἠσπάζετο τὴν πρὸς
Ῥωμαίους φιλίαν· Κωνσταντίου δὲ καὶ τῶν περὶ Κωνστάν-
τιον ἀντιπραττόντων, ἔμενεν ἄπρακτος ἡ τούτου καὶ Πλα-

urbe, in domo Ingenii cuiusdam, primarii eius urbis viri. Hic digniore loco residente Placidia in atrio, Romano more adornato, habituque regio, assedit ipsi et Adaulphus laena indutus omnique alio amictu Romano. Inter alia nuptiarum dona donatur Adaulphus etiam quinquaginta formosis pueris, serica veste indutis, ferentibus singulis utraque manu ingentes discos binos: quorum alter auri plenus, alter lapillis pretiosis vel pretii potius inaestimabilis, quae ex Romanae urbis direptione Gothi depraedati fuerant. Hinc versus canuntur epithalamii, Attalo praecinente, dein Rusticio atque Phoebadio, nuptiisque finis datus lusu gaudioque ingenti barbarorum simul, et Romanorum, qui cum iis erant.

Post Romam a Gothis captam Albinus, urbis praefectus, quod iam eadem ad pristinum rediret statum, scripsit, non sufficere praebitam populo partem, multitudine iam aucta civitate: additque, uno die numerum natum esse civium quatuordecim millium.

Adaulphus, nato sibi e Placidia filio, cui Theodosio nomen dedit, Romanam amplius rem publicam amare videbatur. Verum Constantio eiusque asseclis repugnantibus, eius et uxoris Placidiae [pacis ineundae] conatus frustra fuerunt. Exstinctum autem postea

κιδίας ὁρμή. τελευτήσαντος δὲ τοῦ παιδὸς, πένθος μέγα ποι- A. C. 415 οῦσιν ἐπ' αὐτῷ, καὶ θάπτουσιν ἐν λάρνακι καταθέντες ἀργυρᾷ Ind. 13 Honor. 20 πρὸ τῆς Βαρκέλλωνος ἔν τινι εὐκτηρίῳ. εἶτα ἀναιρεῖται καὶ Ἀδάουλφος, εἰς ἐπιτήρησιν τῶν οἰκείων ἵππων, ὡς εἴθιστο αὐ- C τῷ, διατρίβων ἐν τῷ ἱππῶνι. ἀναιρεῖ δὲ αὐτὸν εἷς τῶν οἰκείων Γότθων, Δούβιος τοὔνομα, ἔχθραν παλαιὰν καιροφυλακήσας· πάλαι γὰρ ἦν ὁ τούτου δεσπότης, μοίρας Γοτθικῆς ῥὴξ, ὑπὸ Ἀδαούλφου ἀνῃρημένος· ἐξ οὗ καὶ τὸν Δούβιον λαβὼν Ἀδάουλφος ᾠκειώσατο. ὁ δὲ τῷ πρώτῳ δεσπότῃ ἀμύνων τὸν δεύτερον διεχρήσατο. τελευτῶν δὲ Ἀδάουλφος προσέταττε τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ ἀποδοῦναι τὴν Πλακιδίαν, καὶ, εἴτι δύναιντο, τὴν Ῥωμαίων φιλίαν ἑαυτοῖς περιποιήσασθαι. διάδοχος δὲ ὁ τοῦ Σάρου ἀδελφὸς, Σιγγέριχος, σπουδῇ μᾶλλον καὶ δυναστείᾳ ἢ ἀκολουθίᾳ καὶ νόμῳ γίνεται. ὃς τά τε παιδία, ἃ ἐκ τῆς προτέρας γυναικὸς ἐτύγχανεν Ἀδαούλφῳ γεγεννημένα, ἀνεῖ- D λε, βίᾳ τῶν τοῦ ἐπισκόπου Σιγησάρου κόλπων ἀποσπάσας, καὶ τὴν βασιλίδα Πλακιδίαν εἰς ὕβριν Ἀδαούλφου ἐκ ποδὸς προηγήσασθαι τοῦ ἵππου ἅμα λοιπῶν αἰχμαλώτων ἐπέταξε. καὶ τὸ διάστημα ἦν τῆς προπομπῆς ἐκ τῆς πόλεως μέχρι δωδεκάτου σημείου. ἑπτὰ δὲ ἡμέρας ἄρξας, ἀναιρεῖται. ἡγεμὼν δὲ τῶν Γότθων Οὐαλίας καθίσταται.

Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι παρὰ Οὐαλερίου τινὸς τῶν ἐπισήμων ἀκοῦσαι περὶ ἀνδριάντων ἀργυρῶν τετελεσμένων εἰς

Infantem vehementer uterque parens luxit, argenteaque capsa conditum iuxta Barcinonem in templo quodam sepelierunt. Interficitur deinde et Adaulphus ipse, dum equos suos in stabulo de more contemplatur, a Gotho quodam, eius domestico, Dubii nomine, cum hanc veteris odii vindicandi occasionem ille captasset. Huius enim prior dominus, Gothicae partis rex, fuerat ab Adaulpho e medio sublatus, exinde Dubium receptum Adaulphus in suam familiam adsciverat: qui in ultionem prioris domini alterum hunc, iniecta manu violenta, sustulit. Moriens Adaulphus fratri suo iniunxit, Placidia ut [Honorio] redderetur, utque, si quo modo possent, Romanae sibi gentis concordiam [Gothi] societatemque conciliarent. At qui successit, Sari frater, Singerichus, studio potius ac vi, quam successione aut lege creatus, Adaulphi e priore coniuge liberos vi e sinu Sigesari episcopi abreptos, occidit; atque ipsam Placidiam reginam, in Adaulphi scilicet contumeliam, pedibus ante equum una cum ceteris captivis ambulare coëgit, idque toto illo spatio, quod est ab urbe ad duodecimum usque lapidem. Septem ille dies cum imperasset, interemptus est, et Gothorum dux Valia constituitur.

Refert hic scriptor, audisse se e Valerio, clarissimo viro, de argenteis statuis ad barbaros arcendos inauguratis. „Nam Constantii,

βαρβάρων ἀποκώλυσιν. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις, φησὶ, Κων-
σταντίου τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ Θράκῃ Οὐαλερίου ἄρχοντος,
P. 10 μήνυσις γέγονεν, ὡς θησαυρὸς εὑρεθείη. Οὐαλέριος δὲ παρὰ
τὸν τόπον παραγενόμενος μανθάνει παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ἱερὸν
εἶναι τὸν τόπον, καὶ ἐξ ἀρχαίας τελετῆς ἀνδριάντας ἐν αὐ-
τῷ ἀφιερῶσθαι· εἶτα ἀναφέρει ταῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ δέ-
χεται γράμμα ἐπιτρέπον αὐτῷ ἀναλαβεῖν τὰ μηνυθέντα.
ἀνορυχθέντος τοίνυν τοῦ τόπου εὑρίσκονται τρεῖς ἀνδριάντες
δι' ὅλου ἐξ ἀργύρου πεποιημένοι, ἐν σχήματι βαρβαρικῷ κα-
τακείμενοι, καὶ ἐξηγκωνισμένοι κατ' ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν, ἐν-
δεδυμένοι δὲ βάρβαρον πεποικιλμένην ἐσθῆτα, καὶ κομῶντες
τὰς κεφαλὰς, νεύοντες ἐπὶ τὸ ἀρκτῷον μέρος, τουτέστι κατὰ
B τοῦ βαρβαρικοῦ χώρου. ὧν ἀνδριάντων ἀναληφθέντων, παραυ-
τα καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πρῶτον μὲν τὸ τῶν Γότθων ἔθνος
πᾶσαν ἐπιτρέχει τὴν Θρᾴκην· ἔμελλε δὲ μικρὸν ὕστερον καὶ
τὸ τῶν Οὔννων, καὶ τὸ τῶν Σαρματῶν καταδραμεῖσθαι
τό,τε Ἰλλυρικὸν καὶ αὐτὴν τὴν Θρᾴκην. ἐν μέσῳ γὰρ αὐ-
τῆς τε Θρᾴκης καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ κατέκειτο τὰ τῆς τελετῆς.
καὶ ἐῴκει τῶν τριῶν ἀνδριάντων ὁ ἀριθμὸς κατὰ παντὸς
ἔθνους τετελέσθαι βαρβάρου.

Ὅτι ὁ ἱστορικὸς περὶ τοῦ οἰκείου διαλαμβάνων διά-
πλου, πολλὰ παθεῖν καὶ δυστυχῆσαί φησι. λέγει δὲ καὶ εἰς
C τὰς Ἀθήνας καταῖραι, καὶ τῇ αὐτοῦ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ
V. 150 εἰς τὸν σοφιστικὸν θρόνον ἀναχθῆναι Λεόντιον οὔπω

inquit, Imperatoris temporibus, praefecto in Thracia Valerio, indicium factum thesauri reperiundi. Valerius vero ad locum accedens, sacrum illum esse religione ex incolis cognovit, et antiquo ritu statuas ibidem consecratas. Retulit haec ad Imperatorem, rescriptumque accepit, quo iubebatur indicata illa bona tollere. Igitur effosso loco, tres solidae ex argento fabricatae repertae sunt statuae, specie barbarica sitae, et utroque brachio ansato, veste praeterea variegata barbarico ritu indutae, et comam capite gestantes atque in septentrionem, quae barbarorum regio est, obversae. Quae simulatque statuae sublatae sunt, paucos post dies Gothorum primum gens universam incurrit Thraciam, futuraeque post paulo erant Hunnorum ac Sarmatarum incursiones in Illyricum et ipsam Thraciam: uti Thraciam inter et Illyricum sita sunt haec consecrationis loca, et trium statuarum numerus adversus omnes gentes barbaras inauguratus videbatur."

De sua scriptor hic navigatione refert, multa se adversa pertulisse. Athenas quoque appulisse tradit, suoque studio et cura ad sophisticam etiam sedem evectum Leontium, tametsi id ille nequaquam vellet. Sed et de pallio sophistico memoriae prodidit, nemi-

*ἐθέλοντα. λέγει δὲ καὶ περὶ τοῦ τρίβωνος, ὡς οὐκ ἐξῆν κατὰ
τὰς Ἀθήνας περιβαλέσθαι αὐτόν τινα, καὶ μάλιστα ξένον,
ᾧ μὴ τῶν σοφιστῶν ἡ γνώμη ἐπέτρεπε, καὶ αἱ κατὰ τοὺς
σοφιστικοὺς νόμους τελεταὶ ἐβεβαίουν τὸ ἀξίωμα. ἦν δὲ τὰ
τελούμενα τοιαῦτα. πρῶτον μὲν κατήγοντο ἐπὶ τὸ δημόσιον
βαλανεῖον ὅσοι νέηλυδες, ἄν τε μικροί, ἄν τε μεγάλοι. [ἐξ ὧν
καὶ οἱ πρὸς τὸν τρίβωνα ἐπιτήδειοι ἡλικίας ἤδη καιροῦ γε-
γονότες· οὓς εἰς μέσον ἔβαλλον οἱ κατάγοντες σχολαστικοί.
εἶτα τῶν μὲν ἔμπροσθεν τρεχόντων καὶ κωλυόντων, τῶν δὲ
ὠθούντων καὶ ἐπεχόντων, πάντων δὲ τῶν κωλυόντων ταῦτα
βοώντων· „στᾶ, στᾶ, οὐ λούει," κατακρατεῖν δῆθεν τοῦ ἀγῶ-
νος ἐδόκουν οἱ ἀντωθοῦντες εἰς τιμὴν τοῦ καταγομένου σχο- D
λαστικοῦ. ὅστις μετὰ πολλὴν ὥραν στάσεως πολλῆς ἐπὶ τοῖς
προαχθεῖσιν ἐθίμοις ῥήμασι προγενομένης, εἰσάγεται εἰς τὸν
θερμὸν οἶκον καὶ ἀπολούεται. εἶτα ἐνδυσάμενος ἐδέχετο τὴν
τοῦ τρίβωνος ἐξουσίαν, καὶ αὐτόθεν μετὰ τοῦ τρίβωνος ἐκ
τοῦ βαλανείου ἐντίμῳ καὶ περιδόξῳ δορυφορούμενος πομπῇ
ἀπῄει, δαπάνας ἐπιγνοὺς φανερὰς εἰς τοὺς τῶν διατριβῶν
προστάτας, τοὺς λεγομένους Ἀκρωμίτας.*

*Ὅτι οἱ Οὐάνδαλοι τοὺς Γότθους Τρούλους καλοῦσι, διὰ
τὸ λιμῷ πιεζομένους αὐτοὺς τροῦλαν σίτου παρὰ τῶν Οὐαν-
δάλων ἀγοράζειν ἑνὸς χρυσίνου. ἡ δὲ τροῦλα οὐδὲ τρίτον* P. 11
ξέστου χωρεῖ.

ni, praesertim vero extero homini, Athenis id gestare licuisse: nisi sophistarum suffragio eius gestatio illi concessa, dignitasque ista sophistarum legum ritibus esset confirmata. Ritus autem, qui peragebantur, tales erant. Primum ad publicum balneum deducebantur qui novitii advenissent, sive parvi, sive grandiores, atque inter hos etiam ii, qui per aetatem ad pallium sumendum apti erant, quos in medium protrudebant scholastici, a quibus deducebantur, deinde aliis praecurrentibus atque prohibentibus, aliis protrudentibus et contra tendentibus: quotquot autem prohibebant vociferantibus: „Sta, sta, non lavat:" nihilominus tamen in certamine ii videbantur obtinere, qui in honorem scholastici, quem deducebant, obsistentes retrudebant. Tandem post longam moram multamque ob illata ex more ultro citroque verba contentionem is, qui deducitur, in calidam cellam inducitur, ibique abluitur. At postquam se induit, pallii dignitatem accipit, atque exinde cum pallio e balneo, celebri et honorifica stipatus pompa, digreditur, decretis luculentis sumptibus in scholarum antistites, qui dicuntur Acromitae.

Vandali Gothos appellant Trulos, propterea quod hi enecti aliquando fame, tritici trulam a Vandalis aureo uno redimerent. Trula vero nondum tertiam sextarii partem capit.

a.A.C.414 Ind. 12 Honor.20 Ὅτι κατὰ τὰς Ἱσπανίας τῶν Οὐανδάλων καταδραμόντων καὶ τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς τετειχισμένας πόλεις καταφυγόντων, τοσοῦτος αὐτῶν λιμὸς κατεκράτησεν, ὡς εἰς ἀλληλοφαγίαν ἐκβιασθῆναι. καὶ γυνὴ τέσσαρα τέκνα ἔχουσα πάντα κατέφαγε, πρόφασιν ἐφ' ἑκάστου ποιουμένη τὴν τῶν ὑπολοιπῶν τροφὴν καὶ σωτηρίαν, ἕως ἂν πάντα καταφαγοῦσα λίθοις ὑπὸ τοῦ δήμου ἀνῃρέθη.

c.A.C.416 Ind. 14 Honor.22 Ὅτι Εὐπλούτιος ὁ μαγιστριανὸς πρὸς Οὐαλίαν, ὃς τῶν Γότθων ἐχρημάτιζε φύλαρχος, ἀποστέλλεται, ἐφ' ᾧ σπονδάς B τε θέσθαι εἰρηνικὰς, καὶ ἀπολαβεῖν τὴν Πλακιδίαν. ὁ δὲ ἑτοίμως δέχεται, καὶ ἀποσταλέντος αὐτῷ σίτου ἐν μυριάσιν ἑξήκοντα, ἀπολύεται Πλακιδία παραδοθεῖσα Εὐπλουτίῳ πρὸς Ὁνώριον τὸν οἰκεῖον αὐτῆς ἀδελφόν.

Ὅτι ζητήματος ἐν ταῖς Ἀθήναις ἀνακύψαντος περὶ τῶν κεκολλημένων βιβλίων μαθεῖν τοῖς ἐπιζητοῦσι τὸ μέτρον τοῦ κόλλου, Φιλτάτιος ὁ τοῦ ἱστορικοῦ ἑταῖρος, εὐφυῶς περὶ γραμματικὴν ἔχων, τοῦτο ἐπέδειξε. καὶ εὐδοκιμήσας τυγχάνει παρὰ τῶν πολιτῶν εἰκόνος.

Ὅτι περὶ τῆς Ὀάσεως ὁ συγγραφεὺς πολλὰ παραδοξολογεῖ, περί τε τῆς εὐκρασίας αὐτῆς καὶ ὅτι οἱ τὴν ἱερὰν νόσον ἔχοντες οὐ μόνον ἐκεῖσε οὐ γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόC θεν παραγινόμενοι ἀπαλλάττονται τοῦ νοσήματος διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν· καὶ περὶ τῆς ψάμμου τῆς πολλῆς ἐκείνης, καὶ τῶν ὀρυσσομένων φρεάτων, ὡς εἰς διακοσίους καὶ τρια-

8. *Οὐάλιον* vulg. 24. Putei Atrebatenses (*des puits Artésiens*). N.

Dum Vandali Hispanias vastassent, qui in muratas se urbes Romani receperant, eo inediae adacti sunt, ut invicem se laniando edere cogerentur. Ibi mulier una, quatuor liberorum mater, omnes devoravit, ad singulos praetexens, reliquos se alere ac salvare velle, donec omnibus illis absumptis, lapidibus a plebe obruta est.

Euplutius Magistrianus ad Valiam, Gothorum praefectum, mittitur, qui pacis foedera iniret, Placidiamque reciperet. Ille vero commode recepit, missaque frumentatione sexcentorum millium, Placidia Euplutio tradita, ad Honorium fratrem remittitur.

Cum Athenis inquiri coeptum esset, quonam modo conglutinari possent libri, discere quaerentibus modum glutinis, Philtatius, scriptoris huius socius, in re litteraria bene industrius, ostendit: quare et honoris gratia statuam illi cives collocant.

De Oasi auctor multa narrat incredibilia. De eius primum temperie: et quod sacro ibi morbo non modo nulli laborent, sed etiam si qui aliunde adveniant, eo liberentur ob benignam aëris temperiem. De copiosa deinde quae ibidem est arena, deque puteis, qui fossione ad ducentos et trecentos, nonnunquam vero etiam

κοσίους, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ εἰς πεντακοσίους πήχεις ὀρυσσόμενα, ἀναβλύζουσι τὸ ῥεῖθρον, αὐτοῦ τοῦ στομίου προχεόμενον· ἐξ οὗ κατὰ διαδοχὴν ἀρυόμενοι, ὅσοις κοινὸν γέγονε τὸ ἔργον, τὰς οἰκείας ἀρούρας ποτίζουσιν οἱ γεωργοί. καὶ ὅτι αἱ ὀπῶραι ἀεὶ τοῖς δένδρεσι φέρονται· καὶ ὅτι ὁ σῖτος παντὸς κρείσσων σίτου καὶ χιόνος λευκότερος, καὶ ὅτι ἔσθ' ὅτε δὶς τοῦ ἔτους σπείρεται ἡ κριθὴ, τρὶς δὲ ἀεὶ ἡ κέγχρος. D ἀρδεύουσι δὲ τὰ γήδια αὐτῶν ἐν θέρει μὲν διὰ τρίτης ἡμέρας, ἐν χειμῶνι δὲ διὰ ἕκτης, ἐξ οὗ καὶ ἡ εὐφορία γίνεται. καὶ ὅτι οὐδέποτε συννεφία γίνεται. καὶ περὶ τῶν ποιουμένων αὐτοῦ ὡρολογίων. λέγει δ' ὅτι νῆσος τὸ παλαιὸν ἦν, καὶ ἀπεχερσώθη, καὶ οτι ταύτην καλεῖ Ἡρόδοτος μακάρων νήσους· Ἡρόδωρος δὲ, ὁ τὴν Ὀρφέως καὶ Μουσαίου συγγράψας ἱστορίαν, Φαιακίδα ταύτην καλεῖ. τεκμηριοῖ δὲ νῆσον αὐτὴν γεγονέναι ἔκ τε τοῦ ὄστρακα θαλάσσια καὶ ὄστρεα λίθοις τοῦ ὄρους προσπεπλασμένα εὑρίσκεσθαι τοῦ ἐπὶ τὴν Ὄασιν ἀπὸ τῆς Θηβαΐδος φέροντος, δεύτερον ὅτι ψάμαθος πολλὴ ἐπεκχεῖται ἀεὶ, καὶ τὰς τρεῖς ἀναπληροῖ Ὀάσεις. V. 151 τρεῖς γάρ φησιν Ὀάσεις καὶ αὐτὸς εἶναι, δύο μεγάλας, τὴν μὲν ἐξωτέρω, τὴν δὲ ἐσωτέρω, καταντικρὺ κειμένας ἀλλήλαις, συντείνοντος εἰς ἑκατὸν σημεῖα τοῦ μεταξὺ διαστήματος. P. 12 ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τρίτη μικρὰ, πολλῷ διαστήματι τῶν δύο κεχωρισμένη. λέγει δὲ εἰς πίστιν τοῦ νῆσον γενέσθαι, ὅτι καὶ

ad quingentos cubitos facta, scaturiginis rivos per orificium effundunt: unde per vices ii, qui communi labore opus fecerunt, hauriunt, et arva sua rigant, agricolae. Arbores perpetuo ibi poma ferre: et frumentum illic natum omni frumento esse praestantius niveque candidius. Interdum bis quotannis hordeum ibi seri, milium autem perpetuo ter. Rigare incolas ruscula sua aestate tertio quoque die, hieme sexto, atque hinc tantam terrae fertilitatem conciliari. Nunquam ibi coelum nubes contrahere. Ad haec de horologiis, quae ibidem conficiuntur. Oasim memorat insulam olim fuisse, atque a continente divulsam, eandemque ab Herodoto vocari Beatorum insulam, ab Herodoro autem eo, qui Orphei ac Musaei conscripsit historiam, nominari Phaeacidem. Insulam ante fuisse ex eo coniecturas ducit, quod testae marinae et ostrea lapidibus adhaerentia in eo monte inveniantur, qui ex Thebaide in Oasim ducit. Deinde etiam, quod perpetuo copiosa ibi arena scatet, tresque Oases replet. Nam etiam ipse tres Oases esse tradit, duas magnas, exteriorem unam, alteram interiorem, e regione sibi invicem oppositas, centum miliarium spatio interiecto, cum tertia parva, longo interstitio ab alteris duabus separata. Insuper hoc etiam argumento insulam fuisse tradit, quod saepenumero accidit, ut pisces

ὑπὸ ὀρνέων ὁρᾶσθαι συμβαίνει πολλάκις ἰχθῦς φερομένους καὶ ἰχθύων ἄλλοτε λείψανα, ὡς ἐντεῦθεν εἰκάζεσθαι, μὴ πολὺ πόῤῥω εἶναι τὴν θάλασσαν. φησὶ δὲ καὶ Ὅμηρον ἐκ τῆς πρὸς ταύτῃ Θηβαΐδος ἕλκειν τὸ γένος.

A. C. 417 Ind. 15 Honor. 23 Ὅτι ὕπατος ὁ βασιλεὺς Ὀνώριος προελθὼν τὸ ἑνδέκατον, καὶ σὺν αὐτῷ Κωνστάντιος τὸ δεύτερον, τὸν Πλακιδίας γάμον ἐπιτελοῦσιν, ἐφ᾽ ᾧ πολλὰ μὲν αὐτὴ ἀνανεύουσα, Κων- B στάντιον παρεσκεύασε κατὰ τῶν αὐτῆς ὀργίζεσθαι θεραπόντων. τέλος ἐν τῇ τῆς ὑπατείας ἡμέρᾳ ἀπὸ χειρὸς ταύτην ὁ βασιλεὺς καὶ ἀδελφὸς Ὀνώριος ἄκουσαν λαβὼν, ἐγχειρίζει παραδιδοὺς Κωνσταντίῳ. καὶ ἐπιτελεῖται εἰς τὸ λαμπρότατον ὁ γάμος. εἶτα καὶ παῖς αὐτοῖς τίκτεται, ἣν ὀνομάζουσιν Ὀνωρίαν, καὶ ἕτερος πάλιν, ᾧ κλῆσιν ἔθεντο Οὐαλεντινιανός· ὃς ζῶντος μὲν Ὀνωρίου νωβελίσσιμος γίνεται, βιασαμένης τῆς Πλακιδίας τὸν ἀδελφόν· μετὰ δὲ θάνατον τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτι μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ τυραννήσαντος Ἰωάννου, καὶ Ῥώμης βασιλεὺς ἀποδείκνυται. ὁ δὲ Κωνστάντιος συμβασιλεύ- C ει τῷ Ὀνωρίῳ, αὐτοῦ μὲν χειροτονοῦντος, ἀλλὰ σχεδόν τι ἄκοντος. χειροτονεῖται δὲ καὶ ἡ Πλακιδία Αὐγοῦστα, τοῦ τε ἰδίου ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς χειροτονησάντων. εἶτα πέμπεται πρὸς Θεοδόσιον, ὃς ἀδελφιδοῦς ὢν Ὀνωρίου, τῶν πρὸς ἕω μερῶν ἐβασίλευσεν, ἡ ἀνάῤῥησις μηνυομένη τῆς Κωνσταντίου βασιλείας καὶ μένει ἀπαράδεκτος. ἐφίσταται νόσος Κωνσταντίῳ, καὶ μετέμελεν αὐτῷ ἡ βασιλεία, ὅτι

ab avibus eo delati visantur, aut certe arrosorum piscium reliquiae: ut inde coniectare liceat, non admodum longe abesse mare. Ait autem, et Homerum ex vicina huic Thebaide genus ducere.

Honorius Augustus undecimum et Constantius iterum consules creati, Placidiae nuptias conciliant. Sed has ipsa nuptias cum vehementer detrectaret, effecit, ut ipsius famulis indignaretur Constantius. Tandem nihilominus ipso, quo consulatum iniit die, manu ipsam arreptam Honorius Imperator, frater eius, invitam Constantio in manum tradit, nuptiaeque splendide celebrantur. Hinc nata filia, quam Honoriam nominarunt: filius item, cui Valentiniano nomen datum, qui superstite etiamnum Honorio Nobilissimus dictus, impellente fratrem Placidia. Quin et mortuo Honorio, disiectaque Ioannis tyrannide, Romanorum idem Augustus creatus est Constantius vero Honorii in augustali imperio collega fit, ab illo quidem ipso, sed paene repugnante, constitutus. Placidia quoque Augusta a fratre et marito dicta est. Dein ad Theodosium, qui fratre Honorii genitus Orientis partibus Augustus imperabat, de Constantii Imperatoris electione nuntius mittitur, minimeque receptus est. Hinc

οὐκέτι ἦν αὐτῷ ἐπ᾽ ἀδείας, ὥσπερ πρότερον, ἐξιέναι τε A. C. 421
καὶ ἀπιέναι ὅπη καὶ ὅπως βούλοιτο, καὶ ὅτι οὐκ ἐξῆν Ind. 4
αὐτῷ χρῆσθαι βασιλεύοντι οἷς ἔθος εἶχε χρῆσθαι παιγνίοις. τέ- Honor. 27
λος ἑπτὰ βασιλεύσας μῆνας, ὥσπερ αὐτῷ καὶ ὁ ὄνειρος εἶ-
πεν· „ἓξ ἤδη πεπλήρωνται, καὶ ἄρχονται ἑπτά," πλευριτικῇ D
νόσῳ τελευτᾷ, συντελευτησάσης αὐτῷ καὶ τῆς κατὰ τὴν
ἀνατολὴν ὀργῆς καὶ ὁρμῆς, ἣν ὤδινεν ὅτι τὴν ἀναγόρευσιν
τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐ προσήκαντο.

Ὅτι Οὐαλίου τοῦ φυλάρχου τελευτήσαντος, Θευδέριχος
τὴν ἀρχὴν διαδέχεται.

Ὅτι κατὰ θάλασσαν πολλὰ παθὼν ὁ συγγραφεὺς μό-
λις διασώζεται. ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀστέρος τινὸς τερατολογεῖ
ἐπιβρίσαντος τῷ ἱστίῳ τοῦ πλοίου, μέλλειν αὐτοὺς βυθίζε-
σθαι. οὐρανίαν δὲ τὸ φανὲν παρὰ τῶν ναυτῶν καλεῖσθαι.
λέγει δὲ περὶ ψιττακοῦ, ᾧ εἴκοσιν ἔτεσι συνδιῆγεν, ὡς σχεδόν
τι οὐδὲν τῶν ἀνθρώπῳ πραττομένων ἀμίμητον κατελίμπανεν.
ὠρχεῖτό τε γάρ, καὶ ᾖδε, καὶ ἐκάλει ἐξ ὀνόματος, καὶ τἆλλα P. 13
ἔπραττεν.

Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι, διάγοντος αὐτοῦ κατὰ Θήβας καὶ
τὴν Συήνην ἱστορίας ἕνεκα, ἐν ἐπιθυμίᾳ γενέσθαι τοὺς φυ-
λάρχους καὶ προφήτας τῶν κατὰ τὴν Τάλμιν βαρβάρων, ἤτοι

13. *μέλλον* coni. N. 20. *Συήνην* Labb., *Σοήνην* vulg.

morbum Constantius contraxit, suscepti poenitens imperii, quod non iam, ut antea, eundi redeundique, quo et quando vellet, libertas esset: neque ludicris, ut moris eius erat, operam dare iam Imperatori permitteretur. Igitur septimo imperii mense, quemadmodum et insomnium sic indicaverat: „Sextus abiit: septimus inchoatur," pleuritide exstinctus est, exstincta simul cum ipso in Occidentem ira atque expeditione, quam, quod ad imperii societatem admissus non esset, animo agitabat.

Valia, principe Gothorum, morte absumpto, imperium Theuderichus suscepit.

Scriptor varia maritimo itinere passus, vix salvus evasit. Ubi et prodigiosa quaedam de sidere commemorat, in ipsum navigii malum magno cum pondere ingruente, ut iam mergendi viderentur. Uraniam vero meteorum illud a nautis appellatum. Refert de psittaco, quocum annos ipse viginti vixerit, ut nullam fere humanarum actionum, quam non imitaretur, omiserit. Saltabat enim, et canebat, et suo quemque nomine compellabat, aliaque id genus exprimebat.

Refert item historicus, cum apud Thebas et Syenem lustrandorum locorum cognoscendique studio versaretur, fama excitatos praefectos ac vates eorum barbarorum, qui ad Talmin incolunt, quos Blemmyas vocant, ipsius optasse congressum atque colloquium.

τῶν Βλεμμύων, τῆς ἐντυχίας αὐτοῦ· ἐκίνει γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο ἡ φήμη. καὶ ἔλαβόν μέ, φησι, μέχρι αὐτῆς τῆς Τάλμεως, ὥστε κἀκείνους τοὺς χώρους ἱστορῆσαι, διέχοντας ἀπὸ τῶν Φιλῶν διάστημα ἡμερῶν πέντε, μέχρι πόλεως τῆς λεγομένης Πρίμα, ἥτις τὸ παλαιὸν πρώτη πόλις τῆς Θηβαΐδος ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ ἐτύγχανε· διὸ παρὰ τῶν Ῥωμαίων Ῥω- B μαίᾳ φωνῇ Πρίμα, ἤτοι πρώτη, ὠνομάσθη. καὶ νῦν οὕτω καλεῖται, καίτοι ἐκ πολλοῦ οἰκειωθεῖσα τοῖς βαρβάροις μεθ' ἑτέρων τεσσάρων πόλεων, Φοινικῶνος, Χίριδος, Θάπιδος, Τάλμιδος. παρὰ τούτους τοὺς χώρους φησὶ καὶ σμαράγδου μέταλλα εἶναι μαθεῖν, ἐξ ὧν τοῖς Αἰγυπτίων βασιλεῦσιν ἡ σμά- V. 152 ραγδος ἐπλεόναζε. καὶ ταῦτά, φησιν, οἱ προφῆται τῶν βαρβάρων προὔτρεπόν με θεάσασθαι. ἀλλ' οὐκ ἦν τοῦτο δυνατὸν γενέσθαι χωρὶς βασιλικῆς προστάξεως.

A.C. 421 Ind. 4 Honor. 27 Ὅτι Λιβάνιόν τινα τερατολογεῖ, Ἀσιανὸν τὸ γένος, κατὰ τὴν βασιλείαν Ὁνωρίου καὶ Κωνσταντίου ἐπὶ Ῥάβενναν πα- C ραγενέσθαι. ἄκρον δὲ τοῦτον εἶναι τελεστικόν. καὶ δύνασθαι δέ φησι καὶ ὑπισχνεῖσθαι αὐτὸν χωρὶς ὁπλιτῶν καὶ κατὰ βαρβάρων ἐνεργεῖν. εἶτα πεῖραν δούς, φησίν, οὗτος τῆς ὑποσχέσεως, καὶ τῆς φήμης δραμούσης, ὥστε καὶ Πλακιδίαν τὴν βασιλίδα μαθεῖν, ἀναιρεῖται ὁ τελεστής· ἠπείλει γάρ, φησιν, ἡ Πλακιδία Κωνσταντίῳ χωρισμὸν τοῦ γάμου, εἰ τοῖς ζῶσι περιλίποιτο Λιβάνιος, ἀνὴρ γόης καὶ ἄπιστος.

18. *καὶ χ. ὁπλ. κατὰ* coni. N. 21. *τάλας* susp. N.

»Abripuerunt itaque me, ait, ut illas quoque regiones perlustrarem, in ipsam usque Talmin, a Philis quinque dierum intervallo distantem, ad urbem, quae dicitur Prima. Haec olim prima Thebaidis urbs, proxime a barbarico solo aberat, eamque ob causam a Romanis latino vocabulo Prima nominata: quo etiam nunc nomine vocitatur, quamvis longo iam tempore barbari eam sibi vindicarint cum aliis quatuor oppidis, Phoenicone, Chiride, Thapide et Talmide." In hac regione Smaragdi se fodinas reperisse scribit: unde Aegyptiorum regibus olim Smaragdi illa tanta copia suppeditabat. Et haec quidem barbarorum vates inspicere invitabant: verum id sine bona regis venia non licebat.

De Libanio quodam admiranda refert, Asianum genere hunc, Honorio et Constantio Imperatoribus Ravennam venisse, summumque veneficum ac magum fuisse. Dicit enim professum esse, admiranda posse se absque armatis hominibus etiam adversus barbaros patrare. At cum deinde experimentum promissi dedisset, et fama longius manans ad ipsas usque Placidiae aures rumorem detulisset, necatum illum esse: comminante Placidia coniugi Constantio divortium, nisi e vivis tolleretur Libanius praestigiator atque infidelis.

Ὅτι Κωνστάντιος, Ἰλλυριὸς ἦν τὸ γένος, ἀπὸ Ναΐσου
πόλεως τῆς Δακίας, καὶ πολλὰς στρατείας ἀπὸ τῶν Θεοδοσίου
χρόνων τοῦ μεγάλου διελθὼν, ὕστερον καὶ τὴν βασίλειον
ἀρχὴν, ὡς ἐῤῥήθη, ὑπέδυ. ἦν δὲ τἆλλα μὲν ἐπαινετὸς καὶ
χρημάτων δὲ κρείττων, πρὶν ἢ συναφθῆναι Πλακιδίᾳ. ἐπεὶ D
δὲ αὐτῇ συνέζευκτο, εἰς φιλοχρηματίαν ἐξώκειλε. μετὰ μέν- p.A.C.421
τοι τὸν αὐτοῦ θάνατον δεήσεις κατ' αὐτοῦ τῶν εἰς χρήματα
ἀδικηθέντων ἐπὶ Ῥάβενναν πανταχόθεν συνέῤῥεον. ἀλλ' ἡ
τοῦ Ὁνωρίου, φησί, κουφότης, καὶ ἡ τῆς Πλακιδίας πρὸς
αὐτὸν οἰκειότης ἀπράκτους αὐτῶν τὰς αἰτήσεις καὶ τὴν ἰσχὺν
τοῦ δικαίου ἀπέφηνεν.

Ὅτι τοσαύτη διάθεσις Ὁνωρίῳ πρὸς τὴν οἰκείαν ἀδελ- p.A.C.421
φὴν, ἐξ οὗπερ ὁ ταύτης ἀνὴρ Κωνστάντιος ἀπεβίω, παρεμ-
πεφύκει, ὡς τὴν ἄμετρον ἀγάπην αὐτῶν καὶ τὰ συνεχῆ κα-
τὰ στόμα φιλήματα εἰς ὑπόληψιν αἰσχρὰν αὐτοὺς τοῖς πολ-
λοῖς ἐμβαλεῖν. ἀλλὰ τοσαύτη πάλιν αὐτοῖς ἐναπετέχθη ἔχθρα P. 14
σπουδῇ Σπαδούσης καὶ Ἐλπιδίας, (τροφὸς δ' ἦν αὕτη Πλακιδίας,)
αἷς καὶ τὰ πολλὰ προσεῖχε, συμπράττοντος αὐταῖς καὶ Λεοντέως
τοῦ ταύτης κουράτορος, ὥστε στάσεις μὲν πολλάκις ἐν τῇ Ῥα-
βέννῃ συστῆναι, (περιῆν γὰρ κἀκείνῃ πλῆθος βαρβάρων ἐκ τῆς
πρὸς Ἀδάουλφον συναφείας, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Κωνστάντιον
συζυγίας,) καὶ πληγὰς δὲ προελθεῖν ἐξ ἑκατέρου μέρους. τέ-
λος ἐκ τῆς ἀναφθείσης ἐκείνης ἔχθρας καὶ τοῦ ἀντιῤῥόπου

1. *Ναΐσου* et 2. *Δακίας* Labb. *Παναΐσου* et *Καδίας* vulg.

Constantius genere Illyrius fuit, e Naisso urbe Daciae, qui multis obitis iam inde a Theodosii Magni temporibus militiae muneribus, ad summum tandem, ut diximus, imperii apicem evectus est. Is cum cetera fuit laude dignus, tum quod auri nulla cupiditate flagraret, antequam quidem Placidiae coniungeretur; nam ea uxore ducta, pecuniarum avidus evasit. Ipso ergo mortuo, cum postulatis homines Ravennam undique confluxerunt, quos bonis ille per iniuriam exuisset. „Verum Honorii, inquit, lenitas, et Placidiae cum eo arcta nimis familiaritas, frustra ut essent hae querimoniae omnisque adeo iuris vis ac potentia, effecit."

Honorii erga sororem insita affectio tanta fuit, ex quo Constantius, eius maritus, vita decessit, ut perdite nimis amando et assidue os eius osculando turpis apud multos consuetudinis suspicionem non effugerit. Sed hic amor in tantum brevi vertit odium, allaborantibus Spadusa atque Elpidia, Placidiae nutrice, quibus illa tribuebat pluimum, adiutante item ipsas Leonteo, illius curatore, ut et seditiores Ravennae frequenter exsisterent, (adhaerebat enim ipsi adhuc banbarorum turba, cum ex Adaulphi, tum ex Constantii Imperatorisr coniugiis,) et vulnera etiam utrinque inferrentur; donec tandem

A. C. 423 τῆς πρὶν φιλίας μίσους, εἰς Βυζάντιον Πλακιδία, τοῦ ἀδελ-
Ind. 6 Honor. 29 φοῦ ὑπερισχύσαντος, σὺν τοῖς οἰκείοις παισὶν ἐξορίζεται. καὶ
μόνος αὐτῇ Βονηφάτιος τὰ πιστὰ φυλάττων, ἀπὸ τῆς Ἀφρι-
B κῆς, ἧς ἦρχε, καὶ χρήματα ὡς ἐδύνατο ἔπεμπε, καὶ πρὸς τὴν
ἄλλην αὐτὸς ἔσπευδε θεραπείαν. ὕστερον δὲ καὶ εἰς τὴν τῆς
βασιλείας ἀνάληψιν ἅπαντα συνεβάλετο.

A. C. 423 Ὅτι Ὁνώριος ὑδερικῷ νοσήματι ἁλοὺς, πρὸ ἓξ καλανδῶν Σεπτεμβρίων τελευτᾷ· καὶ πέμπονται γράμματα πρὸς τὴν ἀνατολὴν, τὸν βασιλέως θάνατον μηνύοντα. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπέμποντο, Ἰωάννης τις αὐθεντήσας τυραννεῖ· ἐφ' οὗ καὶ τῆς ἀναῤῥήσεως γινομένης, ἐῤῥήθη ὥσπερ ἀπό τινος προῤῥήσεως προαχθέν· „πίπτει, οὐ στήκει." καὶ τὸ πλῆθος ὥσπερ ἀναλύοντες ἐπὶ τὸ ῥηθὲν ἀναφωνοῦσι· „στήκει, οὐ πίπτει."

Ὅτι Βονηφάτιος ἀνὴρ ἦν ἡρωϊκὸς καὶ κατὰ πολλῶν
C πολλάκις βαρβάρων ἠρίστευσεν, ἄλλοτε μὲν σὺν ὀλίγοις ἐπερχόμενος, ἄλλοτε δὲ καὶ σὺν πλείοσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ μονομαχῶν. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, παντὶ τρόπῳ πολλῶν βαρβάρων καὶ διαφόρων ἐθνῶν ἀπήλλαξε τὴν Ἀφρικήν. ἦν δὲ καὶ δικαιοσύνης ἐραστὴς, καὶ χρημάτων κρείττων. ἐπράχθη δὲ αὐτῷ καί τι τοιοῦτον. ἀνήρ τις ἄγροικος, ἔχων ἀνθοῦσαν γυναῖκα τὴν ὥραν, ὑπό τινος τῶν συμμάχων βαρβάρων ἐμοιχεύετο· δεῖται τοιγαροῦν Βονηφατίου, τὴν ὕβριν ὀλοφυρόμενος. ὁ δὲ Βονηφάτιος μαθὼν τὸ διάστημα τοῦ τόπου καὶ

ob eas ipsas inimicitias et priori amori par nunc odium Constantinopolim Placidia, fratre praevalente, cum liberis ablegatur. Solus Bonifacius fidem illi servans, cum ex Africa, cui praeerat, pecuniam, ut poterat, submisit, tum ad alia ei obsequia praesto fuit. Qui post etiam, ut ad imperium haec rediret, nihil non fecit tulitque.

Honorius aquae intercutis morbo correptus, ante diem sextum Kalendas Septembris vitam finiit, missaeque in Orientem litterae Augusti mortem nuntiantes. Quae dum ultro citroque mittuntur, Ioannes quidam tyrannidem occupavit, atque eius inauguratione imperii, tanquam ab aliquo futurae rei oraculo, iactum est: „Cadit, non stat:" quod vulgus dictum invertens exclamabat: „Stat, non cadit."

Bonifacius vir erat heroïcus, qui cum multis saepe gentibus barbaris strenue pugnavit, paucis interdum copiis adhibitis, interdum pluribus, nonnunquam vero et singulari certamine: et, ut verbo dicam, barbaras multas variasque gentes Africa expulit. Idem iustitiae vel imprimis studiosus et abstinens ac pecuniarum contemptor fuit, a quo etiam huiusmodi aliquando patratum facinus. Rusticus quidam praestanti forma uxorem suam cum barbaro quodam e confoederatis milite consuescere cognovit: rogavit itaque Bonifacium, dedecus illud familiae deplorans, ut opem ferret. Ille cognito

τὸ ὄνομα τοῦ ἀγροῦ ἐν ᾧ τὰ τῆς μοιχείας ἐπράττετο, τὸν μὲν ἱκέτην τέως ἀπέπεμπε, προστάξας πάλιν τῇ ἑξῆς αὐτῷ προσελθεῖν· ὀψίας δὲ λαθὼν ἅπαντας, καὶ ἐπὶ τὸν ἀγρὸν D ἐλάσας, ἑβδομήκοντα διϊστάμενον σταδίοις, καὶ εὑρὼν τὸν βάρβαρον τῇ μοιχευομένῃ συγκαθεύδοντα, τέμνει τε αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ δι' αὐτῆς ὑποστρέφει νυκτός. προσελθόντι V. 153 δὲ κατὰ τὸ πρόσταγμα εἰς τὴν αὔριον τῷ ἀνδρὶ ἐπιδίδωσι τοῦ βαρβάρου τὴν κεφαλὴν, διαπυνθανόμενος εἰ ἐπιγινώσκοι αὐτήν. ὁ δὲ τοῖς παροῦσιν ἅμα καταπλαγεὶς καὶ ἀμηχανήσας, ἔπειτα ἐπιγνοὺς καὶ πολλὰ τῆς δικαιοσύνης εὐχαριστήσας, σὺν χαρᾷ ἀπῄει.

Ὅτι ἕκαστος τῶν μεγάλων οἴκων τῆς Ῥώμης, ὥς φησιν, ἅπαντα εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ὁπόσα πόλις σύμμετρος ἠδύνατο ἔχειν, ἱππόδρομον καὶ φόρους καὶ ναοὺς καὶ πηγὰς καὶ λου- P. 15 τρὰ διάφορα. διὸ καὶ ὁ συγγραφεὺς ἀπεφθέγξατο·

Εἷς δόμος ἄστυ πέλει· πόλις ἄστεα μυρία κεύθει.

ἦσαν δὲ καὶ λουτρὰ δημόσια παμμεγέθη. αἱ δὲ Ἀντωνιαναὶ οὕτω καλούμεναι εἰς χρείαν τῶν λουομένων καθέδρας εἶχον παρακειμένας χιλίας ἑξακοσίας, ἐκ μαρμάρου κατεσκευασμένας ξεστοῦ· αἱ δὲ Διοκλητιαναὶ ἐγγὺς διπλασίους. τὸ δὲ τεῖχος τῆς Ῥώμης μετρηθὲν παρὰ Ἄμμωνος τοῦ γεωμέτρου καθ' ὃν καιρὸν Γότθοι τὴν προτέραν κατ' αὐτῆς ἐπιδρομὴν ἐποιήσαντο, εἴκοσι καὶ ἑνὸς μιλίου διάστημα ἔχον ἀπεδείχθη. B

loci intervallo et agri nomine, ubi adulterium patraretur, hominem tum quidem dimisit, in posterum diem ad se redire iussum. Noctu autem, insciis omnibus, in agrum illum septuaginta stadiis dissitum profectus, deprehensi cum moecha barbari caput amputavit, eademque domum nocte revertit. Redeunti dein, ut mandatum fuerat, postridie marito, barbari caput obtulit, percunctatus, an novisset. Ille spectaculo percussus, et quasi sensu motus, mox, ubi agnovit, multis iustitiae causa actis gratiis, domum laetus rediit.

E magnis Romanae urbis domibus, ut hic refert, omnia intra se unaquaeque habuit, quaecumque mediocris etiam urbs habere potuit, hippodromum, fora, delubra, fontes, varia balnea. Hinc et scriptor sic exclamat:

Est urbs una domus: mille oppida continet una urbs.

Sed et lavacra publica ingenti prorsus fuere magnitudine, e quibus, quae Antoninianae nominantur Thermae, ad commodiorem lavantium usum mille sexcenta habuerunt sedilia, e marmore polito fabricata, Diocletianae duplo fere plura. Romanae vero urbis moenia ex Ammonis geometrae dimensione, quo tempore Gothi illam priore incursione infestarunt, viginti et unius miliaris spatium in circuitu habere comperta sunt.

Ὅτι πολλοὶ οἶκοι Ῥωμαίων προσόδους κατ' ἐνιαυτὸν ἐδέχοντο ἀπὸ τῶν κτημάτων αὐτῶν ἀνὰ τεσσαράκοντα χρυσοῦ κεντηνάρια, χωρὶς τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων εἰδῶν, ἃ εἰς τρίτον συνέτεινεν, εἰ ἐπιπράσκετο, τοῦ εἰσφερομένου χρυσίου. τῶν δὲ μετὰ τοὺς πρώτους δευτέρων οἴκων τῆς Ῥώμης πεντεκαίδεκα καὶ δέκα κεντηναρίων ἡ πρόσοδος ἦν. καὶ ὅτι Πρόβος ὁ παῖς Ὀλυμπίου, τελέσας τὴν οἰκείαν πραιτοῦραν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς Ἰωάννου τυραννίδος, δώδεκα κεντηνάρια χρυσοῦ ἀνήλωσε. Σύμμαχος δὲ ὁ λογογράφος, συγκλητικὸς ὢν τῶν μετρίων, πρὶν ἢ τὴν [C] Ῥώμην ἁλῶναι, τοῦ παιδὸς Συμμάχου πραιτοῦραν τελοῦντος, εἴκοσι κεντηνάρια ἐδαπάνησε. Μάξιμος δὲ, εἷς τῶν εὐπόρων, εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ πραιτοῦραν τεσσαράκοντα κατεβάλετο κεντηνάρια. ἑπτὰ δὲ ἡμέραις οἱ πραίτωρες τὰς πανηγύρεις ἐτέλουν.

Ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν πλάνην οὐ κατὰ Σικελίαν φησὶ γεγενῆσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πέρατα τῆς Ἰταλίας· καὶ τὴν εἰς ᾅδου κάθοδον παρὰ τὸν ὠκεανὸν γεγενῆσθαι, ἐν ᾧ καὶ ἡ πολλὴ πλάνη. ἀγωνίζεται δὲ διὰ πολλῶν τοῦτο παραστῆσαι. ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλους διαφόρους ἀνέγνωμεν ἐν τούτοις αὐτῷ συμφωνοῦντας.

Ὅτι ἀποστέλλεται ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως παρὰ Θεο- [D] δοσίου Πλακιδία, ἅμα παισὶ κατὰ τοῦ τυράννου· καὶ ἐπα-

7. Ὀλυβρίου coni. Reines. Ep. 69. p. 643. Optime. N.

Multas Romae familias annuos reditus e bonis accepisse quadraginta circiter auri centenarios, absque frumento et vino aliisque speciebus, quae tertiam aequabant auri partem, si venderentur. Alteras vero post has decem aut quindecim centenarios in censu habuisse. Probum, Olympii filium, in praetura, quam Ioannis tyranni temporibus gessit, auri centenarios duodecim expendisse: Symmachum vero oratorem, mediocri censu senatorem, ante captam urbem filio Symmacho praeturam gerente, centenarios impendisse viginti; Maximum dein, ex opulentis ac beatis unum, in filii praeturam quadraginta centenarios impendisse. Septem autem diebus solemnes ludos praetores celebrabant.

Scriptor hic Ulyssem ait non circa Siciliam, sed ad extremas Italiae oras oberrasse: et traiecto Oceano ad inferos descendisse, atque in eo mari variis illum erroribus iactatum fuisse. Quod multis confirmare nititur. Nos et alios plures legimus in his cum illo consentire.

Remissa est Constantinopoli a Theodosio Placidia cum liberis adversus Ioannem tyrannum: et illa quidem Augustae nomen, Valentinianus vero Nobilissimi titulum iterato suscepit. Submissus

ναλαμβάνει αὐτὴ μὲν τὸ τῆς Αὐγούστης, ὁ δὲ Οὐαλεντινια- A. C. 423
νὸς τὸ τοῦ νωβελισσίμου ἀξίωμα. συνεκπέμπεται δὲ αὐτοῖς Ind. 6 The. i. 16
καὶ στρατὸς, καὶ στρατοπεδάρχης ἑκατέρας δυνάμεως, Ἀρδα-
βούριος ἅμα τῷ παιδὶ Ἄσπαρι, καὶ τρίτος Κανδιδιανός. κα-
τὰ δὲ τὴν Θεσσαλονίκην Ἡλίων ὁ τῶν ὀφφικίων μάγιστρος
παρὰ Θεοδοσίου ἀποσταλεὶς ἐν δύει Βαλεντινιανὸν ἐπ' αὐτῆς
Θεσσαλονίκης τὴν τοῦ καίσαρος ἐσθῆτα, πέμπτον ἔτος ἄγον-
τα τῆς ἡλικίας. κατιόντων δὲ αὐτῶν, Ἀρδαβούριος μὲν ἁλί-
σκεται παρὰ τῶν τοῦ τυράννου καὶ ἀναπέμπεται πρὸς αὐτὸν,
καὶ φιλιάζει αὐτῷ· ὁ δὲ τούτου παῖς ἅμα Πλακιδίᾳ ἐν ἀ-
θυμίᾳ καὶ λύπῃ ἦσαν. Κανδιδιανὸς δὲ πολλὰς πόλεις αἱ- P. 16
ρῶν καὶ εὐδοκιμῶν λαμπρῶς, τὸ λυποῦν διεσκέδαζε καὶ ἐψυ-
γαγώγει. εἶτα σφάζεται ὁ τύραννος Ἰωάννης, καὶ Πλακιδία A. C. 425 Ind. 8
ἅμα καίσαρι τῷ παιδὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Ῥάβενναν. Ἡλί- The. i. 18
ων δὲ ὁ μάγιστρος καὶ πατρίκιος, καταλαβὼν τὴν Ῥώμην καὶ
πάντων ἐκεῖσε συνδραμόντων, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα ἑπταε-
τηρὸν ὄντα ἐνδύει Βαλεντινιανόν. ἐν οἷς καὶ τὰ τῆς ἱστορίας.

17. τελευτᾷ in f. add. N.

quoque exercitus, bellique imperator utriusque militiae, Ardaburius nimirum cum Aspare filio, addito et tertio Candidiano. Ad Thessalonicam [cum ventum esset,] Helion, officiorum magister, a Theodosio missus, Valentinianum in ipsa illa urbe Caesaris veste induit, annos natum non amplius quinque. Cum autem ad Italiam pervenissent, Ardaburius a tyranni militibus capitur, missusque ad illum amicitiam cum eodem init. Eius interim filius [Aspar] una cum Placidia in magna rerum desperatione luctuque versabantur. Sed Candidianus, multis occupatis urbibus, partaque rebus bene gestis nominis claritate, luctum dissipavit animosque reddidit. Caeso dein Ioanne tyranno, Placidia una cum Caesare filio Ravennam iniit. Helion vero, magister et patricius, Romam invasit, omnibusque eo confluentibus, Valentinianum iam septennem veste induit Imperatoria, ubi historiae finis est.

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΚΑΝΔΙΔΟΥ ΙΣΑΥΡΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

EX HISTORIA
CANDIDI ISAURI
EXCERPTA.

P. 17 V. 154 Ἀνεγνώσθησαν Κανδίδου ἱστορίας λόγοι τρεῖς. ἄρχεται μὲν τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς Λέοντος ἀναῤῥήσεως, ὃς ἦν ἐκ Δακίας μὲν τῆς ἐν Ἰλλυριοῖς, στρατιωτικῷ παραγγείλας τάγματι καὶ τελῶν ἄρξας τῶν ἐν Σηλυμβρίᾳ, τὴν βασιλείαν δὲ σπουδῇ Ἄσπαρος ἐγχειρισθεὶς, ὃς ἦν Ἀλανὸς μὲν γένος, ἐκ νεαρᾶς δὲ στρατευσάμενος ἡλικίας καὶ παιδοποιησάμενος ἐκ τριῶν γάμων Ἀρδαβούριον, Πατρίκιον, Ἑρμενάριχον, καὶ θηλείας B δύο. ποιεῖται μὲν ὁ συγγραφεὺς, ὡς εἴρηται, ἀρχὴν τῆς ἱστορίας τὴν ἀρχὴν τῆς Λέοντος βασιλείας, τελευτᾷ δ' εἰς τὴν ἀναγόρευσιν Ἀναστασίου. ἔστι δὲ πατρίδος μὲν Ἰσαυρίας, ὡς αὐτός φησι, τῆς τραχείας· ἐπιτήδευμα δὲ ἔσχεν ὑπογραφεὺς τῶν ἐν Ἰσαύροις πλεῖστον ἰσχυσάντων· τὴν δὲ θρησκείαν Χριστιανὸς ἦν καὶ ὀρθόδοξος. τήν τε γὰρ τε-

Lecti sunt Candidi historici libri tres. Inchoat historiam ab electione Leonis, qui e Dacia Illyrica oriundus, cum militari agmini Selymbrianisque cohortibus praeesset, Asparis studio imperium adeptus est. Hic Aspar genere Alanus erat, a pueritia militiam secutus, qui ternis nuptiis totidem filios, Ardaburium, Patricium, Ermenarichum, duasque filias sustulit. Incipit ergo, uti diximus, historicus ab initio Leonis Imperatoris, desinit vero cum Anastasius Imperator renuntiatus est. Patria illi ea Isauria est, ut ipse fatetur, quae Trachea sive Aspera dicitur. Tabellio fuit vitae instituto sub iis, qui apud Isauros poterant plurimum: religione vero Christianus, et quidem Orthodoxus. Quartam enim Synodum lau-

τάρτην σύνοδον ἐπαίνοις στέφει, καὶ τοὺς κατ' αὐτῆς καινοτο-
μοῦντας καθάπτεται δικαίως. τὴν δὲ φράσιν οὐκ ἔχει πρέπου-
σαν λόγῳ ἱστορικῷ· ταῖς τε γὰρ ποιητικαῖς λέξεσιν ἀπειροκάλως
τε κέχρηται, καὶ μειρακιωδῶς, καὶ ἡ συνθήκη αὐτῷ εἰς τὸ C
τραχύτερον καὶ δύσηχον ἐκδιθυραμβοῦται, ὥσπερ αὖ πάλιν
εἰς τὸ ἐκλελυμένον τε καὶ ἐκμελὲς ὑπτιάζει. νεωτερίζει δὲ
καὶ ταῖς συντάξεσιν οὐκ εἰς τὸ γλαφυρὸν μᾶλλον καὶ ἐπα-
φρόδιτον, ὥσπερ ἕτεροι, ἀλλ' ὥστε δυσχερὴς ἀκοῦσαι, καὶ
τοῦ ἡδέος ὑπερόριος. πλὴν αὐτὸς ἑαυτοῦ πολὺ βελτίων ἐνι-
αχοῦ τοῖς λόγοις πάντα γινόμενος, συμμιγῆ τὴν ἱστορίαν καὶ
ἐξ ἀνομοιοτάτων ἁρμόζων ἁλίσκεται. οὗτος ἰσχυρίζεται τὴν P. 18
Ἰσαυρίαν ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ λαβεῖν τὴν ἐπωνυμίαν.

Διέρχεται δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὴν Ἄσπαρος καὶ
τῶν παίδων αὐτοῦ δυναστείαν· τὴν ἀνάῤῥησιν διὰ τοῦ
Ἄσπαρος Λέοντος, τὸν σύμβαντα τῇ πόλει ἐμπρησμόν, καὶ
ὅσα Ἄσπαρι περὶ τούτου ἐπὶ τὸ κοινῇ συμφέρον διαπέπρα-
κται· καὶ περὶ Τατιανοῦ καὶ Βιβιανοῦ, καὶ ὡς περὶ αὐτῶν
διηνέχθη Ἄσπαρ καὶ ὁ βασιλεύς, καὶ οἷα εἰς ἀλλήλους ἀπε-
φθέγξαντο· καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦτο ἡταιρίσατο τὸ
Ἰσαύρων γένος διὰ Ταρασικοδίσσα Ῥουσουμβλαδεώτου, ὃν
καὶ Ζήνωνα μετονομάσας γαμβρὸν ἐποιήσατο, τὴν προτέ-
ραν γυναῖκα θανάτου νόμῳ ἀποβαλόντα. καὶ ὡς Ἀρδαβού- B
ριος εἰς τὸ ἐναντίον μελετῶν τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτὸς οἰκειοποιή-
σασθαι τοὺς Ἰσαύρους διενοήθη. καὶ ὅτι Μαρτῖνος, οἰκεῖος V. 155

17. *Τατιανοῦ* Labb., *Τιτιανοῦ* vulg.

dibus ornat, meritoque perstringit eos, qui eam oppugnant. Stylum habet historiae non satis accommodatum. Nam et poetarum phrasibus sine delectu ac iuveniliter abutitur: et compositio eius durior et absona, dithyramborum ritu, quae alias iterum in dissolutum atque inconcinnum dilabitur. Constructiones innovat non ad ornatum maiorem ac venustatem, ut reliqui solent, sed ita, ut auditu molestus fiat, omnisque adeo expers suavitatis. Interdum autem se ipso verbis melior prorsus evadens, promiscuam historiam, etiam ex admodum dissimilibus, concinnare deprehenditur. Hic Isauriam ab Esau nomen mutuatam dicere audet.

Primo libro narrat Asparis liberorumque eius potentiam, et Leonis per Asparem electionem. De urbis conflagratione exorta, quaeque hic ab Aspare rei publicae commodo gesta sint. De Titiano et Viviano, utque de illis Aspar cum Imperatore contenderit, et quae ac qualia inter eos verba tum iactata sint. Imperatorem ea ex causa cum Isaurorum genere societatem iniisse per Tarasicodissam, Rusumbladeotiam, quem etiam, Zenonem mutato nomine vocatum, generum sibi adscivit, cum is priorem coniugem mortalium

ὢν Ἀρδαβουρίου, μηνύει Ταρασικοδίσσᾳ ἅπερ Ἀρδαβουρίῳ κατὰ βασιλέως ἐτυρεύετο· καὶ ὡς ἐντεῦθεν ἐς τὸ τραχύτερον τῆς ἐς ἀλλήλους ὑπονοίας προϊούσης, ἀναιρεῖ Λέων ὁ βασιλεὺς Ἄσπαρα καὶ τοὺς παῖδας, Ἀρδαβούριον καὶ Πατρίκιον τὸν καίσαρα. ἀλλ' ὁ μὲν καῖσαρ τῶν πληγῶν ἀνενεγκὼν, παραδόξως διεσώθη καὶ διέζησεν. ἀλλὰ καὶ ὁ ἕτερος τῶν παίδων, Ἀρμενέριχος, οὐ συμπαρὼν τῷ φύντι C τὸν φόνον τότε διέφυγε. Ταρασικοδίσσαν δὲ γαμβρὸν ἐπὶ θυγατρὶ Ἀριάδνῃ Λέων ὁ βασιλεὺς ποιεῖται, καὶ μετονομάζει Ζήνωνα, στρατηγὸν τῆς ἕω χειροτονήσας. καὶ τὰ κατὰ Ἀφρικὴν Βασιλίσκου εὐτυχήματά τε καὶ δυστυχήματα. καὶ ὡς Λέων πολλὰ βουληθεὶς καὶ διαμηχανησάμενος Ζήνωνα τὸν γαμβρὸν ἀνειπεῖν βασιλέα, τῶν ὑπηκόων μὴ παραδεχομένων, οὐκ ἴσχυσε. καὶ ὡς πρὸ τελευτῆς αὐτοῦ τὸν ἔγγονον μὲν αὐτοῦ ἐκ Ζήνωνος φύντα τῇ Ἀριάδνῃ· καὶ ὡς μετὰ τελευτὴν Λέοντος ὁ παῖς Λέων Ζήνωνα τὸν πατέρα, συναινέσει τῆς βουλῆς, βασιλέα ἔστεψε. λεπτομερής τε τῆς Ἰσαύρων γενεα- D λογίας ἀφήγησις, καὶ ὡς εἴησαν ἀπόγονοι τοῦ Ἠσαῦ, πολλὴ σπουδὴ καὶ διήγησις. ὅπως τε Ζήνων ὑπὸ Βηρίνης ἀπατηθεὶς, φεύγει γυναικὶ ἅμα καὶ μητρὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς βασιλείας. καὶ ὡς Βηρῖνα, ἐλπίδι τοῦ συναφθῆναι Πατρικίῳ τῷ μαγίστρῳ καὶ βασιλεύειν αὐτὸν, τὸν γαμβρὸν αὐτῆς φυ-

7. Supra Ἑρμενάριχος.

lege amisisset. Ardaburium item, quo Imperatori adversaretur, Isauros aeque suarum partium facere constituisse: atque Martinum quendam, Ardaburii familiarem, Tarasicodissae indicasse, quaecunque in Imperatorem machinaretur Ardaburius. Quomodo exinde asperius in dies crescente mutua suspicione, Leo Imperator Asparem sustulit eiusque liberos, Ardaburium et Patricium Caesarem; etsi Caesar excepta plaga, inopinato salvus evasit, vixitque: et alius item de Aspari filiis, Armenerichus, quod abesset tum forte a patre, caedem perinde effugit. Tarasicodissam ergo sibi generum, data Ariadna filia, Imperator adscivit, Zenonemque nominatum, exercitus in Oriente ducem creavit. Refert deinde quae in Africa secunda adversaque gesserit Basiliscus. Leonem quoque multa volentem molientemque, quo Zenonem generum Imperatorem renuntiaret, subditis repugnantibus, minime id quidem efficere potuisse, sed paulo ante obitum nepotem ex Ariadna et Zenone natum creasse: ita post Leonis excessum a Leone filio Zenonem patrem, assentiente senatu, esse Imperatorem coronatum. Hinc Isaurorum stemma per series descripsit auctor, atque illos esse Esau posteros ac sobolem, studiose persuadere conatur. Ut a Verina deceptus Zeno fugerit cum uxore ac matre ex urbe imperioque: utque Verina spe adiungendi sibi Patricium magistrum, foreque ut imperaret, gene-

γαδεύσασα ἐξ ἀπάτης, καὶ αὐτὴ τῆς ἐλπίδος ἐσφάλη, τῶν ἐν τέλει Βασιλίσκον τὸν αὐτῆς ἀδελφὸν ἀνειπόντων βασιλέα. περί τε τῆς Ἰσαύρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμυθήτου σφαγῆς. καὶ ὡς μετὰ Νέπωτα βασιλέα Ῥώμης Αὐγούστουλον ὁ πατὴρ Ὀρέστης Ῥώμης κατεπράξατο βασιλεύειν. ταῦτα ὁ πρῶτος λόγος.

Ὁ δὲ δεύτερος, ὅπως Πατρίκιος ὁ μάγιστρος ὁ Βηρίνῃ P. 19 συμφθειρόμενος, ἐπαγανακτήσαντος αὐτῷ Βασιλίσκου, ἀπεβίω. καὶ διὰ τοῦτο Βηρῖνα δι' ἔχθρας πρὸς τὸν ἀδελφὸν καταστᾶσα, καὶ Ζήνωνι διὰ χρημάτων τὴν τῆς βασιλείας ἀνάληψιν συμπράττουσα, τὰ ἔσχατα ἔπασχεν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ εἰ μὴ διέκλεψεν αὐτὴν Ἀρμάτος ἐκ τοῦ ναοῦ, τάχα ἂν καὶ διεφθάρη. ὡς Ἀρμάτος τῇ γαμετῇ συνδιαφθειρόμενος Βασιλίσκου, ἐπὶ μέγα δυναστείας ἤρθη. καὶ ὡς ὕστερον τὸν κατὰ Ζήνωνος πιστευθεὶς πόλεμον, ἀπέκλινεν ἐπὶ συνθήκαις δι' Ἴλλου πρὸς αὐτόν. καὶ εὐδοκιμῶν ἐπὶ Ζήνωνος, ὡς καὶ τὸν υἱὸν Βασιλίσκον καίσαρα ἰδεῖν, ὕστερον B ἐκρεουργήθη, καὶ ὁ παῖς ἐκ τοῦ καίσαρος εἰς τοὺς ἐν Βλαχέρναις ἀναγνώστας ἐτέλεσεν. ὡς πρὸ τούτων Βασιλίσκος Μάρκον τὸν ἴδιον υἱὸν καίσαρα ἀνεῖπεν, εἶτα καὶ βασιλέα. καὶ ὡς Ἴλλους συνέβη Ζήνωνι εἰς φιλίαν, καὶ πάλιν ἀναλαβεῖν παρεσκεύασε τὴν βασιλείαν. καὶ ὡς καταστασιασθεὶς

rum suum Zenonem fugaverit per fraudem, quae tamen spes eam fefellerit, cum ii, qui in magistratu erant, Basiliscum, eius fratrem, Imperatorem renuntiarunt. De Isaurorum incredibili Constantinopolitana in urbe caede, utque post Nepotem, Romanorum Imperatorem, Orestes pater Augustulum Romano praefecerit imperio. Et haec fere libro primo narrat Candidus.

Altero vero libro ista. Patricius magister, qui cum Verina consuetudinem habebat, indignante ipsi Basilisco, periit. Ea propter in fratrem Verina odio concepto, ac Zenonem opibus ad recuperandum imperium adiuvans, extrema quaeque a fratre pertulit, ac nisi e templo Armatus eam clam subduxisset, forte et ipsa e medio sublata fuisset. Cum Basilisci deinde uxore adulteratus Armatus, ad summam pervenit potentiam, adeo ut tandem ei bellum, quod adversus Zenonem gerebatur, creditum fuerit, ad quem tamen certis pactis Hilli opera conditionibus defecit. Sub Zenone igitur tanti cum esset nominis Armatus, ut et filium Basiliscum Caesarem viderit, post nihilominus in frusta discerptus est, et puer ipse ex Caesare inter lectores in Blachernis profiteri coepit. Basiliscus ante haec Marcum filium Caesarem crearat, ac post etiam Imperatorem. Hillus, cum Zenone conciliata amicitia, imperium eidem recuperare studuit. Basiliscus itaque a seditiosis superatus, cum Zenonide coniuge ac

Βασιλίσκος σὺν τῇ γυναικὶ Ζηνωνίδι καὶ τέκνοις καταφεύγει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κἀκεῖθεν ἀπάτῃ Ἀρμάτου ἐκβληθεὶς, ἐξορίζεται εἰς Καππαδοκίαν, εἶτα παγγενεὶ κατασφάζεται. ὡς Πέτρου τοῦ δυσσεβοῦς τὰς τῆς ἀνατολῆς ταράσσοντος C ἐκκλησίας, Καλανδίωνα Ζήνων ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἱερᾶσθαι Ἀντιοχείας ἀπέστειλε, καὶ δεόμενος χρημάτων ἐκ μηνυμάτων ἐπέτυχε. καὶ πολλοὶ νεωτερίσαντες κατ' αὐτοῦ καὶ ἑαλωκότες δίκην ἔδοσαν. ὡς Ἴλλους πολλὰ τῇ Ῥωμαίων συνήνεγκε πολιτείᾳ, ταῖς τε κατὰ πόλεμον ἀνδραγαθίαις, καὶ ταῖς κατὰ πόλιν φιλοτιμίαις τε καὶ δικαιοπραγίαις. ὡς μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως Νέπωτος Ῥώμης καὶ τὸν διωγμὸν τοῦ μετ' αὐτὸν Αὐγουστούλου, Ὀδόακρος Ἰταλίας καὶ αὐτῆς ἐκράτησε Ῥώμης. καὶ στασιασάντων αὐτῷ τῶν δυσμικῶν Γαλατῶν, διαπρεσβευσαμένων τε αὐτῶν καὶ Ὀδοάκρου πρὸς Ζήνωνα, Ὀδοάκρῳ μᾶλλον ὁ Ζήνων ἀπέκλινεν. ὡς Ἀλανός τις D Ἴλλουν ἀνελεῖν βουληθεὶς καὶ πλήξας, Ἐπινίκιον εἶπεν, ὃς ἦν οἰκεῖος Βηρίνῃ, τὴν ἀναίρεσιν ὑποθέσθαι. καὶ ὡς ἐξεδόθη Ἐπινί- V. 156 κιος Ἴλλου· καὶ ὡς ὑποσχέσει καὶ ἀμνηστίας καὶ εὐεργεσιῶν ἐξεῖπε πάντα Ἐπινίκιος, ὅσα ἐπεβούλευε Βηρῖνα κατὰ Ἴλλου. καὶ ὡς Ζήνων Βηρῖναν διὰ τοῦτο ἐκδίδωσιν, ὁ δὲ αὐτὴν εἰς φρούριον Κιλικίας ὑπερορίσας ἠσφαλίσατο· ὡς Παμπρεπίῳ τῷ δυσσεβεῖ διὰ Μάρσου Ἴλλους φιλιωθεὶς, ἅπαντα κατὰ μι-

1. Βασιλίσκος N., βασιλεὺς vulg.

liberis in templum se recepit, unde Armati fraudibus extractus, et in Cappadociam relegatus, mox cum tota stirpe caesus est. Cum Petrus ille impius Orientis turbaret ecclesias, misit Zeno Imperator Calandionem, ut Antiochenae sedis episcopus sacraretur. Cum autem pecunia indigeret Imperator, quaerendae illi pecuniae rationes ostensae sunt. Multi rebus novis contra illum studentes, capti poenas dederunt. Multa Hillus Romanae rei publicae contulit, cum militiae rebus fortiter gestis, tum domi honestis studiis ac iustitiae cultu. Post interemptum Nepotem, Imperatorem Romanum, et eius successorem, Augustulum, expulsum, Odoacer Italia atque ipsa adeo urbe potitus est. Rebellantibus autem huic Occidentis Gallis, et legatione ab ipsis, aliaque ab Odoacro ad Zenonem missa, in Odoacrum magis Zenonis animus inclinavit. Alanus quidam occidere Hillum conatus, cum eum percussisset, ab Epinicio, qui erat Verinae domesticus, subornatum se ad caedem ait; itaque traditus Hillo Epinicius est, qui data fide et oblivionis et praemiorum, ordine cuncta enarravit, quae in Hillum Verina moliretur. Quare Zeno Verinam Hillo tradidit, qui eam in Ciliciae castellum ablegavit, atque ita tutum sese reddidit. Hillus Pamprepio, homini impio, Marsi opera, factus carus, paulatim omnia ipsius negotia perturbavit. Ci-

κρὸν συνέχεε τὰ αὐτοῦ. ὡς ἐμφύλιος συνέστη Ζήνωνι πόλε-
μος, ἐξάρχοντος Μαρκιανοῦ καὶ Προκοπίου υἱῶν τοῦ βασι-
λεύσαντος Ῥώμης Ἀνθεμίου, καὶ κρατήσαντος Ζήνωνος δι' P. 20
Ἴλλου, πρεσβύτερος μὲν Μαρκιανὸς ἐχειροτονήθη, ὁ δὲ Προ-
κόπιος πρὸς Θεοδώριχον τὸν ἐν Θρᾴκῃ διέφυγε. καὶ ὡς ὑπερ-
ορισθεὶς Μαρκιανὸς ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ διαφυγὼν ἐτάραξε
τὴν κατ' Ἄγκυραν Γαλατίαν· εἶτα συλληφθεὶς εἰς Ἰσαυρίαν B
διῳκίσθη. καὶ ὡς ἡ πρὸς Ἴλλουν ἔχθρα τῷ βασιλεῖ συνέστη
καὶ ηὐξήθη. οὕτω μὲν οὖν καὶ ὁ δεύτερος.

Ὁ δὲ τρίτος ἄλλα τε περιέχει καὶ ὡς εἰς τὸ ἐμφανὲς Ἴλλους ἐπαναστὰς Ζήνωνι βασιλέα Λεόντιον σὺν Βηρίνῃ ἀνεῖπεν. ὅπως τε δυσπραγήσαντες ἐπολιορκήθησαν, καὶ ἁλόντες ἀπετμήθησαν, καὶ τἄλλα ἕως τῆς Ζήνωνος τελευτῆς.

vile Zenoni bellum fuit atque intestinum, insurgentibus Marciano et Procopio, filiis eius, qui Romae imperaverat, Anthemii. Quos cum Hillus Zenonis auspiciis devicisset, Marcianus quidem natu grandior ordinatus est presbyter: Procopius vero ad Theuderichum in Thraciam confugit. Quin et extorris in Cappadocia Marcianus, fuga elapsus, quae ad Ancyram pertinet, Galatiam turbavit, donec captus in Isauriam est relegatus. In Hillum quoque ab Imperatore odium conceptum est auctumque. Atque haec libro secundo prodita.

Tertius deinde liber cum alia continet, tum quomodo palam in Zenonem Hillus insurrexerit, Leontiumque Imperatorem cum Verina renuntiaverit, utque re infeliciter gesta, obsessi captique capite truncati sint: aliaque ad exitum usque Zenonis.

Sequentia leguntur apud Suidam s. v. χειρίζω.

Κάνδιδος ἱστοριογράφος φησὶν ὅτι Λέων ὁ Μακέλλης περὶ τὴν ἐκστρατείαν τὴν κατὰ Βανδήλων ἄπειρα χρήματα δεδαπάνηκε. ἦσαν γάρ, ὡς οἱ ταῦτα ἐφανέρωσαν κεχειρικότες, διὰ μὲν τῶν ὑπάρχων χρυσίου λίτραι τετρακισμύριαι πρὸς ἑπτακισχιλίαις· διὰ δὲ τοῦ κόμητος τῶν θησαυρῶν ἑπτακισχίλιαι πρὸς μυρίαις· καὶ ἀργυρίου λίτραι ἑπτακόσιαι χιλιάδες, ἔκ τε τῶν ἀνηλωμένων ἀρχόντων ἐκ δημευσίμων, καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως Ἀνθεμίου.

Candidus historicus refert a Leone Lanione in bellum adversus Vandalos infinitam pecuniam erogatam fuisse. Fuerunt enim, testibus illis qui eam tractarunt, per praefectos numerata auri pondo quadraginta septem millia: argenti vero septingenta millia, quum ex bonis publicatis, tum ab Imperatore Anthemio.

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΝΟΝΝΟΣΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

EX HISTORIA
NONNOSI
EXCERPTA.

Ἀνεγνώσθη Νοννόσου ἱστορία· ἐν ᾗ διαλαμβάνεται πρεσβεία αὐτοῦ πρός τε Αἰθίοπας καὶ Ἀμερίτας καὶ Σαρακηνοὺς τὰ ἰσχυρότερα τῶν τότε ἐθνῶν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἄλλα ἀνατολικὰ ἔθνη. Ἰουστινιανὸς δὲ τὸ τηνικαῦτα τὴν Ῥωμαϊκὴν περιεῖπε πολιτείαν· φύλαρχος δὲ τῶν Σαρακηνῶν ἐχρημάτιζε Κάϊσος, ἀπόγονος Ἀρέθα, καὶ αὐτοῦ φυλάρχου γεγενημένου, πρὸς ὃν ὁ Νοννόσου πάππος ἐπρεσβεύσατο, παρὰ Ἀναστασίου τότε βασιλεύοντος ἀποσταλεὶς, καὶ τὰ πρὸς εἰρήνην ἐσπείσατο. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ Νοννόσου, (Ἀβράμης δ' ἦν αὐτῷ ὄνομα,) πρὸς Ἀλαμούνδαρον φύλαρχον Σαρακηνῶν ἐπρεσβεύσατο, καὶ δύο στρατηγοὺς Ῥωμαίων, Τιμόστρατον καὶ Ἰωάννην, νόμῳ πολέμου συλληφθέντας, ἀνεσώσατο. Ἰουστίνῳ δὲ τῷ βασιλεῖ τὴν τῶν στρατηγῶν διηκονεῖτο ἀνάῤῥυ-

Lecta est Nonnosi historia, qua legationem suam complectitur ad Aethiopas et Homeritas atque Saracenos susceptam, populos tum potentissimos: et ad alias item Orientis gentes. Iustinianus Romanum tum imperium tenebat. Praefectus vero Saracenorum Caïsus erat, Arethae nepos: qui et ipse praefectus fuit, ad quem Nonnosi avus ab Anastasio Imperatore legatus fuerat, et pacis foedera sanxerat. Quin et Nonnosi pater, cui Abramo nomen, ad Alamundarum, praefectum Saracenorum, orator aliquando profectus, duos Romanorum duces, Timostratum et Ioannem, belli iure captos, una liberavit: Iustino Imperatori in ducibus his liberandis subserviens. Porro Caï-

σιν. ὁ μέντοι Κάϊσος, πρὸς ὃν ἐστέλλετο Νόννοσος, δύω γενῶν ἡγεῖτο τῶν παρὰ τοῖς Σαρακηνοῖς ἐπισημοτάτων, Χινδηνῶν καὶ Μααδηνῶν. πρὸς τοῦτον δὴ τὸν Κάϊσον καὶ ὁ Νοννόσου πατὴρ, πρὶν ἢ Νόννοσον πρεσβεύειν αἱρεθῆναι, Ἰουστινιανοῦ πέμποντος, ἀπέσταλτο, καὶ εἰρηνικὰς ἔθετο σπονδάς· ὥστε καὶ τὸν υἱὸν Καΐσου (Μαυίας δὲ ἐκαλεῖτο) ὅμηρα λαβεῖν, καὶ πρὸς Ἰουστινιανὸν ἐς Βυζάντιον ἀποκομίσαι. μεθ' ὃν χρόνον ἐπρεσβεύσατο Νόννοσος ἐπὶ δυσὶ τούτοις· Κάϊσον, εἰ δυνατὸν, πρὸς βασιλέα ἀγαγεῖν· καὶ πρὸς τὸν τῶν Αὐξουμιτῶν ἀφικέσθαι βασιλέα· Ἐλεσβαᾶς δὲ τότε ἐκράτει τοῦ ἔθνους· καὶ πρὸς τούτοις καὶ εἰς τοὺς Ἀμερίτας παραγενέσθαι. ἡ δὲ Αὔξουμις πόλις ἐστὶ μεγίστη, καὶ οἷον μητρόπολις τῆς ὅλης Αἰθιοπίας· κεῖται δὲ μεσημβρινωτέρα καὶ ἀνατολικωτέρα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. ὁ δὲ Νόννοσος πολλὰς μὲν ἐπιβουλὰς ἐθνῶν ὑποστὰς, πολλὰς δὲ θηρίων χαλεπότητας παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ πολλαῖς δυσχωρίαις καὶ ἀπορίαις πολλάκις περιπεσὼν, ὅμως καὶ τὰ δόξαντα ἐξετέλεσεν, καὶ σῶος τῇ πατρίδι ἀποδίδοται.

Ὅτι Κάϊσος, Ἀβράμου πάλιν πρὸς αὐτὸν πρεσβεύσαντος, πρὸς τὸ Βυζάντιον παραγίνεται, καὶ τὴν ἰδίαν φυλαρχίαν Ἄμβρῳ καὶ Ἰεζίδῳ τοῖς ἀδελφοῖς διανειμάμενος, αὐτὸς τὴν Παλαιστινῶν ἡγεμονίαν παρὰ βασιλέως ἐδέξατο, πλῆθος πολὺ τῶν ὑποτεταγμένων αὐτῷ σὺν αὐτῷ ἐπαγόμενος.

sus, ad quem Nonnosus missus, duabus praeerat gentibus apud Saracenos clarissimis, Chindinis et Maadenis. Ad quem ipsum Caïsum Nonnosi quoque pater, antequam haec Nonnoso legatio mandaretur, a Iustiniano missus est, pacisque foedera ita instituit, ut Caïsi filium, Maviam nomine, obsidem acceperit, et Byzantium ad Justinianum adduxerit. Post quem duplici Nonnosus nomine legatus missus est: ut Caïsum, si posset, ad Imperatorem adduceret: et ad Auxumitarum regem, cui genti Elesbaas tunc praeerat, itemque adHomeritas proficisceretur. Auxumis permagna est civitas, et quasi Aethiopiae totius metropolis, magis ad meridiem et orientem vergens, quam Romanum imperium. Nonnosus vero, multis gentium superatis insidiis ferarumque periculis praeter viae incommoda multaque discrimina, in quae saepenumero incidit, tamen quae voluit perfecit, et salvus est patriae redditus.

Caïsum refert, misso iterum Abramo ad illum legato, Byzantium profectum esse, suamque praefecturam Ambro et Iezido fratribus divisisse: ipsum vero Palaestinae praefecturam ab Imperatore administrandam suscepisse, infinitamque hominum subditorum secum multitudinem duxisse.

Ὅτι τὰ σανδάλια, φησί, νυνὶ λεγόμενα ἀρβύλας ἔλεγον οἱ παλαιοί, καὶ τὸ φακιόλιον φασῶλιν.

Ὅτι τῶν Σαρακηνῶν οἱ πλεῖστοι, οἵ τε ἐν τῷ Φοινικῶνι, καὶ οἱ τοῦ Φοινικῶνος καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ταυρηνῶν ὀρῶν ἐπέκεινα, ἱερόν τι χωρίον νομίζουσιν, ὅτῳδὴ θεῶν ἀνειμένον, καὶ ἐνταῦθα συλλέγονται κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἕκαστον δίς· ὧν τὴν μὲν τῶν πανηγύρεων αὐτῶν μὴν ὅλος μετρεῖ παρατείνων, σχεδόν που τοῦ ἔαρος κατὰ τὸ μέσον τελουμένην, ὅτε τὸν ταῦρον ὁ ἥλιος ἐπιπορεύεται. ἡ δὲ ἑτέρα πανήγυρις δυσὶ μησὶ παρατείνεται. μετὰ θερινὰς τροπὰς ἄγουσι ταύτην. ἐν ταύταις, φησί, ταῖς πανηγύρεσιν πᾶσαν ἄγουσιν εἰρήνην, οὐ πρὸς ἀλλήλους μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐνδημοῦντας ἀνθρώπους. φασὶ δὲ ὅτι καὶ τὰ θηρία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτὰ πρὸς ἄλληλα. λέγεται δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ παράδοξα καὶ μύθων οὐδὲν διαλλάττοντα.

Ὅτι διεστηκέναι φησὶ τὴν Ἄδουλιν τῆς Αὔξούμεως πεντεκαίδεκα ἡμερῶν ὁδόν, ἀπιοῦσι δὲ εἰς τὴν Αὔξουμιν Νοννόσῳ τε καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτὸν μέγιστον ἐφάνη θέαμα περὶ χωρίον Αὔην προσονομαζόμενον· κεῖται δὲ ἡ Αὔη ἐν μέσῳ τῆς τε τῶν Αὐξουμιτῶν καὶ τῆς τῶν Ἀδουλιτῶν πόλεως· ἐλεφάντων πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀλλὰ σχεδὸν ὡς χιλιάδων πέντε· ἐνέμοντο δὲ οὗτοι οἱ ἐλέφαντες ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, καὶ πελάζειν αὐτοῖς οὐ-

Quae nunc *σανδάλια* dicta, *ἀρβύλας* appellasse veteres ait: et *φακιόλιον φασώλιν.*

Saracenorum, ait, plerique, tam qui in Phoenicone, quam qui ultra Phoeniconem et Taurenos, quos vocant, montes degunt, locum quendam pro sacro habent, alicui Deorum consecratum, quo bis quotannis conveniunt. Horum conventuum ipsorum alter mensem durat integrum, ad medium fere ver, quando Tauri signum sol in Zodiaco tenet: alter vero in duos alteros menses extenditur agiturque post aestivum solstitium. In his, ait, conventibus, summa viget tranquillitas, non solum inter ipsos, sed et cum omnibus advenis. Quin etiam feras cum hominibus, non tantum inter se, pacate tunc degere fabulantur. Narrat et alia multa inopinata et fabulis non absimilia.

Adulin scribit ab Auxumi quindecim itinere dierum distare. Proficiscenti vero Auxumin Nonnoso cum suis maximum hoc obiectum spectaculum ad regionem Auen dictam, quae media est inter Auxuminet Adulin urbes: elephantorum nimirum vis non modica, immo millia ferme quinque. Pascebant hi elephanti maximo in campo,

δενὶ τῶν ἐγχωρίων ἦν εὔκολον, οὐδὲ εἴργειν τῆς νομῆς. τοῦτο μὲν οὖν μεταξὺ τὸ θέαμα αὐτοῖς προσεγεγόνει.

Χρὴ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς κράσεως τῶν ἀέρων εἰπεῖν, οἷα ἀπὸ τῆς Αὔης ἐπὶ τὴν Αὔξουμιν διαδέχεται. ἐναντίως γὰρ περί τε θέρος καὶ χειμῶνα διάκειται. τοῦ γὰρ ἡλίου τὸν καρκίνον τε καὶ λέοντα καὶ παρθένον διερχομένου, μέχρι μὲν τῆς Αὔης, ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν, θέρος τε καὶ ξηρότης διακρατεῖ τὸν ἀέρα· ἀπὸ δὲ τῆς Αὔης ἐπὶ τὴν Αὔξουμιν καὶ τὴν ἄλλην Αἰθιοπίαν χειμὼν ἐπίκειται σφοδρός· οὐ δι' ὅλης ἡμέρας· ἀλλὰ γὰρ ἀπὸ μεσημβρίας ἀρχόμενος ἑκάστοτε, συννεφῆ τε τὸν ἀέρα ποιῶν, καὶ ὄμβροις ῥαγδαίοις τὴν χώραν ἐπικλύζων. τηνικαῦτα δὲ ἄρα καὶ ὁ Νεῖλος πολὺς ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐρχόμενος πελαγίζει τε καὶ κατάρδει τὴν γῆν. ὅτε δὲ ὁ ἥλιος τὸν αἰγόκερων τε καὶ ὑδροχόον καὶ ἰχθύας ἐπιπορεύεται, ἀνάπαλιν ὁ ἀὴρ τοῖς μὲν Ἀδουλίταις μέχρι τῆς Αὔης ὄμβροις ἐπικλύζει τὴν χώραν· τοῖς δὲ ἀπὸ τῆς Αὔης μέχρι Αὐξούμεως καὶ τῆς ἄλλης Αἰθιοπίας θέρος τε, καὶ τὰ ὡραῖα τηνικαῦτα τούτοις ἡ γῆ παραδίδωσιν.

Ὅτι ἀπὸ τῆς Φαρσὰν πλέοντι τῷ Νοννόσῳ, ἐπὶ τὴν ἐσχάτην τῶν νήσων κατηντηκότι τοιόνδε τι συνέβη, θαῦμα καὶ ἀκοῦσαι. ἐνέτυχε γάρ τισι μορφὴν μὲν καὶ ἰδέαν ἔχουσιν ἀνθρωπίνην, βραχυτάτοις δὲ τὸ μέγεθος καὶ μέλασι τὴν χρόαν· ὑπὸ δὲ τριχῶν δεδασυσμένοις διὰ παντὸς τοῦ σώματος· εἵποντο δὲ τοῖς ἀνδράσι καὶ γυναῖκες παραπλησι-

propiusque accedere nemini incolarum facile erat, neque pastu prohibere. Hoc illis interim spectaculum occurrit.

De coeli quoque constitutione dicere oportet, quae est ab Aue ad Auxumin: contra enim aestas illic et hiems accidit. Nam sole Cancrum, Leonem et Virginem obeunte, ad Auen usque, uti et nobis, aestas est summaque coeli siccitas. At ab Aue Auxumin versus et reliquam Aethiopiam hiems est vehemens, non integro quidem illa die, sed quae a meridie semper et ubique incipiens, coactis nubibus aërem obducat, et horrendis imbribus oram illam inundet. Quo etiam tempore Nilus late Aegyptum pervadens, maris in modum terram irrigat. Cum autem sol Capricornum, Aquarium et Pisces perambulat, aër viceversa Adulitis Auen usque imbribus regionem inundat, iis vero, qui ab Aue Auxumin ceteramque Aethiopiam versus iacent, aestas est, et maturos iam fructus terra praebet.

Naviganti a Phársa Nonnoso et ad extremam usque insularum delato, tale quid occurrit vel ipso auditu admirandum. Incidit enim in quosdam forma quidem et figura humana, sed brevissimos, et cutem nigros, totumque pilosos corpus. Sequebantur viros aequales feminae,

αι, καὶ παιδάρια ἔτι βραχύτερα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀνδρῶν· γυμνοὶ δὲ ἦσαν ἅπαντες· πλὴν δέρματί τινι μικρῷ τὴν αἰδῶ περιεκάλυπτον οἱ προβεβηκότες ὁμοίως ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ἄγριον δὲ οὐδὲν ἐπεδείκνυντο οὐδὲ ἀνήμερον· ἀλλὰ καὶ φωνὴν εἶχον μὲν ἀνθρωπίνην, ἄγνωστον δὲ παντάπασι τὴν διάλεκτον τοῖς τε περιοίκοις ἅπασι καὶ πολλῷ πλέον τοῖς περὶ τὸν Νόννοσον. διέζων δὲ ἐκ θαλαττίων ὀστρέων καὶ ἰχθύων τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὴν νῆσον ἀποῤῥιπτομένων· θάρσος δὲ εἶχον οὐδὲν, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπους ὑπέπτησσον, ὥσπερ ἡμεῖς τὰ μείζω τῶν θηρίων.

et pueri adhuc breviores. Nudi omnes agunt, pelle tantum brevi adultiores verenda tecti, viri pariter et feminae, agreste nihil neque efferum quid prae se ferentes. Quin et vox illis humana, sed omnibus, etiam accolis, prorsus ignota lingua, multoque amplius Nonnosi sociis. Vivunt marinis ostreis et piscibus e mari ad insulam proiectis. Audaces minime sunt, ut nostris conspectis hominibus, quemadmodum nos visa ingenti fera, metu perculsi fuerint.

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

EX HISTORIA
THEOPHANIS
EXCERPTA.

Ἀνεγνώσθη Θεοφάνους Βυζαντίου ἱστορικῶν λόγοι δέκα. P. 21
ἄρχεται δὲ ὁ πρῶτος λόγος ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πολέμου τοῦ συστάντος μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν σπονδῶν, ἃς Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς καὶ Χοσρόης ὁ Περσῶν ἀλλήλοις ἔθεντο. ἔλυσε δὲ Χοσρόης τε αὐτὸς, καὶ Ἰουστῖνος, διάδοχος Ἰουστινιανοῦ καταστὰς, δευτέρου ἔτους τῆς ἀρχῆς αὐτῷ περαιουμένου. ἀρχόμενος δὲ ἐντεῦθεν τῆς ἱστορίας κάτεισι μέχρι δεκάτου ἔτους αὐτοῦ τοῦ πολέμου. μέμνηται δὲ ἐν τῷδε τῷ πρώτῳ τοῦ βιβλίου λόγῳ καὶ τὰ κατὰ Ἰουστινιανὸν ἱστορῆσαι. οὐ μὴν ἀλλὰ δῆλός ἐστιν, ὡς καὶ ἐφεξῆς τῶν δέκα λόγων ἑτέρους συνέταξε. διέξεισι δὲ ἐν μὲν τῷδε τῷ λόγῳ, ὅπως αἱ σπονδαὶ συνεχύθησαν Ἰουστίνου μὲν διὰ Κομεντιόλου Σου-

Lecti sunt Theophanis Constantinopolitani historiarum libri decem, quorum primus initium ducit ab illo Persico bello, quod ruptis iam foederibus iis exortum est, quae Iustinianus Imperator et Chosroës, Persarum rex, invicem constituerant. Solverat ea Chosroës ipse, et Iustinus, Iustiniani iam successor, exeunte altero imperii anno. Hinc ergo narrationem auspicatus, pergit porro ad annum usque belli decimum. Meminit vero hoc ipso primo voluminis libro, scripsisse quoque se quae sub Iustiniano gesta sunt, imo et plures eum decem hisce subiunxisse libros, satis manifeste apparet. Narrat autem hoc libro, qua ratione pacta conventa sint dissoluta, cum Iustinus per Comentiolum Suaniam a Chosroë repeteret, ipse

B ανίαν παρὰ Χοσρόου ἀπαιτοῦντος, αὐτοῦ δὲ ὑποτιθεμένου, οὐ μέντοι διδοῦντος· ὅπως τε ἡ Μεσοποταμία πᾶσα ἐσείσθη, προοίμιον τῶν ἐπελευσομένων κακῶν γενομένη.

Ὅτι τὰ πρὸς εὖρον ἄνεμον τοῦ Ταναΐδος Τοῦρκοι νέμονται οἱ πάλαι Μασσαγέται καλούμενοι, οὓς Πέρσαι οἰκείᾳ γλώσσῃ Κερμιχίωνάς φασι. καὶ αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ τότε δῶρα καὶ πρέσβεις πρὸς βασιλέα Ἰουστῖνον ἔστειλαν, δεόμενοι μὴ ὑποδέξασθαι αὐτὸν τοὺς Ἀβάρους. ὁ δὲ τὰ δῶρα λαβὼν καὶ ἀντιφιλοφρονησάμενος, ἀπέλυσεν εἰς τὰ οἰκεῖα. τοῖς δὲ Ἀβάροις ὕστερον ἐλθοῦσιν, καὶ Παννονίαν οἰκῆσαι καὶ εἰ-
P. 22 ρήνης τυχεῖν δεομένοις, διὰ τὸν πρὸς τοὺς Τούρκους λόγον καὶ τὰς συνθήκας οὐκ ἐσπείσατο.

Ὅτι τὴν τῶν σκωλήκων γένεσιν ἀνὴρ Πέρσης, βασιλεύοντος Ἰουστινιανοῦ ἐν Βυζαντίῳ ὑπέδειξεν, οὔπω πρότερον ἐγνωσμένην Ῥωμαίοις. οὗτος δὲ ἐκ Σηρῶν ὁρμηθεὶς ὁ Πέρσης, τὸ σπέρμα τῶν σκωλήκων ἐν νάρθηκι λαβὼν μέχρι Βυζαντίου διεσώσατο, καὶ τοῦ ἔαρος ἀρξαμένου ἐπὶ τὴν τροφὴν τῶν συκαμίνων φύλλων ἐπαφῆκε τὰ σπέρματα· τὰ δὲ τραφέντα τοῖς φύλλοις ἐπτεροφύησέ τε καὶ τἄλλα εἰργάσατο. ὧν τήν τε γένεσιν καὶ τὴν ἐργασίαν ὁ βασιλεὺς Ἰουστῖνος ὕστερον τοῖς Τούρκοις ὑποδείξας ἐθάμβησεν. οἱ γὰρ Τοῦρ-
B κοι τότε τά τε Σηρῶν ἐμπόρια καὶ τοὺς λιμένας κατεῖχον· ταῦτα δὲ πρὶν μὲν Πέρσαι κατεῖχον· Ἐφθαλάνου δὲ τοῦ

vero verbo quidem promitteret, non tamen re praestaret. Refert et in tota Mesopotamia terram movisse, initium nimirum calamitatum, quae subsecutae sunt.

In Oriente ad Tanaïm Turci degunt, qui Massagetae antiquitus dicti, a Persis sua lingua Kermichiones appellantur. Hi tempestate hac legatos cum muneribus ad Iustinum Imperatorem legarunt, ne Avaros reciperet, obsecrantes. Ille munera libenter accepit, omnique adeo benevolentiae atque humanitatis genere complexus, domum remisit. Cumque Avari mox accessissent, qui Pannoniam habitare, paceque frui Romanorum precabantur, ob datam Turcis fidem pactasque conditiones repulsam tulerunt.

Bombycum originem homo quidam Persa, Iustiniano imperante, Constantinopoli ostendit, nunquam antea Romanis cognitam. Hic Persa e Serum regione profectus vermium semen ferula inclusum, Constantinopolim salvum deportavit, ac vere ineunte in alimentum mori foliis semina imposuit: quae foliis nutrita, et in alas se induerunt, et mire coeperunt operari. Ergo bombycum ortum texendique artificium cum post Turcis Iustinus Imperator ostendisset, vehementer obstupuerunt: nam Serum illi tum emporia portusque tenebant, quae Persae prius tenuerant. Ephthalanus enim, Ephthalitarum

Ἐφθαλιτῶν βασιλέως, ἐξ οὗ καὶ τὸ γένος ἔσχε τὴν κλῆσιν, Περόζην καὶ Πέρσας νικήσαντος, ἀφῃρέθησαν μὲν τούτων οἱ Πέρσαι, δεσπόται δὲ κατέστησαν Ἐφθαλῖται. οὓς μικρῷ ὕστερον μάχῃ νικήσαντες Τοῦρκοι ἀφεῖλον ἐξ αὐτῶν καὶ ταῦτα. Ἰουστῖνος δὲ Ζήμαρχον ἐς τοὺς Τούρκους πρέσβιν ἀπέστειλεν, ὃς καὶ λαμπρῶς ἑστιάσας τε τοὺς Τούρκους, καὶ ἐς τὰ μάλιστα φιλοφρονηθεὶς, ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπανῄει. διὸ καὶ ὁ Χοσρόης ἐπ' Αἰθίοπας, φίλους ὄντας Ῥωμαίοις, τοὺς πάλαι μὲν Μακροβίους, νῦν δὲ Ὁμηρίτας καλουμένους, ἐστράτευσε· καὶ τόν τε βασιλέα τῶν Ὁμηριτῶν Σανατούρκην διὰ C
Μιράνους τοῦ Περσῶν στρατηγοῦ ἐζώγρησε, τήν τε πόλιν αὐτῶν ἐξεπόρθησε, καὶ τὸ ἔθνος παρεστήσατο. διέξεισι δὲ καὶ ὅπως Ἀρμένιοι ὑπὸ Σουρήνου κακούμενοι, καὶ μάλιστα περὶ τὴν εὐσέβειαν, τόν τε Σουρήναν ὁμοφρονήσαντες διὰ Οὐαρδάνου, οὗ τὸν ἀδελφὸν Μανουὴλ ἐτύγχανεν ἀνελὼν, καὶ δι' ἑτέρου τινὸς Οὐάρδου ἀνεῖλον, καὶ Περσῶν ἀποστάντες Ῥωμαίοις προσεχώρησαν, τὸ Δούβιος τὸ πόλισμα, ἐν ᾧ κατῴκουν, ἀπολιπόντες, καὶ πρὸς τὰ Ῥωμαίων ἤδη γενόμενοι. καὶ τοῦτο μάλιστα γέγονε τῆς τῶν Περσῶν πρὸς Ῥωμαίους σπονδῶν καταλύσεως αἴτιον. ἀπέστησαν δὲ παραυτίκα καὶ Ἴβηρες, καὶ προσεχώρησαν Ῥωμαίοις, Γοργένους αὐτῶν ἡγε- D
μονεύοντος. ἦν δὲ τῶν Ἰβήρων τότε ἡ Τίφιλις μητρόπολις.

Ὅτι Μαρκιανὸς ὁ τοῦ Ἰουστίνου τοῦ βασιλέως ἐξάδελ-

rex, a quo et appellationem universum genus traxit, Perozen et Persas cum vicisset, submoti his locis Persae, rerum vero potiti sunt Ephthalitae: quos post paulo Turci proelio superantes, his etiam finibus pepulerunt. Iustinus Zemarchum ad Turcos legatum misit: qui et publice eos epulis excipiens, omnique adeo officii genere exceptus Constantinopolim remissus est. Quamobrem etiam Chosroës in Aethiopas, amicos populi Romani, olim Macrobios, nunc Homeritas appellatos, expeditionem suscepit, regemque Homeritarum, Sanaturcen, opera Meranis, Persarum ducis, vivum cepit, urbeque eorum direpta, incolas subiugavit. Armenii a Surena male accepti, maxime in pietatis religionisque negotio, Surenam, coniuratione facta per Vardanum, cuius fratrem Manuelem ille interfecerat, et alium quendam Vardum occiderunt, et a Persis deficientes ad Romanos transiere, relictoque oppido, quod incolebant, Dubii nomine, in Romanorum regionem commigrarunt, atque haec ipsa potissimum causa Persis fuit rumpendi foederis induciarumque cum Romanis. Desciverunt post hos statim etiam Iberes, et Gorgene ipsos ducente, ad Romanos transierunt. Metropolis autem Iberorum Tiphilis tunc erat.

Marcianus, Iustini Imperatoris patruelis, Orientis dux iam re-

φος, τῆς ἕω χειροτονηθεὶς στρατηγὸς, εἰς τὸν πρὸς Χοσρόην πόλεμον ὀγδόῳ ἔτει τῆς Ἰουστίνου βασιλείας ἐξαποστέλλεται. Ἰωάννης δὲ ὁ τῆς Ἀρμενίας στρατηγὸς, καὶ Μιράνης ὁ τῶν Περσῶν, ὁ καὶ Βαραμαάνης, τὴν στρατείαν συνήθροιζον. καὶ τοῖς μὲν Ἀρμενίοις συνεμάχουν Κόλχοι, Ἀβασγοὶ, καὶ Σαρώης ὁ Ἀλανῶν βασιλεύς. τῷ δὲ Μιράνῃ Σάβιροι καὶ Δαγάνες καὶ τὸ Διλμαϊνὸν ἔθνος. πολεμήσας δὲ ὁ Μαρκιανὸς τὸν Μιράνην περὶ τὴν Νισιβηνῶν πόλιν, αὐτὸν μὲν ἐς φυγὴν ἔτρεψεν, ἀνεῖλε δὲ ἐν τῇ μάχῃ χιλίους καὶ διακοσίους, καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν ἑβδομήκοντα. Ῥωμαίων δὲ ἄνδρες ἀνῃρέθησαν ἑπτά. ἐπολιόρκει τε ἤδη καὶ τὸ τῶν Νισιβηνῶν τεῖχος. Χοσρόης δὲ ταῦτα μαθὼν, τεσσαράκοντα μὲν χιλιάδας ἱππέων, πεζῶν δὲ ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν, συναγείρας, ἠπείγετο βοηθεῖν καὶ πολεμεῖν Ῥωμαίους. ἐν τούτῳ δὲ διαβάλλεται ὁ Μαρκιανὸς τῷ βασιλεῖ ὡς ἐρῶν τυραννίδος, καὶ ὁ βασιλεὺς πεισθεὶς αὐτὸν μὲν παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, Θεόδωρον ἀντικαταστήσας τὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ παῖδα, Τζίρον ἐπίκλην. ἀταξίας δὲ διὰ ταῦτα συμβάσης, τῆς τε πολιορκίας Ῥωμαῖοι ἀπέσχοντο, καὶ Χοσρόης τὸ Δάρας πολιορκήσας παρεστήσατο.

nuntiatus, in expeditionem adversus Chosroën octavo imperii Iustini anno missus est. Ioannes vero, Armeniae dux, et Meranes Persarum, qui et Baramaanes, exercitum colligebant. Et Armeniis quidem socios se coniunxerunt Colchi, Abasgi et Saroës, rex Alanorum: Meranae vero Sabiri et Daganes et Dilmaina gens. Marcianus ad Nisibenorum urbem, signis collatis, Meranem in fugam convertit: eoque proelio mille et ducentos cecidit, vivos cepit septuaginta, Romanis septem dumtaxat desideratis. Mox Nisibenorum moenia obsidione cinxit. Chosroës, re mature cognita, quadraginta equitum millia, peditum vero amplius centum conducens, auxilium ferre et cum Romanis confligere properavit. Interea loci apud Imperatorem Marcianus affectati imperii accusatur, et calumniae fidem adhibens Iustinus, exercitus eum imperio submovit, Theodorumque, Iustiniani filium, Tzirum cognomento, suffecit. Hinc turbatis rebus Romani quoque obsidionem solverunt, et Chosroës Daras, oppugnatam urbem, vi cepit.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΓΑΖΑΙΟΥ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ.

PRISCIANI CAESARIENSIS

PANEGYRICUS.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΓΑΖΗΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΙΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΝ.

PROCOPII ORATORIS URBIS GAZAE PANEGYRICUS IN IMPERATOREM ANASTASIUM.

ARGUMENTUM.

Prooemium. (1). *Laudes Epidamni, unde Anastasio origo* (2). *Eius mores, virtutes, educatio* (3. 4). *Fauste imperium capessit* (5. 6). *Vincit Arabes orientis provincias infestantes* (7). *Sui quoque imperii seditiosos populos et praecipue Isauros coërcet, victis deinde parcit* (8 — 10). *Pace aeque ac bello praestat* (11). *Iustissimus et ipse iudex et in eligendis iudicibus iustus* (12). *Crudele chrysargyri vectigal tollit* (13). *Aristidem et Pisistratum aequitate circa vectigalia superat* (14). *Circi spectacula et crudelia et obscoena removet* (15. 16). *Magna eius in singulas urbes beneficia* (17). *Hierapolitanis aqua carentibus aquaeductum aedificat* (18). *Caesareae portum deficientem instaurat* (19). *Alexandriae pharum labantem firmat* (20). *Murum ducit a Ponto Euxino usque ad Propontidem* (21). *Civibus clemens, timendus hostibus, morum emendator* (22). *Ipse moribus castissimis, una coniuge contentus* (23). *Excellentes antiquitatis homines superat omnes, et singulas singulorum virtutes coniungit* (24). *Comparatur cum Cyro* (25), *Agesilao* (26), *Alexandro et Philippo* (27). *Peroratio* (28 — 30).

α΄. Ἤδη μὲν, ὦ κράτιστε βασιλεῦ, πᾶσα πόλις ἐπὶ σοὶ φρονοῦσα, καὶ τοῖς σοῖς τροπαίοις ἀβρυνομένη, καὶ τὴν

1. Iam quidem, optime Imperator, tota urbs propter te superbiens, ac tuis tropaeis luxurians, et felicitatem suam qualis sit usu

εὐδαιμονίαν ὄντως ἥτις ἐστὶ μαθοῦσα τῇ πείρᾳ, πάντα τρόπον μηχανωμένη μὴ κατόπιν ὀφθῆναι τῶν δωρεῶν, ἀμοιβῆς ἀπορεῖ τοῖς ἔργοις ἁμιλλωμένης· καὶ τὸν εὐεργέτην ἐντεῦθεν μᾶλλον θαυμάζει δι' ὧν εὖ ποιεῖ, τῶν εὖ παθόντων νικῶντα τὰς ἀμοιβάς. πρέπων γὰρ οὗτος βασιλεῖ κόσμος, μετὰ τῶν πολεμίων καὶ τοὺς ὑπηκόους νικᾷν, τοὺς μὲν τοῖς ὅπλοις, τοὺς δὲ τῷ πλήθει τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν, ἀμφοτέρους δὲ ταῖς ἀρεταῖς. ἡ δὲ ἡμετέρα πόλις, διὰ τῆς εἰκόνος αὐτὸν ἀπολαβοῦσα τὸν εὐεργέτην, ὥσπερ τις δεινὸς ἐραστὴς, ἀνίσταται πρὸς τὴν θέαν, καὶ πᾶσαν ἡλικίαν ἐγείρει· καὶ πατὴρ παιδὶ παραστὰς καὶ πρεσβύτης νέῳ ἥκει καὶ δείκνυσι, καὶ σκιρτῶσιν ἅμα τῇ θέᾳ. ἴσως μὲν οὖν δόξω μόνος παρὰ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τηλικοῦτον ὄγκον πραγμάτων ἰέναι, καὶ τοσοῦτον εἶναί μοι θράσος, ὥστε καὶ θεάτρου μέσος ἀνέστηκα, καὶ τολμῶ τι λέγειν, κἂν ἀπειλῇ τις οὐ παύσομαι. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· ὅλη δὲ πόλις ἀνθ' ὧν εὖ πάσχει πρὸς ἀμοιβὴν κινεῖται δικαίαν· καὶ καθ' ἕκαστον ἄνδρα λέγειν οὐχ ἱκανὸν ἡγουμένη τὸν χρόνον, κοινῇ πάντες ψήφῳ τῇ τοῦ ῥήτορος ἀρκοῦνται φωνῇ· ὁ γὰρ ὑπὲρ πόλεως προβεβλημένος τῷ λόγῳ, μιᾷ γλώττῃ τὰς ἁπάντων ὑποκρίνεται γνώμας. ἐκ δὲ τούτων θαῤῥεῖν τε ἅμα καὶ δεδιέναι με παραλόγως συμβαίνει· ὅτι μὲν γὰρ τὸ τῶν πραγμάτων, ταπεινὸν οὐδὲν ἐφελκόμενον, εἰς ὕψος ἐπαίρει τὸν λόγον, καὶ τῷ λέγοντι

experta, omni ratione contendens dona exaequare, quaerit, quomodo beneficia repenset gratia referenda, ideo vel maxime te admirans, quod munificentia tua ab iis, in quos eam contulisti, repensari nequeat. Is enim ornatus principe dignus est, una cum hostibus etiam subditos superare, illos armis, hos multitudine bonorum, utrosque virtutibus. Nostra vero urbs, quae, benefactoris imagine posita, ipso praesente fruitur, quemadmodum vehemens amator, conspecto quem diligit, surgit, omnisque aetatis homines excitat, et pater puero et senex iuveni eum ostendit, et omnes simul spectaculo exsultant. Ac fortasse quidem videbor unus praeter ceteros ad tam immensam rerum laudem me convertere, tantaque audacia instigari; ut vel medio ex theatro surrexerim, et recitare quidquam audeam, et quamvis minetur aliquis ab incepto non desistam. Verum hoc non est ita, sed tota urbs ad meritam pro benefactis gratiam referendam movetur; quae cum tempus non sufficere existimet ut pro se quisque dicat, unanimi omnes sententia oratoris voce contenti sunt: is enim ad dicendum pro urbe electus, una voce omnium cogitata exprimit. Inde autem, mira res, simul et bono me animo esse et timere, accidit: quod enim facta, quae nihil humile continent, in sublime attollunt orationem, et dicenti expedita sunt, magnum hoc est et

πρὸς εὐπορίαν καθίσταται, μέγα τοῦτο καὶ λαμπρὸν εἰς εὐτυχίαν ἐμοί· δέδοικα δὲ μὴ τῇ λίαν ὑπερβολῇ καὶ τῷ πλήθει τῶν ὑπαρχόντων καταπλαγεὶς, οὐκ ἔχων ὅ,τι χρήσομαι τοῖς παροῦσιν, εἰς ἀφωνίαν μεταβάλλω τὸν πλοῦτον, καὶ ἀπορούμενος στήσομαι. ὥσπερ ἐν λειμῶνι τερπνῷ καὶ ποικίλην παρεχομένῳ τὴν θέαν, πάντα μὲν εἰς κάλλος ὁρᾶται· ὁ δὲ θεατὴς, πάντων ὁμοίως εὐφραινόντων, οὐκ ἔχων ὅ,τι προτιμήσει καὶ δρέψεται, πάντων ὁμοίως ἀπεχόμενος ἕστηκεν. οὐ μὴν ἀλλὰ, καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, πάντα τολμῶντες οἱ λόγοι καὶ νῦν ὁμοίως θρασύνονται, καὶ πηδῶσιν ἀτάκτως, καὶ ὥσπερ ὑφ᾽ ἡδονῆς βακχεύοντες πάρεισι, τύχῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ θαῤῥοῦντες, καὶ τῶν μελλόντων οὐδὲν λογιζόμενοι. ὅθεν τολμήσομέν τι καὶ παρὰ δύναμιν, ἀρκοῦσαν εἰς συγγνώμην τὴν προθυμίαν προβεβλημένοι.

β'. Σοὶ γὰρ ὥσπερ ἡ τύχη καλῶς τὸ μέλλον μαντευομένη, πρέποντα πάντα παρέσχε τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ· καὶ πρῶτον, ὥσπερ ἔδει, χαρίζεται πατρίδα νικῶσαν τὴν τῶν ἄλλων εὐδαιμονίαν· τὴν γὰρ Ἐπίδαμνον ᾄδουσι μὲν συγγραφεῖς, βοῶσι δὲ καὶ μετ᾽ ἐκείνων αἱ φῆμαι, πόλιν ἐξ ἠπείρου προβεβλημένην εἰς θάλατταν, ὥσπερ ἑκάτερον τῶν στοιχείων οἰκουμένην, καὶ πλεονεκτοῦσαν οἷς φέρειν οἶδε γῆ τε καὶ θάλαττα· πάρεστι γὰρ ἐνταῦθα καὶ νῆσον ἐκ μέρους οἰκεῖν καὶ ἠπειρώτας εἶναι, καὶ τῶν κατ᾽ ἀμφότερα λυπηρῶν ἀφεστάναι,

20. ἑκάτερον cod., ἑκατέρων Villois.

splendidum, meque adiuvat: metuo autem, ne rerum abundantia et multitudine obstupefactus, dicendi materia uti nesciens, non eloqui divitias possim, atque consilii inops appaream. Sicut in prato iucundo et varium spectaculum praebente omnia quidem pulcra sunt aspectu: spectator autem, cum omnia simul delectent, nescius quid praeferat et decerpat, ab omnibus simul abstinens consistit. Sed quamquam res sic se habeat, oratio tamen ad omnia audax fiducia impleta est, et petulanter salit, et prae voluptate bacchatur, fortunaque magis quam consilio confidens, quae futura sunt nihil curat. Qua de causa audebimus aliquid supra vires, quae indulgentia egent, animi studio excusati.

2. Tibi enim Fortuna quasi futura bene prospiciens, omnia dedit quae Imperatorem Romanum decerent. Et primum, ut par erat, donavit patriam, quae aliarum terrarum felicitatem superaret: Epidamnum enim canunt scriptores, et cum illis clamans collaudat fama, urbem ex continente proiectam in mare, quasi utrumque elementum habitantem, atque fruentem iis, quae proferunt mare et terra: licet enim ibi et insulam ex parte incolere et in continente vivere, et quae in utroque molesta sunt vitare, quae bona, iis plane

τῷ μὲν θατέρου ψιλῶς ἀπολαύειν· πρόκειται γὰρ ὥσπερ χεῖρα προβαλλομένη τοῖς ἐκ πελάγους, καὶ φιλανθρώπως αὐτοῖς ἀπαντῶσα· καὶ τὸν Ἰόνιόν τις ἐκπλέων προκύπτει τῆς νεὼς, καὶ πρὸς αὐτὴν ἐπιστρέφεται, καὶ ἡδονῇ τῶν ὁρωμένων ἑστιᾶται τὴν θέαν. αὐτόχθων Ἐπίδαμνος ἐντεῦθεν προῆλθε, καὶ τῇ πόλει τὴν ἐπωνυμίαν χαρίζεται, ὕστερον δὲ πρὸς ἔρωτα κινεῖ καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, καὶ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἀποικίᾳ ταύτην ἐκόσμει, οἷα δὴ μάντις τάχα καλῶς τὸ μέλλον εἰδὼς, ὡς δεῖ πάσης γῆς καὶ θαλάττης κοινὸν εὐεργέτην ἐντεῦθεν ἀναφανῆναι. οὐκοῦν εἰ τοὺς Ἀθηναίους αὐτόχθονας ἀκούων τεθαύμακας, πάρεστί σοι μετ' ἐκείνων φιλοτιμεῖσθαι· εἰ τὴν Φαιάκων φιλανθρωπίαν ζηλοῖς, ἐντεῦθεν ἡ πόλις. ἔχει δὲ καὶ Κορινθίων τὸ γένος, καὶ τὴν Σπάρτης φιλοτιμίαν, καὶ πρόγονον Ἡρακλέα, καὶ δι' ἐκείνου τὸν Δία.

natus c. A.C. 438

γ'. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα παρὰ τοῦ κρείττονος πρῶτα δῶρα δεξάμενος, οὐκ ᾔσχυνας, μὰ Δία, γένος οὕτω λαμπρὸν καὶ διὰ πάντων ᾀδόμενον· ἀλλὰ γὰρ ἀπέκρυψας τοὺς προλαβόντας· καὶ τοὺς ἄλλους νικῶντες ταῖς ἀρεταῖς ἐπὶ σοῦ τὴν ἧτταν μεταμανθάνουσι· καὶ νικῶνται νίκην ἡδίστην, καὶ ἣν ἂν εὔξαιντο πατέρες νικᾶσθαι. ἐκ τοιούτων γὰρ προελθὼν, καὶ τραφεὶς ὥσπερ εἰκὸς τὸν οὕτω τοῖς πᾶσι νενικηκότα, καὶ προϊόντι τῷ χρόνῳ συναύξων τὰς ἀρετὰς, πρέπειν ἡγού-

8. *μέλλον* Villois., *μέλον* cod. 13. *φιλοτιμίαν* Villois., *φιτιμίαν* cod. 18. *νικῶντες* cod., *νικῶν* Villois.

frui. Iacet porro quasi manum porrigens a mari advenientibus, et amice eis obviam facta; et quisquis e mari Ionio navigat, e navi prospiciens se ad eam convertit, et voluptate e rebus, quas videt, animum pascit. Hic e terra Epidamnus ortus est, qui urbi nomen praebuit; postea vero ad eius amorem commovit etiam Apollinem Pythium, Graecorumque colonia urbem ornavit; ut vates fortasse bene providens futura: oportere videlicet eum, qui omnes terras et mare beneficiis ornaturus esset, hic nasci. Si igitur Athenienses tanquam aborigines admiratus es, licet cum illis gloriari; si Phaeacum comitatem diligis, ab iis haec urbs originem habet: tenet etiam Corinthiorum genus, et Spartae honoris cupiditatem, et inter maiores Herculem, et per hunc Iovem.

3. Haec et talia prima dona a numine cum accepisses, non dedecorasti, me Hercule, genus tam splendidum et ab omnibus celebratum, sed offecisti eorum, qui ante fuerunt, lumini: et qui alios virtutibus vincebant, a te superari discunt: et quidem vincuntur victoria suavissima, quomodo patres vinci optent. Talibus igitur prognatus et educatus, ut ei conveniebat qui omnibus rebus tantopere superaret, et cum temporis progressu virtutes augens, decere

μενος ἀρίστου βίου καλὴν ὑποκεῖσθαι κρηπῖδα, τῆς εὐσεβείας τὸ κτῆμα ἐλογίζου· ταῦτα προσετίθεις τῷ πόθῳ, μετῆλθες τῇ πείρᾳ, καὶ πρὸς ἄκρον ἠπείγου τοῦ πράγματος, καὶ θᾶττον ἀφῖξαι. εἰ κόμπος δὲ ταῦτα καὶ λόγων ἀλαζόνεια, πόῤῥω τῆς ἀληθείας πεπλάνημαι. ἀλλὰ τούτων μάρτυρες οὐκ ὀλίγοι τινὲς ἢ φαῦλοι, καὶ οὓς ἄν τις παραγράψαι τὸ τῆς γνώμης μεμψάμενος· ἀλλὰ πόλις ὅλη, καὶ βασιλέων ἡ πόλις, ἐπί σοι βοῶσα· καὶ πρὸς ἱερέως ἀνάγουσα σχῆμα· καὶ ἅπερ ἐμαρτύρει τοῖς ἔργοις βεβαιοῦσα τῇ ψήφῳ. οὐχ οὕτως Εὔμολπος βασιλείας ἀποτυχιεῖ, τὴν ἱερωσύνην λαβὼν, καὶ θρασύτητος οὐ βίου σώφρονος ταύτην καρπούμενος ἆθλον· καὶ νῦν μὲν ὅπλα φέρων, καὶ τελῶν εἰς Ἄρεος ὑπηρέτας, νῦν δὲ, μεταμπισχόμενος καὶ σχήματος μεταβολῇ, καὶ θύων ἐξαίφνης καὶ βωμοῖς παριστάμενος.

δ'. Σὺ δὲ μελλούσης βασιλείας προσῆκον προοίμιον καὶ πρέπουσαν μαρτυρίαν ταύτην ἐδέχου, καὶ ταῖς ἀρεταῖς ὀφειλόμενον τὸ γέρας ἀπείληφας, ἀλλ' οὐ μέχρι τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὅσον καὶ τὴν ἀξίαν δειχθῆναι τὴν σὴν, καὶ φυλαχθῆναι πρὸς μείζω ψῆφον καὶ κοινοτέραν εὐεργεσίαν, καὶ πᾶσιν ὕστερον δῆλον γενέσθαι, ὡς τὰ μέγιστα παρ' ἀνθρώποις, βασιλέως σχῆμα καὶ ἱερέως γνώμην, εἰς ταὐτὸν συλλαβὼν, ἄμφω

8. ἀνάγουσα Villois., ἀνήγου cod. 9. οὐχ ὡς Εὔμ. τ. βασ. ἀπέτυχες coni. N. — Cf. Pausaniam I. 38. 3.

existimans optimae vitae pulcrum fundamentum poni, id pietatis possessionem esse existimasti. Hoc tibi proponebas desiderio, petebas usu, et ad summum rei provehebaris; ac celerrime ad metam pervenisti. Si nugae haec sunt et verborum iactantia, multum a veritate aberravi. Sed horum testes mihi sunt, non pauci quidem et futiles, et quorum testimonium, ut vanorum hominum, aliquis impugnet, sed universa urbs, et quidem regum urbs, quae de te consentiebat: et ad sacerdotium te evehebat, et, quod re ipsa testabatur, suffragio confirmabat. Non ita Eumolpus, qui cum regnandi spe excidisset, sacerdotium arripuit, audaciae, non modestiae praemium; modo armatus et Martis cultoribus annumeratus, modo veste et habitu mutato sacra subito faciens, et altaribus adstans.

4. Tu vero ut commodum primordium et honorificum testimonium futuri imperii sacerdotis munus accipiebas. Et virtutibus debitum honorem quidem, at rem ipsam non attigisti; cum id tantum fieret, quod satis esset, ut dignitas tua conspiceretur, te servato ad maius suffragium et benefacta quae latius paterent; atque ut omnibus postea constaret, quomodo coniunctis quae summa inter homines sunt, regis dignitate et mente sacerdotis, utrumque alterius adiectione altius tolleres. Verum huius rei tempus nondum vene-

σεμνύνεις τῇ θατέρου προσθήκῃ. ἀλλὰ μήπωγε ταῦτα· ἀλλ' ἔτι τῆς εὐσεβείας τοσοῦτον εἶχες τὸν πόθον, καλῶς εἰδὼς ὡς ταύτῃ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ὁ σύλλογος ἐπακολουθήσει ῥᾳδίως, ὥσπερ αἰδούμεναι ταύτης τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον συγγένειαν· καὶ οὐ διεψεύσθης τῆς γνώμης. εἵποντο γὰρ καὶ συνῆσαν ἀλλήλαις, ὥσπερ κοινὸν οἰκητήριον τὴν σὴν εὐτυχοῦσαι ψυχήν· καὶ διὰ πάντων ἐνίκας, φιλάνθρωπος ὢν ἰδεῖν τε ἅμα καὶ πειραθῆναι, φρονήσεως ἐμπείρᾳ τὸν βίον εὐθύνων, τοσαῦτα περισκοπῶν ὅσα σώφρων ὀφθαλμὸς ἐπιτρέποι, καὶ φέρειν εἰδὼς εὐχερῶς ὅπως ἂν ἡ τύχη κρίνεται. τοιγαροῦν ἐν τοῖς βασιλείοις διάγων εὐδαίμονος βίου παράδειγμα σαυτὸν ἐδείκνυς τοῖς ἄλλοις, ἄρχεσθαι πρὶν ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενος· εἴπερ ἀρίστη μελέτη τὴν πρὸς τὸ δεόντως ἄρχειν ὁδὸν λαμβάνειν ἐκ τῆς τοῦ καλῶς ἄρχεσθαι πείρας. παρῆν γάρ σοι καὶ δοκιμάζειν ἐπ' ἐξουσίας ὅσα τοῖς κρατοῦσιν ἐπλημμελεῖτο, καὶ ὅσα πρὸς τὴν τῶν ὑπηκόων εὐδαιμονίαν ἐτέλει· καὶ τὰς αἰτίας ἀνεσκόπεις, καὶ ἀσφαλῶς ἐπαιδεύου, ὥσπερ ἐν ἑτέρων τύχαις τὴν τοῦ μέλλοντος μελέτην ποιούμενος.

A.C. 491 ε'. Ἤδη δέ τοι παρῆν ὁ χρόνος, ὥσπερ τι χρέος τὸ προσῆκον ἀποδιδοὺς, καὶ πρὸς ἀρχὴν τοσαύτην ἀνέλαμπες· καὶ μετεβάλλετο τοῖς ὑπηκόοις τὰ πράγματα. ἄμεινον δὲ τῶν προλαβόντων μικρὰ ὑμᾶς ἀναμνῆσαι, καὶ δεῖξαι, πῶς ποτε τούτων ἐχόντων εἰς ὅσην ἡμῖν ἀφῖκται μεταβολήν. οὐκ ἐάσει

8. Leg. ἐμπειρίᾳ vel ἐν πείρᾳ. N.

rat, sed adhuc pietatis insigni tenebaris desiderio, probe gnarus, fore, ut hanc facile omnes virtutes sequantur, quasi venerantes eius cum numine cognationem: neque te ea opinio fefellit. Sequebantur enim simul omnes, quasi commune domicilium animum tuum nactae. Et in omnibus praecellebas, humanus aspectu simul et consuetudine, intelligentia et experientia vitam dirigens, ea tenus circumspiciens qua modestia oculum circumferre patitur, et facile tolerare sciens quaecunque fortuna affert. Itaque in regia cum versareris, vitae felicis exemplar te ipsum ceteris praebebas, parere ante imperandum bene edoctus; siquidem optima praeparatio ad recte imperandum consuetudo est bene parendi. Etenim licebat tibi cognoscere quae imperantes perperam administrarent, et quae ad civium felicitatem facerent; et in earum rerum causas inquirebas, et egregie erudiebaris, quasi in aliorum casibus futuri exercitationem instituens.

5. Iam vero tempus aderat, quasi debitum exsolvens, et ad tantum imperium elucebas; et civium status mutabatur. Non alienum autem videtur, me paullulum in vobis prioris conditionis memoriam revocare, et ostendere quanta rerum mutatio facta sit. Nec

δὲ πάντως τὰ μετὰ ταῦτα χρηστὰ τῶν προλαβόντων λυπῆσαι τὴν μνήμην. ἦν γὰρ ὅτε τοῖς, ὅσοι τὴν τῶν Ῥωμαίων πληροῦσιν ἀρχὴν, οὐκ εὐτυχῶς εἶχε τὰ πράγματα· ἀλλά τις ἄτακτος ἔρως πλεονεξίας ἤκμαζε, καὶ γνώμης ἀπιστία· καὶ συκοφάνται πάντων ἐκράτουν. ὁ δὲ νῦν εὐδαίμων, μικρὸν ὕστερον, τὰς χρηστὰς ἐλπίδας ἀποβαλὼν, εἰς ἀτυχούντων μετεβάλλετο σχῆμα. ἐν ἴσῳ δὲ ἦν ἔχειν τι καὶ ἀπορεῖσθαι, διὰ τὴν τῶν ὁμοίων ἐλπίδα. ξένον δέ τι πρᾶγμα καὶ παρὰ φύσιν ὑπῆρχεν· ὁ γὰρ πλοῦτος τοὺς κεκτημένους ἐλύπει. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, καὶ πάντων ἀπειρηκότων ταῖς συμφοραῖς, ὥσπερ θεὸς ἐκ μηχανῆς ἀναφανεὶς χεῖρα προὔτεινες ἐλευθέριον· κἀκεῖνα πέρας εἶχεν· ἡ δὲ τῶν πραγμάτων ἀχλὺς διελύετο. δόγμα τι θεῖον ὡς ἀληθῶς ἐπὶ σοὶ τὴν ψῆφον ἐκίνει· καὶ ὥσπερ ἐκ μιᾶς γνώμης ὁ δῆμος ἅπας ἐβόα· μεγάλη βουλὴ προσετίθετο· βασιλὶς ἐπένευεν· ἡ δὲ ψῆφος ἐφέρετο. αὕτη A. C. 491
τῆς ἡμετέρας εὐδαιμονίας ἀρχὴ καὶ κατάστασις πρώτη, τοῦτο πᾶσαν ἤγειρε πόλιν ταῖς εὐπραγίαις, ἐντεῦθεν ἀκμάζει τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ μεταβέβληται, καὶ τῶν λυπούντων λόγος οὐδείς.

ϛ'. Ἄλλοις μὲν οὖν ἐκ πρώτης γενέσεως ἁλουργίδες καὶ τὰ σπάργανα· καὶ βασιλεῖς εὐθὺς καλοῦνται, πρὶν αἰσθέσθαι τῆς τύχης. ὕστερον δὲ πολλάκις ἀνάξιοι φανέντες τῆς δωρεᾶς κατηγόρους ἐφιστῶσι τῇ δαίμονι, ὡς οὐδὲν ἠπίστατο τῶν

16. κατάστασις Villois., κατάστα cod.

vero quae secuta sunt bona sinent nos contristari anteactorum memoria. Erat enim tempus, cum non bene se res haberent eorum qui imperio Romano continentur, sed immoderatus quidam lucri amor vigebat et animi perfidia; et calumniatores omnia tenebant. Qui modo felix, is paulo post, bona spe abiecta, miserorum habitum induebat. Nihilque intererat, rem haberes, an egeres, cum idem tibi exspectandum esset. Monstri similis et contra naturam conditio erat; divitiae enim possidentes angebant. Hisce ita se habentibus, omnibusque per miseriam desperantibus, sicut deus ex machina apparens manum liberatricem tendebas: et illa protinus finita sunt, et difficultatum caligo dissipata est. Divinum vere quoddam placitum versus te movebat suffragia, et quasi uno ore in te populus universus clamando consentiebat, summus senatus assentiebatur, Augusta annuebat, et comitia perfecta sunt. Id nostrae felicitatis principium, haec prima quies; hoc omnem excitabat urbem felicitatis sensu. Ab illo tempore florent res nostrae et mutatae sunt: atque nulla eorum vis est, qui nos laeserant.

6. Quibusdam inde a primo nascendi tempore ipsae fasciae de purpura sunt, ac statim reges vocantur priusquam Fortunam experti sunt. Postea vero saepius eo dono indigni visi excitant accusatores

μελλόντων, οὐδὲ κρίνειν οἶδε καλῶς, ἀλλ' εἰκῇ φιλοτιμεῖται, καὶ δίδωσιν ἑαυτὴν οὐχ ὅσοις ἄξιον, ἀλλ' ὅσοις καὶ βούλεται· εἰ δὲ καὶ ἄξιοι φανεῖεν τοῦ πράγματος, ἀλλ' οὖν δοκοῦσι τῇ τῆς τιμῆς ἀνατάσει, καὶ τῷ μὴ κατόπιν ὀφθῆναι ταύτης, ἐπιτηδεύειν τὰς ἀρετάς. ἐπὶ δὲ σοῦ παραδόξως κρίσιν ἔσχεν ἡ τύχη, καὶ ψῆφον ἔγνω δικαίαν. ἠκολούθει γὰρ ταῖς ἀρεταῖς, ἀμοιβὴν καὶ χάριν τὴν βασιλείαν ἀποδιδοῦσα, καὶ ταύτην ἀναίμακτον, καὶ πάσης ἀπηλλαγμένην ἀπάτης· οὐ γὰρ ὥσπερ ἑτέροις ὅπλα καὶ μάχαι καὶ προσηκόντων σφαγαὶ, καὶ δόλος ἀπάτῃ νικῶν, τοσαύτην σοι περιτέθεικε τὴν τιμήν. δυστυχοῦς ταῦτα βασιλείας δυστυχῆ τὰ προοίμια, καὶ τῶν ὅσοι πλεονεξίας ἀφορμὴν τὴν ἁλουργίδα περίκεινται. ἀλλὰ προσήκουσαν ταύτην προσηκόντως δεξάμενος, οὐκ ἤλεγξας, μὰ Δία, τῶν σε ψηφισμένων τὴν μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ παρῆλθες τὰς ἐκείνων ἐλπίδας νικῶν.

ζ. Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενόμενος, καὶ πρὸς τοσοῦτον πλῆθος πραγμάτων ὁρῶν, ταὐτὸν ἔοικα πάσχειν τοῖς ὅσοι τὰ πελάγη περισκοποῦσι. πολλάκις γὰρ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιφέροντες, θάλατταν μόνην ὁρῶσιν· οὐδὲν δὲ τούτοις ὁρίζει τὴν θέαν. ὅμως τολμητέον τὴν πεῖραν· οὔτε γὰρ ἐκεῖνοι πλοῦν ἀποκνοῦσι· μήτε τὸν λόγον ἡμεῖς. ἐπειδὴ γὰρ θᾶττον ἀπειλήφεις τὰ σκῆπτρα, πρέπειν ἡγούμενος πᾶν ὅ,τι νόθον

4. ἀνᾶ cod., ἀνατάσει coni. Villois. 14. Leg. ἐψηφισμένων vel ψηφισαμένων. 19. περιφέροντες coni. Vill.

contra Deam, quasi nihil de iis quae futura occultent sciverit, neque discernere possit, sed temere honores tribuat, et se dedat, non quibus oporteat sed quibus lubeat. Quin si digni appareant eo culmine, tamen honoris studio, et ne infra hunc relinquantur, virtutes colere videntur. Sed in te eligendo praeter exspectationem iudicium adhibuit Fortuna et iustum suffragium tulit. Sequebatur enim virtutes, imperium praemii loco et gratiae donans, et incruentum quidem, et omni fraude remota. Non enim, ut aliis, arma et proclia et cognatorum caedes et dolus fraude vincens tantum tibi dedit honorem. Haec infelicis imperii infelicia initia sunt, et eorum propria qui purpura ad explendam lucri cupiditatem induuntur. Tu tibi debitam pie accepisti, neque, me Hercule, frustratus es te eligentium testimonium, sed etiam illorum spes superasti.

7. Hactenus oratione progressus, tanta rerum multitudine conspecta, idem mihi accidere videtur quod illis qui pontum prospectant. Saepius enim oculos eo vertentes, mare solum vident: nihil aspectum determinat. Nihilominus periculum est faciendum: neque enim illi navigationem reformidant, neque nos orationem. Nam cum primum sceptra accepisses, decere existimans omne peregrinum et

καὶ βάρβαρον πόῤῥω τῆς σῆς ἀρχῆς ἀπελαύνειν, καὶ μετὰ τῆς
ἐλευθερίας ἐπιφανῆναι τοῖς ὑπηκόοις, ἐπένευσας ταῦτα, καὶ
πρὸς πέρας ἀφίκετο. ἔγνως γὰρ, ὡς τὴν ἑῴαν λῆξιν, τῆς A. C. 498
ἀρχῆς τὸ σεμνότερον, πρόσοικοί τινες ἐπετάραττον βάρβαροι,
ἄνδρες ὑβρισταὶ καὶ θρασεῖς, καὶ μίαν ἀρετὴν εἰδότες τοῖς
ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς ἐπιτίθεσθαι· καὶ θᾶττον μὲν ἐπιόντες,
θᾶττον δὲ μεθιστάμενοι, καὶ ὅποί ποτε γῆς εἰσι ῥᾳδίως
λανθάνοντες· οἷς γὰρ μὴ χῶρος μὴ πόλις εἰς οἰκητήριον
ὥρισται, ἀλλ' ὅλην ἕκαστος ἐπάγεται τὴν οἰκίαν, αὐτοσχέ-
διον καλύβην ὅπη τύχῃ συμπηγνύμενος, οἱ δὴ τοιοῦτοι τίνος
ἂν ἀπόσχοιντο τόλμης; τούτοις εἰς ἁρπαγὴν προὔκειντο πό-
λεις, τὸ πρὶν μὲν εὐδαίμονες καὶ λαμπραὶ, τότε δὲ τῶν βοη-
θούντων ἔρημοι καὶ συμμαχίας ἐστερημέναι· καὶ ἡ μὲν εἴχε-
το, ἡ δὲ ἔμελλεν, ἡ δὲ μετανίστατο· καὶ μᾶλλον τοῦ πάθους
ὁ τῶν μελλόντων φόβος ἐλύπει· φήμη δέ τις οὐκ εὐτυχὴς
τὰς τῶν ἁπάντων διέσειεν ἀκοὰς, ἐπ' ἄλλοις ἄλλα διηγουμένη,
καὶ πάντα δεινα. ἦν γὰρ ἀκούειν πόλιν ἁλισκομένην, ἁρπα-
ζομένην εὐδαιμονίαν, ἐλαυνομένας γυναῖκας εἰς ἀσέλγειαν
ἠναγκασμένην, ὑβριζομένους παῖδας, αἰκιζομένην πολιὰν,
ἑλκομένην νεότητα, καὶ παρθένους ἀγομένας, οὐ πρὸς εὐτυχῆ
παστάδα καὶ νύμφιον εὐδαίμονα, κατὰ τὰς πρώην ἐλπίδας,

12. βοηθούντων Villois., βηθούντων cod. 20. ἑλκομένην Villois., ἑλωμένην cod., καὶ ἑλκομένην rec. m.

barbarum procul a tuo imperio arcere, et una cum libertate subditis apparere, fieri iussisti, et protinus res ad exitum venit. Namque compereras, orientem, praestantiorem imperii partem, a quibusdam finitimis barbaris perturbari, hominibus superbis et ferocibus, qui aliorum bona infestare unice pro virtute agnoscerent; et quidem celeriter ingruentes, celeriter quoque recedentes, et, quo se contulissent, facile latentes: quippe quibus neque locus neque urbs ad habitandum definita est, sed quisque totam domum secum vehit, tumultuariam casam ubicunque fuerit compingens. Tales vero homines quo facinore abstineant? His ad praedandum exposita erant oppida prius fortunata et splendida, tum vero auxiliis destituta et propugnatoribus privata; e quibus hoc quidem iam captum erat, illud in eo, ut caperetur, erat etiam e quo cives migrarent. Et magis quam ipsa calamitas futuri metus angebat; rumor autem infelix omnium aures perstringebat, alia super alia nuntians, cuncta horrenda. Audire poteras urbem expugnari, divitias auferri, mulieres rapi ad stuprum, pueros nefande tractari, foedari canitiem, trahi iuventutem, et virgines duci, non ad genialem lectum et fortunatum sponsum, secundum spes antea conceptas, sed ad libidinem hostis barbari et ipso aspectu foedi. His enim omnia patebant. Qui

ἀλλὰ πρὸς ὕβριν ἐχθροῦ καὶ βαρβάρου καὶ μέχρι τῆς θέας λυποῦντος· πάντα γὰρ προὔκειτο τούτοις. ὁ δὲ μὴ παθὼν πρώην μὲν μόνῃ τῇ τύχῃ χάριν ἠπίστατο· νῦν δὲ σὲ πάντες ὑμνοῦσι μετὰ ταύτης, ὦ βασιλεῦ, οἱ μὲν διὰ σὲ μὴ παθόντες, οἱ δὲ μὴ προσδοκῶντες πάλιν παθεῖν. ὁ γὰρ βάρβαρος, τὴν προσήκουσαν πληγὴν δεδεγμένος, κάτω νεύει, καὶ δεσπότην ἐπίσταται, καὶ σωφρονεῖ μὴ βουλόμενος. αἱ δὲ πόλεις τῶν δραμάτων ἐλεύθεραι· καὶ τείχη, τὰ μὲν γεγηρακότα νεάζει, τὰ δὲ νῦν πρῶτον ἀνίσταται· καὶ σωφρονοῦσιν αἱ πόλεις, ἀσφαλῆ κόσμον ἐπιδεικνύμεναι τοῖς βαρβάροις· φρούρια δὲ πανταχοῦ τῶν ὑπηκόων προβέβληται, καὶ στρατιωτῶν ἡλικία ῥώμῃ καὶ πλήθει συμπεφραγμένων· ἄνδρες ἀκμῇ ζέοντες, καὶ βλέποντές τι νεανικὸν, καὶ ὡς ἂν Ὅμηρος εἶπε, θεράποντες Ἄρηος· οὐχ ὥσπερ πρώην ἀσθενεῖς καὶ γεγηρακότες, ἐν τοῖς δεινοῖς ὑπότρομοι, καὶ μεθ' ἡμῶν δεδιότες, καὶ τοῦ σώζοντος μᾶλλον δεόμενοι· καὶ μάρτυς ἡμῖν ἐγγύθεν αὐτὸς, τοιαῦτα διατάττων τῷ βασιλεῖ, καὶ πρέπων ἐκείνῳ πρὸς κοινὴν εὐεργεσίαν ὑπηρετεῖν. ὅθεν γε σὲ πατέρα καλεῖ, καὶ πιστὸν ἡγεῖται, καὶ πάσαις ψήφοις ἐπαινεῖ, καὶ τεθαύμακε, καὶ οὔποτε παύσεται.

η'. Ἀλλὰ γὰρ ὁ λόγος, ἀεὶ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας ἐχόμενος, ὥσπερ τι ῥεῦμα φερόμενον, ἐνταῦθά που

4. οἱ μὲν Ritt., οἱ δὲ μὴ ed. 8. πραγμάτων coni. R. pro δραμάτων. 16. ὁ στρατὸς coni. Villois. pro αὐτὸς.

vero a malis immunis erat, is prius quidem soli Fortunae gratiam referebat; nunc vero te, Auguste, omnes canunt cum illa, alii te auctore nihil patientes, alii persuasi se nihil rursus passuros esse. Barbarus enim vulnere merito accepto oculos submittit, et dominum agnoscit, et modeste agit quamvis invitus; urbes autem aerumnis liberae sunt; et moenia, quae consenuerant iuvenescunt, alia nunc primum exoriuntur; civitates modeste agunt, securum ornatum ostendentes barbaris; castella ubique opposita sunt ad tuendos provinciales, et militum iuventus robore et multitudine munita: viri aetate florentes, et torvum intuentes, et, quomodo Homerus dicat, Martis satellites: non ut antea infirmi, et senio confecti, in rebus asperis trementes, et nobiscum timore perculsi, et ipsi propugnatore indigentes. Et testis nobis prope adest ipse exercitus, principi talia perficiens, et accommodatus servire illi ad communem salutem augendam. Quare te patrem appellat, et tibi confidit, et uno ore laudat, et admiratur, et nunquam admirari desinet.

8. Sed oratio, semper rerum seriem prosecuta, quasi fluminis

παρήνεγκε βίᾳ. τοιγαροῦν ἐπανιτέον ὅθεν ἐξέβημεν. ὁμοίως γὰρ πρέπειν ἐλογίσω τῇ μελλούσῃ καλῶς ἔχειν ἀρχῇ, μὴ μόνον τῶν ἀλλοφύλων κεκαθάρθαι, καὶ τῶν ἐκεῖθεν ἀφεστάναι δεινῶν, ἀλλὰ καὶ, εἴ τι μέρος αὐτῆς νοσοῦν ἐστιν ἤδη καὶ ὕπουλον, καὶ κατὰ τοῦ λοιποῦ διανίσταται, καὶ τοῦτο πρὸς εὐρυθμίαν μεταστῆσαι, καὶ μίαν διὰ πάντων δεῖξαι διήκουσαν ἁρμονίαν, ὥσπερ ἐν σώματι. ᾔδεις γὰρ, ὡς ὁμονοοῦντες μὲν ἄνθρωποι καὶ μετ' ἀλλήλων ἱστάμενοι φοβεροί τε τοῖς ἀντιπάλοις εἰσὶ, καὶ τοὺς λυποῦντας θᾶττον ἀμύνονται· αὐτοὶ δ' ἐν ἑαυτοῖς στασιάζοντες οἴκοθεν ἔχουσι τὴν φθορὰν, καὶ οὐδενὸς πολεμίου προσδέονται, μᾶλλον δὲ τούτῳ καὶ δυσμενεῖς καὶ μισοῦντας ἐπάγονται, καιρὸν ἡγουμένους οἰκεῖον τῶν ἐν αὐτοῖς νοσούντων τὴν συμφοράν. ὡς οὖν εἶχε τὸ πρᾶγμα, μικρὸν ἄνωθεν διηγήσομαι.

θ'. Τὴν Κιλικίαν προσοικοῦσι δύσμαχοί τινες ἄνθρωποι, A. C. 492 — 497
Σολῶν ἔθνος, ἀπὸ θαλάττης ἀνατρέχον εἰς ἤπειρον. οὗτοι τοίνυν, ὥσπερ οὐ δυνάμενοι μένειν εὐδαίμονες, ὕψου τε αἴρουσι τὴν αὐχένα, καὶ φρονοῦσί τι γαῦρον κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ δυστυχεῖν ἀλάζονες ὑπῆρχον. μάλιστα δὲ τούτους ἐκίνει καὶ θαῤῥεῖν ἐδίδου παρὰ καιρὸν ἥ τε χώρα, δυσάλωτον παρεχομένη τὴν φύσιν· ἄκρα γὰρ ἐνταῦθα παν-

16. *Σολύμων* coni. N.; cf. Priscian. 81. 82.

vi huc delata est; redeundum igitur unde digressi sumus. Similiter enim ad imperium bene constituendum oportere existimasti non solum a peregrinis id purgatum esse, et liberatum malis inde nascentibus, sed etiam, si quae ipsius pars morbida esset et ulcerosa, atque a ceteris discreparet, et hanc numeris suis restituere, et unum omnium partium efficere concentum, quemadmodum in corpore. Sciebas enim, homines concordes et se invicem iuvantes hostibus esse metuendos, seque contra infestos facile defendere: contra autem inter se dissidentes domi perniciem habere, etsi hostes absint, excitare autem adversus se inimicos et infensos, ratos sibi oblatam esse occasionem per seditionis calamitatem. Verum res quomodo se habuerit, paulo altius ab origine enarrabo.

9. In Ciliciae finibus habitat gens ferox, Solorum natio, a maris littore in mediterranea pertingens. Hi itaque, felicitate sua frui nescii, verticem tollunt, et superbiunt contra Romanorum imperium, in suam perniciem iactantia elati. Maxime autem hos commovebat et confidere praeter rem faciebant et regio, ad expugnandum sane difficilis: arx enim est, plura culmina ad coelum attollens: et hominum exercitatio. Sunt enim expediti, pernix genus,

A. C. 492 —497 τοδαπὰς κορυφὰς εἰς αὐτὸν ἀνατείνουσα τὸν αἰθέρα· καὶ μέντοι καὶ τῶν ἀνδρῶν ἡ πρὸς τὰ τοιαῦτα μελέτη. εὐσταλεῖς γὰρ οὗτοι καὶ κοῦφα βαίνοντες, καὶ ὥσπερ πτηνοὶ τοῖς ὄρεσιν ἐποχούμενοι. ὅθεν ἐπαρθέντες τὴν καθ' ἡμῶν συνίστανται σκευωρίαν· καὶ ἦγόν τε καὶ ἔφερον τὰ τῶν προσοικούντων, καὶ δεινῶς ἠπείλουν, κόμπῳ ῥημάτων ἐπηχοῦντες. βασιλέων δὲ ἦν αὐτοῖς προσταγμάτων, ἐκ μὴ προσηκόντων, στρατηγῶν τε ὄχλος, καὶ ἡ λοιπὴ παρασκευή· καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἦσαν λαμπροί· ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς ὁ μὲν Ἀγαμέμνων ἐξαίφνης εἶναι δοκεῖ· ὁ δὲ φέρει τὴν Ἀχιλλέως εἰκόνα τῷ σχήματι, καὶ ἄλλος ἄλλον μεμίμηται, πτωχοί τινες καὶ ἀνέστιοι· εἶτα πέρας τῷ δράματι, καὶ ἡ σκηνὴ διαλύεται.

A. C. 498 ι'. Καὶ οὗτοι τοίνυν οὐκ εἰς μακρὰν ἔμελλον γνώσεσθαι, ὅσην βασιλέως φιλανθρωπίαν εἰς προσήκουσαν ὀργὴν ἐπεσπάσαντο, εἰ καὶ μὴ πρὸς ἀξίαν τῆς δίκης ἐτύγχανον· ἀλλ' ἐνίκας πάλιν, ὦ βασιλεῦ, καὶ θρασυνομένους μάχῃ, καὶ δυστυχοῦντας φιλανθρωπίᾳ· καὶ ἔδειξας ὡς ἀληθῶς ἑπομένας ἀλλήλαις τὰς ἀρετάς. οὓς γὰρ ἀνδρίᾳ κατηγωνίσω καὶ φρονήσει στρατηγικῇ, καὶ ποικίλῃ τῶν ἀγώνων εὐεργεσίᾳ, τούτους ἡ χρηστότης ἑπομένη ταῖς ἀδελφαῖς, σώζειν ἐκέλευε· καὶ διπλοῦν ἔστησας τρόπαιον, τοῦ δευτέρου νικῶντος τὸ πρότερον. τὸ μὲν γὰρ κρατῆσαι πολεμίων ἴσως ἂν καὶ τύχης

6. βασιλέων δὲ ἦν αὐτοῖς προστάγματα, ἐκ μὴ προσηκόντων, στρατ. coni. R., f. βασ. δὲ ἦν αὐτ. πρόσχημα: Imperatore gloriabantur — sc. Zenone — qui immerito ad summum fastigium evectus erat? N.

et alitum ritu super montes delati: unde delapsi nobis incidunt. Diripiebant igitur finitimorum bona, et horrendum in modum minabantur, verbis superbientibus - - - - - - - - : ducum turba aliusque apparatus: spes eorum splendidae erant; sicut in scena ille Agamemno sibi factus videtur, alius autem Achillis imaginem habitu repraesentat, et alius alium imitatur, homines mendici et laribus destituti; at dramate finito scena dissolvitur.

10. Et hi quidem mox experientia doceri debebant, quam benevolum Imperatorem ad iustam iram coëgerint, quamquam poenam meritam non solverent. Tu vero, Auguste, bis vicisti; feroces pugna, et debellatos clementia, et ostendisti virtutes vere se invicem sustinere. Quos enim fortitudine et imperatoriis artibus subegeras, hos clementia, sorores suas consequens, servare iussit. Et duplex tropaeum statuisti, quorum a secundo prius vincitur. Vincere enim hostes fortasse etiam per solam fortunam contigerit; sed prioribus

γένοιτο μόνης· τὸ δὲ τοῖς προλαβοῦσιν ἀκόλουθα προσθεῖναι *A. C. 498 τὰ δεύτερα, τοῦτο καὶ τὴν τῆς μάχης ἐπεκόσμησε νίκην, καὶ μόνης ἀρετῆς τοῦτό γε τὸ τρόπαιον. οὐχ, ὥσπερ Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ὄντως καὶ βάρβαρος καὶ ταῖς Ἑλληνικαῖς συμφοραῖς ἐνακμάζων, ἀπάτῃ καὶ δόλῳ δύο καὶ τριάκοντα Χαλκιδικὰς πόλεις ἑλὼν, οὕτως ἀνεῖλες ὠμῶς, ὡς διαλαθεῖν εἰ γεγόνασι πρόσθεν· καὶ σιωπῶ τοὺς σοφωτάτους Ἀθηναίους, ὅπως Μηλίους καὶ Σκιωναίους διέθηκαν. σὺ δὲ, δικαίας ἀφορμὰς τῆς κατὰ τῶν ἀδικούντων ὀργῆς εἰληφὼς, οὐχ οὕτως μετῆλθες, ὦ βασιλεῦ· ἀλλ', οἷα πατὴρ ἀγαθὸς, ὡς σεαυτὸν ἐκάλεις, σωφρονεῖν μόνον παιδεύσας, καὶ πόλιν ἐδίδους ἣν αὐτὸς ἐδημιούργησας, καὶ χώραν εὐδαίμονα. καὶ νῦν δεόντως χρῶνται τῇ ῥώμῃ, καὶ τῶν ἄλλων προβέβληνται. πρέπων οὗτος βασιλεῖ κόσμος, καὶ πάσης κρείττων ἐλπίδος. καί μοι δοκεῖς Ἀλέξανδρον ἐκεῖνον βασιλικῷ φρονήματι παρελθεῖν· ὃς, ἐπειδὴ τὸν Ἰνδὸν νικήσας εἶχε τῇ μάχῃ, σύμβουλον αὐτῷ ἐπεποίητο τὸν πολέμιον, ὅπως αὐτῷ δέοι κεχρῆσθαι· τοῦ δὲ „βασιλικῶς" εἰπόντος, ἠρώτα μή τι προστιθέναι μέλλει τῇ συμβουλῇ· ὡς δὲ δι' ἑνὸς ῥήματος πᾶσαν ἔφη τὴν ἀρετὴν δεδηλῶσθαι, αἰδεσθεὶς, οἶμαι, τὴν παραίνεσιν, ἴσως ἄκων ὤφθη φιλάνθρωπος. σὺ δὲ φύσει τὸ καλὸν

4. ὄντως Villois., ὄντος cod. 8. Σκιωναίους R., Σικυωναίους ed. 10. Codicis verba: σωφρονεῖν μόνον παιδεύσας, ὡς σεαυτὸν ἐκάλεις, ita transponenda esse iudicavit Villois. 11. πόλιν Villois., πάλιν cod. 12. δαίμονα ed. 13. Ante τῶν ἄλλων Villois. perperam inseruit τῇ.

altera adiicere, hoc pugnae victoriam ornat, et unius virtutis hoc tropaeum est. Non, quemadmodum Philippus, vere Macedo et barbarus, et Graecorum calamitatibus florens, fraude et dolo expugnatis duobus et triginta oppidis Chalcidicis, sic crudeliter illos sustulisti, ut incertum sit, num antea fuerint. Taceo sapientissimos Athenienses, quomodo Melienses et Scionenses tractaverint. Tu vero, quem ad iram adversus hostes iustae impellebant causae, non talem, Imperator, ultionem sumsisti. Sed quemadmodum pater bonus, ut ipse te appellabas, tantum modeste agere eos docuisti, et urbem a te aedificatam donasti et regionem fecundam. Et iam, ut oportet, fortitudine utuntur, et alios protegunt. Decet hic Imperatorem ornatus et omni spe maior est. Et mihi videris Alexandrum illum animo regio superare; qui, postquam Indum pugna vicerat, hostem consulebat, quomodo se tractari oporteret? quo respondente: „regie", iterum quaerebat, num quid adiicere vellet huic consilio? Quum vero is uno verbo se totam virtutem indicasse diceret, motus, puto, exhortationis pudore, fortasse invitus humanum

A. C. 498 *ἐπιστάμενος, οἴκοθεν εἶχες τὴν συμβουλήν· καὶ χάριν ἴσασιν ἡττηθέντες, οἶμαι, καὶ μίαν ἡγοῦνται συμφορὰν τὸ τοιοῦτον ὄντα λελυπηκέναι.*

ια'. Οἶμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μόνα ταῦτα λέγειν ἦν ἐμοί, πρὸς ἱκανὸν πέρας ἀφῖχθαι τὸν λόγον, καὶ οὐ μετρίως τοῖς εἰρημένοις φιλοτιμεῖσθαι. νυνὶ δὲ πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἀρετὴν φιλονεικοῦντες οἱ λόγοι δεινὸν ἡγοῦνται καὶ πάσης ἀνανδρίας μεστὸν, εἰ μηδὲ λέγειν ψιλῶς καρτεροῦσιν, ἃ τοῖς ἔργοις εὖ ποιῶν ἐκεῖνος οὐ δυσχεραίνει τῷ πλήθει καὶ παύεται. δυοῖν γὰρ ὄντοιν ἐν ἀνθρώποις καιροῖν, εἰρήνης τε καὶ πολέμου, πρὸς ἀμφότερα μερίζει τὴν ἀρετὴν, καὶ μέτεισιν ἑκάτερον, ὡς αὐτὸ μόνον εἰδὼς, θατέρου δὲ μηδὲν ἐπιστάμενος. καὶ τῆς μὲν ἐν πολέμοις ἀνδραγαθίας ἱκανὰ δείγματα περὶ ὧν λέγων ἐπαυσάμην ἀρτίως· τῶν δὲ κατ' εἰρήνην ἀγαθῶν μέγιστον ἐκεῖνο, καὶ πολλῶν τῶν κατὰ μέρος αἴτιον, καὶ ὃ μάλιστα πρὸς εὐδαιμονίαν ἄγει τὰς πόλεις· ἐξ οὗ γὰρ ἄρχεσθαι πεφύκασιν ἄνθρωποι, καὶ βασιλέως προῆλθεν ὄνομά τε καὶ πρᾶγμα, τῶν κρατούντων ἕκαστος, ἀπορῶν δι' ἑνὸς σώματος πανταχῇ παρεῖναι τοῖς ὑπηκόοις, διὰ τῶν κατὰ μέρος ἀρχόντων συνέχει τὰς πόλεις, διὰ τούτων εὐεργετῶν πᾶσι παρεῖναι δοκεῖ· καὶ ὅπερ ἐκλείπει τῇ φύσει, μηχανᾶται τῇ γνώμῃ. ταῦτα τοίνυν ἐξ ἀρχῆς οὕτω καλῶς ἐγνωσμένα νόθοι τινὲς ἄνθρωποι καὶ παρέγγραπτοι τῇ βασιλείᾳ, κέρδος ἴδιον

illi se praebuit. Tu vero ex ingenio tuo pulcri gnarus, proprio usus es consilio. Et grati sunt victi, et hoc unum dolent, talem a se laesum esse.

11. Credo equidem, si haec tantum dicenda haberem, ad sufficientem finem venisse orationem, rebus expositis non mediocriter ornatam. Nunc vero Imperatoris virtutem aemulans non ferendum esse arbitratur, remque omnium ignavissimam, si ne eloqui quidem valeat ea, quae ille dum agit propter multitudinem non fatigatur. Nam cum duo sint apud homines tempora, pax et bellum, ita ille dividit virtutem, ut utrumque administret quasi id solum didicerit, alterius ignarus. Et fortitudinis in bellis documenta satis multa ea suppeditant, de quibus modo dixi; nunc vero de eo dicendum, quod pacis bonorum maximum est, et multorum deinceps causa, et quod maxime ad felicitatem adducit civitates. Nam ex quo imperari hominibus coeptum, et regis nomen et imperium natum est, unusquisque regnantium, cum uno corpore omnibus sibi subiectis adesse non possit, per eos qui imperii partem administrant, civitates continet; et per illos benefacta tribuens omnibus adesse videtur, et quod na-

τὴν κοινὴν πολιτείαν πεποιημένοι, διέφθειράν τε καὶ πρὸς τοὐναντίον τῆς χρείας μετέβαλον· ὥς γὰρ οἱ ἐμπορίας τινὸς προεστηκότες, τὰς ἀρχὰς ὠνίους ἐποίουν· καὶ ἦν ἰδεῖν ἐν ἀρχῆς σχήματι πιπρασκομένας τὰς πόλεις τοῖς χρήματα δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐγνωκόσιν, οὐ τοῖς εὖ ποιεῖν δυναμένοις. τοιγαροῦν ἅμα τε ταῖς πόλεσιν ἐπεδήμουν, καὶ ἐφ' ᾧ παρῆσαν ἐπράττετο, καὶ τῆς κοινῆς συμφορᾶς οἱ τῶν ἀνθρώπων ἡγεμόνες ἐπλούτουν.

ιβ'. Ἐξ οὗ δὲ ἡμῖν τὰς πόλεις ἀνέχεις τῷ νεύματι, ἔγνωμεν ὡς ὁ τῶν χρημάτων ἄπληστος ἔρως, ὁ τὴν δίκην ἀπείργων παρ' ἀνθρώποις ἐνδιαιτᾶσθαι, οὐ πάντα νικᾶν ὡς ἔοικεν εἶχεν, ἀλλὰ γάρ ποτε καὶ παραδόξως ἡττᾶσθαι. καίτοι διὰ τοῦτον πατὴρ μὲν προδίδωσι παῖδα, γύναιον δὲ τὸν ἄνδρα, καὶ τὰ γένη κατ' ἀλλήλων ὁπλίζεται. σοῦ δὲ παρακαθημένου τῷ βήματι, πρὸ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ἡ δίκη. ὥσπερ δὲ ταύτης ὁρώσης μέλλουσι δικασταῖς ἐπιφέρεις τὴν ψῆφον· καὶ εἷλε σοῦ τις τὴν γνώμην οὐ χρυσὸν προτεινόμενος, ἀλλ' ἀρετῇ πλουτῶν, καὶ μεταβάλλειν ἀνθρώπους εἰς εὐδαιμονίαν εἰδώς. ὁ δὲ Λύσανδρος, εἰ καὶ Σπαρτιάτης ἦν, καὶ σεμνὸν ἐφρόνει διὰ τὰ πρώην εὐτυχηθέντα, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις τὸν Σπαρτιάτην ἐψεύδετο· τὴν γὰρ τῶν ἀρχόντων αἵρεσιν οὐ προσηκόντως ποιούμενος φόνου καὶ ταραχῆς τὸ τῶν Ἑλ-

7. καὶ διὰ τῆς coni. N. 13. διὰ τοῦτον Villois., διὰ τούτων cod. 15. ῥήματι cod., suprascr. al. man. β.

tura efficere non potest, id facere conatur prudentia. Haec igitur ab initio bene constituta spurii quidam homines et ad regiam dignitatem praeter ius evecti, lucrum privatum e re publica imperii quaerentes, perverterunt, et utilia damnosa fecerunt. Tanquam enim negotiantes vendebant magistratus, et videre poteras sub magistratus titulo vendi provincias iis, qui pecunias dare et accipere vellent, non qui recte agere scirent. Quapropter simulatque in provinciam venissent, id agebant cuius rei causa aderant, et e publica calamitate magistratus locupletabantur.

12. Sed ex quo tu civitates nobis nutu sustentas, cognovimus, divitiarum insatiabilem amorem, qui iustitiam apud homines habitare non sinit, non omnia, ut videbatur, vincere, imo vero praeter exspectationem eum aliquando superari. Et tamen propter hunc pater filium prodit, uxor virum, et gentes invicem arma capiunt. Tu vero cum assides tribunali, ante oculos versatur iustitia, et tanquam ea cernente, iudices in suffragia mittis. Atque tuam sententiam sibi conciliat non qui aurum offerat, sed virtute dives, qui homines felices reddere noverit. Lysander vero, licet Spartanus, et propter res feliciter gestas animo elatus, factis Spartanum mentitus est:

λήνων ἐνέπλησε τὸ γένος, καὶ δι᾽ ἑνὸς γνώμην ἐδυστύχουν αἱ πόλεις.

ιγ'. Ἀλλὰ γὰρ ἓν ἢ δεύτερον εἰπών, ἔτι τῆς κοινῆς καὶ κατὰ πάντων εὐεργεσίας ἐχόμενον, οὕτω καὶ πρὸς τὴν κατὰ μέρος φιλανθρωπίαν πέμψω τὸν λόγον. ἴστε γάρ, — καί μοι μηδεὶς ταραττέσθω τὴν γνώμην, — ὡς φόρος τις δυσχερὴς ὥσπερ τι τῶν δεινῶν ἐκ περιόδου ταῖς πόλεσιν ἐπετίθετο, καὶ διὰ πάντων ἐφοίτα, πρόφασιν δικαίαν οὐκ ἔχων, ὄνομα δυστυχὲς τοῖς ὑπηκόοις, χρυσὸς καὶ ἄργυρος εἰς μίαν ἐλθόντες προσηγορίαν. ὅσοι γὰρ ἀνθρώπων αὐτουργῶν τε καὶ τῶν καθ᾽ ἡμέραν ἐνδεεῖς, καὶ ταῖς χερσὶ πᾶσαν ἐλπίδα πεποιημένοι τοῦ βίου, ὥσπερ ἱδρώτων καὶ δυστυχίας μισθὸν ἐτέλουν· καὶ τοῦτο μετὰ τῆς τύχης αὐτοῖς ἐπετίθετο. ἔστενε γεωργὸς περὶ τὰ δένδρα· διπλῆν γὰρ εἶχε τὴν συμφοράν, καὶ πονῶν τῷ σώματι, καὶ μεμνημένος τῶν λυπηρῶν· ἁλιεὺς παρὰ τὴν θάλατταν ἠφίει τὸ δίκτυον, θήραν εὐχόμενος λαβεῖν, ἧς μεθέξουσιν ἕτεροι. ἔμπορος δέ τις, μετὰ χειμῶνα καὶ θάλατταν καὶ τύχην ἀγρίαν μόλις τῆς γῆς ἐπιβάς, καὶ πόλιν ἰδών, οὐκ ἄμισθον εἶχε ταύτης τὴν θέαν. καὶ τί δεῖ λέγειν τοὺς ἄλλους; αἱ γὰρ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων γυναῖκες, ὄνειδος ἀναγκαῖον λαχοῦσαι τὸν βίον, οὐδὲ τὰ δυστυχεῖν ἐπ᾽ ἀδείας ἐκέκτηντο,

10. αὐτουργοῦντες καὶ N. 17. δέ τις Villois., δὲ τῆς cod.

cum enim magistratus non ut par erat conferret, caede et turbis Graecorum gentem implevit, et unius consilio civitates misere vivebant.

13. Sed unum vel alterum, quo totam adiuvit rem publicam, ubi dixero, tunc ad ea quoque orationem convertam, quae in singulos munifice fecit. Namque scitis ipsi, — atque ut tranquilla me audiatis mente vos rogo, — tributum quoddam acerbum quasi malum horrendum certis temporibus invasisse civitates, singulosque cives corripuisse, alienum a iustitia, infaustum subditis nomen, aurum et argentum uno verbo comprehensa. Homines enim operarii, victu quotidiano egentes, qui omnem vitae spem in manibus repositam haberent, hi quasi sudoris et miseriarum mercedem solvebant: et hoc praeter fortunam illos premebat. Agricola circa arbores ingemiscebat: duplici enim infortunio afficiebatur, et labores corpore perferendo, et aerumnas secum commemorando. Piscator apud mare cum rete demitteret, iactum optabat, cuius pars in aliorum cederet lucrum. Mercator autem exantlatis tempestatis et maris periculis et fortuna saeva, aegre in terram egressus, et urbem conspiciens, ne huius quidem aspectu gratis fruebatur. Quid opus est ceteros commemorare? cum ne ipsae quidem meretrices in lupanaribus prostantes, vitae opprobrium non evitandum sortitae, in turpitudine de-

ἀλλ' ὤνιον ἐποιοῦντο τὴν τοῦ σώματος ὕβριν· καὶ τοῦ μὴ σωφρονεῖν μισθὸς κατεβάλλετο· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἐκ τῶν κοινῶν ἀτυχημάτων ὁ τοῦ βασιλέως θησαυρὸς ἐπληροῦτο. ταῦτα τῶν πρὶν κρατούντων τινὲς δόξαντες εἶναι φιλάνθρωποι ἠλέουν μὲν, βοηθεῖν δὲ οὐκ εἶχον· ἀλλ' ἐβουλήθησαν μόνον, καὶ μέχρι τούτου τὴν ἀρετὴν ἐνεδείξαντο· τὸ δὲ πρὸς ἔργον ἐκφέρειν μετὰ τῶν ἀδυνάτων ἐθαύμαζον· ἔδει γὰρ σοὶ καὶ τοῦτο τηρεῖσθαι καὶ σὸν ἔργον γενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπως ἀρετὴ μὴ λανθάνῃ τοσαύτη μὴ παρόντων αὐτῇ πρὸς ἀξίαν, δι' ὧν ἑαυτὴν ἐπιδείξεται. ὅθεν παντὸς ἀτόπου κέρδους ἔννοιαν παριδὼν, καὶ ζημίαν θαυμάσας ἐπαινουμένην, ἠβουλήθης, ἐπένευσας, εἰς ἔργον ἀφίκετο. καὶ οὐδὲ μέχρι τούτου τὰ τῆς εὐεργεσίας ἡμῖν· ἀλλ' οὐδὲ τοῖς μετὰ ταῦτα πονηροῖς γενέσθαι πάλιν ἐπέτρεψας· πᾶσα γὰρ περὶ τούτου συγγραφὴ πυρὸς ἔργον ἐγένετο· καὶ μετὰ τῶν λυπούντων ἡ τούτων ἀνῄρηται μνήμη. ταῦτα γὰρ προσέταττες ὥσπερ Ὕδρας κεφαλὰς ἐκκαίειν, ὅπως μὴ πάλιν ἀνίσχῃ, τὸν σὸν Ἡρακλέα μιμούμενος.

ιδʹ. Πρώην μὲν οὖν Ἀριστείδης οὐκ εἰωθότας φόρους τάξας τοῖς Ἕλλησι, ὥς τι μέγα κατορθώσας, τὴν τοῦ Δικαίου προσηγορίαν ἠνέγκατο· καὶ τὸν Ἀριστείδην τις εἰπὼν

10. *κέρδους* Villois., *κέρδος* cod. 16. *ταύτας* pro *ταῦτα* coni. Villois. 17. *ἐκκαίειν* Villois., *ἐκχαίειν* cod.

spectae vitae vacarent iniuriis: sed cum vendendam proponerent corporis contumeliam, impudicitia mercede redimebatur. Ut brevi praecidam, ex publica calamitate Augusti thesaurus implebatur. Quare cum ex prioribus Imperatoribus nonnulli, qui humanitatis laude florent, misericordia afficerentur, mali tamen medelam inveniebant nullam. Sed optabant tantummodo, et ita virtutem suam ostendebant. Rem vero conficere, id tanquam supra humanas vires positum admirabantur. Oportebat enim et hoc tibi reservari et abs te perfici cum ceteris, ne tanta lateret virtus, deficientibus magni momenti rebus quibus se ostenderet. Itaque neglecta omni turpis lucri cogitatione et iacturae cum laude coniunctae cupidus, voluisti, rem fieri iussisti, et facta est. Nec vero intra hos fines tua in nos benevolentia se continuit, sed ne iis quidem, qui post regnabunt, pravis esse concessisti. Tota enim de ea re scriptio igne consumta, et una cum illa peste eius memoria deleta est. Eam enim quasi Hydrae capita exuri iussisti, ne rursus enascerentur; quo Herculem tibi cognatum imitatus es.

14. Olim Aristides tributis insolitis inter Graecos describendis, quasi rem magnam perfecisset, Iusti cognomen accepit, et Aristidem, si quis appellaret, utique adiiciebat, iustum. Tu vero tributa tam

πάντως προσετίθει τὸν δίκαιον. σὺ δὲ φόρους οὕτω μεγάλους, ὥσπερ Ἐριννύν τινα κοινὴν, μεταστήσας τῶν ὑπηκόων, τίνος ἂν εἰκότως τύχοις προσηγορίας; μικρὸν γὰρ πρὸς ταῦτα καὶ Ἀριστείδης καὶ Πεισίστρατος, ἐν οἷς ἑκάτερος ἐθαυμάζετο· ὃς δεκάτην τῶν ἐκ τῆς χώρας γενομένων φόρους τάξας τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴ παρὰ τὸν Ὑμηττὸν διερχόμενος Ἀττικὸν εἶδε πρεσβύτην πέτραν ἐργαζόμενον, καὶ τοῖς μόχθοις ἀπειρηκότα, πέπονθεν ὡς εἰκὸς ἐπ' αὐτῷ· καὶ πέμψας ἠρώτα, τίνας αὐτῷ καρποὺς ἡ πέτρα κομίζοι· ὁ δὲ καὶ λίαν στενάξας, „ὀδύνας," ἔφη, „καὶ κακῶν πλῆθος· καὶ τούτων τὴν δεκάτην δεῖ γενέσθαι τῷ Πεισιστράτῳ," εἶπε, παρεῖναι τὸν τύραννον ἀγνοῶν· καὶ εἰς Πεισίστρατον ἦλθεν ὁ λόγος. καὶ θαυμάσας ἐκεῖνος τῆς καρτερίας, μέγα τι νομίζων δωρεῖσθαι, ἀτελῆ τὴν πέτραν ἀφῆκε τῷ γεωργῷ· καὶ ὡς εἰς μνήμην ἀρετῆς Ἀτελὲς ἐξ ἐκείνου τὸ χωρίον ἐπωνομάζετο. ἀλλὰ τί μοι λέγειν ἐπῆλθε Πεισίστρατον, καὶ πρεσβύτην ἕνα, καὶ δυστυχὲς ἐκεῖνο χωρίον, πρὸς πάντων ὑπηκόων ἐλευθερίαν, ὅθεν καὶ τῶν βαναύσων ἕκαστος παρ' ἐλπίδας εὐτυχῶν, καὶ γεωργὸς περὶ τὰς ἀρούρας παραμυθίαν τῶν πόνων ᾄδει τὰ σά;

ιε'. Ἀκόλουθα δὲ τούτοις κἀκεῖνα παρέσχου, καὶ πᾶσαν ἀκοὴν νικῶντα τῷ θαύματι. πρότερον γὰρ θέας τινὰς ἦγον ἀπανθρώπους αἱ πόλεις. ἄνδρες γὰρ δυστυχεῖς ἐν μέσῳ

23. *ἀπανθρώπους* Villois., *ὑπ' ἀνθρώπους* cod.

grandia quasi communem quandam Erinnyn cum a subditis removeris, quonam cognomine digne appellari poteris? Parva enim prae hisce sunt, propter quae Aristides hominum admirationem excitavit et Pisistratus. Qui postquam decumas pro vectigali Atheniensibus solvendas imposuisset, prope Hymettum per agrum transiens senem Atticum conspexit saxum fodientem et labore deficientem. Misertus igitur, ut par erat, hominis, misit qui ex eo quaereret quos fructus saxum istud ferret. Ille autem graviter suspirans, „Aerumnas," respondit, „et malorum multitudinem; quorum decumae Pisistrato debentur." Scilicet tyrannum adesse nesciebat, cum haec loqueretur. Qui, sermone hominis ad eum delato, miratus patientiam, et magnum aliquid se donare ratus, saxi immunitatem concessit colono: et tanquam virtutis documentum ex illo tempore Immunis cognominatus est agellus ille. Sed quid Pisistratum et unum senem et sterilem illum agrum commemoro potius quam omnium subditorum libertatem, qua operarii adeo omnes praeter spem beati evaserunt, et rustici in agris ad laborum solatium tuas canunt laudes?

15. Hisce convenienter et illa fecisti, quae omnem famam superant. Antea enim civitates inhumanos quosdam ludos celebrabant,

δήμῳ παρεδίδοντο τοῖς θηρίοις, θεατὰς ἔχοντες τοὺς τὸ συγγενὲς τῆς φύσεως κεκτημένους· καὶ ἥδετό τις οὐκ οἶδ' ὅπως ἀνὴρ ἄνδρα διασπώμενον θεωρῶν καὶ μηδὲ γῇ τὸ σῶμα κρυπτόμενον, ἀλλ' ὥσπερ ἀντὶ τάφου τὰς τῶν θηρίων πληροῦντα γαστέρας.

ις'. Ἑτέρα δέ τις παντελῶς πρὸς τοὐναντίον ἀπένευσε θέα· ἄῤῥενες γὰρ παῖδες, ὥσπερ τὴν ἰδίαν εἰς γυναῖκας ἀμειβόμενοι φύσιν, γυναῖκες ἤθελον εἶναι τῷ σχήματι, καὶ διεκλῶντο τοῖς μέλεσιν, ἀντὶ γλώττης κινοῦντες τὴν χεῖρα, καὶ δῆμον ὅλον πρὸς ἀσελγῆ θέαν ἐκμαίνοντες· ὅθεν ἐκκαιόμενοι πρὸς ἔριν ἄνθρωποι καὶ μανίαν, ἐμερίζοντο τῷ μίσει, καὶ κατ' ἀλλήλων ὠθοῦντο. ταῦτα τοίνυν, οἷα δή τινα κηλῖδα τῶν ὑπηκόων ἀπεσόβεις· καὶ κατ' ἄμφω σωφρονεῖ τοῖς ἀνθρώποις ἡ φύσις· αἱ δὲ πόλεις ἐσώζοντο.

ιζ'. Ἀλλ' ἵνα μὴ πόῤῥω τοῦ καιροῦ γένωμαι, πέρας τούτοις ἐπιθεὶς, καὶ δὴ πρὸς τὰ λοιπὰ βαδιοῦμαι τῷ λόγῳ. οὐ γὰρ ἀρκεῖν ἡγήσω μέχρι τῆς κοινῆς χρείας τὴν φιλανθρωπίαν ἐκτείνειν, ἀλλ' ὥσπερ εὐεργετεῖν ἀεὶ ποθῶν ἐπισκοπεῖς τοὺς εὖ παθεῖν δεομένους, καὶ ὅσα κατὰ μέρος ἐλύπει τὰς πόλεις. γνοὺς δὲ ταῦτα προσετίθεις τὸ λεῖπον, καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον μεταβάλλειν ἠξίους· καὶ μετεβάλλοντο. ὧν τὰ πλεῖστα παρεὶς, μείζω γὰρ ταῦτα καὶ τοῦ καιροῦ νικῶντος

in quibus, praesente populo, feris tradebantur homines miseri, spectantibus iis quibus eiusdem naturae affinitate coniuncti essent. Atque delectabatur, nescio quomodo, homo hominem dilacerari conspiciens, et ne terra quidem eius cadaver occultari, sed pro sepulcro ferarum corpora illo impleri.

16. Porro alterum erat spectaculum, quod ad contrarium prorsus vergebat. Namque pueri, quasi suam naturam in femineam mutantes, corporis habitu feminae videri volebant, et incessu fracto, manumque pro lingua moventes, totum populum libidinoso aspectu ad furorem incendebant. Homines ita instigati, ad certamina et insaniam acti, odio dividebantur, et in se invicem irruebant. His igitur spectaculis quasi macula subditos purgasti. In utroque nunc homines caste agunt, et civitates salvae sunt.

17. Sed ne longius aberrem, hisce missis ad reliqua dicenda me converto. Non enim satis esse putasti communem utilitatem munificentia tua complecti, sed quasi perpetuo benefaciendi desiderio motus, qui benefactis indigerent, quibusque premerentur singula oppida incommodis circumspiciens, quod deesset suppeditare, atque in meliorem statum eorum rem convertere statuisti. Atque eventus voluntatem consecutus est. Quarum rerum plurimis praetermissis,

τὴν χρείαν, ὥσπερ ἐξ ἱερῶν πρέπουσαν ἀρχὴν ποιοῦμαι τῷ λόγῳ.

ιη´. Πόλις ἐστὶν ἱερὰ, τῶν πρὸς ἥλιον ἀνισχόντων, πολυάνθρωπος, ἐκ τῆς εὐσεβείας φέρουσα γνώρισμα, καὶ ταῖς θείαις τελεταῖς τῶν ἄλλων προβεβλημένη· ὅθεν εἰς ταύτην φοιτῶσιν Ἰνδοὶ καὶ Πέρσαι καὶ Φοίνικες καὶ Σκυθῶν γένη καὶ τὰ σεμνὰ τῆς Ἑλλάδος, Ἰωνία τε πᾶσα· καὶ ὥσπερ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους κοινήν τις ἂν εἴποι πατρίδα. αὕτη τῶν ὑδάτων ἐνδείᾳ μετὰ τῶν οἰκητόρων καὶ τοὺς πανταχόθεν ὄντας ἐλύπει. τοσαῦτα γὰρ παρεῖχεν, ὅσα τῶν ὄμβρων ἡ τύχη· καὶ ἀντ' ἄλλου τινὸς ὑδάτων θησαυροὺς ἐπεποίηντο· καὶ τὴν ἔνδειαν σοφιζόμενοι πρὸς τὸ δεινὸν οὕτω μόλις ἀντεῖχον. ἀλλὰ μέχρι σοῦ καὶ τοῦτο πάλιν ἐλύπει· τήν τε γὰρ πόλιν ᾤου δεῖν τιμᾶσθαι τὰ πρέποντα· καὶ δεινὸν ἡγούμενος διὰ μιᾶς ταύτης πάντας ἀνθρώπους πειρᾶσθαι τῶν δυσχερῶν, ὀχετοὺς ὑδάτων εἰς ὕψος ἐπάρας, καὶ εἰς ταὐτὸν ἀγαγὼν τὰ μὴ διανεστηκότα τοῖς μετεώροις, καὶ δι' ἀνωμάλου καὶ τραχείας γῆς εὐθεῖαν ὁδὸν διατυπώσας τῷ ῥεύματι, πηγὰς διὰ ταύτης πόῤῥωθεν συνῆπτες· καὶ ἐν αὐτοῖς διαφανῆ καὶ ἄφθονα ῥεύματα πέμπουσι, τῇ τῆς φορᾶς ὀξύτητι νικῶντα τὴν θέαν· ὡς καὶ τοὺς ἀφικνουμένους ἐπ' ἀδείας πανηγυρίζειν καὶ σὺν ἡδονῇ πάντας ἐνδιαιτᾶσθαι.

13. *μέχρι σοῦ* corrupta esse susp. N. 17. *μὴ* ante *διανεστηκότα* del. esse putat N.

(ampliora enim haec sunt, quibus enarrandis tempus non sufficiat,) quasi ex sacris initium orationi decorum petam.

18. Urbs est sacra, in orientis regionibus sita, frequens, pietate cognita, ac divinis mysteriis aliis praestans. Itaque hanc adeunt Indi et Persae et Poeni et Scytharum nationes, Graeciaeque gentes nobiles, et tota Ionia: eamque quasi communem humani generis patriam dixeris. Quam aquae penuria laborare, id praeter cives etiam advenas undique affluentes vexabat. Tantum enim praebebat quantum imbres forte demitterent: cumque terrae vena deesset, pluviae thesauros struxerant, qua ratione inopiam arte vincentes aegre se sustentabant. Sed et hoc rursus usque ad te angebat. Cum enim censeres urbem illam debito honore afficiendam esse, graviterque ferres per hanc unam omnes homines incommodis laborare, aquae ductibus in altum exstructis et collectis fontibus, qui in superioribus locis scaturirent, et per salebrosum asperumque terrae solum ducto fluminis alveo, longinquos rivos coniunxisti, qui per illos ductus pellucidam et largam aquae copiam effundunt, fluminis celeritate aspectum superante, ita ut nunc advenae ad voluntatem dies festos celebrent, omnesque hilariter ibi versentur.

ιθ'. Πάλιν τὰ καθ' ἡμᾶς. τοῦ Καίσαρος πόλιν ἐπώνυμον, ἀπειρηκότος αὐτῇ τοῦ λιμένος τῷ χρόνῳ, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀπειλὴν θαλάττης ἠνεῳγμένου, καὶ μηκέτι σώζοντος τὴν κατηγορίαν τοῖς ἔργοις, ἀλλ' ἐκ τῆς παλαιᾶς τύχης ψιλὸν τοὔνομα κεκτημένου, οὐ περιεῖδες δεομένην καὶ θρηνοῦσαν ἀεὶ τὰς ὁλκάδας, αἳ πολλάκις διαφυγοῦσαι τὸ πέλαγος ἐν τῷ λιμένι τὴν ναυαγίαν ὑπέμειναν. καὶ οἱ δεόμενοι τῶν φορτίων ἐλεεινότερον εἶχον τὸ πάθος· διαφθειρόμενα γὰρ ἑώρων ὧν ἐν χρείᾳ τυγχάνοντες ἀνόνητον εἶχον τὴν θέαν. ἀλλὰ γὰρ σοῦ βουληθέντος νεάζει, καὶ θαρσοῦσα δέχεται τὰς ναῦς· καὶ πλήρης τῶν ἐπιτηδείων ἡ πόλις.

κ'. Παραπλήσιον δέ τι πάθος μικροῦ δεῖν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου κατείληφε. πύργος γὰρ ἄγαν ὑψηλὸς, παλαιᾶς ἔργον εὐδαιμονίας, ἐπ' ἄκρου τοῦ λιμένος ἀνέχων, ἐγείρει φλόγα τοῖς ἐκ πελάγους σωτήριον. καὶ παραμυθεῖται τοὺς ἐκ θαλάττης, προμηνύων τὴν πόλιν. πρὸς τοῦτον κυβερνήτης ὁρῶν ἰθύνει τὸ σκάφος, καὶ τὴν ναῦν ἀπείρατι σώζει τῶν παρακειμένων κινδύνων· οἱ δὲ ναῦται πρὸς τὴν θέαν ἡδόμενοι κροτοῦσιν εὐθὺς, καὶ δείκνυσιν ἄλλος ἄλλῳ, καὶ τὴν πόλιν ἔχειν κατεπαγγέλλονται· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡδονὴν ἅμα καὶ σωτηρίαν τοῖς ἀφικνουμένοις χαρίζεται. τοῦτον ἡ θάλαττα κατὰ νώτου προσβαλοῦσα καὶ γυμνοῦσα κατ' ὀλίγον τῶν προβλημάτων, πλησίον ἤδη γενομένη, διέσειέ τε καὶ

17. ἀπείρατον N.

19. Ad nostras regiones revertor. Urbs, quae Caesareo nomine ornatur, re ipsa nomini non amplius respondebat, imo nihil praeter nudum nomen ex veteri fortuna servaverat; cum portus vetustate defecisset, omnibusque fluctuum minis pateret. Eam tu non contempsisti orantem, et continuo deflentem navigia, quae saepe post superata maris pericula in portu elidebantur. Quin adhuc magis miserandi erant qui mercibus indigerent: perire enim videbant quae opus essent, incassum oculis oblata. Sed te volente urbs iuvenescit, et confidenter recipit naves: et abundat rebus necessariis.

20. Non multum abfuit, quin similis casus Alexandriam quoque corriperet. Turris enim praealta, pristinae opulentiae opus, extremo in portu se attollens, excitat flammam e mari advenientibus salutarem, solatium navigantibus, urbem adesse praenuntians. Oculis in hanc conversis gubernator cursum dirigit, et navem servat expertem instantium periculorum. Nautae vero laeti aspectu statim plaudunt, et alius alii eam ostendit et ad urbem se venisse sibi invicem narrant: atque ut uno verbo dicam, voluptatem simul et salutem praebet appropinquan-

μικροῦ δεῖν καθεῖλεν εἰς ἔδαφος. ἀλλ' ἔφθασας τῇ θεραπείᾳ τὸ πάθος. ἀῤῥαγέσι γὰρ προβόλοις τοῦτον ἀποφραξάμενος καὶ δυσμάχῳ θαλάττῃ μάχεσθαι δυναμένοις, ἀθάνατον ἀπέδωκας τῇ πόλει τὸ κτῆμα.

κα'. Καὶ τί δεῖ καθ' ἕκαστον ἀπαριθμεῖσθαι τείχη καὶ λιμένας, οἰκοδομημάτων τε κάλλη καὶ χρημάτων ἀφθονίαν, εἰς παρασκευὴν τροφῆς φιλοτιμούμενα; τί δὲ τὸ μέγιστον καὶ κρεῖττον πάσης ἐννοίας τεῖχος ἐγειρόμενον, ὑψηλόν τε καὶ μέγα δι' ὅλης ἐν μέρει τῆς Θρᾴκης ἀγόμενον; ἐκ θαλάττης γὰρ εἰς θάλατταν ἕλκεται, τοῖς βαρβάροις ἀποκλεῖον τὴν ἔφοδον, καὶ πᾶσαν πολεμίων ἀπωθούμενον προσβολήν· ὡς μικρὸν πρὸς τοῦτο καὶ τὸ Θεμιστοκλέους εἶναι πλάτους ἕνεκα καὶ τὰς ἁμάξας ἀμφοτέρας φέρειν, εἰ καὶ πρὸς τοὐναντίον ἀλλήλαις ἐπὶ τοῦ τείχους ἐχώρουν. οἶμαι γὰρ ἄν, εἰ περιῆν Ὅμηρος, καὶ τοιούτων ἔργων καθίστατο θεατὴς, ἀφέμενον αὐτὸν τῆς μήνιδος τῆς Ἀχιλλέως καὶ μιᾶς ἐμπιπλαμένης ὁλκάδος, πολλάκις ἐνταῦθα καλέσαι τὰς Μούσας, ὅπως ποιητικῇ μεγαλοφωνίᾳ μὴ τῆς ἀξίας ἄγαν ὑστερίζῃ τῶν ἔργων.

κβ'. Πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ τῷ προσιόντι φιλάνθρωπον ὑπέχεις τὴν ἀκοήν. καὶ διαλέγεταί τις ἀδεῶς περὶ

4. ἀπέδωκας Villois., ἀπέδωκε cod. 16. ἐμπιπραμένης coni. et vert. R., scilicet Odysseam μ. 415. respiciens.

tibus. Hanc maris fluctus a tergo assultans, ac nudatam paulatim munimentis iam cominus invadens concutiebat et in eo erat, ut in solum deiiceret. Sed tu eam calamitatem medela praevenisti. Substructionibus enim indissolubilibus, quae saevi maris vim sustinerent, communitam, in perpetuum mansuram urbi restituisti.

21. Sed quid opus est singulatim enumerare moenia et portus, aedificiorumque pulcritudinem ac pecuniarum copiam ad comparanda alimenta liberaliter insumtam? quid maximi illius et omnem cogitationem superantis muri exstructionem, qui altus et magnus per totam fere Thraciam ductus est? Nam a mari usque ad mare protenditur, barbaros aditu arcens, omnemque hostium impetum repellens. Itaque parvus prae hoc etiam Themistoclis murus est, licet eius latitudo celebratur, quod duo plaustra sibi occurrentia ceperit. Equidem existimo, Homerum, si viveret et haec opera conspiceret, valere iussa Achillis ira et navi una incensa, Musas saepe advocaturum, ne poetica verborum magnificentia nimis infra rerum dignitatem subsistat.

22. Etenim praeter cetera clementer audis ad te accedentem, qui sine timore de rebus quae opus sunt tecum loquitur, dignitatis

τῶν προσηκόντων, ὁρῶν ὡς τὸ τῆς ἀξίας ὑψηλὸν σοβαρὸν οὐδὲν ἐπιδείκνυται· ὅπερ Παυσανίαν τὸν Σπαρτιάτην ἀπειροκάλως εἰς ἀλαζόνειαν ἐπῆρεν, ὑπὸ Περσικῆς τρυφῆς ἐλεγχόμενον. σὺ δὲ λέγεις τε φιλανθρώπως, καὶ λεγόντων ἀκούεις· βλέμμα δὲ δεινὸν καὶ φρόνημα μέγα κατὰ τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ἀδικούντων τετήρηται. καὶ δικάζεις μὲν ἡμῖν εὐμενῶς· νομοθετεῖς δὲ τὰ προσήκοντα. καὶ διὰ τὸν σὸν ἔννομον φόβον δίκαια μὲν τὰ συμβόλαια· σώφρονες δὲ τοῖς ὑπηκόοις οἱ γάμοι· γνήσια δὲ τὰ γένη· καὶ οὐκ ἀμφίβολοι τοῖς πατράσι διὰ τὴν ὑποψίαν οἱ παῖδες.

κγ΄. Ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο γένος, τὸ μέχρι λόγων ᾀδόμενον, μόλις ἀπέδειξε τοῖς ἔργοις ὁ χρόνος. οὐ μόνον γὰρ ἡμῖν τὰ βέλτιστα διὰ τῶν νόμων νομοθετεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸν σὸν βίον νόμον ἔμψυχον καὶ παράδειγμα πρὸς σωφροσύνην τοῖς ἀρχομένοις ἀπέδειξας· φιλεῖ γάρ πως ἀεὶ τὸ ὑπήκοον πρὸς τὴν τῶν ἀρχόντων ἀπεικάζεσθαι γνώμην. μίαν γὰρ σύνοικον πεποίησαι, κοινωνὸν βίου καὶ βουλευμάτων, ἥν σοι μετὰ τῆς βασιλείας ἡ τύχη δεδώρηται. εἰ δέ τις ἄλλη καλή τισι δοκεῖ, καὶ λόγος ἐπ' αὐτῇ κινεῖται πολὺς, αὐτή σοι πάντως μετὰ τῆς Ἑλένης ἠγνόηται. δεινὸν γάρ σοι δοκεῖ τοσούτων μὲν ὑπηκόων κρατεῖν, δουλεύειν δὲ ταῖς ἡδοναῖς τὴν πάντων ἀτοπωτέραν δουλείαν, καὶ τὴν ἐξουσίαν ὕλην ἀσελγείας ποιεῖσθαι.

21. τοσούτων Villois., τοσοῦτον cod.

magnitudinem ab omni fastu immunem conspiciens: quae tamen Pausaniam Spartanum stolide ad iactantiam extulit, qualis esset, Persarum luxuria convictum. Tu vero clementer et loqueris, et dicentes audis; vultus terribilis et superbia adversus barbaros et hostes servantur. Nobis iudicia exerces benevole, legibus iubes necessaria: cumque tu legitime timeris, iusta sunt commercia, et pudica subditorum matrimonia, cognationes genuinae, neque ambigui propter suspicionem patribus filii.

23. Nobis sane aureum illud saeculum oratione celebratum, re ipsa tandem aevum ostendit Neque enim legibus tantum nobis sancis optima, sed vitam tuam tanquam vivam legem et temperantiae exemplar civibus proponis. Solent enim plerumque ad principis mores se accommodare subditi. Unam coniugem tibi habes sociam vitae et consiliorum, quam tibi simul cum regno Fortuna dedit. Si qua alia pulcra videtur hominibus et sermonibus celebratur, ea tibi haud secus quam Helena ignoratur, quippe cui non ferendum videatur tot imperare subditis, servire autem voluptatibus servitutem omnium teterrimam, et potestate ad libidinem explendam abuti.

κδ΄. Ἀλλὰ γὰρ πεπονθέναι τι ξένον ὁμολογῶ, καὶ ὑφ' ἡδονῆς τῶν σῶν ἀνδραγαθημάτων μὴ μητρεῖσθαι τῇ δυνάμει τοὺς λόγους, ἀλλὰ μακρηγορεῖν, ὡς οὐκ ἐν εἰδόσι τὰ σὰ διηγούμενος. ὅμως δὲ καὶ ὑμῖν ἥδιστον ἀεὶ περὶ τούτων ἀκούειν ὧν ποθοῦσιν ἡμῖν ἐγνώρισε πολλάκις ἡ φήμη. ἐπεὶ καὶ τοὺς ἐρῶντάς φασι παντὸς μᾶλλον χρόνου ἐπισταμένους τὰ παιδικὰ, ὅσῳ καὶ μᾶλλον εἰδέναι φιλονεικοῦσιν, ὅμως μηδὲν ἡδέως λέγειν τε καὶ ἀκούειν, ὃ μὴ τούτων ἔχει τὴν μνήμην. τοὺς μὲν οὖν πάλαι λαμπροὺς ἔγωγε πολλάκις ἀκούων τεθαύμακα, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν διανίσταμαι, καὶ τοὺς τοιούτους ἀεὶ τῶν πραγμάτων ἄρχειν ηὐξάμην, μηδ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν φορᾶς ἔρημον ἡμῖν γενέσθαι τὸν βίον. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς τοιούτους ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ σεμνυνομένους εὑρίσκω. κἂν ἕν τις ἔχῃ μόνον, ὡς πάντα φέρων θαυμάζεται· σὺ δὲ τὰς ἁπάντων συλλαβὼν ἀρετὰς, καὶ τὸ ἑκάστῳ λεῖπον τῇ τοῦ ἑτέρου προσθήκῃ κοσμήσας, δι' ἑνὸς σαυτοῦ τὰς τῶν προλαβόντων εἰκόνας δεικνύεις.

κέ. Κῦρον μὲν οὖν οἱ Πέρσαι θαυμάζουσιν, εὐεργέτην ἅμα καὶ πατέρα καλοῦντες· καὶ τὴν κρίσιν τέως οὐ μέμψομαι· ἐξ ὧν γὰρ ηὐτύχουν τὴν προσηγορίαν ἐδίδοσαν τῷ βασιλεῖ·

4. ἡμῖν suprascr. ὑ cod., ἡμῖν Villois. 6. χρήματος pro χρόνου susp. N.

24. Sed mirum quoddam mihi accidisse confiteor, meque voluptate de tuis egregie factis dicendi abreptum orationem viribus meis non metiri, sed longum sermonem texere, quasi ignaris hominibus res tuas enarrem. Quamquam vobis quoque semper iucundissimum esse censeo de iis audire, quae facta esse nos fama relata saepius libenter audivimus. Hoc modo amantes ferunt, quamvis delicias suas melius quam cetera omnia noscant, unice scilicet de iis solliciti, nihil tamen libentius loqui neque audire, quam quo illorum memoria continetur. — Et homines quidem veteris aevi claros saepius, cum de iis audirem, admiratus sum, eorumque fama commotus tales semper rebus publicis praeesse, utque virorum bonorum proventu humanum genus nunquam careret, precatus sum. Illos tamen alium de alia re se iactare invenio, et, si quis una sola excellat, tanquam omnia consecutum eum admirantur. Tu vero omnium coniunctis virtutibus, adiectoque ex aliorum ornamentis quod unicuique deest, in te uno omnium qui ante fuerunt imagines ostendis.

25. Cyrum quidem Persae admirantur, patrem et salutis auctorem appellantes: quorum iudicium hactenus non reprehendam: nam e felicitate sua, regi cognomen dederunt, non propter Medorum

ἀλλ' οὐκ ἐξ ὧν ἠδίκηντο Μῆδοι καὶ Ἀστυάγης ὠδύρετο, μητρὸς πατὴρ ὑπάρχων τῷ Κύρῳ, καὶ πολιὰν ἔχων δι' ἐκεῖνον αἰχμάλωτον, καὶ, τὸ μέγιστον εἰς συμφορὰν, ἐξ ὧν αὐτὸς ἐδυστύχει, τὸν ἐξ αὐτοῦ τρίτον παιδὸς ὁμοῦ παῖδα καὶ δεσπότην ἀποκαλῶν. καὶ οὕτως ἀδίκῳ πόθῳ καὶ δράμασιν οἰκείοις τὴν ἀρχὴν ἀνεδέξατο. καὶ ταῦτα σιδήρῳ καὶ μάχαις ἐπῄει τοὺς τῆς ἐλευθερίας ἐρῶντας, εἰς δουλείαν ἄγων καὶ νόμους ἀήθεις· κἀκ τῶν προσηκόντων ἀνεδήσατο τὴν Ἀσίαν· σὺ δὲ ἔρωτι μὲν οὐδενὶ, ψήφῳ δὲ δικαίᾳ τὴν βασιλείαν ἀπολαβὼν, γέγονας ἡμῖν ἅπασιν, ὅπερ μόνοις τοῖς Πέρσαις ὁ Κῦρος· καὶ πρὸς τοὐναντίον ἐκείνῳ τῶν συνήθων φόρων ἀπαλλάξας. καὶ νῦν μία δοκεῖ πᾶσιν ἐλευθερία τὸ ὑπὸ σοὶ τελεῖν ἑκόντας, καὶ φιλανθρώπῳ πείθεσθαι νεύματι.

κϛ'. Τὸν Ἀγησίλαον ὑμνοῦσιν οἱ Σπαρτιάται, καὶ σεμνοί τινές εἰσιν ἐπ' ἐκείνῳ φρονοῦντες· κἀγὼ δὲ μετ' ἐκείνων ἐραστής εἰμι, καὶ τεθαύμακα μόνον τῶν πώποτε Σπάρτης βασιλέων ἄρχεσθαι πρῶτον καλῶς ἐγνωκότα, καὶ οὕτω τὴν ἀρχὴν κομισάμενον. ἦν γὰρ ἰδεῖν ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ πνέοντά τι Λακωνικὸν, καὶ τοὺς βαρβάρους παιδεύοντα σωφρονεῖν, καὶ πεπεῖσθαι καλῶς, ὅσον ἦν ἄρα χρῆμα τῆς Ἑλλάδος ἡ φύσις. ἤδη δὲ καὶ τῆς πατρίδος τὸ νοσοῦν τε καὶ

5. οἰκτροῖς coni. Villois. 6. μετὰ ταῦτα, 11. ἀπήλλαξας, et 14. σεμνὸν coni. idem.

calamitates, et quas Astyages deflebat, Cyri avus, canitie conspersus captiva, cuius miseriarum culmen erat, quod nepotem suum, natae filium simul et dominum appellabat. Quo quidem modo ille per iniustam cupiditatem et domesticas tragoedias imperium adeptus est. His peractis libertatis amantes ferro et bellis invasit, eosque ad servitutem et leges insuetas adegit: itaque per victoriam de necessariis Asiam obtinuit. Tu vero, nulla cupiditate sed iustis suffragiis ad imperium evectus, nobis omnibus idem factus es, quod Cyrus solis Persis: tum vero contra quam ille, consuetis tributis nos liberasti. Et nunc quidem ea unice libertas esse omnibus videtur, tibi sponte obedire et tuis iussis obtemperare.

26. Agesilaum Spartani celebrant et de eo magnifice sentiunt: Et ego quoque cum illis ipsum diligo et admiror unum ex omnibus, qui unquam Spartae regnarunt; propterea quod, cum parere didicerat, ad imperium accessit. Conspiciebatur in illo vir bonus, spiritus ducens Laconicos, qui barbaros docuerat modeste agere et cognoscere, quae esset Graeciae indoles. Porro ille quod in patria morbosum et seditiosum esset compescuit, et Spartam consiliis

στασιάζον κατέπαυσε, καὶ μίαν τὴν Σπάρτην ἐποίει ταῖς γνώμαις. ἀλλὰ μέχρι τούτων φρονεῖν οὐδὲν πλέον ἐπιτρέψομεν τοῖς Σπαρτιάταις, τὸν νέον ἔχοντες Ἀγησίλαον, δι' ὃν βάρβαρος ἠρεμεῖ, τὴν ἀσπίδα κρεμάσας, καὶ τὴν εἰρήνην, καίτοι μὴ φίλην οὖσαν, ἀσπάζεται· τῆς ἀρχῆς δὲ ὅσον ἄτακτον εἰς σωφρονοῦντας μεταβέβληται, καὶ φέρειν ἔννομον εἰδότας ἀρχήν. τὸ δὲ τοῖς φίλοις ἀδίκως παρίστασθαι καὶ παρὰ τὸ δέον φιλονεικεῖν, δι' ὃ καὶ πῦρ ποτε πολέμιον τότε πρῶτον εἶδεν ἡ Σπάρτη, καὶ τὸ ἄνθος ἐν Λεύκτροις ἀπέβαλε, ταῦτα δὲ Ἀγησίλαος ὁ πρώην ἐχέτω, πόῤῥω δὴ τούτων ἡμεῖς.

κζ'. Ἀλέξανδρον δὲ τὸν Φιλίππου πυθόμενος ἀξίαν γνώμην τῆς τοιαύτης παρέχεσθαι βασιλείας, χρυσίου ῥέουσαν προτείνοντα χεῖρα τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν κρατοῦντα, ἤδη δὲ καὶ κρείττονος γενέσθαι φύσεως, πρώην μὲν ἠπίστουν, καὶ μῦθος ἄλλως ἐδόκει μοι τοῦτο καὶ πλάσμα. νῦν δὲ τοῖς ἔργοις ὁρῶ, ἃ τοῖς λόγοις ἀκούων ἐθαύμαζον. τοσοῦτον περὶ τούτου γινώσκω· εἰ τοιοῦτος ἦν ἐκεῖνος, οἷος ἡμῖν αὐτὸς προῆλθες τῇ πείρᾳ, πείθομαι τοῦτον τοῖς πᾶσι νενικηκέναι, καὶ Διὸς εἶναι παῖδα, καὶ Φίλιππον ἠπατῆσθαι.

κη'. Καὶ οὕτως ἡμῖν προῆλθες, πάντας ἀποκρύπτων τῷ

10. δὴ coni. Schop. πρώην Villois., πρῶν cod. 16. ἄλλως Villois., ἄλλος cod.

ad concordiam adduxit. Iam vero superbire Spartanis non ultra concedemus, cum novum habeamus Agesilaum, per quem barbarus suspenso clipeo quiescit, et pacem quamvis ingratam amplectitur, quicquid vero in imperio turbatum erat ad temperantiam et legitimum ordinem revocatum est. Verumenim amicis iniuste adesse, ac praeter fas honori servire, unde tunc primum hostium ignes Sparta vidit, floremque apud Leuctra amisit, haec antiquus ille Agesilaus sibi habeto, nos ab istis longe remoti sumus.

27. Cum vero audirem Alexandrum, Philippi filium, animum tanto imperio dignum exhibuisse, cum manum subditis porrigeret auro redundantem, et voluptatibus corporis imperaret, imo vero divina natura praeditum fuisse, antea quidem incredulus fabulam haec esse temere confictam putabam. Nunc vero expertus video quae verbis tradita mirabar. Sic de illo sentio: siquidem talis erat, qualem te usu compertum habemus, credo eum omnibus excelluisse, et Iovis fuisse filium, ac Philippum deceptum.

28. Atque sic nobis processisti, omnes miraculo occultans. Hinc

θαύματι. ὅθεν ἡμῖν αἱ πόλεις εὐδαίμονες, χοροῖς μεμελημέναι καὶ πανηγύρεσιν· εἰρήνη γὰρ ἡμῖν τοῖς πράγμασιν ἐπανθεῖ· Ἄρης δὲ καὶ στάσις πόῤῥω τῶν ἡμετέρων πλανᾶται. πλεῖται μὲν τοῖς ἐμπόροις ἀκινδύνως ἡ θάλαττα· ἐπὶ δὲ κούφαις ἐλπίσιν ἡ γῆ γεωργεῖται· κράνος δὲ καὶ δόρυ καὶ ξίφος εἰς ἄροτρα μετεσκεύασται καὶ φίλας προσηγορίας·

„τίκτουσι δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσι."

κθ'. Τὰ δὲ τῶν ὡρῶν τεταγμένα, καὶ πάντα κατὰ φύσιν προέρχεται. τὸ γὰρ θεῖον εὐμενὲς, ἐπ' εὐσεβέσιν ἔργοις ὁσίως τιμώμενον· καὶ φαιδραὶ μὲν αἱ πόλεις, ἄλλη κατ' ἄλλα σεμνυνομένη· πᾶσαι δὲ κοινὸν προβέβληνται κόσμον, τὰς σὰς εἰκόνας ἐπ' εὐεργεσίαις ἱστῶσαι· καὶ μετ' ἐκείνων ἡμεῖς· ἐφ' αἷς δήμου μὲν οὐ συνάγομεν θέατρα καὶ παρὰ σοὶ, κριτῇ σώφρονι, λίαν ἀπεῤῥιμμένα· ἐν τούτοις γὰρ φορτική τις ἡ τέρψις· καὶ ὄχλον ἀγοραῖον ἰδεῖν ἐστιν εὐφραινόμενον. ὅθεν ταῦτα μὲν χαίρειν ἐῶμεν· λόγοι δὲ τὰς σὰς εἰκόνας τιμῶσι, καὶ λόγων ἀγῶνες, καὶ διὰ τούτων αἱ Μοῦσαι.

λ'. Ἀλλὰ τί ποτε ταύταις ἐπιγράψομεν; τί τῆς ἀξίας ἐχόμενον; ἢ πάντως ἐκεῖνα· „ἡ πόλις τὸν εὐεργέτην, δι' οὗ νῦν αὐχένα τε γαῦρον ἐπαίρω καὶ πόλις εἰμί;" ἀλλ' εἴη σὲ μὲν ἐσαεὶ διέπειν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, πλείστους δὲ τοιούτους ἀγαθοὺς ἔχειν ἄνδρας τῶν πραγμάτων προεστη-

8. ὡρῶν Villois, ὁρῶν cod. 12. εὐεργεσίαις N., εὐεργεσίας ed.

urbes nostrae felices choreis et ludis vacant. Pax enim in rebus nostris floret, Mars et seditio procul a nobis pulsi sunt, mercatores securi per mare navigant: laeta cum spe ager colitur; at galea cum hasta et gladio in aratra et grata mutata sunt nomina: mulieres vero genitoribus similes pariunt natos.

29. Quae autem anni tempora ferunt, ex ordine et secundum naturam procedunt. Numen enim, cum factis piis caste cultum, propitium est. Splendent urbes, alia aliis superbiens; omnes autem communem ornatum induunt, tuis imaginibus benefactorum gratia positis: et nos idem quod illae facimus. Ad quas inaugurandas non plebis concionem indicimus, rem a te, iudice prudenti, magnopere contemptam. Illic enim vilis voluptas, et delectatio turbae forensis conspicitur. Quare haec missa fecimus: orationes autem tuas imagines venerantur, et orationum certamina et in illis Musae.

30. Sed quid tandem his inscribemus? quid pro dignitate satis esse poterit? Num haec utique: „Urbs auctori salutis, per quem nunc cervicem attollo superbam et urbs sum?" Utinam vero tu in aeternum tempus Romanorum imperium regere possis, plurimosque ta-

κότας· τὰς δὲ πόλεις ἐπ' εὐτυχίαις στεφάνους πλέκειν, καὶ γραφὰς ἀνατιθέναι, καὶ ᾄδειν ὑμνούσας· ποιητῶν δὲ παῖδας καὶ ῥήτορας, ἀμφὶ σοὶ κινοῦντας τὴν γλῶτταν, εὐπορεῖν ἀεὶ καὶ τοῖς σοῖς τροπαίοις ἁβρύνεσθαι.

2. ὕμνους coni. N.

les habere viros bonos, quos rebus praeficias: at civitates ob felix aevum nectant coronas, et tabulas dedicent et hymnos canant: denique vatum filii et oratores, tuas laudes celebrantes, semper abundent ac tuis tropaeis delectentur.

LAUDES SAPIENTISSIMI IMPERATORIS ANASTASII, ISAURICI ET PARTHICI ET GOTTHICI VICTORIS, DICTAE A PRISCIANO GRAMMATICO.

ARGUMENTUM.

Prooemium (1 — 10). *Anastasius e stirpe Pompeii* (11 — 15). *Isaurorum sub Zenone violentia* (21 — 37). *Virtutes Anastasii, optimis Imperatoribus comparati* (33—49). *Bellum Isauricum* (50—132). *Delatores urbe eiecti* (133 — 139). *Chrysargyri vectigal funditus sublatum* (149 — 170). *Triumphus Imperatoris* (171 — 179). *Iustitia redux* (180 — 183). *Oppida restaurata* (184 — 192). *Vitia in administranda re publica correcta* (193 — 205). *Horrea constituta* (206—217). *Circi crudelitas abolita* (218—227). *Multiplex Imperatoris clementia, qui Italis exulibus, virisque doctis favet* (228—253). *Arabes Scenitae repressi* (254 — 260). *Anastasius Deo dilectus, periculoque ereptus* (261 — 290). *Paulus, Imp. frater, Hypatius, sororis filius, Ariadna Augusta laudati* (290 — 308). *Peroratio* (309 — 312).

PRAEFATIO.

Summi poëtae quae solent in versibus,
Quos Imperatorum modulantur laudibus
Proferre, caelum cum petunt et sidera,
Adversa naturae sequentes impie;
Tibi sciens quod displicent nimis pio,
Nihil nefandum, nil nisi verum loquar.
Nam qui tribuit mortalibus caelestia,
Sapientium damnatur arbitrio pari;
Et si qua vere praedicat, non creditur,
Cum falsa ceperit canens exordia.

9. *praedicant* cod.

Quare, precor, libenter audias tua,
Quae cuncta non ego potero producere,
Non mille dentur si mihi linguae, simul
Fons ingeni si carmen effundens novum;
Sed parte ferre qua valeo pro viribus,
Decerpta lucem conferat quae cantibus.
Quod more miro fit; solent nam carmina
Addere decus rebus magis quam sumere.
Deo favente iam subibo pondera
Laudis, serenus quae relevat vultus mihi
Praesens ubique cernitur qui sensibus,
Arcana nudans principis mitissimi.

Accipe Romanum clementi pectore carmen,
Accipe, quod soleo caelesti reddere Regi
Munere pro vitae, pro pulchro lumine solis.
Namque Deum sentis placari carmine tantum,
Quem sequeris, princeps animo iustissime recto,
Qui tibi regna dedit, cui debes omnia soli
Prospera, quae bellis pariter vel pace tulisti.
Audax nam venio praeconia dicere vestra,
Quae finit caelum, quibus omnis cingitur orbis.
Nec mirum tales ex tanta stirpe creatos
Pompeii, proprio quem culmine Roma locavit,
Cuius quis merito valeat numerare triumphos,
Quos vidit Titan linquens repetensque profundum,
Quos medio veniens steterat miratus Olympo?
Sed tamen egregio, Pompei, cede nepoti.
Namque genus, quod tu, terrarum victor ubique,
Indomitum Tauri linquebas collibus altis,
Hic domuit, penitus convellens semina belli;
Quod, celso positum fortunae vertice nuper,
Et nullum finem credens felicibus esse,
Impia condebat terris monumenta doloris,

Praef. 14. *ingenii* cod. Pan. 21. *do . . . .* cod.

Vexatis domibus raptu stuprique furore,
Cum similes omnes ad pessima damna putabant;
Non honor aut aetas potuit defendere quemquam,
Legibus eversis, certo munimine rerum,
Vique potestatem telluris sola tenente.
Tunc pravi scelerum capiebant praemia laeti,
Iudiciis nimium iustos damnare coactis.
Nam vanum nomen retinebant inrita iura,
Umbraque iustitiae rebus restabat inanis.
Paupertas nulli tenuis prodesse valebat,
Quae solet esse salus raptorum tempore regum.
Namque dabat poenas, ut non praesentia ferret,
Et stupuit sese damnis maioribus esse,
Quam plenos opibus largis gravibusque metallis.
Corpora nam, spolii si copia nulla dabatur,
Vexabant vinclis, vexabant stipite duro.
Cladibus his tandem caeli rex liberat orbem,
Cum dominum, melius sed patrem dicere possum,
Praebet Anastasium, tanta pietate vigentem,
In cuius vita virtutes cernimus omnes.
Est iustus, sapiens, castus, fortisque, piusque,
Est clemens, stabilis, moderatus, mitis, honestus;
Et, loquar ut breviter quod sentio corde sub imo,
Possidet hic, veterum quidquid laudatur in ullo.
Antoninum huius pietas, sapientia Marcum,
Et mitem Nervam lenissima pectora vincunt;
Promeruitque Titus non tantum mente benigna,
Gloria magnanimi Traiani cesserat isti.
Nam quis tot domuit simul uno Marte tyrannos?
Rupibus adverso quos duxit Isauria fato,
Quos bonitas domini placidissima cedere iussit
Moenibus ex urbis, voluit nec laedere prorsus,
Quamvis supplicium debentes solvere mundo.
Sed non ille pater, qui sustinet omnia dextra,
Atque pari libra iusti monumenta repensat,
Adnuit impune sceleratam linquere gentem.
Nam furor immissus commovit Marte nefando,

57. . . . *uit* eod.

Et Romae caecos rapiendas traxit ad arces,
Vindicta ut pereant merita, lucemque relinquant.
Tristia nam rursus cupientes damna referre,
Et Latiis multo regnis peiora minantes,
Principis invicti felix exercitus armis,
Ductoresque fide nec non virtute potentes,
Omnibus adficiunt caesos profugosque ruinis,
Cum ducibus sceleris ducentibus improba signa.
Ut leo, qui regnans silva dominatur in alta,
Per Libyae saltus, nisi nobilis ira lacessat,
Non movet arma, suas stimulat nec verbere vires;
At si commoveat clamor, si turba coronae,
Infremit horrendum; simul et distendit hiatus
Sanguineis torquens ardentia lumina flammis,
Et ruit in medium, prosternens arma virosque;
Nec vis ulla potest venienti obsistere contra;
Impetus hos frangit, pulsos hos emetit unguis,
Pars lacerata iacent inimici dentibus oris;
Hos metus exanimat pereuntes vulnere nullo:
Viribus Augustus sic saevos perculit hostes,
Per varios sternens casus non fanda furentes.
Graecia iam taceat iactans mihi Bellerophonten,
Qui vicit Solymos, ut rursus bella moverent.
At semel hos dominus noster felicibus armis
Sic domuit, post haec ne possint esse rebelles;
Quod nec ductorum Servilius optimus olim,
Pro merito laudum cui nomen Isauricus illo
Marte datum fuerat, potuit praestare Latinis.
Non illos aurum, non vis, non copia ferri,
Nec castella quidem praeruptis ardua saxis,
Nec tantae validis munitae moenibus urbes,
Quantas non ullus victorum ceperat ante,
Exitiis rapiunt dignis et principis ira.
Et qui spe fluxa frustrati cuncta tenebant,
Nil satis esse sibi credentes tela movendo,
Cautibus angustis conclusi fata trahebant
Peioremque famem crudeli morte tulerunt,

64. *Ducturesque* cod.

Quae plus corrupit, quam cetera funera, victos.
Et mentes avidas orbis consumpsit egestas.
Principe pro iusto taceat quis fulminis ictus?
Nam quos non valuit robur corrumpere Martis,
Nec tot ductorum circumdata moenia vallo,
Deiicit hos summi genitoris dextera flagrans,
Iniustos contra praesenti numine pugnans.
O pietas praestans, toto memorabilis aevo,
Pro qua cum ventis sociantur proelia nimbis,
Ignibus et rapidis armantur fulgura bello,
Percutiuntque sono concussa tonitrua montes.
Quid tempestates memorabo fluctibus ortas,
Atque hostis Lyciae proiectas littore classis?
Cum vice Romani functae sunt militis undae,
Sceptrifer et cepit pelago pugnante triumphum;
Omnia sic habuit virtus elementa saluti.
Quis repetat totiens acies stragesque peractas,
Aequatasque solo sublimi tegmine turres?
Agminibus domitis cum parte cadentibus omni,
Flumina torrebant fluviis mutata cruoris;
Et prope corporibus raptis sunt ostia clausa.
Tunc mare confuso rutilavit sanguine victum,
Et saturi pisces tempsere cadavera plura.
Sic qui sperabant captivas ducere matres,
Atque frui spoliis urbis sacrique palati,
Et reges iterum, infandum! se reddere nobis,
Lumine cum caeli terrae caruere sepulcris.
At reliqui patrias aedes urbesque relinquunt,
Orbati natis, lugentes pignora cara;
Moenia subvertunt, quaecumque reliquerat ignis,
Et vix aetherio poenas sensere Tonanti
Reddere se iustas, contempto mille per annos,
Ultoremque Deum post clades esse fatentur,
Atque sui casus se causam scire fuisse.
Sed tamen Augusti superat clementia cuncta,
Qui stratos relevat, domuit quos Marte superbos,
Hostibus et pacis concedit munera pacis,
Gaudens nunc proceres securos fidere vita,

Imperiumque suum vivendi ponere fructum.
Insidias nemo diras metuitque venenum
Linguae, quo multi ceciderunt crimine ficto.
Perdita res populi fuerat sub tempore diro;
Restituit tamen hanc domini prudentia mira,
Perficiens firmum, quod cepit debile, regnum.
Multa simul vario concurrunt ordine rerum,
Diversosque trahunt angusto pectore sensus.
Ac veluti Delphis Phoebas cum numine plena
Omnia quae fuerant, quae sunt, pariterque futura
Conspicit et cupiens prohibetur prodere luci:
Sic ego concipiens tua, Princeps, plurima facta,
Quae tibi debentur diversis partibus orbis,
Non possum verbis animo proferre parata.
Quocirca laudum relego fastigia summa.
Nunc hominum generi laetissima saecula currunt,
Quos inopes dudum faciebant iussa nefanda,
Quae propter multi sedes fugere parentum,
Quae pater et dominus terrae delevit in aevum,
Argenti relevans atque auri pondere mundum;
Perpetuoque parans sibi maxima praemia caeli
Divitias temnit, quo prodest omnibus unus.
Namque cibum poterant qui vix adquirere vitae,
Oblato miseri thensauris munere flebant,
Munere cum gemitu tristi lacrymisque coacto.
Quippe dabat causas violentis lucra parandi
Et mala, quae plures pridem dixere, canentes
Romano vestras vel Graio carmine laudes.
Et quo sceptra loco dederat tibi rector Olympi,
Quo caput ipse tuum primo diademate cinxit,
Hic sibi donari librorum vidit acervos,
Censibus infestos, servantes scripta dolorum,
Munera suscipiens flammis aeterna beatis.
Ad quas accessit placidus magis omnibus aris,
Aspexit vestros radiis sol aureus ignes;
Et placuere diem violantia lumina fumo,
Quae pura fulgens accendis mente serenus.
Ipse locus vobis ostendit iure tropaea;

Obtulit et vinctos oculis domitosque tyrannos,
Ante pedes vestros mediis Circensibus actos.
Aemilius quondam Paulus, fortissimus ille,
Sic regem Persen, populo spectante Latino,
Curribus invectus Tarpeiam traxit ad arcem,
Placavitque Iovem Capitolia templa tenentem.
Omnipotens sed te Superum conspexit ab arce,
Numina placantem caelestia, templa tenentis.
Auspiciis gaude, Princeps, felicibus aulae!
Cui Deus omniparens renovandum credidit orbem,
Iustitiamque iubet descendere rursus ab axe,
Et faciles precibus populorum praebuit aures.
Quorum prostratas recreasti funditus urbes
Portibus et muris, undarum et tractibus altis.
Nunc tuto nautae repetunt hic ostia velis,
Qui dubio quondam peiora pericula ponto
Iam patrias oras tolerabant nave tenentes;
Naufragium navibus fessis statione minante,
Disiectis claustris, quibus aequor frangitur altum.
Sed nunc vota Deo servati pectore toto
Pro pietate tua, qua respicis omnia, fundunt.
Agricolas miserans dispendia saeva relaxas;
Curia perversis nam cessat moribus omnis,
Nec licet iniustis solito contemnere leges.
Nunc equites horrent rectorum iussa vehentes,
Nec lucri causa commiscent sacra profanis.
Iudicis ipse sedens iudex caelestis imago
Per te respondes populis oracula sancta,
Proicis et nullos, nisi qui non iusta reposcunt.
Aurum non adhibes, moderantes ante solebant
Quod dare, ne liceat socios evertere furtis,
Exemploque doces quaestum contemnere turpem.
Tirones forti numeros nunc milite complent,
Veraque non pretio, sed robore, signa merentur.
Quid, quod dispensas cerealia munera vitae,
Luxurie prohibens urbes cautusque futuri.
Nec sensum populis caeli paenuria praebet,

186. *hic* Endl., *vix* cod.

Si desint imbres; nec linquit copia victus,
Consiliisque tuis servamur saepe paternis.
Aegyptum septem sic servat Iosiphus annos,
Ille, pudicitiae meruit qui sidera fama,
Cuius placavit sapientia numinis iras,
Memphitae regis solvens insomnia mira.
Horrea nam primus Nili construxerat oris,
Luxurie prohibens urbes cautusque futuri,
Atque famem potuit divina vincere cura.
Per te seditio penitus deletur ab urbe,
Innocuos spolians sub terras sole retracto.
Nam cives mediis caedebant moenibus ense,
Bacchantes stimulis vini, plausuque frementes,
Et spoliis pacis gaudentes nocte paratis.
Ipse vetas ludos, animarum damna, nefandos,
Atque voluptates prohibes a sanguine sumi,
Corporis et causa pascendi perdere vitam;
Humanos arcens lacerari dentibus artus,
Dentibus, armatur rabies quibus atra ferarum.
Et superans omnes mentis novitate benignae,
Sufficis haud animo cupienti commoda cunctis
Largiri, quamvis numerum vincentia donas,
Ingenuos relevans, occulte munera praestans.
Namque cupis Superi te cerni lumine solo;
Corrupitque tuum non ulla superbia pectus,
Affectusque bonos minime fortuna novavit.
Et quicumque, prius caperes quam sceptra rogatus,
Offendit propriae temeratus crimine culpae,
Felicis domini fruitur nunc tempore laeto,
Praemia pro poenis speratis sumere mirans.
Omnia sed superat, Princeps, praeconia vestra
Propositum sapiens, quo fidos eligis aulae
Custodes, per quos Romana potentia crescat,
Et quo, Roma vetus misit quoscunque, benigne
Sustentas, omni penitus ratione fovendo,
Provehis et gradibus praeclaris laetus honorum,
Ne damni patriae sensus fiantve dolores.
Fortunam quare tibi debent atque salutem,

Votaque suscipiunt pro te noctesque diesque.
Nec non eloquio decoratos, maxime Princeps,
Quos doctrina potens et sudor musicus auget,
Quorum Romanas munit sapientia leges,
Adsumis socios, iusto moderamine rerum,
Et solus doctis das praemia digna labore,
Muneribus ditans et pascens mente benigna.
Haec propter celsi dominator maximus axis
Infestos vestris avertit ab arcibus hostes,
Quos furor iniustus violato foedere movit
Euphratis vasti prope maxima flumina raptim,
Ex improviso latronum more ruentes.
Sed Deus in propriam cladem converterat illos,
Consiliisque tuis iustissima damna tulerunt.
Haec eadem cunctos, bello quicunque lacessunt
Imperii columen vestri pacemque, manebunt;
Ut sol oceano tollens mergensque iugales
Cernat Anastasii florere per omnia nomen.
Utraque Roma tibi nam spero pareat uni,
Auxilio summi, qui conspicit omnia, Patris,
Quem placas omni stabilis pietate per orbem,
Templa novans renovansque Deo fulgentia semper,
Lucraque vera putans aurum consumere iuste.
Experti nuper sumus ergo, Sceptrifer, omnes,
Quanta tuum pectus servat praesentia regis
Caelestis, propria bonitate pericula pellens.
Nam cum mole nova supra te navis iniqua
Sese cum ventis veheret velisque nefandis,
Atque salus dubiae penderet maxima vitae,
Vitae, qua leges Latiae, qua cuncta tenentur:
Ipse Deus pelago praesens exhausit ab alto,
Quantus adest pro te, ostendens discrimine magno,
Non aliter summum solitus monstrare favorem.
Sancta pios homines testantur scripta per aevum,
In quibus historiae tales sunt mille bonorum,
Quorum sic virtus praefulserat omnibus annis,
Dextra quod eripuit divina e casibus illos.

270. *omnis* cod.

Nec prius enituit pietas, quam tecta salute,
Ex insperato dederat quam Numen Olympi.
Hoc rex omnipotens in vobis ipse probavit,
Qui peperit mundum, qui lumine cuncta tuetur,
Quem recolens animo veneraris tempus in omne,
Pignoribus dignis decoratus sanguinis apti.
Nam quid commemorem Pauli mitissima corda,
Quem tibi coniungit munimen laudis honestas,
Non solum generis venerandi vincula sacra?
Nam mores sequitur mediocres pectore casto.
Ore canam quonam pietatis culmina tantae,
Qua fratris natos animo complecteris aequo,
Non patrui tantum, sed patris more colendo?
Indole quos nutris dignos et stirpe parentum.
Hypatii vestri referam fortissima facta,
Qui Scythicas gentes ripis depellit ab Histri,
Quem vidit validum Parthus, sensitque timendum?
Quas laudes meritas Augustae dicere possim?
Auctor quae fuerat tantorum et causa bonorum,
Dum patrium munit tam firmo principe regnum,
Permittitque viro mundum seseque tuendam.
Ex omni sensus invicta cupidine prava,
Cuius fama piae vulgatur in omnibus oris.
Plus fecit quam quod sexus concesserat illi,
Provida cum tantum Romano profuit orbi.
Numen, quod caelum, terram pontumque revisit,
Ausoniis servet regnis haec munera semper,
Barbariaeque ferae capiant iuga vera subactae,
Votaque firmentur populi sanctique senatus.

NOTAE

HENRICI VALESII,

PHILIPPI LABBAEI

ET

IO. BAPT. CASP. VILLOISONIS.

HENRICI VALESII NOTAE

IN EXCERPTA

CONSTANTINI PORPHYROGENITI

DE LEGATIONIBUS.

E DEXIPPO.

Pag. 7. A. *ed. Par.* [*Pag.* 11. *ed. Bonn. lin.* 2. *inscript.*] Dubitari merito potest, an e Dexippi Scythicis, an vero ex eiusdem Chronicorum libris haec fragmenta descripta sint. P. 203 V. 135 Nam praeter Scythica, quae laudantur a Photio, scripserat etiam Dexippus Chronicorum libros, quorum duntaxat epitomen legerat Photius. Eorum mentio fit a Constantino nostro in l. 2. de thematibus, ubi de Dyrrhachio loquitur. Sed in vulgatis editionibus perperam eius libri titulus scribitur: *Δέξιππος ἐν Χεῤῥονικῷ δεκάτῳ*, cum scribendum sit *Χρονικῶν δεκάτῳ*. Eiusdem operis undecimus et duodecimus liber citatur a Stephano et ab Auctore magni Etymologici, in voce *Ἕλουροι*. Eunapius quoque in vita Porphyrii id opus commemorat, cum ait: *Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας*. De Scythicis autem praeter Photium loqui etiam videtur Euagrius in fine libri quinti historiae Ecclesiasticae, ubi de historia Dexippi sic ait: *καὶ Δεξίππῳ δὲ πλεῖστα περὶ τούτων πεπόνηται, ἀπὸ μυθικῶν ἀρξαμένῳ* etc. Sed non dubito, quin scribendum sit *ἀπὸ Σκυθικῶν*.

Pag. 10. A. B. [16, 5.] Lege: *μηδ' εἰς εὐεργεσίας λόγον προϊσχόμενοι τοῦ πολέμου τὴν κατάλυσιν.* Vulgo *μηδεὶς* legitur nullo sensu: quod Cantoclarum Interpretem fefellit.

Pag. 11. A. [17, 16.] Lego: *νῦν τε καὶ ἔπειτα τῷ χρόνῳ συμπαραθέουσαν. τάς τε Γαλβιόνων συμφορὰς* etc., sed aliquid deest post haec verba. Qui sint autem Galbiones,

quos Aurelianus cum Scythis a se victos esse gloriatur, obscurum est. Chabiones quidem seu Chaibones in vetere panegyrico memorantur: sed an iidem sint cum his Dexippi Galbionibus, alii viderint. Paulo post lege: ἡμεῖς δὲ ἐπὶ ταῖς.

Pag. 11. C. [18, 21.] ἐπείληπται γὰρ Ῥοδανοῦ μὲν εἴσω καὶ τῶν ἡμετέρων ὁρίων. Mendum est in v. Ῥοδανοῦ, pro qua fortasse Ἠριδανοῦ legendum est. Iuthungi enim Italiam invaserant, qui tum undique circumclusi ab Aurelio tenebantur fame oppressi.

EX HISTORIA EUNAPII.

P. 204 *Pag.* 19. C. [49, 4.] οὐκ ἐνεγκόντες ἐπὶ τὸν θεῖον. Totus hic locus pessime acceptus est ab Interprete. Verte igitur: *Tandem Imperator eos recipere decrevit, partim ex aemulatione adversus consortes imperii, (erant hi fratris filii, ut superius dictum est, qui paternum imperium inter se arbitratu suo diviserant inconsulto patruo,) partim etiam, quod maxima virium accessione aucturus sibi imperium videbatur, has ob causas iussit* etc.

Pag. 19. D. [49, 10.] In fine legendum est continue: τοῖς σώμασιν ἐκινδύνευσαν, ὅτι πολεμίους διέφθειραν, ut recte ediderat Henricus Commelinus in editione sua Eunapii.

Pag. 20. A. [50, 3.] τὸ τῶν στρωμάτων ἐπ' ἀμφότερα θυσανοειδές. Intelligit tapetes utrimque villosos, qui uno verbo ἀμφίμαλλοι dicuntur: qualia sunt stragula e lana, quibus lectos operimus. His opponuntur tapetes ἑτερόμαλλοι, cuiusmodi sunt ii, quos Turcicos et Persicos vocamus: sic Gaza vocem θυσανώδη interpretatus est in Theophrasti historia plantarum. Quodsi quis cum Cantoclaro maluerit interpretari stragula utrimque fimbriata, equidem non valde repugnabo.

Pag. 20. B. [50, 16.] παῖδες ἐκείνων τὰ βασιλικὰ παράσημα ἔχοντες. Male Cantoclarus vertit *signa regia gerebant*, cum potius insignia vertere debuisset. Id enim sibi vult Eunapius, pueros Gothorum impuberes inter Imperatoris ministros adscriptos fuisse, et cultu regio vestitos. Nam paedagogiani pueri purpura induebantur, ut docet Marcellinus in rebus Procopii. Sunt igitur βασιλικὰ παράσημα quos colores regios vocamus vernaculo sermone, quos etiam in regalibus pedisequis magnopere Galli venerantur.

Pag. 20. D. [51, 17.] ὥστε χρυσὸν ἀποδειχθῆναι πρὸς τὰ Θράκια πάθη τὴν Μυσῶν παροιμιώδη λείαν. Verte: *Ut vetus illa Mysorum praedatio proverbio celebrata, cum hac Thraciae vastatione collata, aurum esse videretur*. Hanc Grae-

ei sermonis elegantiam non intellexit Interpres, ut ex ipsius versione satis apparet. Eadem phrasi usus erat Eunapius in gestis Carini Augusti. *Καρῖνος*, inquit, *ὁ βασιλεὺς γενόμενος ἐν ἐξουσίᾳ, καὶ βουλήσεως κύριος, ἀνέδραμε τηλικοῦτον κακὸν ἐς τυραννίδα, ὥστε ἀπέδειξε χρυσὸν τὴν τραγῳδουμένην τυραννίδα.* Quem Eunapii locum citat Suidas in v. *Μακρῷ*, et in v. *Καρῖνος*; est autem phrasis elegans, et plane Attica, qua utitur etiam Plato in epist. 7. ad Dionis propinquos, ubi loquitur de 30. tyrannis, qui reip. constituendae causa ab Atheniensibus creati fuerant; sic ait: *ὁρῶν δήπου τοὺς ἄνδρας ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσῆν ἀποδείξαντας τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν.* Similiter Dio in l. 47. historiae Rom.: *οὕτω τὰ πράγματα πρός τε τὸ βούλημα καὶ πρὸς τὸ ἐπιθύμημα τὸ ἑαυτῶν διῆγον, ὥστε χρυσὸν τὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μοναρχίαν φανῆναι.* Male apud Ioannem Zonaram in tomo 2. Annal. pag. 141. legitur: *ὥστε χρηστὴν τὴν τοῦ ἀνῃρημένου Καίσαρος μοναρχίαν νομίζεσθαι.* Scribendum enim est *χρυσῆν* ex Dione, quem Zonaras exscripsit. Denique Conon, vetus scriptor, in narrat. 13. apud Photium: *χρυσὸς ἂν αὐταῖς δόξειε τὰ τῆς Τροΐας κακά.*

EX HISTORIA PETRI PATRICII.

Pag. 23. [121, 2. *inscript.*] Hic Petrus oriundus fuit Thessalonica, qui cum rhetor esset Constantinopoli, et omnium saeculi sui prudentissimus, et ad persuadendum aptissimus haberetur, legatus ad Amalasuntham missus est a Iustiniano, ut refert Procopius l. 1. Gothicorum pag. 170.; idem postea ob legationem bene atque e rep. gestam magistri officiorum dignitate auctus est, teste Procopio in l. 2. Gothicorum pag. 244. Is ipse est, cuius meminit Theodadus in epist. ad Iustinianum Imp., quae relata est in l. 9. Variarum Cas- P. 205
siodori, ubi vir eloquentissimus dicitur. Missus est quoque legatus ad Chosroëm, regem Persarum, ut tradit Procopius in lib. 4. Gothicorum pag. 333., ubi Patricius appellatur. Eiusdem meminit Stephanus Byzantius in v. *Ἀκόναι.* Memoratur etiam in epist. encyclica Vigilii Papae ad universam Ecclesiam, et in Synodo quinta.

Pag. 24. A. [122, 18.] Haec omnia de legatione Decebali ad Traianum missa iisdem plane verbis scripta habentur in Excerptis legationum ex historia Dionis Cassii, quae a Fulvio Ursino primum sunt edita, ut necesse sit, Petrum Patricium Dionis scrinia compilasse. Ceterum *πιλοφόρους* Dacorum commemorat etiam Aurelius Victor in Traiano, ubi

pileatos Dacorum vocat, perinde ac Paulinus in Carmine de Niceta, Daciae Episcopo, his versibus:

> *Et Getae currunt et uterque Dacus,*
> *Qui colit terrae medio, vel ille*
> *Divitis multo bove pileatus*
> *Accola ripae.*

Sic enim in Paulino legendum esse monuit me Hadrianus Valesius frater, non, ut vulgo scribitur, *pelleatus*. De his Dacorum et Getarum pileis loquitur etiam Dio Chrysost. in orat.
V. 13671. pag. 628.: *ἔνθα γὰρ ἐνιότε βλέπουσιν ἀνθρώπους, τοὺς μέν τινας πίλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντας, ὥς νῦν τῶν Θρᾳκῶν τινες τῶν Γετῶν λεγομένων.*

Pag. 25. C. [126, 1.] Lego: *καὶ κατὰ τὴν τοῦ Μηνοφίλου ἀρχήν.* Porro haec ante Valeriani Imp. tempora videntur esse gesta, quod docet caput sequens de Sapore, qui contento cursu Persidem repetiisse dicitur: victus scilicet a Callisto et Odaenatho, ut docet Zonaras.

Pag. 26. C. [127, 18.] Lege continue absque ulla distinctione: *οὐδὲ νῦν δύνασθαι κατ' ἀξίαν χάριτας ὁμολογεῖν, ὅτι ἐν αἰχμαλωσίᾳ γενόμενοι* etc. Male *ὅτι* vulgo scribitur a linea, quod Cantoclarum fefellit. Antea scribe: *ἢ ὅπλοις περιὼν* etc. Post hanc legationem Narsaei, regis Persarum, ad Galerium Caesarem sequi debet caput illud, quod legitur pag. 29. D.: *Ὅτι Γαλέριος*, ut series historiae satis indicat.

Pag. 27. B. [129, 2.] *τὴν βαστάγην αὐτοῦ μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας κατέσχον.* Pessime hunc locum vertit Cantoclarus. Verte igitur: *Deinde cum belli incertos exitus reputaret Constantinus, cumque Liciniani occultis insidiis iumenta sarcinalia et suppellectilem regiam cepissent, eum in conspectum suum admisit.* Bastaga enim id significat, quod dixi. Eius mentio fit in Notitia imperii Romani, eratque sub dispositione comitis largitionum et rerum privatarum.

Pag. 27. B. C. [129, 15.] *τὸν οἰκεῖον γαμβρόν.* Sororium suum Licinium Constantinus *γαμβρὸν* vocat. Sic Themistius in orat. 16. sub fin. Licinium Constantini *γαμβρὸν* appellat, et auctor vitae Metrophanis in Bibliotheca Photii. Eodem modo Scholiastes Lycophronis p. 183. de Aenea dicit: *γαμβρὸς αὐτῆς τῆς Κασσάνδρας ἐπὶ Κρεούσῃ τῇ ταύτης ἀδελφῇ.* Plura notavit Cuiacius in libro. 6. observ. et Bongarsius in Notis ad Iustinum.

Pag. 29. C. [134, 17.] *ἀντιγραφέα τῆς μνήμης.* Verte *Magistrum memoriae*, ut observavi in Notis ad Amm. Marcellinum. Menander in lib. 6. hist. p. 98. *ἀντιγραφέας* dici ait *τοὺς βασιλικοὺς διαιτητάς*, id est, proximos sacrarum cognitionum.

Pag. 29. A. [134, 3.] *ὅτι ὁ Δέναθος*, scribe, *ὅτι Ὀδαίναθος*. Sic enim hoc nomen scribitur apud Libanium in epist. 999. et apud Suidam in *Ὀδαίναθος*, qui locus descriptus est ex Damascio in Isidori vita. Ita etiam scribitur apud Euagrium in fine libri V. Porro hoc fragmentum cum superiore collocandum erat pag. 24. D. aut 25. C.

EX HISTORIA PRISCI RHETORIS.

Pag. 33. A. [140, 1.] Ut ordo servetur historiae, collocanda est ante omnia legatio illa Ruae, regis Hunnorum, quae pag. 47. A. habetur. Nam Margus et Viminacium post obitum Ruae ab Attila captum est, ut docet pag. 59. D.

Pag. 47. A. [167, 1.] *Ἀμιλζούροις καὶ Ἰτιμάροις* etc. P. 206
Harum gentium nomina paulo aliter refert Iordanes in Gothicis: *Alipsuros, Itimaros, Tuncarsos et Boiscos Hunni rapuere.*

Pag. 48. B. [168, 7.] Post hanc legationem collocanda sunt ea, quae habes pag. 33. A. et sequentibus.

Pag. 35. B. [143, 3.] *τοὺς κατὰ χρόνον τινὰ τὴν βαρυτάτην κουφισθέντας τῆς γῆς ἀποτίμησιν.* Hunc locum fusius explicavi in Annotationibus ad lib. 19. Ammiani Marcellini, pag. 167., ubi de census relevatione affatim dixi. Graeci *κουφισμὸν* vocant. Sic Theodoretus in epist. 43. et 47. et vetus inscriptio apud Gruterum pag. 1116.:

Ἑσπερίης πάσης χθονὸς ὄβριμον ἰθυντῆρα
Μάρκελλον ὁ θρασὺς μάρψε μόρος ταμίην·
Ἑλλάδος ἀγλαὸν ἔρνος, ὃς εὐδοκίῃ Κυκλάδων γῆς
Κουφίζων πόλιας θῆκεν ἐλαφροτέρας.

Ceterum haec relevatio aut principum beneficio concedebatur, aut iudicum sententia, ut ait Priscus. Iudices autem intelligo peraequatores aut censitores, qui ad inspiciendos ac relevandos provincialium census a principe mittebantur.

Pag. 35. B. [143, 6.] *ἐν τῇ γερουσίᾳ ἄνω γεγραμμένοι.* Videtur scribendum esse *ἀναγεγραμμένοι.* Omnes enim senatores aurum conferre cogebantur, tam nuper allecti, quam ii, qui pridem in Senatum adscripti fuerant. Conferre autem cogebantur Senatores certum auri pondus in praemium suae dignitatis. Sic enim vertenda sunt haec verba, *ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀξίας*, non ut Cantoclarus vertit, *ultra quam facultates ferre poterant.*

Pag. 37. A. [146, 9.] Lege *παντὶ ὑπήκοον ἐπιτάγματι.*

Pag. 37. B. [146, 19.] Post haec verba, *καὶ στρατηγοὺς χειροτονοῦντες*, p. 37. B., videtur collocanda legatio illa: *ὅτι*

Θεόδωρος ἔπεμπε Σηνάτορα, pag. 48. B., nisi potius ante Cherronense proelium locanda sit, quod verum puto.

Pag. 37. D. [147, 21.] De Chrysaphio, *τῷ βασιλέως ὑπασπιστῇ*, verte, *Chrysaphium Imperatoris spatharium.* Sic enim appellat Auctor Alexandrini Chronici.

Pag. 38. D. [150, 1.] *καὶ στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὴν βασιλείαν φυλακὴν ὑπ' αὐτὸν ταττομένων.* Hunc locum uberius explicavi in Annotationibus ad lib. 26. Marcellini pag. 317., ubi de magistri officiorum dignitate abunde dixi. His autem postremis verbis Priscus intelligit scholas Palatii, quae erant sub dispositione magistri officiorum. Ceterum post haec sequi omnino debent ea, quae habes p. 48., quod quidem verba ipsa bis utrobique repetita satis superque demonstrant.

Pag. 48. D. [170, 2.] Lege *ἀπέσταλκέν οἱ.*

Pag. 51. D. [175, 14.] Scribe: *κομίσαιτο διανεμηθησόμενον ταττομένοις ἀνδράσι. προδεδομένος δὲ ἐληλύθει*, id est, *verum infelix Bigila proditus fuerat.*

Pag. 53. B. [178, 17.] Lege: *πρὸς βορὰν οἰωνοῖς ἐδεδώκει ἂν, εἰ μή γε τῷ τῆς πρεσβείας θεσμῷ λυμαίνεσθαι ἐδόκει.* Simile mendum in Menandri Protectoris historia notavi, *θερμῷ*, pro *θεσμῷ.*

Pag. 54. A. [180, 3.] Lege: *οἷα δὴ ἀμέτοχος ὤν.* Ibid. b. item scribe *Ἐδέκωνος δὲ πάντως* etc.

Pag. 54. D. [181, 13.] *Ἀκατιζίρων ἔθνος.* Lege *Ἀκατζίρων.* Infra *Κατζίρων* scribitur truncate. At p. 59. et 60. dicuntur *Ἀκατίροι.* Sed Iordanes in histor. Goth. Acatziros nominat. Sic enim habent MSS. Palatini, quos Gruterus inspexit. Gens est Scythica, teste Prisco.

Pag. 57. B. [186, 2.] *Σιλβανὸν ἁρμίου τραπέζης κατὰ Ῥώμην προεστῶτα.* Videtur scribendum esse *ἀργυρίου τραπέζης.* Sic mensam argentariam vocat: erat enim hic Silvanus argentarius. Ita Euagr. in lib. 5. cap. 10. de Magno quodam, *πρώην μὲν ἀργυρᾶς τραπέζης προϊσταμένῳ.*

Pag. 57. D. [187, 8.]. Scribe: *οὐ γὰρ ἐκδώσειν.* Item lege: *σφᾶς ὁ βάρβαρος ἀναμείναντες,* ibid. eod. Item scribe: *ὅ,τι καὶ ἀποκρινόμενος,* ibid. eod.

Pag. 59. A. [189, 13.] Lege: *κατεσκηνώσαμεν, ὡς ἢ* etc. Scribe: *γνοίη οἷ βούλεται αὐτῷ,* ibid. B. Item lege: *ζηλοῦσιν ἢ τὴν Οὔννων*, ibid. eod.

Pag. 61. A. [193, 6.] *τῶν παραστάντων τοῖς δικασταῖς.* Apparitores Magistratuum intelligit, qui sententias iudicum exsecutioni mandabant. Quos etiam sportulas a litigantibus accepisse testatur Priscus. Proinde haec, quae sequuntur verba,
P.207 *κἀκείνων εἶναι τοὺς πρόνοιαν ποιησομένους*, interpretanda sunt de iisdem apparitoribus seu officialibus, hoc modo, *et ex eorum numero, qui prospiciant* etc.

Pag. 61. B. [193, 22.] *ἀνατιθέντες ἀδικίᾳ σφετέρᾳ.* Scribe *ἀνατιθέντων*, more Attico, pro *ἀνατιθέτωσαν.*

Pag. 61. C. [194, 7.] Scribe *καὶ οὐχ ὡς τῇ αὑτοῦ* etc.

Pag. 62. B. [195, 17.] *ᾧ καὶ πότε βούλεται διαλέγεσθαι.* Scribe *οἷ καὶ πότε*, quod idem valet ac *ποῖ.* Sic supra pag. 59. B. Priscus dixit: *ὅπως γνοίη, οἷ βούλεται αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐς λόγους ἐλθεῖν.*

Pag. 66. B. [203, 11.] *καθάπερ ἐπὶ τῶν γαμούντων Ἕλληνες* etc. Tori geniales tum apud Graecos, tum apud Latinos velis ac preciosis vestibus ornabantur. Erant quoque gradus eburnei, quibus ascendebatur in torum, Lucanus lib. 2. de lecto geniali:

— gradibusque acclivis eburnis
Stat torus, et picto vestes discriminat auro.

Claudianus quoque in l. 2. de raptu:

— alii praetexere ramis
Limina, et in thalamis cultas extollere vestes.

Vide Theophylactum in lib. 1., ubi thalamum Mauricii Augusti describit. Graeci *παστάδας* vocant huiusmodi geniales lectos; *θάλαμοι* vero apud eos sunt cubicula, in quibus collocati sunt hi lecti. Sic Basilius in l. 2. de Thecla cap. 5. et in l. 1. cap. 12.

Pag. 66. D. [204, 8.] Lege meo periculo *κατὰ τὴν τῶν θακῶν τάξιν*, non *Θρακῶν*, ut est in editione vulgata, quae Interpretem fefellit. Infra *τῶν θρόνων* dicit. Paulo post scribendum videtur *τῶν τῇ μαγίδι ἰδίᾳ ἐπιτιθεμένων.* Mensae enim ternis aut quaternis singulae erant appositae, ita ut quisque in sedili suo residens, de impositis mensae ferculis commode sumere posset.

Pag. 67. C. [205, 21.] *Ζέρκων ὁ Μαυρούσιος.* De hoc Zercone Mauro vide omnino Suidam, qui totam huius Zerconis vitam refert ex Prisci Rhetoris historia, ut satis constat.

Pag. 68. D. [207, 17.] *παρὰ ἀδαμειτῶν.* Leve mendum totam sententiam corrupit, quod facillimum erat sola disiunctione litterarum emendare. Scribe igitur: *παρὰ Ἀδάμει τῶν αὐτῆς πραγμάτων τὴν ἐπιτροπὴν ἔχοντι*, id est, *interim Rhecan, uxor Attilae, nos ad coenam invitavit in aedibus Adami, procuratoris ipsius.*

Pag. 69. B. [208, 17.] *τὸν δὲ Σατορνίλον ἀνῃρήκει Ἀθηνᾶς* V. 137
ἡ καὶ Εὐδοκία. Scribe *Ἀθηναΐς.* Sic enim vocata est Eudocia, Theodosii Iunioris uxor, teste Cedreno et Zonara. Pro Saturnilo quoque Saturninum scribi mallem. Fuit enim Saturninus Comes Domesticorum, qui Severum Presbyterum et Ioannem Diaconum, quos Eudocia Augusta urbe Constantinopoli Hierosolymam secum abduxerat, missus ab Imperatore Theodosio occidit. Quod indigne ferens Eudocia mulie-

bri furore percita, Saturninum protinus obtruncari iussit anno Natalis Dominici 444., Theodosio 18. et Albino Coss., ut scribit Marcellinus in Chronico. Cedrenus supra dictos Clericos adulterii suspicione contactos fuisse prodit.

Pag. 69. B. [208, 20.] *Ζήνων ὑπατικὸς ἀνήρ.* Flavius Zeno (sic enim vocatur in Actis Concilii Chalcedonensis) Consul fuit anno Natalis Dominici 448. Huius viri potentiam satis superque declarant ea: quae subiicit Priscus | eum scilicet Imperatoris voluntati unum restitisse, cum magnas Isaurorum copias circa se haberet ad urbis CP. custodiam: et quae p. 72. D. Priscus commemorat, sopitis omnibus cum Attila dissensionibus, unicum Theodosio Imp. metum superfuisse, ne forte Zeno tyrannidem invaderet. Hic postea Marciani Augusti temporibus interiit suspectus rerum novarum. Sic enim Iordanes de successione regnorum scribit de Marciano: *Obitumque Attilae, et Zenonis Isauri interitum, antequam moreretur, felix comperit.* Damascius in Isidori vita scribit, hunc Zenonem idolorum cultum restituere, et Christianorum religionem abolere voluisse, sed violenta morte fuisse praepeditum. Nam ex equo lapsus, crure confracto, non multo post exspiravit. Et Damascius quidem eum magnum Ori-
P. 208 entalis militiae Magistrum appellat, ὁ μέγας τῆς ἕω στρατηλάτης. Sunt ad hunc Zenonem Magistrum militum et Consulem duae Theodoreti epistolae, quibus illum nondum sacro baptismate initiatum fuisse testatur. Ceterum ex hoc Prisci loco manifeste sequitur, hanc Maximini ad Attilam legationem, quae hic luculente describitur, contigisse Zenone et Posthumiano Coss., sub exitum anni, quod confirmare etiam videtur Marcellinus in Chronico. Certe Priscus p. 70. C. de Areobindo tanquam adhuc vivente loquitur, qui sequenti Consulatu obiit, teste eodem Marcellino.

Pag. 71. C. [212, 20.] Post haec verba, *ἐς τὴν Κωνσταντίνου*, collocari debent ea, quae habes pag. 59. A.: *ὅτι φωραθέντα*, ut satis manifestum est.

Legas: *ἐδήχθη τε ὁ Θεόδωρος τὸν θυμὸν*, 39. C. et post haec sequi debent, *ὅτι ὑπ' ἀμφοτέρων*, quae leguntur 71. C., ut luce ipsa clarius est.

Pag. 71. C. [213, 2.] *Ἀνατόλιον τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἄρχοντα τελῶν.* Male Cantoclarus vertit, *regiorum tributorum praefectum.* Ego *Magistrum militum praesentalem* interpretor. Fuerat hic Anatolius antea Magister militum Orientis, ut testatur Theodoretus in epist. 45. et Marcellinus in Chronico. Quo revocato ut praesentale Magisterium acciperet, Zeno Isaurus in eius locum subrogatus est, ut indicat Priscus p. 69 B.

Pag. 71. D. [213, 6.] *οἱ δὴ τὰς ἀρχὰς ἀναβεβήκασι πάσας.* Haec verba perperam vertit Interpres, qui notionem verbi

ἀναβαίνειν minime intellexit. Verte igitur: *Nomum vero ex Magistro officiorum, utrumque Patricium, quae dignitas ceteris omnibus antecellit.* Eodem sensu Priscus p. 49. D. dixit: Ἐδέκωνα δὲ ἀναβεβηκέναι τὸν Ὀρέστην πολὺ, id est, *Edeconem multum Oresti antecellere.*

Pag. 71. D. [213, 9.] ὅτι γὰρ μάλιστα προσῆν αὐτῷ. Totum hunc locum, qui ab Interprete male acceptus est, ita verte: *Missus vero est cum Anatolio Nomus, non solum ob dignitatis amplitudinem, sed etiam quia amicus erat Chrysaphio, et barbarum muneribus capturus sperabatur. Erat enim oppido liberalis, nec pecuniae parcebat, ut negotium, quod semel susceperat, ad effectum perduceret.*

Pag. 72. B. [214, 9.] Lege: σὺν τοῖς περ. ἐς τὴν Σκυθικὴν διαβὰς, ut Cantoclarus legisse videtur.

Pag. 72. D. [215, 2.] τυραννίδι ἐπιθήσεται. Post haec verba sequi debet legatio Attilae ad Marcianum Imp., qui Theodosio successerat, quae refertur pag. 39. D.

Pag. 40. C. [153, 7.] ἀγείρων πλῆθος. Post haec sequi debent ea, quae habes p. 72. D.: ὅτι τοῦ Ἀττήλα, ubi sermo fit de Apollonio, Rufi illius, cui Zeno Saturnini filiam dederat, fratre, Magistro militum, ad Attilam legato. Hic videtur esse Apollonius, qui postea Consul fuit cum Magno. Sunt ad illum aliquot Theodoreti epistolae, qui etiam Rufi Comitis meminit in epist. 79.

Post illa verba, ἄπρακτος ἐπανῄει, 73. B., collocanda sunt ea, quae leguntur 40. C.: ὅτι ὁ Ἀττήλας et sequentia.

Pag. 40. D. [153, 16.] ὅτι Βλέμμυες καὶ Νουβάδες. De Nubis et Blemmyis sub Marciano devictis testatur Iordanes in lib. de success. regn.: *Cum Parthis et Wandalis omnia infestantibus pacem instituit, Attilae minas compescuit, Nubades Blemmyasque Aethiopia prolapsos per Florum, Alexandrinae urbis procuratorem, sedavit ac pepulit a sedibus Rom.* Erat hic Florus non solum Procurator sive Augustalis, sed etiam Comes rei militaris per Aegyptum, ut ex Prisco docet Euagrius in lib. 2. cap. 5. Hi a Procopio Νοβᾶται dicuntur, a Stephano Νοῦβαι et Νουβάδες. Sic enim scribendum est, non autem Νουμίδες.

Pag. 41. A. [154, 12.] ἐν τῷ Φίλαις ἱερῷ. Scribe ἐν τῷ ἐν Φίλαις ἱερῷ. Philae insula est et oppidum in finibus Aegypti, circa Elephantinem, ubi maximum erat Osiridis templum, per quod Aegyptii iurare consueverant, μὰ τὸν ἐν Φίλαις Ὄσιριν, teste Scholiaste Lycophronis p. 43., in quo male Φήλαις legitur: de Isi Philis culta loquitur etiam Marinus in vita Procli. Procopius in lib. 1. Pers. p 33. ait, Nubas et Blemmyas Isim atque Osirim colere; adde et Servium in lib. 6. Aeneidos, ex Seneca in libro de sacris et ritibus Aegyptiorum.

Sed notandum est quod ait Procopius in lib. iam citato, Dio-
P. 209 cletianum scilicet, cum iuxta Elephantinem insulam in Nilo reperisset, castro ibi exstructo, aras Romanis ac barbaris communes statuisse, ac sacerdotes ex utraque gente ordinasse, ut sacrorum communione amicitia coalesceret, unde et locum Philas vocavit. In quo fallitur Procopius. Philae enim longe ante Diocletiani imperium dicebantur, ut constat ex Strabone et Ptolemaeo.

Pag. 41. B. [154, 23.] *χώραν κατέδραμον.* Post haec sequi debet legatio Martiani ad Gensericum, quae legitur pag. 73. B.

Pag. 74. A. [217, 21.] Post illa verba *Λαζοὺς καταφεύγοντας* adscribenda sunt quae leguntur pag. 41. B.: *ὅτι Γωβάζης*, idque eadem serie, ut manifestum est.

Pag. 41. C. [155, 7.] Lege continue absque ulla distinctione: *τὸν πόλεμον, Εὐφήμιος εἰσηγήσατο*, id est, *ut autem alter tantum, aut Gobazes, aut eius filius, apud Colchos regnaret, Euphemius, Magister Officiorum, consilium dederat, qui et prudentia et eloquentia praestans cuncta administrabat. Ac multorum praeclare factorum et consultorum auctor Marciano Augusto fuit, qui et Priscum, huius historiae scriptorem, assessorem sibi adiunxit.* Vide quae notavi ad Amm. Marcellinum lib. 28. p. 353., ubi assessores Magistratuum *κοινωνοὺς* dictos esse a Graecis observavi. Sic Greg. Nazianzenus in epist. 48. ad Asterium, et in epist. 175. ad Olympium.

Pag. 42. A. [156, 12.] *καὶ τὰ ὕδατα.* Post haec verba scribe quae leguntur pag. 74 B.: *ὅτι ὁ Γεζέριχος* usque ad vocem *συγγένειαν*, deinde recurre ad pag. 42. A.: *ὅτι οἱ ἑσπέριοι* etc.

Pag. 74. B. [218, 10.] Sic interpunge: *παρελέσθαι αὐτὸν τῆς δυνάμεως ἐθελήσαντα, τοὺς* etc.; mox lege: *ἀφικέσθαι δὲ παρ' αὐτόν. εὐλαβηθεὶς δὲ τὴν ἐπιβουλὴν* etc. *ὑπενόστησε.* Totum autem hunc locum pessime vertit Interpres, cuius versio ex his, quae dixi, facile emendari potest.

Pag. 42. B. [156, 17.] *Νεγιδίου.* Scribendum est *Αἰγιδίου*, ut iamdudum alii monuerunt. De quo vide libros rerum Francicarum Hadriani Valesii.

Pag. 42. C. [157, 12.] Lege: *δύο δι' ἔτους ἑκάστου.*

Pag. 43. B. [159, 3.] *τῶν Μάγων, καὶ τῶν ἐν τῇ Ῥωμαίων γῇ.* Scribe absque coniunctiva particula *τῶν Μάγων τῶν ἐν τῇ* etc. Intelligit enim Magos, qui in Cappadocia degebant, per totam provinciam sparsi. Erant autem Magorum Persicorum coloni, de quibus multa scribit Basilius Magnus in epistola 325. ad Epiphanium, a quo consultus de illis fuerat.

Pag. 43. D. [160, 3.] *Κωνσταντῖνος.* Scribendum est *Κωνστάντιος*, ut legitur in p. 74. D., ubi haec iisdem verbis repetita habentur. Sed illic male *τρίτον μὲν τὴν ὕπατον λα-*

βῶν ἀρχὴν, quae ex hac pagina sunt emendanda. Ad hunc Constantium Praefectum Praetorio sunt epistolae Theodoreti Episcopi a Iacobo Sirmondo editae.

Post haec verba, *πατρικιότητος τυχὼν*, p. 43. D., continuanda sunt ea, quae habes p. 74. D.: *καὶ Τατιανὸς μὲν* etc. Hic Tatianus Patricius Occidentalis imp. paulo post Consul fuit.

Post finem huius legationis, p. 76. A., scribe ea, quae edita sunt p. 43. D.: *ὅτι μετὰ τὸν ἐμπρησμὸν*. Quod quidem incendium contigit Basilisco et Hermenerico Coss., anno 464. Natalis Dominici, ut scribit Marcellinus in Chronico. Huius incendii meminit etiam Candidus Isaurus in libro 1. historiae, atque in eo multa ab Aspare utiliter esse ordinata commemorat. Vide Zonaram.

Scribendum videtur: *ὑπὸ τῶν νέων τῶν Ῥωμαίων παρα-* V. 138
σπονδούμενον, p. 76. A. Ceterum post haec verba locanda sunt illa, quae habentur pag. 44. A.: *ὅτι Σκύθαι καὶ Γότθοι*, et sic deinceps usque ad finem.

Pag. 44. C. [161, 11.] Lege *ἀπαγόντων αὐτὸν πολέμων*. Item, *καὶ οὐ συγχωρούντων*. Paulo post lege continua serie *ἐπυνθάνετο ὅ,τι βουλόμενοι* etc., vel simpl. *τί βουλόμενοι*.

Pag. 44. D. [162, 6.] *ὁ Ὀρνιγίσκλου*. Scribendum puto, *Ἀνάγαστος ὁ Ἀρνιγίσκλου*. Hic enim Anagastus Comes ripam Istri tuebatur. De quo plura mox Priscus memorat. Hic etiam Dengesic, regem Hunnorum, tandem devicit, caputque eius Byzantium misit Zenone et Marciano Coss., ut est in Chron. Alexand. et Marcellini Chron. De hoc Anagasto Suidas in *ὑπο-* P. 210
στάς. Arnegiscli meminit Marcellinus in Chronico in rebus Theodosii Iunioris, et Iordanes de successione regnorum.

Hoc igitur ordine haec Prisci Rhetoris fragmenta locanda sunt, scriptoris valde boni et utilis. Cuius elogium apud Suidam sic legi debet: *ἔγραψεν ἱστορίαν Βυζαντικὴν, καὶ τὰ κατὰ Ἀττήλαν* etc. Stephanus Byzantius in voce *Σάλωνα* laudat librum 6. huius historiae. Euagrius quoque in libro 2. hist. Eccl. cap. 1. et 5. Prisci Rhetoris historiam commemorat. Sed in cap. 1. corruptum est eius nomen: *Πατρίσκος* enim exaratur pro *Πρίσκος*; in 5. vero cap., ubi seditio Alexandrinorum describitur post abdicationem Dioscori, scribendum puto: *ἱστορεῖ γοῦν Πρίσκος ὁ Ῥήτωρ, φθῆναι τηνικαῦτα ἐς τὴν Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς τῶν Θηβαίων ἐπαρχίας* etc.

EX MALCHI HISTORIA.

Pag. 91. C. [231, 1.] Hinc inchoandam esse historiam Malchi, et series ipsa temporum docet, et Photius in Bibliotheca:

qui Malchum a 17. Leonis Aug. anno historiam ordiri testatur. Igitur recte ab hoc fragmento incipiemus: Ὅτι ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει. Prisci ergo Rhetoris historiam continuaverat Malchus.

Pag. 92. A. [232, 17.] Lege: τῶν ἐπὶ Πετραίαν ὑπὸ Ῥωμαίοις ὄντων Σαρακηνῶν.

Pag. 92. B. [233, 3.] πόῤῥωθεν ὄντι. Optime Cantoclarus vertit *e longinquo.* Sic enim loquitur Tacitus in lib. 1. historiae: *Maiestate salva, cui maior e longinquo reverentia.* Sed et Nero reprehensus est a multis, quod Tiridati Persae interna imperii Romani nudavisset.

Pag. 92. C. [233, 6.] Scribendum videtur: καὶ γὰρ δὴ πολλοῦ κρεῖττον etc.

Pag. 92. C. [233, 13.] καθέδραν αὐτῷ τὴν πρωτοπατρικίων. Cantoclarus quidem legisse videtur τῶν πατρικίων. Sed vulgata lectio tolerari potest: nam πρωτοπατρίκιος erat primus Patriciorum, is videlicet, qui ante alios omnes Patriciatus dignitatem ab Imperatore acceperat. Sic Aspar primus Patriciorum dicitur in Chronico Marcellini, Leone IV, et Probiano Coss.

Pag. 93. B. [235, 8.] εἰς τὴν ἑτέραν γῆν. Haec verba transposita esse videntur, et inferiore linea collocanda hoc modo: καὶ μηδένας ἐξ αὐτῶν ἀποστῆναι θέλοντας εἰς τὴν σφετέραν γῆν τὸν βασιλέα δέχεσθαι. Totus autem locus sic vertendus est: *Theodoricum Magistrum equitum et peditum praesentis militiae constitui, quae dignitas maxima habetur, solumque Gothorum regem esse: neque quemquam eorum, qui a Gothis transfugere vellent, ab Imperatore in regionem suam admitti.* Theodoricum porro Triarii filium hic intelligo, qui sedes in Thracia habebat, ut refertur pag. 80. A. et 88. B.

Pag. 93. D. [236, 3.] Lege: τῶν τε γεγενημένων συνησθησόμενοι τῷ Ζήνωνι, ut Cantoclarus legisse videtur. Paulo post legendum, κατιόντα προσδέχεσθαι, et locus sic vertendus: *Imperatore enim superstite, reliquum esse, ut eum redeuntem excipiant.* Nepotem Augustum intelligit, qui a Romanis expulsus fuerat. Hunc Leo copulata ei nepte sua per Domitianum, clientem suum, in urbe Ravenna Caesarem ordinaverat, ut refert Iordanes in lib. de successione regnorum. Ex quo intelligitur, quod ait Malchus, Nepotis uxorem Verinae cognatione iunctam fuisse.

Pag. 94. B. [237, 1.] καὶ τόν τε κοινὸν τῆς τύχης. Lege καὶ τὸ κοινὸν τῆς τύχης.

Pag. 94. D. [237, 16.] Lege absque ulla distinctione: ἱκανὸν εἶναι συντάξεις τε καὶ μισθὸν ἐπαρκέσαι προχείρως.

Pag. 94. D. [237, 21.] στρατιώτας κελεύσας; melius legetur καλέσας.

Pag. 94. D. [238, 4.] ἅμα τῷ Ἁρματίῳ. Idem narrat

Suidas in voce *Ἁρμάτιος*. Hic est Armatius Magister militum, qui Basiliscum Augustum prodidit, de quo multa habet Suidas in v. *Ἁρμάτιος* et Candid. in lib. 3. hist., qui Armatium cum Basilisci Tyranni uxore stupri consuetudinem habuisse scribit: eoque ad maximam potentiam pervenisse, adeo ut filium suum Basiliscum Caesarem videret, ipse belli contra Zenonem administrationem solus habuerit. Ad quem, ab Hillo solli- P. 211 citatus, tandem defecit. Ceterum ex hoc Malchi fragmento colligitur, Theodoricum, Triarii filium, a Basilisci partibus stetisse. Quod confirmat etiam Suidas in *Ἁρμάτος*.

Pag. 95. B. [239, 5.] *ὁ Ζήνων ἐβούλετο.* Post haec verba collocanda sunt ea, quae habes pag. 78. A.

Pag. 78. B. [245, 7.] *καὶ αὐτὸν.* Ioannem intelligit Praefectum Praetorio Illyrici. Erat autem Thessalonica sedes Praefectorum Praet. et Metropolis totius Illyrici.

Pag. 78. B. [245, 12.] *καὶ οἱ ἐν ταῖς ἀξίαις.* Verte *et honorati.* Vide quae notavimus ad lib. 14. Amm. Marcellini, pag. 14.; sic et infra pag. 64.

Pag. 79. B. [246, 9.] *ὡς οὐκ ἴδεις*, lego *ἔδεις*, id est: *quod facere non debueras.*

Pag. 80. B. [248, 3.] *ὁ δὲ τὸν Βαλαμήρου.* Lege *ὁ δὲ Βαλαμήρου.*

Pag. 80. B. C. [248, 10.] *Γηρήνης τε μάλιστα ὄντος οἰκειοτάτου.* Scribe meo periculo *Βηρήνης.* Haec erat socrus Zenonis Augusti, soror Basilisci, mulier supra muliebrem modum ambitiosa et cupida dominandi.

Pag. 80. D. [249, 3.] *εὖ ἔτι ἄπεστιν*, scribe *ἕως ἔτι.*

Pag. 81. B. [249, 16.] *καλοῦντα πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας.* Hic locus prava interpunctione corruptus Interpretem in errorem induxit. Sic autem distinguendus est: *καλοῦντα, πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας, ἐκλιπόντας μὲν τὴν πόλιν* etc., *πέμψας ἀπήτει σῖτον.* Heracleam Sinticam intelligit.

Pag. 81. C. [250, 11.] *οἱ δὲ κατὰ πολὺ ἐρημίαν.* Scribe *κατὰ πολλὴν ἠρεμίαν προϊόντες.*

Pag. 82. A. B. [251, 11.] *καὶ στρατηγὸν ἀποφαίνουσι.* Ex hoc loco discere possumus, quo anno Theodoricus Valamer Epidamnum occupavit, et quo cuncta haec acta sunt quae narrantur a Malcho. Nam Sabinianus Magister militum creatus est consulatu tertio Zenonis Augusti, ut scribit Marcellinus in Chronico, qui eum priscis illis exercituum ductoribus comparabilem fuisse dicit.

Pag. 82. B. [251, 16.] *μετὰ τοῦ στρατηγοῦ ὁ Εὐούλφου.* Scribe: *μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ὀνούλφου*, ut legitur in Bibliotheca Photii. Hic Onulphus ex infimae sortis barbaro primum Comes, deinde Magister militum Illyrici ab Armato factus fuerat. Idem postea per summam perfidiam Armatum,

a quo tantis beneficiis auctus fuerat, manu sua occidit, ut ex Malcho tradit Suidas in v. Ἁρμάτιος. Erat autem Onulphus patria Thuringus, ut docet fragmentum Malchi apud Suidam: *ὁ δὲ Ὀνοῦλφος ἔφυ ἐξ ἐθνῶν κατὰ πατέρα μὲν Θουρίγγων, τῶν δὲ Σκίρων κατὰ τὴν μητέρα.*

Pag. 82. C. [251, 22.] *λέγοντες οὖν αὐτόν.* Scribendum est *ἄγοντες.* Quod etiam Cantoclarus monuit.

Pag. 82. D. [252, 10.] *περιμεῖναι ἐν Καμπίᾳ.* Scribe *ἐν Σκαμπίᾳ.* Urbs est Epiri non longe a Lychnido. Scampis dicitur in Itinerario Antonini, apud Constantinum Porphyrogennetam in lib. 2. de Thematibus Scampa. Scampina civitas appellatur in exemplari suggestionis Germani et Ioannis Episcoporum ad Hormisdam Papam. In Itinerario Burdigalensi Mausio Scampis dicitur, et 52. millibus passuum distare dicitur a civitate Lychnido. Sic enim scribendum est, non ut est in vulgatis editionibus *Cledo.* Pari modo corruptum est huius civitatis vocabulum apud Constantinum in loco supra citato, *Ἀλήνιδος* enim perperam scribitur pro *Λύχνιδος.*

Pag. 83. C. [253, 21.] *Κλαύδιον τὸν τοῦ Γοτθικοῦ ταμίαν.* Verte *procuratorem stipendii Gothici.* Erat haec dignitas sub Comite largitionum, ut videtur.

Pag. 83. C. [254, 3.] *σὺν ἱππεῦσί τε ἰώνων.* Scribendum est *ἰὼν*, et totus locus ita vertendus: *Ubi cum equitatu et curribus, et reliquo apparatu* (ut mos est) *iter faciens, irruentibus in me hostibus, parum abfuit, quin cum meis funditus interirem.*

Pag. 83. D. [254, 12.] Lege: *μηδέποτε πρὸς αὐτὸν ἄλλως πως ἢ πρὸς πατέρα.* Nihil certius. Et paulo post scribe: *ἐν πρεσβείας ἐλπίδι καταλαβὼν τὰ Ῥωμαίων.*

Pag. 84. D. [256, 8.] *περὶ τούτων πείθεσθαι*, scribendum puto *πυθέσθαι.* Et mox lege *καὶ αὐτὸς ἐπιμενεῖν.*

Pag. 85. A. [256, 14.] *κατιάσειν ἀπὸ τῆς Κανδαμείας.* Lege *Κανδαβίας.* Mons est in Illyrico, in via Egnatia, quae ab Epidamno incipit, unde Gothi veniebant. Vide Strabonem lib. 7. Montes Candaviae vocat Plinius lib. 3. ab Epidamno
P. 212 79. millibus passuum distantes, et Ptolemaeus Haliacmonem fluvium *ἀπὸ τῶν Κανδαονίων ὀρέων* oriri scribit. Sic enim lego, non *καναλονίων.*

V. 139 *Pag.* 86. C. [259, 12.] *ἐκπέμπει Πελάγιον.* Hic est Pelagius Patricius, quem Zeno interfici iussit, eo quod scelera ipsius summa cum libertate reprehenderet. De laudibus eius multa referuntur a Cedreno et Zonara et in Chronico Alexandrino. Occisus est Faustino et Longino Coss., ut refert Marcellinus.

Pag. 86. D. [260, 4.] *ὁ μὲν Θευδέριχος οὕτως ἀπεχώρησε.* Contigit id Placido solo Consule, quemadmodum testatur Marcellinus in Chronico: *Theodoricus, Triarii filius, rex Gothorum, adscitis suis usque ad Anaplum quarto urbis milliario ad-*

venit: nulli tamen Romanorum noxius, continuo reversus est. Venerat autem Theodoricus usque ad Anaplum, audita seditione Marciani, ratus oblatam sibi esse opportunitatem urbis invadendae. Et causam quidem adventus sui prae se ferebat, ut Zenoni opem ferret, sed revera, ut Constantinopolim praedaretur, advenerat, ut Malchus in hoc loco docet. Porro hanc seditionem Marciani et Procopii, qui Anthemii Augusti filii erant, luculente describit Candidus Isaurus in Bibl. Photii, et Euagrius in lib. 3.

Pag. 87. B. [260, 16.] *Σευῆρον.* Huius legationis Severi Patricii ad Genserichum, regem Wandalorum, meminit etiam Victor Uticensis in lib. 1. de persecutione Wandalorum, sub fin.

Pag. 87. D. [262, 1.] *Ἡρακλείου τοῦ στρατηγοῦ.* Huius Heraclii Magistri militum elogium exstat apud Suidam in v. *Ἡράκλειος*, ex historia Malchi procul dubio descriptum. Eiusdem Heraclii meminit etiam Priscus p. 46. C.

Εἰς αὐτὸν ἐτηρεῖτο, 88. B. Post haec verba locanda sunt ea, quae habes 95. C.: *ὅτι τῷ αὐτῷ ἔτει.*

Pag. 95. C. [239, 7.] *Ἀλέξανδρος ἦγεν ὁ τῆς Ἀλυαρίου γυναικὸς ἐπίτροπος.* Scribe meo periculo *ὁ τῆς Ὀλυβρίου.* Haec Placidia Nobilissima dicebatur. Hanc Gensericus rogatu Leonis Augusti una cum Eudoxia matre, Valentiniani Placidi vidua, Constantinopolim remiserat, ut scribit Procopius in lib. 1. Wandalicorum, et Priscus in fine historiae. De Alexandro autem Procuratore Placidiae loquitur Victor Uticensis in lib. 2. de persecutione Wandalorum, qui hanc historiam valde illustrat.

Pag. 95. D. [239, 17.] Lege *τὰς σπονδὰς ἐμπεδώσειν.* Et paulo post scribo: *ἦν δὲ τοῦτο πρόσχημα εὐπρεπὲς*, et locum sic interpretor: *Et haec quidem in speciem dicebantur. Nam revera omnem belli suspicionem Wandali formidabant.*

Pag. 96. A. [240, 5.] *ἢ ὡς ἂν ἄλλοις βουλεύσαιντο.* Scribe *ἄλλοι.* Sensum horum verborum non est assecutus Interpres. Hoc enim sibi vult Malchus, Gensericum regem classem semper ad omnes casus paratam habuisse, adeo ut celerius consilia sua exsecutioni mandare solitus esset, quam alii consultare solent.

Pag. 96. A. [240, 8.] *τῶν πριβάτων κόμητα.* Post haec verba locanda sunt ea, quae habes pag. 88. C.: *ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ* etc.

Pag. 88. D. [263, 13.] *ὅτι τὸν υἱὸν.* Scribe *ὅτι οὔτε τὸν υἱὸν.* Et paulo post scribe *σφόδρα συστελλομένῳ.*

Pag. 89. B. [264, 20.] *πρὸς ταῖς πύλαις τοῦ Αἵμου.* Sucorum angustias intelligit, quas describit Amm. Marcellinus, ubi vide quae annotavi.

Pag. 89. C. [265, 2.] *πρὸς τῷ Εὔρῳ.* Scribendum est *Ἕβρῳ*, id est, ad Hebrum flumen.

Pag. 89. D. [265, 11.] *δι' ἐρημίας.* Scribendum videtur *δι' ἠρεμίας.*

Pag. 89. D. [265, 12.] *εἰς τοὺς περὶ Σόνδιν παρ. χώρους.* Scribendum puto *περὶ Σοῦκιν. Σούκους* enim procul dubio intelligit Malchus. Philostorgius *Σούκεις* appellat.

Pag. 90. A. [266, 2.] *τὴν τοῦ λόγου, καὶ εἰς μίαν ἀποφέρονται νίκην.* Hunc locum egregie mihi videor restituisse. Scribo enim: *τὴν τοῦ λόγου Καδμείαν ἀποφέρονται νίκην.* Proverbium est pervulgatum apud Graecos *Καδμεία νίκη,* de victoria victoribus simul ac victis funesta et exitiosa.

Pag. 90. A. [266, 4.] *παρέσεσθαι καὶ αὐτῷ.* Lege *παρέσεσθαί τε αὐτοὶ καὶ κοινῇ συστρατεύειν.* Paulo post lege: *ᾧ προέδωκας γένει,* ut legisse videtur Interpres.

Pag. 90. D. [267, 10.] *πρέσβεις ἐπὶ τὸ Βυζάντιον.* Post
P. 213 haec verba dubium non est quin locanda sint ea, quae habentur pag. 96. A.: *ὅτι συνθήκας* etc., ut eadem verba utrobique demonstrant.

Pag. 96. B. [240, 17.] *οὓς δομεστίκους καλοῦσι Ῥωμαῖοι.* Hunc Malchi locum explanavi in Annotationibus ad librum 15. Amm. Marcellini p. 85.

Pag. 96. B. [240, 18.] *εἰ μὴ ταῦτα ποιουμένων.* Scribendum omnino est: *ἢ, μὴ ταῦτα* etc.

Pag. 96. B. [240, 20.] *τῷ μὴ ὅθεν δύναιντο.* Deest aliquod verbum huiusmodi, *τῷ μὴ ἔχειν ὅθεν* etc., et pro *δι' ἁρπαγῆς* videtur legendum esse *χωρὶς ἁρπαγῆς.*

Pag. 97. B. [242, 15.] *εἰς χεῖράς τε ἔχοντες.* Lege *οἱ χεῖράς* etc. De Zenonis Imp. ignavia iam locutus est Malchus p. 87. A. et B., cui assentitur etiam Damascius in vita Isidori Philosophi his verbis: *δειλὸς δὲ ὢν ὁ Ζήνων φύσει.*

Pag. 97. B. [243, 5.] *ὅς τῆς παρούσης λύμης ἀντικτᾶσθαι.* Scribe *τῆς παρ. λύμης ἀνακτᾶσθαι.* Ceterum post hoc fragmentum sequi debent ea, quae habentur p. 90. D.: *ὅτι Ζήνων ἐπεὶ διέλυσε*: quod quidem nemini dubium esse potest.

Pag. 90. D. [267, 15.] *καὶ κατατεινάμενος.* Legendum puto *κατασινάμενος.*

Pag. 91. A. [267, 21.] *ὧν οὐδὲν φθειρομένων.* Scribendum videtur: *ὧν ὧδε φθειρομένων Ζήνωνά τε καὶ Βηρίναν.*

Pag. 91. A. [268, 3.] *Δυοῖν δὲ αὐτὸν σχολῶν προβ. ἄρχοντα.* Verte: *duarum scholarum comitem fieri.* Comes scholariorum memoratur in Chronico Marcellini in rebus Anastasii Augusti.

Pag. 91. B. [268, 5.] *τὴν ἑτέραν τῶν δύο στρατηγῶν τῶν περὶ βασιλέα,* id est, *et Magister praesentis militiae fieret, sive equitum, sive peditum.* De Theodorico, Triarii filio, loquitur et Malchus, quem fere Theodoricum simpliciter appel-

lat: alterum vero τὸν Βαλαμήρου solet nominare. Haec autem gesta videntur Severino et Trocundo Coss., anno Natalis Dominici 482., quo anno idem Theodoricus, Triarii filius, interiit. Quamquam Marcellinus in Chronico mortem illius confert in annum praecedentem.

Porro fragmenta ex historia Malchi praeter haec, quae superius indicavi, exstant apud Suidam in v. ἀμοιβαία, et in v. Ἐρύθριος, et in v. Ζήνων, et in Παμπρέπιος, et in v. σύνταξις, et in v. ὑπολαβών.

EX HISTORIA MENANDRI.

Pag. 132. A. [344, 1.] ὅτι ἐπειδὴ. Hinc incipere debent Excerpta legationum e Menandri Protectoris historia. Nam cum Menander historiam Agathiae continuaverit, ut ipsemet testatur in prooemio historiae suae apud Suidam, in primo operis libro res gestas Iustiniani usque ad eius obitum retulerit necesse est, exorsus ab anno 33. eiusdem Iustiniani. Etenim Agathias in 32. illius anno desierat, in victoria scilicet Belisarii de Zabergane et Cutriguris. Quam quidem eo anno contigisse testantur Theophanes ac Cedrenus, et Auctor historiae Miscellae. Male ergo Victor Tununensis id refert anno 35. Imperatoris Iustiniani, post consulatum Basilii anno 20.; qui et in eo fallitur, quod eos Hunnos Bulgaros appellat. Sclavini in historia Miscella dicuntur maiori adhuc errore.

Pag. 133. A. [345, 17.] ὅτι Ἄμμιγος. Hic Amingus dicitur a Paulo lib. 2. historiae Longobardorum: *Amingus vero dum Widino, Gothorum Comiti, contra Narsetem rebellare paranti auxilio esse non dubitat, victus Narsetis gladio perimitur, Widinus captus Byzantium mittitur.* Sic etiam nominatur ab Aimonio in lib. 2. hist. Franc. et ab Hermanno Contracto in Chronico, quod editum est a Canisio. In Appendice vero Marcellini Comitis, ex qua Hermannus haec desumpsit, *omnirugus* perperam exaratur, annusque, quo a Narsete devictus est, male designatur, cum haec clades anno 33. Iustiniani, ut minimum, contigerit.

Pag. 133. B. [346, 3.] ὡς οὐκ ἐνδώσοι. Male haec verba vertit Interpres. Vide Collectanea veterum historicorum de Francis, quae ab Andrea du Chesne olim sunt edita in tomo 1. rerum Francicarum, ubi hunc locum et alios quosdam interpretati sumus.

Pag. 133. C. [346, 11.] στέλλει Πέτρον, ὃς τῶν κατὰ τὴν αὐλὴν ταγμάτων ἡγεῖτο. Verte: *Petrum Magistrum officiorum.* Sic enim Graeci eam dignitatem designare solent, ut P. 214
notavi ad librum 26. Ammiani Marcellini, p. 318. Sane Menander

hunc Petrum infra *μάγιστρον* appellat, cumque omni genere doctrinae et praecipue iuris scientia instructum fuisse testatur, eiusque meminit p. 140. B.: *Πέτρος ὁ τῶν περὶ βασιλέα καταλόγων ἡγεμών*. Hic est Petrus Patricius et Magister, de quo multa annotavi in Excerpta ex eius historia. Vide et paginam 149. C.

Pag. 133.C. [346, 14.] *ὡς πάρεστιν ἐπικρυκευσάμενος*. Apparet legendum esse *ἐπικηρυκευσάμενος*, quod non monerem, nisi Cantoclarum in huius loci emendatione frustra aestuasse ex illius notis deprehendissem.

Pag. 133. C. [346, 18.] *Ἰεσδεγουσνάφ*. Sic etiam appellatur infra p. 137. B. et 140. B. Is est omnino, qui a Procopio Isdigonnas dicitur, qui bis legatus a Chosroë Byzantium venit. Zich vocatur ab Agathia in fin. lib. 4. ab officii, quod apud Persas gerebat, nomine.

Pag. 136. C. [352, 7.] *ἐνομάδι δεκαετίας*. Lege absque ulla dubitatione *ἐν ὁμάδι*. Idem enim est ac illud, quod supra dixerat, *ἐν ἑνὶ ξυναθροισμῷ*. Nam cum Persae pro ferienda pace annuum tributum sibi a Romanis pendi vellent, Romani tandem assenserunt, ut quotannis quingenta auri centenaria penderent, ac decennii tributum duabus pen-
V. 140 sionibus praestaretur. At Persae decennii tributum unica pensione in antecessum sibi solvi cupiebant.

Pag. 136. C. [352, 8.] *ἔνια τῶν ἑπτά*. Scribe *ἐνιαυτῶν*, quemadmodum legisse videtur Interpres.

Pag. 137. D. [354, 22.] *οἱ ἐκεῖνοι βάρβαροι*. Lege *οἱ ἐκείνῃ βάρβαροι*.

Pag. 139. A. [357, 7.] *Ἐξισάτῳ καὶ τοῖς ἑτέροις ἡγεμόσιν*. Hic Exisatus supra *Δεΐτατος* vocatus est, unus e ducibus Romanorum in Suania. At Interpres nomen proprium esse haudquaquam putavit.

Pag. 140. C. [359, 21.] *τοῦ λεγομένου Χορουτζόν*. Procopius *Τζοὺρ* nominat. Scribit enim in lib. 6. Goth., Caucasum montem qua in ortum et meridiem vergit, in duas angustias desinere, quarum altera *Tzur* appellatur, altera *Caspiae portae*, et per has fauces Hunnorum gentes in Romanorum et Persarum ditionem irrumpere. Itaque haec castella diligenter servabantur a Persis, et Romani ad eorum custodiam sumptus et stipendia conferebant, teste Theophylacto in l. 3. cap. 9. et historia Misc. lib. 16., quod quidem iam inde a Leonis Aug. temporibus postulasse Persas ait Priscus pag. 43.

Pag. 144. A. [366, 15.] *οἴοιτο ἀδικεῖσθαι*. Addenda videtur particula negativa, hoc modo, *οἴοιτο οὐκ ἀδικεῖσθαι*.

Pag. 146. A. [370, 18.] *Σκένδεις καὶ Σάραπα*. Procop. in lib. 4. Goth. pag. 339. *Σκάνδα καὶ Σεραπανὶς* vocat.

Pag. 146. B. [371, 2.] *τοῦ καθ' ἡμᾶς δούλου ὁ δοῦλος*.

Totus hic locus pessime acceptus est ab Interprete, quem ego sic interpretor: *Petrus contra respondit: Id quidem minime contigit, propterea quod Suani a nobis non defecerant, cum Lazi nobis servirent. Hoc igitur affirmo, servos servorum nostrorum minime a nobis defecisse.*

Pag. 147. C. [373, 13.] ὅμως δ' οὖν ἐπίστατο Πέρσαις. Scribe ἐσπείσατο. Haec legatio Petri Patricii foedusque Romanorum cum Persis contigisse videtur anno 36. Iustiniani, ut ex ipso Menandro colligere est: qui p. 145. et 146. scribit, decem annos tunc praeteriisse, ex quo Chosroës Suaniam occupaverat. Suaniam porro ceperant Persae anno 6. post foedus quinquennale initum cum Persis, ut docet Procopius in lib. 4. Goth., id est anno 26. Iustiniani: quippe foedus illud quinquennale cum Persis initum fuerat anno 20. Iustiniani, quemadmodum testatur Marcellinus in Chronico.

Pag. 147. C. [373, 17.] κατέλυσε τὸν βίον. Post haec verba collocanda sunt ea, quae habentur pag. 99. in tit. περὶ Ἀβάρων etc.

Pag. 100. A. [283, 2.] ὁ γὰρ ἐσφρίγα οἷ τὸ σῶμα. Scribe: ὁ Κανδὶχ, αὐτίκα (οὐ γὰρ ἐσφρίγα etc. et post vocem ῥαθυμότερον claudenda est parenthesis). Idem de Iustiniano scribit Agathias in libro 5., illum scilicet, qui olim bellicosissimus fuerat, et qui Africam atque Italiam subegerat, ingravescente aetate paulatim emollitum fuisse: adeo ut bellicos labores formidare videretur. Proinde id potius studebat, ut barbaros inter se committeret, donisque interdum pacem redimeret. Quamobrem legiones imminui ac delabi patienter fe- P. 215
rebat, perinde ac si nulli deinceps usui futurae essent. Nam cum universae imperii Romani copiae 645. militum millibus constare debuissent, aegre tum temporis 150. millibus constabant. Ita valde accisae et imminutae erant Romanorum copiae Principis negligentia, qua mox ipsi Praefecti Praetorio abusi ad quaestus proprios, partim stipendio militem fraudabant, partim serius persolvebant. Haec Agathias.

Pag. 100. B. [283, 11.] οὐ γὰρ πολλῷ ὕστερον. Haec prima legatio Avarum Constantinopolim introisse dicitur anno 30. Iustiniani in libro 16. historiae Miscellae. Iustinianus autem e vita decessit anno 40. imperii. Sed in historia Miscella annum huius legationis Avaricae male assignari existimo: quare potius assentior Victori Tununensi, qui id refert anno 36. Iustiniani; *eodem anno*, inquit, *Iustinianus Princeps legatos Abarorum, unde venerant, facit* (sic). Quae tamen verba referenda potius sunt ad secundam Abarum legationem, de qua Menander pag. 101. A.

Pag. 100. B. [283, 19.] τῶν βασιλικῶν μαχαιροφόρων. Menander initio libri 8. de eodem Valentino loquens, εἷς δὲ

οὗτος τῶν βασιλείων ξιφηφόρων. Spatharii a Latinis dicuntur, quos sic describit Corippus in lib. 3.:

Armiger interea domini vestigia lustrans
Eminet excelsus super omnia vertice Narses.

Pag. 100. C. [284, 3.] *Οὐϊγούροις, εἶτα Ζάλοις.* Pag. 109. B. *Οὐϊγοῦροι* dicuntur Turcis vicini.

Pag. 100. C. [284, 5.] *ὅτι ἐπεὶ οἱ ἄρχοντες τῶν.* Scribe meo periculo *οἱ ἄρχοντες Ἀντῶν.* Et paulo post, ubi legitur *πιεζόμενοι δ' οὖν ταῖς τῶν πολ. ἐπιδρομαῖς οἴονται,* lege *ἐπιδρομαῖς οἱ Ἄνται.* Nec multo post emendo: *περιβέβληται δύναμιν ἐν Ἄνταις*; deinde in eodem capite scribe: *ἔτεμνον τὴν γῆν τῶν Ἀντῶν,* quod quidem miror ab Interprete non animadversum fuisse. De Antis vide Procopium et Iordanem.

Pag. 101. D. [286, 21.] Lege *ἐγκαθειργμένοι εἶεν.* Quae deinde sequuntur, sunt ex libro 2. historiarum Menandri, de legatis Avarum, qui imperante Iustino Byzantium venere, ut solemnia munera, quae a Iustiniano ipsis dari consueverant, ab Iustino quoque acciperent; fascias scilicet auro variegatas; *σειρὰς* et *καλώδια* vocat Menander. Iis autem fasciis seu prandeis Abares comam vinciebant, ut docet historia Miscella lib. 16., unde Corippus in lib. 1. dicit:

—— *colubrimodis Abarum gens nexa capillis.*

Porro haec legatio Avarum introducta est die 7. post inaugurationem Iustini Iunioris, teste Corippo in lib. 3.:

Septima lux aderat.

et mox,

Legatos Avarum iussos intrare Magister
Ante fores sacras divinae nuntiat Aulae,
Orantes sese vestigia sacra videre
Clementis domini: quos voce et mente benigna
Imperat acciri.

Reliqua Corippi narratio cum Menandri historia prorsus congruit.

Pag. 103. C. [290, 1.] *ἐς τὴν τῶν Φράγγων χώραν.* Abares post mortem Clotharii in Thuringiam irruperunt, et cum Sigisberto bellum gessere, ut scribit Paulus in hist. Longobardorum lib. 2. cap. 10. et Gregorius Turonensis lib. 4., quod notandum est contigisse anno primo Iustini Iunioris. Male ergo Hermannus Contractus anno 561. id refert quinquennio ante Iustiniani mortem.

Pag. 103. C. [290, 2.] *ἀπολογίαν θαυμάσαντες.* Post haec verba sequi debet legatio Iustini ad Persas, quae refertur pag. 148. A., quod quidem manifeste convincitur ex illis verbis, quae ibi leguntur sub initium: *παρενεγγύησε δέ μοι* [scribe *οἱ,*] *ἐκ μὲν τοῦ ἐμφανοῦς ἀνακήρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν*

βασιλείαν ἀναγορεύσεως. Solebant enim tunc temporis Impe-
ratores Romani, simul atque imperium adepti fuerant, id Per-
sarum regi per legatos nuntiare, ut Theophylactus etiam te- P. 216
statur. Quam consuetudinem Iustinus quoque servare voluit
in exordio imperii.

Pag. 148. C. [374, 10.] τῷ μὴ διὰ τοὺς ἐπιτιθεμένους. Scribe: δι' αὐτῆς, supple Σουανίας.

Pag. 149. B. [375, 6.] μυριάδες ταῦτα. Scribe: μυρία δὲ ταῦτα.

Pag. 149. B. [375, 11.] ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἐμβριθής τε ὢν. Scribe Ἰουστῖνος, quod confirmat etiam Suidas, qui locum Menandri profert ex pag. 151. B.

Pag. 150. B. [377, 6.] ὑπερειδόμενος γάρ. Scribe ὑπερη-δόμενος. Et mox pro εἴπερ ἀκουσίως lege ἤπερ.

Pag. 151. B. [379, 5.] ὅπως ὅσοι τό γε αὐτῷ ἐς δικαιολο-γίαν. Dubium non est, quin Menander scripserit: ὅπως ἔσοιτό γε αὐτῷ, id est, *ut aliquem inde praetextum haberet, tanquam Suanis Romano imperio parere nolentibus. Tametsi ad eam rem incitarentur.* Et sic corrigenda est Cantoclari interpretatio.

Pag. 151. D. [380, 3.] εὖ διαθείη. Post hanc legationem recurrendum est ad pag. 103. C.: ὅτι ἠγγέλθη Ἰουστίνῳ. Haec enim omnia inter se connecti manifestum est.

Pag. 103. D. [290, 13.] τῷ ἅμα Ἰωάννῃ γενομένῳ. Scribendum puto: τῶν ἅμα Ἰωάννῃ γενομένων ἑνὶ κατὰ δὴ τὴν Περσῶν πρoτοῦ, id est, *litterae Timotheo traditae sunt, uni ex iis, qui Ioannem in legatione Persica comitati fuerant.*

Pag. 104. D. [292, 4.] πρεσβείαν, διαλεχθησομένους. Frustra huic loco Hoeschelius asteriscum affixit. Usitata enim est locutio tam apud Graecos, quam apud Latinos: quae figura πρὸς τὸ σημαινόμενον dicitur.

Pag. 105. C. [293, 14.] οὐχ ὅσιον ἔφασκεν εἶναι μετὰ ὅσα. Scribendum est: μὴ τὰ ὅσα etc., ut videtur legisse Cantoclarus.

Pag. 106. B. [295, 1.] εἰ Σαρακηνῶν ἔθνη καὶ ταῦτα Νομάδων. Leg. εἰ Σαρακηνῶν ἔθνει τούτῳ καὶ Νομάδων, id est, *Saracenorum et Nomadum genti.* Vox τούτῳ non mediocrem habet emphasin. *Μίξει τῶν αἱρετικῶν φαρμάκων*, leg. τῶν ἀναιρετικῶν.

Pag. 108. C. [299, 6.] ἄρα κατὰ κώμης. Scribe, κώμας. Paulo post lego: ἀναδιδάξατε, ὅση τῶν Ἀβάρων πληθὺς τῆς τῶν Τούρκων ἀφηνίασεν ἐπικρατείας. Qua quidem emendatione nihil certius.

Pag. 108. D. [300, 3.] ἐφοίτησαν πολιτείᾳ. Post hanc Turcorum legationem, quae ineunte anno quarto Imperatoris Iustini Constantinopolim ingressa est, ut testatur Menander pag. 106. C., proxime sequi debet Iustini legatio ad Turcos,

quam habes pag. 151. D., cuius quidem legationis princeps fuit Zemarchus. De cuius ad Turcos legatione vide Theophanem Byzantium in Bibliotheca Photii cap. 64.

Pag. 151. D. [380, 4.] *Σακῶν καλουμένων τὸ πάλαι.* Theophanes Byzantius Turcos a veteribus Massagetas esse nominatos scribit: a Persis vero Kermichionas dici.

V. 141 *Pag.* 151. D. [380, 11.] *τῷ δευτέρῳ ἐνιαυτῷ τῆς πεντεκαιδεκαετηρίδος περιφορᾶς.* Vertendum erat *Indictione secunda.* Hoc enim significant haec Menandri verba: quanquam Graeci frequentius *ἐπινέμησιν* vocant, quam Latini dicunt indictionem. Ceterum valde notandus est hic locus, qui insignes continet temporum characteres. Ait enim Menander Zemarchum, cui legatio Turcica ab Imperatore mandata fuerat, profectum fuisse Byzantio sub initium mensis Augusti, affecto iam anno quarto Imperatoris Iustini, indictione secunda: sed pro *δευτέρῳ* legendum est *τρίτῳ*. [Fallitur Val. N.] Nam Iustinus indictione quindecima imperium inierat, die quindecima mensis Novembris. Itaque tunc cum Zemarchus profectus est, indictio tertia paene ad exitum pervenerat, et Kalendis Septembris proximis inchoanda erat indictio quarta. Ex hoc etiam loco coniicere est, Menandrum annos Imperatorum et indictionis tempora signare solitum esse. Quod utinam a Procopio et Agathia praestitum fuisset.

Pag. 152. B. [381, 3.] *ὅσα ἐάττα ῥήματα.* Scribe *ὅσα ἅττα ῥήματα.*

Pag. 152. D. [382, 8.] *ἕξετε δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς.* Supple *πολιτείαν.* Sic supra locutus est Menander, pag. 108. D. de legatione Turcorum: *καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς οὐχὶ ἄλλως ἐφοίτησαν πολιτείᾳ.*

P. 217 *Pag.* 153. D. [384, 9.] *τὸν νόμον τῆς σιωπῆς.* De silentio Persarum in conviviis vide quae notavi ad librum 23. Ammiani Marcellini, pag. 277.

Pag. 154. B. [385, 1.] Lege *τὸ πατρῷον διαδεξάμενος γέρας.* Et paulo post: *οἶμαι δὲ τὸ*, scribe *τῷ*, id est: *hanc autem dignitatem paternam, ut equidem iudico, a Dizabulo obtinuerat eo, quod pater eius Maniach Dizabulo carissimus et fidelissimus fuisset.*

Pag. 154. C. [385, 9.] *διὰ φρουρίων ἐπορεύοντο.* Post finem huius legationis sequi debent ea, quae leguntur pag. 108. D.: *ὅτι διαθρυλληθὲν* etc.

Pag. 109. A. [300, 16.] *ὃς ἀνεῖτο ἐς τὴν τῶν ἐπιτομωτέρων συλλαβὼν ἀπαγγελίαν.* Scribe *συλλαβῶν.* Sic enim Menander epistolas vocare solet. His autem verbis Veredarium designat, qui praemissus erat, ut veloci equorum permutatione reditum Zemarchi Iustino nuntiaret.

Pag. 110. B. [302, 21.] *ὅτι Ἀβάρων καὶ Φράγκων.* De

pace inter Sigibertum, regem Francorum, et Chaganum, Avarum principem, facta vide Gregorium Turonensem in libro quarto cap. 23. Ceterum notabis obiter Menandri religionem, qui Sigiberto *βασιλέως* vocabulum non tribuat, uti nec ceteris barbaris: timebant enim Romani, ne imperatoriam maiestatem laederent, si *βασιλέως* vocabulum barbarorum regibus communicarent, solisque Persarum regibus illud tribuere solebant: quos etiam Latini Persarum Imperatores vocabant, ut patet ex Chronico Abbatis Biclariensis.

Pag. 110. C. [303, 13.] *τῶν Ῥωμαίων συμμαχούντων τοῖς Γήπαισιν.* Cum Gepidae a Longobardis gravissima clade affecti fuissent, ad Iustinum Imperatorem confugerant, qui Baduarium generum eis auxilio misit, ut scribit Theophylactus in l. 6. cap. 10. De hoc Baduario loquitur Corippus in l. 3.:

Dispositorque novus sacrae Baduarius aulae,
Successor soceri, factus mox Curopalates.

Idem postea proelio victus a Longobardis, obiit in Italia, anno decimo Iustini Imperatoris, ut scribit Abbas Biclariensis in Chronico.

Pag. 110. D. [303, 17.] *τὰς Ἰουστινιανοῦ τοῦ μὴ παραδέλφου σπονδάς.* Scribe *τοῦ μητραδέλφου.* Etenim Iustinianus Imperator avunculus erat Iustini, frater Vigilantiae, quam Iustinus matrem habuit, teste Corippo et Victore Tunnensi.

Pag. 114. A. [310, 8.] *ὅτι αὖθις ἦλθε Ταργίτιος.* Haec legatio plenius refertur in p. 154. C. et seqq., quae hic locum habere debet. Porro ex huiusmodi repetitione satis apparet horum fragmentorum duas fuisse collectiones. Proinde nemo mirari debet, qua ratione fieri potuerit, ut haec fragmenta adeo confusa sint et perturbata.

Pag. 115. D. [313, 16.] *στέλλει Σεβόχθην.* Post hanc legationem Sebochthis quae sequuntur usque ad *πολὺν ἀπεργάζονται φόνον*, Menandri non sunt, sed Theophylacti Simocattae verba ex libro 1. cap. 3., quin et illa *ἐκ τῆς β' βίβλου* ad Menandrum non pertinent, sed ad Theophylacti historiam, ex qua legationes quoque Constantinus excerpserat, ut titulus docet, seu prooemium horum Excerptorum.

Pag. 119. A. [317, 14.] Post haec verba, *ἐκ τῆς βασιλίδος*, sequi debent ea, quae habes pag. 156. D. ex lib. 6. historiarum Menandri, *ὅτι ἡ βασιλὶς Σοφία*, usque ad illa verba: *ἦρος ἀρχομένου συνέστη πόλεμος*, quae leguntur pag. 158. A., ac deinde scribe quae habentur pag. 165. D.: *ὅτι ἡνίκα Τραϊανὸς*, usque ad finem capitis: quo transcurso, redeundum est ad pag. 158. A., ubi legitur *ὅτι ὁ Τιβέριος Καῖσαρ* etc.

Pag. 119. B. [318, 5.] *ὡς ὁ Ἀβεὶρ ἀπέστη.* Lege ὁ *Σαβεὶρ*, id est Sabirorum regulus. Paulo ante non intellexit Interpres haec verba: *χάριν εἰδέναι τῷ κρείττονι*, id est, *grates agebant Deo.* Graeci enim Deum appellant *τὸ κρεῖττον.*

Pag. 160. D. [397, 17.] *ἀφῆκε τὴν Θεοδοσιούπολιν.* Post haec verba sequi debent ea, quae habes pag. 119. C.: *ὅτι τῶν στρατηγῶν.*

Pag. 120. A. [319, 8.] *Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ καταλόγων* etc. Hic locus sic vertendus est: *Theodorus, Petri filius, qui prius quidem Magister Officiorum fue-*
P. 218 *rat, tum vero Comes erat largitionum.* Quod confirmat Theophylactus in lib. 3. cap. 15., ubi de hac legatione loquens, ait: *Θεόδωρόν τε τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ τιμώμενον.* Corippus in lib. 1. huius Theodori meminit:

Successorque boni redivivaque gloria Petri
Hinc Theodorus adest patria gravitate Magister.

De eodem loquitur historia Miscella in fine libri 16. Erat hic filius Petri illius Patricii ac Magistri, de quo toties locuti sumus. Iisdem temporibus fuit alter Theodorus, Bacchi filius, cuius supra meminit Menander.

Pag. 120. A. [319, 15.] *Κωνσταντίναν.* Id est *Constantinam, urbem Mesopotamiae*, de qua Procopius et Stephanus et Amm. Marcellinus.

Pag. 120. B. [319, 18.] *Μεβώδην τὸν Σαναχοερύγαν.* Theophylactus in lib. 3. cap. 15., ubi hanc historiam persequitur, *Σαρναχοργάνην* nominat.

Pag. 120. D. [321, 2.] *καὶ οὗ τὸ τοιόνδε σιγηθῆναι.* Locus prava interpunctione corruptus Interpretem fefellit. Sic enim erat distinguendus: *τίς αἴτιος καὶ οὔ, τὸ τοιόνδε* etc., id est, *tandem legati eo devenerunt, ut de violatis induciis utri auctores violandi foederis, utri minime auctores fuissent, et huiusmodi omnia silentio involverentur.*

Pag. 121. A. [321, 8.] *ἀποχωρῆσαι περὶ Ἀρμενίας τε καὶ Ἰβηρίας.* Scribe *Περσαρμενίας.* Has enim regiones occupaverant Romani, ut scribit Abbas Biclariensis in Chronico anno 1. imperii Iustini: *Armeniorum gens et Iberorum, dum a Cosdra, Persarum Imperatore, ad cultum idolorum compelluntur, renuentes tam impiam iussionem, Romanis se cum suis provinciis tradiderunt. Quae res inter Romanos et Persas pacis foedera rupit.* Verum haec deditio Armeniorum non anno primo Iustini, sed sexto videtur contigisse. Septimo enim Iustini Imperatoris anno pax inter Romanos et Persas dissoluta est, ut scribit Theophylactus in libro tertio cap. 9., Theophanes et historia Miscella. Vide Euagrium in libro quinto cap. 7.

Pag. 121. D. [322, 13.] *οὐδέ γε ἢ τελέως κατολισθήσοι.* Scribe *εἰ τελέως*, quomodo saepe peccatum est in his libris.

Pag. 121. D. [322, 15.] *γενεάρχας Περσαρμενίων.* Sic etiam pag. 167. C. appellantur. Euagrius in libro 5. *ἄρχοντας* simpliciter appellat. Plerique barbarorum in tribus et gentes erant divisi, ac singulae tribus suum habebant principem. Sic Priscus p. 55. A. de Scythicis gentibus: *πολλῶν κατὰ φῦλα καὶ γένη ἀρχόντων τοῦ ἔθνους.* Ita tamen ut unus ex iis principem locum obtineret. Apud Malchum quoque p. 91. D. Amorcesus quidam dicitur *τοῦ Νοκαλίου γένους.*

Pag. 123. B. C. [325, 18.] *Μοίρας τινὸς ὡς τὸν παρασχόμενον ἄνδρα μούσης.* Scribe meo periculo *ἀναδραμούσης*, id est, *pactum non esse, ut alterutri parti liceret, restituta integra pecunia, aut aliqua eius parte ei, qui dedisset, reddita, a foedere discedere.* At Cantoclarus nescio quid de musica hic somniavit.

Pag. 123. C. [326, 1.] *ἰσχυρότατά πως ἀπομνύμενος.* Scribendum videtur *ἐπομνύμενος.*

Pag. 123. D. [326, 7.] *οὐδὲ μεῖναι ἑτέρου.* Scribe *οὐδὲ μὴν ἑτέρου,* et paulo post scribe: *ὃς ἐν τῷ τότε τὸν βασίλειον ἰθύνειν ἐκληρώσατο λόγον.* De Mauricio loquitur, Pauli filio, qui postea Imperator est factus; quem tunc temporis, id est circa annum 9. Iustini Imperatoris, ait Menander fuisse magnum Logothetam. Sic enim interpretor Menandri verba proxime allata. Vide Nicephorum Patriarcham in hist. p. 115., ubi Logothetam vulgo dictum esse scribit *τῶν δημοσίων λογιστὴν*, sed in Menandro forte legendum est *λόχον* pro *λόγον* Erat enim tunc Mauricius Comes Excubitorum, ut docet Theophyl. in lib. 3. cap. 15.

Pag. 124. C. [327, 18.] *τοῦ ἑῴου πολέμου ἐπ' ἀδήλοις.* Quae deinde sequuntur, prorsus alieno loco posita sunt, ut series ipsa temporum docet, et ad librum 8. Menandri refe- V. 142
renda sunt, ut inferius dicam. His igitur resectis, post verba citata scribe ea, quae habes p. 124. D.: *ὅτι οἱ Μῆδοι* etc. deinceps.

Pag. 125. A. [329, 3.] *ὅτι τὰ Χοσδρῷ.* Lege *ὅτι Ταγχοσδρῷ.* P. 219
Sic enim vocat Suidas in v. *Ταγχοσδρῷ.* Infra p. 165. D. *Ταγχοσρῷ* scribitur, at in p. 173. C. *Ταχοσδρῷ*; apud Euagrium in lib. 5. cap. 20. *Ταμχοσρόης* vocatur. Theophyl. in lib. 3. cap. 15. *Ταμχοσρῷ* vocat. Sed Tanchosdro vel Tanchosro scribi malim, quemadmodum apud Amm. Marcellinum Tansapor quidam dicitur Magister militum Saporis, regis Persarum.

Pag. 125. B. [329, 11.] *ἐκτραπεὶς ἀπὸ τοῦ καθαρίζειν.* Scribe meo periculo *τοῦ Κιθαρίζων,* quod nomen est castelli, teste Theophylacto in lib. 3. cap. 15., ubi eandem, quam

hic Menander narrat historiam, summa duntaxat capita delibans. Itaque quod Menander dixerat ἐκτραπεὶς ἀπὸ τοῦ Κιθαρίζων, ipse dicit τό,τε Κιθαρίζων τὸ Ῥωμαίων φρούριον παραμείψας. Eadem forma dicitur Χλωμάρων, castellum in Arzanene, cuius meminit Menander infra in hac pagina et Theophylactus in libro secundo. Similiter τὸ Ἀφουμῶν supra pag. 167. B., cuius mentio fit etiam a Procopio et Theophylacto.

Pag. 126. B. [331, 13.] τῆς πολιορκίας οἱ Ῥωμαῖοι. Post haec collocanda sunt ea, quae habes pag. 166. D.: ὅτι ὁ Τιβέριος etc. deinceps; quae quidem ad libr. 7. historiarum Menandri videntur pertinere.

Pag. 168. B. [412, 1.] ἅτε Χοσρόου. Scribendum videtur: ἐκυρώθη ἂν εἴτε Χοσρόου συνέβαινεν ἔτι περιόντος, quemadmodum legisse videtur Interpres. Ceterum ex hoc loco manifeste colligitur, Chosroën seniorem usque ad Tiberii Augusti principatum regnavisse, quod etiam confirmat Theophylactus in libro 3. cap. 16.; licet aliter sentiant Euagrius, Cedrenus, aliique. Baronius Chosroïs mortem optime ex Agathia collocavit anno Christi 579., qui est Tiberii Augusti annus primus, ut satis constat.

Pag. 168. C. [412, 10.] προσημήναντες τοίνυν οἱ Ῥωμαίων πρέσβεις. Non intellexit hunc locum Interpres Mos erat legatorum, non Romanorum modo, sed etiam Persarum, ut, cum ad imperii limitem accessissent, adventum suum significarent iis, ad quos veniebant, quod προσημαίνειν dicit Menander, cuius consuetudinis exemplum habes in lib. 1. historiarum Menandri pag. 133. C. et apud Libanium in oratione consulari ad Iulianum Imperatorem p. 244.

Pag. 174. C. [423, 22.] ἐς τὰ περὶ Κωνσταντίνην. Post haec verba collocanda sunt Excerpta ex lib. 8., quae leguntur pag. 161. A.: ὅτι περὶ τὸ δεύτερον ἔτος.

Pag. 161. B. [398, 9.] Ἀναγκάστης ἐνταῦθα. Anagastus Patricius memoratur in Chronico Abbatis Biclariensis.

Pag. 161. D. [399, 11.] ἐν ὀκτὼ γὰρ μοίραις. Atqui Menander supra in pag. 108. B. quatuor duntaxat principatus esse Turcorum dixerat, ut alterutro in loco mendum latere necesse sit; apud Theophylactum in lib. 7. cap. 7. Chaganus Turcorum septem se gentium dominum vocat.

Pag. 162. C. [401, 3.] ἱππείαν ἐσαθροίσουσι. Scribe ἐσαθρήσουσι, ut videtur legisse Cantoclarus; sed hic locus prava interpunctione corruptus est, quod quidem miror ab Interprete non animadversum fuisse. Quis enim non videt, legendum esse continue: εἴγε τὴν κατ' ἐμὲ ἱππείαν ἐσαθρήσουσι μάστιγα. Verte igitur: *et Varchonitae quidem utpote Turcorum famuli, cum voluero, ad me redibunt, et simulatque flagellum*

meum equestre conspexerint in ipsos immissum, in interiora terrae sese abdituri sunt. Verba sunt Turxanthi, Turcorum reguli, plena fastus et arrogantiae barbaricae adversus Abaros, quos Varchonitas appellat; hoc enim erat verum nomen Abarorum, teste Theophylacto in libro septimo cap. 8. *Οὐαρχωνῖται*, seu *Οὐὰρ καὶ Χουννί*.

Pag. 162. D. [401, 11.] *ὥς ἂν εἴποιμι διὰ τὰς δυσχωρίας.* Scribe *ὥς ἀπείποιμι.*

Pag. 163. C. [402, 17.] *καὶ πραγμάτων ὁσίων ταμεῖα.* Legendum est *ταμίαι.*

Pag. 163. D. [403, 9.] *καταχαράττειν τὰ πρόσωπα ταῖς μαχαίραις.* De hoc Hunnorum more plura notavi ad lib. 31. Amm. Marcell. p. 415.

Pag. 164. C. [404, 15.] *εἶτα οὕτως ἀφῆκεν.* Post hanc P. 220
Romanorum ad Turcos legationem collocanda sunt ea, quae habes p. 124. C. de Sclavis, *κατὰ δὲ τὸ τέταρτον ἔτος*, usque ad illa verba *πολλὰ ληΐσασθαι*; deinde redeundum est ad p. 164. C.: *ὅτι κεραϊζομένης τῆς Ἑλλάδος* etc. In Chronico quidem Abbatis Biclariensis haec Sclavorum in Thracias irruptio refertur anno 5. Tiberii Augusti, sed Menandri potior est auctoritas.

Pag. 164. D. [405, 11.] *τῶν νήσων διήνυε τὴν ἀρχήν.* Provincia insularum olim quidem sub Proconsule Asiae, ut testatur notitia imperii Romani. Tunc vero aliter videntur constitutae fuisse provinciae. Insularum provincia passim memoratur in subscriptionibus Conciliorum.

Pag. 165. D. [407, 4.] *πάντων ἐθνῶν οὐδαμῶς.* Post haec scribe quae habentur p. 124. C.: *ὅτι ὁ Καῖσαρ* etc., ubi Caesaris nomen abusive positum videtur pro Augusti nomine, eo quod Tiberius olim sub Iustino Caesar fuisset. Transcurso deinde hoc capite, collocanda est legatio, quae legitur p. 126. B.: *ὅτι Ἰταλία* etc. consequenter.

Pag. 127. A. [333, 2.] *πρὸς τὴν βουλὴν ἐς τὸ φανερὸν ἐκπεσεῖν.* Scribendum est *πρὶν τὴν βουλὴν.*

Pag. 127. D. [334, 5.] *ὑβρίσθαι μὲν ἔλεγε πρὸς αὐτόν.* Lege *πρὸς αὐτῶν*, id est a Sclavis.

Pag. 129. D. [338, 7.] *κατὰ τὴν Ἰλλυριῶν αὐτὸν διοδεύειν τὰ μετὰ τῶν.* Scribe *διοδεύοντα μετὰ τῶν.*

Pag. 130. D. [340, 4.] *ἣν δικαιώματα καὶ προσήκειν αὐτῷ.* Scribe *ἣν δικαιώτατα.*

Pag. 132. A. [342, 9.] *ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν.* Post haec verba sequi debent ea, quae leguntur p. 174. C.: *ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας*, et hic historiam suam clauserat Menander, in expugnatione scilicet Sirmii, aut potius in eius deditione, et in obitu Tiberii Imperatoris. Etenim Sirmium Abaris deditum

est paulo ante Tiberii mortem, ut a Menandro scriptum esse testatur Theophylactus in lib. 1. cap. 3.

Pag. 175. B. [425, 9.] *ὃς προσειώρησε τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ.* Scribe *ὃς προσεχώρησε.* Is Bocolabra dicebatur, qui cum una e Chagani pellicibus congressus, timensque ne graves poenas lueret, ad Turcos confugere statuerat. Sed in itinere captus a Romano duce, ad Mauricium Imperatorem transmissus est, ut refert Theophylactus in cap. 8. libri primi.

Haec sunt, quae ad Menandri historiam olim in schedis annotaveram, scriptoris eximii, cuius elogium habes apud Theophylactum in lib. 1. cap. 3., qui etiam eius historiam continuavit. Sunt et alia Menandri fragmenta luculenta apud Suidam in v. *Μένανδρος*, quod fragmentum descriptum est ex Prooemio historiarum Menandri, in quo de suo genere praefatus fuerat, proinde ut Agathias, cuius historiam continuabat. Est et aliud fragmentum illius apud Suidam in v. *ἀπετάφρευον*, et in v. *δοκιμάσας*, et in *ἐμβριθής*, et in v. *ἐπιδουπῆσαι*, de tympanis Abarum et de Boni ducis antistrategemate. Item in *Μαυρίκιος*, de laudibus Mauricii Magistri militum Orientis. Item in voce *σπαλίωνες* et in *Ταυχοσδρῶ.* Ne quis autem miretur, haec fragmenta adeo confusa ac perturbata ad nos pervenisse, meminisse debet Lector, hanc editionem ex duobus MSS. codicibus a Davide Hoeschelio esse concinnatam, Boico scilicet et Andreae Schotti, quorum alter altero integrior fuit, ut in praefatione monuit Hoeschelius. Duae proinde horum Excerptorum collectiones fuerunt, quod supra in notis observavi. Atque huic operi idem videtur contigisse, quod Bibliothecae Photii, cui altera eiusdem argumenti adiecta est, ut patet ex iisdem auctoribus, qui bis in illa Bibliotheca descripti reperiuntur.

PHILIPPI LABBEI
NOTAE HISTORICAE ET ANIMADVERSIONES
IN ECLOGAS
OLYMPIODORI THEBAEI, CANDIDI ISAURI,
ET
THEOPHANIS BYZANTII.

EX OLYMPIODORO.

Pag. 3. A. *ed. Par.* [447, 1.] Olympiodorus hic no- P. 88
ster natione Aegyptius, patria Thebaeus, religione genti- V. 199
lis, professione poëta, non tam omnibus suis numeris absolutam historiam, quam collectorum tumultuaria opera commentariorum libros duos ac viginti, *ὕλην* inscriptos, posteritati reliquit; exorsus ab anno Dominici Natalis 407., quo Honorii Augusti VII. Consulis collega fuit Theodosius Iunior, ex fratre Arcadio nepos, usque ad annum 425., quo Valentinianus, eius nominis tertius, ex Caesare Imperator iussu patruelis sui Theodosii Augusti Romae renuntiatus est. Zosimus Comes, non ignobilis historicus, lib. 5. p. 803. editionis Sylburgianae, meminit Olympiodori Thebani, quo fit, ut merito arguendi sint, qui Olympiodoro Zosimum praemittunt. Huius verba eo libentius exscribo, quod vix ulli alteri ex antiquis, si a Photio Patriarcha discesseris, cuius incredibili diligentiae huius aliorumque plurium, qui iniuria temporum perierunt, Excerpta debemus, notus fuisse videatur. *Ἐν δὲ τῇ Ῥαβέννῃ, μητρόπολις δὲ Φλαμινίας, πόλις ἀρχαία, Θεσσάλων ἄποικος, Ῥήνη κληθεῖσα διὰ τὸ πανταχόθεν ὕδασι περιῤῥεῖσθαι, καὶ οὐχ ὡς Ὀλυμπιόδωρος ὁ Θηβαῖός φησι διὰ τὸ Ῥῶμον* etc. Ab hoc vero nostro diversus omnino fuit tum Olympiodorus Philosophus, quem Aristotelis dogmata exponentem, teste Suida, audivit Proclus Lycius, cuiusque exstant aliquot
in Platonem eiusque discipulum Stagiritam commentarii partim P. 89
editi, partim calamo duntaxat exarati; tum alius ille, sive Monachus, sive Alexandrinae Ecclesiae Diaconus, qui in Iobum, Ecclesiasten, aliosque nonnullos sacrae Scripturae libros notationes catenasve conscripsit.

Pag. 3. A.[447, 4.] *Valentinianus, Constantii et Placidiae filius.* Crebra hic mentio Constantini tyranni, Constantis, eius filii, et Constantii ex Magistro militum Imperatoris, Gallae Placidiae mariti, tenebras Graeco contextui offudit, incuria, ut arbitror, librarii, Constantinum aut Constantem pro Constantio saepenumero subrogantis, ut hoc loco aliisque, quos in Latina interpretatione sanavimus. Idem quoque memini me observasse in Idatio, Prospero utroque, Marcellino similibusque Fastorum, Chronicorum Annaliumque auctoribus, quod modo monuisse sufficiat, ne quis ad hunc scopulum posthac offendat. Sylburgius in brevibus illis Olympiodori Eclogis, quas a Francisco Pithoeo communicatas Iuliani Aug. Caesaribus subiecit, et Vitis Imperatorum ex Suida collectis praefixit, *Κωνσταντίου* diserte ediderat.

Pag. 4. A. [448, 7.] *Patruelis.* Sic vertit Interpres ἀνεψιὸν, cum hoc loco fratre genitum, atque, ut vulgo dicimus, nepotem significet. Theodosius quippe ex Eudoxia Arcadii filius fuit, cuius frater Honorius, soror Placidia, Valentiniani III. mater, quod nemo ignorat. Vide Anastasii Bibliothecarii historiam pag. 11. sub finem de genealogia Valentiniani Magni accurate disserentem, licet schema genealogicum, quod praemittitur, corruptum sit.

Pag. 4. A. [448, 8.] *ἀναφονεῖ.* Lege *ἀναφωνεῖ.*

Pag. 4. A. [448, 10.] *Tutorem Stelichonem.* Recte Interpres expressit vocem *ἐπίτροπος*, quam Graeco textui inserendam docuit in notis David Hoeschelius. De Stelichone res protrita, notumque, quid Claudianus in eius laudes poëtica licentia effusus, aliique, praesertim Ethnici, conscripserint. Unum e nostris profero Orosium, qui Zosimi atque Olympiodori in commendando Stelichone suo effraenem coerceat audaciam. *Cum a Theodosio Imp. seniore*, inquit cap. 37. lib. 7., *Rufino orientalis aulae, Stelichoni occidentalis imperii cura commissa esset, quid uterque egerit, quidve agere conatus sit, exitus utriusque docuit: cum alius sibi, alius filio suo affectans regale fastigium, gentes barbaras ille immisit, hic fovit.* Tum c. seq. initio: *Interea Comes Stelicho Vandalorum imbellis, avarae, perfidae et dolosae gentis genere editus, parvi pendens quod sub Imperatore imperabat, Eucherium, filium suum, in imperio substituere nitebatur.* Et paulo post: *occisus est Stelicho, qui ut unum puerum purpuram indueret, totius generis humani sanguinem dedit* etc.

Pag. 4. A. [448, 12.] *Serenam duxisset.* Genus tacet, quod docuit Zosimus p. 810. sub fin.: *Θεοδοσίου γὰρ τοῦ πρεσβυτέρου συνοικῶν ἀδελφιδῇ κ. τ. λ.* — *licet enim filiae fratris Theodosii senioris matrimonio iunctus esset, amborumque Theodosii filiorum regna ei credita fuissent, et annos tres ac vi-*

ginti militum Ducis munus gessisset etc. Ex quibus aliisque videas non tantum Eunapii Sardiani, quod monuit Photius, sed nostri etiam Olympiodori breviatorem Zosimum fuisse.

Pag. 4. B. [448, 14.] *Thermantiae.* Miror omissam ab Olympiodoro alteram Stelichonis filiam Mariam, cuius nuptias cum Honorio Imp. Epithalamio celebravit Claudianus, quamque cum sorore non omisit Marcellinus Comes in Chronico, sub Consulatu Bassi et Philippi: *Stelicho Comes, cuius duae filiae, Maria et Thermantia, singulae uxores Honorii Principis fuere, utraque tamen virgo defuncta* etc. Thermantiae mortem mense Panemo 3. Kal. Augusti feria 6. renuntiatam fuisse Constantinopoli Indict. XIII., Honorio X. et Theodosio VI. Coss., hoc est anno 415., testatur Chronici Alexandrini Auctor Anonymus.

Pag. 4. B. [448, 17.] *Olympii sanguinaria immanique opera.* Zosimus iisdem in hunc Magistrum officiorum apud Christianos celeberrimum actus intemperiis, plura de eo comminiscitur libro quinto a pag. 808. *Olympius oriundus a Ponto Euxino, splendida quadam militia Palatina donatus, quum sub specie pietatis Christianae magnam intra se malitiam tegeret, atque hominem se frugi modestumque simulans cum Principe colloqui frequenter soleret* etc. Cetera non exscribo, neque P. 90
enim mihi animus est conciliare omnia, quae de Stelichonis caede prorsus ἀσύγκλειστα apud Philostorgium, Orosium, Sozomen., Marcell. aliosque.

Pag. 4. B. [448, 20.] *Alarichum Gothorum praefectum.* Marcellinus in Chron. Olybrio et Probo Coss. narrat: *Rufinum Patricium Arcadio Principi tendentem insidias, Alaricum, Gothorum regem, missis ad illum pecuniis, infestum rei publicae fecisse, et in Graeciam misisse.* Inde postea a Stilichone in Illyricum, quod Honorio in partitione imperii obvenerat, invitatus, teste Prospero in Fastis, cum Radagaiso perruptis Alpium claustris Italiae fines pervasit. Plura in eandem rem Orosius, Sozomenus, aliique, quibus iunge Philostorgii Excerpta a Iacobo Gothofredo edita initio libri 12.

Pag. 4. C. [449, 4.] *Honorii Placidiam.* Sororem intel- V. 200
lige, quod in Graeco expressum Latinae interpretationi deest. Huius longiorem apud Gothos moram, initasque cum Ataulfo rege nuptias videtur ignorasse Constantinus Manasses, qui sic canit pag. 51. editionis Regiae, quae brevi vulgabitur:

Καὶ πλοῦτον τὸν βασίλειον Ἀλάριχος λαμβάνει.
Καὶ Πλακιδίαν ἀδελφὴν οὖσαν τοῦ βασιλέως,
Ἥτις φυγοῦσα παρευθὺ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων
Σπουδῇ πρὸς τὸν Ὀνώριον τὸν ἀδελφὸν ἐκτρέχει
Εἰς Ῥάβενναν στεῤῥόπυργον πόλιν προσπεφευγότα,
Καὶ Κωνσταντίῳ ζεύγνυται τῷ ταύτην σεσωκότι.

Ἐξ ὧν Οὐαλεντινιανὸς ὁ νέος ἀπετέχθη
Ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεὺς ἀναδειχθεὶς τῆς Ῥώμης.

Quae sic vertit Ioannes Leunclavius: *Rex Alaricus Imperatoriis opibus potitur, et ipsa Imperatoris sorore Placidia, quae mox de barbarorum manibus elapsa, celeriter ad Honorium fratrem se contulit, qui Ravennam, urbem munitam, profugerat: est autem in matrimonium collocata Constantio, per quem servata fuerat, de quo hic Valentinianus Iunior procreatus est, qui secundum haec Romae imperium consecutus fuit.*

Pag. 4. C. [449, 6.] Attalum illustrem virum, qui ab Alarico ad imperium promotus est, vere pila ludibriumque iocantis Fortunae, factus, refectus, non summam tunc gessisse Praefecturam, sed urbis Romanae duntaxat fuisse Praefectum, docet Philostorgius in Excerptis lib. 12., nemine, quod sciam, refragante: *οὗτος δὲ Ἴων μὲν ἦν τὸ γένος, Ἕλλην δὲ τὴν δόξαν, τῆς αὐτῆς δὲ πόλεως ἔπαρχος.* Viderint ergo qui *ἔπαρχον καὶ ἐπαρχότητα* Praefectum Praetorio, et summam Praefecturam *ἀνεξετάστως* interpretantur.

Pag. 4. C. [449, 8.] *Sarum.* De quo multa Sozomenus lib. 9. capp. 9. et 15. Philostorgius lib. 12. segmento 3. et Zosimus Comes lib. 6., qui in hoc, aut auctoris obitu aut temporum iniuria, deficit; neque vero auctiorem fuisse Photii tempore Zosimum, par est credere, ut discimus ex Codice 98. *τοῦ μυριοβίβλου.* Quod autem ad oram exteriorem notavit Interpres, Asarum quoque appellatum fuisse, id ex depravato per incuriam dormitantis amanuensis codice originem traxit; sic quippe legendum in Excerptis illis Photianis: *ἀλλὰ Σάρος Γότθος καὶ αὐτὸς διάφορος ὢν Ἀλαρίχῳ*, non vero *ἀλλ' Ἄσαρος.*

Pag. 4. D. [449, 16.] *Centenarios quadraginta accepisse.* Hinc tantum incipiunt Olympiodori Eclogae in Romanae historiae tomo 3. editionis Sylburgianae.

Pag. 4. D. [449, 19.] *Καισαρίνα.* Scribendum *καὶ Σερῆνα*, de cuius et Eucherii filii morte, nec non de Romae gemina obsidione, et prae immani fame *ἀλληλοφαγίᾳ* plenae sunt Historicorum paginae. Inter ceteros Zosimus refert in Circensibus ludis, Attalo tum absente, succlamatum fuisse: *Pretium pone carni humanae.*

Pag. 4. D. [449, 23.] *Buccellarii vocabulum.* De buccellis, buccellato et buccellariis praeter Adriani Turnebi adversaria, et Nicolai Rigaltii V. C. Glossar. Tacticum, quae citantur a P. Andrea Schotto, consule sis Cuiacium, iurisperitorum principem, et Dionysium Gothofredum multis locis, Bonaventuram Vulcanium in notis ad Themata Porphyrogennetae, Glossar.
P. 91 Meursii, Heriberti Rosueydi Onomasticon ad vitas Patrum, Claud. Salmasium in Notis ad auctores hist. August., Ioannem

Ludovicum de Lacerda, Ioannem Gerardum Vossium aliosque passim. Quam vero ob causam idem illud Buccellarii vocabulum inclinante iam Orientis imperio Hellenogalatis sive Gallograecis, quod ait Suidas, eorumque regioni adhaeserit, docebit te, si nescis, Constantinus Porphyrogenitus, cuius tamen hoc in argumento auctoritatem respuit Salmasius in Plinianis ad Solinum exercitationibus.

Pag. 4. D. [450, 1.] *Foederatorum nomen.* Quod Ioannes Meursius in Glossario ex Malcho Philadelphiensi (cuius haec verba in Excerptis pag. 94. B. C. editionis regiae: *ὅτι ἐν τῷ ἑξῆς ἔτει ἐπὶ Ζήνωνος πρέσβεις ἦλθον ἐν Θράκῃ τῶν ὑποσπόνδων Γότθων, οὓς δὴ καὶ φοιδεράτους οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι,*) nec non ex Iordane de rebus Geticis colligere videtur, Gothis duntaxat hoc nomen tributum fuisse: — tum ex nostro hoc Olympiodoro, tum ex aliis scriptoribus antiquis refelli potest, ac nominatim Procopio lib. 1. Vandalicorum p. 106. sub initium: *ἐν παρασκευῇ εἶχε πεζοὺς μὲν στρατιώτας μυρίους, ἱππέας δὲ πεντακισχιλίους ἔκ τε στρατιωτῶν καὶ φοιδεράτων ξυνειλεγμένους. ἐν δὲ δὴ φοιδεράτοις πρότερον μὲν μόνοι βάρβαροι κατελέγοντο, ὅσοι οὐκ ἐπὶ τὸ δοῦλοι εἶναι, (ἅτε μὴ πρὸς Ῥωμαίων ἡσσημένοι,) ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ τῇ ὁμοίᾳ εἰς τὴν πολιτείαν ἀφίκοιντο. φοίδερα γὰρ τὰς πρὸς τοὺς πολεμίους σπονδὰς καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τὸ δὲ νῦν απασι τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπιβατεύειν οὐκ ἐν κωλύμῃ ἐστὶ, τοῦ χρόνου τὰς προσηγορίας, ἐφ' ὧν τέθεινται, ἥκιστα ἀξιοῦντος τηρεῖν, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων ἀεὶ περιφερομένων ᾗ ταῦτα ἄγειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι, τῶν πρόσθεν αὐτοῖς ὠνομασμένων ὀλιγωροῦντες. ἄρχοντες δὲ ἦσαν φοιδεράτων μὲν Δωρόθεος* etc. Illustris plane locus, qui et lucem foeneretur Olympiodoro, et ab eo vicissim accipiat, qua refellantur ii, qui id demum Procopii tempore contigisse contendunt. Poterat etiam Meursius suffragantem opinioni suae Suidam adscribere: *φοιδεράτοι· οὕτω καλοῦσι Ῥωμαῖοι τοὺς ὑποσπόνδους τῶν Σκυθῶν.* Gothos autem vulgo Scythas dictos Traianus Patricius asserit, referente Anastasio Bibliothecario historiae ecclesiasticae pag. 33. editionis regiae. Plura de foederatis R. P. Sirmondus in notis ad Sidonii Apollinaris epistolas, Carolus Annibal Fabrottus Glossario ad Cedrenum, aliique.

Pag. 5. A. [450, 5.] *Olympium a Constantio fustibus mactatum.* *Ῥοπάλοις παιόμενον* habent Graeca, qua etiam dictione usus Photius in amplioribus ex historia Philostorgii eclogis initio libri 12.: *ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὰν καὶ αὐτὸν ῥοπάλοις ἀναιρεθέντα* (*plumbatis caesum* reddit interpres) *τῆς μιαιφονίας τὴν δίκην ἀποτῖσαι τῷ Στελίχωνι.* Quodsi paulo post Stelichonis obitum poenas dedit Olympius, *ὃς ἠγάγετο Πλα-*

κιδίαν verti debuit non *qui duxerat*, sed *qui Placidiam duxit uxorem*, anno scilicet dominici natalis 417.

Pag. 5. A. [450, 9.] *Rhodogaisus.* Vulgo Radagaisus aut Rhadagaisus dicitur sancto Augustino, Prospero utrique, Marcellino, Cassiodoro aliisque. Orosius hunc omnium antiquorum praesentiumque hostium longe immanissimum appellat, qui, ut mos barbaris, Romani generis sanguinem Diis suis propinare decreverat.

Pag. 5. A. [450, 9.] *κεφαλιῶται ὀπτιμάτοι ἐκαλοῦντο.* Fridericus Sylburgius *proceres*; Andreas Schottus *Primarios viros* reddit. Recentiores Graeci *κεφαλάδας* Praefectos castrorum aut militum duces ac centuriones appellant, de quibus consule Glossaria Rigaltii et Meursii.

Pag. 5. B. [450, 12.] *Ἀδάουλφος.* Latinis dicitur Ataulfus, imo et Graecis, Zosimo, Sozomeno et auctore Chronici, cui Alexandrino nomen est, Indictione XIII., Honorio X. et Theodosio VI. Augg. Coss.: *μηνὶ Γορπιαίῳ τῇ πρὸ η' Καλανδῶν Ὀκτωβρίων ἡμέρᾳ παρασκευῇ ἐδηλώθη ἀνῃρῆσθαι Ἀταοῦλφον βάρβαρον.* Philostorgius *Ἀδαοῦλφον* appellat, et ab Olympiodoro nostro solo dissentit accentu.

Pag. 5. B. [450, 17.] De Constantino Tyranno praeter Marcellinum Illyric. in Chron. sub consulatu Honorii IX. et Theodosii IV., Idatium in Fastis et Chron., Prosperum in Fast. similiter et Chron., Cassiodorum aliosque, qui brevitatis
P. 92 studio praecipua quaeque omiserunt, consulendos omnino censeo Orosium lib. 3. cap. 40., Sozomenum lib. 9. cap. 11. ac nominatim Zosimum, qui initio libri sexti eadem ferme omnia recenset, quae ex Olympiodoro perstrinxit Photius: 1) De militari tumultu in Britannia excitato, vel Honorio VII. et Theodosio iterum Coss., vel paulo ante, ut noster hic insinuat, vel etiam tardius, Basso nimirum Philippoque Coss., ut alii contendunt, biennio ante captam ab Alarico Romam. 2) De Marco, Gratiano ac Constantino subinde creatis Impp. 3) De Iustino sive Iustiniano et Neovigaste, ducibus Constantini. 4) De Bononia, urbe maritima, quam noster Olympiodorus recte primam in Galliae finibus positam docet e Britannia venientibus, perperam vero Zosimus in inferiori seu secunda Germania collocat, *Γερμανίας οὖσα πόλις τῆς κάτω.* 5) De conciliatis sibi ad Alpes usque, quae Galliam Italiamque disterminant, exercitibus; quos Gallos et Aquitanos, observata iam aliis, certe familiari per illa tempora divisione, appellat Olympiodorus, cui subscripsit etiam Sozomenus. 6) De eiusdem Constantini filio natu maiore Constante, quem a patre habitu Caesaris ornatum in Hispaniam missum docet Zosimus. Eum vero ex monacho factum esse Caesarem Orosius et Marcellinus, Christiani scriptores, graviter expostulant.

Pag. 5. D. [451, 17.] *Iulianum deinde eo ipso tempore Nobilissimum nominavit.* Sic quippe corrigendum mendum typothetae negligentia inductum. Nobilissimi dignitatem per ea tempora Augustorum filiis aut propinquis tributam videor mihi observasse quendam veluti gradum ad Caesaris nomen dignitatemque exstitisse. Neque longe abeundum, cum Olympiodorus noster paulo post aperte pronuntiet, Valentinianum III., qui superstite etiamnum Honorio dictus fuerat Nobilissimus, impellente fratrem Placidia, post Honorii mortem restituto V. 201 primum Constantinopoli Nobilissimi titulo, tum iussu Theodosii Thessalonicae Caesarem nuncupatum, ac deinde Romae ab Helione Patricio et officiorum Magistro Imperatoria veste indutum fuisse. De voce consule Iulium Caesarem Bullengerum de Imp. Romano, Iacobum Gutherium de officiis Domus Augustae, Meursium et Fabrottum in Glossariis, aliosque. Nec superfluum forte fuerit hic monuisse, duplici plerumque compendio nomen illud efferri, vel simplici N., ut in fastis nummisque veteribus, vel syllaba integra Nob., ut apud Idatium in fastis Consularibus, Ricimere et Clearcho Coss.: *Ipso anno natus est Honorius Nob. in purpuris die V. Id. Sept.*, pro quo quidam male substituunt *Nobis*. Notandum quoque Philostorgium tmemate 10. lib. 12. non Latinam vocem, ut Olympiodorus, sed Graecam usurpasse, *τὴν τοῦ ἐπιφανεστάτου ἀξίαν.*

Pag. 5. D. [451, 20.] De Iovii, Praefecti Praetorio et Patriciatus dignitate sublimis, aliorumque ab Honorio missa ad Attalum legatione, eiusdemque Iovii perfidia legendus Zosimus, licet nonnulla omiserit, quae ad illustrandam temporum illorum historiam excerpsit Photius. Neque mihi placere potest Interpretis nostri nimia in eadem voce inconstantia, dum modo *Iovium*, modo *Iobianum*, modo *Iovinianum* vocat.

Pag. 5. D. [451, 21.] *Valens utriusque militiae dux.* Zosimus Dalmaticarum legionum Praefectum ac Magistrum equitum nominat, et ab Alaricho, dum adhuc in fide Attalo data perseveraret, ob proditionis suspicionem interfectum scribit.

Pag. 6. A. [452, 8.] Eusebium Praepositum *φύλακα τοῦ κοιτῶνος*, hoc est, *προεστῶτα τῶν βασιλικῶν κοιτώνων*, appellat Zosimus lib. 5. pag. 821. editionis Sylburgianae; Allobichum vero sive Ellebichum *τὸν τῶν ἱππέων ἡγούμενον καὶ μετὰ Βιγιλάντιον ὕπαρχον.* Eius necem paucis perstringit Hermias Sozomenus lib. 9. cap. 12., ubi Alabichus corrupta voce dicitur. Alius vero ab eo existimandus est Edobecus, sive Edobincus, Constantini tyranni partibus addictus, de quo plura idem Hermias citati lib. capp. 13. et 14. et Renatus Profuturus Frigeridus, cuius non ignobile fragmentum in librum 2. Historiae Francicae coniecit Gregorius Turonensis. P. 93

Δυναστεία nihil est, quod cogat intelligere *τὴν ἐπαρχίαν τῆς αὐλῆς*, cum nulla apud veteres exstent summae huius dignitatis Eusebio collatae vestigia. Displicet quoque Interpretis *decretum* illud *publicum*; verum in iis similibusque minutiis persequendis non immoror.

Pag. 6. A. [452, 13.] Attali geminam depositionem opera perduellis Iovii procuratam non solus narrat Olympiodorus; consonat ei vel maxime Zosimus lib. 6. aliique passim. Tiro Prosper in Fastis, Honorio X. et Theodosio VI. Coss.: *Attalus* (qui superiore anno in Galliis tyrannidem resumpserat) *a Gothis ad Hispanias migrantibus neglectus, et praesidio carens capitur, et Constantio Patricio vivus offertur.* Marcellinus Comes triennio citius, quam par erat, Theodosio Imp. V. solo Cos. haec habet: *Attalus in mari captus atque Honorio exhibitus, truncata manu vitae relictus est.* Praeclare omnino Orosius lib. 7. cap. penultimo: *Quid de infelicissimo Attalo loquar, cui occidi inter tyrannos honor, et mori lucrum fuit? In hoc Alaricus Imperatore facto, infecto, refecto ac defecto citius his omnibus actis paene quam dictis, mimum risit, et ludum spectavit imperii.* Plura subinde persequitur, quae in compendium a Marcellino Illyriciano redacta exhibuimus. Electum vero prae ceteris memoratum illud supplicii genus arbitror, quod, ut cum Zosimo, Sozomeno aliisque narrat Philostorgius, mandasset alias Attalus Honorio, *τὸν ἰδιώτην ἀνθελέσθαι βίον καὶ τῶν τοῦ σώματος ἀκρωτηρίων τῇ περιτομῇ τὴν τοῦ ὅλου σωτηρίαν ὠνήσασθαι.* Quae de vera digitorum duorum aut integrae dexterae abscissione intelligi nihil prohibet, imo id maxime persuadet Lipara insula, in quam relegatus est *ἀκρωτηριασθεὶς* Attalus, quidquid contra quidam viri docti scripserint. In hunc ergo merito quadrabit illud Adonibezeci Iud. 1. 7.: *Sicut feci, ita reddidit mihi Deus.*

Pag. 6. B. [452, 23.] Alarichum Campaniam vicinasque Rhegium usque Bruttiorum metropolim vastasse provincias, testantur et alii scriptores, S. Augustinus de Civitate Dei, Philostorgius, Iordanes sive Iornandes, Ravennatium Episcopus, Auctor Miscellae lib. 13., (qui Consentiae mortuum Alaricum, et in medio Basentii amnis alveo sepultum recitat,) quibus praeivit Orosius extremo capite libri septimi, ubi etiam observat, tentato ab eodem Alarico in Siciliam transitu, Gothos in conspectu suorum miserabiliter abreptos et demersos fuisse.

Pag. 6. B. [452, 23.] *Βρεττίας* pro depravata voce *Βρεττανίας* apposite subrogarunt Hoeschelius et Schottus. De statuis arte magica consecratis, quarum etiam paulo post meminit Olympiodorus noster gentilitiae superstitioni pertinacissime addictus, plura alias, si Deus otium dederit, exponentur. Il-

lud modo non omiserim, simulacrum illud ἀλεξίκακον positum fuisse non in finibus Bruttiorum, sed in ipso Siciliae littore iuxta Messanam, ut quae de Asclepio, illius eversore, mox subdit, planum faciunt. Cum vero Asclepius, quem Aesculapium reddit Interpres, possessionum Constantii et Placidiae fuerit per Siciliam Procurator, necesse est eversionem statuae illius non contigisse ante annum Dominici Natalis 417.

Pag. 6. D. [453, 14.] *Gerontius, belli dux, Maximum, filium suum, Caesarem renuntiat.* Zosimus initio libri sexti meminit huius Gerontii cum ait: Iustiniano et Nevigaste ducibus a Saro interfectis, suffectos a Constantino tyranno Edobinchum, natione Francum, et Gerontium, ex Britannia oriundum, quos veritus Sarus ab obsidione Valentiae recesserit. Eundem Gerontium addit, conciliatis sibi militibus barbaris in regione Celtarum, adversus Constantium defectionem molitum fuisse. Cetera, quae ad Maximum, non eius filium, ut vertit Interpres delusus ambigua voce παῖδα, sed famulum, aut e familiaribus unum, in ordine sive schola domesticorum militantem, et ad generosam Gerontii cum uxore Nonnechia sive Nunichia et Alano quodam milite mortem pertinent, mutuanda suadeo ex Orosio capite penultimo libri 7., ex Renati Profuturi Frigeridi fragmento, ex Miscellae historiae libro 14. aliisque, quibus longe certiora et uberiora scripsit Sozome- P. 94
nus lib. 9. cap. 13. et narrationi Olympiodori magis affinia.

Pag. 6. D. [453, 21.] *Constantinus Arelate obsessus ad templum confugiens sacerdos ordinatur.* Marcellinus in Chronico Constantium apud Arelatem, filium vero eius Constantem apud Viennam capite plexum asserit. Quae e diametro pugnant cum iis, quae Olympiodorus narrat, cuique συγχρόνῳ maior haud dubie fides habenda, quam illi, qui centum post annis scripsit. Idatius in Fastis: *Constantini tyranni in conto caput allatum fuit* 16. *Kal. Octob.*, *Theodosio Aug. IV. Consule*, sed locum modumque necis non aperit. In Chronico intra Gallias occisum memorat ab Honorii duce Constantio, captum dicere debuerat. Propius rem attigit Prosper in Fastis: *Constantinus per Honorii duces Constantinum*, (lege *Constantium*,) *et Ulphilam apud Arelatense oppidum victus et captus est, cuius filium Constantem in Hispania regnare exorsum Gerontius Comes, in Maximum quemdam tyrannidem transferens, interemerat.* Renatus Frigeridus Constantinum hunc *supra Mincium flumen*, immissis a Principe percussoribus, capite truncatum profitetur, multaque alia subdit Lectori curioso non obfutura.

Pag. 6. D. [454, 4.] *Cognatos suos.* Zosimus lib. 6. quatuor nominatim designat ex Theodosii Magni familia Hispanias pro Honorio adversus Constantem collectis raptim militibus

propugnasse: Verinianum et Didymium, qui capti cum uxoribus, in custodiam dati et iussu Constantini interfecti sunt: Theodosium et Lagodium, qui, audita aliorum clade, hic in Italiam, alter in Orientem profugerunt. Videndi quoque de his Orosius, eiusque exscriptor Paulus, seu quis alius Miscellae consarcinator, lib. 13. extremo, nec non Sozomenus, apud quem cap. 11. lib. 9. Didymus, Verianus, Theodosiolus atque Lagodius appellantur quatuor illi Honorii Imperatoris propinqui.

Pag. 7. A. [454, 14.] *Maximus, eius filius* (l. *famulus*), *ad foederatos confugit barbaros.* Prosper in Chron.: *Maximo in Hispania regno ablato vita concessa, eo quod modestia humilitasque hominis affectati imperii invidiam non merebatur.* Olympiodoro consentit Orosius: *Maximus exutus purpura destitutusque a militibus, vivus inter barbaros in Hispania egens exulat.* Quae verba suo more sublegens Paulus Diaconus corrupit: *Maximus deinde purpura exutus in Hispania exulans obiit.* Neque enim obiisse tum dicendus est in Hispania Maximus, si idem ipse est, de quo paulo post eodem lib. 14. haec subdit: *Maximus apud Hispanias factione Ioviani, qui tunc in re militari clarus habebatur, tyrannidem assumpsit. Nec multo post separati utrique, et capti ab exercitu Honorii, eidem, cum apud Ravennam tricennalia sua perageret, praesentantur.* Certe eadem de Maximo referuntur a Prospero in Chron.: *Maximus tyrannus de regno deiicitur, ac Ravennam perductus*
V. 202 *sublimem speculatorum pompam tricennalibus Honorii praebuit;* et a Marcellino Comite: *In tricennalia Honorii Maximus tyrannus et Iovinus ferro victi,* (forte *vincti,*) *adducti de Hispaniis atque interfecti sunt.*

Pag. 7. B. [454, 16.] *Moguntiacum sive Magontiacum,* (sic enim Sylburgius, Hoeschelius aliique recte emendandum monuere,) *alterius Germaniae urbem.* Primae utique ac superioris, τῆς ἄνω, non secundae, quam ad extremas Rheni Mosaeque ripas iacentem τὴν κάτω Γερμανίαν, inferiorem Germaniam Ptolemaeus, Zosimus aliique indigitant, cuique Metropolim praefuisse Agrippinensem Coloniam Ubiorum nemo nescit. Quid si *alterius Germaniae* nomine Belgicam cis Rhenum sitam, Minoremque dictam Germaniam denotare voluit ad discrimen Maioris, τῆς μεγάλης, quae a Rheno ad Arcton longissimis spatiis porrigitur. Urbem illam per ea tempora a barbaris vastatam deflet sanctus Hieronymus in epistola ad Gerontiam de monogamia: *Quidquid inter Alpes et Pyrenaeum est, quod Oceano et Rheno includitur, Quadus, Vandalus, Sarmata, Alani, Gipedes, Eruli, Saxones, Burgundiones, Alemani et hostes Pannonii vastarunt: etenim Assur venit cum illis. Magontia-*
P. 95 *cum, nobilis quondam civitas, capta atque subversa est, in ec-*

clesia multa hominum millia trucidata, Vangiones longa obsidione deleti; Remorum urbs praepotens, Ambiani, Atrebates, extremique hominum Morini, Tornacum, Nemetae, Argentoratus translatae in Germaniam: Aquitaniae, Novemque populorum, Lugdunensis et Narbonensis provinciae praeter paucas urbes populata sunt cuncta; quas et ipsas foris gladius, intus vastat fames. Quae damna non culpa principum accidisse testatur, sed scelere semibarbari proditoris: Stelichonem intelligit, quem genere Vandalum fuisse Orosius, Paulus Diaconus aliique demonstrant.

Pag. 7. B. [454, 16.] De Iovino eiusque fratre Sebastiano dicturi sumus in Chronico nostro. Pauca haec interim ex Orosio: *Iovinus, vir Galliarum nobilissimus, in tyrannidem mox ut assurrexit, cecidit. Sebastianus, frater eiusdem, hoc solum, ut tyrannus moreretur, elegit.* Manu Dardani interfectum noster hic paullo post affirmabit.

Pag. 7. B. [454, 17.] *Goaris Alani studio.* De eo Renatus Frigeridus apud Gregorium Turonensem: *Interea Respendial Alanorum* (sic enim legendum, non *Alamannorum*, ut habent vulgatae Gregorii editiones, etiam Duchesniana, ceteris licet emendatior,) *Goare ad Romanos transgresso, de Rheno agmen suorum convertit, Vandalis Francorum bello laborantibus, Godigisclo rege absumpto, acie viginti ferme millibus ferro peremptis, cunctis Vandalorum ad internecionem delendis, ni Alanorum vis in tempore subvenisset*: qua ratione emaculandum arbitror locum illum vitiosa interpunctione aliisque mendis deformem. Tum quibusdam intermissis: *Vixdum quartus obsidionis Constantini mensis agebatur, cum repente ex ulteriori Gallia nuntii veniunt, Iovinum adsumpsisse ornatus regios, et eum Burgundionibus, Alamannis, Francis, Alanis omnique exercitu imminere obsidentibus.*

Pag. 7. B. [454, 17.] *Guntiarii, Burgundionum praefecti.* Sic enim Interpres φύλαρχον reddit, quae vox regem aliis sonat summumque principem: quod pluribus firmare possem veterum testimoniis: unum eligo Constantinum Manassem pag. 92. editionis regiae de Carolo Magno, cuius auxilium Leo Papa imploraverat:

Ἦν δὲ τῶν Φράγγων φύλαρχος ὁ Κάρουλλος ἐκεῖνος,
Ῥῆγας τοὺς σφῶν κατάρχοντας οἴδασι Φράγγοι λέγειν.
Λέγεται τοῦτον Κάρουλλος, ἦν γὰρ παπποπατρόθεν
Ὑπὸ Χριστοῦ καλούμενος, καὶ σέβων Χριστοῦ νόμους.

Prosper in Fastis, Lucio V. C. Consule, Burgundiones partem Galliae propinquam Rheno obtinuisse refert, quo anno Iovinum et Sebastianum fratres in Galliis regno arrepto peremptos esse memorat. Gundicarius sive Cundicharius aliis dicitur, non Guntiarius. Cassiodorus in Chronico, Theodosio

XIV. et Valentiniano IV. Coss.: *Cundicharium, Burgundionum regem, Aëtius bello subegit, pacemque ei reddidit supplicanti, quem non multo post Hunni peremerunt:* quae ex Tironis Prosperi Fastis derivata sunt, ubi Gundicarius scribitur. De Burgundionibus plura qui volet, adeat Orosium libri 7. cap. 31., Socratem libri 7. cap 30., Idatium in Chronico, Paulum Diaconum Miscellae libro 14., Sidonium Apollinarem aliosque. Ibidem παραινεῖ scribendum, non παραίνει.

Pag. 7. B. [454, 22.] Sarus Alarico primum, tum Ataulfo infensissimus hostis, non scutis adhibitis, ut Interpres vertit, quasi σάκεσιν haberent Graeca, sed saccis per tumultum temere arreptis, pannisque quibuscumque obviis, veluti quibusdam retibus ad feram capiendam iniectis, captus est vivus, Olympiodoro teste, cui non refragantur alii. Quis vero *Bellerides* ille fuerit, cuius caedem ab Imperatore minime vindicatam defectioni Sarus praetexuit, obscurum est. Neque maior lux affulget iis, quae de *Charatone*, primario Hunnorum rege, et de *Donato* contra iurisiurandi fidem iugulato, suaque ad Hunnos legatione historicus subiicit. Certe vix ex eius narratione elici potest, cuias fuerit Donatus ille, aut quis fuerit Imperator, a quo ad barbaros missus sit.

P. 96 *Pag.* 7. D. [456, 4.] *Dardanus praefectus Iovinum sua manu percutiens interimit.* Prosper Pithoeanus in Chronico ad annum Honorii Imperatoris 19. Dardani huius meminit: sed quia locus vitiosa interpunctione laborat, quam auxit editio Andreae Duchesnii, ne incautis fraudi imposterum esse possit, integrum hic adscribere operae pretium censui: *Iovinus tyrannidem post Constantinum invadit. Industria viri strenui, qui solus tyranno non cessit, Dardani, Ataulfus, qui post Alaricum Gothis imperitabat, a societate Iovini avertitur. Salustius quoque et Sebastianus occisi. Valentia, nobilissima Galliarum civitas, a Gothis effringitur, ad quam se fugiens Iovinus contulerat.* Inde vero ad Imperatorem in Italiam missum Dardanus manu sua interemit, caputque eius ante portas Ravennae, regiae sub Honorio civitatis, palo affixum est. Quod enim *Carthago* dormitanti librario in locum *Ravennae* subrepserit, res clara est ex iis, quae de Constantino tyranno, eiusque filio Iuliano, Maximo (sic enim legendum, non Maximino,) atque Eugenio tyrannis subiungit. Corrigendus quoque Theophanes ad annum Theodosii quartum: τούτῳ τῷ ἔτει ἐσφάγησαν ἐν Γαλλίαις Ἰουβιανὸς καὶ Σεβαστιανὸς οἱ λαμπρότατοι, καὶ ἦλθον αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν ἐν Ῥώμῃ, καὶ μεθ' ἡμέρας ε' ἐσφάγησαν Σαλούστιος καὶ Ἡρακλειανός.

Pag. 8. B. [456, 19.] Bonifacii laudes Tiro Prosper pluribus exsequitur in fastis, cum ad annum Christianae aerae 422., Coss. Honorio XIII. et Theodosio X., tum ad 427., Hierio et

Ardabure Coss., et 432. sub Consulatu Aëtii et Valerii. Adde Idatium ad annum ab obitu Honorii VIII., Marcellinum Illyricianum iisdem Valerio et Aëtio Consulatum gerentibus, Iordanem de rebus Gothicis, Anastasium Bibliothecarium p. 39. et 40. editionis regiae, et ex eo consarcinatorem Miscellae Historiae libro 14. ac priorem utroque Theophanem ad annum Mundi 5931.: *δύο στρατηγοὶ ἦσαν Ἀέτιος καὶ Βονηφάτιος*, et quae sequuntur suo tempore vulganda: ex hoc quippe fonte cetera prodierunt, quae posteriores Graeci Latinique scriptores de ambobus a Theodosio Iuniore missis ad Valentinianum falso tradiderunt. Ceterum Massiliam, Phocaeensium in Narbonensi colonia nobilissimam coloniam, adversus Ataulfum industria et virtute Bonifacii *τοῦ γενναιοτάτου* strenue propugnatam, nullus, quod sciam, praeter Olympiodorum observavit.

Pag. 8. B. [457, 5.] Constantii Constantisque Consulatus anno congruit Dominici Natalis 414., quamquam solius occurrat Constantii mentio in Fastis Idatii et apud Tironem Prosperum. Designati vocem a Latinis ad Graecos transiisse, certum est. Meursius in Glossario, cui et hic Olympiodori locus poterit posthac interseri, ex Glossis Basilicorum illud unum in medium adducit: *δεσιγνατεύεσθαι, ἀποδείκνυσθαι*. Quod vero subdit non uno in loco noster hic Olympiodorus de immensis sumptibus in consulatu ac praetura fieri consuetis, collatis aliorum scriptorum laciniis, illustrare nec otium nec animus est. Videndus Iustus Lipsius similesque Romanae magnitudinis admiratores.

Pag. 8. C. [457, 9.] *Heraclianus affectatae tyrannidis nomine interemptus.* Paulo Orosio eiusque breviatori Paulo Longobardo, seu Landulfo Sagaci initio lib. 14. Miscellae historiae iunge Idatium et Marcellinum in Chronicis, qui plura habent notatu dignissima. Pauciora Prosper in Fastis Lucio V. C. Consule, cuius collegam vocat hunc Heraclianum. De eodem plura Zosimus suppeditaret eruditis, si integra ad nos illius historia pervenisset, cum libro quinto extremo doceat, occiso *Bathanario*, militum in magna Libya Magistro, quocum nupta Stilichonis soror erat, provinciam illam *Heracliano* traditam, qui manu sua Stilichonem interfecit, eiusque facinoris praemium honorem hunc tulit; et libro sexto Africam adversus submissos ab Attalo milites *Heracliani* opera in fide Honorii permansisse commemoret.

Pag. 8. C. [457, 19.] Quomodo Constantii forma digna imperio, si torvis magnisque oculis et subtristi tetricoque vultu, nec non capite plano, incumbens equi collo, et oblique huc illucque respectans? Sola erecta cervix imperatorium quid repraesentat, cum Magnus Constantinus inde etiam dictus fue- P. 97

rit *τραχηλιας*. Quid si *εἰρωνικῶς* ab Olympiodoro poëticum illud epiphonematis loco adiectum sit? De Candidiano plura pag. 15. D., ex quibus colligas Placidiae semper favisse, eius-
V. 203 que peregrinationum ac fortunae comitem et participem fuisse.

Pag. 8. D. [457, 23.] Ianuarium mensem nuptiis Ataulfi cum Placidia Narbone Marcio in aedibus Ingenii sive Eugenii cuiusdam celebratis praefigit Olympiodorus; alii vulgo annum designant Aerae Christianae 414. Idatius in Chronico de loco consentit: *Ataulfus apud Narbonam Placidiam duxit uxorem, in quo prophetia Danielis putatur impleta, qui ait filiam regis Austri sociandam regi Aquilonis, nullo tamen eius ex ea semine subsistente.* Qui enim ex iis natus est hoc vel sequenti anno Theodosius, morte paulo post obita prope Barcinonam tumulatus est. Iordanes de origine Gothorum scribens aberrat a veritate longius, tum quod Gallam Placidiam post mortem duntaxat Alarici Roma ab Ataulfo captivam abductam velit, tum quod nuptias antequam Alpibus superatis Gallias petiisset, coaluisse contendat Foro-Livii Aemiliae civitate, quam in Forum Cornelii Miscellae auctor, quisquis est, transformavit.

Pag. 8. D. [458, 3.] *Ἐν παστάδι in atrio* reddit Interpres: quid, si *aula* potius aut *thalamus?* unde et pastophoria, de quibus alias. At *δωρεῖται* certo certius hoc loco agendi verbum est. Quis enim novis nuptis oblata munera ignorat et Morganegibam, de qua noster Gregorius aliique? Sic igitur interpretationem recense: *Aliis insuper nuptialibus donis adiecit Ataulfus quinquaginta formosos pueros, sericis indutos vestibus, quorum singuli utraque manu binos ingentes discos ferebant, alterum auro plenum, alterum gemmis* etc.

Pag. 9. A. [458, 12.] Pro *Rustacio* sive *Rusacio* Interpres subrogare malit *Rusticium:* sed cavesis confundas cum Decimio Rustico, qui ex Magistro officiorum factus tyrannorum praefectus, apud Arvernos ante biennium a ducibus Honorianis captus et crudeliter interemptus est cum Agroecio, ex primicerio notariorum Iovini, multisque nobilibus; ut memoriae prodidit Renatus Profuturus Frigeridus in iam saepe laudato apud Gregorium fragmento.

Pag. 9. A. [458, 15.] *Albinus urbi praefectus.* Gessit praefecturam urbanam anno 414., quo Placidiam duxit Ataulfus, ut miraculo proximum sit intra quadriennium Gothicae direptionis ruinas potuisse reparari. Cogitandum, an de hoc Albino egerit Rutilius Numatianus libro primo Itinerarii:

Iamque aliis Romam redeuntibus haeret eunti
Rufius Albini gloria viva patris,
Qui Volusi antiquo derivat stemmate nomen,
Et reges Rutulos, teste Marone, refert.

Huius facundae commissa palatia linguae,
Primaevus meruit Principis ore loqui.
Rexerat ante puer populos pro consule Poenos,
Aequalis Tyriis terror amorque fuit.

Albini praefecti urbis meminit antiquus Romae lapis, teste Onuphrio in commentariis ad librum tertium Fastorum:

D. N. FL. ARCADIO
PIO FELICI VICTORI AC TRIUMPHATORI
SEMPER AUGUSTO
CAECINA DECIUS ALBINUS V. C.
PRAEFECTUS URBI VICE SACRA IUDICANS
DEVOTUS NUMINI MAIESTATIQ. EIUS.

Pag. 9. B. [459, 3.] De Ataulfi nece eiusque successore Vallia Orosius, Philostorgius, Idatius, Iordanes, Chronicon Alexandrinum, Paulus Longobardus, Isidorus, nosque ex P. 98 iis aliisque historicis in Chronico novae Romae. Verum caedis illius auctorem Dubium Gothum plurimasque *περιστάσεις* Olympiodoro nostro debent antiquitatis studiosi, ut quae de Singerichi barbara crudelitate brevique septem dierum imperio subnectit. Iordanes aliud interfectoris nomen aliamque memorat causam necis, his verbis: *Tertio anno postquam Gallias Hispaniasque domuisset, occubuit gladio illo perforato Vernulfi, de cuius solitus erat ridere statura.*

Pag. 9. C. [459, 13.] *Singerichus, Sari frater.* Corrupta voce in Gothicis Iordanis Originibus *Regerinus*, Orosio, Isidoro aliisque melius *Segericus* sive *Sigericus* dicitur, quem plerique ob exiguum temporis intervallum ex albo Vesogothorum regum expungunt. *Παιδία* lege, non *παίδια.*

Pag. 9. D. [459, 16.] *Sigesari episcopi e sinu.* Ipsus ille videtur Gothorum episcopus Sigesarius, qui teste Sozomeno lib. 9. c. similiter 9. Alarico regi carissimus sacris baptismi undis Christiano ritu abluerat Attalum et Arrianis spem faciebat, ut, si is firmum obtineret imperium, in ecclesiis, sicuti Constantii et Valentis tempore, primatum obtinerent.

Pag. 10. B. [460, 2.] Valerium Thraciae praefectum fuisse imperante Constantio et ab eodem effossas argenteas statuas, ut facile concesserim Olympiodoro, ita falsum esse existimo, quod subiicit: eo primum tempore et hac occasione in Thraciam erupisse Gothos. Discimus enim ex historico Anonymo, cuius excerpta quaedam de rebus Magni Constantini post Ammianum Marcellinum edita sunt, iam a pluribus annis Thracibus infestos fuisse Gothos. Verba ita se habent in codice MS. R. P. Iacobi Sirmondi: *Item cum Constantinus Thes-*

salonicae esset, Gothi per neglectos limites eruperunt, et vastata Thracia et Moesia praedas agere coeperunt.

Pag. 10. B. [460, 24.] Quo tempore Leontius iste Olympiodori cura ac studio ad sophisticum thronum evectus est Athenis, (siquidem ordine temporum per singula decurrat oratio,) iam fatis concessisse videtur celeberrimus ille Atheniensis philosophus Leontius, pater Athenaïdis, quae ab Attico, patriarcha Constantinop., in baptismate Eudocia appellata Theodosii Imp. coniux fuit. Cuncta haec uberrima narratione explicat auctor Chron. Alex., cui suffragantem Theophanem ex MS. nostro cod. adiungo: *Λεοντίου τοῦ φιλοσόφου θυγατέρα Ἀθηναΐδα λεγομένην ἐβάπτισεν Ἀττικὸς καὶ Εὐδοκίαν μετωνόμασεν. ἥτις κατὰ γνώμην Πουλχερίας γαμεῖται Θεοδοσίῳ, κάλλει σώματος καὶ συνέσει ψυχῆς καὶ ἐν λόγοις διαπρέπουσα*: quam periocham, ut plerasque alias, praetermisit in sua historia ecclesiastica Anastasius Biblioth. De solenni pallii sophistici concessione, de balneari pompa, de sophistico throno, de pecunia danda scholarum antistitibus ac similibus, ne actum agam, consule Theatrum Rhetorum R. P. Ludovici Cressolii *τοῦ μακαρίτου*, ac nominatim cap. 16. lib. 3., capita priora lib. 4. et lib. 5. c. 5.

Pag. 10. D. [461, 19.] *ἀκρωμῖται*, (sic enim legend. est) Olympiodoro dicuntur *οἱ τῶν διατριβῶν προστάται*, vel quod aliis praeessent ac tanquam humeris omnes supereminerent, (quo sensu *οἱ μείζονες* dicuntur Hesychio *ἀκρωμῖται*,) vel quod laevo dextrove humero, aut etiam utroque quoddam doctrinae ac magisterii insigne gestarent: certe *τὸ μὲν ὑπερέχον τοῦ βραχίονος ἀκρωμία, καὶ ὦμου κεφαλὴ, καὶ ἐπωμὶς, καὶ ἀκροκωλία* dicitur Iul. Polluci lib. 2. c. 4. sect. 31. De *Trulis* ac *Trula* nihil mihi aliunde subsidii; cum Trullo ac trulla nihil notius sit.

Pag. 11. A. [462, 8.] Euplutii magistriani opera redditam fuisse fratri a Vesogothorum rege Vallia Placidiam firmatasque pacis conditiones, aliis indictum fuit. De Magistrianis sive Magisterianis, qui et Agentes in rebus dicti sunt, praeter Glossaria consule quae magno studio ac lectionis varietate collegit noster Heribertus Rosueydus in Onomastico ad Vitas Patrum.

Pag. 11. B. [462, 19.] De Oasi sive Avasi magna et parva eiusque ulteriore eremo plura hic congerere possem ex Ptolemaeo, Strabone, Stephano aliisque geographis, quibus et addere possem historicos, Herodotum in Thalia, Hieronymum in vita sancti Hilarionis, Zosimum libri 5. p. 787., Theodo-
P. 99 rum Lectorem libro 2. Collectaneorum, Euagrium libri primi cap. 7. ex litteris Haeresiarchae Nestorii, qui ibi in exilio periit. Verum tanto non est opus apparatu; sufficit digitum intendisse in fontes.

Pag. 11. D. [463, 13.] Herodori lucubrationes dum pro more diligenter colligit Io. Gerardus Vossius pag. 292. de historicis Graecis, miratus sum praetermissam fuisse citatam hoc loco ab Olympiodoro nostro historiam de Orpheo et Musaeo, in qua Beatorum insulam *ἐπιθετικῶς Phaeacidem* appellarat, ad similitudinem, ut opinor, Corcyrae Homericae, quam incolebant

Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.

Quod vero ad varios ipsius Homeri natales spectat, consule singularem doctissimi viri Leonis Allatii diatribam, qui totam hanc controversiam in favorem patriae suae ingeniose extricat.

Pag. 12. A. [464, 6.] Placidiae et Constantii nuptias Honorio Aug. XI. et Constantio iterum Coss., hoc est anno Christianae Epochae 417., illigat Olympiodorus, a quo haud multum abludunt Idatius in Chronico et Tiro Prosper in Fastis. Natam eodem exeunte anno aut potius sub initium sequentis Honoriam, verisimile est; Valentinianum autem, eius fratrem, Iulio duntaxat mense anni 419. in lucem prodiisse necesse est, ut anno 425., cum Imperator Romae renuntiatus fuit, septennis esse potuerit; quod postea testatur noster historicus. Consentit Marcellinus Comes in Chronico indictione II., Monaxio et Plintha Coss.: *Valentinianus Iunior apud Ravennam patre Constantio et Placidia matre quinto Nonas Iulias natus est.* Prosper in Fastis diem hunc annum- V. 204
que natalem uno antevertit, et consulatu Honorii duodecimo ac Theodosii octavo temere consignat, cum a Calendis Ianuariis anni 417., quo die consulatum iniit Constantius, et, Honorio conciliante nuptias, Placidiae convenit in manum, ad Calendas Iulias anni 418., octodecim tantummodo numerantur menses, intra quos Honoriam ac Valentinianum natos affirmare non patitur naturalis partus humani conditio.

Pag. 12. B. [464, 17.] Constantium ab Honorio in consortionem imperii adscitum non 7. integros menses explevisse constans est Olympiodori aliorumque sententia, fatali illo somnio subnixa: *Sextus abiit, septimus inchoatur.* Quo fit, ut assentiri nequeam Prospero, qui in Fastis Agricola et Eustathio Coss. Constantii mortem collocat, cum anno praecedente donatum imperatoria dignitate scribat; multo minus Idatio in Chron. Constantium Imp. Ravennae mortuum suo tertio consulatu affirmanti: cum certum sit ex libro 3. Cod. Theod., adhuc anno Christi 421., Coss. Agricola et Eustathio, superstitem fuisse cum Honorio et Theodosio Constantium paulo ante Calendas Augusti. Aberrat quoque in Chronico a V. C. Pithoeo edito sive idem, sive diversus Prosper, dum ad annum Honorii 29. differt Constantii obitum his verbis: *Constantio dignitas imperii ab Honorio* (non) *sponte* (excusis negationem deesse arbitror) *delata; qua vix octo mensibus*

usus interiit Valentiniano octo (lege *duorum*, aut ad summum *trium*) *annorum filio derelicto.* Omnium accuratissime Theophanes in codice MS., quem penes nos habemus, nisi quod iugulatum fingat, quem ceteri pleuritide exstinctum volunt: *τούτῳ τῷ ἔτει Κωνστάντιος ὁ πατὴρ Οὐαλεντινιανοῦ ἐβασίλευσε πρὸ ἓξ εἰδῶν Φεβρουαρίου καὶ ἐσφάγη πρὸ δ' νονῶν Σεπτεμβρίου.* Certe ab octavo Februarii die ad secundum diem Septembris non integri septem fluxere menses, sicque sua somnio et historicorum testificationi veritas constat, ut necesse sit falli plerosque omnes chronologos, qui cum Tirone Prospero duobus annis Iulianis, etsi non integris, Constantium imperasse asserunt, aut uno saltem anno mortem eius praevertunt, neque diem, quo diademate ornatus, aut quo vita simul regnoque exutus est, ulla ratione designant.

P. 100 *Pag.* 12. B. [464, 21.] *De Constantii Imp. electione nuntius mittitur.* Philostorgius non nuntium duntaxat ad Theodosium Constantinopolim ab Honorio Constantioque ablegatum refert, sed ex recepto more missas simul asserit electi Augusti imagines, quas labrata sive laurata fuisse appellatas pluribus exemplis firmat Ioannes Meursius in Glossario mixobarbaro. Quibus addere possumus inter cetera Chronicon Alexandrinum de Anthemio: *καὶ εἰσῆλθεν τὰ λαβράτα αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ Φερεντίου ἐπάρχου πόλεως.* Quod vero *Occidentem* pro *Oriente* hoc quoque loco temere subrogatum vides, culpae potius librarii properantis, quam eruditi Interpretis *μνημονικῷ ἁμαρτήματι* tribuere soleo, quemadmodum in notis Theodori Douzae ad Acropolitae Logothetae Chronicon Constantinopolitanum, in emendationibus Friderici Morelli ad librum alterum de thematibus Constantini Porphyrogeniti aliisque non semel me observasse memini.

Pag 12. D. [465, 9.] *Theudericus Valliae suscepit imperium.* Hinc ergo confutare possis eos, qui Valliae regnum Vesogothicum ad 13. pluresve annos prorogant, qua de re adversus Iornandem aliosque disputavimus suo loco. Theodoricus vulgo dicitur, addito Maioris sive Senioris cognomine, ut a Iuniore Theodorico discerni facilius possit, qui, fratre Thorismundo interfecto, regnum Vesogothorum occupavit, pari scelere ab Eurico fratre postea peremptus anno Dominici Natalis 469.

Pag. 12. D. [465, 14.] *Uraniam.* Mihi dubium non est aberrasse Interpretem, qui ad infaustum hoc insolensque meteoron refert, quod Hispani nautae *san Telmo,* nostrates Galli *le feu saint Elme*, *ou sainte Helene* nuncupant. Neque enim Castor et Pollux, aut ipsum Helenae sidus inter prodigia numerantur, cum non raro appareant, neque tanta illis inesse vis perhibetur a physicis, ut malos suo pondere deprimant

navesque demergant pelago. De psittacis adi ex Plinio aliisque Gesnerum, Aldrovandum similesque racematores.

Pag. 13. A. [465, 21.] *Blemmyae barbari apud Talmin.* Noti Blemmyae sive Blemyes priscis scriptoribus, Theocrito Idyllio 7., Dionysio Characeno, Straboni, Melae, Plinio, Ptolemaeo, Stephano, Ammiano Marcellino lib. 14., Zosimo lib. primo, Heliodoro, Procopio, Prisco in Excerptis de legationibus p. 40. editionis regiae, aliisque passim. Unum hic Claudianum affero, ut de *Syene* in locum *Soines* reponenda coniecturam Interpretis firmem:

Et loca continuo Solis damnata vapore
Irrorat, populisque salus sitientibus errat
Per Meroën Blemyasque feros atramque Syenen.

In Aethici sive Antonini Itinerario pag. 35. editionis Coloniensis: *Item per partem Arabicam trans Nilum: contra Pselcim, contra Talmis, contra Tahis,* (forte Tapis seu Thapis, in editione Iosiae Simleri Tafis, et paulo ante in codice regio Thafis seu Taphis,) *Philas,* (apud Simlerum mendose *Filas,*) *Syenem, Ombos, contra Apollonos, contra Laton, Thebas* etc. Occurrit quoque in alio itinere *Peniconon*, vel, ut habet editio Simleri, *Phoenico Niconon*, quod forte in *Phoenicon iconon* mutare possis. In Notitia utriusque imperii: *Ex laterculo minore Ala VIII. Palmyrenorum Phoenicone;* et in vetusto exemplari, teste Hieronymo Surita, *Aulae Dei Foenitionis.*

Pag. 13. A. [466, 3.] διέχοντος ἀπὸ τῶν Φιλῶν. Sic legendum, non φίλων, aut φύλων, ut suspicabatur Interpres; a quo male acceptum locum hunc admodum difficilem et intricatum ita verto: *Quae loca cum peragrarem, Talmin usque accessi et a Philis quinque dierum intervallo progressus aliam civitatem lustravi, quam Romani eam ob causam dixere Primam, quod in Thebaïdem e barbarorum regione venientibus prima occurrat. Eodem nunc quoque nomine appellatur* etc. Ita quidem si διέχοντα legas; sin vero διεχούσης substituas et ad genitivum τῆς Τάλμεως referre malis, *Talmin quinque dierum spatio a Philis distantem* habebis, cum tamen in Antonini Itinerario inter utramque civitatem tantum millia pas- P. 101
suum 34. numerentur, et inter Talmin et Thebas septem supra ducenta, quae quinque dierum spatium superare videntur:

Contra Talmis.	
Contra Tapis.	M. P. X.
Philas.	M. P. XXIIII.
Syenen.	M. P. III.
Ombos.	M. P. XXX.
Contra Apollonos.	M. P. XL.
Contra Laton.	M. P. XL.
Thebas.	M. P. XL.

De Philis nihil addam ad ea, quae collegerunt duo subacti cum primis iudicii scriptores, Hieronymus Surita in notis ad Itinerarium Antonini, et Henricus Valesius in animadvers. ad Excerpta Prisci Rhet. p. 208. editionis regiae.

Pag. 13. C. [466, 23.] *Libanius praestigiator atque infidelis.* Haec ad annum 421. omnino pertinent, quo Constantius ab Honorio Augusto in communionem honoris atque imperii die 8. Februarii evectus, nondum elapsis septem mensibus integris, die secunda Septembris defunctus est, ut ex Theophanis Chronico paulo ante docebamus.

Pag. 13. C. [467, 1.] *Κωνστάντιος Ἰλλυριὸς ἦν τὸ γένος ἀπὸ Παναίσου πόλεως τῆς Καδίας.* Lege meo periculo *ἀπὸ Ναίσου,* sive, facta diphthongi solutione, *Ναΐσου πόλεως τῆς Δακίας.* Naesus, sive Naïsus, Naïssus, aut Nainsus plerisque veterum nota civitas: Ammiano Marcellino tum lib. 26., tum maxime 21., ubi dicitur *copiosum oppidum et civitas circumsessa quidem aliquoties, nunquam tamen excisa aut dedita;* Zosimo Comiti et Marcellino Illyriciano, ut ceteros omittam. Panaesus vero civitas, ut et Cadia provincia in Illyrico, omnibus incognitae. *Naissum* inter *Pompeios* et *Remessianam* collocat Antonini Itinerarium, Moesiaeque videtur adscribere, si quae fides additis ad oram libri in editione Simleriana provinciarum nominibus. Stephanus Byzantius, seu potius eius breviator Hermolaus, Thraciae vindicat: *Ναίσσος πόλις Θρᾴκης, κτίσμα καὶ πατρὶς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως:* quod ultimum de natali urbe Magni Constantini pluribus argumentis corroborat V. C. Henricus Valesius in notis ad Ammianum. Ego vero ceteris praeferendam arbitror Olympiodori nostri sententiam, qui Naissum in Dacia collocat; nam, ut nihil dicam de Itinerario Burdegalensi a Petro Pithoeo primum edito, ubi in finibus Daciae Mysiam inter ac Thraciam ponitur, controversiam omnem decidit Hierocles Grammaticus in veteri provinciarum civitatumque Notitia.

Ἐπαρχία Δακίας μεσογείου ὑπὸ κονσουλάριον πόλεις ε′.
Σαρδικὴ μητρόπολις.
Πανταλία.
Γερμάη.
Ναίνσος.
Ῥεμεσιάνα.

V. 205 Neque otiosum fortassis fuerit addere, quod annotavit Hieronymus Surita ad Antonini Itinerarium: *Cedrenus de rebellione in Pannonia a Bulgaris facta pag.* 625. (quae est 745. editionis regiae) *Ναΐσσου meminit. Et Ptolemaeo inter Dardaniae urbes Νεσὸς recensetur, forte pro Ναίσσος: cui adiunguntur Ulpianum et Scupi; et Cedrenus Naisso adiungit Scupias, quam*

primariam Bulgariae urbem esse asserit. Haec ille, quae ad examen revocanda erunt alio in opere.

Pag. 14. A. [467, 18.] *Leontio Placidiae curatore.* Mirum quid de cura Palatii, sive de officio Curopalatae hic in mentem venerit Interpreti, cum *κουράτωρ* idem sit, qui procurator et administrator, *διοικητὴς, κτημάτων ἀρχὴν εἰληχὼς*, qui postea *λογοθέτης*, aut saltem, auctore Hesychio, vox illa *τροφέα καὶ παιδοτρόφον* nonnunquam sonet. Elpidiam nutricem Placidiae omnes agnoscunt: de Spadusa, fuerit necne, ambigi potest. Hanc si expungas, aliam in eius locum sub- P. 102 stitui postulat orationis ipsius contextus.

Pag. 14. B. [468, 1.] De Placidia Constantinopolim cum filio pulsa ac de obitu Honorii Imp. non 6., sed 18. Calend. Septembris, sive 15. Augusti anni 423., Asclepiodoto et Mariniano Coss., passim omnes loquuntur historici et chronicorum fastorumque scriptores: quemadmodum de Bonifacio, *ἀνδρὶ ἡρωϊκῷ*, et de Ioanne tyranno, de quo praeter Suidam consulendi Philostorgius, Socrates, Renatus Frigeridus, Sozomenus, Procopius aliique.

Pag. 15. A. [469, 12.] Romanarum aedium magnificentiam, Thermas publicas, civium opes moeniumque urbis amplitudinem copiose explicant Iustus Lipsius, Alexander Donatus aliique. De Probis vero, Olybriis, Maximis, Symmachis ceterisque eiusmodi Romanae urbis proceribus priscae inscriptiones, quas summa diligentia unum in corpus redegit Ianus Gruterus, plura subministrabunt; cum coaetaneis scriptoribus, Ausonio, Symmacho, Prudentio, Claudiano, Paulino etc.

Pag. 15. C. [470, 17.] *Extremas Italiae oras.* Quid, si *Hispaniae* legas, et de freto Herculeo, Tartesso Gadibusque intelligas? quo sensu facilis tum erit atque expeditus per Oceanum ad inferos, hoc est, ad Antipodas, descensus.

Pag. 15. C. [471, 2.] Valentiniano redditum Constantinopoli a Theodosio Nobilissimi titulum, tum Thessalonicae collatam Caesaris dignitatem opera Helionis, magistri officiorum, exeunte anno 423. aut sequentis initio, quo quintum agebat annum, docet Olympiodorus, cui ferme in omnibus subscribit Philostorgius. Quae praeeunt verba, sic clarius poterant reddi: *Submissus quoque exercitus, cui praeerant utriusque militiae dux Ardaburius, filius eius Aspar, et Candidianus.* Ardaburium captum in manus Ioannis tyranni venisse, priusquam Aspar, eius filius, ab Imperatore cum potestate mitteretur, multi referunt. Vide inter ceteros Socratem Scholasticum libri 7. cap. 23., ubi de Ravenna ductu Angeli pastoris habitum ementiti ab eodem Aspare capta longam narrationem texit, quam confirmat Theophanes in Chronico, atque ex eo Anastasius Bibliothecarius pag. 36. editionis regiae, et Paulus

Diaconus, sive potius Landulfus Sagax Miscellarum historiarum lib. 14.

Pag. 16. A. [471, 14.] *Helion Magister officiorum et Patricius.* Helionis huius meminit Socrates tum lib. 7. cap. 20., ubi legatum ad Persas refert, ut cum illis pacem constitueret: *πέμπει οὖν Ἡλίωνα, ἄνδρα, ὃν πάνυ διὰ τιμῆς ἦγεν*, tum eiusd. libri cap. 24., dum Valentiniano missam a Theodosio consobrino coronam imperatoriam testatur. Corrigendus interim Theophanis locus in MS. nostro codice, cuius haec sunt verba: *Θεοδόσιος διὰ Λήϊνος πατρικίου στέφανον βασιλικὸν ἔπεμψεν τῷ Οὐαλεντινιανῷ ἐν Ῥώμῃ*: scribe *Ἡλίωνος*, ut res ipsa loquitur, quamquam Anastasius Bibliothecarius et Miscellae Auctor sententiam istam praeterierint. Corrigendus quoque is, quem mox appellavi, Anastasius, dum Heleonem vocat: *Mittit legatarios Heleonem Patricium, quem valde honorandum ducebat,* [non *dicebat,* ut excusum est in Miscella,] *et Anatolium, Orientis Stratigon.* Scio Socratem de tempore missae illius ad Persarum regem legationis cum Theophane eiusque interpretibus non convenire. Verum hanc litem dirimere non est huius operae, quam modo aggressi sumus. Ad Candidum itaque eique adiunctum Theophanem Byzantium transeamus.

P. 103

E CANDIDO ISAURO.

Candidum ex Tracheotide sive aspera Isauria oriundum, ibidem exceptoris notariive officio apud magistratus functum fuisse ac religione Christianum Chalcedonensisque Synodi defensorem acerrimum praemittit Photius, qui in eius stylum pluribus censuram paulo post exercet. Nec plura de eo praefari hic possumus, cum nulla ipsius apud ceteros scriptores hactenus oblata sit mentio.

Pag. 17. A. [472, 2.] *Λέων ἦν ἐκ Δακίας τῆς ἐν Ἰλλυριοῖς.* Daciam fuisse duplicem, Trans-Danubianam scilicet sive veterem, quam Gothiam ac Gepidiam suo tempore dictam fatetur Iornandes, et novam cis Danubium sitam, in duas postea, Ripensem Mediterraneamque, divisam norunt eruditi. Hanc ad prioris distinctionem *Δακίαν τὴν ἐν Ἰλλυριοῖς,* Daciam Illyricam vocat sive Photius, sive is cuius verba sententiasque excerpit, Candidus, qui tribus libris historiam annorum 35. complexus est. Totidem quippe fluxerunt ab anno Dominici Natalis 457., (quo, studio praesertim Asparis, genere Alani, Ardaburii, de quo ad Olympiodorum diximus, filii, Marciano Augusto suffectus est Leo Imperator,) usque ad mor-

tem Zenonis et Anastasii Silentiarii anno 491. factam Ariadnae opera inaugurationem. Leonem hunc alii Thracem appellant, et cognominatum fuisse Magnum, Seniorem ac *Μακέλλην* volunt. Theodorus Anagnostes libro primo Collectaneorum: *προχειρίζεται δὲ εἰς βασιλέα Λέων τις Θρᾷξ μὲν τὸ γένος, τριβοῦνος δὲ τὴν ἀξίαν*, quam dignitatem Candidus longa circuitione exponit: *στρατιωτικῷ παραγγείλας τάγματι καὶ τελῶν ἄρξας τῶν ἐν Σηλυμβρίᾳ.* De patria et officio consentit Theophanes in Chronico iisdem usus verbis, quibus subnectit: *μηνὶ Φεβρουαρίῳ, Ἰνδ. ι′ στεφθεὶς ὑπὸ Ἀνατολίου πατριάρχου*, quod an verum sit, in Chronico videbimus.

Pag. 17. A. [472, 6.] *Ardaburium, Patricium et Hermenarichum.* Tres Asparis filios ex tribus uxoribus susceptos memorat Candidus. De quibus plura paulo post, cum ex ipsomet, tum ex aliis coaetaneis scriptoribus dicentur a nobis; interim observa, implexam nimis apud Zonaram orationem levi mutatione sanari posse: *εἴκων ἀνάγκῃ Καίσαρα ποιεῖ ἀπὸ πατρικίου* (lege *τὸν Πατρίκιον*) *τὸν τοῦ Ἄσπαρος παῖδα, Ἀρδαβουρίου δὲ ἀδελφόν.*

Pag. 18. A. [473, 12.] *Isauriam ab Esau nomen mutuatam.* Idem quoque infra eadem pagina inculcat. Sed de hac originatione mirum apud ceteros silentium.

Pag. 18. A. [473, 14.] *Leonis per Asparem electionem.* Auctor Chronici Alexandrini ab exercitu creatum Leonem Magnum testatur 7. Idus Februarii, Constantino et Rufo Coss., anno Dominici Natalis 457.: *καὶ ἐπήρθη Λέων ὁ μέγας βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ ἐξερκέτου μηνὶ Περιτίῳ πρὸ ζ′ ἰδῶν Φεβρουαρίου.* Propius ad Candidi narrationem accedit tum Suidas in voce Ardaburius, tum Priscus Rhetor apud Euagrium l. 2. cap. 16.: *ἅπερ ἀκριβέστατα Πρίσκῳ τῷ Ῥήτορι πεπόνηται. ὅπως τε δόλῳ περιελθὼν ὁ Λέων μισθὸν ὥσπερ ἀποδιδοὺς τῆς ἐς αὐτὸν προαγωγῆς ἀναιρεῖ Ἄσπαρα τὴν ἀρχὴν αὐτῷ περιθέντα, παῖδάς τε αὐτοῦ Ἀρδαβούριον καὶ Πατρίκιον, ὃν Καίσαρα πεποίητο πρότερον, ἵνα τὴν Ἄσπαρος ἄνοιαν κτήσηται*, seu potius *εὔνοιαν*, ut iampridem emendavit doctissimus Iacobus Billius lib. 1. cap. 38. Observationum sacrarum. Aspari Senatum coniungit Constantinus Manasses in compendio Chronico pag. 58. editionis regiae:

Ἡ σύγκλητος σὺν Ἄσπαρι τῷ τότε πατρικίῳ
Εἰς Λέοντα κατάγουσι τὴν σκηπτροκρατορίαν.
Τὸν φροντιστὴν τὸν λογιστὴν τῶν Ἄσπαρος πραγμάτων,
Καθυποσχόμενος αὐτῷ θάτερον τῶν υἱέων
Τῷ στέφει τοῦ Καίσαρος τὴν κεφαλὴν κοσμῆσαι·
Οὐδὲ γὰρ ἦν τὸν Ἄσπαρα κράτους ἐπιλαβέσθαι
Τῇ λύσσῃ κατεχόμενον Ἀρείου τοῦ βεβήλου

P. 104 *Pag.* 18. A. [473, 15.] *De urbis conflagratione exorta.* Primum illud sub Leone Imperatore incendium regiae urbis fusissime describit Euagrius lib. 2. cap. 13.: *ἐν μὲν τῷ βορείῳ κλίματι, ἐν ᾧ καὶ νεώρια τῆς πόλεως καθεστᾶσιν ἀπὸ τοῦ καλουμένου βοὸς πόρου μέχρι τοῦ παλαιοῦ Ἀπόλλωνος· ἐν δὲ τῷ νοτίῳ ἀπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ λιμένος μέχρι οἰκιῶν οὐ πολὺ κειμένων τοῦ εὐκτηρίου τῆς ἐπίκλην ὁμονοίας ἐκκλησίας· ἐν δὲ τῷ μεσαιτάτῳ τῆς πόλεως μέρει ἀπὸ τοῦ Κωνσταντίνου προσαγορευομένου φόρου μέχρι τῆς τοῦ ταύρου καλουμένης ἀγορᾶς.* Quibus ac praecedentibus maxime verbis
V. 206 significat, quam foede grassata sit haec clades et quantam urbis partem flamma populata sit. Eiusdem conflagrationis mentio apud Priscum in Excerptis Legationum pag. 43. D. editionis regiae, et Marcellinus Comes in Chron., *Basilisco et Hermenerico Coss.*, hoc est, anno Christi 465., *Constantinopolim magno invasam incendio facieque foedatam deplanxisse*, memorat. Diem praescribere videtur Theodorus Anagnostes Magnae Ecclesiae lib. 1. Collectan.: *ἐμπρησμὸς ἐγένετο μέγας τῇ δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀπὸ τοῦ νεωρίου ἀρξάμενος, καὶ φθάσας ἕως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ τοῦ Ἀμαντίου.* Quo tempore idem testatur, Marcianum Oeconomum super tegulas ecclesiae sanctae Anastasiae conscendisse, et Euangeliis manu prehensis precibus lacrimisque templum illud illaesum servasse. Eadem habet Theophanes in Chronico iisdemque paene verbis, hoc duntaxat insuper addito, quod ad annum Leonis quintum atque indictionem XV., sive annum Dominici Natalis 461., incendiariam illam populationem referat, in quo, ut vides, quadriennio dissidet a Marcellini calculo. Chronicon Alexand. duplex distinguit incendium, et primum quidem accidisse refert Basilisco et Armenarico Coss., post dies 30. ab iniusta caede Menae, praefecti vigilum, ac vindicta numinis conflagrasse in urbe octo regiones 2. Sept. fer. 4. Indict. III., (seu potius IV.,) cum celebraretur memoria S. Mamantis. Alterum vero refert ad annum Christi 469., Zenone et Marciano Coss., quo arsisse urbem scribit a mari ad mare. Utrumque videtur confudisse Zonaras, apud quem leges, Asparem tunc vas aqua plenum humeris ferentem vicos percurrisse, populum cohortatum fuisse et singulis nummum argenteum pro mercede dedisse.

Pag. 18. A. [473, 17.] *De Titiano et Viviano.* Reponendus forte pro Titiano Tatianus, de quo Priscus Historicus in Excerptis Legationum pag. 74. editionis regiae: *ὅτι ἐπὶ Λέοντος βασιλέως Ῥωμαίων ἐπρεσβεύετο παρὰ μὲν Βανδήλους ὑπὲρ Ἰταλῶν Τατιανὸς ἐν τῇ τῶν πατρικίων ἀξίᾳ καταλεγόμενος*, quae verba ibidem habentur p. 43. D. Vivianus vero sive Bibianus anno Dominici Natalis 463., Ind. 1., cum Felice,

aut, ut alii habent, Basilio Consulatum gessit, quemadmodum discimus ex Fastis Consularibus apud Cassiodorum, Marcellinum et Auctorem Chronici Alexandrini.

Pag. 18. A.[473, 20.] *Tarasicodisam, Rusumbladeoti filium.* Patrem Zenonis solus, quod sciam, commemorat Candidus: de patria nemo ambigit. Primigenium autem illius ac barbarum nomen varie a variis concipitur, ut fieri amat in peregrinis vocibus. Omnium maxime aberrat a recto tramite Euagrius lib. 2. cap. 15.: *Λέων δὲ γαμβρὸν ἐπὶ θυγατρὶ Ἀριάδνῃ προσλαμβάνεται Ζήνωνα, Ἀρικμῆσον μὲν ἐκ σπαργάνων καλούμενον.* Rectius Agathias Scholasticus libro 4. pag. 135. editionis Graecae: *Ζήνων ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ὁ Ἴσαυρος, ὃς δὴ πρώην Ταρασισκωδίσεος ἐπωνομάζετο, ὑπὸ Ἴλλου τε καὶ Βασιλίσκου καὶ Κόνωνος ἐπιβουλευθεὶς, συνεργούσης ἐς τὰ μάλιστα καὶ Βηρίνης, ἐκπέπτωκε τῆς ἀρχῆς* etc. Interpres dialysi vitiosa usus sic vertit pag. 127.: *Zeno ille Isaurus Romanorum Imperator, qui antea Tarasis Codiseus cognominabatur, insidiis ei per Hillum et Basiliscum et Cononem structis, coadiuvante praecipue Berine, imperio excidit* etc. Auctor Chronici Alexandrini errandi ansam Vulcanio praebere poterat, si iam e tenebris in lucem editus fuisset: sic enim dimidiatam duntaxat vocem usurpat Ind. XII., sub Consulatu Leonis Iunioris: *ἐβασίλευσε Ζήνων ὁ Κοδισεὺς ὁ Ἴσαυρος μετὰ τοῦ ἰδίου ἐκγόνου Λέοντος ὀλίγον χρόνον.* Theophanes in Chronico ad annum Zenonis 8. sacram Verinae Augustae, Zenonis socrus, refert, in qua imperium se Zenoni tradidisse gloriatur: *ἴστε, ὅτι τὸ βασίλειον ἡμέτερόν* P. 105 *ἐστι, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἐμοῦ ἀνδρὸς Λέοντος προεχειρισάμεθα βασιλέα Ταρασκαλισαῖον τὸν μετακληθέντα Ζήνωνα* etc. Certiora de his affirmare possemus, si iniuria temporum non periisset Eustathii Syri lucubratio, in qua, teste Euagrio mox citato, *unde iste Zeno ad tantam dignitatem ascendisset, et quam ob causam omnibus a Leone fuisset praelatus*, commemorabatur.

Pag. 18. B. [473, 22.] *Ardaburium.* Hunc maiorem natu Asparis filium avoque suo cognominem a Leone Aug. Caesarem creatum fuisse persuadebit Interpres Euagrii iis, qui, usitato plurimis more, Graeca consulere dedignantur. Locum vide, quem paulo ante exscripsimus. Priscus pag. 40. editionis regiae, ab eo superatos Saracenos ad Damascum, memorat. Eundem tyrannidem in Occidente molientem expulit Anthemius Imperator apud Cassiodorum in Chron., Marciano et Zenone Coss., Chronicon Alexandrinum, Rusticio et Olybrio Coss., anno Christi 464., Ind. II., scribit e vita migrasse sanctum Symeonem Stylitam, *ὄντος τότε κόμητος ἀνατολῆς Ἀρδαβουρίου τοῦ πατρικίου τοῦ υἱοῦ Ἄσπαρος τοῦ στρατη-*

λάτον. Videndus etiam Suidas in Excerptis nostris pag. 34. editionis regiae.

Pag. 18. B. [474, 5.] Patricium Caesarem, Asparis filium, excepta duntaxat plaga, praeter opinionem salvum evasisse ac fuisse superstitem, solus, quod viderim legerimve, testatur Candidus: alii quippe omnes una cum Aspare filios Ardaburium atque Patricium interemptos fuisse memorant: Marcellinus Illyricianus in Chron. Ind. IX. Leone Aug. IV. et Probiano Coss., hoc est anno Christi 471.: *Aspar, primus Patriciorum, cum Ardabure et Patriciolo filiis, illo quidem olim Patricio, hoc autem Caesare generoque Leonis Principis appellato, Arrianus cum Arriana prole spadonum ensibus in Palatio vulneratus interiit.* Chronicon Alexandrinum, etsi non suo loco, Pusaeo et Ioanne Coss., hoc est anno Christi 467.: *Τούτῳ τῷ ἔτει τυραννίδα μελετήσαντα* (sic enim legendum est, non *μελετήσας τις,*) *Ἄσπαρα τὸν πατρίκιον, ὡς πρῶτον τῆς συγκλήτου, ἐφόνευσεν ἐν τῷ παλατίῳ ἔσω, καὶ Ἀρδαβοῦριν καὶ Πατρίκιον τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν κομβένδῳ καὶ αὐτοὺς συγκλητικοὺς ὄντας, κατακόψας τὰ σώματα αὐτῶν.* Damascius in vita Isidori Philosophi apud Photium Cod. 242.: *ἡγεμόνα τῶν Γότθων Ἄσπερα βασιλεὺς Λέων ἐδολοφόνησεν, αὐτὸν καὶ παῖδας*, ut omittam ea, quae de spectro Anthusae in nubibus oblato fabulatur. Theophanes in Chronico bis terve illud idem repetit, aperitque causas, cur Aspar Leoni suspectus fuerit: eamque praecipue aliis intactam, quod Zenoni, genero Imperatoris, in Thraciam misso, insidias tetendisset Aspar, occidissetque imparatum, nisi re detecta Sardicam Zeno aufugisset. Scio Procopium lib. 1. Vandalic. solius Ardaburii cum patre caesi meminisse, sed de Patricio salvo ne *γρὺ* quidem. Cur vero Patricius Caesaris dignitatem prae Ardaburio fratre natu maiore nactus sit, discimus ex eodem Theophane, qui quoniam nondum editus est, verba illius ex nostro Codice MS. tibi repraesentabimus: *Τούτῳ τῷ ἔτει Λέοντος ιβ΄ Πατρίκιος ὁ υἱὸς Ἄσπαρος, ὃν Καίσαρα ὁ βασιλεὺς Λέων πεποίηκε διὰ τὸ ἑλκύσαι τὸν Ἄσπαρα ἐκ τῆς Ἀρειανικῆς δόξης καὶ εὐνοεῖν τῷ βασιλεῖ, παρεγένετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ μεγάλης φαντασίας* etc. Quod si verum est, immerito Marcellinus Asparem eiusque filios, cum occisi sunt, Arianae haereseos crimine infamat. Porro, ne id fugiat ad alia properantem, Victor Tunnunensis in Chronico: *Ioanne et Severo Coss.*, hoc est anno 470., *Leo Augustus Patricium, Asparis filium, Caesarem facit;* tum anno sequenti: *Leone Augusto V. et Probino Coss. Aspar et duo filii eius, Patricius Caesar et Ardaburius CP. praecepto Leonis occiduntur.*

Pag. 18. B. [474, 7.] *Alius item de Aspari filiis, Armenarichus, caedem effugit.* Nomen illud variis modis pingitur in

editis manuscriptisque codicibus. Damascius in vita Isidori
Philosophi Armerichum vocat, docetque, Severiani adversus
Zenonem coniurationem ab eo fuisse detectam: *Ἀρμερίχου
τοῦ Ἄσπερος παιδὸς ἐξειπόντος τὴν συνωμοσίαν τῷ Ζήνωνι.*
Basilium et Hermenericum Coss. anno Christi 465. assignat
Marcellinus Comes: Herminericus dicitur Cassiodoro, Fastis P. 106
vero Siculis sive Chronico Alexandrino *Ἀρμενάριχος*. Theo-
phanes in Chron. Armenarichi huius non meminit.

Pag. 18. C. [474, 8.] *Zenonem data Ariadne filia generum
adscivit et in Oriente ducem exercitus creavit.* Iam ab anno
Leonis Imp. septimo Theophanes Zenonem generum Leonis
appellat et in Orientem missum scribit: *Λέων ὁ βασιλεὺς
Ζήνωνα τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ στρατηγὸν τῆς ἑῴας πάσης πε-
ποίηκε* etc., quae sic Latine reddidit Anastasius Biblioth. in
Hist. Eccl. p. 44. edit. Lupar., quae sub praelo calet: *Per
idem tempus Leo Imp. Zenonem, generum suum, Magistrum
totius Orientis fecit, et Basiliscum, fratrem Verinae Augustae,
Magistrum Thraciae constituit. Zeno autem veniens Antiochiam
invenit in ea episcopum sacrum Martyrium. Petrus autem
Cnapheus sequebatur Zenonem* etc., quae ad institutum no-
strum non pertinent. Anno vero eiusdem Leonis 13. idem
Chronographus, antequam caedem Asparis filiorumque eius
referat, Zenonem similiter, generum Leonis, in Thraciam mis-
sum asserit. Theodorus quoque Lector lib. 1. Coll. Zenonem
στρατηλάτην καὶ γαμβρὸν ἐπὶ θυγατρὶ Ἀριάδνῃ τοῦ Λέοντος
appellat, eum Antiochiam venisse asserit cum Petro Cnapheo,
templi sanctae Bassae martyris, quod Chalcedone erat, pre-
sbytero. At vero Candidus noster, Marcellinus et quidam
alii nuptias Leonis cum Ariadna post necem Asparis differre V. 207
videntur: *Sunt tamen quidam auctores*, inquit Zonaras, *Aspa-
rem et Ardaburium ea gratia a Leone interfectos, ut nepotem
ex filia Leonem Iuniorem Imp. crearet, veritum illorum po-
tentiam, ne despecta huius infantia imperium sibi vindicarent.*

Pag. 18. C. [474, 10.] *Quae in Africa secunda adversaque
gesserit Basiliscus.* Huius aliorumque ducum infelicem in
Africa expeditionem pluribus in Chronico exponemus ex Ida-
tio, Marcellino, Theodoro Lectore lib. 1. Collect., ubi inter
cetera: *Βασιλίσκος χρήματα λαβὼν πάντα προέδωκε παραι-
νέσει Ἄσπαρος*, Procopio lib. 1. Vandalic., Theophane, Zo-
nara, Cedreno, Constantino Manasse, Nicephoro aliisque.
Quaedam hic in antecessum verba Theophanis repraesento ex
MS. nostro Codice: *ναυμαχίας πολλάκις τοῦ Γεντζερίχου
μετὰ τῶν νηῶν τῷ βυθῷ παραδοὺς, εἶτα καὶ αὐτὴν ἠδυνήθη
Καρχηδόνα κρατῆσαι, ὕστερον δὲ ὑπὸ Γεντζερίχου καὶ πλεί-
στοις χρήμασι δελεασθεὶς ἡττήθη ἑκὼν, ὡς Περσικὸς* (forte
Πρίσκος) *ἱστόρησεν ὁ Θρᾷξ.*

Pag. 18. C. [474, 16.] *A Leone filio Zenonem patrem Imperatorem coronatum.* Videndi Theodorus Lector, Theophanes, Marcellinus, Euagrius, Chronicon Alexandrinum, Procopius lib. 1. de bello Vandalic., aliique passim. Unum hic tacere non possum, Victorem Tunnunensem in Chronico affirmare, Leonem illum Iuniorem ad necem a Zenone patre quaesitum, ab Ariadna matre servatum fuisse: *Alium*, inquit, *pro eo eius uxor similem puerum ad mortem obtulit, et Leonem eundem Augustum occulte totondit, eumque clericum unius ecclesiae CP. fecit. Qui Leo usque ad Iustiniani principis tempora vixit.* Eadem habet Isidorus Hispal. in Chronico, atque ex alterutro Gothefridus Viterbiensis in Pantheo parte 16., qui huic fabulae plura etiam de suo addidit.

Pag. 18. D. [475, 1.] *A Verina deceptus Zenon.* Causam illius in Zenonem odii Auctor Chronici Alex. hanc profert, quod Zeno socrum nescio quid petentem repulerit. Alteram memorat Candidus, quod in Patricium Magistrum derivare vellet imperii dignitatem, qua spe frustrata, Basiliscum fratrem Imperatorem renuntiarit. Plura Theophanes, Procopius, Agathias, Suidas, Euagrius, Theodorus Lector, Marcellinus, Victor, Anonymus post Ammianum editus, aliique, quos hic conciliare aut exscribere non est animus. Graeca sic distingue: *καὶ ὡς Βηρίνα ἐλπίδι τοῦ συναφθῆναι Πατρικίῳ τῷ μαγίστρῳ καὶ βασιλεύειν αὐτὸν, τὸν γαμβρὸν αὐτῆς φυγαδεύσασα.*

Pag. 18. D. [475, 4.] De *Nepote*, *Oreste*, filioque eius *Augustulo*, sive *Romulo*, Graece apud Theophanem et Euagrium *Ῥωμύλλῳ*, (unde vulgaris de Momyllo erroris origo emanavit,) non est quod plura quis a me exspectet in re contrita *καὶ καθημαξευμένῃ.* Ex recentioribus de his consule Henricum
P. 107 atque Hadrianum Valesios, par fratrum eruditissimum, hunc libro 5. Rerum Francicarum, illum in notis ad fragmentum Anonymi ex schedis R. P. Iacobi Sirmondi post Ammianum Marcellinum evulgati. Cabadem ac Zenonem imperiis spoliatos ea recuperasse observat post Agathiam aliosque Constantinus Manasses pag. 60. edit. regiae. Solum Nepotem deiectum fortuna benignis oculis non respexit.

Pag. 19. A. [475, 12.] *Armatus*, sive *Armatius*, (cui voci sunt, qui aspirationem praefigant,) non ignotus erit iis, qui Malchum Philadelphiensem pag. 94. editionis regiae, Suidae Excerpta pag. 34. eiusdem editionis, Chronicon Alexandrinum, Procopium lib. 1. Vandalic., Theophanem similesque scriptores frequenti lectione familiares sibi fecerint. Malchus ac Suidas interfectorem Armati Onulphum sive Onuolphin nominant eundemque barbarum ac genere Thuringum fuisse testantur. Neque vero Armatus hic idem videtur cum altero

eiusdem nominis Praefecto Praetorio Galliarum, ad quem anno 425. Valentinianus III. rescripsit, ut habes tom. 1. Conciliorum Galliae.

Pag. 19. B. [475, 18.] *Basiliscus ex Caesare inter lectores in Blachernis profiteri coepit.* Aliter rem narrat Auctor Chronici Alex. Theodorico et Venantio Coss., hoc est, anno Dominici Natalis 484.: *καὶ μετὰ τὸ φονευθῆναι Ἀρμάτον, τότε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βασιλίσκον τὸν Καίσαρα νεώτερον ὄντα ἐπίσκοπον ἐχειροτόνησεν εἰς Κύζικον μητρόπολιν Ἑλλησπόντου, ἐπειδὴ ἦν φορέσας πορφύραν βασιλικὴν ὡς Καῖσαρ*, hoc est, *post caedem Armati Basiliscum, filium eius, Caesarem adhuc adolescentem, episcopum Cyzici, Hellesponti metropoleos, inauguravit, propterea quod purpuram gestaret regiam non secus ac Caesar.* Audi Constantinum Manassem pag. 61. editionis regiae:

Τὸν μὲν Ἁρμάτιον οἰκτρῷ θανάτῳ παραπέμπει
Προδότην δολομήχανον φανέντα τῷ δεσπότῃ.
Πληροῖ δὲ τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὸν ἐκείνου παῖδα
Κατακοσμεῖ τῷ Καίσαρος ὀλβιωτάτῳ στέφει.
Μετ' οὐ πολὺ κἀκείνου δὲ τὰς τρίχας ἀποκείρας
Ἐφίστησι Κυζικηνοῖς ἀρχιερέα βίᾳ.

Euagrium paulo post citabimus. De celeberrimo Blachernarum templo plura, Deo dante, dicemus in nostris Annotationibus ad topographiam CP. Petri Gyllii.

Pag. 19. B. [475, 19.] *Basiliscus Marcum filium Caesarem tum Imperatorem facit.* Euagrius lib. 3. cap. 4. recitat illorum litteras ad Timotheum Aelurum hoc titulo: *Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Βασιλίσκος εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος, μέγιστος, ἀεισέβαστος, αὔγουστος, καὶ Μάρκος ὁ ἐπιφανέστατος Καῖσαρ Τιμοθέῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως*: tum cap. 5. subdit Episcoporum Asiae, qui Ephesi convenerant, libellum ad Impp. scriptum: *τοῖς κατὰ πάντα εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις δεσπόταις ἡμῶν Βασιλίσκῳ καὶ Μάρκῳ αἰωνίοις νικηταῖς αὐγούστοις.* Ex quibus aliisque conficitur, errasse qui aut Marcum Caesarem duntaxat creatum, aut eodem cum Caesarea tempore Imperatoriam dignitatem a patre fuisse consecutum. In iis sunt Theodorus Lector, Marcellinus et Auctor Chronici Alexandrini, ut ceteros silentio premam, atque in primis Theophanem, ex quo Anastasius Bibliothecarius pag. 45. editionis regiae: *Basiliscus in campo acclamatur Imperator. Marcum filium Caesarem fecit, et Zenobiam, uxorem suam, Augustam coronavit, et statim contra fidem praeliatus est, Zenobia maxime incitante illum ad istud, Timotheumque Helurum revocavit per typum, et Petrum Cnaphea, qui abstrusus erat in Monasterio Acoemetensium.* Tum paulo post:

Zeno cum Ariadne ad regiam perveniens urbem susceptus est a populo ac Senatu. Basiliscus vero veniens ad ecclesiam, imperiali deposita in divina mensa corona, ad baptisterium confugit cum Zenobia malae opinionis uxore sua. Ubi vides Zenobiam dici, quam passim alii omnes Zenonidem cum Candido nostro appellitant. Zenonidam vero Marcellinus, familiari per ea tempora dialecto, qua apsidam, lampadam, Helladam similisque formae nomina barbare per primam flectebant.

P. 108 *Pag.* 19. B. [476, 3.] *In Cappadociam relegatus cum tota stirpe caesus est.* Fame sitique periisse omnes ferme affirmant. De loco dissentiunt: turrim castri Limnarum in Cappadocia habet Chronicon Alex., cui accedit Marcellinus Illyricianus in Chronico: *In oppidulum, quod Leminis in provincia Cappadociae dicitur, trusus fame extabuit.* Victor Tunnunensis: *Basiliscum cum filiis atque uxore exilio in Sasimis Cappadociae mittit* etc. At Theodorus Lector libro I. Collect.: *Βασιλίσκος καὶ Ζηνωνὶς ἐν Βουσάμοις ἐπέμφθησαν.* Euagrius autem libri 3. cap. 8.: *ἐν Ἀκουσῷ δὲ τῷ σταθμῷ ἅμα γυναικὶ καὶ τέκνοις ἀποσφάττεται.* In Theophane nostro MS. locum adscriptum non reperi; en ipsa eius verba: *ἔλαβεν τὸν Βασιλίσκον, δοὺς αὐτῷ λόγον μὴ ἀποκεφαλίζειν αὐτόν τε καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὃν ἀποκλεισθῆναι προσέταξεν εἰς ἕνα πύργον σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ τῷ λιμῷ διαφθαρῆναι. τινὲς δέ φασιν, ὅτι ἐπαγόμενος ἀποσφάττεται:* quibus haud dubie praeivit noster Candidus: *εἶτα παγγενεῖ κατασφάζεται.* Anonymus post Ammianum Marcellinum editus communi subscribit sententiae: *Basiliscus fugiens ad ecclesiam, intra baptisterium cum uxore et filiis ingreditur. Cui Zeno dato sacramento securum esse de sanguine, exiens inclausus cum uxore et filiis intra cisternam siccam ibidem frigore defecerunt.*

Pag. 19. B. [476, 4.] De *Petro Fullone* et *Calandione*, obortisque in Oriente turbi Euagrius aliique historici. Unum hic appellabo Theophanem, quem magna ex parte Latine reddidit Anastasius Bibliothecarius p. 46. et seqq.: *Anathematizabat eos, qui non dicunt Deum crucifixum esse, et scindens populum Antiochenum addit in Trisagio hymno: qui crucifixus est propter nos. Quod ex tunc hodieque apud Theopaschitas dici obtinuit.* Tum postea: *Zeno iussit Acacio CP. episcopum Antiochiae constituere, qui ordinavit Calandionem. Consecraverunt autem et Antiocheni per ignorantiam Ioannem, qui dicebatur Codonatus, quem Calandio in Tyrum, quae primus est thronus Antiochenae dioeceseos, translatum inthronizavit.* Tum ut videas versatile Zenonis ingenium, aut versipellis haeretici subdolam indolem in demulcendo sibi, quem Basilisco favens offenderat, Imperatore, subdit: *Zeno requie*

potitus a barbaris, ab Antiochena Calandionem pellit ecclesia, exulem faciens apud Oasin, Petrumque Cnaphea constituit. Graeca sic se habent in MS. codice, quo utor: *Ζήνων δὲ ὁ βασιλεὺς ἀνεθεὶς τῶν τυράννων ἐξέβαλε τῆς ἐκκλησίας Ἀντι-* V. 208 *οχέων Καλανδίονα, καὶ ἐξώρισεν εἰς Ὄασιν. Πέτρον δὲ τὸν Κναφέα κατέστησε.* Causam exilii aperit Euagrius lib. 3. cap. 16.: *ὃς ὕστερον τὴν εἰς Ὄασιν οἴκησιν κατακρίνεται, ἀμῦναι νομισθεὶς Ἴλλον καὶ Λεοντίῳ καὶ Παμπρεπεῖ περὶ τὴν Ζήνωνος τυραννίδα.*

Pag. 19. C. [476, 8.] *Hillus multa Romanae rei publicae contulit.* Laudatur a Candido, quem alii ut Magum et incantatorem traducunt. Vide Suidae Excerpta p. 47. et 60. regiae editionis. At noster hic culpam omnem confert in Pamprepium, hominem impium, Aegyptium, Grammaticum et praestigiatorem. Hilli artibus Armatus a Basilisco ad Zenonem defecit, ut Candidus narrat, eiusdemque suasu, teste Euagrio, Zeno Armatum interfecit: *ὁ δὲ Ζήνων Ἴλλου γνώμῃ καὶ τὸν Ἀρμάτον ἀναιρεῖ συγγενῆ Βερίνης τῆς βασιλίδος* etc., lib. 3. cap. 24., ubi subiicit, Basiliscum, Armati filium, Caesarem Nicaeae creatum, sacerdotem primum, tum postea episcopum fuisse creatum. Illius quoque sedula opera ac promissis multi a Marciano et Procopio abstracti, ut docet Theophanes. De eodem Hillo plurima scripserat *μάλα λογίως* Eustathius Syrus, quem multis laudibus effert Euagrius lib. 3. capp. 26. 27. et 29., quae per otium consules: neque enim iuvat conferre quae de insidiis a Verina aut Zenone Hillo paratis uterque refert. Nec desunt, qui etiam ab Ariadna paratas illas scribant apud Suidam. Ceterum de Marso et Pamprepio qui singularia volet, adeat Damascium in vita Isidori Philosophi apud Photium pagg. 1050. 1058. 1071. edition. Genev.

Pag. 19. C. [476, 15.] *In Odoacrum magis Zenonis animus inclinavit.* Per Gallos Occidentis, qui Odoacro non acquiescebant, Romanos intellige, qui Galliarum partem aliquam incolebant, et adversus Francos, Vesogothos et Burgundiones, civitates aliquot propugnabant. Ita enim expono *δυσ-* P. 109 *μικοὺς Γαλάτας*, ad distinctionem *Γαλατῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ.* Eadem locutione propemodum usus Priscus Panites Sophista, pag. 57. Excerptorum de legationibus edit. regiae, meminit *Γαλατῶν τῶν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ.* De *Odoacre,* Erulorum rege, qui pulso Roma *Augustulo* Italiae per 18. annos imperavit, plura alias ex coaetaneis maxime scriptoribus proferemus. Interim lege ignoti fragmentum post Ammianum Marcellinum editum, alteriusque Anonymi a Cuspiniano Cassiodori Fastis inserti pretiosas reliquias.

Pag. 20. A. [476, 20.] *Verinam in Ciliciae castellum ablegavit.* Papyrium Isauriae nominatim designant Theodorus

Lector sub finem libri primi Collectaneorum et initio secundi, ac Theophanes, cuius sententiam integram curiosis lectoribus exhibebo : *ἐβουλεύσατο Ἴλλος ὁ Μαΐστρος* (dignitate Magistrum Officiorum Marcellinus appellat) *τῷ βασιλεῖ Ζήνωνι, ὅπως Βερίναν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ ἐκβάλῃ τῆς πόλεως, καὶ δόλῳ τινὶ πέμψας αὐτὴν εἰς Χαλκηδόνα, μετ' ὀλίγον δὲ εἰς τὸ Παρίου* (corrigo *Παπυρίου*) *καστέλλιν ταύτην ἀπέστειλε συνδιάγειν Μαρκιανῷ καὶ Λεοντίᾳ τῇ ἰδίᾳ θυγατρί.* Reliqua ob prolixitatem omitto, in quibus de amputata auricula, et Orientis praefectura aliisque uberrime pertractatur, quibus illustrari possint, quae habet Marcellinus Comes in Chronico, Theodorico et Venantio Coss. sive anno Dionysiano 484. : *Illus natione Isaurus, amputata apud Comitatum auricula, Orientem Zenoni infestus invasit. Porro cum Leontio tyrannidem arripuit.*

Pag. 20. A. [477, 2.] *Marciano et Procopio, filiis Anthemii.* Civilis illius belli causam tacuit Candidus, quam Theodorus Lector extremo libro primo, Theophanes Chronico, aliique pluribus explicant : Marcianus Leontiam duxerat Leonis ex Verina filiam, cui eo nomine regnum deberi asserebat, quod regnante patre nata esset, cum Ariadne, eius soror Zenonis coniux, antequam Leo imperaret fuisset in lucem edita. Idem bellum eleganter descripserat Eustathius Syrus et Malchus Philadelphiensis, ut tum ex pag. 86. Excerptorum de legationibus editionis regiae, tum ex cap. 26. libri tertii historiae ecclesiasticae Euagrii clarum est. Marciano et Procopio tertium adiungunt utriusque fratrem Romulum citati paulo ante Theodorus et Theophanes, quem silentio Candidus obvolvit, et Marcianum quidem in Papyrii castellum relegatum, Procopium vero ac Romulum in Occidentem sive Romam aufugisse testantur.

Pag. 20. B. [477, 10.] *Hillus insurrexerit et Leontium Imp. renuntiaverit.* Rebellionem Hilli ac casum referunt Theodorus Lector initio libri 2., Euagrius lib. 3. cap. 27., ex Eustathio Syro, quem vulgo Epiphaniensem nuncupant, ubi et Theodorici, Gothorum ducis, meminit, qui postea Romae regnavit, Damascius in vita Isidori loco supra indicato, Marcellinus Comes, Dynamio et Sifidio Coss., ann. Christi 488. : *Leontius rex et Hillus tyrannus in Papyrio, Isauriae castello, capti decollatique sunt. Capita eorum CP. allata praefixa hastilibus tabuere.* Victor Tunnunensis in Chronico, et Theophanes, qui uberrime singula quaeque persequitur, suo tempore alias proferenda, ex quibus haec pauca delibavit Anastasius Bibliothecarius pag. 46. edit. regiae : *Hillus Patricius cum Leontio et reliquis venit ad castellum Papyrii, et educta Verina Augusta in Tarsum Ciliciae fecit eam coronari extra*

civitatem apud sanctum Petrum. Scribe *eum*, nempe *Leontium*, ut Graeca manifeste edocent: ὁ δὲ πατρίκιος Ἴλλος σὺν Λεοντίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς παραγίνεται ἐς τὸ Παπυρίου καστέλλιν καὶ ἐξαγαγὼν Βερίναν εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας ἐποίησεν αὐτὴν στέψαι ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον βασιλέα Λεόντιον τὸν πατρίκιον. καὶ ἔγραψεν ἡ δέσποινα Βερίνα σάκραν τοῖς Ἀντιοχεῦσι Σύροις etc. Quae vero ad mortem Zenonis spectant repete sis ex vulgaribus historicis Chronicorumque scriptoribus.

E THEOPHANE BYZANTIO.

Byzantius hic Theophanes omnino diversus est tum a P. 110 Theophane Lesbio sive Mitylenaeo, cuius meminere Plutarchus in Pompeio, Strabo, Paterculus aliique, tum a sanctissimo Christi confessore Theophane, Monachorum Agri praefecto sive Abbate (quem minus apposite Georgium nonnulli, et post Leunclavium in Latina Michaëlis Glycae versione ruri degentis coetus praefectum dicunt; cuiusque Chronicon ab Anastasio S. R. E. Bibliothecario Latinitate mixobarbara maximam partem redditum, atque a Landulfo Sagaci Miscellae Historiae sparsim insertum, regiis typis in lucem publicam nunc primum exit). Nulla ut iusta satis suspicio eruditis viris esse potuerit, cur noster hic, qui res suo, ut videtur, tempore sub Iustino Iuniore gestas, circa annum Dominici Natalis 580. conscripsit, idem fuerit cum eo, qui post ducentos et quod excurrit annos adhuc superstes erat.

Pag. 21. A.[483, 3.] *Iustinus Imperator et Chosroës, Persarum rex.* Interpretationem sic recense: *quod ruptis foederibus exortum est, quae a Iustiniano Imperatore et Chosroë, Persarum rege, constituta solverunt Chosroës ipse et Iustinus, Iustiniani successor, exeunte altero imperii anno.* Iustinianum certe in locum Iustini subrogandum esse, dubitare non sinit series orationis; firmantque omnia, quae de initis non semel opera maxime Petri Patricii atque officiorum Magistri Romanos inter ac Persas foederibus pluribus exponunt Procopius tum lib. 2. Persicorum pag. 40., tum lib. 4. de bello Goth., et Menander Protector in Excerptis legationum pag. 133., ubi inter cetera dicitur Petrus ille Ῥωμαίων πρεσβευτὴς ἀποχρώντως ἔχων τῆς τε ἄλλης παιδείας καὶ τῆς τῶν νόμων, et seqq. 137. 139. 140. 141., in quibus conditiones pacti in annos quinquaginta foederis recitantur, quas quivis percurrere potest. Videnda quoque, quae de iis habent Agathias l. 4. p. 137. et Theophanes Confessor in Chronico. Quae omnia,

Deo dante, in suos annos digerentur a nobis in Chronico novae Romae.

Pag. 21. A. [483, 12.] *Iustinus per Comentiolum Suaniam a Chosroë repeteret.* Quem hoc loco Theophanes Comentiolum nominat, in Excerptis Menandri Protectoris pag. 148. editionis regiae dicitur Ioannes, Comentioli filius, ut necesse sit alterutri loco subesse mendum. Locum Menandri adscribam, tum quod legationis tempus causamque insinuet Theophanis nostri narrationi consentaneam, tum quod levi unius alteriusve litterulae mutatione sanandus videatur: *Ἰουστῖνος ὁ ἀνεψιὸς Ἰουστινιανοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ἰωάννην τὸν Κομεντιόλου* (vel, quod non minus arridet, *τὸν Κομεντίολον*, sic quippe legendum arbitror, non *Δομεντιόλου*, ut habent edita,) *εἰς τὰ Περσῶν ἤθη ἔστειλε πρεσβευσόμενον. παρενεγγύησε δέ οἱ, ἐκ μὲν τοῦ ἐμφανοῦς ἀνακήρυξιν ποιήσασθαι τῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἀναγορεύσεως κατὰ τὸ εἰωθὸς Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, ἐν ταὐτῷ δὲ, εἴγε καλέσοι καιρὸς, καὶ ἀμφὶ Σουανίας κινῆσαι λόγους. ταύτην γὰρ οὔπω Χοσρόης ἀπεκράτησε Ῥωμαίοις* etc., quae Eclogas nostras mirifice illustrant nimio brevitatis studio subobscuras. Equidem sub ea tempora, Iustino, Tiberio Mauricioque imperantibus, crebram reperio Comentioli mentionem apud Euagrium Scholasticum, qui
V. 209 lib. 6. cap. 14. genere Thracem fuisse, et Martyropolim e Persis recepisse, Ocbasque, munitissimam arcem, expugnasse docet, et Theophylactum Simocattam lib. 1. historiae capite 4., ubi dicitur *ἀνὴρ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως ὑπερφερόμενος, ὃν Σκρίβωνα τῇ Λατινίδι φωνῇ Ῥωμαῖοι κατονομάζουσι*, et 5. 6. 7. lib. 2. lib. 5. cap. 2. aliisque deinceps. Auctor Chronici Alexandrini narrat, Comentiolum, Patricium et Magistrum militiae, cum Mauricio pluribusque nobilibus iussu Phocae tyranni caesum fuisse trans urbem ad S. Cononis, additque ex Magno Chronographo, quisquis ille fuerit, divinae in Mauricium ultionis causam his verbis: *Μαυρίκιος ὁ βασιλεὺς τῷ στρατῷ Κομεντιόλου* (sic) *ὑπέθετο τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα παραδοῦναι πολεμίοις* etc.

P. 111 *Pag.* 21. A. [484, 1.] *Suaniam repeteret.* Ex Menandri Protectoris Excerptis pag. 138. 143. 145. 146. aliisque discimus: 1) Suaniam fuisse provinciam Colchidi vicinam, partemque Lazices circa Caucasum, ubi transitus Scytharum; 2) Suanos, sive Soanos, (sic enim quibusdam dicuntur, et Prisco Sophistae *Σουάννοι* pag. 46) iuga Caucasi incolentes, esse *κλῶπας, λαφυραγωγοὺς καὶ χαλεπῶν ἔργων καὶ ἀνοσίων ἐργάτας*; 3) a tempore Theodosii usque ad Leonis Imp. tempora Lazorum reges Suanis duces principesque dedisse; 4) cum negata fuisset annona, quam rex Colchorum Suanis praestare solebat, eos iniquo animo tulisse, et Persis se sponte dedisse;

5) ut cetera praetermittam, vere Suaniam illam a Petro, sapientissimo oratore, vocatam fuisse fomitem malorum, *σπινθῆρα τῶν κακῶν*, ut quae *μεγίστη δυσμενείας ἐμπύρωσις*, et formidolosissimi belli Romanos inter ac Persas causa fuerit, quo Constantinopolitanum imperium totusque adeo Oriens ultimum in discrimen venit.

Pag. 21. B. [484, 4.] *In Oriente ad Tanain Turci degunt.* De Turcorum origine multa multi, neque satis consentanea. Noster hic dictos olim Massagetas asserit. Menander vero Sacas pag. 151. D. editionis regiae. Videnda de iis prolixa digressio Theophylacti Simocattae libro septimo historiae Mauricianae capp. 7. 8. et 9. a pagina 174. editionis regiae.

Pag. 21. B. [484, 6.] *Cermichiones.* Quid vox ista veteribus Persis significaverit, quamve ob causam Turcis imposita sit, mihi fateor incompertum. Menander Protector pag. 153. videtur innuere, Cherchos fuisse populos Turcis vicinos, unde forte Turcis inditum illud a Persis nomen, quasi Cherchorum victores, aut quid simile. Zemarchum quippe refert a Disabulo, Turcorum rege, donatum concubina captiva ex iis, qui Cherchis dicuntur. Theophanes Confessor in Chronico ad annum Iustiniani Imperatoris 36. haec habet: *ἐλθόντες πρέσβεις Ἀσκὴλ τοῦ Ῥηγὸς Ἑρμιχιώνων τοῦ ἔσωθεν κειμένου τοῦ τῶν βαρβάρων ἔθνους πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, δεόμενοι μὲν* (lege *μὴ*) *ἀποδέξασθαι.* Quae sic interpretatur Anastasius Bibliothecarius pag. 67. editionis regiae: *Eodem anno venerunt legati Ascelti, regis Ermichionum*, (corrigendum arbitror *Chermichionum*, quamquam eadem hic servanda regula, quae in Chunis et Hunis, Lotario et Clotario, similibusque barbaris recipitur,) *qui positus est inter barbarorum gentem iuxta Oceanum.*

Pag. 21. B. [484, 8.] *Ne Abares reciperet obsecrantes.* Turcis olim subiectos fuisse Abaros sive Hunnos, plerique veterum scriptis prodidere, atque inprimis Menander in Excerptis non solum p. 99. et seqq., sed etiam 162. Corippus Grammaticus lib. 3. de laudibus Iustini Minoris, Avarum legatos ad Imperatoris praesentiam deductos, hac oratione usos fingit:

Crudus et asper Avar dictis sic coepit acerbis:
Rex Avarum Cagan debellans intima mundi,
Famosos stravit magna virtute tyrannos,
Innumeros populos, et fortia regna subegit etc.

Cui inter cetera respondit Iustinus, quae ostendant a potentioribus populis victos fugatosque in alias oras commigrasse:

Quid profugos laudas, famaque attollis inani
Extorrem populum? quae fortia regna subegit?
Effera gens Avarum proprias defendere terras
Non potuit, sedesque suas fugitiva reliquit,

Tu velut ignarus falsis rumoribus audes
Vana loqui, turpique dolo nova somnia fingis etc.

Quantum vero damnum Romanae rei publicae intulerit repudiata Abarum amicitia, docent tum ceteri illius temporis scriptores, tum Ioannes ex Biclariensi Abbate Gerundensis Episcopus, ad annum Iustini X. et Tiberii I. ac III. Nam quae sub Mauricio, Phoca et Heraclio postea contigerunt, ex Si-
P. 112 mocatta, Chronico Alexandrino, utroque Nicephoro, Theophane, aliisque vix cuipiam ignota esse arbitror.

Pag. 22. A. [484, 13.] *Bombycum originem homo quidam Persa Iustiniano imperante Constantinopoli ostendit.* Procopius Caesariensis monachis quibusdam ex India profectis inventum hoc tribuit lib. 4. de bello Gothico paginis 345. et 346., ubi vocat *σκώληκας τῆς μετάξης δημιουργοὺς, τῆς φύσεως αὐτοῖς διδασκάλου τε οὔσης, καὶ διηνεκῶς ἀναγκαζούσης ἐργάζεσθαι.* De bombycibus pauca admodum Theophylactus Simocatta cap. 9. lib. 7. p. 177. regiae edit.: in Excerptis apud Photium cod. 65. dicuntur *σκώληκες τίκτοντες τὴν ἐσθῆτα τὴν Σηρικὴν*, cum Simocatta scripsisset *ἐξ ὧν τὰ Σηρώων* (forte *Σηρῶν — Σηρικῶν ?* N. — reponendum) *καθέστηκε νάματα*, quae pro more sublegit cum aliis plerisque Nicephorus Callisti l. 18. Historiae Ecclesiasticae cap. 30. De his videndus omnino Suidas in dict. *Σῆρες* et *Σηρική*. Nec omittendus Menander Protector pag. 106. edit. regiae, ubi Cantoclarus Interpres ubique vertit *purpuram*, cum *μέταξα sericum*, seu *bombycinum* pannum ex filis tenuioribus depexum, aut certe, quod alii malunt, sericum crudum, necdum lotum, neque tinctum, sed *αὐτοφυὲς* significet, vel ipsis Suida mox citato atque Hesychio testibus, ut plures non congeram. Quod insigne interpretationis mendum, plus quam duodecies intra duas paginas repetitum, miror viris doctis minime animadversum. Tanta porro ab eo tempore sericorum pannorum copia in urbe regia extitit, ut paulo post Corippus Africanus Grammaticus l. 4. de laudibus Iustini Imperatoris, Iustiniani nepotis ac successoris, canere vere potuerit:

Interea populus totas compleverat aedes,
Ornatas nexis diversa ex fronde coronis,
Serica per cunctas pendebant vela columnas,
Perque arcus vicosque omnes astabat utraque
Parte favens vulgus, palmasque sinusque parabat.

Pag. 22. B. [484, 23.] *Ephthalanus enim, Ephthalitarum rex, a quo appellationem universum genus traxit.* Quibusdam ergo codicibus corrupte dicuntur, litterula addita, *Nephthalitae:* de quibus consule Menandrum Protectorem pag. 106. et 137. editionis regiae, Theophylactum Simocattam lib. 7. cap. 7. pag. 174. editionis regiae: unde etiam, non secus atque ex

eius exscriptore Nicephoro, mendam, geminata per librarii dormitantis socordiam consonante ortam, expungendam monemus: *τῷ ὄντι γὰρ τὸν ἐθνάρχην τῶν Ἀβδελῶν (φημὶ δὴ τῶν λεγομένων Ἐφθαλιτῶν) καταπολεμήσας αὐτὸς ὁ Χαγάνος ἐνίκησε, τήν τε τοῦ ἔθνους ἀρχὴν περιεβάλετο*: et utroque antiquiorem Procopium, qui libri primi Persicorum initio haec habet a nostro instituto non aliena: *Περόζης ὁ Περσῶν βασιλεὺς πρὸς τὸ Οὔννων τῶν Ἐφθαλιτῶν ἔθνος, οὕσπερ λευκοὺς ὀνομάζουσι, πόλεμον περὶ γῆς ὁρίων διέφερε. Ἐφθαλῖται δὲ Οὐννικὸν μὲν ἔθνος εἰσί τε καὶ ὀνομάζονται· οὐ μέντοι ἀναμίγνυνται ἢ ἐπιχωριάζουσιν Οὔννων τισὶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. ἐπεὶ οὐδὲ χώραν αὐτῶν ὅμορον ἔχουσιν, οὐδέ πη αὐτῶν ἄγχιστα ᾤκηνται, ἀλλὰ προσοικοῦσι μὲν Πέρσαις πρὸς βοῤῥᾶν ἄνεμον* etc., in quibus Gorgo dictam illorum civitatem asserit, neque more aliorum Hunnorum, mutatis in dies sedibus, vagari, sed civilem societatem legibus tueri, suisque regibus subiici; quae maximam partem in codicem suae Bibliothecae 63. retulit Photius Patriarcha CP.

Pag. 22. B. [485, 2.] *Perozem et Persas cum vicisset.* Peruzus sive Perozes, avus magni Chosroae, regnabat Leonis Macellae tempore, ut Isdigerdes et Varanes imperante Theodosio Iuniore. Vide praeter citatum mox Procopium, Priscum pag. 75. et Menandrum Protectorem pag. 146. editionis regiae.

Pag. 22. B. [485, 2.] *Zemarchum ad Turcos legatum mittit.* Cilix genere fuit, teste Menandro pag. 151. edit. regiae. De tempore, quo legatio ista contigit, dubium esse potest, sed unius duntaxat anni. Qui anno Iustini quarto illigant, mendum irrepsisse putant in indictionis notam, et pro *δευτέρῳ* legendum edicunt: *τρίτῳ ἐνιαυτῷ τῆς πεντεκαιδεκαετηρίδος περι-* P. 113
φορᾶς. Qui vero in praecedentem annum reiicere malunt, pro *τέταρτον ἔτος*, quod mox sequitur, procliviori, ita me Deus amet, correctione substituunt *τρίτον.* Quam coniecturam nostram suis postmodum in Chr. novae Romae momentis examinabimus. Alteram ad Turcos legationem consignarat Menander Prot. libro 8., ut ex eius Excerptis discimus pag. 61. et sequentibus. Zemarchum Comitem Orientis exhibet Theo- V 210
phanes ad annum Iustiniani Imp. 34.: *συνέβαλον κατ' ἀλλήλων οἱ ὀρθόδοξοι καὶ Σεβηριανοὶ, καὶ πολλοὶ φόνοι γεγόνασιν, καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς Ζήμαρχον τὸν κόμητα τῆς ἀνατολῆς ἐκώλυσε τοὺς ἀτάκτους*: quae sic Latine reddit Anastasius Bibliothecarius pag. 66. editionis regiae: *congressi sunt adversus alterutrum Orthodoxi et Severiani, et multa homicidia facta sunt, et misso Imperator Zimarcho, Comite Orientis, inhibuit inordinatos.* Cogitandum, an idem sit cum hoc nostro. Certe et hic et ille diversus est ab altero, cuius meminit his

verbis idem Theophanes ad annum Iustiniani 35., quae ex nostro MS. codice repraesento ab Anastasio Bibliothecario praetermissa: *καὶ τῷ Μαΐῳ μηνὶ γ′ κατηγορήθη Ζήμαρχος ὁ κουράτωρ τῶν Πλακιδίας, ὃς κατὰ τοῦ βασιλέως πολλὰ λαλήσας* etc.

Pag. 22. B. [485, 8.] *Aethiopas amicos populi Romani olim Macrobios, nunc Homeritas appellatos.* Marcianus in compendio Stephani Byzantii inter Aethiopas collocat: *Ὁμηρῖται, ἔθνος Αἰθιόπων. Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ α′.* Plinius ac Ptolemaeus in Arabia felice, sed eodem plane sensu. Arabes enim dictos Aethiopas sacrae profanaeque litterae persuadent. Diversos fuisse Macrobios Aethiopas, non inficiamur, de quibus Dionysius Periegetes, aliique, at de iis hic non est disputandi locus. Procopius libro primo de bello Persico plurima affert de Homeritis ultra Maaddenos sibi subditos ad litus Oceani habitantibus scitu dignissima, ad quae Lectorem curiosum amando, non secus atque ad Bibliothecam patriarchae Photii, cuius tmemate tertio habentur excerpta quaedam ex Nonnosi historia, qua legationem a se Iustiniani Imp. iussu susceptam ad Aethiopas, Auxumitas, Saracenos atque Homeritas fabulosis *καὶ παραδοξοτάτοις* narrationibus intertextam posterorum memoriae commendarat. Theophanes ad annum Iustiniani septimum revocati inter Romanos ac Persas belli causam hanc subiicit: *πάλιν ὁ Περσικὸς ἀνεκαινίσθη πόλεμος διὰ τὸ πρεσβεῦσαι τοὺς Ὁμηρίτας Ἰνδοὺς πρὸς Ῥωμαίους, καὶ ἀποστεῖλαι τὸν βασιλέα Ἰουλιανὸν τὸν μαγιστεριανὸν τὰς σάκρας πρὸς Ἀρέθαν τὸν βασιλέα τῶν Αἰθιόπων* etc., quae ex Anastasio sic Latine sonant: *iterum Persicum renovatum est bellum, eo quod Homeritae Indi legationem ad Romanos miserint, et Imperator Iulianum Magistrianum cum sacra destinaverit ad Aretham, regem Aethiopum.* Reliqua brevi in editione regia legere licebit, utque Hunni per illud tempus, quos Turcos dicere consuevimus, legationem direxere ad Iustinum per Alanorum regiones. An vero Arethas ille, sive Aretas, sit Sanaturces, Homeritarum rex, a Persis opera Meranis ducis vivus captus, ut noster recitat, aliis inquirendum relinquo: certe alius ab eo fuit Sanaturces, rex Armeniorum, cuius hoc elogium legitur apud Suidam: *Σανατούρκης, Ἀρμενίων βασιλεύς, ὃς τὸ μὲν σῶμα ξύμμετρον εἶχε, τὴν γνώμην δὲ μέγας ἐτύγχανεν εἰς ἅπαντα, οὐχ ἥκιστα δὲ εἰς τὰ ἔργα τὰ πολεμικά. ἐδόκει δὲ καὶ τοῦ δικαίου φύλαξ ἀκριβὴς γενέσθαι, καὶ τὰ εἰς τὴν δίαιταν ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων κεκολασμένος.* Quid si quis paulo audacior *ἀντὶ τῶν Ἀρμενίων* legat *Ὁμηριτῶν*, deceptumque notiori dictione amanuensem contendat?

Pag. 22. C. [485, 13.] *Armenii a Surina male accepti.* Euagrius lib. 5. cap. 7. Persarmenos vocatos fuisse docet Ma-

ioris Armeniae incolas Persis subiectos, qui sub Iustino ad Romanos defecerunt: *οἱ τῆς πάλαι μεγάλης Ἀρμενίας, ὕστερον δὲ Περσαρμενίας ὀνομασθείσης, ἣ πρώην Ῥωμαίοις κατήκοος ἦν· Φιλίππου δὲ τοῦ μετὰ Γορδιανὸν καταπροδόντος αὐτὴν τῷ Σαπώρῃ, ἡ μὲν κληθεῖσα μικρὰ Ἀρμενία πρὸς Ῥωμαίων ἐκρατήθη, ἡ δέ γε λοιπὴ πᾶσα πρὸς Περσῶν.* Inter Theodo-
reti, Cyrensis episcopi, a R. P. Iac. Sirmondo editas episto- P. 114
las exstant duae 77. et 78. scriptae ad Eulalium et Eusebium, *Περσικῆς Ἀρμενίας ἐπισκόπους.* Meminit quoque Persarmeniae Procopius paulo post citandus aliique.

Pag. 22. C. [485, 14.] *Surinam coniuratione facta per Vardanem.* Vardanem hunc apud Persarmenos cum ob generis honorisque splendorem, tum ob militaris scientiae peritiam singularem facile primas obtinuisse testatur loco mox citato Euagrius, quem vide, licet Surinae nomen, necemque reticuerit, de quo plura observavi scitu dignissima pag. 139. et 140. Excerptorum Menandri Protectoris de legationibus. Ceterum iustissimam fuisse defectionis causam edocent pacta conventa Iustinianum inter ac Chosroën utrumque Magnum, in quibus nominatim de religione Christiana non violanda cautum fuerat, ut habetur pag. 142.: *separatim pacta sunt interposita de Christianis, ut illis liceat templa construere, et sine ullo timore sacra peragere, et gratiarum actiones per hymnos Deo canere, neque cogi magicis caeremoniis interesse, aut invitos colere et venerari Deos, qui apud Medos Deorum numero habentur.* Vexatos fuisse religionis causa Armenos demonstrat etiam Nicephorus Callisti cap. 37. lib. 17. Historiae Eccles., sed in hoc non leviter peccat, quod pro Vardane, Persarmeniorum duce, Ardaamanem substituat, quem tamen capite sequenti a Persarum rege Chosroa adversus Romanos missum cum copiis refert. Theophanes conquerentem quidem de defectione Armenorum Chosroën inducit, atque ex eo Anastasius Biblioth. et Auctor Miscell. hist., at causam non aperiunt.

Pag. 22. C. [485, 17.] *Relictoque oppido Dubii nomine. Τὸ Δούβιος πόλισμα*, inquit Theophanes: a quo videtur dissentire Procopius lib. 2. de bello Pers.: *ἔστι δὲ τὸ Δούβιος χώρα τις, τά τε ἄλλα ἀγαθὴ, καὶ ἀέρων τε καὶ ὑδάτων εὐεξίαν τινὰ διαρκῶς ἔχουσα. Θεοδοσίου πόλεως δὲ ὁδῷ ἡμερῶν ὀκτὼ διέχει* etc., tum in ultimo versu p. 89.: *ἄλλῳ στρατῷ ἐς τὴν Περσαρμενίαν ἐλθὼν ἡσύχαζεν ἐν τοῖς ἀμφὶ Δούβιος χωρίοις* etc.

Pag. 22. C. [485, 20.] *Desciverunt Iberes, Gorgone eos ducente.* Persarmenis Iberes ab Euagrio praetermissos iungit Ioannes Biclariensis Abbas in Chron. ad annum Iustini Imp. 1. communemque utrique populo rebellandi causam tribuit: *Ar-*

meniorum gens et Iberorum, qui a praedicatione Apostolorum Christi susceperunt fidem, dum a Chosdra, Persarum Imp., ad cultum idolorum compellerentur, renuentes tam impiam iussionem, Romanis se cum provinciis suis tradiderunt: quae res inter Romanos et Persas pacis foedera rupit. De Iberibus eorumque primaria urbe, quam Noster Tiphlim seu Tiphilim appellat, ex Geographis plura alias: unum praemitto, longe dissitam fuisse a Tibrica, Armeniae urbe, de qua inter ceteros Petrus Siculus in historia de vana et stolida Manichaeorum haeresi, quam Matthaeus Raderus noster publicavit anno 1604.

Pag. **22. D.** [485, 23.] *Marcianus, Imperatoris patruelis, Orientis dux renuntiatur.* Theophanes Confessor in Chronico ad annum Iustini Augusti septimum exeuntem haec habet in codice nostro MS.: *ὁ δὲ Ἰουστῖνος ἔλυσε τὴν εἰρήνην φάσκων ἐπονείδιστον εἶναι φορολογεῖσθαι ὑπὸ τῶν Περσῶν τοὺς Ῥωμαίους. διὰ τοῦτο χώραν ἀνέλαβεν ὁ μέγας οὗτος Περσῶν τε καὶ Ῥωμαίων πόλεμος, ὁ δὲ Ἰουστῖνος Μαρτῖνον* (corrige *Μαρκιανὸν*) *τὸν πατρίκιον καὶ συγγενῆ αὐτοῦ στρατηγὸν χειροτονήσας τῆς ἀνατολῆς, κατὰ Περσῶν ἐξέπεμψεν*: quae sic vertit barbare, ut ita loquar, Anastasius Bibliothecarius pag. 69. editionis regiae, atque ex eo Miscellae inseruit Ioannes Diaconus: *Iustinus pacem dissolvit, asserens opprobrium esse sub Persis solvere tributa Romanos: propterea locum magnum hoc Persarum Romanorumque reperit bellum. Porro Iustinus Martinum* (emenda similiter *Marcianum*), *patricium et cognatum suum, praetorem creans Orientis, contra Persas direxit.* De eodem Marciano videndi eiusdem temporis scriptores alii: Euagrius lib. 5. cap. 8. et sequenti, atque ex eo Nicephorus Callisti libro 17. Historiae Ecclesiast. capp. 137. et 138. vocant etiam *συγγενῆ*, quem Noster *ἐξάδελφον* dicit. Corippus libro secundo Panegyrici in Iustinum Iuniorem Marcellum, fratrem eius, memorat cum Baduario, genero eiusdem Iustini, quem tamen fratrem Imperatoris, *τὸν ἴδιον ἀδελφὸν*, appellat Theophanes, atque ex eo Anastasius et Miscellae Historiae Auctor.

P. 115 *Ipse inter primos vultu praeclarus honoro*
Fratris in obsequium gaudens Marcellus obibat;
Dispositorque novus sacrae Baduarius aulae,
Successor soceri factus mox Curopalates.
His aetas dispar, sed par votum atque voluntas,
Ambo patricii, dilecti Principis ambo.
Fulgebant geminis similes radiantibus astris.

Enimvero Marcianus, Marcellus et Martinus cognata valde nomina: quod tamen affirmare non ausim, nisi maior lux aliunde affulgeat. Certe proximus Corippo et Euagrio Theo-

phylactus Simocatta cap. 10. libri tertii Marcianum hunc patricium, ac propemodum de familia imperatoria appellat: *Ἰουστῖνος ὁ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βασιλεὺς εἰς τὴν ἕω ἐκπέμπει Μαρκιανὸν στρατηγὸν, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατρικίων ὄντα, περίβλεπτον ἄνδρα, οὐκ ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ βασιλείου τυγχάνοντα*, pag. 75. editionis regiae.

Pag. 22. D. [486, 3.] *Meranes*, *Persarum dux*, *qui et Baramaanes*. Ductorem hunc Persici exercitus Euagrius l. 5. cap. 9. *Ἀδααρμάνην* appellat, Theophylactus Simocatta libri tertii cap. 10. et 17. *Ἀδοομαάνην*, Nicephorus lib. 17. c. 138. V. 211
Οὐαρδαμαάνην, Theophanes Confessor ad annum Iustini 9. *Ἀρδαβάνην*, Anastasius Bibliothecarius *Ardamenum*, pag. 69. editionis regiae, Ioannes Diaconus sive Landulfus Sagax Miscellae libro 16. *Arimardanem*: ut merito hic exclamare possis: *tot capita*, *tot sententiae*. Quod vero maioris est ad rem nostram momenti, illi omnes non prope Nisibim a Romanorum duce Marciano victum, sed victorem describunt, ac de Romanis toto paene Oriente triumphantem Meranem, neque ob affectati imperii suspicionem revocatum a Iustino Marcianum, sed propter parum faustos in bello successus et captas a Persis nobilissimas civitates. Ceterum paene omiseram observare ex Procopio lib. 1. Persicorum, Meranem nomen dignitatis atque officii fuisse apud Persas, quemadmodum et *Chanarangem*. Quod enim in editione Hoescheliana pag. 19. corruptum videtur hoc modo: *στρατηγὸς δὲ εἰς ἅπασιν ἐφειστήκει Πέρσης ἀνὴρ, Μιῤῥάνης μὲν τὸ ἀξίωμα, (οὕτω γὰρ τὴν ἀρχὴν καλοῦσι Πέρσαι,) Περόζης δὲ ὄνομα*, in excerptis apud Photium codice 63. emendatius legitur: *Καβάδης δὲ Περόζην, ἄνδρα Πέρσην, Μηράνην δὲ τὸ ἀξίωμα, τοῦ οἰκείου στρατοῦ ἡγεμόνα κατεστήσατο.*

Pag. 22. D. [486, 5.] *Abasgi*, *et Saroës*, *rex Alanorum*. Anastasius Bibliothecarius aspirationem Habasgis praemittit pag. 93. editionis regiae, de quibus plura suo loco. Unum hic moneo, in Excerptis ex Theophylacti Simocattae lib. 7. apud Photium grave subesse mendum, quod ipsam etiam interpretationem inficit; quid enim Turcorum Chagano sive Imperatori per ea tempora potuit esse commercii cum Agarenis tota ferme Asia distantibus? *ἔτι δὲ τοὺς Ἀγὰρ τὸ ἔθνος καὶ δὴ καὶ τοὺς Κόλχους ἄχρι τριάκοντα μυριάδων διέφθειρεν.* Vel enim legendum *Ἀβασγῶν τὸ ἔθνος* suadebat Colchorum Abasgorumque vicinia, vel quod ipsum Theophylacti caput octavum expressissimis verbis docet, *Ἀβαρῶν* subrogandum omnino fuerat. Quod Davidi Hoeschelio, qui sollicitus de accentu, *Ἄγαρ* legendum esse contendit, Pontano atque Schotto, interpretibus eruditis, fraudi fuisse saepe miratus sum De *Sabiris*, *Saberis* aut *Sapiris* plura alias ex Procopio,

Prisco, Menandro ceterisque historicis ac geographis, interim consule Notas Caroli Cantoclari ad Menandrum. *Daganees* nobis ignoti : quid si *Dabanees?* Equidem Dabanam sive Davanam, Osroenorum urbem, legi in Notitia utriusque imperii, et apud Ammianum Marcellinum libro 23. Pro *Dilmainis* non *Dilmaenos* substituo, sed *Dilimnitas*, quos Agathias Scholasticus Sabiris tanquam hostes obiicit libro tertio pag. 88. et sequentibus : *οἱ δὲ Διλιμνῖται μέγιστον ἔθνος τῶν ἐντὸς Τίγρητος ποταμοῦ τῇ Περσίδι χώρᾳ προσοικούντων μαχιμώτατοί τέ εἰσιν ἐν τοῖς μάλιστα.* Cetera curiosi loco a nobis indicato per otium legent. Urget quippe typographus,
P. 116 clamatque manum tollendam de tabula, ne primum hoc volumen a plurimis expetitum diutius sub praelo laboret.

Pag. 23. B. [486, 16.] *Iustinus Marcianum exercitus imperio submovit, Theodorumque substituit.* Euagrius lib. 5. cap. 9. Marcianum ab Acacio, homine superbo ac contumelioso, spoliatum dignitate narrat. Theophylactus Simocatta lib. 3. cap. 11. patrem Acacii designat Archelaum : unde occasio errandi data Theophani Confessori, qui Archelaum pro filio eius Acacio subrogat, et in aliis plerisque a vero deficit : *ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἰουστῖνος ἐπὶ τοῖς πραττομένοις δεινοπαθῶν τὸν μὲν Μαρτῖνον τῆς στρατηγίας ἀπελαύνει, Ἀρχέλαον δὲ χειροτονεῖ στρατηγόν. ὁ δὲ Ἀρδαμάνης τὸ Δάρας παρέλαβε, καὶ τοῦτο μαθὼν Ἰουστῖνος, καταπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς νόσῳ παραφορᾶς περιβάλλεται.* Quem substituerit Marciani loco Iustinus, reticet Euagrius, neque Theodori huius meminit, sed Magni duntaxat cuiusdam, qui mensae argentariae praefuerat, unamque ex imperatoriis aedibus procurarat : eius haud dubie, de quo Corippus initio Panegyrici carminis mox citandus.

Pag. 23. B. [486, 16.] *Theodorum cognomento Tziron.* Multi per ea tempora occurrunt Theodori. Corippus Grammaticus initio libri primi senatores palatinosque prae ceteris insignes commemorans, Theodorum Magistrum non omittit cum Magno, Demetrio, Anastasio etc. :

Nec non magnanimus mentis, et nomine Magnus,
Mente placens Dominis, sacris rationibus aptus,
Rectorum Latii discussor providus orbis;
Successorque boni, recidivaque gloria Petri.
Hinc Theodorus adest patria gravitate Magister;
Hinc secreta sacrae tractans Demetrius aulae.

Theophylactus Simocatta lib. 3. cap. 15. missum ad Chosroën narrat *Θεόδωρον τῇ μαγιστερίᾳ ἀρχῇ παρὰ Ῥωμαίοις τιμώμενόν τε καὶ γεραιρόμενον.* Ad hunc, ut videtur, Theodorum scripsit Childebertus, Francorum rex, epistolam, quae est 35. inter Francicas a Marquardo Frehero editas, sicque

incipit: *Praelati magisterii vestri dignitas excolenda, quae, licet magna per se sit, magis facta sit* etc. De eodem Menander Protector pag. 120. edit. regiae: *ἦσαν δὲ οἱ σταλέντες Θεόδωρος ὁ Πέτρου, ὃς τῶν ἐν τῇ αὐλῇ καταλόγων πρὸ τούτου γενόμενος ἡγεμὼν, τηνικαῦτα τῶν βασιλεῖ ἀνειμένων προειστήκει θησαυρῶν.* Vide Notas Valesii. Idem Alexander pag. praecedenti, legationem a Theodoro quodam, Bacchi filio, ad Chosroëm ante haec tempora fuisse susceptam insinuat. Fuerunt et alii, sed paulo, ut arbitror, antiquiores Iustiniani Imp. tempore, de quibus hic nihil dicam, ut paucis complectar, ab his omnibus diversum videri nostrum hunc Theodorum, peculiari Tziri cognomento, et patris sui Iustiniani designatione ab historico abunde secretum.

Pag. 23. B. [486, 17.] *Iustiniani filium.* Satis hinc argumenti habuisse sibi visus est vir doctissimus Nicolaus Alemannus in Notis ad *Ἀνέκδοτα* Procopii, ut contra omnium opinionem ignotum hactenus Iustiniani filium patri suo superstitem obtruderet, spurium quidem illum, et ex concubina post obitum Theodorae Imperatricis genitum. Quae omnia gratis conficta sola inficiatione everti possunt: praesertim cum *ἄπαιδα* Iustinianum obiisse veteres affirment, ex quibus mutuatus est Constantinus Manasses, quae his versibus cecinit pag. 67. editionis regiae:

Ἀλλὰ τοιαύτας χάριτας τῷ βασιλεῖ πλουτοῦντι
Οὐκ ἦν θυγάτηρ, οὐχ υἱὸς, οὐ διαδόχων γένος·
Ἔνθεν τοι μέλλων τελευτᾶν, καὶ γῆθεν μεταβαίνειν,
Ἐπὶ τὸν ἀδελφόπαιδα βλέπει τὸν Ἰουστῖνον,
Καὶ τοῦτον Αὐσονάνακτα καὶ κράτορα δεικνύει.

Adde, quod, si quis fuisset Iustiniani superstes filius, eius nomen non tacuisset Corippus, cum Iustiniani funus tam operose describit: neque adeo diserte Alemanni opinationem P. 117
iugulasset his versibus:

Sustulit haec vox alma patrem: Fortissime surge,
Te exspectat, Iustine, dies, tu proximus heres etc.

Atenim a Theophane nostro Theodorus ille dicitur Iustiniani filius: quid ita? an nullus per ea tempora Iustinianus dictus fuit? certe, ut longius non recedam, ecce tibi in Chronico Ioannis Abbatis Biclariensis ad annum Iustini 9.: *Iustinianus, dux Romanae militiae et magister militum Orientis a Tiberio destinatus, bellum parat, castra Chosroïs pervadit, et provinciae Persidae fines victor vastat, exuviasque eorum pro triumpho Constantinopolim dirigit: 24. elephantos inter cetera, qui magnum spectaculum Romanis in urbe regia exhibuerunt.* De eodem Euagrius libri 5. capp. 14. et 19., Theophylactus Simocatta capp. 12. et 15. libri 3. Mauricianae historiae, alii-

que. Verum mihi temperandum, ne annotata nostra nimiam excrescant in molem.

Pag. 23. B. [486, 19.] *Chosroës Daras oppugnatam urbem cepit.* Biclariensis Abbas in Chronico praepostere expugnationem huius civitatis sub anno Iustini octavo collocat, postquam iam ab anno in morbum incidisset, *qui*, ut ait, *ab aliis quidem cerebri motio, ab aliis daemonum vexatio putabatur.* Euagrius enim, Simocatta et Nicephorus testantur, ex nimio dolore de Daris captis concepto, tam insolita infirmitate concussum fuisse. Vide et quae ex Theophane Confessore paulo ante in medium attulimus.

Atque haec schediasmata e multis electa aequi bonique consulat candidus lector, quae, currente praelo et urgentibus operis typographicis, inter varias occupationes et apparatus nostri delineationem primam raptim deproperavimus. Quid quod paratas etiam in Suidae Excerpta Byzantina annotationes emendationesque nostras modo praecidere, atque in aliud tempus differre cogimur, ne multorum votis exoptatam primi huius Constantinopolitanae historiae voluminis editionem diuturniore mora retardare videamur. Tu quisquis haec legis, fave, et suo demum, si Deus dederit, tempore plura maioraque a nobis exspecta.

I. B. C. ANSSII VILLOISONIS

NOTAE

IN PROCOPII PANEGYRICUM.

EX EIUSDEM DIATRIBA DE CODICIBUS GRAECIS,

ANECDOTORUM TOMI II. P. 27. SEQQ.

Quas Photius cod. 160. laudat Procopii orationes varii gene- Pag. 27 Ed. Ven. ris, Fabricius VI. p. 259. exstare vix putat: licet Nic. Alemannus Praef. ad Caesariensis Procopii *ἀνέκδοτα* Declamationes Procopii Gazaei ineditas memorare videatur. Operae igi- Pag. 28 tur pretium facturum me credidi, si, hac occasione data, e Cod. S. Marci CCCCXXVIII. hic depromerem unam huiusce Procopii Gazaei Orationem, quae et inedita, et Fabricio ignota, et elegantissima est, et maximam habet cognationem cum dicendi genere, quo usus est Choricius, Procopii discipulus, et Anastasii Imperatoris, quem celebrat, vitam illustrat, ac de eo multa nobis tradit, quae nusquam leguntur apud Theophanem, Cedrenum, Zonaram, Euagrium, Theodorum Lectorem, Anastasium Bibliothecarium, Ioëlem, Victorem Tunnunensem, Malalam, Chronicon Paschale, Comitem Marcellinum, Procopium historicum, Iornandem, Suidam, Baronium, Pagi, Cangium, Tillemont, le Beau, aliosque omnes auctores, quos de Anastasii rebus gestis agentes diligenter evolvimus.

Pag. 490, 2. *ed. Bonn.* Eodem sensu Choricius in illa oratione funebri, qua eundem Procopium, suum magistrum, celebrat, apud Fabric. Bibl. Graec. T. VIII. p. 862.: *νῦν δὲ τίς οὐ κατόπιν χωρήσει τῶν εἰργασμένων, ὧν τί παρεὶς τίνος μνησθῶ;*

Pag. 491, 18. Euagrius Scholasticus, Ecclesiast. Histor. Pag. 29 L. 3. c. 29. p. 357. ed. Vales. Amstelodam.: *οὗτος ὁ Ἀναστάσιος πατρίδα τὴν Ἐπίδαμνον ἔχων, ἣ Δυῤῥάχιον νῦν προσηγόρευται, τήν τε Ζήνωνος βασιλείαν καὶ γαμετὴν τοῦ αὐτοῦ Ζήνωνος, τὴν Ἀριάδνην, ἐσοικίζεται.* Idem ibidem paulo supra: *ἡ Ἀριάδνη Ἀναστασίῳ τὸν στέφανον ἐπιτίθησιν, οὔπω μὲν ἥκοντι εἰς γερουσίαν, ἐν δὲ τῇ λεγομένῃ τῶν σιλεντιαρίων σχολῇ καταλεγομένῳ*: ex quo, ut ex iis, quae

infra notabimus, apparet Anastasium obscuro natum loco. Silentiarii autem, observante Iacobo Goaro p. 35. et 36. notarum in Cedrenum, Graecis sunt ἡσυχοποιοὶ, id est, qui ad Imperatoris latera silentium et quietem indicant, iuxta Agathiam *ἐπιστάται τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς*. V. et Fabrott. in Glossario Cedreni. Epidamnus vero, illius patria, erat *ἐκ τῆς νέας Ἠπείρου ἐπαρχίας*, ut ait Chronicon Paschale, de Anastasio videndum p. 329. et seqq.

Pag. 491, 20. In Cod. *ἑκάτερον*. Hic Venetiarum descriptionem legere tibi videaris.

Pag. 492, 8. Male in Cod. *τὸ μέλον*.

Pag. 492, 13. Male in Cod. *φιτιμίαν*.

Pag. 492, 18. In Cod. *νικῶντες*; forte *νικῶντας*, id est: *vicisti maiores tuos, qui et omnes alios sua virtute ipsi vincebant*.

Pag. 492, 20. Cangius Famil. Byzantin. p. 85.: ,,Anastasii Imperatoris patris nomen hactenus incertum manet apud scriptores: ex quibus duntaxat docemur, Dyrrhachio oriundum, ac religione Arianum fuisse ... mater vero Anastasii Manichaea et soror fuit Clearchi Ariani, uti habet Theophanes p. 117. Ex quo mirum videri haud debet, si haereticis parentibus natus, toto regni tempore haereticos ipsos (Eutychianos) tutatus, Catholicos tam acriter insectatus sit." V. Victoris Tunnunensis Chronicon p. 325. De Anastasii parentibus vide et Theodor. Lector. Histor. Eccles. L. 2. p. 558.

Pag. 30 *Pag*. 493, 7. Legere mallem *ἡ βασιλὶς τῶν πόλεων*, quemadmodum Constantinopolim vocant Eudocia Imperatrix in sua ad Romanum Diogenem epistola nuncupatoria, et Auctor anonymus poëmatis de capta Constantinopoli in Cod. S. Marci CCCCVIII. p. 198. Catalogi.

Pag. 493, 8. *Ἀνήγου σχῆμα*: mallem *ἀνάγουσα*. Scilicet Anastasius, quod Baronium, Tillemont, le Beau etc. fugit, antequam imperium adipisceretur, Antiochiae episcopus non quidem consecratus, sed populi suffragiis electus et designatus fuerat. Theophanes in Chronographia p. 116.: *τούτῳ δ' αὐτῷ ἔτει Πέτρος ὁ Γναφεὺς* (Antiochiae episcopus) *τέθνηκεν, καὶ προεβλήθη ἐπίσκοπος Παλλάδιος, πρεσβύτερος τῆς ἐν Σελευκίᾳ ἐκκλησίας τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης, συνεψηφίσθη δὲ Παλλαδίῳ καὶ Ἰωάννης ὁ Κωνσταντίνου, καὶ Ἀναστάσιος ὁ σιλεντιάριος ὁ κακῶς βασιλεύσας*. Quae ad verbum descripsit Cedrenus p. 354. et sic e Theophane, ut omnia fere, convertit Anastasius Bibliothecarius in sua Historia Ecclesiastica p. 48. Ed. Paris. ann. 1649. ed. Fabrotti: ,,Eodem anno, Petro Cnapheo mortuo, promotus est episcopus loco eius Palladius, presbyter Leucensis (lege Seleuciensis) Ecclesiae sanctae primae Martyris Theclae, cum quo

eiectus est et Ioannes Constantini, atque Anastasius Silentiarius, qui male posthac imperavit:" ubi pro *eiectus* emendo *electus*, cum textus Graecus Theophanis, quem semper *κατὰ πόδα* sequitur Anastasius Bibliothecarius, habeat *συνεψηφίσθη*, id est, *simul electus fuit.* Cl. Tillemont, qui Anastasium designatum fuisse Antiochiae episcopum ignorabat, graviter lapsus est, haec Theophanis verba sic vertens, *Histoire des Empereurs* T. VI. art. I. p. 532. Ed. Venet. 1739.: *Anastase étoit à Antioche avec cette dignité* (*de Silentiaire en* 448.) *lorsqu'il contribua à élever sur le trône de cette Église Pallade Eutychien comme lui;* scilicet per *συνεψηφίσθη* falso intellexit: *suum calculum addidit, ut Palladius crearetur episcopus;* cum potius significet, *simul cum eo electus fuit.* Idem *Histoir. Ecclesiast.* T. XVI. art. 51. p. 381. ed. Venet. 1732.: *On mit en sa place* (*de Pierre le Foulon*) *Pallade, prêtre de l' Église de S. Thécle à Séleucie, par la faveur de Jean fils de Constantin et d' Anastase qui fut bientôt après Empereur.* Scilicet non assecutus est vim vocis *συνεψηφίσθη*, quam optime declaravit Cangius in suo mediae Graecitatis Glossario, in *Σύμψηφοι*, quos dicit eos esse, qui populi clerique suffragiis simul ad episcopatum eligebantur seu proponebantur: nam, ut fieri solet in eiusmodi electionibus, alii alium postulabant, inquit Socrates L. V. c. 2. et L. VI. c. 11., tanquam *τοὺς ἐπισκοπεῖν ἐπιτηδείους, ἢ προσδοκωμένους*, ut loquitur Sozomen. L. VII. c. 3., donec, conspirantibus omnium suffragiis, unus eligeretur, vel e tribus ad Principem delatis horum unus ad episcopatum proveheretur; quod Cangius hoc ipso confirmat Theophanis loco, ubi observat tres hic *συμψήφους* appellari, licet plures forsitan essent; quod ex iis unum Princeps, vel certe Metropolita seligeret pro arbitrio; quippe, uti docemur e Novella 138. Iustiniani c. 2., mortuo episcopo, coibant *κληρικοὶ καὶ πρῶτοι τῆς πόλεως*, iique, propositis sanctis Evangeliis, *ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψήφισμα* faciebant, *ὡς ἐκ τῶν ψηφιζομένων τριῶν προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῇ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος.* Qui quidem tres electi invicem, sive, ut horumce temporum Latini dicebant, suffraganei, *σύμψηφοι* et interdum etiam *ὑπόψηφοι* appellabantur, quemadmodum apud eundem Socratem L. V. c. 5.: *συναγαγόντες τοὺς ὑποψήφους εἰς ἐπισκοπὴν, εὑρίσκουσι τοὺς πάντας τὸν ἀριθμὸν ἕξ.* In eundem ac Tillemontius errorem inciderunt doctissimi Bollandistae in Historia Chronologica Patriarcharum Antiochenorum p. 90. Col. 2. T. IV. Pag. 31
Actor. SS. Iulii, Ed. Venet. 1748., ubi sic loquuntur: ,,Hinc facile suspicari quis posset, imo deberet, non unum hic tantum electum esse Patriarcham Antiochenum, sed tres eodem tempore. Verum haec interpretatio omnino corrigenda est;

neque enim Anastasius Patriarchatum, sed imperium in ipsos etiam Patriarchas tyrannicum affectabat atque aliquanto post consecutus est. Seduxit interpretem vox illa συνεψηφίσθη passive posita. Sed exempla non pauca Grammatici proferunt, quibus tempus illud aoristum actionem significare ostendant. Sic igitur locus ille verti debuit: *Palladio vero suffragatus est et Ioannes, Constantini filius, et Anastasius Silentiarius,* (nomen est dignitatis, de quo vide Cangii Glossarium,) *qui postmodum pessime imperavit.* Uterque autem in aula, cuius primi erant proceres, valebat plurimum; unde nihil mirum fuit, si, invitis haud dubie Catholicis, sedem illam Palladius obtinuit, quam tam potenti fultus patrocinio affectabat."

Sic supra in annotatione ad p. 8. observavimus, eosdem Bollandistas lapsos fuisse, cum inter CPolitanos Patriarchas recensuerunt quendam Macarium, qui nunquam Patriarcha electus fuit, sed cum duobus aliis συμψήφοις Imperatori, qui Philotheum praetulit, indicatus et propositus fuit. Eundem autem Anastasium ante quam imperium adipisceretur, Patriarcha Euphemius, utpote haereticum et Eutychetis sectatorem, e templo eiecerat. Theophanes in Chronographia p. 115.: *Εὐφήμιος δὲ ὁ ὀρθοδοξότατος Ἀναστάσιον τὸν σιλεντιάριον τὸν κακῶς μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντα τῆς ἐκκλησίας ἐδίωκεν, ὡς αἱρετικὸν καὶ ὁμόφρονα Εὐτυχοῦς, ἐνοχλοῦντα ὁρῶν· τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καθέδραν αὐτῷ ἀνέστρεψεν, ἀπειλήσας αὐτῷ, ὡς, εἰ μὴ παύσοιτο, ἀποκείραι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῖς ὄχλοις αὐτὸν θριαμβεῦσαι:* ubi male Goar. *καθέδραν αὐτῷ ἀνέστρεψε* vertit: *eversa eius in Ecclesiae coetu sella;* male etiam Anastasius Bibliothecarius, Histor. Ecclesiastic. p. 48. hunc locum vertens, habet *sedile ipsius, quod erat in ecclesia, subvertit*: peius etiam Cl. Tillemont *Histoire des Empereurs* T. VI. art. 1. p. 532. ed. Venet. Nihil autem clarius; haec erat proprie cathedra in Ecclesia erecta, in qua publice docebat et suos errores spargebat Anastasius. Suidas, qui voce *Φατρία* omnino videndus, eadem fere de Anastasio narrat: *Ἀναστάσιος ὁ σιλεντιάριος ὁ μετέπειτα βασιλεύσας, ἐπὶ Εὐφημίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καθέδραν κατασκευάσας,* (*cathedra sibi constructa*) *μετά τινων ἐφατρίαζεν κ. τ. λ.*, de quo vide et Georgium Cedrenum p. 354. Quae quidem Suidae verba male ibidem interpretatur summus homo, sed in quo accuratiorem Graecae linguae cognitionem desideres, Cl. Tillemont T. VI. art. I. p. 532. Magnam autem pietatis speciem prae se ferebat acerrimus ille Catholicorum persecutor. Cl. le Beau *Histoire du Bas-Empire* T. VIII. p. 310.: *Anastase étoit dévot sans être Chrétien; il alloit à l' église avant le jour, et n'en sortoit que quand le peuple s'étoit retiré; il jeû-*

noit, il faisoit de grandes aumônes. La multitude, toujours dupe de l'hypocrisie, admiroit sa vertu. De quo vide Cedrenum p. 357. et Cl. Tillemont *Histoire des Empereurs* T. VI. art. IV. p. 557. Multas ecclesias Constantinopoli restauravit, referente Theodoro Lectore Histor. Ecclesiast. L. 2. p. 561. De hoc Victor Tunnunensis in Chronico p. 326.: „Messala Consule, Constantinopoli, iubente Anastasio, sancta Evangelia, tanquam ab idiotis Evangelistis composita, reprehenduntur et emendantur;" de quo adeunda egregia Petri Wesselingii Dissertatio. Sic eodem fere tempore, teste Euagrio Histor. Ecclesiast. L. III. c. 31. p. 361. multi sanctorum Patrum libri corrupti sunt; multi quoque Apollinaris libri S. Athanasio et S. Gregorio Thaumaturgo falso adscripti sunt ab Haereticis, hac fraude multitudinem in sui erroris societatem inducentibus. Anastasius autem, cuius pietatem hic tantopere praedicat Procopius, non solis Eutychianismi, sed et Manichaeismi erroribus imbutus erat; de quo vide Cl. le Beau *Histoire du Bas-Emp.* T. VIII. p. 450. sq. Theophanem in Chronographia p. 128. etc.

Pag. 493, 18. Haec demonstrant, Anastasium ad Antiochiae episcopatum propositum quidem, sed non electum fuisse.

Pag. 495, 5. Hos omnes ab urbe abegit Anastasius, re- Pag. 32
ferente Cedreno p. 357.

Pag. 495, 15. Ariadna, quae, referente Cedreno p. 355., vivente Zenone, suo primo marito, iam tum Anastasium amabat, et de qua v. Cl. le Beau *Histoire du Bas-Emp.* T. VIII. p. 309. Theophan. p. 117. et Zonaram L. XIV. p. 53. et Cedrenum p. 357. Idem le Beau infra p. 311. et p. 318. sq. Supra nostrum Procopium audivimus praedicantem, non Pag. 33
quidem Anastasii gentis, sed omnium eorum, qui Epidamni nati sunt, antiquissimum et nobilissimum genus. V. Euagr. Eccles. Histor. L. III. c. 29. p. 357.

Pag. 495, 16. Sic emendavi pro *κατάστα*, quod in Cod.

Pag. 496, 4. Sic (*ἀνᾶ*) in Cod. An *ἀναστάσει*, vel *ἀνατάσει?*

Pag. 496, 19. Mallem *περιφέροντες*.

Pag. 497, 10. Cf. Cl. le Beau *Histoire du Bas-Emp.* T. VIII. p. 339. sq. Quam quidem adversus Scenitas expedi- Pag. 34
tionem ad annum 498. refert idem. V. Euagr. Histor. Ecclesiast. L. III. c. 36. p. 366. Theophan. in Chronographia p. 121.

Pag. 497, 12. Male in Cod. *βηθούντων*.

Pag. 497, 18. Hoc sic imitatur Choricius oration. in Summum ducem, apud Fabric. Biblioth. Graec. Vol. VIII. p. 871.: *οὐ γάρ ἐστι γλυκεῖαν ἄγειν εἰρήνην ὑποψίᾳ πολέμου· ἡ γὰρ*

ἐλπὶς εἰσιοῦσα τὸν λογισμὸν, κἂν βούληταί τις αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπατήσας ψυχαγωγεῖν, αὕτη παρακαθημένη, καὶ θύουσα, καὶ φοβερὰς ἀναπλάττουσα φαντασίας, γῆρας οὐδαμῶς ἐλεούμενον, κόρην ὑβριζομένην, ἑλκόμενον εἰς δουλείαν παιδίον, ἀγομένην ἐκ παστάδος γυναῖκα κ. τ. λ. Scilicet e communi fonte Il. IX. 592.

Pag. 497, 20. Sic ad marginem emendatum, *καὶ ἑλκομένην*; in textu *ἑλωμένην*.

Pag. 498, 4. Prius *μὴ*, ut supervacuum, mihi videtur tollendum; nisi vertas: *qui non passi sunt, tibi debent, quod nihil perpessi fuerint.*

Pag. 35 *Pag.* 498, 16. *Αὐτός.* An *ὁ στρατός?*

Pag. 499, 5. Forte hic intelligit seditionem illam, de qua loquitur Cl. le Beau, *Histoire du Bas-Emp.* T. VIII. p. 319. Deinde post duos annos alia etiam concitata fuit seditio, eo periculosior, quo saevius tunc incumbebat Isaurorum bellum; cf. eundem T. VIII. p. 326. De prima autem seditione hic loquitur Procopius. Ioannes Malala in sua Chronographia lib. *ις'*. p. 38. ed. Venetae: *ἐφίλει δὲ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τὸ Ῥούσιον μέρος Κωνσταντινουπόλεως· τοῖς δὲ Πρασίνοις καὶ Βενέτοις πανταχῇ ἐπεξήρχετο στασιάζουσιν.* V. Victor. Tunnunens. p. 337.

Pag. 500, 4. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 326.

Pag. 500, 6. Locus corruptus: forte post *προσταγμάτων* deest *σχῆμα*, vel *εἰκὼν*, vel quid simile; nam eos exhibet veluti actores tragicos, impositam regum personam in scena sustinentes. Hi autem horumce Isaurorum duces, *στρατηγῶν ὄχλος*, a Cl. le Beau recensentur *Histoire du Bas-Emp.* T. VIII. p. 323. sq. Huiusce belli originem vide ibidem p. 321 — 323.

Pag. 36 *Pag.* 500, 13. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 334. post Marcellinum Comitem in Chronico pag. 284. T. 2. ed. Venet. Operum Sirmondi.

Pag. 500, 16. Choricius in oratione in Aratum ducem et in Stephanum: *ἡ τοῦ πολέμου φύσις σωμάτων μὲν ἴσως, γνώμης δὲ κρατεῖν οὐ φιλεῖ.*

Pag. 500, 17. Contra Cl. le Beau T. VIII. p. 335. et supra p. 324. Vid. Malalam in Chronographia p. 38 et 39. ed. Venet.

Pag. 500, 20. *Ταῖς ἀδελφαῖς*, id est *ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς.*

Pag. 501, 4. Male in Cod. *ὄντος.*

Pag. 501, 10. Lego: *οἷα πατὴρ ἀγαθὸς, ὡς σεαυτὸν ἐκάλεις, σωφρονεῖν μόνον παιδεύσας.*

Pag. 501, 11. Forte hic vox omissa est, ut *πόλιν*, vel quid simile; vel potius legendum *καὶ πόλιν* pro *καὶ πάλιν.*

Pag. 501, 13. Restitui τῇ, quod in Cod. ante τῶν ἄλλων exciderat.

Pag. 501, 16. Forte εἷλε pro εἶχε. Suspicarer Procopium hoc Pori exemplum ideo potissimum protulisse, quod unus ex Isaurorum ducibus vocabatur Indus, nisi hic supplicio affectus et minime βασιλικῶς tractatus fuisset. Pag. 37

Pag. 503, 2. De hoc cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 347. sq.

Pag. 503, 7. Vendebatur.

Pag. 503, 13. Lege διὰ τοῦτον, nempe ἔρωτα χρημάτων.

Pag. 503, 15. In Cod. ῥήματι, et alia manu supra τὸ ῥ scriptum est β.

Pag. 504, 9. Scilicet vocabatur χρυσάργυρος. Cf. Cl. le Beau, T. VIII. p. 345., qui videndos indicat Euagr. L. 3. c. 39. p. 368., Theodorum L. 2., Theophan. p. 123., Anastas. p. 50., Cedren. p. 357. 358. 363., Zonar. p. 54., Glycam L. 4. p. 265. 266., Manass. p. 63., Suidam voce *Τιμόθεος*, Pagi ad Baronium, Asseman Bibliothec. Oriental. T. I. p. 268. 269. Pag. 38

Pag. 504, 14. Mallem παρὰ τὰ δένδρα, ut infra ὁ ἁλιεὺς παρὰ τὴν θάλασσαν.

Pag. 504, 15. Subauditur ἔστενε; nisi potius legendum sit: παρὰ τὴν θάλατταν ἠφίει τὸ δίκτυον.

Pag. 504, 17. Male in Cod. δὲ τῆς, ut infra τῇ γῆς pro τῆς γῆς.

Pag. 504, 19. Imo singulis iumentorum, asinorum, pecorum, neque canum etiam exceptis capitibus impositum erat hoc tributum. V. Cedrenum p. 357. et Zonaram L. XIV. p. 34. Nescio cur Tillemont *Histoire des Empereurs* T. VI. art. V. p. 341. dicat: *Je me fierois peu à ce que Cédrène ajoute p.* 357., *qu' Anastase abolit vers le même temps deux sortes de Chrysargyres;* nam de uno eodemque Chrysargyro hic loquitur Cedrenus.

Pag. 504, 20. Hic, ut alibi passim, τὰ οἰκήματα significant lupanaria. Euagr. Histor. Eccles. L. III. c. 39. p. 368.

Pag. 505, 5. Fecit hoc Imperator persuasus a Timotheo poëta, ut narrat Cl. le Beau T. VIII. p. 346., auctoribus Suida in v. *Τιμόθεος*, et Scholiaste Aristophanis ad Plutum p. 20. ibidem a Kustero laudato. Conf. et Henricum Valesium p. 96. notar. ad Euagrium L. III. c. 39., ubi describit elegantem Libanii locum in Oratione contra Florentium p. 427., quem hic ante oculos habuisse Procopius videtur. Ante Theodosium Iuniorem et Anastasium, Alexander Sever., referente post Lamprid. in ipsius vita Cl. Tillemontio T. VI. *Histoire des Empereurs* p. 539. Pag. 39

Pag. 505, 10. κέρδους. Male in Cod. κέρδος.

Pag. 505, 16. Forte *ταύτας*, id est, *συγγραφὰς*, pro *ταῦτα*.

Pag. 505, 17. Male in Cod. *ἐκχαίειν*. Cf. Cl. le Beau l. l. p. 346. sq.

Pag. 506, 2. *Ἐριννὺν κοινὴν*. Sic apud Virgil. *patriae communis Erinnys*. Hunc autem locum sic expressit Choricius oration. in Summum ducem apud Fabric. Biblioth. Graec. Vol. VIII. p. 871. : *οἶσθα τὸν νέον, ὃν ἔναγχός μοι συνέστησας, ᾧ γνώρισμα μέγιστον ὁ πατήρ. οὗτος ἐμοῦ διηγουμένου ὅπως διένειμας τοῖς αὐτοῦ πολίταις τοὺς φόρους, ἀνέμνησέ με τοῖς περὶ σοῦ λεγομένοις Ἀριστείδου τοῦ Λυσιμάχου. ἐκεῖνος τοῖς νησιώταις τάξας τὸ σύμμετρον, ἣν ἐπεδείξατο τοῖς Ἕλλησιν ἀρετὴν, ταύτην ἔλαχεν ὄνομα· καὶ σὺ τῶν Ἀραβίων ἑκάστῳ τὴν ἐπιβάλλουσαν διώρισας οὕτω μοῖραν κ.τ.λ.*, ubi legere mallem *οὗτος ἐμοὶ διηγούμενος*, quam *ἐμοῦ διηγουμένου*; nam hic iuvenis ex Arabia redux Choricio narrabat, quomodo Summus suis civibus Arabibus tributa solvenda descripsisset. In eadem oratione Pausaniam et Lysandrum memorat Choricius, quemadmodum et in hac Procopius. Uterque eodem modo veteres heroas collatos deprimit, ut suum extollat; uterque eodem modo historias et fabulas nihil ad rem facientes attexere amat. Denique facile agnoscitur, Choricium sui praeceptoris dicendi genus semper expressisse, illiusque orationes in suum succum et sanguinem convertisse.

Pag. 40 *Pag.* 506, 23. *Ἀπανθρώπους*. Sic restitui pro *ὑπ' ἀνθρώπους*, quod in Cod. Cf. Cl. le Beau L. XXXVIII. T. VIII. p. 348. sq. Tillemont *Histoire des Empereurs* T. VI. art. IV. p. 538. ed. Venet.: *Il ôta des spectacles publics les combats des hommes contre les bêtes; à quoi je pense qu'on peut rapporter ce qu' écrit le Pape Gélase, qu' il employa son autorité à reprimer les folles passions du peuple pour des choses infames.* Quae quidem potius referenda viderentur ad haec turpia spectacula, quae ab Anastasio prohibita nullus alius auctor refert praeter nostrum Procopium, sic paulo infra dicentem: *ἄῤῥενες γὰρ παῖδες, ὥσπερ τὴν ἰδίαν εἰς γυναῖκας ἀμειβόμενοι φύσιν . . . δῆμον ὅλον πρὸς ἀσελγῆ θέαν ἐκμαίνοντες κ. τ. λ.* Sed Papae Gelasii, Anastasio Imperatori scribentis, verba sic se habent p. 311. T. V. editionis Conciliorum curatae a doctissimo Nicolao Coleti, dignissimo doctissimorum Coletorum patruo: „Taceo quod pro rebus ludicris populares tumultus nunc etiam vestrae pietatis auctoritas refrenavit." Unde cum non in hac epistola de rebus turpibus, ut ait Tillemont, sed duntaxat de ludicris agatur, hic a Gelasio respici puto populares illos tumultus, factiones imo et caedes, ob aurigas eorumque ludicra certamina in

Circo obortas, de quibus Cl. le Beau ibid. p. 337. Cetera vide apud eundem p. 343. sq., ubi narrat horribilem in Circo stragem ex hac causa derivatam, in qua 3000. homines trucidati sunt. Conf. eundem p. 327. et 319.

Pag. 508, 3. Hierapolis. Pag. 41

Pag. 508, 16. De hoc altum apud omnes historiae Byzantinae scriptores silentium.

Pag. 508, 9. Hoc, ut et quae sequuntur de Alexandria, a nullo Byzantinae historiae scriptore tradita sunt.

Pag. 510, 4. Forte *ἀπέδωκας*, nisi *ἀποφραξάμενος* sit Pag. 42
nominativus absolutus.

Pag. 510, 6. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 415—417., Malalam p. 46. ed. Venet. et Cangium in CPoli Christiana L. 2. pag. 114.

Pag. 510, 8. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 433. — et v. Euagr. Histor. Ecclesiast. L. III. c. 39. p. 367., et Petrum Gyllium in L. I. de Topogr. Urbis Constantinop. c. 21. Hic autem murus, ut observat Henricus Valesius ad Euagrium, ex conditoris nomine dictus est Anastasianus. V. et Procopium Caesariensem de Aedificiis L. IV. c. 9. p. 86. et Zonaram p. 58.

Pag. 510, 12. Forte hic deest *καὶ* ante *πλάτους ἕνεκα*; vel potius legendum *φέρον* pro *φέρειν*, ut referatur ad *Θεμιστοκλέους τεῖχος*.

Pag. 510, 21. Contra Photius in Bibliotheca art. 69. p. 104. nescire se dicit, cur Hesychius Illustris, qui in sexto suae *καθολικῆς ἱστορίας* libro Anastasii gesta narraverat, eum multis aliis clementia et benignitate praestitisse scripserit: *ὃν οὗτος ὁ συγγραφεὺς πρᾳότητί τε καὶ ἡμερότητι, οὐκ οἶδ' ὅπως, πολλῶν ἀποσεμνύνει διενεγκεῖν*; quod quidem Chrysargyro sublato tribuendum suspicatur Andreas Schottus.

Pag. 511, 13. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 320. Aliam Pag. 43
sapientissimam Anastasii legem vide ibidem p. 321. V. et Malalam in Chronogr. p. 42. ed. Venet.

Pag. 511, 15. Hinc Eudocia in sua Epist. nuncupatoria p. 11. nostrae ed.: *φιλεῖ τὸ ὑπήκοον φύσει τῇ τοῦ ἡγεμόνος γνώμῃ διαιτᾶσθαι, ἀεὶ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἐπὶ σκοποῦ, στοχαζόμενον.*

Pag. 511, 17. Scilicet Ariadnam, Zenonis Imperatoris, cui successit Anastasius, viduam. Cf. Cl. le Beau T. VIII. p. 317. sq. At idem ibidem Anastasii filium memorat, qui occisus est in seditione; ex concubina, *ἀπὸ παλλακῆς*, inquit Theophan. p. 126., natus erat ante huiusce Principis matrimonium; qui cum Ariadnam duxit, dicitur a Cedreno p. 357. et Theophane p. 117. *οὐ πρότερον γαμετῇ συνοικήσας*, id est, *qui nondum habebat legitimam coniugem.*

Pag. 511, 21. Male in Cod. *τοσοῦτον*.

Pag. 511, 22. Hoc, ut multa alia, sic e suo praeceptore Procopio imitando expressit Choricius in Declamatione avari patris, filio post rem fortiter gestam virginem amatam praemii loco petenti contradicentis: *ἄτοπον ἑτέρων κρατοῦντα, μόνου μὴ κρατεῖν ἑαυτοῦ.*

Pag. 512, 2. In Cod. *δυ* per compendium.

Pag. 512, 4. In Cod. *ἡ̔μῖν*, quod indicat variantem lectionem *ὑμῖν.*

Pag. 44 *Pag.* 513, 5. Forte *οἰκτροῖς.*

Pag. 513, 6. Forte *μετὰ ταῦτα.*

Pag. 513, 11. Hic mallem *ἀπήλλαξας.*

Pag. 513, 14. Lege *σεμνὸν*, quod refertur ad *φρονοῦντες*: ut supra: *Λύσανδρος εἰ καὶ Σπαρτιάτης ἦν, καὶ σεμνὸν ἐφρόνει.*

Pag. 514, 10. Male in Cod. *πρῶν.*

Pag. 514, 15. *κρείττονος.* Supra humanam naturam positae, divinae. Passim *τὸ κρεῖττον* pro numine dicitur.

Pag. 514, 16. In Cod. *ἄλλος.*

Pag. 514, 18. *τοσοῦτον.* Hoc tantum de hoc teneo.

Pag. 515, 8. Male in Cod. *ὁρῶν.*

Pag. 45 *Pag.* 515, 19. Sic et Choricius in fine orationis funebris, qua Mariam, Marciani, episcopi Gazae, matrem, celebravit, inscriptionem apposuit.

Pag. 46 Hactenus Oratio Procopii in laudem Anastasii, quem depingit Cl. le Beau T. VIII. p. 311. — 314. Vide et Collectanea Constantini a Valesio edita p. 853. et Suidam, qui haec in vocem *Ἀναστάσιος* descripsit; ab his enim hoc de Anastasio iudicium mutuatus est Cl. le Beau. Cf. idem p. 316. Procopius in Historia Arcana c. XIX. p. 57. eum ter centum et viginti millia librarum auri rudis necdum signati in imperiali aerario reliquisse affirmat. Cf. Cl. le Beau Tom. IX. pag. 12 — 13.

INDEX
HOMINUM ET RERUM,
QUAE HOC VOLUMINE COMMEMORANTUR.

Littera C. Candidum significat, D. Dexippum, E. Eunapium, Ma. Malchum, Me. Menandrum, N. Nonnosum, O. Olympiodorum, Pe. Petrum, Pr. Priscum, Prisc. Priscianum, Proc. Procopium, Pro. Prooemium Eclogarii, Th. Theophanem.

INDEX
GRAECITATIS.

AD DEXIPPUM.

Vocabula, quibus asteriscus praefigitur, in lexicis desiderantur.

AD EUNAPIUM.

AD PETRUM PATRICIUM.

AD PRISCUM.

AD MALCHUM.

AD MENANDRUM.

A D P R O C O P I U M.

CORRIGENDA AD EDITIONEM HOESCHELII.

P. 7. l. 6. *μὲν ἐπ' εὐσ.* p. 8. l. 11. ac p. 146. l. 20. *πρέσβις* (p. 389. l. 11. *πρέσβιν*) p. 12. l. 8. *ἀφ' ἵππων* p. 53. l. 12. *παρεγυμνοῦτο* p. 169. l. 14. *ἀλλὰ καὶ Μαξ.* p. 177. l. 9. *ὅς δὲ* p. 190. l. 11. *παράλου* p. 210. l. 1. *δεδεμένω* p. 216. l. 21. *οὔτε ὁ ἀπ.* p. 219. l. 15. *Ῥωμαϊκῇ μὲν π.* p. 221. l. 5. *αὐτῷ ἄνδρας τῶν* p. 235. l. 10. *κελεύοι* p. 242. l. 18. *Μαρτινιανὸς* p. 255. l. 16. *ἔνβως* p. 257. l. 16. *τοὺς μὲν εὖ* p. 294. l. 12. *τῇ τῶν ῥημ.* p. 301. l. 17. *Ὀρομουσχῶν* p. 324. l. 21. *ἀπισχυρ.* p. 334. l. 18. *οὔτε* p. 353. l. 7. *περὶ τοῦ τοιοῦδε* l. 14. *ᾧ τινι οἱ θεοὶ* p. 367. l. 16. *νικήσει.*

ALIA CORRIGENDA.

P. 13. in Schol. ad 1. *dele* mg. p. 21. (Arg.) l. 13. ***Epistola ad cives oppidi a barbaris obsessi, qua monentur ne temere pugnam ineant*** (5). ***Oratio Dexippi ad eos*** **etc.** p. 139. (Arg.) l. 14. pro ***Marcellinus*** scr. ***Aegidius.*** p. 145. dele Scholion ad 2. et 4. p. 166. (Arg.) l. 5. pro ***Romano*** scr. ***Graeco.*** p. 203. Schol. 3. *ἐπόλικα.* p. 242. vers. lat. l. 19. Mart*in*ianus. p. 291. l. 3. *πρὸς τοῦ Περσ.* p. 295. in Scholio ad 1. 2. pro *vulg.* scr. *Val.* p. 305. l. 13. *κακηγορήσαντες.* p. 366. l. 12. *προτερήσας.* p. 612. col. 2. l. 40. 41. dele verba (*sed hic — videtur.*) p. 616. col. 2. l. 39. scr. Arethae *nepos.*

ADDENDA.

P. XXIX. l. 12. Postea, eodem Marciano Aug. superstite, ab Euphemio, magistro officiorum, adsessor adlectus fuit (p. 155. l. 12. ed. B.). ad p. 6. l. 7. *ἀπὸ ἐπάρχων* H., similiterque infra p. 48. l. 14. *μετὰ ὀλοφυρμῶν.* p. 124. l. 18. *μετὰ ὑπερηφανείας.* p. 154. l. 2. *κατὰ ἐκείνην.* p. 176. l. 21. *ὑπὸ ἑρμηνεῖ.* p. 188. l. 10. *ὑπὸ ὀθόναις*: quae cuncta in editione Parisina sublata sunt; mansit tamen, imo in nostram quoque editionem transiit p. 143. l. 8. *μετὰ αἰκισμῶν.* — ad p. 15. l. 15. *ὑμῖν* vulg. p. 19. l. 5. *βουλόμεθα* vulg. p. 127. l. 12. *παρὰ Ναρσαίου* H., *περάνας σαΐου* vulg. p 139. (Arg.) l. 15. post *gerit* add. ***Legatio ad Marcellinum pacem confirmat.*** ad p. 159. l. 13. *τὰ εἰς τῶν* vulg. p. 162. l. 17. *ἀφικουμένοις* vulg. l. 19. *ἔστιν ἀκοῖλον* vulg., *ἐς τὸν κοῖλον* H. p. 175. l. 16 *εὐλαβηθεὶς* H., *εὐλαβεῖσθαι* vulg. p. 182. l. 10. *Κατζίρων* vulg. at p. 191. l. 8. et

197. l. 11. Ἀκατήρων. p. 203. l. 1. παραγενόμεθα vulg. p. 207. l. 17. Ἀδάμει τῶν Val., Ἀδαμειτῶν vulg. p. 210. l. 8. ὡς τὸν vulg. p. 211. Pericopae, quae incipit a verbis ἀναζεύξαντα δὲ (l. 11.) apponitur in ed. Hoesch. lemmatis loco: λόγος δ. p. 215. l. 7. Κωνσταντίνῳ vulg. p. 219. l. 10. Κωνσταντῖνος vulg. p. 233. l. 1. ἐκθεῖν ed. H. p. 247. l. 11. et p. 258. l. 19. Ὀτριαρίου vulg. p. 249. l. 17. ἐκλιπόντας H., ἐκλιπόντα vulg. p. 250. l. 10. τῶν abest vulg. p. 266. l. 10. αὐτῶν vulg. p. 267. l. 19. αὐτοῖς H., αὐτοὺς vulg. p. 283. l. 9. κατηγωνίσαιτο vulg. l. 11. ἠφανίσθαι vulg. l. 21. ἐμφρονέστατοι vulg., ἐμφρονέστατος H. p. 296. l. 19. μὲν vulg. p. 298. l. 21., p. 396. l. 10. et p. 413. l. 11. εἴρετο vulg. p. 300. l. 8. ἀποστείλοι vulg. p. 302. l. 6. τῷ Περ. vulg. p. 303. l. 5. διαχρῆμα ed. H. p. 307. l. 7. ὑμῖν vulg. p. 309. l. 17. οἷόν τε vulg. p. 319. l. 16. τὴν H., τῆς vulg. p. 321. l. 15. φόρον ed. H., φόρων ed. Par. p. 342. l. 1. αὐτῷ vulg. p. 345. l. 5. κατηγωνίσοιτο vulg. p. 356. l. 19. καταλόγου vulg. p. 358. l. 4. f. ὀνόματι περὶ τῆς Σ. N. p. 370. l. 4. ἡμεῖς vulg. p. 392. l. 7. πλέον vulg. p. 394. l. 15. ἀντικαθεσταμένου vulg. p. 419. l. 4. προεχώρησαν vulg. p. 428. l. 18. Coniungenda sunt haec cum fine narrationis de Petri legatione, supra p. 373. l. 11.

p. 612. ad vocem: Alamundarus senior — Almondar, Hirensium rex XVI. ap. Pocockium, Spec. hist. p. 69. N.

ibid. ad vocem: Alamundarus iunior — Almondar, Gassanensium rex XXVII. ap. eund. p. 77. N.

ibid. ad vocem: Ambrus — Amru ibn al Mondar, Hirensium rex XVIII. ap. Pocockium p. 72. N.

ibid. ad vocem: Amorcesus — Amru 'l Kais II. pater Alamundari, avus Ambri: Hirensium rex XVI. ap. Pocock. p. 69. N.

p. 613. col. 2. post l. 45. adde: Arethas, imperante Anastasio, regulus Saracenorum Chindenorum, ad quem avus Nonnosi legatus missus est. N. 478, 6 — Al Hareth, Ambri fil., rex Kendensis, a Cabade regno Hirensium ornatus, unde eum Chosroes deiecit: Pocock. p. 79. N.

p. 617. ad vocem: Chindeni — Kende, apud Arabas: Pocock. p. 79. N.

p. 621. ad vocem: Furdigan — 20. Sed Menandrum errare suspicor: certe *Fardchane* Persis ptochodocheum significat. N.

p. 624. ad vocem Iuroipaach — Apud Lydum de mag. III. 52. 53. Viriparach, vel Viraparach (Βιρ.) vocatur: id quod proxime ad veritatem accedere videtur: *barach* enim domum, sive mansionem significat, *viran* solitudinem, vel ruinas. N.

BONNAE
TYPIS C. F. THORMANNI.